

Raport o stanie województwa małopolskiego za rok 2021

Raport o stanie
województwa małopolskiego
za rok 2021

Kraków 2022

Raport sporządzony w oparciu o zapisy art. 34a ustawy o samorządzie województwa.

Załącznik do Uchwały nr 627/22 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 05.05.2022 r.

Fot. Archiwum UMWM

Szanowni Państwo,

przekazuję w Państwa ręce *Raport o stanie województwa małopolskiego za rok 2021*, stanowiący podsumowanie działalności Zarządu Województwa Małopolskiego w ubiegłym roku. Przedstawione są w nim przede wszystkim działania własne, ale także zadania realizowane przez podmioty niezależne od Województwa, które miały wpływ na rozwój regionu. Kierunki polityki rozwoju w 2021 r. wytyczyła Strategia Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* (SRWM 2030) przyjęta przez Sejmik Województwa Małopolskiego 17 grudnia 2020 r. Raport i zawarte w nim informacje odzwierciedlają ten układ, co ułatwia analizę naszej aktywności w roku ubiegłym.

Rok 2021 był trudnym okresem dla wszystkich mieszkańców regionu. Drugi rok z rządu borykaliśmy się ze skutkami pandemii Covid-19. Starając się zmniejszyć jej negatywny wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą województwa, wdrażaliśmy działania w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej. W latach 2021-2022 wartość pomocy wyniosła ponad 1,7 mld zł (środków unijnych i budżetu Województwa). W ramach 7 pakietów pomocowych największe fundusze przeznaczyliśmy na ożywienie turystyczne i gospodarcze małopolskich miast i miasteczek, wzmocnienie inwestycji w regionie oraz odbudowę ruchu turystycznego (pakiet rozwoju o wartości 888 mln zł), wsparcie małopolskich przedsiębiorców na utrzymanie zatrudnienia w firmach borykających się z trudnościami finansowymi i wsparcie rynku pracy (pakiet przedsiębiorczości: 361 mln zł) oraz zakup sprzętu i wyposażenia dla placówek medycznych do walki z pandemią (pakiet medyczny: 236 mln zł).

Szczególnym celem działań Zarządu Województwa wspierających rozwój regionu jest zwiększanie i wyrównywanie szans rozwojowych małopolskich rodzin. W roku 2021 realizowane były liczne inicjatywy ukierunkowane na rozwój i zwiększanie dostępności do usług społecznych, zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych. Kontynuowano m.in. realizację innowacyjnych przedsięwzięć: Małopolski Tele-Anioł oraz Małopolska Niania 2.0. Szczególnym wsparciem Samorządu Województwa została otoczona rodzina sześcioraczków z Gminy Ochotnica Dolna. Podjęliśmy liczne działania na rzecz aktywizowania oraz przeciwdziałania wykluczeniu osób starszych, m.in. rozpoczęliśmy prace nad stworzeniem portalu internetowego *Senioralna Małopolska* oraz nad przygotowaniem Programu Strategicznego Srebrna Małopolska 2030. Blisko 200 mln zł przeznaczono w 2021 roku na przebudowę, rozbudowę, modernizację i wyposażenie szpitali w regionie. Dzięki temu powstały m.in.: Małopolskie Centrum Pediatrii i Kompleksowego Leczenia Dzieci z FASD (Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika w Krakowie) oraz Interdyscyplinarne Centrum Leczenia Zaawansowanej Niewydolności Narządowej (Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II).

Szansą na promocję regionu oraz silnym bodźcem rozwojowym będą III Igrzyska Europejskie planowane na rok 2023. W 2021 roku prowadzono szereg działań organizacyjnych związanych z przygotowaniem tego międzynarodowego wydarzenia, podczas którego rozegrane zostaną zawody w 25 dyscyplinach sportowych.

Ważnym elementem polityki rozwoju były inwestycje transportowe, które przyczyniają się do poprawy dostępności wszystkich obszarów województwa, podniesienia atrakcyjności gospodarczej i konkurencyjności regionu oraz zwiększającą komfort życia mieszkańców. Zauważalnym efektem inwestycji w infrastrukturę kolejową były wyremontowane przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. stacje i przystanki (m.in. Kraków Bonarka, Kraków Opatkowice, Skawina Jagielnia, stacja Trzebinia). Dzięki modernizacji linii kolejowej E30 w Krakowie powstawały nowe estakady i mosty na Wiśle. Województwo Małopolskie wprowadziło do użytkowania 13 nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych. Dzięki przeznaczeniu ponad 290 mln zł na drogi wojewódzkie zakończono m.in. pierwszy etap budowy połączenia węzła autostradowego A-4 Bochnia z DK nr 94 oraz budowę drugiego etapu obwodnicy Skawiny. Warto także odnotować zakończenie inwestycji realizowanych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, takich jak oddanie do użytku drogi S7 na odcinku Szczepanowice - Widoma, udostępnienie dla ruchu drugiej jezdni na odcinku S7 Lubień - Naprawa oraz dwóch jezdni DK94 od węzła Modlnica do ronda ze zjazdem na Giebułtów. Starając się oszacować własne potrzeby w zakresie transportu, odpowiedzieć na wyzwania dotyczące rosnącej mobilności oraz uwzględnić integrację

różnych gałęzi transportu, Samorząd Województwa pracował nad przygotowaniem szeregu dokumentów analityczno-badawczych z kluczowym Regionalnym Planem Transportowym dla Województwa Małopolskiego na czele.

Zarząd Województwa stara się prowadzić politykę rozwoju w sposób zrównoważony, aby Małopolska była atrakcyjnym miejscem do życia, nauki, pracy i spędzania wolnego czasu, a jednocześnie, aby nie działało to ze szkodą dla środowiska naturalnego. We wrześniu 2021 roku Sejmik przyjął 7 pierwszych tzw. lokalnych uchwał antysmogowych, których celem jest odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych do 2030 roku. W 2021 roku rozpoczęła się realizacja przedsięwzięcia *LIFE EKOMAŁOPOLSKA – działania na rzecz klimatu*, którego celem jest redukcja emisji gazów cieplarnianych poprzez wzrost wykorzystania lokalnego potencjału produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz poprawę efektywności energetycznej. Samorząd Województwa kładzie nacisk na to, aby w dążeniu do zwiększania poziomu konkurencyjności gospodarczej pamiętać o poszanowaniu środowiska i wdrażaniu zasad gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). W 2021 roku rozpoczęto prace nad opracowaniem programu strategicznego dotyczącego GOZ, dostosowanego do specyfiki regionalnej.

Ważnym aspektem podejmowanych przez Województwo działań było pogłębienie współpracy ze środowiskiem naukowym. W 2021 roku powołano Radę Naukową ds. Strategicznych Kierunków Rozwoju Małopolski, która stanowi platformę współpracy pomiędzy Województwem Małopolskim a 16 uczelniami na rzecz rozwoju gospodarczego i konkurencyjności regionu.

Znaczący wpływ na rozwój regionu miały inwestycje realizowane z funduszy europejskich. W 2021 roku w Małopolsce zrealizowano projekty o wartości 31,8 mld zł, które uzyskały 19,2 mld zł dofinansowania, w tym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 zrealizowano projekty o wartości 12,2 mld zł (8,3 mld zł dofinansowania).

Stopniowo zamykana jest perspektywa finansowa 2014-2020 i prowadzone są prace nad przygotowaniem nowego programu regionalnego. W październiku 2021 roku Zarząd Województwa przyjął projekt programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 i skierował go do konsultacji społecznych, które cieszyły się dużym zainteresowaniem. Efektem prowadzonych prac i konsultacji było wysłanie projektu programu do Komisji Europejskiej w marcu 2022 roku.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z raportem, który stanowi kompleksowy obraz działalności Zarządu Województwa Małopolskiego i zmian, które zaszły w regionie w roku 2021.

Witold Kozłowski

Marszałek Województwa Małopolskiego

Spis treści

WPROWADZENIE	8
SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO	13
REALIZACJA MAŁOPOLSKIEJ TARCZY ANTYKRYZYSOWEJ	25
OBSZAR I MAŁOPOLANIE	37
Przedsięwzięcia strategiczne	38
1. MAŁOPOLSKIE RODZINY	40
2. OPIEKA ZDROWOTNA	51
3. BEZPIECZEŃSTWO.....	63
4. SPORT i REKREACJA	65
5. KULTURA i DZIEDZICTWO	71
6. EDUKACJA.....	86
7. RYNEK PRACY.....	97
OBSZAR II GOSPODARKA.....	104
Przedsięwzięcia strategiczne	105
1. INNOWACYJNOŚĆ	107
2. KONKURENCYJNOŚĆ i PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ.....	112
3. TURYSTYKA	118
4. TRANSPORT	130
5. CYFROWA MAŁOPOLSKA	144
6. GOSPODARKA o OBIEGU ZAMKNIĘTYM	150
OBSZAR III KLIMAT i ŚRODOWISKO.....	155
Przedsięwzięcia strategiczne	156
1. OGRANICZANIE ZMIAN KLIMATYCZNYCH	157
2. GOSPODAROWANIE WODĄ.....	165
3. BIORÓŻNORODNOŚĆ i KRAJOBRAZ	175
4. EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	182
OBSZAR IV ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE ROZWOJEM	189
Przedsięwzięcia strategiczne	190
1. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO ROZWOJEM	191
2. WSPÓŁPRACA i PARTNERSTWO.....	202
3. PROMOCJA MAŁOPOLSKI	215
OBSZAR V ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE	221
1. ŁAD PRZESTRZENNY.....	222
2. WSPARCIE MIAST.....	224
3. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH.....	227
4. SPÓJNOŚĆ WEWNĄTRZREGIONALNA i DOSTĘPNOŚĆ	240
TERYTORIALNE UKIERUNKOWANIE STRATEGII – OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	244
WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU GŁÓWNEGO i CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH STRATEGII.....	247
REALIZACJA STRATEGII W RAMACH FUNDUSZY EUROPEJSKICH – WYMIAR TERYTORIALNY.....	252
WDRAŻANIE REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020 w 2021 R.	269

REALIZACJA MAŁOPOLSKIEGO PLANU INWESTYCYJNEGO NA LATA 2015-2023 w 2021 R.....	273
BUDŻET OBYWATELSKI WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO w 2021 R.	279
STAN WYKONANIA UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO PODJĘTYCH w 2021 R.....	284

Wykaz najczęściej stosowanych skrótów

ARMiR – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
BO – Budżet Obywatelski
CKZ – Centra Kształcenia Zawodowego
CTW – Centra Transferu Wiedzy
CUW – Centrum Usług Wspólnych
EFFR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS – Europejski Fundusz Społeczny
EOG – Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2014-2020
FEM 2021-2027 – Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027
GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
KOM – Krakowski Obszar Metropolitalny
KT – Kontrakt Terytorialny dla Województwa Małopolskiego
LPT – Lista Produktów Tradycyjnych
MCDN – Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli
MFI – Małopolski Festiwal Innowacji
MFR – Małopolski Fundusz Rozwoju
MIRS – Małopolska Infrastruktura rekreacyjno-sportowa
MKA – Małopolska Karta Aglomeracyjna
MNiSW – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MPI – Małopolski Plan Inwestycyjny na lata 2015-2023
MSIT – Małopolski System Informacji Turystycznej
MSUES – Małopolskie Standardy Usług Edukacyjno-Szkoleniowych
MTA – Małopolska Tarcza Antykryzysowa
NCBiR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
NCN – Narodowe Centrum Nauki
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OPN – Ojcowski Park Narodowy
OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej
OSP – Ochotnicza Straż Pożarna
OWES – Ośrodek Wspierania Ekonomii Społecznej
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PMDiB – Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej
PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020
POIŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
POKL – Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
POP – Program Ochrony Powietrza
PO PC – Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020
PO WER – Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RPO WM 2014-2020 – Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020
RSI – Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2020
SAG – Strefa Aktywności Gospodarczej
SKA – Szybka Kolej Aglomeracyjna
SRWM – Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020
UMWM – Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WM – Województwo Małopolskie
WSJO – Wojewódzka Samorządowa Jednostka Organizacyjna

WPROWADZENIE

Podstawowe założenia

Ustawa z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych wprowadziła w art. 34a ustawy o samorządzie województwa przepisy dotyczące obowiązku sporządzania raportu o stanie województwa. Niniejszy dokument przygotowany został w oparciu o przepisy ww. artykułu ustawy i obejmuje podsumowanie działalności Zarządu Województwa Małopolskiego w roku 2021, w szczególności w zakresie realizacji polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa oraz budżetu obywatelskiego.

Dotychczas opracowane raporty obejmujące swoim zakresem kolejne lata: 2018, 2019 oraz 2020 rok oparte były na schemacie odpowiadającym systemowi dokumentów strategicznych obowiązujących w latach 2011-2020. Układ raportu koncentrował się przede wszystkim na realizacji programów strategicznych – dokumentów wdrażających Strategię Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020. Przyjęcie 17 grudnia 2020 roku Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* ukierunkowało jednocześnie zmianę struktury niniejszego raportu. Przedstawiony w nowym dokumencie system monitoringu wskazuje raport jako podstawowe narzędzie oceny realizacji strategii, dlatego też tegoroczny raport przygotowany został w oparciu o zastosowany w strategii podział na obszary, kierunki polityk rozwoju oraz kierunki działań, do których przypisane zostały podejmowane w 2021 roku poszczególne działania zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym.

Jako, że tegoroczny raport ma niejako „przejściowy” charakter pomiędzy dwoma dokumentami strategii oraz dwoma okresami finansowania funduszy unijnych, zawiera opis wszystkich przedsięwzięć realizowanych w 2021 roku – zarówno tych, których realizacja dopiero się rozpoczęła, jak i również tych, których realizacja rozpoczęła się w okresie obowiązywania poprzedniego dokumentu strategii, jednak trwała jeszcze w 2021 roku - te projekty również zostały przypisane odpowiednio do działań SRW *Małopolska 2030*. Kolejne raporty stopniowo w coraz większym stopniu będą koncentrować się na przedstawieniu nowych projektów, szczególnie przedsięwzięć strategicznych i realizowanych w ich ramach wiązek projektów. Wymienione w SRW *Małopolska 2030* przedsięwzięcia strategiczne będą też od 2023 roku monitorowane w ramach corocznego sprawozdania z realizacji Małopolskiego Planu Inwestycyjnego 2030.

System dokumentów strategiczno-programowych

Struktura raportu odzwierciedla nakreślony w Planie Zarządzania Strategią Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* system wzajemnie powiązanych pod względem formalnym i merytorycznym dokumentów strategiczno-programowych, wyznaczających ramy działań podejmowanych przez Samorząd Województwa.

Podstawowym i najważniejszym dokumentem określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju prowadzonej w przestrzeni województwa jest **Strategia Rozwoju Województwa Małopolska 2030** przyjęta przez Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 17 grudnia 2020 r. W strukturze Strategii wyróżnionych zostało 5 obszarów tematycznych, w ramach których zostały wyodrębnione główne kierunki polityki rozwoju, ze wskazaniem strategii postępowania oraz głównych kierunków działań. Osiągnięciu celów w czterech obszarach tematycznych ma służyć realizacja przedsięwzięć strategicznych. W obszarze Rozwój Zrównoważony Terytorialnie nie zostały wskazane przedsięwzięcia strategiczne ze względu na inny charakter wsparcia, skierowany nie do całego obszaru województwa, ale do konkretnych obszarów strategicznej interwencji.

Kolejnym poziomem dokumentów strategiczno-programowych stanowiących instrumenty wdrażania celów strategii będą **programy i plany strategiczne**. W tej grupie będą mieścić się zarówno dokumenty obligatoryjne (czy to ze względu na uwarunkowania europejskie czy ustawowe – krajowe), jak i przyjmowane z inicjatywy własnej Samorządu Województwa.

Ważne miejsce w systemie zajmuje program **Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027**, będący podstawowym źródłem finansowania przedsięwzięć stanowiących o stopniu realizacji SRWM 2030.

Ostatnim elementem struktury jest **Małopolski Plan Inwestycyjny 2030 (MPI 2030)**, który stanowi narzędzie koordynacji polityki rozwoju Województwa na etapie wdrażania. Jest to dokument, który obejmie przedsięwzięcia wieloletnie podejmowane przez Samorząd Województwa przy równoczesnym powiązaniu ich z celami i kierunkami określonymi w SRWM 2030. Ma on za zadanie wspomóc Zarząd Województwa Małopolskiego (ZWM) i pozostałych interesariuszy w strategicznym spojrzeniu i zarządzaniu rozwojem regionu. Dokument pozwoli również na koordynację i monitorowanie wieloletnich projektów inwestycyjnych. MPI 2030 ujmować będzie przede wszystkim przedsięwzięcia strategiczne znajdujące się SRWM 2030, ale także inne projekty o kluczowym charakterze dla rozwoju województwa. MPI 2030 poddawany będzie corocznemu monitoringowi – pierwszy przeprowadzony zostanie w 2023 roku (za rok 2022). Równoległe nadal obowiązywać będzie MPI 2015-2023 – do zakończenia realizacji zapisanych w nim przedsięwzięć.

Struktura raportu

Uwzględniając przepisy ustawy o samorządzie województwa oraz układ dokumentów strategiczno-programowych funkcjonujących w Województwie Małopolskim, w swojej zasadniczej części **struktura wewnętrzna raportu odzwierciedla układ Strategii Rozwoju Województwa Małopolska 2030**. Zgodnie z zastosowanym w dokumencie Strategii podziałem, przedsięwzięcia realizowane przez Samorząd Województwa zostały przedstawione w ramach wyróżnionych obszarów, kierunków polityk rozwoju oraz kierunków działań, przy czym w raporcie uwzględnione zostały jedynie te działania, w ramach których w 2021 roku prowadzona była wpisująca się w ich zakres aktywność. U podstaw takiego podejścia legło przekonanie, że niniejszy Raport, stanowiący podstawowy element monitoringu strategii, powinien w jak największym stopniu odzwierciedlać system dokumentów strategiczno-programowych obowiązujących na poziomie regionu. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej opisane zostały w ramach rozdziału dedykowanego MTA. Ponadto na początku każdego obszaru zebrane zostały w tabeli informacje dotyczące stanu przygotowania przedsięwzięć strategicznych. Na końcu części odnoszącej się bezpośrednio do realizacji zadań w ramach strategii zamieszczony został katalog wskaźników osiągnięć celu głównego i celów szczegółowych strategii wraz z obecnym oraz oczekiwanym trendem rozwojowym.

Jako, że raport dotyczy działalności Zarządu Województwa **skoncentrowano się przede wszystkim na realizacji przedsięwzięć i projektów własnych Województwa**, realizowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego oraz podległe samorządowe jednostki organizacyjne. Jednakże wydaje się niemożliwe pominięcie projektów, na których realizację Województwo nie ma bezpośrednio wpływu, a które realizowane są przez podmioty niezależne od administracji regionalnej. Projekty te bowiem wpisują się w ogólną wizję kreowania polityki w danym obszarze, stanowiąc nierzadko punkt odniesienia dla działań podejmowanych przez Samorząd Województwa. Dlatego też projekty takie również zostały uwzględnione w raporcie. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku projektów realizowanych przez podmioty niezależne od samorządu województwa, uwidocznił się ograniczony wpływ na zakres i dostępność informacji pozyskiwanych od tych podmiotów.

Wybuch pandemii COVID-19 i wprowadzenie restrykcji w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się koronawirusa spowodowały, że nie tylko rok 2020, ale także 2021 był niewątpliwie specyficzny i trudny w różnych obszarach funkcjonowania. Dlatego pierwszy rozdział raportu odnosi się do działań podjętych w ramach **Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej**, mających na celu zniwelowanie skutków pandemii. Rozdział przedstawia zaplanowane formy pomocy oraz udzielone wsparcie w ramach poszczególnych pakietów MTA w kolejnym roku walki z pandemią.

W dalszej części zamieszczony został także punkt odnoszący się do realizacji zadań w ramach **funduszy unijnych**, ze szczególnym uwzględnieniem ich terytorialnego wymiaru. Pokazane w tym miejscu wydatkowanie środków na projekty ma charakter danych zagregowanych w ramach poszczególnych obszarów oraz kierunków polityk rozwoju strategii, jak i programów operacyjnych. Analizą objęto

wyłącznie projekty, które nie zakończyły się do 31 grudnia 2020, oraz projekty nowo rozpoczynane w 2021 roku, dostosowując ją do okresu obowiązywania nowej strategii.

W kolejnej części raportu omówiona została realizacja **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020** oraz **Małopolskiego Planu Inwestycyjnego na lata 2015-2023**. Fragmenty dotyczące tych dokumentów opracowane zostały w oparciu o przygotowywane cyklicznie sprawozdanie roczne nt. stanu wdrażania RPO WM w danym roku oraz raport roczny z realizacji MPI. Analizy obejmują stan wdrażania RPO dla całego programu oraz dla poszczególnych jego osi priorytetowych, a w przypadku MPI podsumowanie w ramach przyjętych w dokumencie obszarów.

Kolejne części raportu obejmują **zakres realizacji uchwał przyjętych przez sejmik województwa oraz sprawozdanie z realizacji budżetu obywatelskiego**. Zagadnienia te potraktowane zostały indywidualnie ze względu na ich wagę wynikającą z zapisów ustawy o samorządzie województwa, które w zakresie przygotowania niniejszego raportu, wymieniają je jako obowiązkowe elementy dokumentu.

Pomimo, iż z przepisów ustawy nie wynika wprost, że raport powinien zawierać **część statystyczną**, przyjęto założenie, że użyta przez ustawodawcę nazwa raportu – „o stanie województwa” sugeruje konieczność przedstawienia ogólnej sytuacji rozwojowej województwa. Niestety, ograniczona dostępność danych publikowanych przez służby statystyczne w kwartale roku pozwala na podsumowanie roku 2021 jedynie w bardzo wąskim zakresie. Dlatego też przedstawiona w raporcie diagnoza uzupełniona została o wyniki badań prowadzonych przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego. Pomimo, że wskaźniki prezentowane w opublikowanym *8. raporcie nt. spójności gospodarcze, społecznej i terytorialnej* również jedynie w niewielkim stopniu odnoszą się do 2021 roku, zaprezentowano w diagnozie pochodzące z niego mapy ze względu na ciekawe wnioski wynikające z możliwości porównania regionów w skali całej Unii Europejskiej, a także uwzględnienia w nich skutków pandemii COVID-19.

Niniejszy raport został opracowany przez Departament Zrównoważonego Rozwoju (*obecnie Departament Rozwoju Regionu*), na podstawie materiałów przygotowanych przez poszczególne departamenty i biura UMWM lub wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne w przypisanych im zakresach działań. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na specyficzną rolę Biura Inwestycji Strategicznych oraz Departamentu Rozwoju Regionu, które realizują projekty i zadania w ramach więcej niż jednego kierunku strategicznego, co sprawia, że ich zaangażowanie w realizację celów strategicznych ma horyzontalny charakter.

Najważniejsze informacje o działaniach podjętych w 2021 r.

W 2021 roku w znacznej mierze dalej były odczuwalne skutki pandemii COVID-19, dlatego też Zarząd Województwa Małopolskiego kontynuował wsparcie w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej. Wartość pomocy w 2021 roku wzrosła o ponad 200 mln zł w stosunku do 2020 roku, zwiększając tym samym łączną pulę środków unijnych i z budżetu Województwa Małopolskiego do **ponad 1,7 mld złotych**.

Pomimo trudnej sytuacji spowodowanej pandemią samorząd województwa realizował poprzez Urząd Marszałkowski, bądź podległe wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne szereg przedsięwzięć kluczowych dla rozwoju regionu. W 2021 roku udało się zakończyć 27 przedsięwzięć ujętych w *Małopolskim Planie Inwestycyjnym na lata 2015-2023*, tym samym zwiększając do 120 liczbę wszystkich zrealizowanych w ramach MPI projektów.

Poniżej przedstawiono najważniejsze projekty w poszczególnych obszarach tematycznych, których realizacja zakończyła się w 2021 roku.

Obszar *Transport*:

- Zakup taboru kolejowego: nowoczesnych elektrycznych zespołów trakcyjnych na potrzeby rozwoju kolei małopolskich (POLiŚ);
- Połączenie drogowe węzła autostrady A4 Bochnia z DK nr 94 - etap I;

- Obwodnica Skawiny Etap II na odcinku od DK 44 do DW 953;
- Rozbudowa DW 968 Lubień-Zabrzeż - Etap II;
- Budowa nowego przebiegu drogi wojewódzkiej nr 774;
- Zabezpieczenie osuwisk w ciągu DW 975 wraz z budową mostu w m. Gródek nad Dunajcem;
- Modernizacja odcinków DW 993 na odc. Gorlice-Lipinki;

Obszar Polityka Społeczna:

- System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej;
- Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Społeczny. Bezpieczny Dom;

Ochrona Środowiska:

- *Parki Krajobrazowe na TAK – edukacja ekologiczna i ochrona bioróżnorodności na terenie Parków Krajobrazowych Małopolski;*
- Utrzymanie różnorodności biologicznej łąk i pastwisk górskich;

Obszar Dziedzictwo Kulturowe i Przemysły Czasu Wolnego:

- Rewaloryzacja zespołu zabytkowych budowli inżynierskich dawnego lotniska Rakowice-Czyżyny wraz z adaptacją na potrzeby Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie;
- Wirtualna Małopolska;
- Muzea otwarte - rozszerzenie możliwości programowych instytucji kultury pogranicza polsko-słowackiego;
- Małopolska Biblioteka Cyfrowa w horyzoncie 21. wieku - stworzenie innowacyjnej platformy udostępniania regionalnych zasobów cyfrowych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie;
- Modernizacja i adaptacja budynku pokoszarowego na cele Regionalnego Centrum Edukacji o Pamięci;
- Archeologiczny Atlas Małopolski. Digitalizacja i udostępnianie zasobów Muzeum Archeologicznego w Krakowie;
- Digitalizacja i udostępnienie zabytkowej kolekcji szklanych negatywów i fotografii z drugiej połowy XIX i początku XX wieku ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie;

Obszar Zdrowie

- Rozwój bazy leczenia psychiatrycznego poprzez modernizację obiektów Szpitala Specjalistycznego im. dr. J. Babińskiego w Krakowie – etap II;
- Rozwój Szpitala Specjalistyczny im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu poprzez poprawę standardu i jakości usług medycznych;
- Utworzenie Małopolskiego Centrum Pediatrii i Kompleksowego Leczenia Dzieci z FASD;
- Program zdrowotny w zakresie prewencji i wykrywania chorób układu krążenia w populacji mieszkańców WM;
- Utworzenie Interdyscyplinarnego Centrum Leczenia Zaawansowanej Niewydolności Narządowej zlokalizowanego w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II;
- Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Medyczny oraz Małopolska Tarcza Antykryzysowa 2;

Obszar Rozwój Gospodarczy

- Małopolska Tarcza Antykryzysowa – pakiet przedsiębiorczości;

Obszar Edukacja

- Małopolska Chmura Edukacyjna;

W roku 2021 do Małopolski trafiły dodatkowe środki w ramach unijnego instrumentu **REACT-UE**, jest to jeden z elementów tzw. Europejskiego Planu Odbudowy, czyli dodatkowego wsparcia ukierunkowanego na walkę z kryzysem w Europie oraz naprawę gospodarki dotkniętej skutkami COVID-19. Dodatkowe środki zasilą działania realizowane w ramach **Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020** (RPO WM) i skierowane zostaną na ochronę zdrowia i do małopolskich przedsiębiorców. Dzięki dodatkowym środkom zwiększyła się alokacja UE w programie, do wartości 2,9 mld EUR (13,4 mld zł).

W 2021 r. w ramach RPO WM przeprowadzono 7 naborów pozakonkursowych o wartości alokacji 155,6 mln zł (prawie 1% alokacji RPO WM).

Ponadto w 2021 r. ogłoszono 10 naborów na kwotę 100 mln zł, co stanowiło prawie 1% alokacji RPO WM. W ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) ogłoszono 5 konkursów na kwotę 55 mln zł, zaś w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) ogłoszono 5 konkursów o budżecie 45 mln zł.

Dodatkowo w 2021 r. ogłoszone zostały 2 tzw. konkursy nadzwyczajne skierowane dla projektów pozakonkursowych związanych z łagodzeniem skutków pandemii COVID-19 o wartości 41,5 mln zł. Były to nabory w ramach EFS i stanowiły ok. 1% alokacji na EFS.

Od uruchomienia wdrażania RPO WM do końca 2021 roku zakontraktowano 4 136 umów o dofinansowanie na wartość wkładu UE 12,3 mld zł (wkład UE), co stanowi 92,3% alokacji programu. Na podstawie wniosków o płatność zatwierdzono wydatki kwalifikowalne na kwotę 11,2 mld zł, tj. 83,7% alokacji.

Z roku na rok widoczne jest coraz większe zaangażowanie mieszkańców Małopolski w **partycypację społeczną** - w 2021 roku po całościowej weryfikacji, aż 234 zadania zgłoszone do Budżetu Obywatelskiego zostały dopuszczone do głosowania, w którym oddano w sumie 245 711 głosów, czyli o 208 % więcej niż w 1. edycji.

We wszystkich dotychczasowych edycjach Budżetu Obywatelskiego w wyniku głosowania mieszkańców do realizacji wyłoniono łącznie 303 zadania

Ze względu na pandemię COVID – 19 organizacja 5. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego została rozłożona na lata 2020/2021. W 5. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego mieszkańcy zgłosili 343 zadania, czyli o 104 więcej niż w 4 edycji. To najlepszy wynik w całej historii tego projektu Województwa Małopolskiego. Do dalszego etapu oceny przeszły aż 334 zadania – z powodów formalnych odpadło zaledwie 9 pomysłów.

Po całościowej weryfikacji, aż 234 zadania zostały dopuszczone do głosowania, z czego ostatecznie **85 zadań zostało wybranych przez Małopolan do realizacji w roku 2022.**

Z przyjętych do realizacji 85 zadań, 48 było o charakterze sportowym, 23 zadania o charakterze kulturalnym, 9 zadań o charakterze społeczno-zdrowotnym, 3 zadania o charakterze edukacyjnym oraz 2 zadania o charakterze inwestycyjnym.

Warta podkreślenia jest również aktywność Małopolan na etapie wyboru projektów. łącznie w głosowaniu wzięło udział 245 711 mieszkańców regionów.

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. zostało podjętych łącznie 237 uchwał Sejmiku Województwa Małopolskiego.

SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

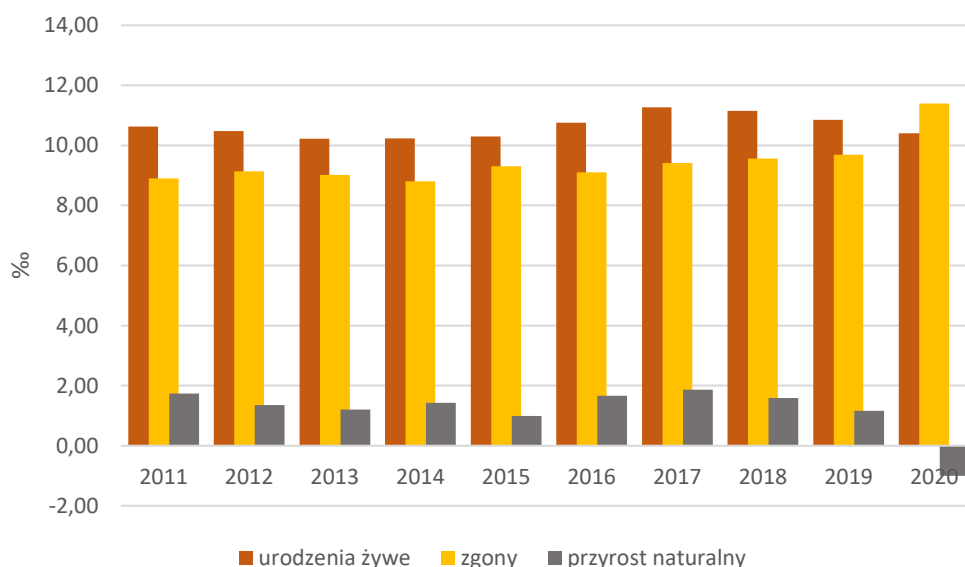
Rok 2021, podobnie jak poprzedni zdeterminowany został przez pandemię COVID-19, której wybuch miał daleko idące konsekwencje dla sytuacji społeczno-gospodarczej na całym świecie. Negatywne zjawiska wywołane pandemią również są, i będą jeszcze pewnie przez wiele lat odczuwalne, w wielu sferach życia zarówno w kraju, jak i w Małopolsce.

Z uwagi na skąpe dane statystyczne GUS dotyczące roku 2021 demografię przedstawiono za rok 2020 oraz posłużyły się analizami zawartymi w 8 *Raporcie nt. Spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej KE*.

Znaczące zmiany zaszły w **sytuacji demograficznej**, zarówno na poziomie krajowym, jak i wojewódzkim. W 2020 roku w Małopolsce urodziło się 35,4 tys. dzieci, co oznacza utrzymywanie się trendu spadkowego obserwowanego od kilku lat. Jednocześnie w tym samym roku zmarło 38,8 tys. mieszkańców naszego regionu, co jest wzrostem o 6,9 tys. w porównaniu do średniej z poprzednich 5 lat. Bezpośrednią przyczyną wzrostu umieralności jest epidemia COVID-19. W efekcie **przyrost naturalny** w Małopolsce był w 2020 roku ujemny i wyniósł -3,4 tys. osób. Zjawisko takie wystąpiło po raz pierwszy w całej przeszło 20-letniej historii województwa małopolskiego.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyrost naturalny w Małopolsce wyniósł -1,0‰ i był gorszy jedynie od wskaźnika dla województwa pomorskiego.

Wykres 1. Ruch naturalny w województwie małopolskim na 1000 mieszkańców w latach 2011-2020

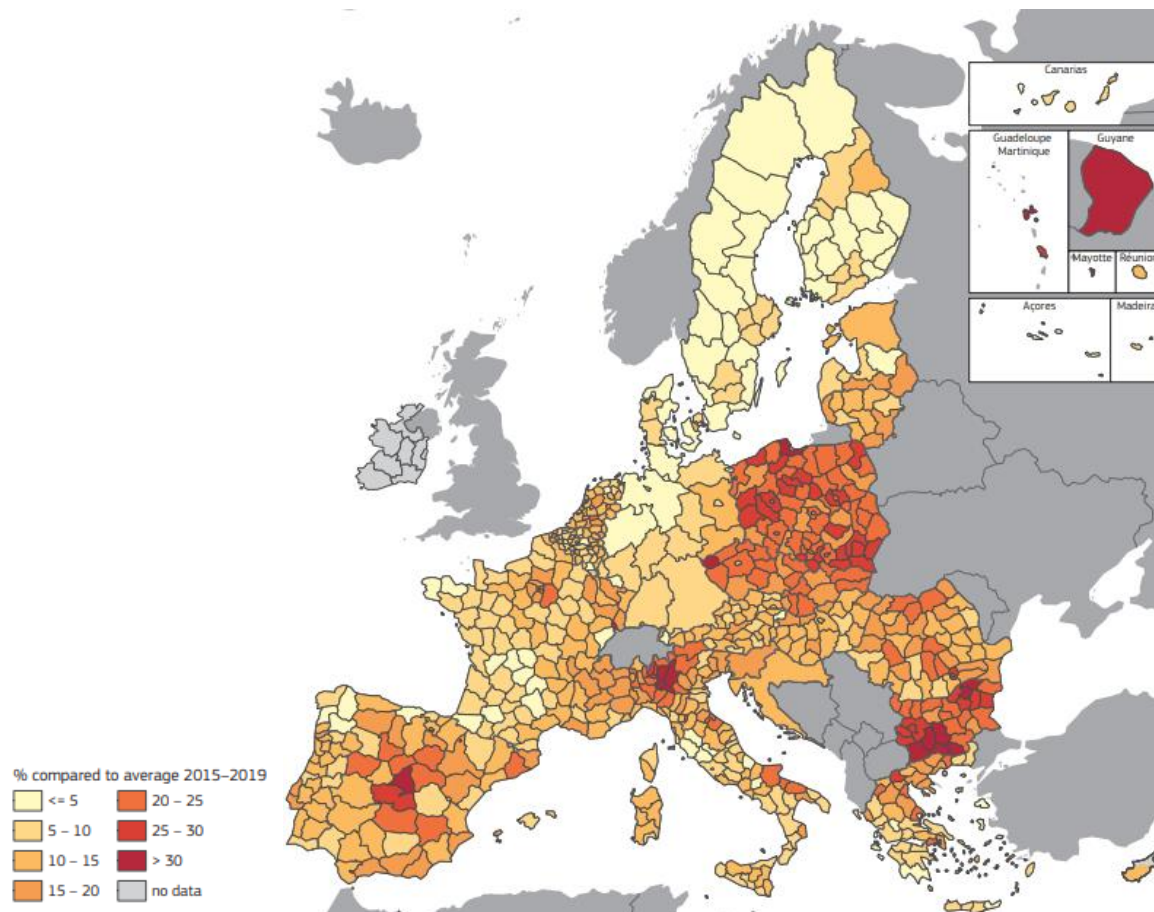

Źródło: GUS

Według 8 Raportu nt. spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej zgony spowodowane bezpośrednio przez COVID-19, jak i przez przepiętnie szpitali i brak odpowiedniej opieki nad chorymi spowodowały, że w porównaniu ze średnią z ostatnich 5 lat, liczba zgonów pomiędzy marcem 2020 r. a lipcem 2021 r. była w krajach UE wyższa o 13%. Pandemia COVID-19 spowodowała skrócenie średniej długości życia w większości państw członkowskich, przy czym w regionach słabiej rozwiniętych nadmierna umieralność była wyższa niż w regionach bardziej rozwiniętych. Pandemia uwydatniła różnice w możliwościach regionalnej opieki zdrowotnej – regiony słabiej rozwinięte miały najwyższy współczynnik nadumieralności (wyższy o 17%) w porównywaniu z regionami przejściowymi (11%) i bardziej rozwiniętymi (12%).

Mając na uwadze nadmierną śmiertelność w latach 2020 -2021 w porównaniu do średniej z lat 2015-2019, Małopolska znalazła się wśród europejskich regionów o wysokich wartościach tego wskaźnika, zwłaszcza w przypadku części wschodniej (podregion tarnowski i nowosądecki) oraz podregionu oświęcimskiego – od 25% do 30%. Region małopolski nie odbiega jednak w tym względzie od reszty kraju. Małopolska na tle całej UE pod względem nadmiernej śmiertelności w danym okresie znalazła się w podobnej sytuacji jak wiele regionów Czech, Bułgarii czy Rumunii.

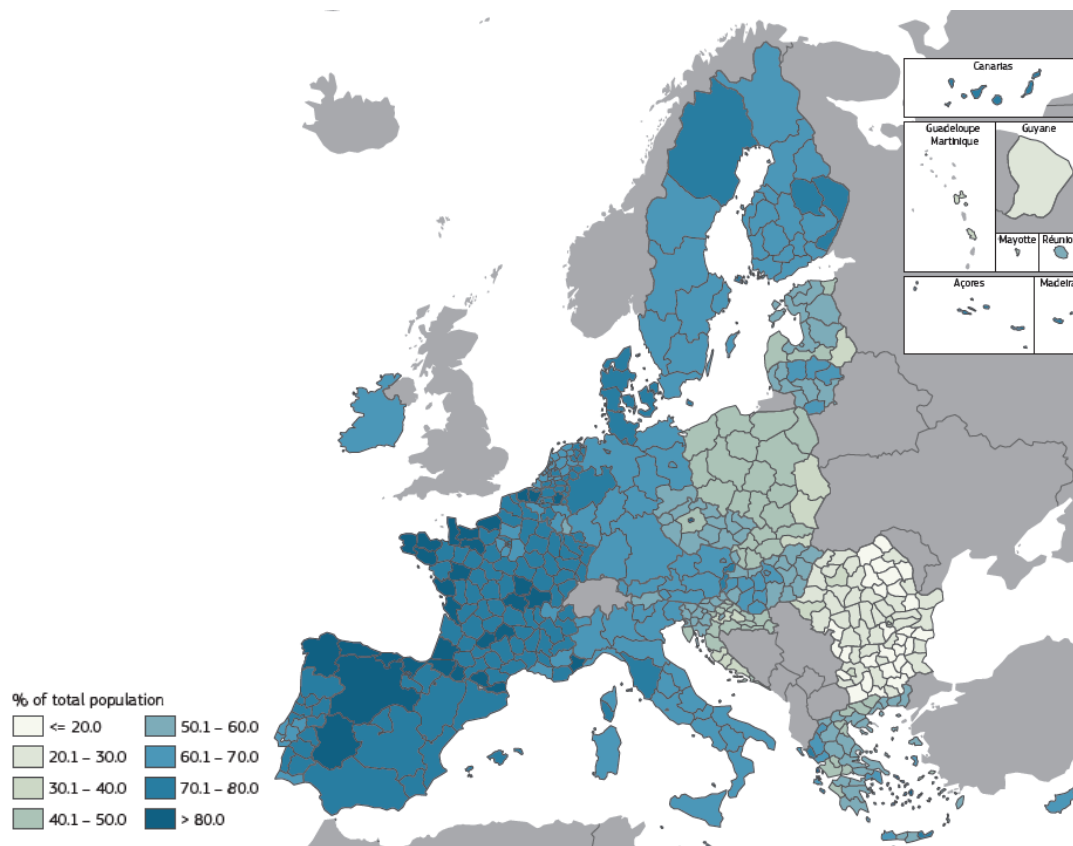
Mapa 1. Nadmierna śmiertelność od 9. tygodnia 2020 r. w porównaniu do średniej z lat 2015-2019 (%)

Źródło: 8. Raport nt. spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

W listopadzie 2021 roku około 70% całej populacji UE było w pełni **zaszczepione**, jednak pomiędzy regionami występowały w tym zakresie znaczne różnice. Sytuacja regionów zachodniej części Europy i Skandynawii była w danym okresie bardzo korzystna, przekraczając niekiedy nawet 80% zaszczepionej populacji. Małopolska, podobnie jak większość naszego kraju (14 województw), charakteryzowała się na tle całej UE przeciętnym odsetkiem osób w pełni zaszczepionych względem całej populacji ogółem, na poziomie 40,1 - 50%. Stawia to Małopolskę w podobnej sytuacji jak wiele regionów Słowacji czy Chorwacji. W skali kraju niższą wartością wskaźnika charakteryzowały się województwa: podkarpackie i lubelskie.

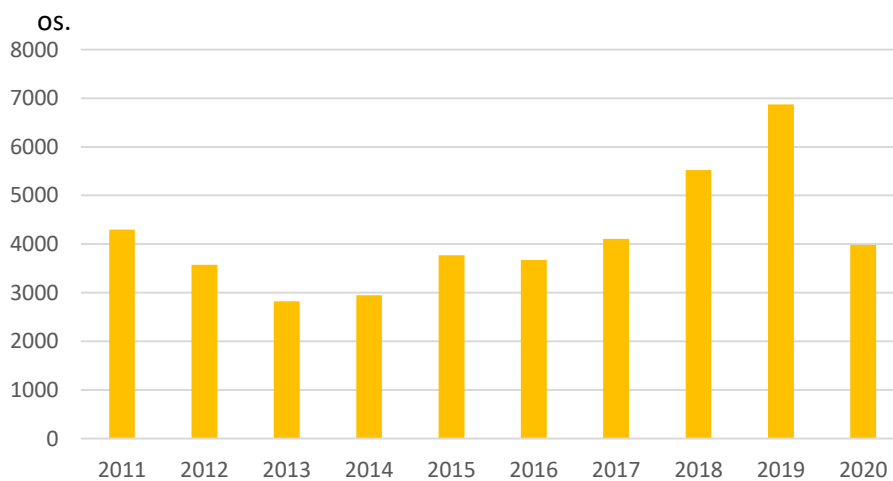
Mapa 2. Osoby w pełni zaszczepione przeciw COVID-19 względem populacji ogółem (stan na listopad 2021) (%)

Źródło: 8. Raport nt. spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Równocześnie Małopolska pozostała atrakcyjnym miejscem osiedlania się i życia dla mieszkańców innych regionów kraju, jak również dla osób przyjeżdżających bądź powracających z zagranicy. Stąd **saldo migracji** jest dla Małopolski dodatnie i wyniosło 4,0 tys. osób. W efekcie na koniec 2020 roku odnotowano w Małopolsce, jako jednym z 3 województw, wzrost liczby mieszkańców. Na 31 grudnia 2020 Małopolskę zamieszkiwało 3 410 441 osób, w tym 1 755 494 kobiet.

Wykres 1. Saldo migracji w województwie małopolskim w latach 2011-2020

Źródło: GUS

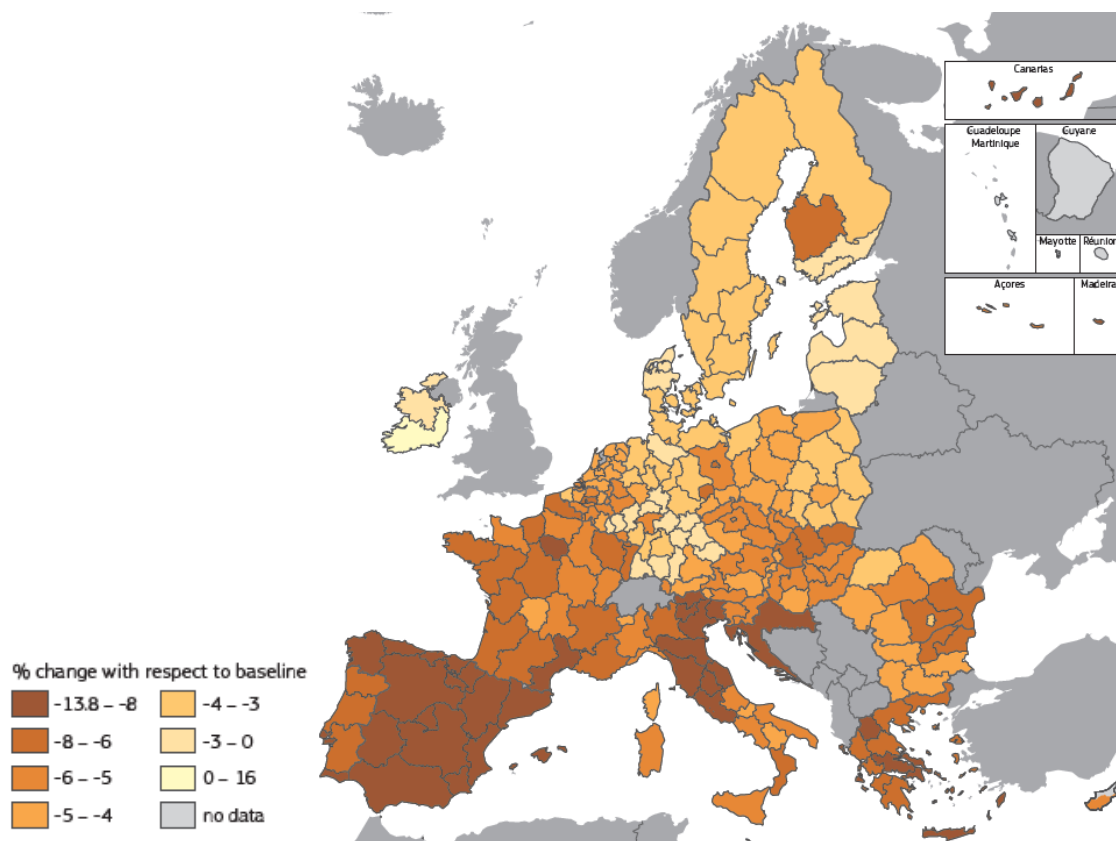
Małopolska jest też atrakcyjnym miejscem do życia dla osób mieszkających w regionie. Jak wynika z przeprowadzonego przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego **Badania opinii mieszkańców Małopolskie 2022** (edycja 14.) niemal 70% mieszkańców wskazało na Małopolskę jako **region stwarzający najlepsze warunki do życia**. W czołowej trójce województw znalazły się również: Mazowsze (39%) i Śląsk (19%). Więcej wskazań dla Małopolski odnotowano w podregionie krakowskim i Krakowie – 72%. Mieszkańcy Małopolski charakteryzują się sentymentem, jeśli chodzi o region zamieszkania - ponad 3/4 zadeklarowało, że nie wyprowadziłoby się z województwa małopolskiego, gdyby mieli taką możliwość (78%). Mieszkańcy Krakowa częściej niż pozostali respondenci deklarowali chęć wyprowadzki z Małopolski – 16%. Odsetek wskazań wśród respondentów z podregionu nowotarskiego wyniósł tylko 8%.

Niemal 70% badanych nie ma potrzeby przeprowadzenia się do innej miejscowości w obrębie województwa małopolskiego. Chęć przeprowadzki do innej miejscowości w Małopolsce zadeklarowało 23% respondentów z podregionu tarnowskiego i 22% z podregionu nowosądeckiego. Dla porównania mieszkańcy Krakowa uzyskali wynik o połowę niższy (tj. 11%). Małopolanie, którzy wskazali, że byliby skłonni przeprowadzić się do innej miejscowości w Małopolsce, zostali dopytani o konkretne części regionu – niemal 44% chciałoby zamieszkać bliżej Krakowa.

Wyniki badania przedstawiają bardzo **pozytywne postrzeżenie regionu przez mieszkańców** - aż 9/10 respondentów jest zdania, że Małopolska to dobre miejsce do aktywnego wypoczynku, a niemal 88% badanych zgadza się, że Małopolska to dobre miejsce do studiowania i posiadające ciekawą ofertę kulturalną.

Pozytywny jest fakt, że aż 80% badanych Małopolan wskazało, że odczuwa zarówno duże przywiązanie do Małopolski, jak i dumę z tego, że mieszka w Małopolsce. Mieszkańcy południowej części regionu odznaczają się większym odsetkiem deklaracji dla zarówno przywiązania, jak i poczucia dumy z regionu zamieszkania, względem ankietowanych z pozostałej części Małopolski.

W 2021 roku odczuwalne były nadal jednak w wielu sferach życia negatywne zjawiska wywołane pandemią. Według danych *8. Raportu nt. spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w latach 2014-2019* **wzrost realnego PKB** w UE wynosił średnio 2,1% rocznie. W 2020 r. realny PKB spadł o 6,0%. Wszystkie sektory gospodarki odczuły skutki restrykcji, zakłócenia globalnych łańcuchów dostaw, gwałtowne zmniejszenie popytu na towary i usługi oraz spadek turystyki, podróży służbowych i rekreacji. W całej Europie i na całym świecie kryzys doprowadził do bezprecedensowych reakcji politycznych mających na celu złagodzenie skutków wstrząsu i wzmocnienie ożywienia gospodarczego. Kryzys wywołany pandemią COVID-19 odcisnął piętno na rozwoju regionów, przede wszystkim najbardziej ucierpiały regiony przygraniczne oraz zależne od turystyki. Małopolska znalazła się w gronie połowy polskich regionów o mniejszym prognozowanym wpływie kryzysu na PKB w 2020 r. (pomiędzy -4% a -3%). Wartość danego wskaźnika dla pozostałych 8 województw uplasowała się na poziomie od -5% do -4%. Na tle UE, w najgorszej sytuacji pod tym względem znalazły się regiony Hiszpanii, północnych Włoch oraz Chorwacji (od -13,8% do -8%).

Mapa 3. Prognozowany wpływ kryzysu na PKB w 2020 r (%)

Źródło: 8. Raport nt. spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

Według wstępnego szacunku w skali kraju produkt krajowy brutto (PKB) w 2021 r. był realnie wyższy o 5,7% w porównaniu z 2020 r., wobec spadku o 2,5% w 2020 r. (w cenach stałych roku poprzedniego). Prawdopodobnie (odnosząc się do wielkości z lat poprzednich) na podobnym poziomie należy szacować także wzrost poziomu PKB w przypadku województwa małopolskiego.

W 2021 roku odnotowano w odniesieniu do roku poprzedniego wzrost o 16,4% w zakresie produkcji sprzedanej przemysłu, która wyniosła (w cenach bieżących) 139 744,1 mln zł. W **przetwórstwie przemysłowym**, którego udział w produkcji sprzedanej przemysłu wyniósł 81,6%, produkcja zwiększyła się o 18,2%. Zwiększenie wartości o 8,6% w stosunku do roku 2020 zanotowano także w przypadku produkcji budowlano-montażowej, która wyniosła 12 297,4 mln zł, co stanowiło 41,5% wartości ogółem produkcji sprzedanej budownictwa. W strukturze produkcji budowlano-montażowej największy udział miały podmioty zajmujące się budową budynków (36,2%).¹

W 2021 roku w Małopolsce oddano do użytkowania 21 984 mieszkania, co stanowi wzrost o 10,8% r/r. Aż o 27% zwiększyła się liczba nowo oddanych mieszkań w budownictwie indywidualnym, a o 5% w przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem. Najwięcej mieszkań oddano w Krakowie oraz powiecie krakowskim, najmniej w powiecie miechowskim.

W Małopolsce branżą szczególnie dotkniętą skutkami pandemii COVID-19 jest **turystyka**, w której w 2021 roku nadal widoczny był znaczny spadek liczby osób korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w odniesieniu do okresu sprzed pandemii². Dzięki mniej restrykcyjnym ograniczeniom w zakresie funkcjonowania obiektów turystycznych, w stosunku do roku 2020 nastąpiła wyraźna poprawa wskaźników.

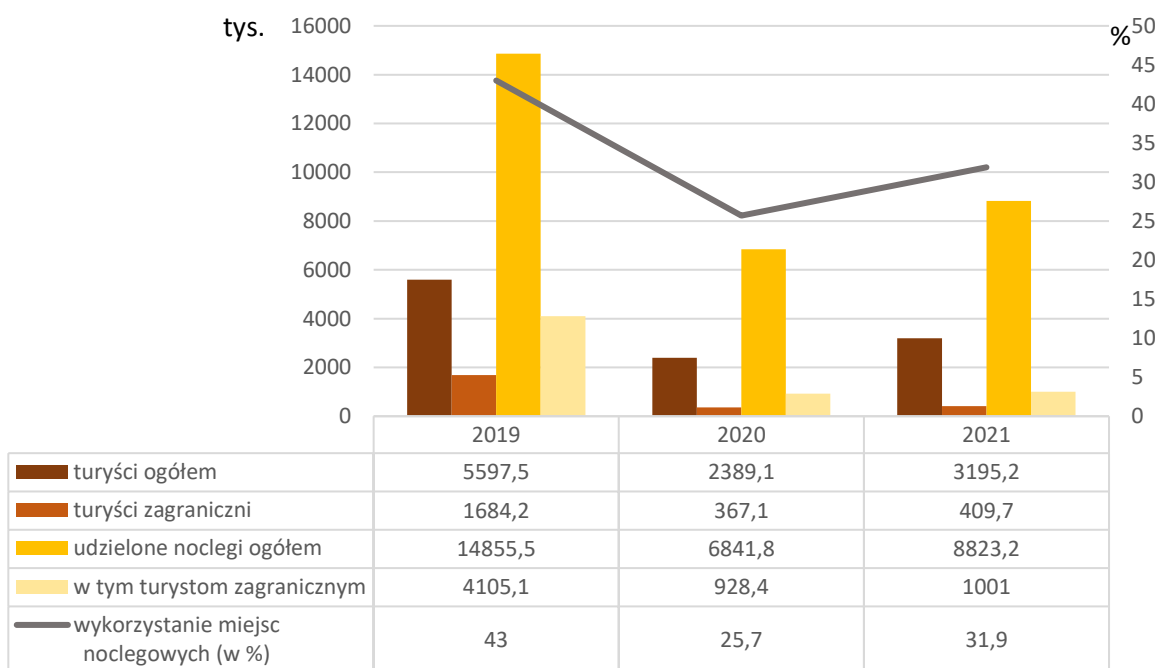
¹ Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego w grudniu 2021 r., Urząd Statystyczny w Krakowie, Nr 12/2021.

² Dotyczy turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

Województwo małopolskie cechuje duży zasób bazy noclegowej (99,3 tys. miejsc noclegowych), więcej posiadają jedynie województwa zachodniopomorskie oraz pomorskie. Jednak, gdy w przypadku tych dwóch województw przeważają miejsca sezonowe, w Małopolsce aż 91,6% to miejsca całoroczne.

W 2021 roku z turystycznych obiektów noclegowych w województwie małopolskim skorzystało 3,2 mln turystów, co było największą liczbą w skali kraju w porównaniu z innymi regionami (przed mazowieckim, zachodniopomorskim i dolnośląskim). Podobnie jak w latach ubiegłych, Małopolska była drugim województwem po zachodniopomorskim z największą liczbą udzielonych noclegów (8,8 mln). W porównaniu z poprzednim rokiem liczba turystów zwiększyła się o 33,7%, a liczba udzielonych noclegów o 28,9%, przy czym w przypadku turystów zagranicznych wzrost wynosił jedynie 11,6%, a jeśli chodzi o udzielone im noclegi tylko 7,8%. Wzrósł także stopień wykorzystania miejsc noclegowych, który wyniósł 31,9%.

Wykres 2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w Małopolsce w latach 2019-2021

Źródło: Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2019 r. – Informacja sygnałna GUS, 6.04.2020 r, Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2020 r. – Informacja sygnałna GUS, 6.04.2021 r.; Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2020 r. – Informacja sygnałna GUS, 6.04.2022 r.

Pomimo nieco korzystniejszych wskaźników GUS dotyczących wykorzystania w obiektach turystycznych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, badania ruchu turystycznego w Małopolsce³ wskazują, że rok 2021 był kolejnym rokiem spadku wielkości ruchu turystycznego w Małopolsce. Ogólna liczba odwiedzających region zmniejszyła się o ponad 13% w stosunku do roku poprzedniego, osiągając poziom 13,2 mln osób, czyli porównywalny z rokiem 2014. Spadek dotyczył zarówno gości z Polski, jak i z zagranicy.

Negatywne zmiany spowodowane pandemią uwidoczniły się także w przypadku struktury ruchu turystycznego, jako że goście nocujący w regionie (9,2 mln osób) stanowili niewiele ponad 2/3 ogółu odwiedzających region, podczas gdy w latach sprzed pandemii odsetek ten wynosił ponad 75%. W 2021 roku szacunkowa liczba turystów w Małopolsce wzrosła w stosunku do poprzedniego roku, przy czym zwiększeniu uległa jedynie liczba nocujących krajowych, natomiast liczba turystów zagranicznych zmniejszyła się. Grupa gości jednodniowych stanowiła ok. 30% ruchu turystycznego,

³ Borkowski K. (red.) *Ruch turystyczny w Małopolsce w 2021 roku*. Raport skrócony – MOT, Kraków, grudzień 2021 r.

podczas gdy w latach wcześniejszych ich udział wynosił w granicach 20-25% (poza rokiem 2020, w którym jednodniowi odwiedzający stanowili aż 55%).

Szacuje się, że wpływy z tytułu turystyki wrosły w 2021 do poziomu 10,8 mld zł tj. o blisko 10% w stosunku do roku poprzedniego, jednak w porównaniu z latami wcześniejszymi to wysokość ta porównywalna jest z rokiem 2013.

Problemy związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oddają **wskaźniki koniunktury**, które są wyliczane w oparciu o subiektywne oceny respondentów. W porównaniu do wartości z grudnia 2020 r. nastawienie pesymistyczne rok później w dalszym ciągu cechowało przedsiębiorców z sekcji zakwaterowania i gastronomii⁴. Należy jednak podkreślić, że wskaźnik kształtował się na znacznie wyższym poziomie niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Podobnie przedstawiała się sytuacja w budownictwie - wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na ujemnym poziomie, ale jednak wyższym niż w grudniu 2020 r.

Tabela 1. Wybrane wskaźniki (diagnostyczny i prognostyczny) z badania koniunktury gospodarczej

RODZAJ DZIAŁALNOŚCI	OGÓLNY KLIMAT KONIUNKTURY					
	DIAGNOZA			PROGNOZA		
	XII 2021	XII 2020	XII 2019	XII 2021	XII 2020	XII 2019
Przetwórstwo przemysłowe	9,1	3,1	11,5	-11,3	-11,6	-1,9
Budownictwo	-6,5	-9,0	3,3	-17,5	-33,5	-8,5
Handel hurtowy	7,9	-10,6	8,3	-13,8	-26,3	-15,1
Handel detaliczny	3,9	-13,0	0,8	-4,4	-32,3	-7,2
Transport i gospodarka magazynowa	7,4	3,2	-17,4	-20,9	-33,3	-50,4
Zakwaterowanie i gastronomia	-4,5	-85,0	52,8	-19,5	-68,0	43,5
Informacja i komunikacja	21,6	17,3	28,3	12,4	-11,4	5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.⁵

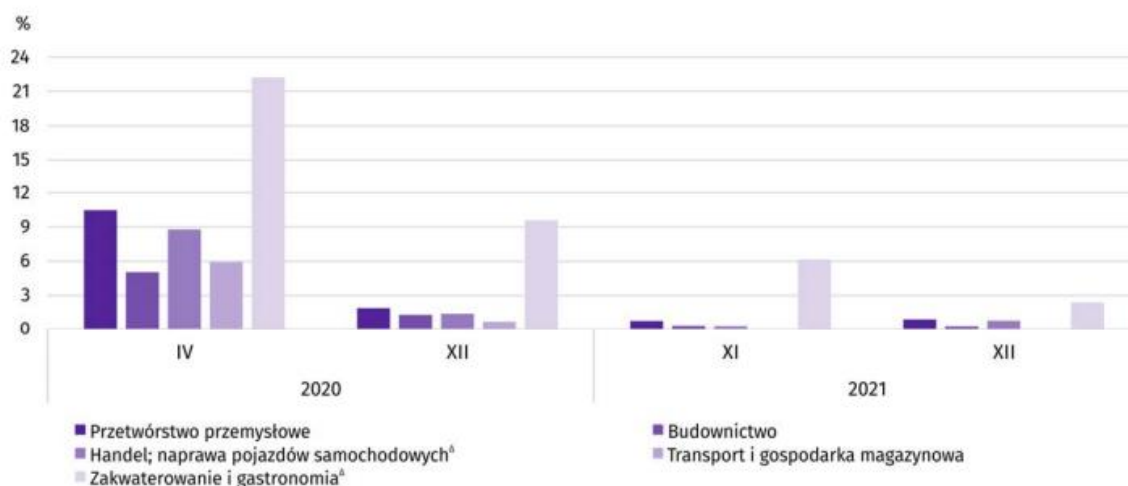
Według badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny w sektorze przedsiębiorstw⁶, w grudniu 2021 r. w województwie małopolskim 0,6% podmiotów gospodarczych wskazało pandemię **COVID-19 jako czynnik wywołujący istotne zmiany w prowadzeniu działalności gospodarczej**. W kraju udział podmiotów doświadczających skutków COVID-19 wyniósł 0,5%, przy czym najwyższy odsetek jednostek, które raportowały zmiany spowodowane pandemią odnotowano w województwie zachodniopomorskim (0,9%), a najniższy w warmińsko-mazurskim (0,1%).

W grudniu 2021 r. w województwie, podobnie jak w kraju, zmiany związane z pandemią COVID-19 sygnalizowały najczęściej przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie zakwaterowania i gastronomii (po 2,4%).

⁴ Wskaźnik może przyjmować wartości od -100 do +100, gdzie wartość dodatnia oznacza przewagę konsumentów nastawionych optymistycznie, natomiast ujemna pesymistycznie.

⁵ <https://krakow.stat.gov.pl/opracowania-biezace/informacje-sygnalne/nneopracowania/koniunktura-gospodarcza-opinie-formulowane-przez-jednostki-z-siedziba-w-województwie-malopolskim-grudzien-2021-r-,4,111.html>

⁶ Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego w grudniu 2021 r.; GUS; 31.01.2022 r. Nr 12/2021. W badaniu biorą udział podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9. Wszystkie udziały procentowe odnoszą się do liczby jednostek, które złożyły w danym miesiącu sprawozdanie.

Wykres 3. Jednostki zgłaszające zmiany spowodowane COVID-19 według wybranych sekcji

Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego w grudniu 2021 r., GUS.

Najczęściej jako przyczynę zmian w działalności gospodarczej związanej z COVID-19 w grudniu 2021 r. wskazywano zmianę liczby zamówień. Najwyższy odsetek podmiotów wykazujących zmianę liczby zamówień w województwie wystąpił w zakwaterowaniu i gastronomii – odpowiednio 2,4%.

W grudniu 2021 r. problemy z zaopatrzeniem od dostawców wskazało 0,2% podmiotów, zmiany wymiaru etatów – 0,1%, natomiast zatory płatnicze – 0,04%. Nie wystąpiły przypadki przejścia lub wydzielenia przedsiębiorstwa (lub jego części), anulowania wcześniej wystawionych faktur, uwzględnienia faktur korygujących, zwolnienia pracowników, przebywania pracowników na tzw. postoju, czy wstrzymania produkcji i/lub świadczenia usług. Ogólnie pandemię jako przyczynę wywołującą zmiany w prowadzeniu działalności gospodarczej, bez zaznaczania szczegółowego powodu, wskazało 10,5% przedsiębiorstw.

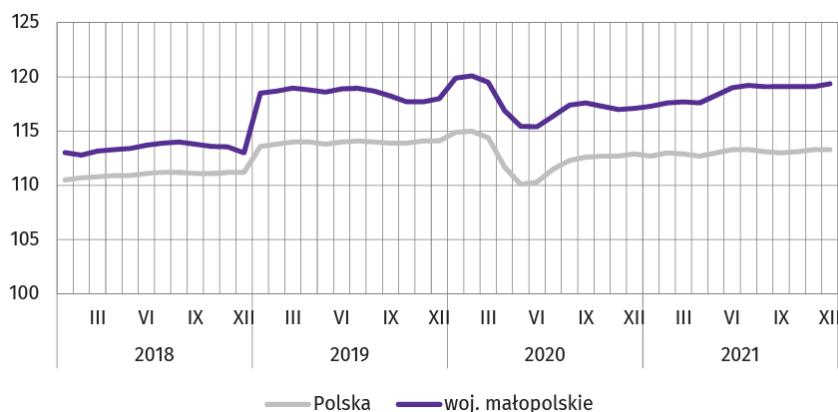
Pomimo problemów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w okresie pandemii liczba **podmiotów zarejestrowanych w bazie REGON** województwa małopolskiego zwiększyła się w trakcie 2021 roku o 18,8 tys. tj. 4,4%, osiągając na koniec roku liczbę 445,1 tys. Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Małopolski stanowią 9,2% ogółu podmiotu w skali kraju (4 836 tys.) i był to udział wyższy niż w ostatnich latach (2020 – 9,1%, 2019 – 9,0%).

Wśród zarejestrowanych w Małopolsce podmiotów osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 73,4% (326,9 tys.) i ich liczba w porównaniu z analogicznym okresem 2020 roku wzrosła o 4,4%. W ciągu roku największy wzrost zaobserwowano wśród podmiotów w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 26,4%), następnie w informacji i komunikacji (o 15,6%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 7,9%). Równocześnie wzrost nastąpił we wszystkich grupach, przy czym największy w przedziale liczby pracujących 0-9 osób (o 4,6%). Według stanu na koniec grudnia 2021 roku w rejestrze REGON miało zawieszoną działalność 50,6 tys. podmiotów, z czego zdecydowaną większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą⁷.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2021 r. kształtowało się na poziomie 525,5 tys. osób i było większe o 0,9% w ujęciu rocznym (największy wzrost po województwach wielkopolskim oraz podkarpackim), przy czym wzrosło głównie w informacji i komunikacji (o 11,3%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 7,9%). Spadek przeciętnego zatrudnienia w tym okresie odnotowano szczególnie w zakwaterowaniu i gastronomii (o 16,3%), a ponadto m.in. w budownictwie (o 3,4%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,4%).

⁷ Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego w grudniu 2021 r., Urząd Statystyczny w Krakowie, Nr 12/2021.

Wykres 4. Dynamika przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw

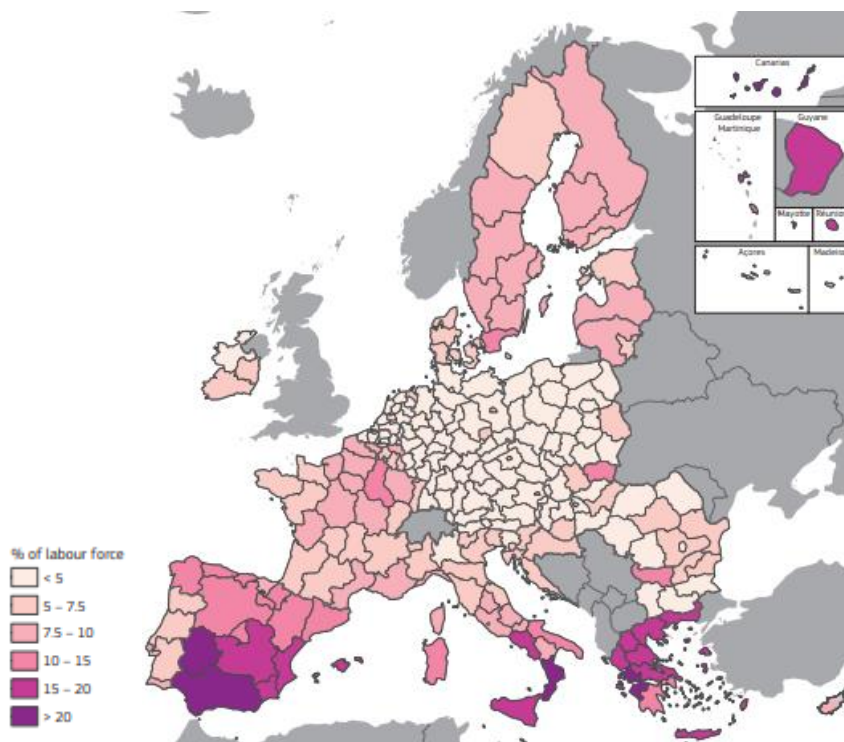

Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa małopolskiego w grudniu 2021, GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się w 2021 r. na poziomie 6 021 zł i zwiększyło się o 9,8% w ujęciu rocznym oraz wyniosło o 2,2 % więcej niż średnio w kraju.

Od 2013 roku widoczny był we wszystkich państwach członkowskich UE, także w Polsce oraz na poziomie regionu – w Małopolsce, systematyczny spadek **stopy bezrobocia**. W 2020 r. wartość stopy bezrobocia dla Małopolski i niemal wszystkich polskich regionów (poza lubelskim) uplasowała się na poziomie najniższym w skali UE (tj. poniżej 5%)⁸. Małopolska uzyskała zatem podobną pozycję jak niemal wszystkie regiony Niemiec, Austrii czy Czech. W skali UE w najgorszej sytuacji znalazły się natomiast regiony południowej Hiszpanii i Włoch oraz Grecji.

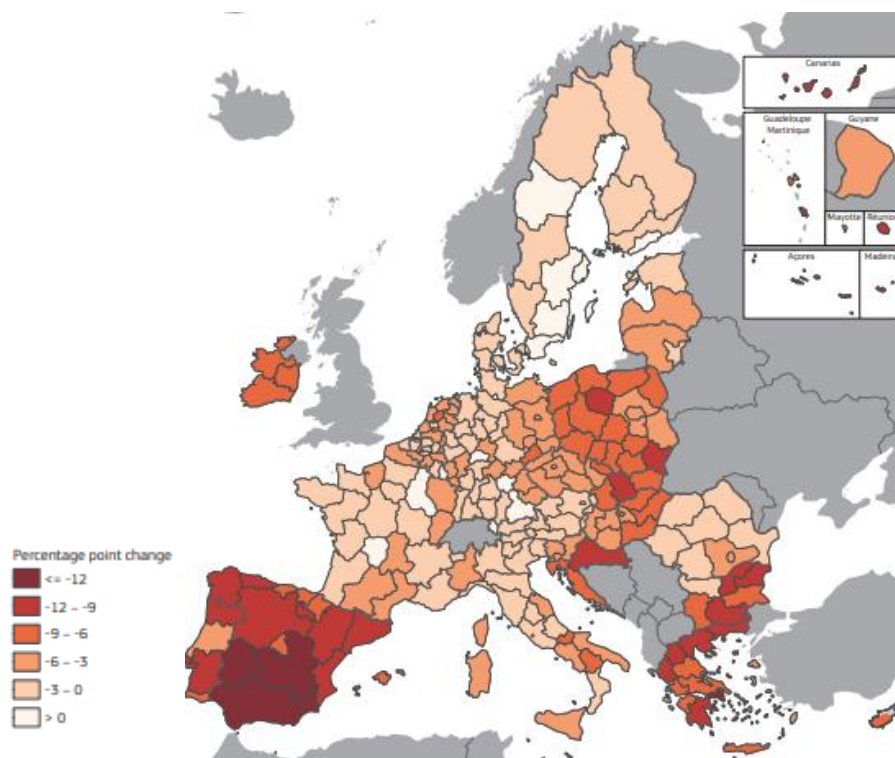
Mapa 4. Stopa bezrobocia w 2020 roku

Źródło: 8. Raport nt. spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

⁸ Obliczana metodą BAEL (Badanie Aktywności Ekonomicznej Mieszkańców)

Mapa 5. Zmiana stopy bezrobocia w latach 2013-2020

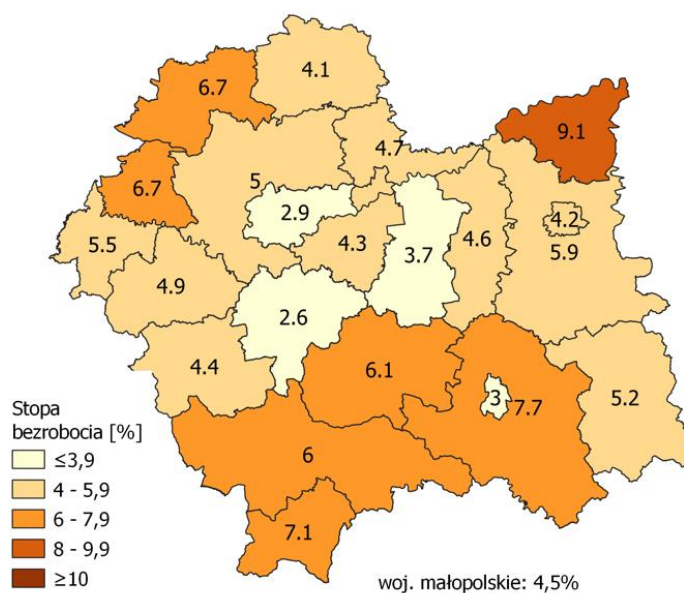

Źródło: 8. Raport nt. spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

W 2021 roku nastąpiła widoczna poprawa na rynku pracy w stosunku do roku poprzedniego – stopa bezrobocia rejestrowanego zarówno w kraju, jak i w regionie, spadła do poziomu jedynie nieznacznie wyższego do tego sprzed pandemii.

Na koniec grudnia 2021 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 69 948 bezrobotnych. To o 13,1 tys. osób mniej niż na koniec analogicznego okresu roku 2020, co oznacza blisko 16-procentowy spadek liczby bezrobotnych rok do roku. Stopa bezrobocia w województwie w końcu IV kwartału 2021 roku wyniosła 4,5%, tj. o 0,9 pkt proc. mniej niż stopa w Polsce, co stawia województwo małopolskie na trzecim miejscu w kraju, za województwami wielkopolskim (3,1%) i śląskim (4,2%).

Powiatem o najwyższej stopie bezrobocia był powiat dąbrowski (9,1% wobec 11,0% w grudniu 2020 r.), a w dalszej kolejności nowosądecki (7,7%, przed rokiem – 9,0%) oraz tatrzański (7,1%, rok wcześniej 8,2%). Najniższą stopą bezrobocia charakteryzował się powiat myślenicki (2,6% wobec 3,8% w grudniu 2020 r.). W porównaniu z analogicznym okresem 2020 r. stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich powiatach, a najgłębszy spadek odnotowano w powiecie wadowickim (o 2,0 p. proc.).

Mapa 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego – stan na koniec grudnia 2021 roku

Źródło: Biuletyn kwartalny WUP z uwzględnieniem działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w związku z epidemią COVID-19, WUP, IV kwartał 2021.

W IV kwartale 2021 r. w Małopolsce wydano łącznie 11 489 **zezwoleń na pracę** (o 1,8% mniej niż w III kwartale 2021 r.), zarejestrowano 22 701 oświadczeń (o 13,3% mniej niż w III kwartale 2021 r.) i 243 zezwoleń na pracę sezonową (o 70,1% mniej niż w III kwartale 2021 r.). W grudniu wydano o 41 mniej zezwoleń na pracę sezonową i zarejestrowano o 406 więcej oświadczeń (czyli dokumentów pozwalających na pracę w krótszej perspektywie czasu) niż miesiąc wcześniej. W grudniu 2021 r. łącznie w powiatowych urzędach pracy wydano cudzoziemcom 11 765 zezwoleń na pracę i zarejestrowanych oświadczeń. W odniesieniu do grudnia 2020 roku liczba ta wzrosła o 26,3%.

Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)⁹ w IV kwartale 2021 roku **liczba aktywnych zawodowo** (ludność w wieku 15-89 lat) zwiększyła się o 0,7% i wyniosła 1480 tys. osób. Wzrost zbiorowości aktywnych zawodowo odnotowano we wszystkich województwach. Pod względem współczynnika aktywności zawodowej województwo osiągnęło poziom 56,5% (średnia dla kraju 58%), który był o 0,6 p. proc. wyższy od analogicznego okresu poprzedniego roku. Wyższy współczynnik aktywności zawodowej odnotowano wśród mężczyzn (63,7%) oraz mieszkańców miast (58,5%).

Wskaźnik zatrudnienia wynosił w IV kwartale 2021 roku 54,8% i był niższy niż przeciętny w kraju (56,3%), jednak większy w skali roku o 0,4%.

Zgodnie z klasyfikacją przyjętą przez Komisję Europejską¹⁰ według danych za 2021 r., Małopolska została zakwalifikowana jako **umiarkowany innowator**. W skali kraju nieco lepszy wynik uzyskał jedynie region stołeczny Warszawy (*umiarkowany innowator*). Region małopolski uzyskał pod tym względem silną pozycję na tle zarówno skali kraju, jak i niemal wszystkich regionów tzw. Europy Wschodniej, gdzie większość uzyskała miano tzw. innowatorów wschodzących. Na tle całej UE, Małopolska wypada natomiast umiarkowanie, wyprzedzana przez wielu tzw. silnych innowatorów i liderów innowacji.

⁹ Od I kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej.

¹⁰ Regionalna tablica wyników innowacyjności (RIS).

REALIZACJA MAŁOPOLSKIEJ TARCZY ANTYKRYZYSOWEJ

Opracowanie: *Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi (obecnie Departament Monitorowania Wdrażania FE)*

Małopolska Tarcza antykryzysowa jest reakcją władz regionu na bezprecedensową sytuację związaną z pandemią COVID-19 i wywołany w jej następstwie kryzys. Aby złagodzić jego skutki dla mieszkańców i przedsiębiorców w terenie województwa małopolskiego postanowiono skumulować wszystkie możliwe, dotychczas niezaangażowane, środki w ramach RPO WM oraz budżetu województwa w pakiet pomocowy pod nazwą **Małopolska Tarcza Antykryzysowa**. Wartość pomocy w 2021 roku wzrosła o ponad 200 mln zł w stosunku do 2020 roku, zwiększając tym samym pulę środków do **ponad 1,7 mld złotych całościowo**, ze środków unijnych jak i budżetu Województwa Małopolskiego na walkę z COVID-19 i jego skutkami.

Małopolską Tarczę Antykryzysową tworzy 7 pakietów pomocowych realizowanych w formie trzech etapów:

Etap I

- **PAKIET MEDYCZNY** – ok. **236 mln zł** dla placówek medycznych na zakup sprzętu i wyposażenia niezbędnego do skutecznej walki z pandemią.
- **PAKIET PRZEDSIĘBIORCZOŚCI** – **361 mln zł** dla małopolskich przedsiębiorców na utrzymanie zatrudnienia w firmach borykających się z trudnościami finansowymi i wsparcie rynku pracy. To także pomoc dla samozatrudnionych.
- **PAKIET PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ** – ok. **111 mln zł** przeznaczony na płynnościowe pożyczki dla przedsiębiorców, którzy na skutek pandemii ponieśli straty finansowe.
- **POŻYCZKA TURYSTYCZNA** – **28 mln zł** przeznaczone na płynnościowe i inwestycyjne pożyczki dla przedsiębiorców, którzy na skutek pandemii ponieśli straty finansowe.

Etap II

- **PAKIET SPOŁECZNY** – ok. **52 mln zł** na pomoc dla małopolskich placówek opieki całodobowej.
- **PAKIET EDUKACYJNY** – ok. **60 mln zł** na zakup technologii i sprzętu do zdalnego nauczania.

Etap III

- **PAKIET ROZWOJU** – ok. **888 mln zł** na rozwój małopolskich miast i miasteczek oraz inwestycje w regionie.

PAKIET MEDYCZNY – wartość pakietu ok. 236 mln zł

1. **Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Medyczny** – wartość projektu 114 mln zł (środki z RPO WM 2014-2020), realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Biuro Inwestycji Strategicznych)

Celem projektu było wzmocnienie sektora ochrony zdrowia w związku z trwającą epidemią COVID-19 na terenie województwa małopolskiego. W jego ramach wsparcie otrzymały podmioty lecznicze, jednostki systemu państwowego ratownictwa medycznego, jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej oraz Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna. Łącznie w wyniku realizacji projektu pomoc otrzymało 46 podmiotów z terenu całego województwa.

Projekt obejmował m.in. zakup 50 nowych, w pełni wyposażonych ambulansów, sprzętu medycznego, usług i wyrobów medycznych niezbędnych do zapobiegania, diagnostyki i zwalczania koronawirusa, 50 specjalistycznych namiotów dla Państwowej Straży Pożarnej czy usługę specjalistycznego transportu do przewozu próbek dla Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej – 3 zespoły wyjazdowe. Placówkom medycznym przekazano sprzęt i wyposażenie, między innymi: aparaty RTG, respiratory, defibrylatory, kardiomonytory, tomografy, pulsoksymetry, bezdotykowe termometry, ciśnieniomierze, w tym także 4,8 mln szt. środków ochrony osobistej. Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie przekazano 20 szt. dodatkowych opryskiwaczy do dezynfekcji. Projekt został zakończony, rozliczony, znajduje się w okresie trwałości. Efekty realizacji projektu są widoczne w całym województwie, wszystkie zakupy i dostawy do Partnerów zostały zrealizowane.

2. Małopolska Tarcza Antykryzysowa Pakiet Medyczny 2 – wartość projektu 86,3 mln zł (w tym środki z RPO WM 2014-2020 - 68,7 mln zł.), realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Biuro Inwestycji Strategicznych)

Projekt jest kontynuacją projektu Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Medyczny. Celem projektu był zakup specjalistycznego sprzętu i dostosowanie infrastruktury do efektywnego diagnozowania i leczenia chorych w szpitalach wojewódzkich, powiatowych i resortowych m.in. instalacji tlenowych wraz z agregatami prądu, zakup 68 szt. aparatów do wysokoprzepływowej tlenoterapii donosowej dla szpitali, 11 szt. tomografów komputerowych, 3 szt. rezonansów magnetycznych, zakup 120 szt. bramek dezynfekcyjnych dla szpitali, czy zakup mobilnej stacji poboru krwi (krwiobus). W ramach projektu pomoc otrzymało 39 podmiotów z terenu województwa małopolskiego. Wykonanie rzeczowe projektu zostało w całości zrealizowane.

3. Pakiet Medyczny II w zakresie bezpieczeństwa – wartość projektu 3 mln zł (środki z RPO WM 2014-2020), realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich)

Celem projektu było wsparcie służb działających na rzecz bezpieczeństwa i ratownictwa w województwie małopolskim, realizujących m.in. działania w zakresie zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19. Projekt miał na celu zapewnienie odpowiednich zasobów środków ochronnych do prowadzenia działań związanych z epidemią, poprzez zakup środków ochrony osobistej indywidualnej (m.in. maseczki, rękawiczki, kombinezony, gogle), środków oraz urządzeń do dezynfekcji i sprzętów niezbędnych do walki z COVID-19 (przenośnych ozonatorów, namiotów pneumatycznych, aparatury medycznej). W ramach projektu pomoc otrzymało 13 podmiotów z terenu województwa małopolskiego m.in. organizacje pozarządowe uprawnione do ratownictwa wodnego i górskiego, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie i Karpacki Oddział Straży Granicznej. Projekt został w całości zrealizowany i rozliczony.

4. Małopolska Tarcza Antykryzysowa Pakiet Medyczny 3 – wartość projektu 32,5 mln zł, (środki z RPO WM 2014-2020 oraz środki własne partnerów (ok. 15%) realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Biuro Inwestycji Strategicznych)

Projekt jest kontynuacją projektów pn. Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Medyczny oraz Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Medyczny 2. Jego celem jest dalsze wzmacnianie sektora ochrony zdrowia w przeciwdziałaniu negatywnym skutkom wywołanym przez pandemię koronawirusa w Małopolsce. Projekt obejmuje m.in. zakup sprzętu i wyrobów medycznych niezbędnych do

zapobiegania, diagnostyki i zwalczania COVID-19 oraz niwelowania ujemnych konsekwencji tej choroby (w tym sprzęt dedykowany rehabilitacji pocovidowej).

PAKIET PRZEDSIĘBIORCZOŚCI – ok. 361 mln zł

1. Bony rekompensacyjne – wartość projektu 247 mln zł (środki z RPO WM 2014-2020), realizowany przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości

W ramach pakietu, wsparcie finansowe otrzymali małopolscy przedsiębiorcy zatrudniający pracowników na umowy o pracę. Jego celem było utrzymanie zatrudnienia w firmach borykających się z trudnościami finansowymi. Każdy przedsiębiorca, który zakwalifikował się do projektu, otrzymał 9 tys. zł bezzwrotnej dotacji na każde zadeklarowane do utrzymania miejsce pracy.

Do końca 2020 r. w efekcie wsparcia:

- podpisano 4 390 umów o dofinansowanie,
- na konta przedsiębiorców przekazano 100% kwoty zawartej w podpisanych umowach,
- wsparto 27 260 etatów.

2. Bony rekompensacyjne dla samozatrudnionych - wartość projektu 33,3 mln zł (środki z RPO WM 2014-2020), realizowany przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości

W ramach pakietu, wsparcie otrzymali małopolscy przedsiębiorcy prowadzący jednoosobowe działalności gospodarcze. Celem pomocy było utrzymanie zatrudnienia w firmach jednoosobowych, borykających się z trudnościami finansowymi. z pomocy w wysokości 9 tys. zł bezzwrotnej dotacji, mogli skorzystać przedsiębiorcy, którzy zostali dotknięci, co najmniej 75% redukcją obrotów w wyniku wystąpienia pandemii COVID-19.

Do końca 2020 r. w efekcie wsparcia:

- podpisano 3 650 umów o dofinansowanie,
- wypłacone środki stanowiły 100% kwoty zawartej w podpisanych umowach,
- 3 650 samozatrudnionych zostało objętych wsparciem.

3. Nowe instrumenty wsparcia rynku pracy – wartość projektu 81,60 mln zł (81,60 mln zł wkład UE – projekt realizowany z RPO WM 2014-2020 i Programu PO WER przez Wojewódzki Urząd Pracy)

W ramach pakietu, wsparciem w ramach RPO WM objęte były wynagrodzenia pracowników i osób samozatrudnionych w wieku 30 lat i więcej. z kolei ze środków Programu PO WER udzielano pomocy osobom przed 30 r.ż.

Dofinansowanie otrzymały mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa na pokrycie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, oraz pokrycie części kosztów prowadzenia działalności dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i niezatrudniających pracowników (samozatrudnieni).

Do końca 2021 r., w ramach udzielonego wsparcia:

- Powiatowe Urzędy Pracy wypłaciły na konta pracodawców i osób samozatrudnionych 99% przyznaných środków,

- wsparciem zostało objętych ponad 4 tys. przedsiębiorstw (w PO WER 3,2 tys. i w RPO WM 1,2 tys.) oraz 4,8 tys. samozatrudnionych (w PO WER 1,4 tys. i w RPO WM 3,4 tys.),
- łącznie dofinansowanych zostało prawie 20 tys. miejsc pracy (w PO WER 9,6 tys. i w RPO WM 10 tys.)

PAKIET PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ - wartość pakietu ok. 111 mln zł

Projekt realizowany przez Bank Gospodarstwa Krajowego poprzez pośredników finansowych.

W ramach pakietu, wsparcie otrzymali małopolscy przedsiębiorcy, którzy na skutek pandemii ponieśli straty finansowe. Obejmował on udzielanie pożyczek płynnościowych na prowadzenie działalności gospodarczej. Pożyczki mogły być udzielane do 31.12.2021 r. Wkład własny ostatecznego odbiorcy nie był wymagany, okres spłaty wynosił do 7 lat, a okres karencji do 6 miesięcy.

Pośrednikami finansowymi w ramach pakietu są:

- Fundacja na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa - Biuro Terenowe w Nowym Sączu,
- Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych S.A,
- Lubelska Fundacja Rozwoju Oddział w Krakowie,
- Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.,
- Fundusz Wschodni sp. z o.o.,
- Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.

Do końca 2021 r., w ramach pakietu:

- złożono 617 wniosków o udzielenie pożyczki płynnościowej na kwotę 107,8 mln zł,
- zawarto 264 umowy na łączną kwotę 42,82 mln zł.

POŻYCZKA TURYSTYCZNA – wartość pakietu: 28 mln zł

Projekt realizowany przez Małopolski Fundusz Rozwoju poprzez Polską Fundację Przedsiębiorczości.

Maksymalna wartość Pożyczki na cele obrotowe wynosi do 500 tys. zł. W jej ramach jest możliwa poprawa bieżącej płynności, pokrycie bieżących i zaległych płatności, zakup towarów i materiałów i wynagrodzenia pracowników. Dodatkowo dostępna jest pożyczka na cele inwestycyjne do 1 mln zł możliwa do przeznaczenia na środki trwałe związane z rozwojem lub zmianą profilu, bądź dostosowaniem działalności do obostrzeń wynikających z reżimu sanitarnego. Do momentu zawieszenia naboru czyli do 02.09.2021 r. złożone zostały 132 wnioski na kwotę 51,8 mln zł. Na dzień 31.12.2021 r. podpisanych zostało 61 umów na kwotę 22,5 mln zł, a wypłaconych zostało 55 pożyczek na kwotę 19,8 mln zł.

PAKIET SPOŁECZNY – wartość pakietu ok. 55,2 mln zł

W ramach pakietu, środki przeznaczone na pomoc dla małopolskich placówek opieki całodobowej (w szczególności domów pomocy społecznej, hospicjów, zakładów opiekuńczo-leczniczych, domów dziecka), ale też dla pracowników systemu pomocy społecznej i wsparcia rodziny, zatrudnionych w samorządach lokalnych. Pakiet społeczny wspiera tych najbardziej potrzebujących - chroni zarówno personel, jak i podopiecznych placówek opieki całodobowej.

1. PAKIET SPOŁECZNY. BEZPIECZNY DOM – składa się z 4 modułów:

Moduł I – Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny. Bezpieczny Dom - wartość projektu: 18,4 mln zł (w tym 17 mln zł z RPO WM), realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Celem projektu było kompleksowe wsparcie 219 placówek opieki całodobowej w Małopolsce (ponad 300 uprawnionych placówek do ubiegania się o dofinansowanie). W ramach tego modułu udzielano grantów w wysokości od 10 tys. zł do 250 tys. zł na placówkę. Średnia wysokość grantu to około 87 tys. zł. Środki z grantów przeznaczone były na wyposażenie mieszkańców i pacjentów, a także stanowisk pracy personelu w środki ochrony indywidualnej, zakup sprzętu i wyposażenia do walki z pandemią, zapewnienie miejsc noclegu, izolacji lub odbywania kwarantanny.

Do końca 2021 r., w ramach tego modułu:

- w pierwszym naborze złożono 196 wniosków o grant,
- zawarto umowy na łączną kwotę 17,15 mln zł,
- wypłacono 17,10 mln zł (99,7%),
- wsparcie uzyskało 196 placówek, w tym 102 publiczne i 94 niepubliczne.
- ogłoszono drugi nabór, w którym wpłynęły 23 wnioski, o grant na łączną kwotę 559,8 tys. zł, dofinansowanie otrzymały wszystkie złożone wnioski (wsparcie otrzymały 4 podmioty publiczne oraz 19 niepublicznych);
- wypłacono wszystkie 23 granty i zakończono realizację projektu.

Moduł II - Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Społeczny. Bezpieczny dom – wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19 – projekt grantowy - wartość projektu: 26,3 mln zł (z programu PO WER)

Celem projektu było wsparcie kadry małopolskich domów pomocy społecznej w Małopolsce. Zakres projektu obejmował dodatki do wynagrodzeń, premie, nagrody, zatrudnienie dodatkowych pracowników, dofinansowanie ubezpieczenia wolontariuszy, dofinansowanie w zakresie wykonania testów.

Do końca 2020 r., w ramach tego modułu:

- złożono 93 wnioski o grant,
- 93 domy pomocy społecznej otrzymały środki - wypłacona kwota to 20,77 mln zł,
- ok. 4 300 pracowników otrzymało wsparcie w postaci dodatków, nagród, premii,
- zatrudniono ok. 150 dodatkowych pracowników na okres do 3 miesięcy,
- wykonano ponad 5 000 testów w kierunku zakażenia wirusem.

W 2021 r. zrealizowano drugi nabór wniosków do projektu (max. dofinansowanie - 1450 zł brutto na etat/max. czas wsparcia – 1 miesiąc), w ramach którego 89 domów pomocy społecznej uzyskało dofinansowanie w łącznej wysokości 4,8 mln zł. Okres realizacji projektu został przedłużony do 31.03.2022 r. Przeprowadzono III nabór wniosków o grant (11.10. - 19.10.2021 r.). Alokacja 2,6 mln zł, wnioski złożyły 93 domy pomocy społecznej, wnioskowana kwota wypełniła alokację naboru.

Moduł III - KOOPERACJE PRZECIWIW COVID W projekcie KOOPERACJE 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin - wartość projektu: 2,6 mln zł (z programu PO WER)

Projekt realizuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, grupą docelową są jednostki samorządu terytorialnego. Wsparcie przewidziane jest dla: kadry ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, w tym realizujących wsparcie w środowisku lokalnym i podmiotów współpracujących oraz placówek całodobowej opieki (bez domów pomocy społecznej). Celem projektu jest zakup środków ochrony osobistej, środków i sprzętu służącego do dezynfekcji, zakup usług dezynfekcji pomieszczeń i sprzętu oraz dofinansowanie premii, nagród, dodatków do wynagrodzeń dla pracowników placówek całodobowych.

Do końca 2021 r., w ramach tego modułu:

- wsparto 180 JST - 90% uprawnionych, z którymi podpisano umowy na kwotę ponad 2,7 mln zł,
- wypłacono 100% środków,
- ok. 4 750 pracowników otrzymało wsparcie w postaci środków ochrony osobistej, a 73 z nich otrzymało również wsparcie w postaci nagród/dodatków do wynagrodzeń,
- 161 ośrodków pomocy społecznej, 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz ponad 20 podmiotów współpracujących otrzymało wsparcie w postaci wyposażenia stanowisk pracy w środki ochrony osobistej i sprzęt niezbędny do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się koronawirusa.

Moduł IV - Sami Dzielni! – razem przeciw COVID-19 w ramach projektu Sami Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspieranego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi – wartość projektu: 4,4 mln zł – projekt grantowy (z programu PO WER)

Celem projektu jest przygotowanie miejsc do ewakuacji mieszkańców placówek opieki całodobowej lub miejsc czasowego pobytu mieszkańców placówek opieki całodobowej poza tą placówką (np. w bursach, internatach, warsztatach terapii zajęciowej, środowiskowych domach samopomocy), oraz zakup sprzętu i akcesoriów umożliwiających kontakt on-line mieszkańców/personelu z otoczeniem/rodziną w razie konieczności odseparowania.

Grupą docelową są:

1. zakres A: powiaty i miasta na prawach powiatu – 22 jst - wysokość grantu: max. 500 tys. zł,
2. zakres B: powiaty i miasta na prawach powiatu lub podmioty niepubliczne prowadzące placówki opieki całodobowej (DPS, schronisko dla osób w kryzysie bezdomności) – wysokość grantu: max. 4 120 zł (koszt jednego zestawu komputerowego na jedno miejsce w placówce).

Do końca 2021 r., w ramach tego modułu:

- przeprowadzono 3 nabory, na które wpłynęło 50 wniosków o grant,
- dofinansowanie uzyskało 47 wniosków, w tym: 10 wniosków odnośnie zakresu A i 40 wniosków odnośnie zakresu B,
- podpisano umowy na kwotę 5,38 mln zł, co stanowi ok. 65% alokacji, wypłacono 100% środków,
- powstało 10 powiatowych/miejskich centrów ewakuacji - w wybranych powiatach województwa małopolskiego i m. Kraków - na 361 miejsc, w tym 308 dla mieszkańców i 53 miejsca dla pracowników,
- zrealizowano zakup 213 zestawów komputerowych dla 77 placówek, w tym: dla 72 domów pomocy społecznej i 5 schronisk dla osób w kryzysie bezdomności,
- granty dot. zakresu B realizowane były na terenie 22 powiatów/miast na prawach powiatu.
- W dniu 30 czerwca 2021 roku zakończono realizację grantów.

2. Akcja *Pomoc szyta na miarę* – wartość projektu 42,3 tys. zł - realizowana przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Celem było uszycie 10 tys. wielorazowych maseczek higienicznych dla małopolskich domów pomocy społecznej i ich podopiecznych .

PAKIET EDUKACYJNY – wartość pakietu ok. 60 mln zł

1. Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny. Cyfryzacja szkół i placówek oświatowych – wartość projektu 14,8 mln zł (współfinansowanie ze środków RPO WM 2014-2020), realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Edukacji)

Celem projektu jest zakup niezbędnego, mobilnego sprzętu komputerowego (przede wszystkim laptopów), na potrzeby prowadzenia przez szkoły i placówki nauczania na odległość oraz udzielenie 22 grantów (1 grant na powiat) dla organów prowadzących szkoły o niskim stopniu cyfryzacji, na zakup specjalistycznego sprzętu komputerowego, w celu ich transformacji cyfrowej i utworzenia 22 szkół modelowych.

W ramach projektu realizowane są 2 działania grantowe:

- **Grant nr 1 – wartość: 12,8 mln zł**
 - liczba złożonych wniosków: 215 wniosków na łączną kwotę: 12,77 mln zł,
 - dofinansowanie otrzymało 110 wnioskodawców znajdujących się na liście rankingowej,
 - ZWM zdecydował o zwiększeniu środków finansowych (około 4,8 mln zł), aby wszyscy wnioskodawcy znajdujący się na liście rezerwowej (109 wnioskodawców) otrzymali dofinansowanie na zakup sprzętu komputerowego,
 - ZWM podjął decyzję o zwiększeniu kwoty na Grant nr 1 o dalsze ok. 20 mln zł;
 - na dzień 20 grudnia 2021 roku został zakupiony sprzęt komputerowy, który został przekazany do 969 szkół w następującej liczbie:
 - ✓ laptopy 3978 sztuk;
 - ✓ komputery All in One 423 sztuki;
 - ✓ tablety 495 sztuk;
 - ✓ oprogramowanie 1462;
 - ✓ ubezpieczenie 110;
 - ✓ inne (w tym akcesoria) 1835;
 - ✓ usługi zapewniające dostęp do Internetu 58;

 - **Grant nr 2 – wartość: 1,98 mln zł**
 - cel grantu: przeprowadzenie transformacji cyfrowej 22 szkół modelowych w regionie; zapewnienie wysokiej jakości urządzeń cyfrowych (w tym specjalistycznego sprzętu) dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych (bez szkół zawodowych) z przeznaczeniem na realizację zdalnego nauczania,
 - maksymalna wysokość grantu wynosiła 90 tys. zł,
 - wybrane szkoły modelowe zostały objęte wsparciem przez powołane Małopolskie Laboratorium Edukacji Cyfrowej HUMINE w zakresie ich transformacji cyfrowej w latach 2021-2023.
- 2. Zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem oraz dostępem do Internetu – szkoły kształcące zawodowo (w ramach projektu Modernizacja Kształcenia Zawodowego w Małopolsce II, współfinansowanego ze środków RPO WM 2014-2020) – projekt realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Edukacji)**

Całościowa kwota planowana na zakup sprzętu do nauczania zdalnego dla szkół kształcących zawodowo w ramach Pakietu Edukacyjnego MTA to **3,70 mln zł** (planowany zakup ponad 1 100 laptopów/komputerów dla ponad 90 zespołów szkół z Małopolski).

Dla szkół, które kształcą zawodowo, został dostarczony sprzęt komputerowy do nauczania zdalnego na kwotę ponad 3,2 mln zł – łącznie zakupionych zostało 1087 laptopów i komputerów typu „all in one” oraz inny sprzęt/wyposażenie TIK dla uczniów i szkół.

3. Wsparcie nauczycieli w prowadzeniu wysokiej jakości zdalnego nauczania – wartość projektu 10 mln zł (współfinansowanie ze środków RPO WM), realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Edukacji)

W ramach projektu pn. *Małopolska Chmura Edukacyjna – nowy model nauczania* prowadzi się szerokie wsparcie dla nauczycieli oraz kadry zarządzającej szkół dot. wzrostu jakości nauczania i uczenia się

Małopolskie Laboratorium
Edukacji Cyfrowej

HUMINE

w środowisku cyfrowym, za pośrednictwem utworzonego Małopolskiego Laboratorium Edukacji Cyfrowej HUMINE – centrum wsparcia systemu edukacji cyfrowej w Małopolsce, Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz poprzez zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania dla sieci małopolskich bibliotek pedagogicznych, celem wypożyczenia go nauczycielom.

Utworzony punkt konsultacyjny Małopolskiego Laboratorium Edukacji Cyfrowej HUMINE –

umożliwia dyrektorom szkół, nauczycielom, pedagogom i psychologom szkolnym bezpłatne konsultacje i doradztwo w szeroko rozumianym zakresie edukacji cyfrowej, w szczególności:

- metod nauczania aktywizujących ucznia, korzystających z rozwiązań cyfrowych,
- kompetencji metodycznych i cyfrowych nauczycieli,
- wykorzystania narzędzi i treści cyfrowych w codziennej dydaktyce,
- wdrażania platform wideokonferencyjnych (TEAMS, Google Meet) w szkołach,
- zapewnienia higieny cyfrowej ucznia i nauczycieli,
- bezpieczeństwa cyfrowego ucznia i nauczycieli,
- systematycznej transformacji cyfrowej szkoły.

Na początku roku 2021 rozpoczęły się prace Laboratorium HUMINE nad badaniem diagnostycznym stanu zaawansowania szkół w województwie w zakresie edukacji cyfrowej. Pierwsze szkolenia (webinary) dla nauczycieli i dyrektorów szkół zostały zorganizowane w lutym 2021 r.

Zakres działań realizowanych przez HUMINE w 2021:

- zorganizowanie edukampu dla dyrektorów szkół modelowych;
- rozpoczęcie prac nad przygotowaniem badania i analizy na temat transformacji cyfrowej szkół oraz kompetencji metodyczno-cyfrowych kadr szkolnych w Małopolsce;
- rozpoczęcie prac związanych z zakupem sprzętu do Pracowni Wschodzących Technologii Cyfrowych;
- prowadzenie wizyt monitoringowych w szkołach modelowych prowadzonych przez koordynatorów współpracy w zakresie opracowywanych Planów Transformacji Cyfrowych przez szkoły modelowe;
- opracowywanie programów metodyczno-dydaktyczny zajęć dla nauczycieli, rodziców i kadry zarządzającej szkół modelowych i w ramach bieżącego wsparcia;
- organizacja webinarów nt. wpływu COVID -19 na rozwój wchodzących technologii cyfrowych na oświatę i życie społeczności szkolnej dla nauczycieli oraz dyrektorów – szkoły modelowe;
- uruchomienie warsztatów dla nauczycieli w szkołach modelowych;
- realizacja szkoleń dla rodziców uczniów;
- opracowanie katalogu oraz modeli działań wspierających społeczność szkolne na drodze cyfrowej transformacji;
- opracowanie opisu procesu modelowej transformacji szkoły;
- prowadzenie serwisu internetowego

Działania realizowane przez Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli

W 2021 r. Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli zrealizował szereg działań, takich jak:

- szkolenia dla nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych z obsługi i stosowania platform do nauczania zdalnego,
- organizacja trzech konferencji w Ośrodkach Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu, przeznaczonych dla dyrektorów i nauczycieli dotyczące kierunków polityki oświatowej państwa w dobie edukacji zdalnej,
- rozpoczęcie działań mających na celu utworzenie multimedialnych pracowni rozszerzonych o elementy pracowni S.T.E.A.M w ośrodkach MCDN w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu oraz Oświęcimiu. Multimedialne pracownie S.T.E.A.M (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) będą miejscem realizacji szkoleń i webinarów, które pozwolą nauczycielom wzbogacić warsztat pracy, uczyć się modelu pracy edukacyjnej, dostosowanej do potrzeb ucznia, rozwijającej kreatywność, innowacyjność. Będzie to przestrzeń dla prowadzenia lekcji metodami dydaktycznymi aktywizującymi uczniów, wykorzystującymi narzędzia i treści cyfrowe, ubogając tym samym warsztat pracy zdalnej,
- rozpoczęcie działań związanych z zakupem sprzętu komputerowego dla nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych zatrudnionych w MCDN.

4. *Ucz się u mistrza* – projekt realizowany przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie – wartość projektu – 6,05 mln zł (w tym 5,14 mln zł z RPO WM 2014 - 2020; 0,19 mln zł z BP)

Celem projektu jest zwiększenie dostępności do usług rozwojowych dla firm i ich pracowników z wybranych branż usługowych, szczególnie dotkniętych skutkami pandemii COVID-19. Zakłada się objęcie wsparciem 300 pracowników z 200 firm rozwijających kompetencje/kwalifikacje specjalistyczne z branży usługowej tj. kosmetyczno-fryzjerskiej i turystyczno-gastronomicznej w Małopolsce, którzy będą szkolić w swoich firmach i rozliczać bony szkoleniowe.

- max. wsparcie uczestnika to 12 tys. zł,
- max. wsparcie dla przedsiębiorcy to 18 tys. zł,
- wymagany wkład własny uczestników (pracodawców): 20% wartości bonów.

Ucz się u Mistrza!

W 2021 r. opracowano system podmiotowego finansowania usług uczenia w miejscu pracy i skonsultowano go z różnymi grupami pracodawców. Wybrano operatora systemu bonowego. Stworzono założenia regionalnej bazy usług uczenia w miejscu pracy, wzorowanej na Bazie Usług Rozwojowych i wybrano jej wykonawcę. Prowadzono działania informacyjne w celu zaangażowania do projektu przedsiębiorców z branż kosmetyczno-fryzjerskiej i hotelarsko-gastronomicznej. Wspólnie z PUP z Małopolski zorganizowano 12 spotkań dla przedsiębiorców z poszczególnych powiatów regionu. Przygotowywano pracodawców/realizatorów usług do realizowania usług w projekcie: zorganizowano dla nich

4 spotkania na temat wymogów dotyczących tworzenia ofert, realizowania i rozliczania usług. Z myślą o dostawcach usług, nie mających doświadczenia w uczeniu dorosłych, wyłoniono wykonawcę konsultacji eksperckich z zakresu metodyki z elementami andragogiki i psychologii. Zbierano również informacje na temat potrzeb MŚP w zakresie podnoszenia kompetencji pracowników w branżach kosmetyczno-fryzjerskiej i hotelarsko-gastronomicznej.

5. Konkurs edukacyjny *Co Ty wiesz o regionie?* - wartość projektu 80 tys. zł - projekt realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Edukacji)

5 edycja konkursu wszechstronnej wiedzy o Małopolsce, adresowanego do uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych oraz wszystkich uczniów szkół ponadpodstawowych, z wyłączeniem szkół dla dorosłych. z uwagi na sytuację pandemiczną i tryb nauki zdalnej, edycja konkursu w roku 2021r. odbyła się w zmienionej formule. Opracowane zostały i nagrane spoty edukacyjne dotyczące walorów Małopolski, jak również spoty animowane z wiedzy o samorządzie. Celem spotów edukacyjnych było pogłębianie wiedzy uczniów na temat Małopolski, a poprzez to – wzmacnianie tożsamości regionalnej młodych Małopolan. Projekt w formie edukacyjnych spotów realizowany został przy współpracy z TVP Kraków. Wyprodukowano i wyemitowano łącznie 10 spotów edukacyjnych. Okres realizacji: październik – grudzień 2021 r.

6. Wielopokoleniowa edukacja Małopolan – wartość projektu 70 tys. zł – projekt realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Edukacji)

Program edukacji dzieci i młodzieży realizowany przez Województwo Małopolskie we współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie. Zakres projektu obejmował poprawę bezpieczeństwa osobistego i bezpieczeństwa seniorów, poprzez przeprowadzenie szeregu kampanii profilaktyczno-informacyjno-edukacyjnych w formie publikacji i rozpowszechniania materiałów edukacyjnych (m.in. plakatów, magnesów na lodówkę, kalendarzy, kartek okolicznościowych) adresowanych do seniorów poprzez dotarcie do środowisk w naturalny sposób skupiających osoby starsze, jak na przykład zrzeszenia działkowców, kluby seniora, przychodnie lekarskie. Forma publikacji treści edukacyjnych jest zróżnicowana i opracowana tak, by dzięki wykorzystaniu funkcjonalności użytkowej poszczególnych elementów kampanii, zoptymalizować skuteczność przekazu edukacyjnego – stąd wśród materiałów o charakterze edukacyjnym, które w kompetentny i profesjonalny sposób informują o metodologii przestępczej oraz skutecznych formach obrony oraz ochrony osób i mienia, znajdują się m.in. przedmioty codziennego użytku takie jak: kalendarze oraz magnesy na lodówkę z notatnikiem.

Projekt realizowany wspólnie z Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie oraz Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Krakowie. Okres realizacji: luty– grudzień 2021 r.

PAKIET ROZWOJU – wartość pakietu ok. 888 mln zł

Celem projektu jest ożywienie turystyczne i gospodarcze małopolskich miast i miasteczek, wzmocnienie inwestycji w regionie oraz odbudowa ruchu turystycznego dotkniętego negatywnymi skutkami pandemii COVID-19.

1 Małopolska – cel podróży - wartość projektu 8 mln zł (z RPO WM 2014-2020), projekt realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego), Małopolską Organizację Turystyczną i Urząd Miasta Krakowa

- cel projektu - odbudowa przyjazdów turystycznych do Krakowa i Małopolski w związku z pandemią COVID-19, poprzez realizację kampanii promocyjnej na rynkach międzynarodowych, strategicznych dla przyjazdów turystycznych do Małopolski i Krakowa,
- termin realizacji projektu: 2021-2022.

2. Odnowa obszarów wiejskich – wartość projektu 101,48 mln zł (z RPO WM 2014-2020), projekty realizowane przez małopolskie gminy

- w październiku 2020 r. zwiększono alokację środków w konkursie z Działania 11.2 Odnowa obszarów wiejskich w ramach RPO WM, co umożliwiło przyznanie dofinansowania dla kolejnych 41 projektów z listy rezerwowej, w wysokości 101,48 mln zł,
- zwiększenie środków w tym obszarze miało na celu ożywienie i pobudzenie gospodarki, podjęte działania pozwolą na szybką interwencję i stanowią bezpośrednią odpowiedź na niwelację negatywnych skutków wpływu pandemii COVID - 19 na terenach wiejskich,
- spośród 41 projektów wybranych do dofinansowania w ramach tzw. pakietu rewitalizacji zawarto umowy o dofinansowanie dla 35 projektów na łączną aktualną kwotę dofinansowania wynoszącą ok. 82 mln zł. (3 wnioskodawców odstąpiło od podpisania, w 3 przypadkach IZ RPO odstąpiła od podpisania ze względu na niedopuszczalne zmiany dokumentacji oraz zakresu rzeczowego projektów).

3. Zakup taboru kolejowego do obsługi połączeń aglomeracyjnych – wartość projektu 245 mln zł, w tym wkład UE – 132,47 mln zł (projekt realizowany m.in. ze środków RPO WM 2014-2020) przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Departament Inwestycji Strategicznych)

Projekt dotyczy zakupu taboru do obsługi połączeń aglomeracyjnych przez operatorów: Koleje Małopolskie Sp. z o.o. oraz POLREGIO Sp. z o.o. Zakres działania obejmował zakup 9 szt. nowych czteroczołowych Elektrycznych Zespołów Trakcyjnych (EZT) typu Impuls 2, wraz z usługą serwisowo-utrzymaniowo-naprawczą pojazdów. Impulsy zostały dostarczone i obecnie obsługują połączenia.

4. Budowa i wyposażenie zaplecza technicznego do obsługi taboru kolejowego – wartość projektu 92 mln zł, w tym wkład UE - 63,8 mln zł (projekt realizowany ze środków RPO WM 2014-2020) przez Koleje Małopolskie sp. z.o.o.

Zakres działania projektu obejmuje budowę nowoczesnego zaplecza kolejowego dla Kolei Małopolskich Sp. z o.o. oraz POLREGIO Sp. z o.o. Planowana data zakończenia projektu to 31.03.2022 r. Trwają roboty budowlane.

5. W ramach pakietu planuje się również realizację innych inwestycji regionalnych, finansowanych ze środków budżetu Województwa Małopolskiego o wartości niemal 442 mln zł.

SRW MAŁOPOLSKA 2030

OBSZAR I MAŁOPOLANIE

Przedsięwzięcia strategiczne

Nazwa przedsięwzięcia	Stan realizacji
Rodzina w centrum	Pakiet inicjatyw zakładających rozwój i zwiększenie dostępności do usług społecznych realizowanych lokalnie poprzez ich dofinansowanie ze środków europejskich, a także szeroko zakrojone wsparcie i inkubowanie potencjalnych i faktycznych ich realizatorów. W 2021 r. opracowano merytorycznie i zbudżetowano wszystkie przedsięwzięcia składające się na całość pakietu - projekty konkursowe i projekty własne. Jednocześnie realizowany jest już projekt partnerski <i>Inkubator Włączenia Społecznego</i> .
Małopolski Tele-Anioł 2.0	Realizowany w latach 2018 – 2022 pn. <i>Małopolski Tele-Anioł</i> mający na celu zorganizowanie systemu opieki z wykorzystaniem innowacyjnych technologii informacyjno-komunikacyjnych dla 6 000 niesamodzielnymi mieszkańcami regionu kontynuowany będzie w poszerzonej formule o działania z zakresu telemedycyny oraz wsparcia dla rodzin w opiece nad osobami niesamodzielnymi jako przedsięwzięcie strategiczne pn. <i>Małopolski Tele-Anioł 2.0</i> .
Cyfrowy Asystent	Realizowany po raz pierwszy w 2021 r. jako pilotaż mający na celu wsparcie służb pomocy społecznej w obszarze kompetencji cyfrowych i świadczenia usług on-line.
Rozwój systemu opieki zdrowotnej oraz działania profilaktyczne	Planowany jest Rozwój Ośrodków Onkologicznych w Wojewódzkich Podmiotach Leczniczych w celu poprawy jakości i dostępności do diagnostyki i terapii chorób nowotworowych (Małopolska Onkologia) oraz budowa Centrum Chorób Rzadkich. Przedsięwzięcie na etapie przygotowania, planowane do realizacji z programu FEM 2021-2027.
Bezpieczna Małopolska	Projekt pozwoli na doposażenie i aktualizację wiedzy i umiejętności służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo. W 2021 r. trwały prace koncepcyjne. Planowana realizacja z programu FEM 2021-2027.
III Igrzyska Europejskie	Województwo Małopolskie razem z Miastem Kraków przygotowuje się do organizacji w roku 2023 III Igrzysk Europejskich. Dotychczas zrealizowano szereg działań przygotowawczych oraz związanych z promocją i marketingiem III Igrzysk Europejskich w 2023 r.
Centrum Muzyki w Krakowie	Województwo Małopolskie podjęło decyzję o samodzielnej realizacji inwestycji (pierwotnie planowano realizację wspólnie z Miastem Kraków) i rozpoczęło działania w celu uzyskania pełnego prawa własności działek przeznaczonych pod budowę Centrum Muzyki.
Muzea domowe	W 2021 roku prowadzono działania „miękkie” służące ochronie i opiece nad dziedzictwem narodowym znajdującym się w muzeach domowych z terenu Małopolski poprzez m.in. działania związane z upowszechnianiem oraz wypracowaniem form współpracy między posiadaczami kolekcji a profesjonalnymi muzeami.
Małopolskie dwory, zamki i grody – „zielona” odbudowa zabytków oraz adaptacja dla nowych funkcji społeczno-gospodarczych	Na etapie planowania projekt <i>Małopolskie dwory – „zielona” odbudowa i odbudowa zabytków oraz adaptacja dla nowych funkcji społeczno-gospodarczych</i> został zgłoszony do ujęcia w Kontrakcie Programowym. Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu opracowało studium funkcjonalno-użytkowe na rzecz planowanego przedsięwzięcia.

Wirtualne Muzea Małopolski	Projekt dotyczący cyfryzacji zbiorów. W 2021 r. trwały prace koncepcyjne. Projekt zgłoszony do Kontraktu Programowego jako przedsięwzięcie priorytetowe, planowane do finansowania w trybie pozakonkursowym w ramach środków programu FEM 2021-2027.
Małopolskie Centrum Nauki Cogiteon	W roku 2021 kontynuowano prace budowlane przy MCN Cogiteon. Rozstrzygnięto przetargi dot. ekspozycji i podpisano umowy z wykonawcami. Realizowano pokazy prowadzone przez animatorów w ramach Mobilnego Projektu Edukacyjnego <i>Naukowiej</i> .
Małopolskie Laboratorium Wiedzy	Przedsięwzięcie dotyczące wsparcia zdolności szkół i placówek oświatowych do kształtowania kompetencji uniwersalnych poprzez ułatwienie dostępu do nowoczesnych form edukacji - na etapie przygotowania. Planowane do realizacji z programu FEM 2021-2027.
Zawodowa Małopolska	Przedsięwzięcie wspierające politykę edukacyjną w obszarze zawodowym w Małopolsce i zacieśnienie współpracy pomiędzy sektorem przedsiębiorczości, a sektorem szkolnictwa zawodowego oraz ułatwienie uczniom zdobywania kwalifikacji i doświadczeń zawodowych, a przedsiębiorcom pozyskiwanie pracowników i wpływ na ich przygotowanie do zawodu. Przedsięwzięcie na etapie przygotowania, planowane do realizacji z programu FEM 2021-2027.
Małopolski Dom Technologii	Przedsięwzięcie mające na celu edukację cyfrową pracowników sektora publicznego oraz przedsiębiorców i pracowników MŚP, w tym utworzenie Małopolskiego Domu Technologii. Przedsięwzięcie na etapie przygotowania, planowane do realizacji z programu FEM 2021-2027.
Małopolski Pociąg do kariery	Przedsięwzięcie polegające na wsparciu procesów uczenia się przez całe życie poprzez rozwój doradztwa zawodowego - na etapie przygotowania. Planowane do realizacji z programu FEM 2021-2027.
Pracujący – najlepsza inwestycja dla Małopolski	Przedsięwzięcie polegające na wprowadzaniu w firmach rozwiązań z zakresu zarządzania wiedzą i zarządzania wiekiem - na etapie przygotowania. Planowane do realizacji z programu FEM 2021-2027.

1. MAŁOPOLSKIE RODZINY

Opracowanie: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Sprawozdanie zawarte w niniejszym rozdziale obejmuje opis kilkudziesięciu inicjatyw realizowanych przez Województwo Małopolskie z myślą o małopolskich rodzinach, w tym także z Partnerami, ale również poprzez podmioty zewnętrzne, dla których Samorząd Województwa Małopolskiego występuje w roli donatora. Wśród nich znajdują się dwa przedsięwzięcia o charakterze strategicznym ujęte w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” - *Cyfrowy Asystent* i *Rodzina w Centrum* (w zakresie projektu *Inkubator włączenia społecznego*). Są one elementem rozwiązywania najważniejszych problemów rozwojowych regionu oraz formą zainspirowania i zaproszenia do dodatkowych komplementarnych działań dla wszystkich podmiotów funkcjonujących w Małopolsce.

Uruchamianiu przedsięwzięć strategicznych oraz licznych innych działań na rzecz małopolskich rodzin w ramach obszaru 1. *Małopolskie Rodziny* towarzyszą także prace nad Programami Strategicznymi wynikającymi z Planu Zarządzania Strategią. W 2021 r.:

- został przygotowany *Wojewódzki program dotyczący wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych w Województwie Małopolskim na lata 2021-2027*. Założenia Programu były konsultowane i uzgadniane z Małopolską Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, dokument został przez Radę pozytywnie zaopiniowany i był poddawany szerokim konsultacjom społecznym.
- Ukończono Diagnozę do Programu Strategicznego *Srebrna Małopolska 2030 (Program w zakresie polityki senioralnej)*. Pierwsza wersja Diagnozy oraz założenia do Programu prezentowane były na posiedzeniach Komisji Polityki Prorodzinnej i Społecznej SWM.
- Opracowano Małopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2023 r. oraz Małopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do 2023 r. zapewniając ciągłość polityki społecznej samorządu województwa wobec małopolskich rodzin do momentu opracowania i przyjęcia (planowanego na 2023 r.) interdyscyplinarnego *programu wsparcia rodziny* zapisanego w Strategii. Do sformułowania rekomendacji do programu wykorzystane zostaną wyniki projektu badawczego pn. *Badanie zjawiska przemocy w rodzinie w zakresie procedur związanych z realizacją Niebieskich Kart*. Badanie zrealizowane zostało w 2021 r. przez Departament Zrównoważonego Rozwoju w ramach Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego z inicjatywy i we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Krakowie.

W obszarze 1. *Małopolskie Rodziny* Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego „Małopolska 2030” realizowanych było 37 różnorodnych przedsięwzięć – wieloletnie projekty finansowane ze środków unijnych (w tym pakiet składający się na Małopolską Tarczę Antykryzysową w obszarze społecznym), jednoroczne, ale często cykliczne, przedsięwzięcia realizowane przez Województwo Małopolskie ze środków własnych w formule otwartych konkursów ofert, małych grantów skierowanych do organizacji III sektora i samorządów lokalnych, a także inicjatywy będące realizacją zadań samorządu województwa, w tym o charakterze programowym, określone w przepisach sektorowych. Większość z nich, bo 27 przedsięwzięć (ponad 70% wszystkich) to inicjatywy wieloletnie w tym 24 pozostające w realizacji). Zakończono 13 inicjatyw, w tym 10 o charakterze jednorocznym i 3 wieloletnie. Wartość opisywanych inicjatyw to ponad 980 mln zł, w tym ponad 33 mln zł dotyczy projektów zakończonych. W 2021 r. łącznie wydatkowano ponad 200 mln zł w obszarze 1. *Małopolskie Rodziny*.

Oceniając działania z obszaru 1. *Małopolskie Rodziny* za 2021 rok podkreślić należy, w większości zakończone, 4 moduły Pakietu Społecznego Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej prowadzone przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie. Wśród efektów MTA należy wskazać: poprawę

bezpieczeństwa 219 małopolskich placówek opieki całodobowej w ramach modułu I, a tym samym ponad 23 tysięcy ich mieszkańców, pacjentów i pracowników (środki ochrony indywidualnej, sprzęt i wyposażenie); wsparcie wynagrodzeń co najmniej 4 300 pracowników oraz zatrudnienie dodatkowych 150 osób w małopolskich DPS, ponad 5 000 wykonanych testów personelu DPS na obecność wirusa - w ramach modułu II; 161 ośrodków pomocy społecznej, 19 powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz ponad 20 podmiotów współpracujących wspartych wyposażeniem stanowisk pracy w środki ochrony osobistej i sprzęt niezbędny do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się koronawirusa (ok. 4 750 pracowników) – w ramach modułu III, 10 centrów ewakuacji z 361 miejscami i 213 zestawów do komunikacji zdalnej dla 77 placówek (domy pomocy społecznej i placówki dla osób w kryzysie bezdomności) w rezultacie realizacji IV modułu Tarczy.

W odniesieniu do przedsięwzięć wdrażanych na gruncie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 warto podkreślić efekty projektów dofinansowywanych w ramach 9. Osi Priorytetowej *Region Spójny Społecznie*. Przede wszystkim, ze względu na toczące się procesy demograficzne należy zwrócić uwagę na pakiet projektów zwiększających dostępność Małopolan do usług opiekuńczych. W oparciu o zawarte umowy, wg zaktualizowanych danych efekty w regionie szacuje się na 58 nowych placówek zapewniających dzienną opiekę i aktywizację osób starszych oraz 19 centrów wsparcia opiekunów rodzinnych. Z kolei dzięki realizacji projektu pn. *Małopolski Tele-Anioł* osoby niesamodzielne w sytuacji zagrożenia życia mogły o każdej porze uzyskać pomoc ratownika medycznego dyżurującego w ramach Centrum Teleopieki utworzonego w projekcie. Wsparcie teleopiekuńcze świadczone w projekcie, pozwoliło podopiecznym projektu uzyskać pomoc przedmedyczną w czasie, kiedy ze względu na pandemię, wezwanie karetki w normalnym trybie było często utrudnione. Projekt będzie kontynuowany, jako przedsięwzięcie strategiczne pn. *Małopolski Tele-Anioł 2.0*

W ramach projektów adresowanych do dzieci i młodzieży, wg zaktualizowanych danych, w Małopolsce powstały 193 nowe placówki wsparcia dziennego, 38 ich filii, a w 15 kolejnych rozszerzono ofertę zajęć. z punktu widzenia poprawy dostępu Małopolan i ich rodzin do usług społecznych kluczowe będzie zapewnienie trwałości efektów uzyskanych w ramach powyższych projektów. Duże zainteresowanie Beneficjentów konkursami ogłaszanymi przez Województwo Małopolskie potwierdza trafność przyjętych założeń programowych, a także jest wskazaniem do ich kontynuacji w kolejnym okresie programowania w polityce spójności Unii Europejskiej do 2027 r. Jednocześnie problemem pozostaje finansowanie uruchomionych jednostek po ustaniu finansowania zewnętrznego, w tym w okresie obowiązku zapewnienia trwałości rezultatów projektów.

W obszarze współdziałania z organizacjami pozarządowymi zwraca uwagę pakiet otwartych konkursów ofert: *Pakiet dla Rodziny, Aktywny Senior, Zdrowy i Aktywny Senior*, II edycja konkursów na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej, leczniczej i społecznej osób niepełnosprawnych, w ramach których dofinansowano (w tym ze środków PFRON) 94 inicjatywy małopolskich organizacji pozarządowych, na kwotę ponad 2,2 mln zł. Dodatkowo w ramach realizacji małych grantów dofinansowywano 38 ofert, razem 132 zadania.

Z kolei projekty własne Samorządu Województwa, to projekty innowacyjne, testujące, koordynacyjne - poszukujące nowych, lepszych rozwiązań w obszarze polityki społecznej, często projekty partnerskie, w tym realizowane w partnerstwach ponadnarodowych, na które pozyskano środki zewnętrzne (część opisywanych przedsięwzięć jest w całości realizowanych ze źródeł zewnętrznych). Wśród rezultatów w tym obszarze można wymienić:

- 775 Małopolan - rodziców dzieci do lat 3, którzy otrzymali wsparcie w Projekcie *Małopolska Niania 2.0*;
- Uruchomienie 4 mieszkań wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami dzięki projektowi *Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi* oraz podjęcie działań przez Gminę Miejską Kraków w celu uruchomienia w ramach projektu drugiego mieszkania wspomagane w Krakowie (remont budynku, zakup wyposażenia);

- Kontynuację inkubowania innowacji społecznych dzięki realizacji dwóch projektów ze środków zewnętrznych – *Inkubator Włączenia Społecznego* i *Inkubator Dostępności*;
- Pilotaż usługi z zakresu opieki domowej, polegający na zaprojektowaniu innowacyjnej usługi opieki domowej - Asystent Leczenia Żywieniowego, w ramach projektu *HoCare 2.0*;
- Rozpoczęcie prac nad portalem internetowym *Senioralna Małopolska*.

1.1. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

„Pakiet dla Rodziny” - Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego z obszaru działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka - zadanie realizowane w latach 2021-2022, ze środków własnych Województwa Małopolskiego, adresowane do organizacji pozarządowych. W 2021 r. dofinansowano 17 ofert. Projekty najczęściej oferowały: warsztaty i wsparcie dzieci i rodziców w formie poradni; konsultacje rodzinne: psycholog, pedagog, prawnik, grupy wsparcia, coaching rodzicielski, superwizja rodzicielska, podnoszenie kompetencji wychowawczych rodziców, działania wzmacniające więzi rodzinne, w szczególności poprzez propagowanie lub organizowanie wspólnej aktywności. Ze wsparcia w ramach konkursu skorzystało 800 osób.

Całkowita wartość zadania 900 tys. zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 450 tys. zł.

Ośrodki Adopcyjne - Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyły na samorząd województwa realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej w zakresie organizowania i prowadzenia ośrodków adopcyjnych (od 01.01.2012 r.). Realizacja przez podmioty niepubliczne zadań ustawowych przewidzianych na lata 2018-2022 została zlecona następującym organizacjom: Stowarzyszenie Rodzin Adopcyjnych i Zastępczych *Pro Familia*, Oddział Miejski Krakowski Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Krakowie, Oddział Miejski Krakowski Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Tarnowie, Towarzystwo Jezusowe Prowincji Polski Południowej.

Jednocześnie z niepublicznymi ośrodkami adopcyjnymi funkcjonuje placówka publiczna tj. Małopolski Ośrodek Adopcyjny w Nowym Sączu, w strukturze Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie. Do zadań Małopolskiego Ośrodka Adopcyjnego należy m.in: prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz wspieranie psychologiczno-pedagogiczne kandydatów na rodziców adopcyjnych, jak również osób, które już przysposobiły dziecko.

W 2021 r. wsparcie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej było realizowane w Małopolskim Ośrodku Adopcyjnym m.in: poprzez:

- prowadzenie poradnictwa socjalnego, prawnego oraz pedagogiczno-psychologicznego dla rodzin przysposabiających dzieci oraz rodzin naturalnych - zrealizowano 636 porad, z których skorzystały 172 osoby;
- prowadzenie grup wsparcia: dla kandydatów do przysposobienia (10 spotkań) oraz dla rodzin po adopcji (10 spotkań), w których wzięło udział 110 osób. Ze względu na sytuację epidemiczną zarówno dla kandydatów do przysposobienia, jak i dla rodzin po adopcji wprowadzono również formy wsparcia na odległość za pomocą komunikatorów online;
- przeprowadzenie warsztatów podnoszących kompetencje rodzicielskie rodzin po przysposobieniu pt. *Szkoła dla Rodziców Adopcyjnych*;
- prowadzenie indywidualnego wsparcia post adopcyjnego dla rodzin po przysposobieniu oraz dzieci w nich przebywających - z 238 spotkań skorzystało 101 osób.

Łączne nakłady finansowe w latach 2018-2022 wynoszą 12 mln zł z budżetu państwa (wykonanie i plan, z uwzględnieniem środków WM), w tym wydatki w 2021 r. – 2,6 mln zł.

Wsparcie wielospecjalistycznych zespołów wczesnej interwencji dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym lub zagrożonym niepełnosprawnością - przedsięwzięcie realizowane w ramach RPO WM. Realizowane projekty adresowane są zarówno do kobiet spodziewających się dziecka, którym nie przysługują bezpłatne badania prenatalne z NFZ, jak i rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnościami.

Wartość projektów objętych umowami (z naboru w 2017 r.) wyniosła 23,6 mln zł. Wartość środków wydatkowanych łącznie do końca 2021 r.: 15,3 mln zł, w tym w 2021 r.: 7,1 mln zł.

W dofinansowanych projektach wsparciem objętych zostanie 7 170 osób, w tym z usług zdrowotnych skorzysta 6 171 osób. Wspartych zostanie 80 miejsc świadczenia takich usług. Do końca 2021 r. z usług zdrowotnych skorzystało 5 780 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w tym 2 250 w 2021 r.).

(MPI) Małopolska Niania 2.0 - zadanie w trakcie realizacji (2018-2022), w ramach środków RPO WM. Celem Projektu, prowadzonego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie jest stworzenie warunków do podjęcia lub kontynuacji zatrudnienia przez rodziców dzieci w wieku do lat 3 oraz zwiększenie dostępności do usług opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w szczególności w gminach o ograniczonym dostępie do tych usług. Szczególne preferencje dotyczą rodziców pozostających bez pracy lub przebywających na urlopie związanym z rodzicielstwem, dzieci i rodziców z niepełnosprawnościami oraz rodziców samotnie wychowujących dzieci. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

- zawarto 323 umowy o powierzenie grantu;
- wystawiono 19 promes przyznania grantu;
- wypłacono granty na łączną kwotę ponad 4,3 mln zł.

łącznie w projekcie *Małopolska Niania 2.0* do końca 2021 r. wsparcie otrzymało 775 Małopolan - rodziców dzieci w wieku do lat 3.

Całkowita wartość projektu: 19,7 mln zł; nakłady poniesione ogółem: 15,6 mln zł, w tym nakłady poniesione w 2021 r.: 5,7 mln zł.

(INNE) Usługi wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej - przedsięwzięcie realizowane w ramach RPO WM, 9. Oś Priorytetowa *Region spójny społecznie*. Zakres udzielanego wsparcia obejmuje przede wszystkim tworzenie nowych placówek wsparcia dziennego (świetlice, koła zainteresowań, ogniska) lub wsparcie istniejących, pod warunkiem zwiększenia liczby miejsc lub rozszerzenia oferty.

Wartość projektów objętych umowami (z naborów w latach: 2017, 2018, 2019) wyniosła 190,6 mln zł. Do końca 2021 r. w projektach wydatkowano łącznie 120,2 mln zł, w tym w 2021 r.: 45,6 mln zł.

W ramach realizowanych projektów aktualnie przewiduje się utworzenie w Małopolsce 193 nowych placówek wsparcia dziennego oraz 38 filii. W 15 istniejących wcześniej placówkach rozszerzana jest oferta zajęć dla dzieci i młodzieży. Wsparciem planuje się objąć 15,4 tys. młodych ludzi. Do końca 2021 r. z oferowanego wsparcia skorzystało 14,1 tys. dzieci i młodzieży (w tym 4,4 3 tys. w 2021 r.).

Dodatkowo, 4 projekty w tym Poddziałaniu RPO WM koncentrują się na wsparciu osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, zwiększeniu liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej i promocji rodzicielstwa zastępczego.

Szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla osób realizujących takie zadania w gminach i powiatach województwa małopolskiego – zadanie zrealizowane. Działanie ujęte w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, realizowane z udziałem dotacji celowej przekazanej przez Wojewodę Małopolskiego.

Celem zadania jest podniesienie wiedzy, umiejętności i kompetencji kadr. Zakres merytoryczny szkoleń organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie obejmował: m.in. dedykowane szkolenia specjalistyczne oraz superwizje dla zespołów interdyscyplinarnych na terenie wybranych małopolskich gmin; specjalistyczne szkolenia dla wszystkich zainteresowanych realizatorów procedury *Niebieskie Karty* z terenu całego województwa. W szkoleniach wzięło udział ponad 550 osób, przeprowadzono blisko 500 godzin szkoleń i ponad 200 godzin superwizji.

Całkowita wartość zadania w 2021 r.: 116,6 tys. zł.

1.3 Rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej, w tym w wymiarze międzypokoleniowym

(MPI) (S) Małopolski Tele-Anioł - projekt realizowany w latach: 2018 – 2022., którego celem jest zorganizowanie systemu opieki z wykorzystaniem innowacyjnych technologii informacyjno-komunikacyjnych dla 6 000 niesamodzielnych mieszkańców regionu. W ramach projektu podopieczni otrzymują bezpłatnie opaskę bezpieczeństwa, przy pomocy której mają możliwość całodobowego kontaktu z Centrum Teleopieki i wezwania pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa. Dodatkowym wsparciem przewidzianym w projekcie dla osób samotnych oraz tych, którym rodzina z uzasadnionych przyczyn nie może zapewnić opieki, są usługi sąsiedzkie i opiekuńcze, świadczone w miejscu zamieszkania, dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestnika.

W związku z pandemią COVID-19 wprowadzono w projekcie szereg zmian dostosowując jego realizację do wymogów sanitarno-epidemiologicznych, które zagwarantowały najwyższy poziom bezpieczeństwa i ochrony uczestnikom oraz osobom zaangażowanym w realizację projektu. Dzięki temu udało się zapewnić nieprzerwane wsparcie podopiecznym, zarówno w zakresie usług teleopiekuńczych, jak i świadczenia usług opiekuńczych/sąsiedzkich, umożliwiając osobom niesamodzielnym bezpieczne pozostanie i funkcjonowanie w miejscu zamieszkania. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: do projektu wpłynęły 742 formularze zgłoszeniowe (od początku realizacji projektu narastająco: 9 012 formularzy), przeprowadzono 516 ocen materialno-życiowych kwalifikujących do udziału w projekcie (od początku realizacji projektu łącznie: 6 729 ocen), udzielono wsparcia w zakresie usług teleopiekuńczych 323 osobom (od początku realizacji projektu łącznie: 6 039 os.) oraz wsparcia w zakresie usług opiekuńczych i sąsiedzkich - usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania 368 osobom (od początku realizacji projektu łącznie: 1 763 os.). Usługi opiekuńcze w projekcie wykonywało 1 455 os., które zostały przeszkolone i uzyskały kwalifikacje do świadczenia usług opiekuńczych/sąsiedzkich. W związku z wyczerpaniem dostępnych miejsc w projekcie zakończono rekrutację. Osoby, które w dalszym ciągu składały formularze zgłoszeniowe do udziału w projekcie zostały wpisane na listę rezerwową. Udział osób z listy rezerwowej będzie możliwy w przypadku zwolnienia się miejsca oraz dostępnych wolnych środków finansowych. W dniu 29.10.2021 r. zamknięto listę rezerwową, na której ostatecznie znalazło się 1 261 os.

Całkowita wartość projektu: 58,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 52,4 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 17,7 mln zł.

Projekt będzie kontynuowany w formule poszerzonej o działania z zakresu telemedycyny oraz wsparcia dla rodzin w opiece nad osobami niesamodzielnymi (**Małopolski Tele-Anioł 2.0**).

(MPI) Projekt międzynarodowy ITHACA Innowacje w zdrowiu i opiece dla wszystkich, realizowany w latach 2017-2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: realizowano prace związane z wdrażaniem regionalnego planu działania dla Małopolski polegające na wsparciu wiedzą i rozwiązaniami pozyskanymi w projekcie ITHACA Małopolskiego Tele-Anioła oraz wsparcie edukacyjno - doradcze dla centrów opiekunów nieformalnych. Rozesłano ankiety badawcze do powstałych w ramach RPO wsparcia opiekunów nieformalnych i opracowano wyniki badania. Od 1 października 2021 r. projekt wkroczył w nową fazę realizacji związaną z badaniem wpływu pandemii COVID-19 na rynek usług społecznych i zdrowotnych. W ramach nowych działań rozesłano ankietę badawczą do ok. 40 instytucji z terenu Małopolski działających w obszarze rynku zdrowia (publiczna służba zdrowia, instytucje opiekuńcze i instytucje komercyjne) służącej samoocenie w dziedzinie inteligentnej opieki zdrowotnej i społecznej oraz zdrowia psychicznego. Wyniki ankiety posłużą do przygotowania warsztatów międzyregionalnych peer-review w Małopolsce w 2022 r.

Całkowita wartość projektu: 964,8 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 786,9 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku : 67,6 tys. zł.

(MPI) Projekt międzynarodowy HoCare 2.0 - Dostarczanie i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie opieki domowej poprzez wzmocnienie współpracy w ramach poczwórnej helisy oraz wdrażanie zasad współtworzenia w terytorialnych ekosystemach innowacji realizowany w latach 2019-2022, współfinansowany z Programu Interreg Europa Środkowa. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: przeprowadzono pilotaż polegający na zaprojektowaniu innowacyjnej usługi opieki domowej

(Asystent Leczenia Żywieniowego, strona internetowa); opracowano Plan Wdrażania dla opieki domowej; przeprowadzono szkolenie (online) z metodologii współtworzenia dla interesariuszy projektu; zorganizowano dwa wydarzenia promujące projekt pn. *Roadshow HoCare2.0*.

Całkowita wartość projektu: 721,5 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 568,6 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 320,4 tys. zł.

Portal internetowy „Senioralna Małopolska”, realizowany w latach 2021-2024. - portal o charakterze informacyjno-edukacyjnym dedykowany małopolskim seniorom, który ma w przystępny sposób propagować wszelkie formy zdrowego i aktywnego starzenia się oraz dostarczać aktualnych informacji na temat działań i projektów z zakresu polityki senioralnej Województwa Małopolskiego w obszarach: zdrowia i opieki, edukacji i rozwoju, kultury i turystyki, nowych technologii i Internetu. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: przeprowadzono procedurę przetargową na zaprojektowanie, budowę i wdrożenie portalu internetowego Senioralna Małopolska, wyłoniono wykonawcę, ustalono szczegółowy harmonogram działań oraz rozpoczęto pracę nad realizacją pierwszego etapu tj. makietami i projektami graficznymi strony.

Całkowita wartość projektu: 114,4 tys. zł.

Zdrowy i aktywny senior - Otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych województwa małopolskiego w obszarze edukacji prozdrowotnej dla małopolskich seniorów – realizowany w latach 2020-2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: w ramach konkursu dofinansowano 7 zadań w zakresie edukacji prozdrowotnej polegających m.in. na przygotowaniu i przeprowadzeniu cyklu wykładów, kursów, warsztatów, spotkań, konsultacji mających na celu edukację osób starszych na temat zdrowego stylu życia oraz opracowanie raportu zawierającego rekomendacje dla władz województwa dotyczące kierunków wsparcia osób starszych w regionie.

Całkowita wartość zadania: 500 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 248,5 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 248,5 tys. zł.

Aktywny Senior - Otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w zakresie wspierania funkcjonowania społecznego oraz przeciwdziałania wykluczeniu osób starszych - zadanie w trakcie realizacji (2021-2022). Zadanie od 2019 r. o charakterze dwuletnim (realizowane od 2012 r. do 2018 r. w formule jednorocznej), realizowane ze środków własnych Województwa Małopolskiego, adresowane do organizacji pozarządowych. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: w konkursie dofinansowano 28 ofert. Projekty najczęściej oferowały: zajęcia edukacyjne, w tym edukację w zakresie aktywności obywatelskiej, warsztaty rękodzielnicze, przedsięwzięcia turystyczne, krajoznawcze, wydarzenia kulturalne, wolontariat seniorów, promocję zdrowego stylu życia – warsztaty, wykłady, rekreację i rehabilitację ruchową, naukę obsługi komputera i korzystania z Internetu, integrację międzypokoleniową. z dofinansowanych projektów korzysta ok. 3 tys. seniorów z całej Małopolski.

Całkowita wartość zadania 1 mln zł, poniesione nakłady ogółem i nakłady poniesione w 2021 r.: 500 tys. zł.

XV Plebiscyt Poza Stereotypem – Senior i Seniorka Roku - Zadanie o charakterze jednorocznym realizowane cyklicznie od 2007 r. ze środków własnych Województwa Małopolskiego. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: ogłoszono Plebiscyt, kapituła Plebiscytu rozpatrzyła 20 zgłoszeń, wyłoniono 2 laureatów, przyznano 4 wyróżnienia. Od początku konkursu Województwo Małopolskie nagrodiło 30 aktywnych Małopolan, a 55 wyróżniło.

Całkowita wartość zadania w 2021 r.: 7 100 zł.

Małopolska Rada ds. Polityki Senioralnej została powołana Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 31 grudnia 2013 r., jako pierwsza rada o zasięgu regionalnym. Jest organem opiniująco-doradczym Zarządu Województwa Małopolskiego w obszarze problematyki osób starszych oraz solidarności międzypokoleniowej. I kadencja Rady obejmowała lata 2013 - 2017, II kadencja Rady przebiegała w latach 2017-2021.

W skład Rady II kadencji wchodził: przedstawiciele Samorządu Województwa Małopolskiego, Uniwersytetów Trzeciego Wieku, środowiska naukowego, organizacji pozarządowych, gminnych rad

seniorów, Konsultant Wojewódzki w dziedzinie Geriatrii, przedstawiciele Ogólnopolskiego Porozumienia o Współpracy Rad Seniorów z Małopolski oraz jednostek samorządu terytorialnego. W 2021 r. odbyły się dwa posiedzenia Rady. Podjęte działania: m.in.: upowszechnienie w środowiskach senioralnych informacji o otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych WM na lata 2021-2022, z obszaru działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym pn. *Aktywny Senior* oraz z obszaru wsparcia rodziny pn. *Pakiet dla Rodziny*; udział w kapitule Małopolskiego Plebiscytu *Poza Stereotypem Seniorka i Senior Roku*; udział w pracach Rady Innowacji Społecznych powołanej w ramach projektów: Inkubator Dostępności, Inkubator Włączenia Społecznego; poparcie dla tworzenia gminnych rad seniorów w Województwie Małopolskim – pismo Przewodniczącego Małopolskiej Rady ds. Polityki Senioralnej skierowane do wójtów, burmistrzów i prezydentów miast.

Małe granty na rzecz rodziny, osób starszych i osób niepełnosprawnościami - w ramach realizacji tzw. małych grantów w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zawarto 38 umów z organizacjami pozarządowymi na łączną kwotę 286,7 tys. zł.

Pomoc dla małopolskich sześcioraczków - udzielono pomocy finansowej na rzecz Gminy Ochoznica Dolna w związku z narodzinami sześcioraczków w rodzinie zamieszkującej na terenie gminy. Wypłacono trzy transze w łącznej kwocie 944,8 tys. zł. Łączne nakłady finansowe w latach 2019-2022 wynoszą 2,8 mln zł.

1.4 Pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami poprzez środowiskowe formy aktywizacji i wsparcia oraz rozwój placówek pobytu dziennego i opieki całodobowej

Konkurs ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego z zakresu rehabilitacji zawodowej i leczniczej osób niepełnosprawnych w 2021 r. finansowany z budżetu Województwa Małopolskiego

Konkurs ofert na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2021 r. finansowany ze środków PFRON będących w dyspozycji Województwa Małopolskiego

Zrealizowane projekty polegały na:

- organizowaniu imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych – 15 projektów;
- prowadzeniu szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej – 9 projektów;
- prowadzeniu poradnictwa psychologicznego, społeczno-prawnego oraz udzielaniu informacji na temat przysługujących uprawnień, dostępnych usług, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocy technicznej – 7 projektów;
- prowadzeniu grupowych i indywidualnych zajęć usprawniających – 3 projekty;
- prowadzeniu rehabilitacji osób niepełnosprawnych – zrealizowano 1 projekt;
- organizowaniu i prowadzeniu szkoleń, kursów i warsztatów dla członków rodzin osób niepełnosprawnych, opiekunów, kadry i wolontariuszy – 2 projekty;
- organizowaniu i prowadzeniu zintegrowanych działań na rzecz włączania osób niepełnosprawnych w rynek pracy – 2 projekty;
- prowadzeniu kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałaniu ich dyskryminacji – 1 projekt;
- świadczeniu usług wspierających, które mają na celu umożliwienie lub wspomaganie niezależnego życia osób niepełnosprawnych – 2 projekty.

W rezultacie zostały zrealizowane 42 projekty na łączną kwotę 1 mln zł.

Inwestycje w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami – w celu ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do wszystkich sfer życia społecznego Samorząd Województwa realizuje zadanie ustawowe pod nazwą *dofinansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane, dotyczące obiektów*

służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów.

W 2021 roku udzielono dofinansowania 28 wnioskodawcom, przyznając na to zadanie 6,3 mln zł.

(INNE) Wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek zapewniających dzienną opiekę i aktywizację osób starszych – konkursy realizowane w ramach RPO WM 2014-2020. Zakres udzielanego wsparcia obejmuje wsparcie dla tworzenia i/lub działalności placówek oferujących oddziaływanie terapeutyczne i inne zapewniające utrzymanie optymalnego stanu psychofizycznego, samodzielności i aktywności uczestników i niedopuszczanie do pogłębiania się dysfunkcji, a także edukację osób niesamodzielnych i ich rodzin. Wartość projektów objętych umowami (z naborów w 2016 r., 2017 r. i 2019 r.) wyniosła 121,5 mln zł.

Do końca 2021 r. łącznie w projektach wydatkowano 78,9 mln zł, w tym w 2021 r.: 20,7 mln zł. Według zaktualizowanych danych z poziomu wdrażania, efektem realizowanych projektów będzie utworzenie 46 nowych placówek zapewniających dzienną opiekę i aktywizację osób niesamodzielnych w Małopolsce i rozszerzenie zakresu działalności 6 kolejnych placówek. Wsparciem w dofinansowanych projektach planuje się objąć 3 748 starszych osób. Do końca 2021 r. wsparciem objęto 3 057 małopolskich seniorów (w tym 641 w 2021 r.).

Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Społeczny

W 2021 roku w związku z sytuacją epidemiczną w Małopolsce spowodowaną pandemią wirusa SARS-COV 2, w ramach etapu II Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej (pakiet społeczny i pakiet edukacyjny) Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie realizował 4 moduły projektowe przeznaczone w szczególności dla placówek opieki całodobowej z Małopolski – personelu, mieszkańców, pacjentów (szczegółowy opis dotyczący realizacji poszczególnych projektów w ramach pakietu społecznego MTA znajduje się w rozdziale Realizacja Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej). Całkowita wartość: 51,8 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 8,7 mln zł.

1.5 Pomoc osobom sprawującym opiekę nad członkiem rodziny wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

(INNE) Działania wspierające opiekunów nieformalnych osób niesamodzielnych, poprzez uruchomienie centrów wsparcia – przedsięwzięcie realizowane w ramach RPO WM. Wartość projektów objętych umowami (z naborów w 2016 r., 2017 r. i 2019 r.) wyniosła 36,3 mln zł. Wartość środków wydatkowanych łącznie do końca 2021 r.: 19,8 mln zł, w tym w 2021 r.: 8,5 mln zł.

W wyniku realizacji dofinansowanych projektów, dla których zawarto umowy do końca 2021 r. powstało 11 centrów wsparcia opiekunów rodzinnych osób niesamodzielnych, a w 4 wsparcie przyznano na rozszerzenie zakresu działalności. Wsparciem w dofinansowanych projektach planuje się objąć 10 646 osób. Do końca 2021 r. wsparciem objęto 6 393 osoby (w tym 2 431 w 2021 r.).

Jednocześnie dofinansowano 9 projektów (z naborów w 2017 r. i 2019 r.) łączących obie ww. usługi społeczne, czyli prowadzenie placówki opieki dziennej dla seniorów (12 nowych placówek i rozszerzenie działalności 2 miejsc) i centrum wsparcia opiekunów rodzinnych osób niesamodzielnych (8 nowych, 1 wsparte w dotychczasowej działalności). Wsparciem w tego rodzaju projektach planuje się objąć kolejne 2 893 osoby. Łączna wartość tego rodzaju projektów to 38 mln zł. Wartość środków wydatkowanych łącznie do końca 2021 r.: 13,5 mln zł, w tym w 2021 r.: 7,3 mln zł.

1.6 Integracja społeczna osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w tym poprzez działania w zakresie interwencji kryzysowej

(INNE) Wsparcie dla tworzenia i/lub działalności ośrodków interwencji kryzysowej - konkurs w ramach RPO WM. Zakres udzielanego wsparcia obejmuje tworzenie nowych ośrodków interwencji kryzysowej lub rozwój istniejących ośrodków interwencji kryzysowej.

Wartość projektów objętych umowami (z naborów w 2016 r. i 2019 r.) wyniosła 26,3 mln zł. Wartość środków wydatkowanych łącznie do końca 2021 r.: 15,2 mln zł, w tym w 2021 r.: 5,2 mln zł.

W ramach projektów utworzono 3 nowe ośrodki interwencji kryzysowej, a w 5 kolejnych rozszerzano ofertę wsparcia osób i rodzin dotkniętych problemami i sytuacjami kryzysowymi. Wsparciem

w dofinansowanych projektach planuje się objąć 8 210 osób. Do końca 2021 r. wsparciem objęto 5 872 mieszkańców Małopolski (w tym 1 574 w 2021 r.).

(INNE) Aktywna integracja osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym - konkursy w ramach RPO WM, w ramach których realizuje się kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. W programach tych możliwe jest wykorzystanie szerokiego katalogu instrumentów aktywizacji o charakterze społecznym, zawodowym czy edukacyjnym, dopasowanych do indywidualnych potrzeb osób i rodzin obejmowanych wsparciem.

Aktywna integracja – projekty konkursowe wyłącznie dla OPS/PCPR - wartość projektów objętych umowami (z naborów w 2015, 2017 i 2019 r.) wyniosła 192,3 mln zł. W 2021 r. podpisywano 35 umów. Wartość projektów objętych umowami zawartymi w 2021 r. wyniosła 35,2 mln zł. Wartość środków wydatkowanych łącznie do końca 2021 r.: 128,5 mln zł, w tym w 2021 r.: 27,9 mln zł.

łącznie różnorodnym wsparciem w ramach projektów planuje się objąć 13 394 osoby. Do końca 2021 r. ze wsparcia oferowanego w projektach skorzystało już 11 764 mieszkańców, z czego w 2021 r.: 2 230 osób.

Aktywna integracja – projekty konkursowe

Wartość projektów objętych umowami (z naborów w 2016, 2017 i 2019 r.) wyniosła 169,7 mln zł, z czego wartość dofinansowania UE wyniosła 143,8 mln zł. Do końca 2021 r. w projektach wydatkowano łącznie 138, mln zł, w tym w 2021 r.: 33,1 mln zł. łącznie różnorodnym wsparciem w ramach projektów planuje się objąć 9 152 osób. Do końca 2021 r. ze wsparcia oferowanego w projektach skorzystało już 9 154 mieszkańców zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z czego w 2021 r. 958 osób.

1.7 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego

(MPI) Sami-Dzieln! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi - projekt partnerski realizowany przez Województwo Małopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (Lider) wspólnie z Gminą Miasta Tarnowa, Gminą Miejską Kraków, Gminą Wieprz oraz Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Tarnowie (do września 2019 r.), ze Stowarzyszeniem na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego *KLUCZ* (od września 2019 r.) i Gminą Zakliczyn (od lipca 2020 r.). Zadanie w trakcie realizacji, zaplanowane na lata 2018-2023 ze środków PO WER. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku:

- realizowano pilotażowe wdrożenie standardu usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi (z wykorzystaniem lokali komunalnych oraz lokali własnych osób z niepełnosprawnościami) na terenie 5 gmin (Tarnów, Kraków, Wieprz, Klucze, Zakliczyn), usługami objęto 56 nowych osób;
- dla personelu świadczącego usługi, w ramach pilotażu zorganizowano i przeprowadzono 56 sesji superwizji oraz 6 szkoleń oraz zorganizowano 5 wizyt studyjnych;
- w związku z sytuacją epidemiczną realizowano w ramach projektu zadanie dodatkowe - *Samy-Dzieln!* – *razem przeciw COVID-19* (szczegółowy opis w części dot. projektów pakietu społecznego Małopolskiej Tarczy Antykrzysowej).

Od początku realizacji projektu:

- opracowano standard usług mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi;
- uruchomiono 4 mieszkania wspomagane na terenie gmin: Kraków, Wieprz, Klucze, Zakliczyn;
- realizowane jest pilotażowe wdrożenie standardu na terenie 5 gmin (Kraków, Wieprz, Klucze, Zakliczyn, Tarnów);
- w ramach projektu łącznie usługami objęto 123 osoby, w tym 92 pełnoletnie osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi i 31 rodziców/opiekunów tych osób.

Całkowita wartość projektu: 16,1 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 11,5 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 2,4 mln zł.

1.8 Działania z zakresu systemu pieczy zastępczej zgodne z zasadami deinstytucjonalizacji oraz wsparcie procesu usamodzielniania wychowanków

Małopolskie Dni Rodzicielstwa Zastępczego - zadanie zrealizowane, prowadzone od 2008 r. ze środków Województwa Małopolskiego. W ramach obchodów w 2021 r. odbyły się: wojewódzka konferencja on-line pt. *Nieograniczony świat nowych technologii, wyzwaniem współczesnej rodziny* oraz uroczysta gala wręczenia nagród w konkursie dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka – *Moja Rodzina*. Wydarzenie ma na celu wzmacnianie rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez budowanie pozytywnego wizerunku rodzicielstwa zastępczego.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 21,3 tys. zł.

1.9 Poprawa skuteczności, jakości i efektywności usług społecznych, w tym systemowe rozwiązania dla zapewnienia adekwatnych do potrzeb kadr pomocy i integracji społecznej

(MPI) Doskonalenie kompetencji kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej - projekt w trakcie realizacji (2020-2022), prowadzony przez Województwo Małopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w partnerstwie 4 województw: śląskiego (Lider), dolnośląskiego, opolskiego oraz małopolskiego, w ramach PO WER. Projekt ma zapewnić kontynuację podnoszenia kompetencji kadr systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej oraz służb zaangażowanych w realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

- zrealizowano szkolenia z 15 tematów dla 42 grup szkoleniowych, łącznie dla 661 osób - przedstawicieli systemu wspierania rodziny i służb współpracujących z terenu województwa małopolskiego,
- zrealizowano 9 sesji superwizyjnych dla 10 grup uczestników (łącznie 360 godzin superwizji), 100 osób objęto wsparciem superwizyjnym.

Całkowita wartość projektu dla Województwa Małopolskiego – 786,5 tys. zł. Nakłady poniesione ogółem: 425 tys. zł, w tym w 2021 r.: 386,3 tys. zł.

(S) Projekt „CYFROWY ASYSTENT” – podnoszenie kompetencji cyfrowych służb społecznych (pilotaż) - realizowany po raz pierwszy w 2021 r., ze środków Województwa Małopolskiego. Celem pilotażu było wsparcie służb pomocy społecznej w obszarze kompetencji cyfrowych i świadczenia usług on-line. Pracownicy socjalni, asystenci rodziny czy opiekunowie osób starszych podczas 20-godzinnego szkolenia poznawali i doskonalili umiejętności pracy na najpopularniejszych platformach komunikacyjnych, a także ePUAP. Uczestnicy projektu zapoznali się również z zasadami bezpiecznego korzystania z aplikacji i narzędzi w przestrzeni wirtualnej, dodatkowo wzięli udział w 6-godzinnych konsultacjach. W ramach projektu opracowano 3 tutoriale prezentujące funkcjonalności platform komunikacyjnych oraz poradnik dotyczący zasad prowadzenia spotkań on-line. W szkoleniu wzięło udział 48 pracowników ośrodków pomocy społecznej z 16 małopolskich gmin.

Całkowita wartość zadania, poniesione nakłady ogółem i w 2021 r.: 32,9 tys. zł.

Projekt „Pakiet dla Pomagających - podnoszenie kwalifikacji oraz wsparcie superwizyjno-terapeutyczne dla kadr systemu pomocy i integracji społecznej w Małopolsce, w szczególności placówek całodobowych” – zadanie zakończone, realizowane po raz pierwszy w 2021 r., ze środków Województwa Małopolskiego, mające na celu podnoszenie kompetencji i wsparcie służb pomocy i integracji społecznej, w tym domów pomocy społecznej, szczególnie dotkniętych skutkami pandemii. W ramach projektu w 2021 r. zorganizowano spotkania superwizyjne dla pracowników domów pomocy społecznej i środowiskowych domów samopomocy – 10 grup, 117 uczestników oraz szkolenia dla pracowników domów pomocy społecznej, ośrodków pomocy społecznej i środowiskowych domów samopomocy – 7 grup, 208 uczestników.

Całkowita wartość zadania, poniesione nakłady ogółem i w 2021 r.: 51,4 tys. zł.

(MPI/S) Inkubator Włączenia Społecznego – Inkubator Włączenia Społecznego – projekt w trakcie realizacji (2020-2023) ze środków PO WER, prowadzony przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

w Krakowie (lider) w partnerstwie z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej im. Jerzego Regulskiego i Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Dzięki mechanizmowi grantowemu przewidzianemu w projekcie możliwa jest inkubacja, a także testowanie i upowszechnianie nowych, załączkowych pomysłów, które pozwolą na szybsze, skuteczniejsze i bardziej wydajne rozwiązywanie problemów w obszarze wykluczenia społecznego. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

- prowadzono animację lokalną i rekrutację przyszłych innowatorów społecznych,
- przeprowadzono 2 ogólnopolskie *Maratony Projektowania Innowacji* w formule online,
- uruchomiono nabór wniosków o grant o charakterze ciągłym. Do końca 2021 r. wpłynęło 170 zgłoszeń. W ramach przeprowadzonej oceny wyłoniono 22 pomysły do udzielenia grantu,
- zawarto 5 umów o grant i wypłacono pierwsze transze grantów.

Całkowita wartość projektu: 5,8 mln zł, poniesione nakłady ogółem 1,2 mln zł, w tym w 2021 r.: 1,2 mln zł. Projekt w całości realizowany ze źródeł zewnętrznych.

(MPI) Inkubator Dostępności – zadanie w trakcie realizacji (2019-2022), realizowane przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (lider) i Fundację Instytutu Rozwoju Regionalnego ze środków PO WER. Zadaniem projektu jest niwelowanie barier w dostępie do usług, produktów i przestrzeni publicznej dla osób o ograniczonej mobilności, percepcji, starszych i z niepełnosprawnościami. Innowacje społeczne w tym obszarze są wspierane poprzez udzielanie grantu na tworzenie i testowanie nowych rozwiązań. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

- przeprowadzono ogólnopolską akcję konsultacyjno-informacyjną,
- przeprowadzono nabór pomysłów na innowacje społeczne (II edycja), w ramach którego wpłynęło 27 wniosków,
- podpisano 29 umów o grant oraz przekazano środki na opracowanie i przetestowanie innowacyjnych rozwiązań,
- konsultowano ze środowiskiem interesariuszy testowane innowacje w ramach 8 spotkań pn. *Salon Innowacji*.

Całkowita wartość projektu: 3,9 mln zł, poniesione nakłady ogółem 3 mln zł, w tym w 2021 r.: 2,1 mln zł. Projekt w całości realizowany ze źródeł zewnętrznych.

(MPI) KOOPERACJE 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin – projekt partnerski realizowany w latach 2018-2022 przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie wspólnie z regionalnymi ośrodkami polityki społecznej województw: śląskiego (Lider), opolskiego i łódzkiego. Zadanie w trakcie realizacji w ramach środków PO WER (2018-2022).

- Opracowano rekomendacje w oparciu o pilotażowe wdrożenie opracowanego modelu kooperacji pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej i podmiotami innych polityk sektorowych.
- Prowadzono prace nad księgą rekomendacyjną, w tym suplementu o realizacji pracy modelem w sytuacji kryzysu.
- Zrealizowano spotkania edukacyjne, szkolenia, warsztaty – 10 spotkań, 162 uczestników.

Całkowita wartość projektu po stronie Samorządu Województwa Małopolskiego: 5,1 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 4,2 mln zł, w tym w 2021 r.: 316 tys. zł.

2. OPIEKA ZDROWOTNA

Opracowanie: Departament Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W 2021 r. działania w obszarze zdrowia zdeterminowane były przez utrzymującą się pandemię COVID-19. Sytuacja epidemiologiczna w kraju i regionie w znaczny sposób wpłynęła na sektor ochrony zdrowia. Pandemia SARS-CoV-2 zintensyfikowała oraz obnażyła skalę trudności z jakimi od dłuższego czasu zmagają się polskie szpitale. System ochrony zdrowia, oprócz konieczności realizacji zadań związanych ze zwalczaniem pandemii, musiał mierzyć się także z nierozwiązanymi jak dotąd problemami, w szczególności tymi dotyczącymi kwestii braków kadrowych. Opieka zdrowotna to sektor stawiający duże wyzwania w zakresie sprawnego funkcjonowania, a co za tym idzie wymagający dużych nakładów finansowych związanych z modernizacją oraz dostosowaniem podmiotów do aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Mimo trudności jakie przyniosła pandemia i jej negatywnego wpływu na sektor ochrony zdrowia, w Małopolsce kontynuowano działania mające na celu modernizację wojewódzkich podmiotów leczniczych m. in. poprzez realizację projektów inwestycyjnych.

W Małopolskim Planie Inwestycyjnym na lata 2015-2023 ujęto 15 projektów inwestycyjnych, strategicznych dla ochrony zdrowia, o wartości całkowitej 385 mln zł, w tym 13 objętych dofinansowaniem ze środków RPO WM 2014-2020, 1 ze środków POiŚ i 1 ze środków budżetu WM oraz powiatu. Na ich realizację wydatkowano do końca 2021 roku 339,9 mln zł.

Łącznie zakończono i oddano do użytkowania wraz z uruchomieniem w nich działalności leczniczej 10 projektów inwestycyjnych na kwotę 306,4 mln zł., w tym w roku 2021 zakończono 4 projekty o łącznej wartości 187,6 mln zł. W niektórych projektach wystąpiły opóźnienia w realizacji, co związane było m.in. z pandemią Covid-19 i wywołaną tym faktem absencją pracowników, zakłóceniem łańcucha dostaw towarów, a także brakiem dostępnego frontu robót spowodowanym zamknięciem oddziałów, z uwagi na wymogi sanitarne lub przekształceniem części z nich na oddziały covidowe. W 2021 r. do MPI wprowadzono również projekt dotyczący przygotowania dokumentacji projektowej na potrzeby utworzenia Centrum Chorób Rzadkich, którego realizacja jest planowana na kolejne lata.

W listopadzie 2021 r. otwarto Interdyscyplinarne Centrum Leczenia Zaawansowanej Niewydolności Narządowej, dzięki czemu w 2022 r. możliwe będzie utworzenie Regionalnego Ośrodka Leczenia Niewydolności Serca z Centrum Ambulatoryjno – Telemedycznym. Utworzenie tego typu jednostki ma na celu stworzenie pierwszego w Małopolsce ośrodka, który spełni wszystkie postulowane kryteria kompleksowej opieki nad chorymi z niewydolnością serca. W skład tego ośrodka będzie wchodził Oddział Kliniczny Choroby Wieńcowej i Niewydolności Serca z Pododdziałem Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego gdzie hospitalizowani będą najciężej chorzy - chorzy z ostrą, zdekompensowaną niewydolnością serca (NS), gdzie prowadzona będzie także pełna diagnostyka i leczenie z zakresu inwazyjnej kardiologii, w tym przezskórne leczenie niewydolności zastawek. Poprzez wydzielone miejsca pobytu dziennego będą prowadzone m.in. działania interwencyjne leczenia niewydolności serca. Będzie on dedykowany pacjentom wymagającym zastosowania działań terapeutycznych w ciągu jednego dnia bez konieczności hospitalizacji (np. podania leków dożylnych). Prowadzona będzie działalność w zakresie ambulatoryjnej opieki nad pacjentem z NS (z użyciem telemedycznej kontroli efektywności leczenia).

W roku 2021 zakończył się też jeden z największych projektów w wojewódzkich podmiotach leczniczych pn. *Rozwój Szpitala Specjalistycznego im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu poprzez poprawę standardu i jakości usług medycznych*. Głównym celem przedsięwzięcia jest poprawa dostępu do usług zdrowotnych, poprawa standardu i jakości wykonywanych przez szpital usług, poprawę funkcjonalności pomieszczeń i ich dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Największą częścią projektu była budowa nowego pawilonu dla potrzeb Oddziału Ginekologiczno-Położniczego, Neonatologii z IT, Ginekologii Onkologicznej. Całkowita pow. użytkowa pawilonu wyniosła 5 604,15 m²,

powstał nowy budynek 4 kondygnacyjny połączony komunikacyjnie przewiązką z budynkiem głównym onkologii, całkowity koszt budowy to ponad 35 mln zł. Obiekt wyposażony został w nowoczesny sprzęt i aparaturę medyczną, w tym aparat USG 4D, na kwotę ponad 2 mln zł.

W ramach modernizacji wybranych oddziałów dostosowano je także do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (łazienki, poręcze, oznakowanie kolorystyczne), Oddziały zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt: aparaturę i sprzęt medyczny. Oddziały, w których leczone są dzieci, zostały dodatkowo wyposażone w leżanki dla rodziców/opiekunów.

Z uwagi na diagnozowaną pogarszającą się sytuację w zakresie zdrowia psychicznego jednym z kluczowych zadań było zakończenie projektu pn. *Rozwój bazy leczenia psychiatrycznego poprzez modernizację obiektów Szpitala Klinicznego im. dr. Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie - etap II – Działanie 12.1 RPO*, który pozwolił na lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury szpitala dzięki przebudowie i modernizacji obiektów wcześniej wyłączonych z eksploatacji lub tylko częściowo użytkowanych (realizacja projektu pozwoliła przywrócić je do użytkowania) oraz poprawę warunków hospitalizacji poprzez stworzenie komfortowych warunków leczenia, co w konsekwencji pozwoli także m.in. na skrócenie czasu leczenia. Odpowiedzią w ramach projektu na zwiększone zapotrzebowanie na świadczenia psychiatryczne oraz psychologiczne dla osób poniżej 18 roku życia był rozwój i modernizację istniejącej szpitalnej, ambulatoryjnej i środowiskowej bazy leczenia psychiatrycznego, tj.: Centrów Zdrowia Psychicznego i leczenia specjalistycznego, w tym utworzenie Środowiskowego Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Kraków – Południe.

Efektom zakończonej inwestycji pn.: *Utworzenie Małopolskiego Centrum Pediatrii i Kompleksowego Leczenia Dzieci z FASD poprzez przebudowę obiektu Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika w Krakowie przy ulicy Strzeleckiej 2* było zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych poprzez inwestycje w specjalistyczną infrastrukturę szpitalną. Powstało w strukturze organizacyjnej szpitala Małopolskie Centrum Pediatrii, które przyczyni się do skoncentrowania w wyspecjalizowanym ośrodku kompleksowych usług zdrowotnych, ciągłości specjalistycznej opieki dla dzieci, w tym również w zakresie unikatowym zajmujących się leczeniem FASD, chorób infekcyjnych, chorób rzadkich, cięższych postaci młodzieńczego idiopatycznego zapalenia stawów u dzieci leczonych lekami biologicznymi, intensywnej terapii, chirurgii, a także w obszarze reumatologii, gastroenterologii, pulmonologii, alergologii w powiązaniu z leczeniem i rehabilitacją zaburzeń rozwojowych oraz rozwojem jedyne w Małopolsce oddziału pediatrii dziecięcej. Zmiany te pozwolą na podniesienie jakości usług oraz zwiększenie efektywności we wdrożeniu innowacyjnych metod diagnostycznych i leczniczych. Także wynikiem starań i znacznych nakładów inwestycyjnych jest utworzenie Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Bloku Operacyjnego podyktowane zostało możliwością przeprowadzania zabiegów chirurgicznych oraz spełnienia wymogu określonego w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. *w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego*. Zmiany organizacyjne i strukturalne szpitala mają na celu przystosowanie infrastruktury dla specjalistycznej opieki pediatrycznej o wysokim standardzie usług i dostosowanie placówki do obowiązujących przepisów prawa dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą.

W 2021 roku zakończono realizację Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2021 wynikającego z zapisów ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości. Równocześnie zakończono realizację Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021 wynikającego z zapisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. W latach przyszłych realizacja zadań określonych w wymienionych ustawach będzie się odbywała w oparciu o Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym na lata 2022-2026, przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego nr XLVIII/673/21 z dnia 27 grudnia 2021 r.

Kontynuowano realizację Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Jest to dokument o charakterze planistycznym służący identyfikacji potrzeb i możliwości w zakresie osiągnięcia rozwiązań służących ochronie zdrowia psychicznego mieszkańców Małopolski. Planowane

jest opracowanie kolejnej, czwartej już edycji Programu zgodnie z wytycznymi krajowymi w tym zakresie.

W ramach tworzenia prozdrowotnych stref aktywności dla mieszkańców regionu dofinansowano budowę tężni solankowych poprzez udzielenie dotacji gminom.

Jednocześnie należy zauważyć, że sytuacja epidemiologiczna spowodowana rozprzestrzenianiem się choroby COVID-19 spowodowała znaczące ograniczenia w dostępności do świadczeń zdrowotnych niezwiązanych z leczeniem COVID-19. W znacznym stopniu wpłynęła również na możliwość podejmowania działań profilaktycznych przez mieszkańców Małopolski z uwagi zaangażowanie zasobów ochrony zdrowia do walki z epidemią. Zmniejszyła się także liczba udzielanych porad stacjonarnych na korzyść porad zdalnych.

W związku z powyższym, w kolejnych latach planuje się dalszą realizację projektów inwestycyjnych, strategicznych w obszarze zdrowia, służących modernizacji infrastruktury wojewódzkich podmiotów leczniczych, a ponadto wdrażanie innych działań mających na celu zwiększenie dostępności usług zdrowotnych w regionie oraz podniesienie jakości tych usług, a także działania edukacyjne i profilaktyczne służące podniesieniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa. Z nowych inicjatyw, w roku 2022 r. ze środków RPO zaplanowano m.in. wsparcie dla małopolskich placówek POZ mające na celu zapobieganie negatywnym skutkom pandemii COVID-19 oraz zwiększenie bezpieczeństwa pracowników służby zdrowia oraz pacjentów podczas udzielania świadczeń z zakresu POZ w trybie stacjonarnym, podczas pandemii COVID-19.

2.1. Działania edukacyjne służące podnoszeniu świadomości zdrowotnej społeczeństwa oraz promocji zdrowego stylu życia

Działania edukacyjne Małopolskiej Policji w obszarze uzależnienia od Internetu, nowych technologii, adresowane do dzieci szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz ich rodziców i wychowawców – projekt realizowany od 2012 roku przez Województwo Małopolskie przy współpracy z Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz Naukową i Akademicką Siecią Komputerową - Państwowym Instytutem Badawczym kontynuowało realizację innowacyjnego w skali kraju projektu pn. **Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie**. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przygotowano dwa spoty edukacyjne tj.: *Bądź cyberpozytywny* adresowany do najmłodszych użytkowników nowoczesnych technologii oraz *Wpływ pandemii na zachowanie dzieci i młodzieży w Internecie*, które emitowano w telewizji TVP3 Kraków oraz TV Małopolska, a także w Internecie. W ramach współpracy partnerskiej z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli zorganizowano webinarium szkoleniowe dla kadry małopolskiej policji na temat prowadzenia skutecznych działań profilaktycznych i komunikacji z dziećmi i młodzieżą. Poniesione nakłady ogółem: 1,8 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 169,1 tys. zł.

Małopolskie tężnie solankowe – zadanie realizowane w latach 2021-2022. Celem zadania jest poprawa zdrowia mieszkańców województwa małopolskiego poprzez profilaktykę zdrowotną układu oddechowego dzięki wykorzystaniu właściwości leczniczych tężni solankowych pozytywnie wpływających na kondycję górnych dróg oddechowych. W ramach zadania *Małopolskie tężnie solankowe* zakłada się udzielenie JST z terenu województwa małopolskiego pomocy finansowej na dofinansowanie realizacji zadań własnych, z przeznaczeniem na budowę ogólnodostępnych i nieodpłatnych tężni solankowych (wraz z elementami małej architektury oraz infrastrukturą techniczną) spełniających rolę prozdrowotnych stref aktywności dla mieszkańców, dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: dofinansowanie do inwestycji otrzymało 13 małopolskich gmin. Każda z gmin otrzymała dofinansowanie w wysokości wnioskowanej w naborze – nie więcej jednak niż do 70% wartości inwestycji, maksymalna kwota dotacji wyniosła 250 tys. zł. Całkowita wartość projektu: 5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 2,5 mln zł.

2.2. Program profilaktyki i diagnostyki w zakresie istotnych dla regionu jednostek chorobowych

(MPI) Prozdrowotne oddziaływania edukacyjne na rzecz zmniejszenia umieralności na nowotwory w Małopolsce - projekt realizowany w latach 2015-2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zorganizowano 10 spotkań edukacyjnych w formie online prowadzonych przez lekarza specjalistę onkologii klinicznej, połączonych z nauką techniki samobadania piersi i jąder dla łącznie ok. 1 709 Małopolan we wszystkich powiatach. Dodatkowo 5 dni w tygodniu funkcjonował onkologiczny telefon zaufania, z którego skorzystało około 300 osób. Rozpowszechniono materiały edukacyjne oraz przeprowadzono kampanię informacyjną w lokalnych mediach: publikacja artykułów w lokalnej prasie, emisja spotów informacyjnych oraz audycji edukacyjnych w lokalnych rozgłośniach radiowych, emisja audycji telewizyjnych w ramach Magazynu Medycznego w TVP Kraków, publikacja artykułów dotyczących tematyki nowotworowej na stronie internetowej www.profilaktykawmalopolsce.pl. w zakładce tematycznej *Program onkologiczny*, ekspozycja billboardów z informacją o programie na terenie Krakowa i Tarnowa. Całkowita wartość projektu: 1,2 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 1,1 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 155 tys. zł.

Zapobieganie nadwadze i otyłości wśród mieszkańców województwa małopolskiego - projekt realizowany w latach 2017-2022. Zakres rzeczowy realizowany w roku 2021 r.: przeprowadzono wstępną kwalifikację w grupie ok. 330 osób, natomiast program ukończyło 290 pacjentów. Osoby zakwalifikowane do programu objęto 12 tygodniową multidyscyplinarną opieką składającą się z 3 komponentów tj.: dietetycznego, aktywności fizycznej oraz psychologicznego, mających na celu m.in.: redukcję masy ciała, zmianę zwyczajów żywieniowych. Ponadto realizatorzy prowadzili działania edukacyjno-informacyjne w mediach adresowane do wszystkich mieszkańców Małopolski. Całkowita wartość projektu: 1,7 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 1,1 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 459,1 tys. zł.

(MPI) Program zdrowotny profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Małopolsce - projekt realizowany w latach 2017-2022. W 2021 r. realizację zawieszono z powodu niedostępności produktów leczniczych i braku możliwości zapewnienia płynnej realizacji. Po opublikowaniu wyników badań naukowych potwierdzających protekcyjne działanie szczepionki nastąpiło zwiększone zainteresowanie ogólnościwiatowe szczepionką, w tym również w Polsce, co równocześnie ograniczyło realizację programów samorządowych i szczepień indywidualnych. Zaplanowano wznowienie realizacji w 2022 roku. Całkowita wartość projektu: 1,7 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 1,2 mln zł.

Zadanie **Bezpieczni bo zaszczepieni** pn. **Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020-2027** - projekt rozpoczęty w 2021 r. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: szczepieniom przeciwko meningokokom typu B podlegały dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych w wieku 0-18 lat, w tym w pierwszej kolejności dzieci w wieku 0-5 lat oraz młodzież w wieku 14-18 lat zaszczepione przez podmiot leczniczy w miejscu sprawowania opieki, celem zapewnienia pełnej dostępności do szczepień wraz z działaniami informacyjno-edukacyjnymi oraz dzieci do 2 lat w wariantcie przeznaczonym do realizacji przez powiaty współpracujące z gminami. Zaszczepiono ogółem 857 dzieci z użyciem 1230 dawek szczepionki. Całkowita wartość projektu: 4,4 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 392,4 tys. zł.

2.3. Promocja zdrowia psychicznego oraz profilaktyka i leczenie zaburzeń psychicznych

W ramach **Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022** działała Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego stanowiąca organ opiniotawczo-doradczy Marszałka Województwa Małopolskiego, której prace skupiały się głównie wokół reformy psychiatrii dzieci i młodzieży oraz reformy psychiatrii dla dorosłych w kontekście zmian związanych z planowanym wprowadzeniem Centrów Zdrowia Psychicznego. W 2021 roku w Departamencie Zdrowia, Rodziny, Równego Traktowania i Polityki Społecznej UMWM przygotowano dokument pn. *Projekt lokalizacji Centrów Zdrowia Psychicznego w województwie małopolskim*, który podlegał szerokim konsultacjom z Małopolską Radą Zdrowia Psychicznego, jednostkami ochrony zdrowia udzielającymi świadczeń

zdrovotnych z zakresu opieki psychiatrycznej, konsultantami wojewódzkimi w dziedzinie psychiatrii oraz psychiatrii dzieci i młodzieży, Małopolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia oraz Małopolskim Urzędem Wojewódzkim. Efektem tych prac było przesłanie przez MOW NFZ w listopadzie 2021 roku ostatecznego dokumentu do akceptacji Ministerstwa Zdrowia. Ponadto przygotowano i zgłoszono postulaty powstałe w wyniku konsultacji z ekspertami dokumentu pn. *Standard organizacyjny opieki zdrowotnej w Centrum Zdrowia Psychicznego* opracowanego przez Biuro ds. Pilotażu Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego do Ministerstwa Zdrowia.

Ty decydujesz jak reagujesz – Profilaktyka samobójstw dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie odporności psychicznej i zapobieganie agresji rówieśniczej wśród dzieci i młodzieży - projekt w trakcie realizacji pilotażowo w roku szkolnym 2021/2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przeprowadzono cykl warsztatów w którym wzięło udział 681 osób, w tym 338 uczniów, 141 nauczycieli oraz 202 rodziców z 6 szkół podstawowych. W ramach działań promocyjnych w 2021 r. wyprodukowano 3 filmy edukacyjne, 5 artykułów tematycznych oraz zaprojektowano plakat z logo identyfikującym projekt i ulotki informacyjne. Całkowita wartość projektu: 188 tys. zł, poniesione nakłady ogółem: 90 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 90 tys. zł.

Ponadto realizowano również zadania inwestycyjne w dwóch szpitalach psychiatrycznych znajdujących się na terenie województwa małopolskiego tj. Wojewódzkim Szpitalu Psychiatrycznym w Andrychowie oraz Szpitalu Klinicznym im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie. Szczegółowy opis zadań inwestycyjnych zamieszczono w punkcie 2.9.

Profilaktykę i przeciwdziałanie uzależnieniom realizowano w oparciu o założenia Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014–2021 oraz Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014–2020 ze środków finansowych pochodzących między innymi z wpływów z tytułu opłat za wydanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 18% alkoholu. W ramach realizacji zadań w dziedzinie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom dofinansowano 15 projektów, których przedmiotem były m.in.: warsztaty, wykłady i szkolenia mające na celu ograniczanie używania substancji psychoaktywnych, t.j. alkoholu, narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych i przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym wśród dzieci i młodzieży, w tym z grup podwyższonego ryzyka. Działania edukacyjne skierowane były także do rodziców, wychowawców, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych, do pracowników instytucji z obszaru rozwiązywania problemów społecznych i uzależnień, dla grup zawodowych tj. lekarze i pielęgniarki POZ. Opracowano i rozdystrybuowano publikacje, ulotki, plakaty, spoty radiowe. Przeprowadzono kampanie edukacyjno-społeczne mające na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa nt. skutków prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu i środków psychoaktywnych. Udzielono wsparcia pozalecniczego nierefundowanego przez publicznego płatnika świadczeń zdrowotnych w zakresie motywowania uzależnionych do podjęcia terapii, rehabilitacji, postrehabilitacji i readaptacji społeczno-zawodowej osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w trakcie i po zakończeniu terapii, zagrożonych wykluczeniem oraz dofinansowano prowadzenie punktu konsultacyjno-diagnostycznego w zakresie anonimowego testowania w kierunku HIV i poradnictwa okołotestowego; łącznie było ponad 18 tys. odbiorców ww. zadań; nakłady poniesione w 2021 r.: 692,9 tys. zł.

W ramach działań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom dofinansowano działalność pozalecniczą Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie oraz zadania Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii. W wyniku współpracy zorganizowano szkolenia dla pracowników placówek leczenia uzależnień i superwizje dla zespołów terapeutycznych podnoszące ich kwalifikacje zawodowe, dla pracowników podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy rodzinnych na temat wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji w uzależnieniach oraz konferencje dla pedagogów i studentów pedagogiki z zakresu profilaktyki, promowania dobrych praktyk oraz podjęcia wspólnych działań na rzecz profilaktyki uzależnień, konferencję dla pełnomocników gminnych ds. uzależnień, której celem było podniesienie kompetencji osób realizujących zadania związane z problematyką uzależnień, a także wymiana doświadczeń w ramach wykonywanej pracy zawodowej. Przeprowadzono medialną kampanię społeczną z zakresu

przeciwdziałania uzależnieniom. Odbyło się również spotkanie Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy celem podjęcia wspólnych działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, nakłady poniesione w 2021 r.: 350 tys. zł.

W Wojewódzkim Specjalistycznym Szpitalu Dziecięcym im. św. Ludwika w Krakowie realizowano zadanie pn. **Tworzenie systemowego wsparcia i terapii dla dzieci z Płodowym Zespołem Alkoholowym (Fetal Alcohol Syndrome – FAS)** oraz ich rodziców i opiekunów, w ramach którego przeprowadzono wizyty kwalifikacyjne i objęto diagnostyką dzieci z FASD. Utworzono system wsparcia oparty o działania terapeutyczne skierowane do 27 pacjentów z FASD i ich rodzin, przeprowadzono warsztaty dla rodzin pacjentów z FASD oraz szkolenie dla 22 pracowników oświaty, ochrony zdrowia oraz opieki społecznej z województwa małopolskiego na temat FASD, nakłady poniesione w 2021 r.: 130,3 tys. zł.

Dokonano przebudowy, rozbudowy i modernizacji w oddziale dziennym terapii uzależnień bliżej niescharakteryzowanych i poradni leczenia uzależnień i współuzależnień Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie, nakłady poniesione w 2021 r.: 575,1 tys. zł oraz modernizacji oddziałów detoksykacji i leczenia uzależnień Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie - II etap, nakłady poniesione w 2021 r.: 192 tys. zł.

2.6. Edukacja społeczeństwa w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych

Województwo Małopolskie, mając na uwadze zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego w wymiarze regionalnym, aktywnie uczestniczyło w popularyzacji szczepień ochronnych i realizowało szereg działań informacyjno-edukacyjnych oraz zachęcających Małopolan do szczepień m.in. poprzez ogłoszenie konkursu pn. **Małopolska Zaszczepiona!**. Konkurs obejmował przekazanie pomocy finansowej w kwocie po 50 000 zł dla dziesięciu małopolskich gmin z najwyższym odsetkiem w pełni zaszczepionych mieszkańców przeciw COVID-19 według stanu na dzień 15 września 2021 roku. Realizacja konkursu przyczyniła się do zachęcenia samorządów gminnych i wzmocnienia mobilizacji wśród lokalnych społeczności oraz przekonania do szczepień przeciwko COVID-19 wcześniej niezaszczepionych Małopolan. Przyznaną pomoc finansową gminy wykorzystały na sfinansowanie zadań własnych z zakresu ochrony zdrowia. Nagrodzone gminy w kolejności najwyższej wyszczepialności to: Kraków, Zielonki, Michałowice, Wielka Wieś, Przeciszów, Skała, Zabierzów, Książ Wielki, Mogilany, Miasto Oświęcim. Poniesione nakłady ogółem w 2021 r.: 497 tys. zł.

Ponadto z inicjatywy Województwa Małopolskiego wyprodukowano spot zachęcający Małopolan do szczepień przeciw Covid-19. Spot emitowano w Telewizji Małopolskiej, Telewizji TVP3 oraz na ekranach znajdujących się w pociągach Kolei Małopolskich, jak również promowano w Internecie, w tym na stronie www.profilaktykawmalopolsce.pl.

2.7. Systemowe rozwiązania dla zapewnienia, adekwatnych dla potrzeb, kadr medycznych oraz kadr w zawodach opiekuńczych

Kadry medyczne odgrywają kluczowe znaczenie zarówno dla osiągnięcia, utrzymania oraz zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych populacji. Niedobory kadry medycznej wśród lekarzy i pielęgniarek są kluczowymi wyzwaniami dla kierowników podmiotów leczniczych oraz polityki zdrowotnej. Na tle świata i Europy sytuacja polskich kadr medycznych jest wyjątkowo niekorzystna. Polska ma jeden z najniższych w Unii Europejskiej wskaźnik zatrudnienia w poszczególnych grupach zawodów medycznych, niekorzystną strukturę wiekową lekarzy i pielęgniarek oraz częste protesty i strajki – wynikające z niskiego wynagrodzenia oraz nadmiernego obciążenia pracą. Wyzwania dotyczące walki z pandemią COVID-19, pokazały jak ogromną rolę dla zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów odgrywają pracownicy medyczni ich wiedza, doświadczenie i umiejętności, ale także konieczność pracy w warunkach silnego stresu, przemęczenia oraz narażenia własnego zdrowia. Deficyty kadrowe w polskim systemie zdrowotnym są poważnym zagrożeniem zdrowia mieszkańców Polski nie tylko w okresie pandemii. Koniecznym wydaje się wprowadzenie systemowych rozwiązań dla zapewnienia ciągłości pracy w podmiotach leczniczych.

W Urzędzie realizowane jest zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na organizacji, finansowaniu oraz zapewnieniu warunków odbywania stażu podyplomowego przez lekarzy, lekarzy dentystów. Corocznie, począwszy od roku 2009, zawierana jest umowa pomiędzy Ministrem Zdrowia a Marszałkiem Województwa Małopolskiego w sprawie przekazania środków na finansowanie staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentystów. Środki finansowe przekazywane są sukcesywnie w ciągu roku na podstawie umów zawieranych z podmiotami realizującymi ww. staże. W 2021 r. wartość umowy zawartej z Ministrem Zdrowia wynosiła 38,4 mln zł. Środki przeznaczone były dla 985 stażystów, z których 443 ukończyło staż w 2021 r.

2.9 Rozwój infrastruktury i wyposażenia podmiotów świadczących usługi diagnostyczne, lecznicze oraz rehabilitacyjne (z uwzględnieniem istotnych dla regionu jednostek chorobowych oraz chorób rzadkich)

(MPI) Poprawa jakości świadczonych usług zdrowotnych i bezpieczeństwa pacjentów Szpitala Specjalistycznego im. J. Dietla przy ul. Skarbowej 1 – projekt realizowany w latach 2016 – 2022 Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zrealizowano roboty budowlano-instalacyjno- wykończeniowe Oddziału Reumatologii i Rehabilitacji, (zakończenie II etapu) uwzględniające aktualne wymagania zawarte w rozporządzeniach Ministra Zdrowia i PSP - powierzchnia użytkowa ok. 900 m², obejmująca 17 sal chorych - 59 łóżek. Zakończono i część III etapu dla Oddziału Kardiologii , a także (I część IV Etapu) i Oddziału Chorób Wewnętrznych. Zakres robót każdego z etapów obejmował prace modernizacyjne i wykończeniowe z uwzględnieniem niezbędnego wyposażenia dedykowanego dla danego pomieszczenia. Wykonano też prace polegające na wymianie istniejących instalacji wod-kan, c.o., elektrycznej i słaboprądowej, przyzywowej, przeciwpożarowej, sieci strukturalnej oraz wykonaniu nowych instalacji gazów medycznych wyposażonych w panele nadłóżkowe. Wystąpiło pewne opóźnienie w realizacji inwestycji spowodowane m.in. pracami dodatkowymi związanymi z korektą elementów konstrukcyjnych stropu, występującą pandemią, wstrzymaniem prac budowlanych oraz zwłoką wykonawcy II etapu. Pierwotne zakończenie prac było przewidziane w maju 2020 roku. Po uwzględnieniu ww. okoliczności zakończenie II etapu zostało zakończone w lutym 2021. W związku z powyższym rozpoczęcie prac III i IV etapu zostało opóźnione (1.03.2021 r.), z uwagi na brak zakontraktowanych dostaw materiałów oraz choroby/kwarantanny pracowników i podwykonawców. Zakończenie robót budowlanych planowane było w I kwartale 2022.

Całkowita wartość projektu: 17,9 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 14,3 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 5,3 mln zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, RPO WM na lata 2014-2020 oraz środków własnych szpitala.

(MPI) Rozwój bazy lecznictwa psychiatrycznego poprzez modernizację obiektów Szpitala Klinicznego im. dr. J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie - etap II - projekt zakończony, realizowany w latach 2018 – 2021. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: kontynuacja wykonania przebudowy obiektów, w których świadczone są usługi medyczne. Etapy realizacji:

1. Budynek szpitalny nr 1 - dokończenie robót budowlano-instalacyjnych, konserwatorskich i wykończeniowych, zakup pierwszego wyposażenia oraz wyposażenia medycznego. Dodatkowo w zmodernizowanym budynku zostały uruchomione nowe pracownie: TMS (Transcranial Magnetic Stimulation) czyli Przechaszkowa Stymulacja Magnetyczna, pracownia wirtualnej rzeczywistości (zakupiono sprzęt komputerowy z oprogramowaniem oraz akcesoria np. gogle).

2. Budynek szpitalny nr 4B: dokończenie robót budowlano – instalacyjnych, zakup pierwszego wyposażenia.

Całkowita wartość projektu: 36,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 36,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 7,9 mln zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, RPO WM na lata 2014-2020, programu PO WER, SKOZK, środków własnych szpitala.

(MPI) Przebudowa i rozbudowa Ośrodka Rehabilitacji Narządu Ruchu "Krzyszowice" - zwiększenie dostępności i jakości usług medycznych -- projekt realizowany w latach 2020 – 2023. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę, roboty wyburzeniowe, rozpoczęcie robót budowlanych. Decyzja pozwolenia na budowę

z 29.09.2021 r. stała się prawomocna 06.10.2021 r. Spowodowane tym opóźnienie w rozpoczęciu robót budowlanych sprawiło, że zakres prac możliwych do rozliczenia w 2021 r. uległ ograniczeniu. Całkowita wartość projektu: 29,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 719,5 tys. zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, RPO WM na lata 2014-2020, środków własnych szpitala.

(MPI) Przebudowa, rozbudowa i modernizacja Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie - projekt realizowany w latach 2016 – 2022, mający na celu podniesienie jakości

leczenia osób chorych psychicznie. Baza materialna, a więc budynki, w których odbywał się proces leczenia i terapii pacjentów nie spełniała podstawowych standardów i wymogów dotyczących tego typu obiektów. Realizacja projektu spowodowała poprawę warunków leczenia, terapii i pobytu pacjentów w Szpitalu, w sposób znaczący przyczyniła się do podniesienia jakości wykonywanych usług medycznych oraz poprawy poziomu bezpieczeństwa, tak pacjentów jak i zatrudnionego personelu.

Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

zakończono prace i oddano oddziały do użytku w segmentach: AI parter, AI i piętro, Segm. B - izba przyjęć i poradnia zdrowia psychicznego. W trakcie realizacji roboty budowlane związane z przebudową budynków prace w segmentach: AI II piętro, AII parter oddział dzienny terapii uzależnień bliżej niescharakteryzowanych, poradnia leczenia uzależnień i współuzależnieni, AII II piętro administracja, instalacje zewnętrzne i roboty zewnętrzne: zakończono. W związku z potrzebą wprowadzenia istotnych zmian wprowadzono projekt zamienny i uzyskano zamienną decyzję nr 226/A/2021 z dnia 11.08.2021 r. Wprowadzono zmiany w projekcie: zmieniono dział farmacji na aptekę, zlikwidowano łącznik, wprowadzono zmiany chroniące szpital w czasie pandemii, zakupiono wyposażenie, zrealizowano roboty dodatkowe budowlano-montażowo związane z: funkcjonalnością szpitala, wymogami ppoż, BHP, sanitarnymi i budowlanymi, PIP.

Całkowita wartość projektu: 22,1 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 17,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 7,5 mln zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, RPO WM na lata 2014-2020, środków własnych szpitala.

(MPI) Rozwój Szpitala Specjalistycznego im. J. Śniadeckiego w Nowym Sączu poprzez poprawę standardu i jakości usług medycznych - projekt zakończony, realizowany w latach 2016 - 2021. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zakończenie przebudowy i modernizacji budynku po Oddziale Pulmonologicznym dla potrzeb Poradni Urazowo-Ortopedycznej, zakup wyposażenia do Poradni, zakończenie modernizacji wnętrza budynku Zespołu Poradni Specjalistycznych przy Al. Wolności 49, zakup wyposażenia, przeniesienie Poradni Rehabilitacji.

W wyniku realizacji projektu powstały nowe obiekty dedykowane dla specjalistycznych oddziałów: nowy pawilon dla potrzeb Oddziału Ginekologiczno-Położniczego, Neonatologii z IT, Ginekologii Onkologicznej - całkowita pow. użytkowa pawilonu wynosi 5 604 m² – oddany do użytku w kwietniu 2020 r., rozbudowany Ośrodek Onkologiczny - budynek oddany do użytku we wrześniu 2019 r. Zostały w nim przygotowane pomieszczenia dla Zakładu Medycyny Nuklearnej, Pracowni Brachyterapii oraz poszerzono Oddział Onkologii Klinicznej o salę dla chemioterapii jednodniowej; zmodernizowano oraz dostosowano budynek po Oddziale Psychiatrycznym dla potrzeb Oddziału Chorób Zakaźnych z wyposażeniem, pow. użytkowa oddziału wynosi 694 m², w oddziale funkcjonuje 20 łóżek, w tym 3 IOM, w oddziale utworzono 3 izolatki ze śluzami, dodatkowe wejście z zewnątrz, utworzony został punkt pobierania wymazów do badań COVID-19. Oddział został również wyposażony w nowe łóżka, szafki przyłóżkowe, sprzęt i aparaturę oraz meble, zmodernizowano obecny Pawilon przy Pl. Kuźnice 1 i dostosowano go dla oddziałów niezabiegowych; zmodernizowano budynek Zespołu Przychodni Specjalistycznych przy Al. Wolności 49, przeprowadzono przebudowę i modernizację budynku po

Oddziale Pulmonologicznym – przeniesienie Poradni Urazowo–Ortopedycznej oraz Preluksacyjnej. W zakresie realizacji projektu znajdowały się również oddziały szpitalne poddane modernizacji z zakupem wyposażenia: Chorób Wewnętrznych, Pediatricznego, Chirurgicznego dla Dzieci, Otolaryngologicznego.

Całkowita wartość projektu: 73,9 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 73,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 3,6 mln zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, RPO WM na lata 2014-2020, środków własnych Szpitala oraz MTA – Pakiet Medyczny 1, PFRON.

(MPI) Utworzenie Małopolskiego Centrum Pediatrii i Kompleksowego Leczenia Dzieci z FASD poprzez przebudowę obiektu Wojewódzkiego Specjalistycznego Szpitala Dziecięcego im. św. Ludwika w Krakowie przy ulicy Strzeleckiej 2 - projekt zakończony, realizowany w latach 2017 – 2021. Pow.

budynku po zrealizowaniu projektu wynosi 4295 m², wzrost dodatkowo o pow. 1207 m². Celem głównym projektu było zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych poprzez inwestycję w specjalistyczną infrastrukturę Szpitala im. św. Ludwika w Krakowie. Przebudowa budynku szpitala była kontynuacją działań mających na celu przystosowanie infrastruktury dla specjalistycznej opieki pediatrycznej o wysokim standardzie usług i dostosowanie placówki do obowiązujących przepisów prawa dla podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Umożliwiło to komplementarne funkcjonowanie specjalistycznego leczenia szpitalnego i ambulatoryjnego dla dzieci z małopolski, a w zakresie FASD i chorób rzadkich z województw ościennych, jak i z terytorium całej Polski. Zrealizowano nadbudowę kondygnacji i przystosowanie poddasza na oddziały specjalistyczne oraz wykonano przebudowę budynku głównego dla stworzenia nowych oddziałów anestezjologii i intensywnej terapii, chirurgii dziecięcej, centrum leczenia dzieci z FASD na bazie oddziału neurologii pediatrii we współpracy z oddziałem psychiatrii dzieci, przekształcenia

pododdziału reumatologii w oddział reumatologiczny z pododdziałem alergologii, w tym leczenia chorób rzadkich oraz rozwoju oddziału pulmonologii i pediatricznego z pododdziałami: gastroenterologicznym, ogólnoniemowlęcym, neurologii, neonatologii i patologii noworodka, przebudowano pomieszczenia dla utworzenia bloku operacyjnego, wybudowano tunel podziemny łączący pawilony Szpitala. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: kontynuowano zakupy specjalistycznego sprzętu medycznego i wyposażenia Małopolskiego Centrum Pediatrii. W kwietniu 2021 r. został uruchomiony Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii Dzieci, a od sierpnia 2021 r. blok operacyjny.

Całkowita wartość projektu: 41,3 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 41,3 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,7 mln zł, ze środków własnych szpitala. Zwiększenie wydatków spowodowane było dodatkowymi robotami budowlanymi poza projektem oraz wyższymi cenami zakupu wyposażenia w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych. Poziom dofinansowania za środków Budżetu Województwa, Regionalnego Programu Operacyjnego nie uległ zmianie. Zwiększone wydatki zostały pokryte ze środków własnych.

Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, RPO WM na lata 2014-2020, środków własnych szpitala oraz pożyczki z budżetu Województwa Małopolskiego.

(MPI) Utworzenie Interdyscyplinarnego Centrum Leczenia Zaawansowanej Niewydolności Narządowej - (Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II) - projekt zakończony, realizowany w latach 2016 – 2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zakończono realizację robót budowlanych związanych z modernizacją i rozbudową Pawilonu M-VIII, w tym związanego z budową i wyposażeniem Pracowni Elektrofizjologii, dokonano zakupu wyposażenia specjalistycznego, diagnostycznego oraz ogólnego i wyposażenia sal pacjentów, zakupiono wyposażenie informatyczne oraz oprogramowanie, zakup sprzętu przeciwpożarowego. W dniu 29.06.2021 r. Uzyskano pozwolenie na użytkowanie dla bud. M-VIII.

W wyniku rozbudowy Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II zwiększył o 883,26 m² powierzchnię użytkową budynku i aktualnie wynosi ona 2 988,58 m².

W strukturę Centrum wchodzi Regionalny Ośrodek Leczenia Niewydolności Serca z Centrum Ambulatoryjno – Telemedycznej, który ma na celu stworzenie pierwszego w Małopolsce ośrodka, który spełni wszystkie postulowane kryteria kompleksowej opieki nad chorymi z niewydolnością serca.

Całkowita wartość projektu: 39,2 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 35,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 9,4 mln zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, środków własnych szpitala, pożyczki z budżetu WM.

(MPI) Budowa budynku Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego - miejsca stacjonowania Zespołów Ratownictwa Medycznego w Wieliczce - projekt realizowany w latach 2020–2022, zamierzenie polega na budowie budynku Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego w Wieliczce przy ul Powstania Styczniowego, który będzie miejscem stacjonowania zespołów ratownictwa medycznego. Projektowany obiekt jest dwukondygnacyjny z łącznikiem pomiędzy budynkiem stanowiącym przedmiot opracowania oraz planowanym budynkiem Państwowej Straży Pożarnej na sąsiedniej działce. Pow. całkowita 620 m², pow. użytkowa : 493 m² , kubatura budynku: 2536,89 m³. Projekt realizowany w latach 2020-2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano ok. 40% zakresu robót. Budynek jest w „stanie surowym otwartym”. Całkowita wartość projektu: 3,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 1,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,2 mln zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, pomocy finansowej udzielonej Województwu Małopolskiemu przez Powiat Wielicki w wysokości 1 mln zł, środków własnych KPR.

(MPI) Przygotowanie dokumentacji projektowej na potrzeby utworzenia Centrum Chorób Rzadkich (Krakowski Szpital im. Jana Pawła II w Krakowie) projekt realizowany w latach 2021–2023. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przygotowano dokumenty konieczne do zatwierdzenia projektu do dofinansowania ze środków RPO WM 2014-2020, co nastąpiło w lutym 2022 r. - kwota dofinansowania z RPO – 1,4 mln zł. Budowa Centrum Chorób Rzadkich wpłynie na poprawę dostępności wysokiej jakości innowacyjnych świadczeń opieki zdrowotnej oraz rozszerzy zakres udzielanych świadczeń medycznych. Dzięki realizacji przedsięwzięcia Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II zdoła szybciej realizować proces diagnostyczno-terapeutyczny, co pozwoli znacznie skrócić czas uzyskania właściwej diagnozy przyczynowej choroby rzadkiej, zwiększając szanse chorych na osiągnięcie możliwie najlepszego stanu zdrowia i ogólnego dobrostanu, a ostatecznie przyczyni się do ograniczenia ogólnych kosztów związanych z opieką medyczną nad pacjentem.

Całkowita wartość projektu: 2,2 mln zł; Projekt finansowany ze środków: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, środków własnych szpitala.

Modernizacja pomieszczeń Oddziału Ortopedyczno-Urazowego w Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie - projekt zakończony, realizowany w roku 2021 polegający na modernizacji i doposażeniu oddziału umożliwiające udzielanie wysokiej jakości świadczeń zdrowotnych w ww. obszarze. Zrealizowano roboty budowlane związane z kompleksową modernizacją pomieszczeń przeznaczonych na potrzeby oddziału, w tym utworzone zostały dodatkowo 4 kompletne łazienki z kabinami prysznicowymi. Zakupiono pierwsze wyposażenie. Liczba łóżek: 30 - nie uległa zmianie. Powierzchnia pomieszczeń objętych modernizacją wyniosła 577 m². Całkowita wartość projektu: 738,1 tys. zł , poniesione nakłady ogółem 738,1 tys. mln zł; w tym 700 tys. zł ze środków z budżetu WM. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, środków własnych szpitala.

Przebudowa pomieszczeń Oddziału Chorób Wewnętrznych i Nefrologii z Ośrodkiem Dializ w Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie projekt realizowany w latach 2021-2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: w ramach zadania wykonano roboty budowlano-montażowe związane z przebudową pomieszczeń wraz z ich wyposażeniem o pow. 1240 m². Przebudowa miała na celu poprawę warunków pobytu pacjentów na oddziale, zapewnienie większej intymności oraz poprawę warunków sanitarno-higienicznych. Poprawiły się również warunki pracy personelu medycznego i administracyjnego. Łącznie na oddziale znajduje się 29 łóżek, natomiast Ośrodek Dializ liczy 15 stanowisk. W ramach realizacji zadania utworzono nowoczesne sale dwułożkowe z łazienkami, salę obserwacyjną dla pacjentów w ciężkim stanie, zaplecze higieniczno- sanitarne, administracyjne i socjalne. We wszystkich salach chorych i wybranych pomieszczeniach administracyjnych wykonano instalację RTV. Zakupiono również urządzenie do odwróconej osmozy z systemem grzewczym, które zapewnia ponadto czystsza wodę do dializowania, system oszczędzania wody, skrócenie czasu przerw w dializach (dezynfekcja termiczna).

Całkowita wartość projektu: 2,9 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 2,2 mln, w tym 2,1 mln zł ze środków z budżetu WM, 157, tys. zł z budżetu szpitala. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, środków własnych szpitala.

Modernizacja Oddziałów Neurologii i Udarów Mózgu z Pododdziałem Udarów Mózgu oraz Oddziału Urologii (Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o.) projekt realizowany w latach 2021–2022. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zrealizowano modernizację pomieszczeń o pow. 935 m². Oddziału Neurologii i Udarów Mózgu z Pododdziałem Udarów Mózgu wraz z pomieszczeniami zapewniającymi diagnostykę stwardnienia rozsianego oraz leczenia pacjentów w ramach programów lekowych oraz rehabilitację dzienną oraz modernizację oddziału Urologii oraz budowa Bloku Operacyjnego wraz z pomieszczeniami towarzyszącymi dla Oddziału Urologii o pow. 828 m². W ramach realizacji zadania dostarczono także sprzęt i wyposażenie medyczne dla wskazanych oddziałów objętych modernizacją: stół operacyjny urologiczny - 1 szt., aparat video EEG - 1 szt., holtery EKG i holtery ciśnienia - 3 szt. W roku 2021 r. zrealizowano etap II robót na oddziale Urologii oraz dokończono budowę Bloku Operacyjnego wraz z pomieszczeniami towarzyszącymi o wartości 516,5 tys. zł brutto, który w całości finansowany był ze środków własnych szpitala.

Całkowita wartość projektu: 12,9 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 12,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 12,4 mln zł, w tym ze środków z budżetu WM 8,9 mln zł. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, środków własnych szpitala.

Zakupy sprzętu i wyposażenia medycznego dla Małopolskiego Centrum Leczenia i Rehabilitacji Oparzeń oraz Chirurgii Plastycznej i Replantacyjnej wraz z Oddziałem Intensywnej Opieki Medycznej dla Dzieci oraz Zakładu Diagnostyki Obrazowej w Szpitalu Specjalistycznym im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. - projekt zrealizowany w roku 2021. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: dostarczono całość zakresu rzeczowego objętego umową; Małopolskie Centrum Leczenia i Rehabilitacji Oparzeń oraz Chirurgii Plastycznej i Replantacyjnej wraz z Oddziałem Intensywnej Opieki Medycznej dla Dzieci zostało wyposażone w specjalistycznego sprzęt i wyposażenie medyczne dedykowane do leczenia operacyjnego oraz opieki okołoperacyjnej i pielęgnacji pacjentów z ciężkimi oparzeniami oraz urazami amputacyjnymi kończyn w postaci przenośnego aparatu USG z głowicami, aparatu RTG typu „Ramię C”, monitora hemodynamicznego, systemu uciskowego dwukanałowego,

wózka transportowo-kąpielowego z regulacją elektryczną oraz wyposażenie dodatkowe w postaci nawilżacza, ogrzewacza powietrza do respiratora oraz do wysokoprzepływowej tlenoterapii. Zakład Diagnostyki Obrazowej został doposażony w system radiografii cyfrowej.

Całkowita wartość projektu: 1,7 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,7 mln zł, w tym 1,5 mln z budżetu WM. Projekt finansowany ze środków budżetu Województwa Małopolskiego, środków własnych szpitala.

2.11. Systemowe rozwiązania dla współpracy między podmiotami świadczącymi usługi zdrowotne

Rada Konsultacyjna ds. wspierania Wojewódzkich Podmiotów Leczniczych. 18 listopada 2020 roku wychodząc naprzeciw narastającym problemom związanym z rozprzestrzeniającym się wirusem SARS-CoV-2, Uchwałą 1613/20 Zarządu Województwa Małopolskiego, powołano Radę Konsultacyjną ds. wspierania Wojewódzkich Podmiotów Leczniczych. Skład Rady (dyrektorzy WPL, UMWM, Wicemarszałek WM) nie jest strukturą zamkniętą, w jej prace angażują się także przedstawiciele innych instytucji i eksperci zewnętrzni, którzy w zależności od potrzeb są zapraszani na spotkania. Głównymi tematami zebrania Rady są aktualne i najważniejsze wyzwania dotyczące organizacji systemu ochrony zdrowia zarówno pod względem epidemicznym, finansowym, jak i gospodarczym. Dzięki temu Zarząd Województwa Małopolskiego posiada bieżącą informację i bezpośredni kontakt z kadrą zarządzającą szpitalami. Zebrania pozwalają na wymianę wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy dyrektorami. Analizowane są problemy, które dotyczą poszczególnych jednostek, jak również całego systemu ochrony zdrowia w kraju.

Konsorcjum Onkologia Małopolska. W 2021 r. powstała inicjatywa powołania Konsorcjum *Onkologia Małopolska*, które jest w trakcie organizacji. Podmioty lecznicze tworzące konsorcjum *Onkologia Małopolska* tj. Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o., Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SPZOZ w Tarnowie, Szpital Specjalistyczny im. Jędrzeja Śniadeckiego w Nowym Sączu podpisały list intencyjny, który stanowi cenną inicjatywę wskazującą na możliwości podjęcia realnej współpracy w celu poprawy koordynacji działań w zakresie wykrywania schorzeń onkologicznych oraz procesu leczenia na terenie Małopolski.

Zespół ds. organizacji rehabilitacji pocovidowej. W dniu 16 listopada 2021 r. Zarząd Województwa Małopolskiego powołał Zespół ds. organizacji rehabilitacji pocovidowej. Spotkania Zespołu pozwalają na cykliczne przekazywanie bieżących informacji w zakresie aktualnych potrzeb, problemów i funkcjonowania podmiotów, w tym jednostek leczniczych udzielających świadczeń zdrowotnych z zakresu leczenia COVID-19 oraz rehabilitacji pocovidowej.

Wojewódzki Małopolski Magazyn Rezerw Materiałowych. Ważnym działaniem w ramach walki z COVID-19 była umowa o partnerstwie z dnia 4 maja 2020 r. zawarta pomiędzy Województwem Małopolskim, a Szpitalem Klinicznym im. dr Józefa Babińskiego SP ZOZ w Krakowie. W związku z zapisami przedmiotowej umowy wojewódzkie podmioty lecznicze w ciągu 2021 r. były zaopatrywane w środki ochrony osobistej oraz płyny do dezynfekcji. Środki wydawane były do grudnia 2021 roku w miarę potrzeb zgłoszonych przez jednostki lecznicze. Inicjatywa ta była cennym wsparciem dla wojewódzkich podmiotów leczniczych zwłaszcza w kumulacyjnych momentach panującej w kraju pandemii.

W ramach współpracy pomiędzy podmiotami leczniczymi Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. św. Ludwika stworzył **platformę pod nazwą wolnelozka.com**, która pozwalała na monitoring wolnych łóżek dla pacjentów z podejrzeniem lub zarażonych wirusem SARS-CoV-2 w publicznych szpitalach na terenie województwa małopolskiego. Dostęp do aktualnych danych o wolnych łóżkach był kluczowy dla koordynatorów ratownictwa medycznego i załóg karetek covidowych, którzy musieli przekazać pacjenta zakażonego koronawirusem do najbliższego szpitala.

W związku z rosnącą liczbą zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 Urząd stale monitorował sytuację w wojewódzkich podmiotach leczniczych dotyczącą organizacji odwiedzin pacjentów przebywających na oddziałach szpitalnych, a także ilości osób zakażonych.

3. BEZPIECZEŃSTWO

Opracowanie: Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W ramach realizacji działania 3.3. *Podnoszenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo* oraz projektu strategicznego *Bezpieczna Małopolska* Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. zrealizował 4 działania mające na celu utrzymanie gotowości służb ratowniczych na terenie Małopolski poprzez doposażenie jednostek odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo w specjalistyczny sprzęt ratowniczy, środki transportu, przeprowadzenie szkoleń oraz poprawę warunków lokalowych tych służb. Wszystkie zadania zostały zakończone. W ramach realizacji niniejszego kierunku przekazano środki finansowe służbom ratowniczym działającym na terenie Małopolski w łącznej wysokości 5,82 mln zł. Przekazane środki finansowe przyczyniły się do zwiększenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców oraz turystów odwiedzających nasz region oraz poprawiły warunki działania służb ratowniczych.

3.2. Systemowe rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo sanitarno-epidemiologiczne w podmiotach świadczących usługi społeczne

W celu wsparcia służb działających na rzecz bezpieczeństwa i ratownictwa w województwie małopolskim realizujących działania w zakresie zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 Samorząd Województwa Małopolskiego zrealizował w I kwartale 2021 roku projekt **Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Medyczny II**.

Działania projektowe koncentrowały się na udzieleniu wsparcia następującym podmiotom: Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie, Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Karpackiemu Oddziałowi Straży Granicznej w Nowym Sączu, Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, jednostkom ratownictwa górskiego oraz jednostkom ratownictwa wodnego, którzy zostali wyłonieni w drodze otwartego naboru na partnera projektu.

Celem projektu było zapewnienie odpowiednich zasobów środków ochronnych dla ww. służb do prowadzenia działań związanych z epidemią wywołaną koronawirusem SARS-CoV-2. Realizacja projektu przyczyniła się do zwiększenia skuteczności reagowania podmiotów w walce z koronawirusem, jak również poprawiła warunki pracy służb działających na rzecz bezpieczeństwa i ratownictwa w Małopolsce.

W ramach realizacji projektu zakupiono środki ochrony indywidualnej (m.in. maseczki, rękawiczki, kombinezony, gogle), środki i urządzenia do dezynfekcji. Ponadto zakupiono również sprzęt niezbędny do walki przeciwko COVID-19, tj. m.in. 12 namiotów pneumatycznych, 6 namiotów stelażowych, 174 pulsoksymetrów, 28 ozonatorów, aparaturę medyczną oraz 50 szt. urządzeń dezynfekujących – opryskiwaczy spalinowych.

Całkowita wartość projektu wyniosła prawie 3 mln zł i współfinansowana była w 100 % ze środków Unii Europejskiej.

3.3. Podnoszenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo

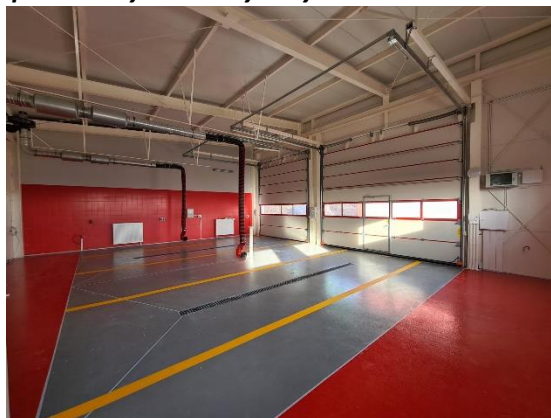
Małopolskie OSP 2021 – projekt konkursowy, w ramach którego w roku 2021 Samorząd Województwa Małopolskiego przekazał 84 gminom kwotę w wysokości 2,9 mln zł oraz 45 gminom indywidualną pomoc finansową w zakresie bezpieczeństwa publicznego w wysokości 1,4 mln zł. Wsparcie finansowe zostało wykorzystane na prace budowlano–remontowe (70 gmin – 2,7 mln zł), zakup bądź remont samochodów strażackich (35 gmin – 1,2 mln zł), zakup sprzętu, umundurowania, i organizację szkoleń (20 gmin – 268,6 tys. zł, zakup sprzętu specjalistycznego do prowadzenia działań z udziałem psów (4 gminy - 159,3 tys. zł). Łączna kwota wsparcia dla gmin wyniosła 4,33 mln zł.

Województwo Małopolskie przekazało także w 2021 r. **wsparcie finansowe Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie poprzez Fundusz Wsparcia Policji** w łącznej wysokości 456,9 tys. zł na zakup 4 psów

służbowych wraz ze sprzętem do ich tresury (96,9 tys. zł), dwóch samochodów służbowych (300 tys. zł) oraz współfinansowanie zakupu samochodu służbowego (60 tys. zł).

Ponadto w 2021 r. udzielono **wsparcia podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego i wodnego**. Podmiotom działającym w zakresie ratownictwa wodnego przekazano 399,9 tys. zł na utrzymanie gotowości ratowniczej, prowadzenie działań ratowniczych oraz organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników wodnych. Zakupiono niezbędny sprzęt ratowniczy i środki transportu, zatrudniono także ratowników sezonowych, przeprowadzono niezbędne szkolenia oraz dokonano remontów sprzętu ratowniczego. Podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego na terenie woj. małopolskiego udzielono dotacji w łącznej wysokości 630 tys. zł.

4. SPORT I REKREACJA

Opracowanie: Departament Sportu i Igrzysk Europejskich

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W 2021 r. Województwo Małopolskie zrealizowało szereg przedsięwzięć tworzących w regionie odpowiednie warunki dla upowszechniania kultury fizycznej, rozwoju sportu i rekreacji w Małopolsce, wpływających na poprawę wyników w Systemie Sportu Młodzieżowego czy wspierających organizację imprez sportowych najwyższej rangi. Należy wymienić tu przede wszystkim projekt o charakterze inwestycyjnym dotyczący modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych oraz projekt strategiczny - Igrzyska Europejskie.

Województwo Małopolskie oraz Miasto Kraków decyzją Stowarzyszenia Europejskich Komitetów Olimpijskich otrzymały prawo organizacji III Igrzysk Europejskich w 2023 roku, w dniach 21 czerwca – 2 lipca. Planuje się rozegrać łącznie zawody w 25 dyscyplinach, z czego 24 zostaną przeprowadzone w Małopolsce, w 4 miastach, tj. w Krakowie (m.in. rugby 7, pięciobój nowoczesny, kajakarstwo, koszykówka 3x3), Tarnowie (m.in. badminton, wspinaczka sportowa oraz sporty plażowe), Krynicy - Zdroju (m.in.: biegi górskie, kolarstwo MTB, judo), Zakopanem (m.in.: skoki narciarskie na igielicie, kolarstwo BMX), 12 z nich stanowić będą kwalifikacje do startu na Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu w 2024 roku, a 7 będzie organizowanych w randze Mistrzostw Europy. W Chorzowie (woj. śląskie) zostaną przeprowadzone natomiast zawody w lekkiej atletyce. Bezpośrednim organizatorem Igrzysk będzie spółka powołana przez Województwo Małopolskie pn. Igrzyska Europejskie 2023 Sp. z o.o.

To wysokiej klasy wielonarodowa impreza sportowa o globalnym zasięgu, dedykowana najlepszym zawodnikom Europy i promująca najcenniejsze wartości sportu i ruchu olimpijskiego, podczas której planuje się udział ok. 7000 zawodników z 50 krajów.

Igrzyska Europejskie, prócz walorów współzawodnictwa sportowego, będą promować zdrowy tryb życia, dziedzictwo kulturowe i edukacyjne kraju gospodarza, fair play i przyjaźń między narodami. Dla Małopolski Igrzyska Europejskie są szansą na rozwój i promocję regionu, jako sprawnego gospodarza tak prestiżowego wydarzenia sportowego, pokazania naszej kultury i turystyki. Najważniejszym założeniem jest, aby mieszkańcy regionu skorzystali na tym przedsięwzięciu, a Igrzyska były dla nich niezapomnianym przeżyciem sportowym. Ponadto wiele miejscowości w województwie będzie mogło liczyć na nowe inwestycje infrastrukturalne. Rząd Polski zadeklarował pełne poparcie dla tej inicjatywy i zagwarantował wsparcie finansowe w obszarze organizacji i niezbędnej infrastruktury, czy dróg.

W Małopolsce można już dziś korzystać z doskonałej infrastruktury sportowej, która rozwija się szeroko, m.in. poprzez uruchamianie programów wspierające lokalne i regionalne projekty inwestycyjne. Głównym przedsięwzięciem, mającym na celu rozwój infrastruktury jest realizowany od kilku lat projekt Małopolska Infrastruktura Rekreacyjno-Sportowa (MIRS), skierowany do małopolskich samorządów. Dzięki takim projektom corocznie przybywa wiele ogólnodostępnych, nowoczesnych obiektów sportowych. Od lat Małopolska jest krajowym liderem w budowie ścieżek rowerowych, które pozwalają miłośnikom dwóch kółek dotrzeć do najciekawszych turystycznie i przyrodniczo miejsc w regionie.

Małopolska to również swoista arena wielu ważnych wydarzeń sportowych, zarówno na stałe wpisanych w kalendarz światowych wydarzeń jak i okazjonalnych, jak mistrzostwa świata czy Europy. Władze województwa, aspirując do roli krajowego lidera w lokalizacji imprez sportowych rangi MŚ i ME, popularyzują sport w Małopolsce podczas krajowych i międzynarodowych wydarzeń, promując jednocześnie Małopolskę jako region kompletny do uprawiania sportu i przygotowany do rozgrywania imprez sportowych najwyższej rangi. Rok rocznie Małopolska jest partnerem kilkudziesięciu imprez sportowych, w tym tych najwyższej rangi, w których udział biorą najlepsi sportowcy globu. W 2021 r. Województwo było partnerem dużych, znaczących wydarzeń sportowych, jak m.in.: Pucharu Świata w skokach narciarskich w Zakopanem, Mistrzostw Europy Amp Football w Krakowie, czy Mistrzostw Świata Karate Kyokushin.

Kultura fizyczna jest, i w najbliższej perspektywie czasowej będzie, ważną częścią polityki władz regionu, bo sport to przede wszystkim obszar budowania więzi społecznych, a także społeczno-kulturowej tożsamości. Sport to także przemysł i jedna z możliwych dźwigni rozwoju, szczególnie w regionie tak bogatym w tradycje i odpowiednie warunki naturalne jak Małopolska. Działania Województwa w tym obszarze skierowane są na promocję regionu poprzez włączanie się w organizację wielkich imprez sportowych, ogólnopolskich i międzynarodowych. Równoległe z powyższymi działaniami, samorząd Województwa we współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze kultury fizycznej, uczestniczy aktywnie w tworzeniu jak najlepszych warunków do czynnego uprawiania sportu przez mieszkańców regionu. Władze Województwa wspierają również młodych Małopolan obdarzonych sportowym talentem, którzy przez swoje sukcesy promują nasz region i stanowią wzór dla innych młodych ludzi, którzy chcieliby pójść w ich ślady. Kierunki te wzmacniane są poprzez zwiększanie dostępności Małopolan do podstawowej bazy sportowej i poprzez jej systematyczne unowocześnianie. Działania realizowane w obszarze sportu stymulują proces aktywizacji mieszkańców. Dostosowane są do zapotrzebowania mieszkańców na aktywne spędzanie czasu wolnego. Zróżnicowanie tych działań, daje możliwość przedstawienia szerokiej oferty, dostosowanej do dzieci i młodzieży, osób „trzeciego wieku” i osób z niepełnosprawnościami. Trwająca pandemia i jej skutki wpłynęły również w 2021 r. na zaburzenie tej proporcji, utrudniając codzienną czynną aktywność sportową, organizację dużych wydarzeń/imprez, które były odwoływane. Obecny czas pandemii sprawił, że cały świat zatrzymał się na chwilę. Jest jednak nadzieja, że świat sportu pomimo trudnej sytuacji obroni się i w 2023 roku będziemy mogli bez żadnych przeszkód oglądać rywalizację sportowców na najwyższym europejskim poziomie. Co symbolicznie pokaże nam, że pokonaliśmy największe zagrożenie naszych czasów i możemy wrócić do tzw. normalności.

4.1. Tworzenie odpowiednich warunków umożliwiających rozwój sportu i rekreacji w Małopolsce

"Małopolska infrastruktura rekreacyjno – sportowa - MIRS" w ramach Programu modernizacji boisk i miejsc rekreacji w oparciu o pomoc finansową jst - projekt zrealizowany, mający na celu poprawę jakości życia mieszkańców Małopolski w zakresie kultury fizycznej, sportu i rekreacji. Celem realizacji projektu jest podniesienie standardu, czy rewitalizacji istniejących obiektów sportowych, będących w niedostatecznym stanie technicznym i funkcjonalnym, co niewątpliwie uatrakcyjni ofertę i zwiększy dostępność do podstawowej bazy sportowo-rekreacyjnej regionu, umożliwiającej rozwijanie zainteresowań i talentów sportowych oraz prowadzenie zdrowego stylu życia, spędzając czas wolny aktywnie i na świeżym powietrzu. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r: udzielono pomocy finansowej 112 jednostkom samorządu terytorialnego, które zrealizowały 115 inwestycji.

Dofinansowaniem zostały objęte zadania inwestycyjne polegające na modernizacji (przebudowie, rozbudowie, budowie, wymianie nawierzchni, itp.) istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych, tj. m.in.: ogólnodostępne boiska sportowe – m.in.: piłkarskie, lekkoatletyczne (w tym przyszkolne); wielofunkcyjne boiska sportowe – przeznaczone m.in. do gry w piłkę ręczną, w siatkówkę, w koszykówkę (w tym przyszkolne); boiska do siatkówki plażowej; boiska do piłki nożnej z trawą naturalną; siłownie plenerowe; skateparki; place sportowo-

rekreacyjne – sprzyjające aktywności fizycznej oraz rozwijaniu siły, zręczności i wytrzymałości, wyposażone m.in. w urządzenia typu street workout; miasteczka ruchu drogowego dla rowerów.

Całkowita wartość przedsięwzięcia planowana na 2021 r.: 11,9 mln zł; nakłady finansowe ostatecznie poniesione w 2021 r.: 11 mln zł.

Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży (działanie realizowane corocznie). Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: projekt zrealizowany we współpracy z małopolskimi gminami w ramach pozalekcyjnych zajęć sportowych pn. *Jeźdź z głową*, który polegał na zorganizowaniu dla uczniów szkół podstawowych kursów nauki jazdy na nartach/snowboardzie oraz po raz pierwszy w tym roku jazdy na łyżwach. Sejmik Województwa Małopolskiego udzielił pomocy finansowej łącznie 50 małopolskim gminom - wszystkim, które wyraziły chęć udziału w projekcie w 2021 r. Ze względu na termin, panujące warunki atmosferyczne, jak i na obecną epidemiologiczną sytuację w kraju, z realizacji projektu zrezygnowało ostatecznie 9 gmin.

W 2021 r. projekt objął łącznie ponad 3 000 młodych Małopolan z 41 gmin, co umożliwiło im poprawienie kondycji fizycznej, zdobycie umiejętności jazdy na nartach, snowboardzie i łyżwach, a tym samym wzrost bezpieczeństwa na stokach i trasach narciarskich oraz na lodowiskach.

Całkowita wartość przedsięwzięcia planowana na 2021 r.: 804 tys. zł; nakłady finansowe ostatecznie poniesione w 2021 r.: 733,6 tys. zł.

Upowszechnianie kultury fizycznej (działanie realizowane corocznie)

To najszersza oferta Województwa Małopolskiego sprzyjająca rozwojowi kultury fizycznej w regionie, skierowana do jak największej liczby mieszkańców – w szczególności do dzieci i młodzieży, także osób z niepełnosprawnościami. Głównym celem zadania jest aktywizacja sportowa jak największej ilości mieszkańców oraz pomoc w organizacji imprez sportowych rangi światowej, europejskiej, ogólnopolskiej i wojewódzkiej. W ramach projektu *Małopolska na sportowo*, w trybie otwartego konkursu ofert poprzez wsparcie dofinansowano łącznie 134 oferty. Udzielono dotacji na organizację i przeprowadzenie, m.in. następujących zadań: *Mistrzostwa Polski Juniorów i Juniorów Młodszych w Pływaniu Niepełnosprawnych 2021* – realizator Integracyjny Klub Sportowy Druga Strona Sportu, *Mistrzostwa Europy i Puchar Świata w Rock'n'Rollu Akrobatycznym* – realizator Klub Sportowy PODWAWELSKI, *Organizacja masowych imprez rekreacyjnych o zasięgu wojewódzkim* – TKKF mieszkańcom ziemi małopolskiej – realizator Małopolskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, *Międzynarodowe Mistrzostwa Małopolski 2021 Juniorów/ek i Juniorów/ek Młodszych w Judo. Turniej Rankingowy Młodzików i Młodziczek w Judo. Międzynarodowy Turniej Dzieci w Judo o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Wolbrom* – realizator Uczniowski Klub Sportowy Judo Wolbrom, *Akademickie Mistrzostwa Małopolski* – realizator Akademicki Związek Sportowy Kraków, *VI Międzynarodowy Turniej Wawelskiego Smoka w Piłce Siatkowej* – realizator UKS Sparta Volleyball Kraków.

W 2021 r. zrealizowano ostatecznie 125 umów, przekazując łączną kwotę dofinansowania w wysokości 2,06 mln zł. Wobec obowiązującego w Polsce stanu epidemii i rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-Cov-2, 9 Beneficjentów zmuszonych było zrezygnować z realizacji zadań.

W roku 2021 r. zawarto 75 umów na realizację zadań, realizowanych w trybie pozakonkursowym zgodnie z art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przekazując łączną kwotę dofinansowania w wysokości 548,6 tys. zł.

Całkowita wartość przedsięwzięcia planowana na 2021 r.: 2,7 mln zł; nakłady finansowe ostatecznie poniesione w 2021 r.: 2,6 mln zł.

Małopolskie Nadzieje na Igrzyska Europejskie '23. W ramach zadania budżetowego *Promocja osiągnięć sportowych* wprowadzono nowe działanie, tj. stypendia sportowe Województwa Małopolskiego pn. *Małopolskie Nadzieje na Igrzyska Europejskie '23* dla osób fizycznych za osiągnięte wyniki sportowe, w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym, w sportach o istotnym znaczeniu dla Województwa, tj. tych, które planowane są do rozegrania podczas Igrzysk

w 2023 r. Celem funduszu stypendialnego (do 2023 r.) jest stworzenie odpowiednich warunków sprzyjających rozwojowi sportu i podnoszeniu poziomu sportowego zawodnikom, przygotowującym się do startów na imprezach najwyższej rangi, w tym m.in. do udziału w III Igrzyskach Europejskich, wspierając jednocześnie proces wyselekcjonowania utalentowanych sportowców, dając im możliwość osiągnięcia w przyszłości coraz lepszych wyników sportowych. Łącznie w 2021 r. objęto stypendiami 90 os., przekazując im kwotę w łącznej wysokości 382,7 tys. zł.

Małopolski Laur Sportu - Nagroda Województwa Małopolskiego z dziedziny kultury fizycznej *Małopolski Laur Sportu* – to nagroda finansowa przyznawana najlepszym małopolskim sportowcom (oraz ich trenerom) za osiągnięcia sportowe (złote, srebrne i brązowe medale) zdobyte na imprezach rangi światowej i europejskiej w sportach objętych programem igrzysk olimpijskich i paraolimpijskich, we wszystkich kategoriach wiekowych.

Nagroda *Małopolski Laur Sportu* planowana także w kolejnych latach, promując najlepszych sportowców z naszego regionu wspiera utalentowanych zawodników, tworząc jednocześnie pozytywne wzorce dla dzieci i młodzieży.

Od 2000 roku przyznano nagrody kilkuset sportowcom. W tym gronie są tak znani zawodnicy jak m.in.: Justyna Kowalczyk, Agnieszka i Urszula Radwańskie, Luiza Złotkowska, Kamil Stoch, Dawid Kubacki, Maciej Kot, Stefan Hula, Maria Sajdak, Marzena Zięba, Joanna Mazur, Paweł Korzeniowski, czy Paweł Brożek.

W 2021 r. przyznano nagrody za osiągnięcia sportowe uzyskane w 2020 r. i w 2019 r. łącznie:

- 1) za rok 2019 - 22 sportowcom i 20 trenerom,
- 2) za rok 2020 - 17 sportowcom i 13 trenerom.

W 2021 r. zorganizowano i przeprowadzono również uroczystą Galę Sportu, w Krakowie w Kinie Kijów w dniu 27 października 2021 r., podczas której wręczone zostały nagrody *Małopolski Laur Sportu*.

Całkowita wartość przedsięwzięcia planowana na 2021 r.: 316,3 tys. zł; nakłady finansowe ostatecznie poniesione w 2021 r.: 297 tys. zł.

4.2. Poprawa wyników w Systemie Sportu Młodzieżowego

Współzawodnictwo i szkolenie sportowe dzieci i młodzieży (działanie realizowane corocznie). Zadanie ma na celu realizację na terenie naszego regionu ogólnopolskiego Systemu Sportu Młodzieżowego oraz zapewnienie młodzieży uzdolnionej sportowo, jak najlepszych warunków do szkolenia i możliwości podnoszenia poziomu sportowego. W ramach otwartego konkursu ofert w zakresie *Współzawodnictwa i szkolenia sportowego dzieci i młodzieży*, zawarto 6 umów z dwoma organizacjami pozarządowymi, tj. z Małopolskim Szkolnym Związkiem Sportowym w Krakowie oraz z Małopolskim Związkiem Stowarzyszeń Kultury Fizycznej w Krakowie. Przedsięwzięcie to przyniosło w 2021 r. następujące efekty:

- *Współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży szkolnej* – w ramach Igrzysk Dzieci, Igrzysk Młodzieży Szkolnej i Licealiady Młodzieży udzielono dofinansowania na organizację 60 eliminacji ponadpowiatowych z udziałem 2050 uczniów oraz 49 finałów wojewódzkich z udziałem 3609 uczniów. Ogółem w 109 powyższych zawodach uczestniczyło 5659 uczniów z 612 szkół województwa małopolskiego. Ponadto, w ramach Ogólnopolskich Igrzysk Dzieci, Igrzysk Młodzieży Szkolnej i Licealiady Młodzieży, dofinansowano udział 44 reprezentantów województwa małopolskiego w 3 zawodach;

- *Szkolenie kadr wojewódzkich młodzików* – dofinansowano przeprowadzenie 158 akcji szkoleniowych tj. 79 zgrupowań szkoleniowych, 61 konsultacji szkoleniowych i 18 konsultacji startowych w 48 sportach z udziałem 1181 zawodników;
- *Szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo* – dofinansowano przygotowania i udział w finałach ogólnopolskiego systemu sportu młodzieżowego (Międzywojewódzkie Mistrzostwa Młodzików - Mistrzostwa Polski Młodzików, Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży - Mistrzostwa Polski Juniorów Młodszych, Mistrzostwa Polski Juniorów i Młodzieżowe Mistrzostwa Polski) dla 1791 zawodników w 48 sportach. Zawodnicy ci wzięli udział w 170 akcjach szkoleniowych tj. w 29 zgrupowaniach i konsultacjach szkoleniowych, 28 startach kontrolnych, 36 eliminacjach oraz 77 finałach systemu sportu młodzieżowego.

W ramach otwartego konkursu ofert w zakresie *Szkolenia zawodników z klubów i stowarzyszeń sportowych województwa małopolskiego do udziału w finałach ogólnopolskiego współzawodnictwa sportowego dzieci i młodzieży w ramach państwowego Systemu Sportu Młodzieżowego*, zawarto 39 umów z 39 organizacjami pozarządowymi województwa małopolskiego. Dofinansowano szkolenia sportowe 860 zawodników z 39 klubów i stowarzyszeń sportowych województwa małopolskiego. Nakłady finansowe ostatecznie poniesione w 2021 r.: 2,4 mln zł.

4.3. Organizacja imprez sportowych najwyższe rangi

(S) III Igrzyska Europejskie w 2023 r. - projekt realizowany w latach 2019-2023, którego celem jest przygotowanie i realizacja III Igrzysk Europejskich w dniach 21 czerwca – 2 lipca 2023 roku. Gospodarzami wydarzenia są Miasto Kraków i Województwo Małopolskie, które wspólnie działają na rzecz jego organizacji. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: przeprowadzono działania organizacyjne związane z przygotowaniem i organizacją oraz z promocją i marketingiem III Igrzysk Europejskich w 2023 r., w tym m.in.: przeprowadzono szereg działań formalno-prawnych, liczne konsultacje oraz prace z ekspertami, w celu ustalenia ostatecznej listy głównych dyscyplin, jakie rozegrane zostaną podczas Igrzysk, doboru lokalizacji rozegrania poszczególnych zawodów, określenia koniecznych inwestycji i remontów, jak również uściślenia zapisów kontraktu Host City & Region. Zostały określone wstępne plany operacyjne projektów prowadzonych przez Komitet Organizacyjny, w tym zakres wykorzystania obiektów infrastrukturalnych dla potrzeb realizacji projektów sportowych i pozasportowych, konieczne działania przygotowawcze i inwestycyjne. Trwające prace przygotowawcze do realizacji Igrzysk, obejmują również działania promujące i upowszechniające Igrzyska, w tym np. przygotowane zostały plany promocyjne tego wydarzenia. Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 26 kwietnia 2021 r. podjął uchwałę w sprawie powołania jednoosobowej spółki Województwa Małopolskiego - Igrzyska Europejskie 2023 sp. z o. o., która odpowiedzialna jest za realizację wydarzenia w wymiarze sportowym i pozasportowym. W dniu 30 listopada 2021 roku został podpisany Akt Założycielski spółki Igrzyska Europejskie 2023 sp. z o.o. w organizacji. Z dniem 16 grudnia Rada Nadzorcza Spółki powołała Prezesa Spółki. Na początku działalności Zarząd spółki jest jednoosobowy. Spółka pełnić będzie rolę Komitetu Organizacyjnego, który poza Województwem Małopolskim i Miastem Kraków, będzie sygnatariuszem umowy Host City & Region Contract. Powołany został także, Zarządzeniem Marszałka Województwa Małopolskiego, Zespół Zadaniowy do spraw przygotowań III Igrzysk Europejskich 2023, którego głównym zadaniem będzie wspieranie realizacji zadań związanych z organizacją Igrzysk. Z dniem 22 grudnia 2021 r. weszła w życie przygotowana przez Ministerstwo Aktywów Państwowych ustawa o wsparciu przygotowania III Igrzysk Europejskich, która jest kluczową ustawą przyjmującą rozwiązania konieczne dla organizacji wydarzenia. Całkowita wartość przedsięwzięcia planowana na 2021 rok: 907,9 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 595,9 tys. zł.

Sportowa Małopolska (działanie realizowane corocznie). Projekt zakłada partnerstwo Małopolski w imprezach/ wydarzeniach sportowych, także tych najwyższej rangi, poprzez zawarcie umów z ich organizatorami.

Świadczenia promocyjne podczas takich wydarzeń sportowych dają doskonałą okazję do promowania województwa jako atrakcyjnego miejsca do uprawiania sportu, aktywnego wypoczynku czy bazy treningowej, ale także przyczynia się

do promowania sportu wśród uczestników, mieszkańców regionu oraz odwiedzających Małopolskę gości. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: w ramach przedsięwzięcia promowano sport w regionie na ponad 20 wydarzeniach, podczas imprez sportowych najwyższej rangi i ważnych dla społeczności lokalnych Małopolski wydarzeń sportowych, takich jak p.: Puchar Świata w skokach narciarskich w Zakopanem, Małopolski Wyścig Górski, Małopolska Joy Ride Festival, Mistrzostwa Europy w AMP Futbolu w Krakowie, Wyścig Górski Hill Climb Limanowa, Europejski Festiwal Biegowy w Krynicy-Zdroju, Mistrzostwa Świata Karate Kyokushin – Kraków 2021, a także: Tatra Cycling Events – cykl 5 imprez rowerowych, XVIII Memoriał Huberta Jerzego Wagnera, Międzynarodowe Polonijne Mistrzostwa w Narciarstwie Biegowym oraz podczas imprez i przedsięwzięć sportowych organizowanych przez Związek Piłki Ręcznej w Polsce w 2021 roku, związanych z Mistrzostwami Świata w Piłce Ręcznej Mężczyzn w 2023 r.

Propagowanie sportu w Małopolsce wpisuje się w strategię wzmacniania wizerunku sportowej marki Małopolska. Wspierane wydarzenia, będąc też doskonałą promocją, m.in. dyscyplin zaplanowanych do przeprowadzenia w 2023 roku podczas III Igrzysk Europejskich, służą równocześnie wzmacnianiu pozytywnego wizerunku Regionu, jako gospodarza Igrzysk.

Nakłady finansowe poniesione w 2021 r.: 3 mln zł.

5. KULTURA I DZIEDZICTWO

Opracowanie: Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W 2021 roku sektor kultury w dalszym ciągu w znaczący sposób odczuwał wpływ pandemii Covid-19 na różnych polach swojej aktywności. Utrzymujące się obostrzenia powodowały konieczność ograniczenia bieżących działań, jak i wymuszały w niektórych okresach całkowite jej wstrzymanie, co niewątpliwie miało swoje odzwierciedlenie w liczbie zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych oraz liczbie odbiorców, widzów i zwiedzających.

Wymuszona przez pandemię Covid-19 cyfryzacja wielu dziedzin życia widoczna jest również w obszarze kultury. Internet stał się kluczowym sposobem dotarcia do różnego rodzaju grup odbiorców. Funkcjonowanie instytucji kultury w społeczeństwie cyfrowym wymaga zarówno ciągłej aktualizacji narzędzi i form działania, jak i dostosowania tych form i narzędzi do potrzeb osób zainteresowanych uczestnictwem w kulturze.

Kluczowe znaczenie w procesie realizacji zapisów Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” odgrywają wojewódzkie instytucje kultury – ich potencjał oddziaływania określają przedsięwzięcia właściwe dla obszarów działania: muzeów, instytucji artystycznych i instytucji upowszechniania kultury i są elementem stałej, rozwijającej się oferty programowej dla mieszkańców i gości regionu. Instytucje kultury na szeroką skalę prowadzą działalność kulturalną, edukacyjną, naukowo-badawczą, czy wydawniczą m.in. poprzez prezentację wystaw stałych i czasowych, organizowanie lekcji muzealnych, spotkań edukacyjnych, warsztatów, odczytów, wykładów popularnonaukowych, imprez, konkursów, koncertów, prowadzenie kwerend, prac badawczych i naukowych, produkcję premier teatralnych, wystawianie spektakli, promocję czytelnictwa, prowadzenie działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Projekty rozwojowe, inwestycyjne wojewódzkich instytucji kultury są ujęte w dokumentach strategicznych: Małopolskim Planie Inwestycyjnym na lata 2015-2023 oraz w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Małopolskiego.

Województwo Małopolskie prowadzi lub współprowadzi 23 instytucje kultury, z czego 21 jest wpisanych do rejestru Województwa Małopolskiego. W formie dotacji podmiotowej, przeznaczonej na prowadzenie działalności kulturalnej, a także utrzymanie obiektów, w których ta działalność jest prowadzona, w 2021 roku przekazano z budżetu Województwa Małopolskiego środki finansowe w wysokości 142,8 mln zł.

Działania i projekty realizowane przez podmioty działające w sferze kultury odpowiadały i odpowiadają na pojawiające się zapotrzebowania. Zrealizowane inwestycje przyczyniają się do rozwoju samej instytucji, jak i są katalizatorem pozytywnych zmian w wielu różnych obszarach, między innymi: estetyki przestrzeni publicznej, zakresu i metod współpracy międzysektorowej, tworzenia oferty kulturalnej dla mieszkańców, tworzenia oferty turystycznej.

W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wskazano następujące projekty strategiczne w obszarze kultury planowane do realizacji przez Instytucje Kultury Województwa Małopolskiego (nadzorowane przez Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego):

- *Małopolskie dwory, zamki i grody – „zielona” odnowa i odbudowa zabytków oraz adaptacja dla nowych funkcji społeczno-gospodarczych* – przedsięwzięcie planowane do realizacji w oparciu o indywidualne projekty tematyczne:
 - ✓ projekt partnerski *Małopolskie dwory – „zielona” odnowa i odbudowa zabytków oraz adaptacja dla nowych funkcji społeczno-gospodarczych*;
 - ✓ projekt *Zamek Lipowiec - klucz do wielkich historii*;
 - ✓ projekt *Rewaloryzacja, konserwacja i rozszerzenie publicznych funkcji Muzeum Zamek w Dębnie*.Projekty te są na etapie planowania, wstępnego przygotowania. Zostały one zgłoszone do ujęcia w Kontrakcie Programowym, jako projekty priorytetowe, planowane do

finansowania w trybie pozakonkursowym w ramach środków programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027.

- *Wirtualne Muzea Małopolski* – projekt na etapie planowania. Projekt zgłoszony do Kontraktu Programowego jako przedsięwzięcie priorytetowe, planowane do finansowania w trybie pozakonkursowym w ramach środków programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027..
- *Muzea domowe* – w 2021 roku prowadzono działania „miękkie” służące ochronie i opiece nad dziedzictwem narodowym znajdującym się w muzeach domowych z terenu Małopolski poprzez m.in. działania związane z upowszechnianiem oraz wypracowaniem form współpracy między posiadaczami kolekcji a profesjonalnymi muzeami. Realizacja większego projektu rozwojowego związanego tematycznie z muzeami domowymi uwarunkowana jest od możliwości pozyskania wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych np. ze środków EFRR.

W 2021 roku zakończono realizację 8 przedsięwzięć wieloletnich realizowanych przez instytucje kultury województwa małopolskiego, w tym 7 współfinansowanych w ramach środków unijnych. Łączna wartość projektów wyniosła 49,8 mln zł, przy wsparciu środkami unijnymi na poziomie 32,2 mln zł oraz dofinansowaniem ze strony budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości około 13,2 mln zł. z sukcesem zakończono następujące projekty:

- Rewaloryzacja zespołu zabytkowych budowli inżynierskich dawnego lotniska Rakowice-Czyżyny wraz z adaptacją na potrzeby Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie,
- Modernizacja i adaptacja budynku pokoszarowego na cele Regionalnego Centrum Edukacji o Pamięci,
- Muzea otwarte – rozszerzenie możliwości programowych instytucji kultury pogranicza polsko-słowackiego,
- Małopolska Biblioteka Cyfrowa w horyzoncie 21. wieku – stworzenie innowacyjnej platformy udostępniania regionalnych zasobów cyfrowych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie,
- Wirtualna Małopolska,
- Archeologiczny Atlas Małopolski. Digitalizacja i udostępnianie zasobów Muzeum Archeologicznego w Krakowie,
- Digitalizacja i udostępnienie zabytkowej kolekcji szklanych negatywów i fotografii z drugiej połowy XIX i początku XX w. ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie,
- Zakończenie remontu konserwatorskiego elewacji gmachu głównego Muzeum Archeologicznego w Krakowie.

W ubiegłym roku z budżetu Województwa Małopolskiego kwotą 3,4 mln zł wsparto realizację 39 zadań jednorocznych instytucji kultury województwa małopolskiego mających charakter inwestycyjny, rozwojowy. Zadania te służyły m.in. aktywizacji uczestnictwa w kulturze, jak i podniesieniu poziomu konkurencyjności w działalności instytucji kultury województwa małopolskiego, poprawie standardu infrastruktury.

Jednym z instrumentów wzmacniającym kompetencje kulturowe, stymulującym oraz wspierającym postawy otwarte, aktywne i kreatywne mieszkańców regionu są konkursy grantowe: konkurs Mecenat Małopolski, Mecenat Małopolski bis, konkurs Ochrona Zabytków Małopolski, Kapliczki Małopolski, Małopolska Pamięta, Małopolskie Orkiestry Dęte, Kultura Wrażliwa. W ramach wymienionych konkursów w 2021 roku złożono łącznie 1 437 ofert, co świadczy o skali zaangażowania społeczności lokalnej w prowadzenie, uczestnictwo i propagowanie małopolskiej kultury. Realizowane projekty kulturalne przyczyniają się do wzrostu poczucia przynależności mieszkańców do miejsca zamieszkania, do wzrostu ich zaangażowania oraz integracji społecznej i budowaniu kapitału społecznego.

Województwo Małopolskie od lat wspiera prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach. W 2021 roku w ramach konkursów *Ochrona zabytków Małopolski*; *Kapliczki Małopolski* oraz *Małopolska Pamięta – Program Zachowania Miejsc Pamięci Narodowej i Martyrologii* przeznaczono na ten cel 4,9 mln zł, co przyczyniło się do realizacji 186 projektów.

W ramach przeprowadzonych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w obszarze kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz służących zwiększeniu dostępu do oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami w 2021 roku z budżetu Województwa Małopolskiego dofinansowano realizację 503 zadań kwotą rządu 5,6 mln zł (otwarte konkursy ofert oraz tzw. mały grant).

W 2021 roku Sejmik Województwa Małopolskiego ustanowił dwie nowe nagrody w dziedzinie kultury: *Małopolską Nagrodę Twórczości* oraz Nagrodę Województwa Małopolskiego *Pamięć i Tożsamość*.

Ogółem w 2021 roku przyznano 7 nagród Województwa Małopolskiego w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego.

W 2021 roku rozpoczęto prace nad opracowaniem nowego *Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025*. Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego powołano zespół zadaniowy ds. opracowania nowej edycji tego dokumentu. Przyjęcie programu planowane jest w I połowie 2022 roku.

5.1. Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego

(MPI, KT) Rewaloryzacja zespołu zabytkowych budowli inżynierskich dawnego lotniska Rakowice-Czyżyny wraz z adaptacją na potrzeby Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie - projekt

realizowany w latach 2017-2021, projekt zakładał przeprowadzenie prac rewaloryzacyjnych, budowlanych i konserwacyjnych, w wyniku których obiekty powojenne (Hangar Główny, Garaż nr 1 i nr 2, Kancelaria, Spadochroniarnia) zyskały nowe funkcje muzealne, ekspozycyjne i kulturowe; projekt zakończony, finansowany z POiŚ 2014-2020, budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku:

zakończenie i rozliczenie robót budowlanych realizowanych w Garażu nr 1 i 2. Całkowita wartość projektu: 15,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 15,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 696,1 tys. zł.

(MPI) Zachowanie, restauracja i prezentacja autentyczności Zamku Lipowiec i rozwój skansenu - projekt realizowany przez Muzeum – Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygietzowie i Zamek Lipowiec w latach 2016-2022, finansowany z RPO WM 2014-2020 oraz środków z budżetu Województwa Małopolskiego. Projekt zakłada poprawę stanu technicznego i powstrzymanie destrukcji substancji zabytkowej Zamku Lipowiec. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: prace nad przygotowaniem dokumentacji projektowej budowlanej zamienną wraz z pozyskaniem pozwolenia budowlanego zamiennego i pozwolenia konserwatorskiego. Całkowita wartość projektu: 4,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 2,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 0 zł.

(MPI) Rewaloryzacja i modernizacja zabytkowych budynków Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem dla zachowania i prezentacji unikatowego dziedzictwa kulturowego Podhala - projekt realizowany w latach 2015-2022, finansowany z RPO WM 2014-2020 oraz środków z budżetu Województwa Małopolskiego. Projekt zakłada przeprowadzenie prac konserwatorskich i robót budowlanych w trzech obiektach Muzeum Tatrzańskiego: Gmach Główny, Muzeum Kornela Makuszyńskiego, Galeria Sztuki im. Włodzimierza i Jerzego Kulczyckich. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: zakup i dostawa materiałów zabezpieczających muzealia; kontynuacja prac budowlano-remontowych w budynku Gmachu Głównego; prace remontowo-budowlane w budynku Muzeum Kornela Makuszyńskiego; rozstrzygnięcie przetargu na wykonanie aranżacji wystaw dla budynku Gmachu Głównego oraz budynku Galerii Sztuki im. Włodzimierza i Jerzego Kulczyckich; rozpoczęcie prac nad przygotowaniem

postępowania przetargowego na wykonanie aranżacji w budynku Muzeum Kornela Makuszyńskiego. Całkowita wartość projektu: 18,3 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 12,8 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 5,1 mln zł.

Zakończenie remontu konserwatorskiego elewacji gmachu głównego Muzeum Archeologicznego w Krakowie - projekt realizowany w latach 2015-2021, projekt zakończony, finansowany ze środków Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa oraz środków z budżetu Województwa Małopolskiego. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: zakończenie remontu konserwatorskiego elewacji; usługi o charakterze wsparcia inwestycji (nadzory autorskie i inwestorskie). Całkowita wartość projektu: 3,3 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 3,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 1,0 mln zł.

(MPI) CRinMA Zasoby kulturowe na obszarach górskich realizowany w latach 2017-2022, współfinansowany z Programu Interreg Europa, Liderem projektu międzynarodowego jest Województwo Małopolskie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: organizacja w formie on-line międzynarodowej konferencji promującej rezultaty projektu CRinMA (21.01.2021 r.); wdrażanie Planu Działań projektu adresowanego do Programu Interreg Polska-Słowacja; przygotowanie i złożenie w ramach V naboru Programu Interreg Europa wniosku aplikacyjnego dla całego partnerstwa, w wyniku którego otrzymano środki z przeznaczeniem na wsparcie działań związanych z wymianą doświadczeń pomiędzy partnerami projektu w zakresie przeciwdziałania skutkom kryzysu wywołanego pandemią. Całkowita wartość projektu: 4,9 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 3,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 209 tys. zł.

(MPI) Etnografia bez granic. Rewaloryzacja zabytkowych obiektów Muzeum Etnograficznego w Krakowie umożliwiająca rozwój tożsamości, więzów społecznych oraz pozytywnych postaw XXI wieku – działania najpilniejsze projekt realizowany w latach 2015-2023, finansowany ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego, środków PFRON oraz środków własnych Muzeum Etnograficznego im. S. Udzieli w Krakowie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: pawilon na zbiory/magazyn studyjny ul. Babińskiego 29 - aktualizacja planu zagospodarowania terenu; aktualizacja dokumentacji projektowej; przygotowanie i ogłoszenie postępowania przetargowego dla zadania *Budowa budynku magazynowego przy ul. dr Józefa Babińskiego 29 w Krakowie na potrzeby Muzeum Etnograficznego*; Budynek przy Krakowskiej 46: wykonanie szybu windowego wraz z pochylnią dla osób z niepełnosprawnościami; aktualizacja dokumentacji w zakresie wymiany dachu; Ratusz - wykonanie projektu wykonawczego dla wymiany instalacji hydrantowej w budynku Muzeum - Ratusz Kazimierski. Całkowita wartość projektu: 4,1 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 1,3 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 496 tys. zł.

(MPI) Utworzenie Muzeum Palace projekt realizowany przez Muzeum Tatrzańskie im. dra Tytusa Chałbińskiego w Zakopanem w latach 2020-2023, finansowany z RPO WM na lata 2014-2020 oraz środków z budżetu Województwa Małopolskiego. Projekt zakłada rozbudowę, remont konserwatorski i adaptację budynku Palace na cele muzealne. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: konsultacje i badania archeologiczne, konserwatorskie, analizy i strategie, digitalizacja; opracowanie dokumentacji projektowej; uzyskanie pozwolenia na budowę ogłoszenie przetargu na prace budowlane; przygotowanie scenariusza wystawy wraz z wyborem eksponatów (częściowo); stworzenie OPZ dla aranżacji wystawy i działalność merytorycznej; poszukiwanie materiałów, archiwaliów, eksponatów, wykonywanie wywiadów, digitalizacja pamiątek i materiałów archiwalnych w tym zakupy; rozpoczęcie opracowania dokumentacji projektowej. Całkowita wartość projektu: 16,2 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 773 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 445 tys. zł.

(S) Małopolskie dwory – „zielona” odnowa i odbudowa zabytków oraz adaptacja dla nowych funkcji społeczno-gospodarczych - projekt na etapie planowania, został zgłoszony do ujęcia w Kontrakcie Programowym, jako projekt priorytetowy, planowany do finansowania w trybie pozakonkursowym w ramach środków programu FEM 2021-2027. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu opracowało studium funkcjonalno-użytkowe na rzecz planowanego

przedsięwzięcia. Wydatkowano na ten cel 22 tys. zł. Szacowana całkowita wartość projektu: 53,5 mln zł.

Ochrona zabytków Małopolski – system wspierania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na obszarze województwa małopolskiego. Celem programu jest zahamowanie procesów degradacji i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania, jak również utrzymanie obiektów o niekwestionowanych wartościach artystycznych i historycznych. W 2021 roku wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 4 mln zł uzyskały łącznie 94 projekty.

Kapliczki Małopolski_2021 – konkurs będący jedną z form ochrony zasobów regionalnego dziedzictwa kulturowego, wynikających z realizacji strategicznych zadań rozwoju województwa małopolskiego. Zabytkowe kapliczki stanowią ważny element lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz są świadectwem religijności mieszkańców małych ojczyzn. Wsparcie jest udzielane w formie dotacji w ramach konkursu dla jednostek samorządu terytorialnego, podejmujących prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkowych obiektach kultu religijnego małej architektury. W 2021 roku wsparcie zostało udzielone łącznie 52 projektom na ogólną kwotę dotacji 550 tys. zł.

Małopolska Pamięta – zachowanie zabytkowych miejsc pamięci narodowej i martyrologii – konkurs dla jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa małopolskiego, podejmujących prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane zabytkowych obiektów stanowiących miejsca pamięci narodowej i martyrologii, będących dziedzictwem narodowym położonym na obszarze województwa małopolskiego. W 2021 roku wsparcie na kwotę 400 tys. zł zostało udzielone łącznie 40 projektom.

Nagroda Pamięć i Tożsamość – w 2021 roku Sejmik Województwa Małopolskiego ustanowił nową nagrodę w dziedzinie kultury. Ma ona na celu budowanie i wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej Polaków, wzbudzanie zainteresowania i poszanowania dla historii regionu, przekazywanie jego spuścizny kolejnym pokoleniom, kształtowanie postaw patriotycznych i prospołecznych, docenienie wychowawczej roli edukacji dla kształtowania świadomości narodowej mieszkańców Małopolski i ich aktywizacji na rzecz utrwalania pamięci o dziejach *Małej Ojczyzny* w procesie wzmacniania więzi społecznych i budowania poczucia dumy Małopolan. W kategorii *organizacja pozarządowa* i nagrodę (5 tys. zł) przyznano dla Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznych 1 Pułku Strzelców Podhalańskich Armii Krajowej; w kategorii osoba i nagrodą (5 tys. zł) uhonorowano Pana Roberta Kowalskiego - członek wielu organizacji społeczno-kulturalnych: Towarzystwa Przyjaciół Orawy, Związku Polskiego Spisza, Towarzystwa Muzeum Tatrzańskie, Towarzystwa Bursy Gimnazjalnej, Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, Towarzystwa Karpackiego oraz Związku Muzealników Polskich. Założyciel Klubu Modelarzy Redukcyjnych *Skala*, gdzie pracował społecznie z młodzieżą szkolną umożliwiając jej udział w konkursach i wystawach w kraju i zagranicą. Prezes Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Nowym Targu. Przewodniczący i wieloletni członek Rady Muzealnej Orawskiego Parku Etnograficznego w Zubrzycy Górnej.

Nagroda Województwa Małopolskiego im. Mariana Korneckiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami architektury drewnianej Małopolski – w 2021 roku nagroda została przyznana Parafii Rzymskokatolickiej pw. Matki Bożej Różańcowej w Przydonicy (od 2010 roku prowadzone są kompleksowe prace konserwatorskie w zabytkowej drewnianej świątyni z 1527 roku – dotychczas przeprowadzono pełną konserwację bryły architektonicznej, wymieniono poszycie gontowe, wykonano renowacje malowideł ściennych, konserwację obrazów, ołtarza głównego i ambony). Wysokość nagrody wyniosła 15 tys. zł.

Nagroda Województwa Małopolskiego im. Romana Reinfussa za wybitne i szczególne osiągnięcia w dziedzinie zachowania lokalnej tożsamości kulturalnej w Małopolsce – w 2021 roku laureatami zostali: i Nagroda (10 tys. zł) Pani dr Dorota Majerczyk (folklorystka, etnograf i badaczka kultury, prowadząca badania terenowe w regionie Zagórzan; założycielka i instruktor zespołu regionalnego im. Jana Janoty w Rabce-Zdroju; w latach 1997-2004 była również kierowniczką artystyczną zespołu

im. Antoniny Zachary Wnękowej *Robcusie* z Rabki Zdroju; członek i ekspert polskiej sekcji Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych, Festiwali i Sztuki Ludowej (CIOFF) oraz Kapituły Honorowej Powiatu Nowotarskiego; zasiadała w Zarządzie Polskiego Seminarium Etnomuzykologicznego; założycielka Stowarzyszenia Miłośników Kultury Ludowej z siedzibą w Chabówce, którego celem jest kultywowanie i upowszechnianie kultury regionalnej poprzez prowadzenie zespołów folklorystycznych, organizowanie imprez kulturalnych, spotkań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z twórcami ludowymi oraz organizacja warsztatów z zakresu sztuki ludowej); II Nagrody ex aequo (po 5 tys. zł) Pan Józef Różyński (kultywuje folklor Bocheńszczyzny, założyciel Kapeli Podwórkowej *Gazaris*; przeprowadził i utrwalił setki wywiadów z najstarszymi mieszkańcami regionu bocheńskiego zawierające liczne nagrania przyśpiewek i amatorskich wykonawców muzyki regionalnej; współorganizator zespołów pieśni i tańca *Bochnianie* i *Mali Bochnianie*; założyciel kapeli ludowej *Łapanowanie*; wirtuoz gry na heligonce – jednym z najtrudniejszych w użyciu i najstarszych typów akordeonów) oraz Pan Jan Kubik (od 60 lat zajmuje się szyciem strojów góralskich – od kroju po haft; uprawia haft artystyczny, kroi, szyje i „cyfruje” portki, cuchy i sukmany dla górali pienińskich oraz uczy tej sztuki na warsztatach pn. *Tajemnica Góralskich Portek*; prowadzi zajęcia z wyszywania (cyfrowania) oraz śpiewu i gwary pienińskiej podczas warsztatów *Mistrz tradycji*; muzyk ludowy – prymista i założyciel Kapeli Jaśka Kubika.

5.2. Wzmocnienie edukacji kulturalnej

Mecenatek Małopolski – mecenat nad działalnością kulturalną polega na wspieraniu i promocji twórczości, edukacji kulturalnej oraz działań i inicjatyw kulturalnych. W 2021 roku w trybie otwartych konkursów ofert środkami z budżetu Województwa Małopolskiego w wysokości 3,4 mln zł dofinansowano realizację 254 zadań.

Mecenatek Małopolski bis 2021-2022 - konkurs Mecenatek Małopolski bis przewiduje wspieranie wieloletnich, cyklicznych (realizowanych co najmniej od 3 lat lub 3 edycji) przedsięwzięć z zakresu kultury, które mają stałe miejsce w kalendarium małopolskich wydarzeń kulturalnych i charakteryzują się wysokim poziomem merytorycznym i artystycznym. W 2021 roku rozpoczęto realizację 18 projektów. Kwota wsparcia finansowego z budżetu Województwa Małopolskiego wyniosła w 2021 roku 500 tys. zł.

Małe granty – w 2021 roku w trybie art. 19a ustawy z 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tzw. „mały grant”), w zakresie zadań z dziedziny kultury, dofinansowanie uzyskały 82 zadania. Ogólna kwota dotacji z budżetu województwa małopolskiego wyniosła 563,5 tys. zł.

Małopolskie Orkiestry Dęte 2021 – konkurs dotacyjny Województwa Małopolskiego skierowany do organizacji pozarządowych, mający na celu wsparcie rozwoju i promocję twórczości orkiestr dętych z terenu Małopolski. W 2021 roku dofinansowanie umożliwiło zakup niezbędnego wyposażenia, jak również organizację wydarzeń związanych z rozwojem i popularyzacją działalności orkiestr dętych (np. warsztatów, szkoleń). Wsparcie finansowe z budżetu Województwa Małopolskiego w ogólnej kwocie 600 tys. zł pozwoliło na zrealizowanie 92 zadań.

Małopolskie Chóry – Małopolska Rozśpiewana – nowa inicjatywa Zarządu Województwa Małopolskiego realizowana po raz pierwszy w 2021 roku. Konkurs ofert skierowany do organizacji pozarządowych, mającego na celu popularyzację chóralistyki w Małopolsce. W 2021 roku dofinansowanie umożliwiło organizację wydarzeń muzycznych, zajęć warsztatowych, udział w krajowych lub zagranicznych festiwalach, koncertach, przeglądach, realizację działań związanych z nagraniem własnego wydawnictwa muzycznego; zakup m.in. akcesoriów muzycznych, strojów dla chórzystów, sprzętu niezbędnego do realizacji koncertów. Wsparcie finansowe z budżetu Województwa Małopolskiego w ogólnej kwocie 400 tys. zł pozwoliło na zrealizowanie 44 zadań.

Nagroda Marszałka Województwa Małopolskiego i Prezydenta Miasta Krakowa im. Kazimierza Wyki za wybitne osiągnięcia w dziedzinie eseistyki oraz krytyki literackiej – ideą nagrody jest wyróżnienie wybitnych dokonań literackich i artystycznych twórców, którzy w swojej działalności nawiązują do świata wartości i zakresu zainteresowań prof. Kazimierza Wyki. Do laureatów nagrody w 2021 roku dołączyła prof. Maria Poprzęcka – nauczyciel akademicki, wieloletnia dyrektor Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, obecnie profesor Wydziału *Artes Liberales* UW; laureatka wielu nagród: Nagrody Literackiej *Gdynia* w dziedzinie eseistyki (2009), Nagrody Krytyki Artystycznej im. Jerzego Stajudy (2014), Nagrody Polskiego PEN Clubu (2014), Nagrody *Nowych Ksiązek* (2019), odznaczona Złotym medalem *Zasłużony Kulturze Gloria Artis* (2012). Wysokość nagrody wyniosła 40 tys. zł.

Wielcy z Małopolski – projekt obejmuje szereg powiązanych ze sobą działań promocyjno-edukacyjnych. Wszystkie one dotyczą postaci, które miały wielki wpływ na rozwój współczesnej kultury i nauki, a które były związane z Małopolską. Celem projektu jest nie tylko popularyzacja naukowego i artystycznego dorobku, ale też zwrócenie uwagi na jego cenny, współczesny kontekst. To, iż przełomowe odkrycia miały miejsce właśnie na terenach Małopolski, tworząc podwaliny dla dzisiejszego, nowoczesnego i kreatywnego wizerunku regionu. Projekt kreuje pozytywne wzorce i autorytety na przykładzie związanych z Małopolską utalentowanych jednostek. Ich biografie są dowodem na to, iż na przekór przeciwnościom losu i ograniczeniom materialno-środowiskowym można dokonać odkryć i osiągnięć na skalę światową. Działania projektu, rozbudzając ciekawość historią kultury i nauki, jednocześnie przywracają zbiorowej pamięci wiele, często mało znanych postaci. W 2021 roku odbyła się trzecia edycja. Realizatorem wszystkich działań było Małopolskie Centrum Nauki Cogiteon, które dla potrzeb projektu nawiązało współpracę z Małopolskim Centrum Edukacji MEC. W 2021 roku bohaterami projektu byli: Jan Brożek; Kazimierz Kordylewski; Władysław Gargul; Władysława Markiewiczówna.

Nasza Małopolska 2021 – Programy telewizyjne TVP Kraków – w okresie październik – grudzień 2021 roku powstała seria programów telewizyjnych o małopolskiej tematyce. Dotyczyły one oferty instytucji kultury województwa małopolskiego oraz wybitnych postaci związanych z regionem. Zrealizowane odcinki: *Małopolska historią zapisana* – program poświęcony ofercie kulturalnej instytucji muzealnych: Muzeum Archeologicznemu w Krakowie, Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie, Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II w Wadowicach oraz Muzeum - Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygietzowie i Zamek Lipowiec. *Małopolska słowem i dźwiękiem malowana* – program poświęcony ofercie kulturalnej instytucji artystycznych: Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie, Europejskiemu Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach, Teatrowi im. J. Słowackiego w Krakowie oraz Teatrowi im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem. Seria programów o wybitnych małopolskich odkrywca, wynalazcach i ludziach kultury. Zrealizowane odcinki: Władysława Markiewiczówna; Kazimierz Kordylewski.

Plenery artystyczne dla uczniów szkół plastycznych z Małopolski – zadanie cykliczne – plenery plastyczne organizowane w Małopolsce lub w Obwodzie Lwowskim na Ukrainie. Projekt wspierający kształtowanie młodych artystów. W ramach projektu wybrani uczniowie szkół plastycznych uczestniczą w plenerach, gdzie poznają kulturę i historię Ukrainy. Efektem końcowym plenerów jest wspólna wystawa wszystkich szkół plastycznych. Wsparcie finansowe z budżetu Województwa Małopolskiego w 2021 roku wyniosło 19 998 zł.

Polsko-ukraińskie warsztaty konserwatorskie WSPÓLNIE DLA RATOWANIA PIĘKNA PRZESZŁOŚCI – Lwów 2021 – projekt cykliczny, wymiana doświadczeń między dwoma środowiskami akademickimi Lwowskiej Akademii Sztuk Pięknych oraz Krakowskiej ASP im. Jana Matejki. Prowadzone konsultacje, wymiana poglądów i doświadczeń oraz porównanie dwóch szkół konserwacji zachodniej i wschodniej umożliwia opracowanie właściwych standardów i metod potrzebnych przy ratowaniu polichromii w kościele pw. śś. Piotra i Pawła we Lwowie, jak również zastosowanie ich przy innych realizacjach na terenie Ukrainy przy ratowaniu polskiego dziedzictwa. Próby zastosowania nowych technologii stały

się ważnym etapem opracowywania spójnej koncepcji konserwacji m.in. polichromii we lwowskiej świątyni. Wsparcie finansowe z budżetu Województwa Małopolskiego w 2021 roku wyniosło 40 tys. zł.

5.3. Zmiana jakości usług i dostosowanie oferty kultury do zmieniających się potrzeb odbiorców

(MPI) (S) Centrum Muzyki w Krakowie – projekt realizowany w latach 2017 - 2025. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: 1) Województwo Małopolskie podjęło decyzję o samodzielnej realizacji inwestycji i rozpoczęło działania w celu uzyskania pełnego prawa własności działek przeznaczonych pod budowę obiektu Centrum Muzyki; 2) Odzyskano od GMK część wydatków poniesionych przez WM w trakcie realizacji projektu.

Całkowita wartość projektu: 9,7 mln zł (prace przygotowawcze oraz wykonanie dokumentacji projektowej). Poniesione nakłady ogółem: 727,8 tys. zł, w tym nakłady poniesione w 2021 roku: 0 zł.

(MPI) Modernizacja technologii sceny Opery Krakowskiej w Krakowie przy ul. Lubicz 48 – projekt realizowany w latach 2016-2022, finansowany z RPO WM 2014-2020, środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Opery Krakowskiej. Zakłada się zwiększenie potencjału oferty Opery Krakowskiej oraz dostosowanie technologii teatru do standardów europejskich. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: modernizacja systemu sterowania urządzeniami sceny prace związane z wykonaniem instalacji sterowania; prace przygotowawcze do rozruchu, uruchomienia i testów systemu sterowania urządzeniami mechanizacji sceny; działania promocyjne. Całkowita wartość projektu: 3,9 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 3,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 220,9 tys. zł.

(MPI) Modernizacja i adaptacja budynku pokoszarowego na cele Regionalnego Centrum Edukacji o Pamięci - projekt realizowany przez Muzeum Okręgowe w Tarnowie w latach 2018-2021, projekt zakładał przeprowadzenie generalnego remontu i modernizacji budynku Izby Pamięci Armii Krajowej wraz z dawną Wartownią stanowiących część dawnego kompleksu koszarowego przy ul. Mościckiego 29 w Tarnowie; projekt zakończony, finansowany z RPO WM 2014-2020, środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: dokonano ostatecznego odbioru prac; wykonanie tablicy pamiątkowej. Całkowita wartość projektu: 3,4 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 3,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 1 mln zł (zapłata za prace wykonane w latach 2020-2021).

(MPI) Modernizacja infrastruktury technicznej Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie wraz z zakupem wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej projekt realizowany w latach 2017-2022, finansowany z POiŚ 2014-2020, środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: zakończenie realizacji wystawy *Archiwum Opowieści Teatralnych* w przestrzeniach III piętra - wystawa dostępna jest od 11.12.2021 r.; działania informacyjno-promocyjne; wybór dostawcy foteli i krzeseł na widownię Dużej Sceny (termin realizacji usługi IX 2022); uzyskano pozwolenie konserwatorskie oraz pozwolenie na budowę na remont/wymianę/przebudowę podłóg drewnianych w zabytkowej części budynku głównego (widownia Dużej Sceny, Garderoba Solskiego, sala prób Jaskółka III piętro). Całkowita wartość projektu: 20,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 16,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 517,6 tys. zł.

(MPI) Muzea otwarte – rozszerzenie możliwości programowych instytucji kultury pogranicza polsko-słowackiego - projekt partnerski realizowany w latach 2016-2021 na terenie Województwa Małopolskiego, Śląska oraz Kraju Żylińskiego w Słowacji, projekt zakończony, finansowany z PWT Interreg V-A PL-SK 2014-2020, środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych partnera. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów: prowadzenie działań promocyjnych; Muzeum - Orawski Park Etnograficzny w Zubrzyicy Górnej: przygotowanie i dostosowanie na potrzeby osób z niepełnosprawnościami 20 sensorycznych kopii eksponatów; opracowanie językowe, projekt i druk przewodnika do ścieżki przyrodniczej. Całkowita wartość projektu: 6,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 6,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 200,6 tys. zł.

Zagospodarowanie terenu na zapleczu budynku WBP w Krakowie - projekt realizowany w latach 2016-2022, finansowany ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: wykonanie aktualizacji kosztorysu inwestorskiego dotyczącego budowy pomieszczenia Informatorium na zapleczu budynku WBP w Krakowie od strony północnej; aktualizacja kosztorysów inwestorskich; przygotowanie, przeprowadzenie i rozstrzygnięcie postępowania przetargowego na wykonawstwo inwestycji. Całkowita wartość projektu: 4,9 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 425,2 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 8,8 tys. zł.

(MPI) SCENA ATELIER przy Teatrze Witkacego w Zakopanem projekt realizowany w latach 2017-2023, finansowany ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz planowany do realizacji w ramach środków RPO WM na lata 2014-2020. Projekt zakłada poszerzenie oferty Teatru Witkacego w Zakopanem poprzez dotarcie do nowych grup odbiorców (dzieci, młodzież szkolna, turyści) dzięki organizacji dedykowanych im zajęć oraz warsztatów artystycznych, psychologicznych, socjologicznych, filozoficznych. Scena *Atelier* będzie służyć też jako zaplecze dla Teatru Witkacego m.in. z garderobą, pracownią plastyczną i multimedialną, salą muzyczną, archiwum Teatru, pomieszczeniem administracyjnym, zapleczem sanitarno-socjalnym. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: aktualizacja koncepcji użytkowo-funkcjonalnej i sporządzenie zamiennego projektu budowlanego. Całkowita wartość projektu: 8,8 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 665,5 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 71,5 tys. zł.

(MPI) Małopolskie Muzeum Pożarnictwa w Alwerni - budowa nowego oddziału Muzeum Nadwiślański Park Etnograficzny w Wygiełzowie i Zamek Lipowiec projekt realizowany w latach 2020-2023, finansowany z RPO WM na lata 2014-2020 oraz środków z budżetu Województwa Małopolskiego. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: podpisano umowę na usługę dotyczącą zarządzania projektem; uzyskano decyzję Dyrekcji Lasów Państwowych dotyczącą zmiany formy użytkowania części działek nr 256/1 i 256/2 w Alwerni - tzw. odlesienie; zawarto z Gminą Alwernia nieodpłatną umowę w sprawie udostępnienia terenu pod hale namiotowe przeznaczone do przechowywania zabytkowych wozów pożarniczych w trakcie realizacji robót budowlanych; podpisano umowę na dofinansowanie inwestycji z RPO WM 2014-2020; wykonano uzupełniające badania geotechniczne terenu inwestycji; opracowano OPZ oraz SWZ do przetargu na wykonanie robót budowlanych w formule „zaprojektuj i wybuduj” – wybrano wykonawcę; działania promocyjne. Całkowita wartość projektu: 19,7 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 218,1 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 115,5 tys. zł.

Biblioteka dla każdego. Łódź, Gdynia, Bergen – różne miasta, wspólna idea. Zwiększenie dostępu do kultury – modelowe rozwiązania polskie i norweskie - projekt realizowany w latach 2020-2022, finansowany ze środków z Funduszu Norweskiego EOG, ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego; środków z budżetu państwa oraz środków własnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Celem projektu jest wzmocnienie współpracy polskich i norweskich bibliotek na rzecz innowacyjnych działań szczególnie ukierunkowanych na migrantów, nie użytkowników i mniejszości oraz pozyskanie nowych kompetencji przez bibliotekarzy. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: badania publiczności; szkolenia i warsztaty dla pracowników bibliotek; wizyty studyjne polskich bibliotekarzy w Norwegii a norweskich w Polsce; wydarzenia kulturalne i edukacyjne skierowane do migrantów; publikacja materiałów edukacyjnych wytworzonych w trakcie realizacji projektu; działania informacyjno-promocyjne; zakup materiałów realizacyjnych; zakup specjalistycznych materiałów bibliotecznych. Całkowita wartość projektu: 446,2 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 192 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 187,7 tys. zł.

(MPI) *Udostępnianie zasobów dziedzictwa - Utworzenie Instytutu Dziedzictwa Niematerialnego Ludów Karpaccich* - projekt realizowany w Ludźmierzu przez Małopolskie Centrum Kultury Sokół w Nowym Sączu w latach 2020-2023, finansowany ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz planowany do realizacji w ramach środków RPO WM na lata 2014-2020. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: opracowano wielobranżową dokumentację projektową; uzyskano pozwolenie na budowę; opracowano i przedłożono do akceptacji koncepcję architektoniczno-instalacyjną z planem zagospodarowania terenu; opracowano projekt zagospodarowania terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany z decyzją pozwolenia na budowę; opracowano projekt techniczny wykonawczy z projektem aranżacji wnętrz oraz przedmiarami robót, kosztorysem inwestorskim i specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót budowlanych. Całkowita wartość projektu: 30 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 311,7 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 31,7 tys. zł.

Małopolska. Kultura wrażliwa. Poprawa dostępności instytucji kultury województwa małopolskiego dla osób z niepełnosprawnościami – systemowy projekt, którego celem jest uczynienie miejsc kultury bardziej dostępnymi i otwartymi na potrzeby osób ze specjalnymi potrzebami. Beneficjentami projektu są instytucje kultury województwa małopolskiego, które przystępują do niego dobrowolnie. Zrealizowane działania: 1). Spotkania i szkolenia dla koordynatorów dostępności 2). Konsultacje i wsparcie eksperckie - zatrudniono konsultantkę ds. dostępności architektonicznej oraz konsultantów ds. dostępności cyfrowej. Zrealizowali oni do końca roku 85 godzin konsultacji dla małopolskich instytucji kultury. 3). Pilotażowy projekt wsparcia szkoleniowo-merytorycznego dla Centrum Sztuki Mościce (CSM) - zwiększenie dostępności CSM dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób w spektrum autyzmu, rodzin z małymi dziećmi, seniorów przy jednoczesnej analizie zasobów merytorycznych, osobowych i specyfiki instytucji. Program wsparcia kierowany był bezpośrednio do pracowników. Zakładał audyt dostępności, projekcje, szkolenia, warsztaty. Zorganizowano 164 godzin warsztatowych, w których udział wzięło 20 pracowników i pracowników instytucji.

Kultura Wrażliwa – w 2021 roku odbyła się II edycja konkursu dla organizacji pozarządowych z obszaru kultury. Celem jest zwiększenie dostępu do oferty kulturalnej dla osób z niepełnosprawnościami, dofinansowując adresowane do nich nowe, ciekawe i lokalne inicjatywy. Konkurs jest odpowiedzią na potrzeby środowisk zarówno kultury, jak i osób ze specjalnymi potrzebami. W 2021 roku wsparcie zostało udzielone łącznie 13 projektom na ogólną kwotę dotacji 100 tys. zł.

Małopolski Kongres Dyrektorów Domów Kultury – inicjatywa związana z potrzebą wymiany doświadczeń, a także dyskusji o wyzwaniach, z jakimi mierzą się kadry zarządzające kulturą poza dużymi ośrodkami miejskimi. Celem wydarzenia jest przede wszystkim konsolidacja tego środowiska, które obejmuje niezwykle zróżnicowane i rozsiane po całym województwie ośrodki. III edycja Małopolskiego Kongresu Dyrektorów Domów Kultury odbyła się w dniach 23-24 listopada 2021 roku w Centrum Sztuki Mościce w Tarnowie. Jego tematyka była związana z zagadnieniami ekonomii

społecznej. Realizatorem wydarzenia był Małopolski Instytut Kultury w Krakowie. Wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego w 2021 roku wyniosło 90 tys. zł.

Wsparcie środowisk twórczych – Jazz it up - w ramach projektu zostały zaprezentowane najciekawsze i największe imprezy kulturalne związane z muzyką jazzową, realizowane w Małopolsce w 2021 roku pod hasłem *Jazz It Up*. Projekt obejmował utworzenie kalendarza wydarzeń i imprez jazzowych w Małopolsce oraz bieżącą aktualizację. Informacje o wybranych wydarzeniach dostępne na stronach: www.jazzitup.pl, twitter.com/jazzitup_pl, www.instagram.com/jazzituppl, [facebook/jazzitupPL](https://facebook.com/jazzitupPL). Pomimo trwającej pandemii opublikowanych zostało ponad 200 zapowiedzi koncertowych. Jak co roku punktem kulminacyjnym była realizacja koncertu promującego projekt *Jazz It Up*, który tym razem odbył się podczas nowego, trzydniowego festiwalu Seifert Jazz Days w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach. Na festiwalowej scenie wystąpili znakomici artyści: EABS, Dawid Lubowicz Quartet, RGG oraz Marcin Hałat *The Owl*. Otwarte dla publiczności koncerty wysłuchało ponad 500 osób. Wszystkie koncerty tego wydarzenia transmitowane były ponadto online (w kanale YouTube oraz na profilu Facebook), a ich łączna oglądalność wyniosła 9 tysięcy odsłon. Wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego w 2021 roku wyniosło 50 tys. zł.

Regionalny Fundusz Filmowy – to projekt mający na celu wspieranie rozwoju produkcji filmowej w regionie poprzez dofinansowanie najciekawszych produkcji związanych z Małopolską oraz działania na rzecz wspierania, upowszechniania i promocji przemysłu filmowego w regionie. W 2021 roku realizowana była nowa odsłona konkursu skupiająca się na produkcjach niskobudżetowych i krótkometrażowych. Celem Konkursu realizowanego w ramach Regionalnego Funduszu Filmowego w Krakowie, jest przyznanie nagród dla produkcji niskobudżetowych (do 400 tys. zł), krótkometrażowych (do 45 min) filmów fabularnych, dokumentalnych i animowanych, których scenariusze powiązane są z województwem małopolskim lub Krakowem poprzez temat, osoby twórców i miejsce akcji oraz produkcji, w których udział wezmą lokalni twórcy i realizatorzy. Zadaniem Regionalnego Funduszu Filmowego w Krakowie (tworzonego przez Województwo Małopolskie, Gminę Miejską Kraków, Krakowskie Biuro Festiwalowe i Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu) jest również pomoc adeptom sztuki filmowej w dążeniu do zrealizowania ich pierwszych projektów filmowych. Laureatami Konkursu w 2021 roku zostali: *Wielki Architekt* – Filmograf sp. z o.o.; *Dzisiaj wszyscy się ukryjemy* – Kijora Film sp. z o.o.; *Szalona* – Stowarzyszenie Filmowców Polskich; *Show* – Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie; *Panorama Tatr* – Wonderer Andrzej Pałka; *Wiedźma* – Fundacja Krakowska Szkoła Filmowa; *Dzwony* – Magic View Aleksandra Stępień; *Grupa specjalna* – IRIS Media sp. z o.o. Wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego w 2021 roku wyniosło 200 tys. zł.

FILMOTEKA MAŁOPOLSKA 2021 – program wspiera producentów filmowych w zakresie produkcji filmów dokumentalnych i notacji filmowych związanych poprzez osobę, miejsce czy historię z Małopolską. Organizatorem FILMOTEKI MAŁOPOLSKIEJ w 2021 było Małopolskie Centrum Kultury SOKÓŁ w Nowym Sączu. W 2021 roku dofinansowanie w postaci wkładu koprodukcyjnego przyznano dla 35 produkcji na łączną kwotę 630 000 zł, w tym dla 13 filmów oraz dla 22 notacji.

RETROSPEKTYWA FILMOTEKI MAŁOPOLSKIEJ - *Ludzie. Miejsca. Wydarzenia. Małopolska jakiej nie znacie* to retrospektywny przegląd filmów powstałych w ciągu niemal dziesięciu lat istnienia programu FILMOTEKA MAŁOPOLSKA. Filmy w formie tematycznych zestawów można było oglądać w wybranych kinach w Polsce. Retrospektywa FILMOTEKI MAŁOPOLSKIEJ stanowi podsumowanie wieloletniego programu dotacji dla twórców chcących realizować filmy ukazujące szczególnie istotne tematy dla dziedzictwa kulturowego Małopolan. Zrealizowane w ramach inicjatywy dokumenty snują opowieści o ludziach, którzy oddali swe serce Małopolsce, odkrywają lokalne tajemnice i przypominają istotne epizody z historii tego wyjątkowego regionu na południu Polski. Począwszy od połowy października 2021 r. na cykle pokazów filmowych, organizatorzy przeglądu zapraszali do sal kinowych: Kina Pod Baranami w Małopolskim Ogrodzie Sztuki, Kina Kijów w Krakowie, Kina Zorza w Rzeszowie, kina Millenium prowadzonego przez Mościckie Centrum Kultury oraz kina Jaworzyna w Centrum Kultury w Krynicy Zdroju i kina SOKÓŁ w Nowym Sączu.

5.4. Zachowanie i budowa tożsamości mieszkańców w oparciu o potencjał innowacyjny i tradycję

Małopolska Nagroda Twórczości – w 2021 roku Sejmik Województwa Małopolskiego ustanowił nową nagrodę w dziedzinie kultury. Nagroda ta służy nagradzaniu tych przedstawicieli świata kultury i sztuki, którzy poprzez swoją działalność i wybitne osiągnięcia przyczynili się do rozwoju i promocji Małopolski. Laureatem Nagrody w wysokości 30 tys. zł został pochodzący z Bochni Jakub Kuszlik – Laureat XVIII Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina, podczas którego uzyskał IV Nagrodę ex aequo oraz Nagrodę Polskiego Radia za najlepsze wykonanie mazur. Kolejna Nagroda w wysokości 30 tys. zł trafiła do Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie – jako podmiotu skupiającego interdyscyplinarny zespół realizujący Program badawczo-konserwatorski Ołtarza Wita Stwosza (1477-1489) w Bazylice Mariackiej realizowany w latach 2015-2021, pod kierunkiem dra hab. Jarosława Adamowicza, profesora uczelni. Trzecim Laureatem Nagrody w wysokości 20 tys. zł – został zespół Opery Góralskiej *Ojciec Święty Jan Paweł II na Podhalu* – tworzący widowisko słowno-muzyczne, odgrywane w gwarze góralskiej, które opowiada o reakcjach Podhalan na wybór Polaka na Stolicę Piotrową, a także o papieskich pielgrzymkach pod Tatry i związkach Jana Pawła II z góralami.

Nagroda Województwa Małopolskiego im. Władysława Orkana za propagowanie idei regionalizmu oraz wybitne osiągnięcia w dziedzinie działalności artystycznej i kulturalnej lokalnych wspólnot Małopolski – nagroda ma na celu wsparcie lokalnych środowisk artystycznych działających w obszarze tradycyjnej kultury regionalnej, zajmujących się propagowaniem idei regionalizmu oraz promowaniem wartości opartych o lokalne tradycje i zwyczaje. W 2021 roku laureatami zostali: I Nagroda (10 000 zł) Regionalny Zespół Pieśni i Tańca LACHY; II Nagroda (6 tys. zł) Zespół Regionalny Zbyrcok; III Nagroda (4 tys. zł) Zespół Regionalny *Pogórzanie* z Jastrzębi.

Nagroda im. Jana Pawła II Veritatis Splendor za szczególne zasługi na rzecz szerzenia dialogu między kulturami w wymiarze kulturowym, społecznym, międzyreligijnym – nagroda przyczynia się do podkreślenia tożsamości województwa małopolskiego na arenie międzynarodowej, pokazania jego wyjątkowości i dziedzictwa intelektualnego. W 2021 roku laureatem zostało Towarzystwo Przyjaciół Chorych *Hospicjum im. św. Łazarza w Krakowie*. Wysokość nagrody wyniosła 390 tys. zł.

(S) Muzea domowe – ożywianie tożsamości w społecznościach lokalnych Małopolski - Celem projektu jest wypracowanie modelu współpracy instytucji kultury z muzeami domowymi. Zakres projektu polega m.in. na pomocy w dotarciu do tego rodzaju kolekcji instytucjom kultury, osobom piszącym prace naukowe i popularnonaukowe oraz wszystkim zainteresowanym zbiorami, pomoc właścicielom kolekcji w prezentowaniu swoich prywatnych zbiorów szerszemu gronu odbiorców oraz ich promowanie, pomoc przy profesjonalnym opisie gromadzonych przedmiotów i w określeniu ich przynależności kulturowej, wskazaniu sposobów w pozyskiwaniu środków i w wypełnianiu wniosków o dotacje finansowe, organizacji spotkań i konferencji dla muzeów domowych na terenie Małopolski. We wrześniu 2021 roku Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu zorganizowało seminaria terenowe z prelekcjami, warsztatami, pokazami i występami w wybranych Muzeach Domowych w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa Kulturowego. Odebyły się sympozja terenowe w Muzeum Pszczelarstwa Sądecki Bartnik w Stróżach oraz w Skansenie na Jędrzejkównce w Laskowej. W dniach 8-9 października 2021 roku miało miejsce XIV Międzynarodowe Forum Muzeów Domowych *Smakowanie dziedzictwa w muzeach domowych*. Organizatorami forum byli: Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, Muzeum Sztuki Ludowej im. ks. Edwarda Nitki w Paszynie, Województwo Małopolskie, Międzynarodowa Sieć Muzeów Domowych. Wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego w 2021 roku wyniosło 40 tys. zł.

(INNE) 54. Festiwal im. Jana Kiepury w Krynicy-Zdroju - 8 czerwca 2021 roku podpisano list intencyjny pomiędzy Województwem Małopolskim, Gminą Krynica-Zdrój, Filharmonią im. Karola Szymanowskiego w Krakowie oraz Centrum Kultury w Krynicy-Zdroju, którego celem było stworzenie w roku 2021 pilotażowego programu Festiwalu z udziałem Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie. Wspólne działania pozwoliły na podjęcie nowych, wartościowych inicjatyw, w tym

koncertów czy innych wydarzeń o charakterze kulturalno-edukacyjnym promujących Małopolskę. Podczas 8 dni festiwalu odbyły się 23 imprezy, w tym 8 koncertów głównych, 7 *Spotkań z Gwiazdą*, 7 koncertów popołudniowych oraz 1 widowisko poetycko-muzyczne, a także liczne wydarzenia towarzyszące. Festiwal został zorganizowany przez Centrum Kultury w Krynicy-Zdroju oraz Gminę Krynica-Zdrój. Program festiwalu tworzyło blisko 800 artystów z kraju i z zagranicy. Wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego wyniosło 200 tys. zł (pomoc finansowa dla Gminy Krynica-Zdrój).

(INNE) 7. Międzynarodowe Małopolskie Spotkania z Folklorem – Festiwal miał miejsce w Myślenicach w dniach 19-24 lipca 2021 roku. To jedno z najbardziej progresywnych wydarzeń czerpiących inspirację z kultury ludowej i tradycyjnej. Odkrywanie nowych przestrzeni interpretacji muzyki źródeł, nadawanie jej odmiennych znaczeń – przy jednoczesnym zachowaniu oryginalnego sensu pieśni i melodii. Na scenie zabrzmiała muzyka z siedmiu stron świata, wydarzeniom muzycznym towarzyszyły rodzinne warsztaty rękodzieła ludowego, klubowe koncerty muzyki etno-electro, plenerowe pokazy kina o tematyce etnicznej oraz zlot Food Truck'ów. Dodatkową atrakcją był cygański tabor, w którym można było poznać kulturę i tradycję polskich Romów, uczestniczyć w warsztatach kulinarnych oraz tanecznych. Wsparcie z budżetu Województwa Małopolskiego wyniosło 180 tys. zł (pomoc finansowa dla Gminy Myślenice).

5.5. Wzmocnienie obecności kultury w sieci

(MPI) Małopolska Biblioteka Cyfrowa w horyzoncie 21. wieku – stworzenie innowacyjnej platformy udostępniania regionalnych zasobów cyfrowych w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie projekt realizowany w latach 2016-2021, projekt zakończony, finansowany z RPO WM 2014-2020, ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: kontynuacja prac związanych z digitalizacją zasobów bibliotecznych w zmodernizowanej pracowni digitalizacyjnej w WBP oraz w instytucjach współpracujących

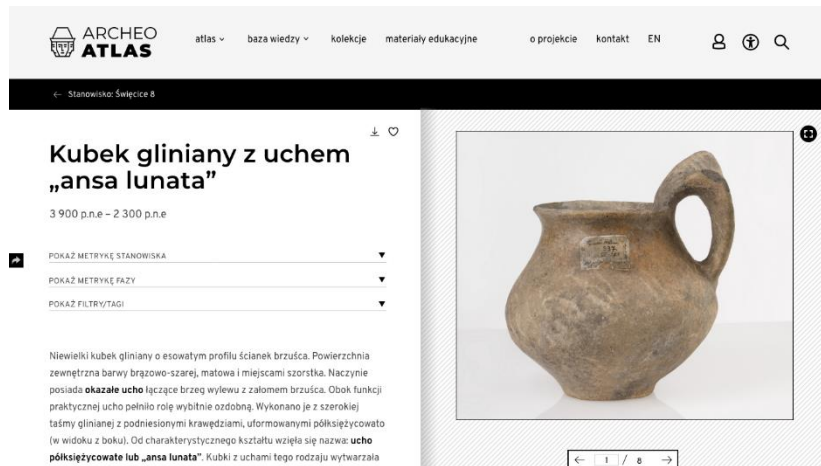

z wykorzystaniem pracowni mobilnej Całkowita wartość projektu: 12,3 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 11,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 154,4 tys. zł.

(MPI) Wirtualna Małopolska - projekt realizowany w latach 2016-2021, projekt zakończony, finansowany z RPO WM na lata 2014-2020, ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Małopolskiego Instytutu Kultury w Krakowie. W wyniku projektu rozbudowano system informatyczny Wirtualne Muzea Małopolski w warstwie publikacyjnej, archiwizacyjnej, infrastruktury sprzętowej i oprogramowania, dzięki czemu możliwa jest digitalizacja kolejnych zasobów kultury i dziedzictwa regionalnego oraz rozwijanie części merytorycznej portalu poprzez tworzenie wirtualnych wystaw tematycznych, ścieżek edukacyjnych, aplikacji mobilnych dedykowanych konkretnym zbiorom i tematom. Portal prezentuje zbiory muzealne w technologii 3D – dzięki temu można nie tylko obejrzeć eksponaty bez wychodzenia z domu, lecz także zobaczyć je w nieoczekiwanych kontekstach. Obecnie portal liczy ponad 2500 eksponatów z blisko 50 kolekcji, zdigitalizowanych w najwyższej jakości. Każdy obiekt został opisany przez eksperta; regularnie publikowane są autorskie omówienia i interpretacja, a 600 obiektom towarzyszą audiodeskrypcje. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: tłumaczenia pisemne z j. polskiego na j. angielski; zakończenie prac nad poszerzeniem warstwy interpretacyjnej portalu; stworzenie materiałów multimedialnych; opracowano graficznie 8 nowych wirtualnych wystaw tematycznych i przetworzono 41 już istniejących; prace redakcyjne – sporządzanie opisów muzeów i ich zasobów, pozyskiwanie danych opisowych dla digitalizowanych obiektów; rozbudowa warstwy merytorycznej i publikacyjnej

portalu, działania upowszechniające treści portalu. Całkowita wartość projektu: 6,4 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 6,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 577 tys. zł.

(MPI) Archeologiczny Atlas Małopolski. Digitalizacja i udostępnianie zasobów Muzeum Archeologicznego w Krakowie projekt realizowany w latach 2017-2021, projekt zakończony,

finansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Muzeum Archeologicznego w Krakowie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: digitalizacja zabytków archeologicznych; dokumentacji archiwalnej; dokumentacja fotograficzna stanowisk terenowych;

kartowanie stanowisk archeologicznych; obróbka graficzna i kontrola jakości; opracowanie merytoryczne zasobu i opisu narracyjnego; tłumaczenie części treści portalu na język angielski; stworzenie platformy do prezentacji treści. Całkowita wartość projektu: 1,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 1,4 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 495,4 tys. zł.

(MPI) Digitalizacja i udostępnienie zabytkowej kolekcji szklanych negatywów i fotografii z drugiej połowy XIX i początku XX w. ze zbiorów Muzeum Etnograficznego im. Seweryna Udzieli w Krakowie projekt realizowany w latach 2017-2021, projekt zakończony, finansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: ciąg dalszy prac związanych z opracowaniem bazy danych, tłumaczenia na j. angielski opisów do zdigitalizowanych zbiorów, przygotowanie makiety funkcjonalnej interfejsu użytkownika galerii internetowej oraz stworzenie warstwy graficznej katalogu zbiorów, dostawa backendu galerii internetowej. Całkowita wartość projektu: 913,5 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 914,5 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 74,8 tys. zł.

GreenFilmTourism projekt realizowany w latach 2021-2022, finansowany z PWT Interreg V-A PI-SK na lata 2014-2020, ze środków z budżetu Województwa Małopolskiego oraz środków własnych Małopolskiego Centrum Kultury Sokół w Nowym Sączu. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: opracowaniem internetowego portalu Filmowego Dziedzictwa Kulturowego obszaru pogranicza obejmującego produkcje filmowe, postaci, lokacje główne i szczegółowe, w których powstawały produkcje filmowe; portal internetowy z bazą danych FDK oraz z bazą lokalnych/regionalnych wątków dla tego obszaru, wytyczeniem szlaku FDK i opracowaniem powiązanej z nim cyfrowej mapy szlaku; przeprowadzono warsztaty w formie konsultacji społecznych z lokalnymi interesariuszami; przeprowadzono analizę obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, atrakcji turystycznych, obiektów gastronomicznych, hotelowych, usytuowanych w pobliżu SFDK; opracowano raport dotyczący potencjału Filmowego Dziedzictwa Kulturowego; wykonano tłumaczenia opracowanych analiz i raportu. Całkowita wartość projektu: 462 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 107,4 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 107,4 tys. zł.

W ramach zadań jednorocznych/zakupów inwestycyjnych z budżetu Województwa Małopolskiego przekazano 293,8 tys. zł do instytucji kultury Województwa Małopolskiego m.in. na modernizację systemów informatycznych; zakup sprzętu i oprogramowania na potrzeby ewidencji zarządzania zbiorami muzealnymi, zakup serwerów zapewniających bezpieczeństwo cyfrowe, modernizację infrastruktury sieciowej wraz z zaporą.

5.6. Prezentacja i promocja kultury regionów Europy i świata, w szczególności regionów partnerskich Małopolski

ANDY WARHOL ...OD POCZĄTKU i z POWROTEM – REALIZACJA WYSTAWY w GALERII SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ BWA SOKÓŁ w NOWYM SĄCZU - Departament Kultury i Dziedzictwa Narodowego zainicjował współpracę z Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Medzilaborcach (Słowacja, Samorządowy Kraj Preszowski) posiadającym wyjątkową kolekcję dzieł związaną z życiem i twórczością Andy'ego Warhola. Dzięki polsko - słowackiej współpracy mieszkańcy Małopolski mieli niepowtarzalną okazję obejrzenia zbiorów tego wybitnego artysty w Nowym Sączu, w Galerii BWA Sokół. Wystawa dzieł artysty tak wielkiego formatu była znaczącym wydarzeniem w sferze kultury zarówno w regionie Małopolski, jak i poza jej granicami.

6. EDUKACJA

Opracowanie: Departament Edukacji

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W 2021 roku łączna wartość wydatków poniesionych w ramach realizowanych przedsięwzięć wynosiła ponad 116 mln zł, z czego prawie 18 mln zł w ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej – pakietu edukacyjnego. W ubiegłym roku objęto wsparciem ponad 45 tys. dzieci, młodzieży i nauczycieli, utworzono ponad 1 tys. miejsc wychowania przedszkolnego. Zmodernizowano (lub rozpoczęto prace remontowe) budynki kilku szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Województwo Małopolskie. W ramach otwartych konkursów ofert udzielono 50 dotacji organizacjom pożytku publicznego na realizację działań i projektów w obszarze nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania.

Województwo Małopolskie kontynuowało działania skierowane na walkę ze skutkami pandemii COVID-19. W ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej – pakiet edukacyjny dostarczony został sprzęt komputerowy do nauczania zdalnego dla szkół i placówek kształcących ogólnie o wartości ponad 14,5 mln zł. W przypadku szkół zawodowych na zakup tego typu sprzętu zostało wydanych dotychczas ponad 3,3 mln zł. Docelowo będzie to blisko 4 mln zł dla ponad 100 zespołów szkół zawodowych.

W związku z wciąż występującą trudną sytuacją w 2021 roku związaną z pandemią COVID-19 i obostrzeniami z tym związanymi, niektóre zaplanowane działania projektowe często były dostosowywane do nowych warunków, ograniczone lub w niektórych wypadkach opóźnione i przesunięte w harmonogramie realizacji. Nie wpłynęły negatywnie na realizację założonych celów, a wymusiły zmianę sposobu realizacji niektórych form wsparcia, takich jak np. szkolenia czy doradztwo, które realizowano zdalnie. Kontynuowano realizację projektów związanych z rozwojem szkolnictwa zawodowego w Małopolsce. Utrzymująca się pandemia spowodowała opracowanie i zrealizowanie Festiwalu Zawodów w Małopolsce w nowej formule, a część działań w obszarze kształcenia zawodowego prowadzono w formule on-line.

W 2021 r. 2 tys. dzieci zostało objętych dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne, a ponad 23 tys. uczniów zostało objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych. Ponad 5 tys. uczniów zdobywało doświadczenie zawodowe uczestnicząc w stażach i praktykach zawodowych u pracodawców. 13 tys. uczniów i nauczycieli podniosło swoje umiejętności i/lub kwalifikacje uczestnicząc w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego.

Wspierano również najzdolniejszych uczniów w małopolskich szkołach. Za szczególne osiągnięcia, w tym między innymi: artystyczne, sportowe oraz zdobywane wyniki w naukach ścisłych przyznano i wypłacono 860 stypendiów dla uczniów szkół podstawowych, liceów i techników na kwotę 5 mln zł oraz 20 stypendiów dla studentów z Małopolski na kwotę 120 tys. zł.

Podjęte zostały działania w zakresie podnoszenia świadomości na temat zagrożeń i uzależnień w sieci, działania w zakresie popularyzacji inicjatyw naukowych oraz wspierano działania o charakterze historyczno-patriotycznym promujących polską tradycję i polskie symbole narodowe.

W 2021 roku prowadzono prace projektowe związane z przygotowaniem projektów edukacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 oraz przygotowaniem dokumentu Kierunki rozwoju i wsparcia kształcenia zawodowego w Małopolsce, przygotowaniem projektu koordynacyjnego wspólnie z MEiN w zakresie kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie.

Prowadzono współpracę z Ministerstwem Edukacji i Nauki w zakresie realizacji projektu *Wsparcie i rozwój mechanizmów współpracy i koordynacji na szczeblu centralnym i regionalnym w zakresie uczenia się przez całe życie (edukacja formalna, edukacja pozaformalna i uczenie się nieformalne)*, dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Działanie 2.14 Rozwój narzędzi dla uczenia się przez całe życie).

Równolegle Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie realizował 6 przedsięwzięć i wydatkował 32,8 mln zł. Wartość tych przedsięwzięć ogółem to 205,9 mln zł.

W ramach trzech projektów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie (*Kierunek Kariera, Kierunek Kariera Zawodowa* oraz *Łap Skilla*) skierowanych przede wszystkim do pracujących osób dorosłych, którzy z własnej inicjatywy podnoszą swoje kwalifikacje ponad 13,7 tys. osób zostało objętych wsparciem w zakresie doradztwa zawodowego. Tyle samo umów podpisano z uczestnikami na realizację usług zmierzających do uzyskania kwalifikacji lub nabycia kompetencji. 5,7 tys. osób uzyskało kwalifikację lub nabyło kompetencje. Podpisano umowy z 250 instytucjami szkoleniowymi na realizację usługi szkoleniowej rozliczanej w formie bonów.

Opracowano system podmiotowego finansowania usług uczenia w miejscu pracy i wyłoniono operatora tego systemu. Stworzono regionalną bazę usług uczenia w miejscu pracy, wzorowaną na Bazie Usług Rozwojowych. Zorganizowano 12 spotkań informacyjnych dla przedsiębiorców w zakresie usługi uczenia w miejscu pracy.

Przygotowano założenia do analizy i samooceny regionalnych polityk uczenia dorosłych w Polsce. Przyznano 91 znaków jakości *Małopolskich Standardów Usług Edukacyjno-Szkoleniowych MSUES*.

6.1. Poprawa jakości kształcenia na wszystkich etapach edukacji, w szczególności poprzez rozwiązania programowe, metodyczne, organizacyjne i infrastrukturalne sprzyjające kształtowaniu wartości i kompetencji uniwersalnych oraz promowanie podejścia interdyscyplinarnego

(MPI) Małopolskie Talenty - projekt pozakonkursowy realizowany w latach 2016-2022 w ramach RPO WM. Celem projektu jest rozwój uzdolnień i podniesienie kompetencji kluczowych przedmiotowych i ponadprzedmiotowych na 3 etapach edukacyjnych: kl. 4-6 szkoły podstawowej, 7-8 szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej kończącej się maturą wśród populacji uczniów zdolnych poprzez: stworzenie jednolitego organizacyjnie systemu wsparcia uczniów poprzez Centra Wsparcia Uczniów Zdolnych (CWUZ) i zapewnienie wysokiej jakości zajęć w CWUZ; wzbogacenie oferty edukacyjnej o specjalne rozwiązania programowe; podniesienie kompetencji nauczycieli w zakresie wsparcia ucznia zdolnego; wprowadzenie systemowej diagnozy indywidualnych uzdolnień kierunkowych uczniów, wzmocnienie kompetencji kluczowych uczniów; wymianę doświadczeń i zwiększenie motywacji uczniów do pogłębiania zainteresowań. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: skoordynowanie 55 Centrów Wsparcia Uczniów Zdolnych (CWUZ), w których uczestniczyło w zięciach pozaszkolnych ok. 2500 uczniów; przeprowadzenie 55 akredytacji CWUZ; zdiagnozowanie 2 308 uczniów w zakresie uzdolnień kierunkowych z kompetencji kluczowych; udzielenie wsparcia merytoryczno-metodycznego w prowadzeniu zajęć w CWUZ 347 nauczycielom; zorganizowanie konkursu na projekt edukacyjny w CWUZ w warunkach COVID-19, w którym wzięło udział 352 uczniów; zorganizowanie czterech Forów Młodych Talentów, w których uczestniczyło 243 uczniów CWUZ; zorganizowanie Letniej Szkoły Młodych Talentów dla 135 uczniów. Zakres rzeczowy planowany na rok 2021 został wykonany. Całkowita wartość projektu: 8 mln zł, poniesione wydatki ogółem: 5,8 mln zł, wydatki poniesione w 2021 r: 1,4 mln zł.

Prawo i Ja – edukacja międzypokoleniowa – otwarty konkurs ofert - zadanie publiczne zrealizowane w terminie od 1 maja 2021 r. do dnia 10 grudnia 2021 r. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: udzielono dotacji 6 organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie. Zadania polegały na: organizacji różnorodnych inicjatyw edukacyjnych m in.: warsztatów, konferencji, sympozjów, seminariów, szkoleń poruszających zagadnienia bezpieczeństwa zarówno w świecie wirtualnym jak i rzeczywistym, w tym przeciwdziałania zagrożeniom dzieci i młodzieży w sieci, sposobów reagowania na niebezpieczne sytuacje doświadczane przez dzieci i młodzież online, znajomości prawa, a także upowszechniających praktyki zapobiegające przejawom nierówności i dyskryminacji wśród dzieci i młodzieży. Łączna kwota udzielonego dofinansowania w 2021 roku: 180 tys. zł.

Małopolska! Postaw na edukację! – otwarty konkurs ofert - zadanie publiczne zrealizowane w terminie od 1 maja 2021 r. do dnia 17 grudnia 2021 r. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: udzielono dotacje 25 organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność

pożytku publicznego na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie. Zadania polegały na: organizowaniu różnorodnych inicjatyw edukacyjnych np.: przeglądów, wystaw, warsztatów, konferencji, sympozjów, seminariów, szkoleń lub innych imprez o charakterze edukacyjnym; współpracy i wymianie edukacyjnej z zagranicą, ze szczególnym uwzględnieniem regionów partnerskich Województwa Małopolskiego - edukacja międzyregionalna; kształtowaniu

kompetencji uniwersalnych małopolskich uczniów; aktywizacji osób dorosłych poprzez organizowanie zajęć, szkoleń i wydarzeń umożliwiających rozwój zainteresowań, wiedzy i kompetencji, w szczególności kompetencji cyfrowych - edukacja ustawiczna; organizacji programów intermentoringu, polegających na wzajemnej, partnerskiej wymianie wiedzy i umiejętności w różnych obszarach przez osoby dorosłe (np. wymiana nauki obsługi programów komputerowych w zamian za naukę języka obcego) – mentor; wsparciu wychowawczo-pedagogicznym małopolskich uczniów poprzez realizację różnych form edukacyjnych, mających wpływ na poprawę wyników w nauce oraz wykształcenie postawy radzenia sobie na wielu życiowych płaszczyznach; odkrywaniu i rozwijaniu przez dzieci i młodzież talentów oraz kompetencji. Łączna kwota udzielonego dofinansowania w 2021 roku: 613 tys. zł.

Kolejna edycja powyższego otwartego konkursu ofert pn.: **Małopolska! Postaw na edukację! - druga edycja** odbyła się w terminie 1 października 2021 r. do dnia 20 grudnia 2021 r. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: udzielono dotacje 10 organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie. Łączna kwota udzielonego dofinansowania w 2021 roku: 464 tys. zł.

Kocham Polskę! otwarty konkurs ofert - zadanie publiczne zrealizowane w terminie od 1 maja 2021 r. do dnia 17 grudnia 2021 r. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: udzielono dotacje 9 organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w obszarze: nauka, szkolnictwo wyższe, edukacja, oświata i wychowanie. Zadania polegały na: przygotowaniu materiałów edukacyjnych upowszechniających wiedzę historyczną na wydarzeniach/imprezach; organizacji wydarzeń/imprez o charakterze historyczno-patriotycznym promujących polską tradycję i polskie symbole narodowe; rozpowszechnianiu materiałów promujących polskie symbole narodowe na terenie małopolskich szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych; organizacji konkursów poświęconych symbolice narodowej w szkołach, przedszkolach i innych placówkach oświatowych na terenie Małopolski; współpracy z małopolskimi gminami, powiatami w działaniach na rzecz wychowania w patriotyzmie oraz promocji polskich barw narodowych np. poprzez zakup masztów flagowych wraz z biało-czerwonymi flagami, celem ich dalszego przekazania do małopolskich szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych. Łączna kwota udzielonego dofinansowania w 2021 roku: 350 tys. zł.

6.2. Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, tj. wspierająca zarówno w pokonywaniu różnego rodzaju trudności w nauce, jak i w rozwijaniu zainteresowań, uzdolnień i talentów

(MPI) Regionalny Program Stypendialny – projekt pozakonkursowy realizowany w latach 2016-2022 w ramach RPO WM. Celem projektu jest wzmocnienie potencjału uczniów, począwszy od klasy 5 szkoły podstawowej (zamieszkujących na terenie Województwa Małopolskiego lub którzy są uczniami szkół

z siedzibą w Małopolsce), szczególnie uzdolnionych w zakresie kształcenia ogólnego, z uwzględnieniem eliminacji barier wynikających z zamieszkiwania na obszarach wiejskich, trudnej sytuacji materialnej, bycia członkiem rodziny wielodzietnej i posiadania orzeczenia o niepełnosprawności, poprzez wsparcie stypendialne. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: w roku szkolnym 2020/2021 przyznano i wypłacono 672 stypendiów spośród 891 przedłożonych aplikacji. Wsparciem finansowym objęto 226 uczniów klas 5-7 szkół podstawowych, 92 uczniów klas 8 szkół podstawowych oraz 354 uczniów liceów lub techników. Wypłacono transze stypendialne w kwocie 4,2 mln zł, z przeznaczeniem na realizację przez każdego ucznia, pod okiem opiekuna dydaktycznego, indywidualnego planu rozwoju. W trakcie naboru wniosków o przyznanie stypendium na rok szkolny 2021/2022 wpłynęło ponad 2100 aplikacji. W Nowym Sączu, Krakowie i Tarnowie zorganizowano w trybie hybrydowym gale ze stypendystami. Wprowadzono zmiany w projekcie, mające na celu zwiększenie łącznej liczby i wartości stypendiów w roku szkolnym 2021/2022 do poziomu pierwotnie przewidywanego na lata 2021/2022 i 2022/2023, przy jednoczesnym skróceniu okresu realizacji i podjęciu prac nad stworzeniem projektu stypendialnego na rok szkolny 2022/2023. Całkowita wartość projektu: 55,7 mln zł, wydatki poniesione ogółem w latach 2017-2021: 44,7 mln zł, wydatki poniesione w 2021 r: 4,6 mln zł.

Regionalny Program Stypendialny finansowany ze środków własnych Województwa Małopolskiego. Program realizowany w latach 2018/2019-2020/2021. W jego ramach przyznawane były stypendia dla uczniów za: za szczególne osiągnięcia artystyczne, sportowe, w naukach humanistycznych, losowe (dla uczniów osiągających ponadprzeciętne wyniki w nauce znajdujących się w niekorzystnej sytuacji losowej). Stypendium przyznawane było na okres 10 miesięcy. Miesięczna wysokość stypendiów wynosiła: w przypadku uczniów szkół podstawowych (klasy 5-7): 350 zł brutto miesięcznie, klasy 8 szkoły podstawowej: 425 zł brutto miesięcznie, szkół ponadpodstawowych: 500 zł brutto miesięcznie. Ponadto przyznawane były także stypendia dla studentów mających miejsce zamieszkania na terenie Województwa Małopolskiego za szczególne osiągnięcia artystyczne, sportowe, w naukach humanistycznych i społecznych, w naukach ścisłych, przyrodniczych i technicznych, losowe (dla studentów osiągających ponadprzeciętne wyniki w nauce znajdujących się w niekorzystnej sytuacji losowej). Stypendia przyznawane były na okres 10 miesięcy. Miesięczna wysokość stypendiów dla studentów wynosiła 600 zł brutto.

W roku szkolnym/akademickim 2020/2021 przedsięwzięcie realizowane było po raz trzeci. Łącznie dla uczniów przyznano 188 stypendiów na łączną kwotę 826 tys. zł. Dla studentów przyznano 20 stypendiów na łączną kwotę 120 tys. zł.

Małopolskie Stypendium im. św. Jana Pawła II dla Mistrzów Edukacji - finansowane ze środków własnych Województwa Małopolskiego to nowa odsłona dotychczasowego Regionalnego Programu Stypendialnego finansowanego ze środków własnych Województwa Małopolskiego realizowanego od roku szkolnego 2018/2019. Program w aktualnej formule funkcjonuje od września 2021 r. Celem projektu jest wzmocnienie rozwoju talentów i uzdolnień uczniów oraz studentów uczący się na terenie Województwa Małopolskiego i zamieszkujących na jego obszarze z uwzględnieniem eliminacji barier edukacyjnych. W programie tym uczniowie oraz studenci pierwszego roku mogą starać się o wsparcie stypendialne za szczególne osiągnięcia: w zakresie aktywności społecznej, artystyczne, sportowe, w naukach humanistycznych, w naukach ścisłych, w zakresie multidyscyplinarnych osiągnięć. Ponadto studenci lat wyższych mogą starać się o wsparcie stypendialne za szczególne osiągnięcia: w zakresie aktywności społecznej, w zakresie multidyscyplinarnych uzdolnień, artystyczne, sportowe. Wysokość wsparcia stypendialnego wynosi: dla uczniów szkół podstawowych 4 tys. zł brutto (na cały rok szkolny), dla uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów pierwszego roku 5 tys. zł brutto (na cały rok szkolny/akademicki), dla studentów lat wyższych 6 tys. zł (na cały rok akademicki). W naborze aplikacji stypendialnych przeprowadzonym w 2021 r. 701 aplikacji dotyczących uczniów, 43 aplikacje dotyczące studentów pierwszego roku oraz 38 aplikacji dotyczących studentów lat wyższych. Łącznie w ramach naboru złożono 782 wnioski. Planuje się przyznać około 380 stypendiów na 1,8 mln zł. Rozstrzygnięcie planowane jest na styczeń 2022 r.

(INNE) Małopolskie Talenty – projekt konkursowy – (konkursy realizowane przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach RPO WM Poddziałanie 10.1.5). Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie: narastająco – 6 957, w 2021 r. – 1 700. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 1,7 mln zł.

(INNE) Wsparcie rozwoju kompetencji kluczowych – (konkursy realizowane przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach RPO WM Poddziałanie 10.1.3 Typ A). Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie: narastająco – 57 021, w 2021 r. – 12 111. Na realizację Poddziałania 10.1.3 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 ok. 33,5 mln euro. Od początku realizacji programu do 31.12.2020 r. ogłoszono 2 konkursy na kwotę dofinansowania projektów ok. 174,9 mln zł. Konkursy te cieszyły się dużym zainteresowaniem, każdorazowo wnioskowane dofinansowanie w projektach pozytywnie ocenionych, przewyższało dostępną kwotę alokacji i podejmowane były decyzje o zwiększeniu dostępnych w konkursie środków. W roku 2021 kontynuowano realizację projektów wyłonionych do dofinansowania w latach wcześniejszych. Liczba wszystkich realizowanych umów to 121 o wartości 179,9 mln zł, dofinansowanie 169,6 mln zł. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości niemal 21,4 mln zł.

Każde dziecko jest zdolne – projekt realizowany w latach 2021-2022 ze środków Województwa Małopolskiego. Celami projektu *Każde dziecko jest zdolne* są: podniesienie motywacji do rozwoju i nauki, kształtowanie prospołecznej postawy życiowej, umacnianie poczucia własnej wartości i wiary we własne możliwości uczniów, umacnianie postawy życiowej opartej na rozwijaniu pasji i talentów, umacnianie postawy uczenia się. Projekt jest skierowany do uczniów uzdolnionych poznawczo ze szkół podstawowych ze środowisk zagrożonych marginalizacją/defaworyzowanych: z terenów wiejskich oraz zlokalizowanych w miastach do 20 000 mieszkańców (czynnik społeczny), przejawiających syndrom nieadekwatnych osiągnięć (czynnik indywidualny). Działania projektowe rozpoczęto z dniem 01.03.2021 r. Przeprowadzono akcję promocyjną projektu oraz ogłoszono konkurs dla szkół, w którym wyłoniono 19 szkół do projektu, po jednej z każdego powiatu (za wyjątkiem miast: Kraków, Tarnów, Nowy Sącz). Opracowano programy szkoleń rad pedagogicznych oraz przygotowano scenariusze zajęć z uczniami. Wyłoniono wykonawcę i opracowano narzędzie do diagnozowania uczniów w projekcie. Przeprowadzono szkolenie z zakresu diagnozy dla zespołu konsultantów. Zatrudnionych zostało 38 Liderów do pracy z uczniem zdolnym. Liderzy zostali przeszkoleni z zakresu diagnozy oraz przygotowani do pracy z uczniami wyłonionymi w projekcie. Rozpoczęły się również warsztaty dla uczniów prowadzone przez Liderów. Dokonano ewaluacji formatywnej dotychczas prowadzonych działań projektowych. Całkowita wartość projektu to 712,3 tys. zł; wydatki poniesione w roku 2021 wynoszą 210,4 tys. zł.

6.3. Doskonalenie kompetencji kadr sytemu oświaty i szkolnictwa wyższego, w szczególności w zakresie kompetencji metodyczno-cyfrowych

Małopolska Lekcjaenter – projekt realizowany w latach 2021-2022 w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Celem projektu jest podniesienie poziomu kompetencji cyfrowych nauczycieli poprzez przeprowadzenie szkoleń z wykorzystywaniem nowych technologii, e-zasobów i aktywizujących metod nauczania w edukacji dzieci i młodzieży. Zostało przewidzianych 9 różnych ścieżek szkoleniowych w zależności od nauczanego przedmiotu i poziomu zaawansowania. W projekcie biorą udział nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotów humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych, artystycznych oraz informatyki ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. W roku 2021 do projektu zrekrutowano 513 uczestników. Całkowita wartość projektu to 313,8 tys. zł; wydatki poniesione w roku 2021 wynoszą 99,3 tys. zł.

Doskonalenie zawodowe nauczycieli z wykorzystaniem Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej – projekt realizowany w latach 2021-2022, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Celem projektu jest podniesienie jakości doskonalenia i wsparcia udzielanego przez kadre

placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych nauczycielom prowadzącym zdalną edukację w przedszkolach i szkołach. Odbiorcami projektu są nauczyciele - konsultanci Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli oraz nauczyciele szkół i przedszkoli w woj. małopolskim. Zakładany cel jest realizowany poprzez szkolenia, instruktaż, demonstracje, konsultacje, sieci współpracy i samokształcenia oraz zakup sprzętu wspierającego realizację projektu. W roku 2021 przeprowadzono akcję promocyjną projektu oraz ogłoszono rekrutację dla nauczycieli-konsultantów oraz nauczycieli szkół i przedszkoli z województwa małopolskiego. Rozpoczęły się konsultacje związane z utworzeniem 3 sieci współpracy i samokształcenia oraz rozpoczęto przygotowania pakietów edukacyjnych. Zakupiono sprzęt komputerowy. Całkowita wartość projektu to 106,9 tys. zł; wydatki poniesione w roku 2021 wynoszą 43,9 tys. zł.

Myślenicka Szkoła Ćwiczeń MSC - projekt realizowany od 1 sierpnia 2020 do 30 czerwca 2022 r. w partnerstwie z Gminą Myślenice, w imieniu której zadania realizuje Szkoła Podstawowa nr 4 w Myślenicach. Celem głównym projektu jest stworzenie modelu szkoły ćwiczeń, który przyczyni się do podniesienia kompetencji nauczycieli w zakresie rozwoju u uczniów kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych. Projekt skupia się wokół 4 przedmiotów: matematyka, nauki przyrodnicze, języki obce i informatyka. W 2021 r. wykonano zadanie związane ze szkoleniami nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 4 w Myślenicach – Szkole Ćwiczeń oraz szkół wspierających. Całkowita wartość projektu 687,8 tys. zł (w tym MCDN – 250,4 tys. zł), poniesione nakłady ogółem 81,4 tys. zł, wydatki poniesione w roku 2021 wynoszą 36 tys. zł.

6.4. Wparcie infrastruktury i wyposażenia placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół podstawowych i średnich, ukierunkowane na kształtowanie optymalnej sieci tych placówek oraz poprawę warunków nauki, w tym dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i z niepełnosprawnościami

(INNE) Otwórzmy przed nimi świat – program edukacji przedszkolnej – konkursy realizowane przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach RPO WM. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie: narastająco – 5 778, w 2021 r. – 1 073. Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej: narastająco – 9 805, w roku 2021 – 1 801. Od początku realizacji programu do 31.12.2021 r. ogłoszono 4 konkursy na kwotę dofinansowania projektów niemal 177,6 mln zł. W roku 2021 realizowano projekty wyłonione do dofinansowania w latach poprzednich. Liczba wszystkich realizowanych umów ukierunkowanych na wsparcie edukacji przedszkolnej w regionie to 160 o wartości 162,8 mln zł, dofinansowanie 137,9 mln zł. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 15,8 mln zł.

Modernizacja pomieszczeń internatu w budynku Małopolskiej Policealnej Szkoły Masażu Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Krakowie finansowana ze środków własnych Województwa Małopolskiego, realizowana w latach 2021-2022. W 2021 roku, w ramach zadania, dokonano remontu i przebudowy pomieszczeń internatu szkoły. W roku 2021 zostały wykonane aktualne przedmiary, kosztorysy inwestorskie, postępowanie na wybór inwestora zastępczego, postępowanie na wybór wykonawcy robót, nadzór inwestorski oraz rozpoczęcie prac budowlanych. Całkowita wartość zadania 2 mln zł, poniesione wydatki w 2021 roku – 1 mln zł.

Modernizacja pomieszczeń budynku Zespołu Jednostek Edukacyjnych Województwa Małopolskiego w Krakowie finansowana ze środków własnych Województwa Małopolskiego. W roku 2021 wykonano modernizację pomieszczeń ZJEW - sal wykładowych. Liczba pomieszczeń objętych modernizacją – 12. Poniesione wydatki w 2021 roku – 286,7 tys. zł.

Modernizacja pomieszczeń Szkoły Policealnej Pracowników Służb Medycznych i Społecznych w Nowym Sączu finansowana ze środków własnych Województwa Małopolskiego. W ramach zadania w 2021 roku została wykonana modernizacja klasopracowni, toalet i korytarzy w budynkach szkoły. Realizacja zadania poprawiła estetykę pomieszczeń i warunki bezpieczeństwa, doprowadziła także do

optymalizacji wykorzystania przestrzeni oraz poprawy komfortu jej użytkowania. Poniesione wydatki w 2021 roku – 246,9 tys. zł

Modernizacja budynków przy Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Zakopanem finansowana ze środków własnych Województwa Małopolskiego. W roku 2021 nastąpiła kontynuacja robót budowlanych. Prowadzona była kontynuacja prac wykończeniowych związana z remontem budynku internatu (kolejne kondygnacje). Zakupiono wyposażenie kuchni wraz z zapleczem oraz mebli do pokoi internatowych, łazienek. Uzyskano decyzję o pozwoleniu na użytkowanie. Poniesione wydatki w 2021 roku – 3,4 mln zł.

6.5. Dostosowanie procesów kształcenia do możliwości efektywności nauczania z wykorzystaniem aktywizujących uczniów metod dydaktycznych (w tym modelu hybrydowym lub w pełni zdalnym) oraz cyfrowego środowiska uczenia (się)

(MPI) Małopolska Chmura Edukacyjna – nowy model nauczania – projekt pozakonkursowy realizowany w ramach RPO WM; w trakcie realizacji. Celem projektu jest stworzenie ram współpracy uczelni ze szkołami ponadgimnazjalnymi dla rozbudzenia i rozwijania zainteresowań młodzieży kierunkami kształcenia zgodnymi z inteligentną specjalizacją regionu poprzez: stworzenie korzystnych warunków dla kształtowania kompetencji kluczowych oraz rozwoju uzdolnień uczniów dzięki nowym technologiom teleinformatycznym, umożliwianie uczniom rozwijania zdolności i zainteresowań ze wsparciem wiodących uczelni, a przez to zwiększanie świadomości wyboru kierunku studiów, zwiększenie motywacji do kontynuacji nauki, umożliwienie uczelniom bezpośredniej współpracy z najzdolniejszymi uczniami Małopolski, wyrównywanie poziomu dostępu do wiedzy i nauki na terenie województwa małopolskiego, rozwijanie kompetencji cyfrowych nauczycieli. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: we współpracy z uczelniami prowadzono zajęcia on-line oraz koła naukowe dla uczniów szkół ponadpodstawowych w 17 obszarach tematycznych: biologia /UJ/, matematyka /UJ/, geografia /UJ/, w obszarze rozwoju umiejętności pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy /UJ/, prawne aspekty rozwiązywania problemów /UJ, chemia /PK/, fizyka /AGH/, informatyka /AGH/, przedsiębiorczość /UEK/, matematyka z elementami rachunkowości /UEK/, język angielski /UP/, język niemiecki /UP/, język francuski /UP/, język angielski /PWZS w Tarnowie/, chemia /PWZS w Tarnowie/, informatyka /WSTiE w Suchoj Beskidzkiej/oraz w obszarze kompetencji uczenia się /Fundacja Centrum Kopernika/; zrealizowano szkolenia i webinaria z zakresu wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, upowszechniania kompetencji metodyczno-cyfrowych w dydaktyce dla nauczycieli przedmiotów ogólnych oraz zapewnieniu cyberbezpieczeństwa placówkom oświatowym i uczniom; Szkolenia realizowane są w formie stacjonarnej, kursów e-learningowych oraz webinariów przez Stowarzyszenie Miasta w Internecie w ramach Małopolskiego Laboratorium Edukacji Cyfrowej HUMINE oraz Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Całkowita wartość projektu: 40,5 mln zł, poniesione wydatki ogółem: 19,6 mln zł, wydatki poniesione w 2021 r. 3,3 mln zł.

Małopolska Chmura Edukacyjna – projekt konkursowy – konkursy realizowane przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach RPO WM/ Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie: narastająco – 10 123, w 2021 r. – 2 643. Od początku realizacji programu do 31.12.2021 r. ogłoszono 7 konkursów na kwotę dofinansowania projektów ok. 62,8 mln zł. W roku 2020 podpisano 42 umowy o wartości dofinansowania ok. 1,9 mln zł. Liczba wszystkich realizowanych umów to 212 o wartości 12,1 mln zł, dofinansowanie 11,5 mln zł. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 2,4 mln zł.

6.6. Poprawa jakości kształcenia i warunków pobytu w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz pozostałych placówkach dla dzieci i młodzieży wymagających specjalnej organizacji nauki, metod pracy, wychowania, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i/lub resocjalizacji

Modernizacja Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Myślenicach finansowana ze środków własnych Województwa Małopolskiego. W 2021 roku został wykonany projekt technologiczny zaplecza kuchenne-stołówkowego, została przeprowadzona weryfikacja i uaktualnienie projektu zadania, jak również został sporządzony kosztorys, zostały wykonane również roboty budowlane polegające na wykonaniu instalacji hydrantowej wewnętrznej w Ośrodku. Poniesione wydatki w 2021 roku – 100 tys. zł.

Modernizacja bazy dydaktycznej Małopolskich Ośrodków Wychowawczych prowadzonych przez Województwo finansowana ze środków własnych Województwa Małopolskiego. Zadanie wieloletnie (2016-2023). W 2021 roku opracowano zmianę koncepcji remontu budynku szkoły przy Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym im. Ks. Karola Wojtyły w Mszanie Dolnej - nowy Program funkcjonalno-użytkowy dopasowany do zapewnionych finansów w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Przeprowadzono przetarg na wykonawcę robót budowlanych w formule „zaprojektuj i wybuduj”. Podpisano umowę z wykonawcą robót budowlanych. Całość zadania – 21,5 mln zł, poniesione wydatki w 2021 roku – 26,2 tys. zł.

6.7. Lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy i wymagań nowoczesnej gospodarki

(MPI) (S) Małopolskie Centrum Nauki - projekt zintegrowany – projekt realizowany w latach 2015 – 2023, mający na celu budowę nowoczesnej i innowacyjnej placówki, która przyczyni się do uzupełniania oraz rozwoju oferty edukacyjnej i kulturalnej regionu. Misją Małopolskiego Centrum Nauki jest angażowanie mieszkańców Małopolski do inspirującego kontaktu z nauką, kulturą i edukacją, by aktywnie

poznawali świat i zmieniali go na lepsze. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: 1) Podpisano umowę z Generalnym Wykonawcą (GW) na wykonanie robót budowlanych; 2) Zakończono realizację etapu V umowy z firmą projektową w zakresie doradztwa w przygotowaniu i przeprowadzeniu przetargu na GW; 3) Rozpoczęto roboty budowlane, które są kontynuowane; 4) Uzyskano pozwolenia Miejskiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie robót bud. oraz badań archeologicznych; 5) Wykonano badania archeologiczne; 6) Rozstrzygnięto przetargi dot. eksponatów i podpisano umowy z wykonawcami; 7) Rozstrzygnięto postępowanie przetargowe dot. wyposażenia przestrzeni dla dzieci – Akademii Dzieci; 8) Realizowano pokazy prowadzone przez animatorów w ramach Mobilnego Projektu Edukacyjnego *Naukowiej*. Całkowita wartość projektu: 245,4 mln zł. Poniesione nakłady ogółem: 44,2 mln zł, w tym nakłady poniesione w 2021 roku: 24,2 mln zł.

(MPI) Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce II – projekt pozakonkursowy w ramach RPO WM. Celem projektu jest budowa kompleksowego wsparcia kształcenia i doradztwa zawodowego, poprzez poprawę efektywności kształcenia zawodowego oraz podniesienie u uczniów małopolskich szkół podstawowych zdolności do podejmowania właściwych decyzji dotyczących dalszej

ścieżki edukacyjnej i zawodowej, a w dobie pandemii COVID-19 wsparcie organów prowadzących szkoły zawodowe w zakresie prowadzenia nauki w formule zdalnej poprzez dokonanie zakupów komputerów/laptopów/tabletów, a także dostępu do Internetu oraz niezbędnego oprogramowania, które będą użyczane uczniom i nauczycielom. Parterami projektu są organy prowadzące szkoły zawodowe, gminy a także uczelnie. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: opracowano Raport Branżowy dot. realizacji działań w obszarze kształcenia zawodowego w regionie, zorganizowano i przeprowadzono w formule on-line kursy umiejętności komputerowych dla 116 uczniów. W ramach realizacji komponentu zawodowego Małopolskiej Chmury Edukacyjnej prowadzone były zajęcia on-line we współpracy z 6 uczelniami w 7 obszarach kształcenia zawodowego: język angielski zawodowy, budownictwo, żywność, środowisko, turystyka, zajęcia o profilu elektryczno-elektronicznym i mechaniczno-mechatronicznym oraz zrealizowano naukowe warsztaty weekendowe bezpośrednio na uczelniach w Krakowie, Tarnowie i Suchej Beskidzkiej, przeprowadzono dodatkową kolejną edycję szkoleń z zakresu TIK dla 64 nauczycieli kształcenia zawodowego. W ramach zadania projektowego *Centrum Kompetencji zawodowych WM w branży turystyczno-gastronomicznej* oraz *Centrum Kompetencji zawodowych WM w branży medyczno-społecznej* prowadzona była współpraca z pracodawcami w celu pozyskania miejsc odbywania stażu zawodowego dla uczniów i słuchaczy, realizacja staży z możliwością wypłaty stypendium dla 258 uczniów i słuchaczy, kursy i szkolenia zawodowe dające dodatkowe umiejętności i kwalifikacje dla 183 uczniów i słuchaczy. W zakresie działań związanych z doradztwem zawodowym dla uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową zorganizowano Festiwal Zawodów w formie studia telewizyjnego on-line – Studio Zawodów oraz Studio Medyczne, a także serię spotkań z przedsiębiorcami on-line dla uczniów, prowadzono przygotowania do kolejnej edycji Festiwalu Zawodów w 2022 roku. W ramach pakietu edukacyjnego Małopolskiej Trasy Antykryzysowej dla szkół zawodowych prowadzono działania związane z zakupem sprzętu komputerowego do nauczania zdalnego. Całkowita wartość projektu: 56,3 mln zł, nakłady poniesione ogółem: 40,5 mln zł, nakłady poniesione w 2021 roku: 3,4 mln zł. Projekt będzie kontynuowany w przyszłości i uzyskał status przedsięwzięcia strategicznego uwzględnionego w Strategii „Małopolska 2030”.

Centra Kompetencji Zawodowych – konkursy realizowane przez Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości w ramach RPO WM. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie: narastająco – 41 787, w 2021 r. – 12 606. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy: narastająco – 16 746 w roku 2021 – 4 975. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego: narastająco – 208, w 2021 r. – 64. Liczba podmiotów realizujących zadania centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego objętych wsparciem w programie: narastająco – 83, w 2021 r. – 21. Od początku realizacji programu do 31.12.2021 r. ogłoszono 4 konkursy na kwotę dofinansowania projektów ok. 324,7 mln zł. Liczba wszystkich realizowanych umów to 90 o wartości ok. 310,1 mln zł, dofinansowanie ok. 278,9 mln zł. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości ponad 40,0 mln zł.

(MPI) Kierunek Kariera – projekt pozakonkursowy realizowanych w ramach RPO WM skierowany do pracujących osób dorosłych w zakresie podnoszenia kompetencji lub kwalifikacji ogólnych, głównie z zakresu języków obcych i kompetencji cyfrowych; w trakcie realizacji. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 roku: 12 825 uczestników przystąpiło do projektu w tym 4 864 osoby z wyższym wykształceniem w wieku 25-50 lat. Podpisano 8 040 umów z uczestnikami projektu. Zawarto 61 umów z instytucjami szkoleniowymi na rozliczenie usług z wykorzystaniem elektronicznych bonów szkoleniowych w ramach projektu *Kierunek Kariera*. Z tytułu rozliczonych usług operatorowi systemu przekazano kwotę 4,9 mln zł.

Przeprowadzono działania podnoszące świadomość uczenia się przez całe życie: Małopolski Kongres Szkolnego Doradztwa Zawodowego, Małopolski Dzień Uczenia się, Konferencję Małopolska Otwarta na Wiedzę, Ogólnopolski Tydzień Kariery, konkurs Edukacyjna Gmina Małopolski. Z uwagi na sytuację wywołaną wystąpieniem epidemii i ograniczeń z niej wynikających zmniejszeniu uległa kwota rozliczonych usług szkoleniowych. Wprowadzono możliwość realizacji usług poradnictwa zawodowego w formie zdalnej z użyciem platformy e-learningowej oraz z wykorzystaniem narzędzia telekonferencyjnego. Całkowita wartość projektu: 94,1 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 41,4 mln zł, poniesione nakłady w 2021 roku: 11,5 mln zł.

(MPI) Kształcenie zawodowe osób dorosłych – Kierunek Kariera Zawodowa – projekt pozakonkursowy realizowany w ramach RPO WM skierowany do pracujących osób dorosłych w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: podpisano 5 166 umów z uczestnikami projektu na realizację usług zmierzających do uzyskania kwalifikacji lub nabycia kompetencji, zawarto 104 umowy z instytucjami szkoleniowymi na rozliczenie usług z wykorzystaniem elektronicznych bonów szkoleniowych w ramach projektu *Kierunek Kariera Zawodowa*, 5 740 osób podniosło kompetencje, zatwierdzono 12 sprawozdań operatora z obsługi systemu

bonów szkoleniowych. Z tytułu rozliczonych usług operatorowi systemu przekazano kwotę 16,7 mln zł. Z projektu skorzystało 1 500 osób z wyższym wykształceniem w wieku 25-50 lat i wyczerpano w ten sposób założone limity. Całkowita wartość projektu: 94,1 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 43,6 mln zł, poniesione nakłady w 2021 roku: 20,2 mln zł.

(MPI) Łap skilla – projekt pozakonkursowy realizowanych w ramach PO WER dla osób dorosłych do 29. r.ż. w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji ogólnych i zawodowych. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: prace doradców, były skoncentrowane na działaniach dotyczących tworzenia ścieżki klienta i powstaniu dokumentacji procesu doradczego w projekcie Łap skilla!, w tym tworzenie Bilansu na Początek Kariery. Zrekrutowano 921 uczestników. W ramach grupowych spotkań informacyjnych – Portfolio przeprowadzono 54 spotkania. Odbyło się 1 046 spotkań indywidualnych uczestników projektu z doradcą zawodowym. Przygotowano 737 Indywidualnych Planów Rozwoju (IPR), na podstawie których złożono zamówienia na bony szkoleniowe. Zawarto 594 umowy. Rozpoczęto realizację umów. Zawarto 86 umów „na rozliczenie Usług z wykorzystaniem elektronicznych bonów szkoleniowych w ramach projektu Łap skilla! z Instytucjami Szkoleniowymi. Całkowita wartość projektu: 11,5 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 736,2 tys. zł, poniesione nakłady w 2021 roku: 684,6 tys. zł.

(MPI) Collaborative Monitoring of Regional Lifelong Learning Policies (akronim projektu: COMORELP) - projekt realizowany w ramach programu Erasmus+. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: przygotowano plan analizy i samooceny regionalnych polityk uczenia się przez całe życie, w tym analizę rozwiązań w zakresie regionalnych polityk uczenia dorosłych w Polsce, analizę podstawowych wymiarów procesu i definicji. Przygotowano i zrealizowano panel ekspercki z udziałem interesariuszy i decydentów tego procesu na poziomie regionu oraz warsztat dla interesariuszy procesu uczenia dorosłych w celu przeprowadzenia wstępnego testu przygotowywanych wskaźników dla oceny regionalnych polityk uczenia dorosłych. Wzięto udział w warsztatach stacjonarnych organizowanych przez jednego z partnerów projektu wraz z prezentacją podsumowującą warsztaty z udziałem interesariuszy. Całkowita wartość projektu: 33,8 tys. euro (156,4 tys. zł), poniesione wydatki ogółem: 18,5 tys. zł, wydatki poniesione w 2021 r.: 18,5 tys. zł.

Małopolskie Standardy Usług Edukacyjno-Szkoleniowych MSUES. Znak jakości MSUES jest związany z certyfikowaniem firm szkoleniowych i doradczych pod względem jakości - jest wieloletnim przedsięwzięciem Województwa Małopolskiego ułatwiającym przedsiębiorcom i osobom indywidualnym wybór dobrej oferty szkoleń oraz usług doradczych. Małopolska, jako jedyny region w Polsce, stworzyła własny system zapewniania jakości szkoleń. Znak jakości istnieje od 7 lat, przyznawany jest on na 3 lata. Na koniec 2021 roku posiadało go 254 firm szkoleniowych i innych instytucji. W 2021 r. przyznano 91 znaków jakości MSUES, a czego 57 dla nowych firm i 34 recertyfikacje.

7. RYNEK PRACY

Opracowanie: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W ramach Kierunku Rynek Pracy w 2021 roku realizowano 16 działań w formie projektów własnych Województwa lub projektów konkursowych finansowanych ze środków unijnych oraz zadań własnych Województwa finansowanych z innych źródeł. W 2021 roku wydatkowano w sumie 345,3 mln zł na wskazane zadania, których wartość ogółem wynosi 2,0 mld zł.

W zakresie zmian w projektach spowodowanych pandemią COVID-19 2021 rok był spokojniejszy od poprzedniego. Zadania realizowane były w zaplanowanych zakresach i wykorzystywano w nich rozwiązania wypracowane od początku pandemii lub w okresach mniejszej zachorowalności, prowadzono działania w formie sprzed sytuacji kryzysowej. Doświadczenia z realizacji projektów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie wskazują, że większość osób powracających z zagranicy, które stają się uczestnikami projektów, gotowa jest do podjęcia pracy i, nawet bez wsparcia w ramach projektów, nie staje się bierna zawodowo. W związku z tym nastąpi korekta wskaźników projektów skierowanych do reemigrantów (mniejszy udział osób biernych zawodowo).

W ramach realizowanych zadań objęto wsparciem, które służyło wzrostowi konkurencyjności na rynku pracy czy pozwalało na powrót na rynku pracy w związku ze znalezieniem się w różnych sytuacjach życiowych i zawodowych, prawie 31,5 tys. osób, w tym ponad 20,7 tys. osób to pozostające bez pracy, a połowa z nich (10,9 tys. osób) to osoby do 30 roku życia.

Przeprowadzono ponad 3,3 tys. usług doradczych i konsultacyjnych dla uczestników projektów, z czego co najmniej 1,4 tys. zdalnie.

W ramach projektów skierowanych na zwalczanie lub przeciwdziałanie skutkom pandemii COVID-19 ochroniono przed likwidacją 240 miejsc pracy. Stworzono 668 nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (w formie miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych lub u opiekunów dziennych). Opracowano również 65 strategii zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwach.

Ponadto prowadzono działania promocyjno-informacyjne i szkoleniowe. Nawiązano współpracę z 615 przedsiębiorcami, 55 instytucjami kultury i 60 innego rodzaju instytucjami, w zakresie realizacji i promocji zadań. Zorganizowano 17 spotkań i szkoleń w zakresie ekonomii społecznej dla instytucji, zorganizowano akcję promocyjną przeprowadzoną w 13 szkołach pn. *Szkoła Biznesu Społecznego*, przekazano 5 grantów dla małopolskich podmiotów ekonomii społecznej w zakresie łagodzenia negatywnych skutków pandemii COVID-19.

Zrealizowano 3 badania, z czego 1 w zakresie rynku pracy i 2 badania w zakresie ekonomii społecznej. Opracowano model tworzenia dokumentów planistycznych z wykorzystaniem instrumentów ekonomii społecznej.

Trzy projekty wpisane do Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego *Małopolska 2030*, określone jako: *Małopolski Pociąg do Kariery*, *Nowy start w Małopolsce 2.0*, *Pracownicy - najlepsza inwestycja dla firmy* są wpisane, jako projekty pozakonkursowe, do projektu programu regionalnego *Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027*.

Ponadto rozpoczęto prace nad przygotowaniem Programu Rozwoju dla rynku pracy i edukacji, stanowiącego wsparcie dla realizacji Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego *Małopolska 2030*. W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie przeprowadzono przegląd w zakresie nowoczesnych metod i form przygotowywania dokumentów strategicznych (na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym). Opracowywane są również informacje, które mają usprawnić proces przygotowania Programu, np. definicje, propozycje schematów, jak również przygotowywany jest harmonogram prac nad Programem Rozwoju. W planach jest również zorganizowanie spotkania z przedstawicielami Departamentu Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, jako instytucjami, które wpisują się we wskazane w Strategii

główne kierunki polityki rozwoju dot. edukacji i rynku pracy. Planowane jest również spotkanie z przedstawicielami Departamentu Rozwoju Regionu koordynującego przygotowanie Strategii oraz Programów Rozwoju.

Dodatkowo, w związku z tym, że Kierunek Rynek Pracy obejmuje również temat ekonomii społecznej, należy wskazać, że 21 grudnia 2021 r. Zarząd Województwa Małopolskiego przyjął uchwałę w sprawie przyjęcia projektu programu pn. *Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Małopolskim do 2030 roku* i skierowania go do konsultacji społecznych, które potrwają do 28 lutego 2022 r.

7.1. Wsparcie na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia

(MPI) Nowy Start w Małopolsce - projekt pozakonkursowy realizowany w ramach RPO WM, mający na celu dostarczenie osobom powracającym z zagranicy informacji na temat możliwości rozwoju, kształcenia, pozyskania zatrudnienia i innych możliwości oferowanych przez region. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: konsultanci i doradcy prowadzili wszechstronne działania wspierające powracających z zagranicy (m.in. wsparcie motywacyjne, analiza lokalnego rynku pracy, możliwości wzmacniania kompetencji, zdobywania kwalifikacji, doradztwo zawodowe, analiza zasobów i kompetencji uczestników, wyszukiwanie możliwości rozwoju i wsparcia, przygotowanie materiałów informacyjnych). Udział w projekcie rozpoczęło 387 osób, a zakończyło 354 osób. Usługi doradcze rozpoczęło 387 uczestników projektu, a usługi konsultacyjne 350. W 2021 roku 398 osób, które zakończyły swój udział w projekcie podjęło aktywność zawodową lub stało się uczestnikiem innego projektu lub rozpoczęło szkolenie, w tym 239 osoby zostały uczestnikami projektu Kierunek Kariera/Kierunek Kariera Zawodowa. W okresie sprawozdawczym zrealizowano 1125 usług doradczych, w tym 683 zdalne oraz 937 usługi konsultacyjne, w tym 738 zdalnie. Bilans na start w Małopolsce sporządzono dla 366 osób. Uruchomiono również cykliczne grupowe spotkania doradców zawodowych z uczestnikami projektu poprzez komunikator Skype (webinary), na których przedstawiano tematykę rynku pracy: m.in.: temat motywacji, metod poszukiwania pracy i informacji na temat przygotowania się do rozmowy o pracę, radzenia sobie ze stresem oraz jak skutecznie znaleźć pracę. Całkowita wartość projektu: 1,5 mln zł, nakłady poniesione w 2021 roku: 473,8 tys. zł, nakłady poniesione od początku realizacji projektu (narastająco) to 972,7 tys. zł.

(MPI) Wróc z POWERem! – projekt pozakonkursowy realizowany w ramach PO WER skierowany do osób w wieku 18-27 lat, które powróciły z zagranicy lub które zamierzają powrócić w zakresie wsparcia ich w podjęciu zatrudnienia i wykorzystania kompetencji i kwalifikacji nabytych za granicą. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: konsultanci i doradcy prowadzili wszechstronne działania wspierające powracających z zagranicy (m.in. wsparcie motywacyjne, analiza lokalnego rynku pracy, możliwości wzmacniania kompetencji, pomoc w zakresie zdobywania kwalifikacji, doradztwo zawodowe, analiza zasobów i kompetencji uczestników, wyszukiwanie możliwości rozwoju i wsparcia, przygotowanie materiałów informacyjnych). Wyłoniono wykonawców na kolejny rok do realizacji usług specjalistycznych (poradnictwo prawne, podatkowe, psychologiczne, usługi tłumaczeniowe, sesje Mastermind) i rozpoczęto ich świadczenie. Udział w projekcie rozpoczęło 191 osób, zrealizowano 647 usług konsultacyjnych i 603 usługi doradcze. Bilans sporządzono dla 170 uczestników projektu. Z usług specjalistycznych skorzystało 56 osób, 47 osób podjęło działania z zakresu aktywizacji zawodowej. Podobnie jak w przypadku projektu Nowy start w Małopolsce obserwuje się mniejsze niż przewidywano zainteresowanie udziałem w projekcie. Całkowita wartość projektu: 2,6 mln zł – w roku 2022 planowane jest zmniejszenie wartości i wskaźników o ok. 30% do wartości 1,8 mln zł. Nakłady poniesione od początku realizacji projektu 615,8 tys. w tym w 2021 roku: 368,3 tys. zł.

Małopolskie Programy Regionalne – programy koordynowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie i realizowane przez powiatowe urzędy pracy z województwa małopolskiego finansowane z Funduszu Pracy; edycja 2021-2022. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: realizowane były 3 programy regionalne tj.: *Konserwator*, *Firma+1* i *Bumerang – powrót na rynek pracy*. W ramach tych programów WUP współpracował z 20 powiatowymi urzędami pracy.

MPR Konserwator realizowany jest przez 13 powiatowych urzędów pracy, które w 2021 roku objęły wsparciem 99 osób bezrobotnych, w tym osoby długotrwale bezrobotne. Nawiązano współpracę z 55 instytucjami kultury i innymi podmiotami realizującymi zadania związane z ochroną zabytków i dziedzictwa kulturowego z terenu Województwa Małopolskiego. Z jednej strony Program wspiera osoby bezrobotne (w szczególności kobiety i osoby długotrwale bezrobotne), z drugiej strony wspiera małopolskie instytucje kultury w zakresie pozyskiwania nowych pracowników. W ramach programu *Konserwator* uruchomiono formy wsparcia takie jak: staże, wyposażenie lub doposażenie miejsca pracy i prace interwencyjne.

MPR Firma+1 realizowany jest przez 18 powiatowych urzędów pracy, które w 2021 roku objęły wsparciem 371 osób bezrobotnych, w tym osoby długotrwale bezrobotne i nawiązano współpracę z 347 pracodawcami. *Firma+ 1* jest programem regionalnym, w którym pomoc w zatrudnieniu pracownika otrzymują mikro i mali przedsiębiorcy oraz osoby samozatrudnione. Tym samym stanowi on odpowiedź na potrzeby dwóch grup: z jednej strony wspiera osoby bezrobotne w procesie aktywizacji zawodowej, z drugiej jest narzędziem, dzięki któremu małe lokalne firmy zdobywają często pierwszych dla nich pracowników. W ramach programu *Firma+1* uruchomiono formy wsparcia takie jak: staże, prace interwencyjne, wyposażenia lub doposażenia miejsca pracy.

MPR Bumerang – powrót na rynek pracy realizowany jest przez 15 powiatowych urzędów pracy. W ramach tego programu w 2021 roku wsparcie otrzymało 306 osób bezrobotnych, w szczególności osób do 30 roku życia, a także zwolnionych z przyczyn zakładu pracy. Podjęto współpracę z 248 pracodawcami. Program ma na celu pomoc w jak najszybszym powrocie do pracy osobom, które w ostatnim czasie utraciły zatrudnienie z powodu zmian na rynku pracy wywołanych epidemią COVID-19. W ramach programu zostały uruchomione następujące formy wsparcia: staże, prace interwencyjne, wyposażenie lub doposażenie miejsca pracy, szkolenia oraz dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Całkowita wartość programów regionalnych na lata 2021-2022 wynosi: 18,7 mln zł ze środków Funduszu Pracy, nakłady poniesione w 2021 r.: 8,2 mln zł.

Małopolskie Partnerstwo na rzecz Osób Młodych (zadanie realizowane w ramach Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój /PO WER/) – partnerstwo liczące niemal 80 instytucji mające na celu integrowanie partnerów podejmujących działania na rzecz ludzi młodych w regionie. Współpraca ta ma na celu poprawę sytuacji na rynku pracy osób młodych. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: przeprowadzono procedurę wyboru składu Rady Programowej MPM. Zorganizowano i przeprowadzono trzy spotkania z cyklu *Partnerzy przy kawie*. Pierwsze poruszało temat influencer marketingu, jako dobrego narzędzia promocji dla administracji publicznej. Kolejne dwa spotkania, zorganizowane we współpracy z Małopolskim Partnerstwem Kształcenia Ustawicznego, dotyczyły potrzeb i możliwości osób młodych z niepełnosprawnościami. Zorganizowane i przeprowadzone zostały łącznie cztery spotkania Rady Programowej MPM. Zorganizowano dwudniowe szkolenie online pt. *Zarządzanie zmianą* w formie warsztatowej dla członków Partnerstwa. Uruchomiono miesięczny Newsletter MPM służący wymianie bieżących informacji między członkami Partnerstwa.

(INNE) Małopolskie Gwarancje dla Młodzieży – projekty pozakonkursowe powiatowych urzędów pracy realizowane w ramach PO WER. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.:

1. Powiatowe urzędy pracy realizowały projekty aktywizacji zawodowej dla zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych do 29 roku życia. Do końca 2021 roku wsparto 57 tys. osób bezrobotnych, w tym w 2021 roku 8 tys. osób. Całkowita wartość realizowanych w tym obszarze projektów: 668,8 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 85,8 mln zł, z czego 1,3 mln zł na dofinansowanie 240 miejsc pracy w ramach zwalczania lub przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19.
2. Projekty aktywizacji zawodowej wyłonione w drodze konkursu kierowane są do osób młodych pozostających bez pracy, biernych zawodowo, bezrobotnych lub pracujących. Do końca 2021 roku wsparciem objętych zostało 12,5 tys. osób bezrobotnych i biernych zawodowo, w tym w 2021 roku

2,4 tys. osób. Całkowita wartość realizowanych w tym obszarze projektów : 240,2 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 49,4 mln zł.

(INNE) Wsparcie osób po 30 r.ż. w powrocie na rynek pracy – projekty pozakonkursowe powiatowych urzędów pracy realizowane w ramach RPO WM:

1. Powiatowe urzędy pracy realizowały projekty aktywizacji zawodowej dla zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych w wieku 30 lat i więcej należących do co najmniej jednej z poniższych grup: osoby powyżej 50 roku życia, długotrwale bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o niskich kwalifikacjach, kobiety. Do końca 2021 roku wsparciem objęto 29,4 tys. osób, z czego 4,5 tys. osób w 2021 roku. Całkowita wartość realizowanych w tym obszarze projektów: 408,9 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 52,5 mln zł.
2. Projekty aktywizacji zawodowej wyłonione w drodze konkursu kierowane są do osób pozostających bez pracy (bezrobotnych i biernych zawodowo), których sytuacja na rynku pracy jest najtrudniejsza, tj. osób powyżej 50 r.ż., długotrwale bezrobotnych, osób z niepełnosprawnościami, osób o niskich kwalifikacjach oraz kobiet. Do końca 2021 r. w projektach wzięło udział 16,5 tys. osób, które otrzymały kompleksowe wsparcie umożliwiające im wejście/powrót na rynek pracy, z czego w 2021 roku 5,1 tys. osób. Całkowita wartość realizowanych w tym obszarze projektów: 253 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 59,1 mln zł.

(INNE) Aktywni do emerytury – wsparcie na rzecz utrzymania aktywności zawodowej – projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM. Celem projektów jest wsparcie pracodawców w zakresie opracowania, a następnie wdrożenia strategii zarządzania wiekiem. W ramach projektów opracowano 388 strategii zarządzania wiekiem, z tego 65 w roku 2021. Całkowita wartość realizowanych w tym obszarze projektów: 12 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 1,1 mln zł.

(INNE) Rodzina i praca – godzenie życia zawodowego i rodzinnego osób opiekujących się osobami zależnymi - projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM. Projekty dotyczyły zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych, przez dziennego opiekuna oraz przez nianię. Dotychczas powstało 4,1 tys. miejsc opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych oraz u dziennego opiekuna, z tego 668 w 2021 r. Całkowita wartość realizowanych w tym obszarze projektów: 117,7 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 5,3 mln zł.

7.2. Działania wspierające aktywizację społeczno-zawodową adresowane do pracodawców

(INNE) Uczące się kadry przedsiębiorstw – konkursy realizowane w ramach RPO WM. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: małopolskie MŚP korzystały ze wsparcia w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników w oparciu o podmiotowy system finansowania usług rozwojowych. W Małopolsce system ten oparty jest o wykorzystanie bonów rozwojowych. Środki publiczne przyznane są przedsiębiorcy i to on decyduje o wyborze szkolenia i/lub usługi doradczej odpowiednich dla siebie i swoich pracowników. Dotychczas ze wsparcia skorzystało 29 325 pracowników, z tego 9 301 osób w roku 2021. Całkowita wartość 6 realizowanych w tym obszarze projektów: 171,8 mln zł , poniesione nakłady w 2021 r.: 47,5 mln zł.

(INNE) Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych – dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej - istotnym elementem włączającym osoby niepełnosprawne w rynek pracy jest rehabilitacja zawodowa w zakładach aktywności zawodowej. Zakłady aktywności zawodowej są elementem chronionego rynku pracy. Celem ich działania jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym, u których orzeciono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, przygotowanie ich do życia w otwartym środowisku oraz pomoc w realizacji niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. W województwie małopolskim w 2021 r. działało 12 zakładów aktywności zawodowej w 10 powiatach – dwa na terenie Krakowa, dwa na terenie powiatu nowosądeckiego, po jednym w powiatach: gorlickim, krakowskim, tarnowskim, miechowskim, olkuskim, brzeskim, suskim i w Tarnowie. Wg stanu na koniec roku 2021 w małopolskich zakładach aktywności zawodowej zatrudnionych było 506 osób

z niepełnosprawnościami (o 64 więcej niż rok wcześniej). W 2021 r. na dofinansowanie kosztów działalności zakładów aktywności zawodowej Samorząd Województwa Małopolskiego przekazał 11,4 mln zł ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych będących w dyspozycji województwa oraz 1 mln 837 tys. zł z budżetu województwa. Dodatkowo wsparł utworzenie nowego zakładu aktywności zawodowej w Suchej Beskidzkiej kwotą 275,5 tys. zł. Województwo Małopolskie od lat konsekwentnie poszerza ofertę zatrudnienia dla osób z niepełnosprawnościami, tworząc nowe zakłady aktywności zawodowej w różnych częściach regionu. Tym samym przyczynia się do zwiększania dostępności pracy dla osób z niepełnosprawnościami w miejscach, w których wcześniej nie było takich możliwości. W ciągu ostatnich 10 lat podwoiła się liczba małopolskich zakładów aktywności zawodowej, a liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w tych zakładach wzrosła dwuipółkrotnie.

7.3. Programy przekwalifikowywania pracowników zagrożonych utratą pracy lub pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie

(INNE) Wsparcie dla osób przechodzących zawodową zmianę – konkursy realizowane w ramach RPO WM. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: w Małopolsce realizowane były projekty outplacementowe, w ramach których osoby zagrożone zwolnieniem, pracownicy przewidziani do zwolnienia oraz osoby zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracownika, a także osoby odchodzące z rolnictwa mogły uzyskać wsparcie, które pozwoli im utrzymać pracę lub powrócić na rynek pracy. Przyjęto do realizacji 20 projektów, z tego w 2021 r. w realizacji było 13 projektów. Dotychczas ze wsparcia skorzystało 2 587 osób, z czego 818 w 2021 roku. Całkowita wartość projektów: 64,6 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r: 15,1 mln zł.

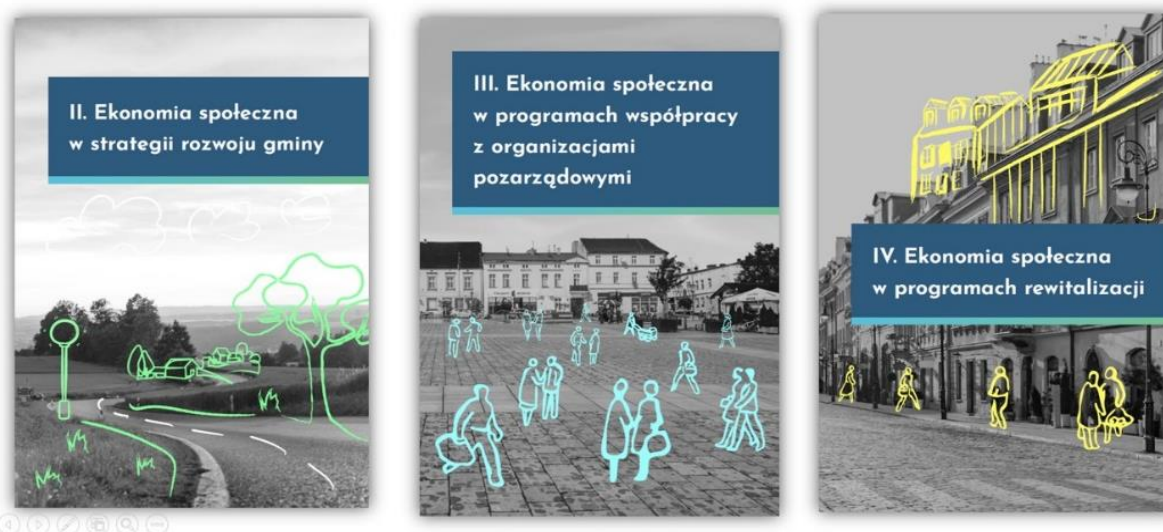
7.4. Rozwój ekonomii społecznej

(MPI) Małopolski Ośrodek Koordynacji Ekonomii Społecznej – zadanie realizowane w ramach RPO WM w latach 2015-2023. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: organizowano prace Małopolskiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (MKRES) oraz opracowano projekt Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Przeprowadzono konkurs *Małopolski Lider Przedsiębiorczości Społecznej* (pula nagród pozyskanych od sponsorów wyniosła 45 tys. zł, a laureatem głównej nagrody została Społeczna 21 Sp. z o.o.). W ramach współpracy z Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) - zorganizowano 4 spotkania. Opracowano opinie na potrzeby akredytacji. Koordynowano badanie MRiPS dot. monitorowania działalności OWES. Prowadzono regionalną listę przedsiębiorstw społecznych. W ramach współpracy z JST – zorganizowano 3 spotkania dla przedstawicieli JST (dot. zakładania przedsiębiorstw społecznych oraz działalności centrów usług społecznych). Upowszechniono ofertę podmiotów ekonomii społecznej podczas lokalnych wydarzeń targowych m.in. *Wielkowiejskiego Targu*. Sfinansowano realizację inicjatyw lokalnych na rzecz reintegracji społeczno-zawodowej JR-JST ze Stowarzyszeniem Pomocy Socjalnej *Gaudium et Spes*, Fundacją Rozwoju Edukacji, Pracy Integracji oraz WTZ Bonifraterskiej Fundacji Dobroczynej. W ramach działań edukacyjnych zorganizowano: akcję edukacyjną *Szkoła Biznesu Społecznego*, przeprowadzono finał akcji, w którym wzięło udział 13 szkół. Dodatkowo zorganizowano zajęcia dla studentów UEK i UP – spotkania z praktykami, osobami prowadzącymi przedsiębiorstwa ekonomii społecznej. Zorganizowano *XII Tydzień Ekonomii Społecznej* - w 23 wydarzeniach na 7 małopolskich uczelniach wzięło udział ponad 500 studentów. Realizowano badania: *Usługi reintegracji społeczno-zawodowej w okresie pandemii*, *Monitoring współpracy małopolskich gmin i powiatów z PES w 2020*. Zorganizowano 3 spotkania sieciujące WTZ i ZAZ o charakterze diagnostyczno-informacyjnym oraz dwa spotkania Forum WTZ Małopolska. Kontynuowano współpracę z partnerem biznesowym – UBS Polska oraz koordynowano organizację II edycji Programu *Współ dla PES* celem złagodzenia negatywnych skutków epidemii SARS-Cov-2. Wsparcie w postaci grantów w wysokości 10 tys. zł każdy otrzymało 5 małopolskich podmiotów ekonomii społecznej. Zrealizowano pierwszą wersję akcji *MentorES* - nawiązano 6 relacji mentoringowych między klasycznym biznesem a firmami społecznymi. We współpracy z ASP i UMWM prowadzono prace mające na celu wdrożenie do produkcji w podmiotach ekonomii społecznej

projektów pamiątek regionalnych tworzonych przez studentów ASP. Wspierano sprzedaż produktów podmiotów ekonomii społecznej poprzez opracowanie dwóch katalogów produktów; prowadzenie platformy sprzedażowej: www.sklep.es.malopolska.pl; certyfikację Znakiem Zakup Prospołeczny; organizację warsztatów dot. sprzedaży w internecie, kontaktów z klientami, opracowywania ofert sprzedażowych oraz doskonalenia umiejętności cyfrowych. Opłacono udział podmiotów ekonomii społecznej w kilku wydarzeniach targowych, zorganizowano targi pn. *Smaki małopolskiej ekonomii społecznej*. Całkowita wartość projektu: 5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 3,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 558 tys. zł.

(MPI) System partycypacyjnego zarządzania sferą ekonomii społecznej – projekt pozakonkursowy realizowany w ramach PO WER prowadzony przez Województwo Małopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w partnerstwie z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (Lider), Uniwersytetem Warszawskim oraz Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu (zadanie zakończone 30.09.2021 r.). Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie odpowiedzialny był w projekcie za realizację zadania *Stworzenie partycypacyjnego mechanizmu oceny istniejących oraz wypracowywania propozycji nowych form i instrumentów wsparcia ekonomii społecznej w obszarze strategicznym i programowym*.

Miejsce i rola ekonomii społecznej w trzech dokumentach...

Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: opracowano i poddano konsultacjom model tworzenia lokalnych programów rozwoju w oparciu o instrumenty ekonomii społecznej. Uczestniczono w pracach grupy strategicznej Krajowego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej oraz Laboratoriach Ekonomii Społecznej. W ramach V Ogólnopolskiego Forum Ekonomii Społecznej i Solidarnej (OFESiS) zorganizowano Konferencję Open Space Technology *Ekonomia Społeczna w centrum zmieniającego się świata. Szanse i wyzwania*. W ramach prac nad ewaluacją modelu tworzenia regionalnych planów ekonomii społecznej opracowano koncepcję, dokonano rozeznania postępu prac nad planami w poszczególnych regionach, zrealizowano badania ewaluacyjne dotyczące użyteczności opracowanego przez ROPS modelu tworzenia regionalnych programów rozwoju ekonomii społecznej, zaprezentowano raport wraz z uzupełnieniem do modelu na spotkaniu grupy ds. koordynacji ekonomii społecznej KKRES. Opracowano model tworzenia dokumentów planistycznych z wykorzystaniem instrumentów ekonomii społecznej. Całkowita wartość projektu po stronie Samorządu Województwa Małopolskiego: 464,2 tys. zł; w tym nakłady poniesione w 2021 r.: 87,1 tys. zł.

(MPI) Podniesienie kompetencji kadr OWES – projekt konkursowy realizowany w ramach PO WER, prowadzony przez Województwo Małopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie w partnerstwie z Uniwersytetem Papieskim im. Jana Pawła II (lider) oraz Spółdzielnią Socjalną Równość, którego celem jest podniesienie kompetencji pracowników Ośrodków Wsparcia Ekonomii

Spółecznej (OWES) z województw: małopolskiego, śląskiego i świętokrzyskiego, w tym w zakresie standardów usług OWES i przygotowania konsultantów OWES do wspierania podmiotów ekonomii społecznej w ubieganiu się o zamówienia publiczne. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: Zrealizowano badanie potrzeb szkoleniowo-doradczych OWES. Opracowano raport z badania oraz program szkoleń na 2021 i 2022 rok. Zorganizowano 2 spotkania sieciujące dla pracowników OWES. Zorganizowano 5 szkoleń, w których wzięło udział 56 osób. Całkowita wartość projektu po stronie Samorządu Województwa Małopolskiego: 405,2 tys. zł, poniesione nakłady ogółem: 187,2 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 125,9 tys. zł.

(INNE) Zapewnienie dostępu do usług bezpośredniego wsparcia inicjatyw oddolnych, nowopowstających oraz działających podmiotów ekonomii społecznej – przedsięwzięcie realizowane w ramach RPO WM 2014-2020, obejmujące usługi: animacji lokalnej, rozwoju ekonomii społecznej oraz wsparcia istniejących podmiotów ekonomii społecznej. W ramach konkursów (2 tury – wybór i kontynuacja zakończonych) wybrano do dofinansowania 10 projektów (ośrodki wsparcia ekonomii społecznej – OWES) realizowanych w każdym subregionie Małopolski przez dwa konsorcja posiadające akredytację Ministerstwa. Pierwsze konsorcjum obejmuje wsparciem subregiony: krakowski i Małopolska Zachodnia. Drugie konsorcjum obejmuje wsparciem subregiony: tarnowski, sądecki i podhalański. Do końca 2021 r. (w 2016 r., w 2019 r. i 2020 r.) zawarto 10 umów dot. ww. działań na kwotę wartości projektów 80,8 mln zł. Kwota ta obejmuje wsparcie przeznaczone na działalność ośrodków wsparcia ekonomii społecznej w każdym z subregionów Małopolski łącznie z dotacjami na tworzenie miejsc pracy dla osób i organizacji chcących założyć przedsiębiorstwo społeczne. Wartość środków wydatkowanych na działalność ośrodków wsparcia ekonomii społecznej łącznie do końca 2021 roku: 64,4 mln zł, w tym w 2021 roku wydano 18,5 mln zł.

7.5. Doskonalenie i dostosowywanie działań służb zatrudnienia do aktualnej sytuacji na rynku pracy

Bonus dla biznesu projekt realizowany w ramach ogłoszonego przez Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii konkursu na realizację programów pilotażowych pod nazwą *Nowe spojrzenie – nowe możliwości* na lata 2021–2022, realizowanego w ramach programu *Plan dla Pracy i Rozwoju*; w trakcie realizacji. Projekt ma na celu upowszechnianie działań związanych z zarządzaniem różnorodnością, w tym wiekiem, promowanie dobrych praktyk w tym obszarze, a także pomoc pracodawców we wdrażaniu rozwiązań, których celem jest wydłużenie aktywności zawodowej pracowników. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: realizację projektu rozpoczęto 1.10.2021 roku. W roku 2021 przygotowano założenia metody współpracy konsultantów z pracodawcami. Do zadania tego zaangażowano ekspertów zewnętrznych z obszaru zarządzania zasobami ludzkimi oraz zarządzania różnorodnością, w szczególności wiekiem. Opracowana metoda zakłada objęcie pracodawców wsparciem doradczym obejmującym diagnozę i analizę sytuacji firmy ze szczególnym uwzględnieniem obszaru zasobów ludzkich, opracowanie strategii zarządzania wiekiem oraz przygotowanie Indywidualnego Planu Wsparcia, w ramach którego zostaną dofinansowane nowe formy wsparcia dla pracodawców i ich pracowników. W listopadzie 2021 roku przeprowadzono nabór 20 firm, w których wypracowana metoda będzie stosowana. W grudniu odbyły się pierwsze spotkania diagnostyczne w firmach. Całkowita wartość projektu: 2,5 mln zł ze środków Funduszu Pracy, nakłady poniesione w 2021 r.: 158 tys. zł.

Barometr zawodów – badanie realizowane na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, finansowane z Funduszu Pracy. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: przeprowadzono kolejną turę badania. Wyniki badania w skali całego kraju wskazują na pogłębienie niedoboru pracowników na rynku pracy. Również w Małopolsce prognozowany jest wzrost liczby zawodów deficytowych – z 28 w 2021 roku do 34 w 2022. Poszukiwani będą m.in. przedstawiciele branży medyczno-opiekuńczej, budowlanej i produkcyjnej. Tylko w jednym zawodzie, w skali województwa może wystąpić nadwyżka poszukujących pracy, tj. w zawodzie ekonomisty. Taka sytuacja wynika z dużej podaży absolwentów zarówno na poziomie średnim, jak i wyższym. Nakłady poniesione w 2021 r.: 230,7 tys. zł.

SRW MAŁOPOLSKA 2030

OBSZAR II GOSPODARKA

Przedsięwzięcia strategiczne

Nazwa przedsięwzięcia	Stan realizacji
Małopolski Most Innowacji	Projekt w trakcie realizacji. Od października 2020 r. do grudnia 2021 r. trwał pilotaż Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO). W 2022 r. zostanie on poszerzony o kolejne Inteligentne Specjalizacje.
SPIN – Małopolskie Centra Transferu Wiedzy	Projekt realizowany w latach 2019-2023, finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach którego świadczone były proinnowacyjne usługi dla przedsiębiorców w Małopolsce przez powołane w ramach projektu Centra Transferu Wiedzy. W nowej perspektywie finansowej planowana jest kontynuacja projektu jako przedsięwzięcia strategicznego.
Centrum Business in Małopolska	W 2021 r opracowano wstępny zakres merytoryczny projektu, który w przyszłości ma doprowadzić do zwiększonej atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
Małopolska Przedsiębiorcza	Kreowanie postaw przedsiębiorczych wśród Małopolan i wspieranie firm na różnych etapach rozwoju wymaga zaangażowania środków w ramach różnych programów. W zależności od dostępności źródeł finansowania szczegółowy zakres projektu będzie modyfikowany. Opracowano zakres merytoryczny oraz koncepcję projektu.
Małopolska Giełda Rolna	Powołanie do życia Małopolskiej Giełdy Rolnej jest działaniem wielowątkowym i wymagającym szczegółowego przygotowania. Trwały prace koncepcyjne, które będą kontynuowane w 2022 r.
Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Województwie Małopolskim	Trwają prace nad dokumentacją projektową prowadzone w ramach środków Pomocy Technicznej RPO WM.
Małopolska Arena Czasu Wolnego	W ramach przedsięwzięcia w latach 2021-2023 realizowany jest z RPO WM projekt <i>Małopolska – cel podróży – m.in.</i> wykonano brief komunikacyjno-strategiczny na kampanię promocyjną regionu; przygotowano koncepcję kreatywną kampanii promującej ofertę turystyczną Małopolski i Krakowa; wyprodukowano 5 spotów promocyjnych; wykonano podstawowe grafiki promocyjne dla kampanii.
Małopolska – Centrum Turystyki Zrównoważonej	Założeniem projektu jest zachęcenie turystów do podróżowania do miejsc w Małopolsce dotychczas rzadziej odwiedzanych. Wymaga to odpowiedniego przygotowania zarówno infrastrukturalnego, jak i promocyjnego. Szczegółowa koncepcja projektu nie została jeszcze przygotowana.
Drogi Wojewódzkie dostosowane do wymogów UE	Gotowa koncepcja projektu. Obecnie jest opracowywana dokumentacja projektowa.

Nazwa przedsięwzięcia	Stan realizacji
Budowa spójnej sieci połączeń kolejowych - aglomeracyjnych i regionalnych SKA MKR	Projekt jest w trakcie realizacji. Pozyskano dokumentację, o charakterze prognostycznym i projektowym, pozwoli to określić pożądany standard nowej lub zrewitalizowanej infrastruktury kolejowej wraz z określeniem standardu pasażerskich połączeń kolejowych realizowanych z wykorzystaniem tej infrastruktury. Dokumentacja będzie też wykorzystywana w dalszych działaniach Województwa Małopolskiego, w zakresie budowy spójnej sieci połączeń kolejowych o standardzie dostosowanym do potrzeb pasażerów.
Inwestycje drogowe przyjazne środowisku	Gotowa koncepcja projektu. Obecnie jest opracowywana dokumentacja projektowa.
Rozwój małopolskiego systemu e-zdrowia	Szczegółowy zakres będzie przygotowany po zatwierdzeniu ostatecznych, założeń i wymagań programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, który będzie źródłem finansowania przedsięwzięcia.
Cyfryzacja w administracji	Gotowa koncepcja projektu. Przedsięwzięcie na etapie przygotowania, planowane do realizacji z programu FEM 2021-2027.
GOZ dla przedsiębiorcy	Gotowa koncepcja projektu dotyczącego wspierania przedsiębiorców w procesie przechodzenia na GOZ.

1. INNOWACYJNOŚĆ

Opracowanie: Departament Nadzoru Właścicielskiego i Gospodarki

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Program strategiczny Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2030 został przyjęty decyzją ZWM 25 lutego 2021 r. Program dokonuje niezbędnej kontekstualizacji, priorytetyzacji, uszczegółowienia i uzupełnienia interwencji dla opisywanego w niniejszym podrozdziale kierunku polityki rozwoju SRWM 2030, a także dla następnego w kolejności kierunku *Konkurencyjność i przedsiębiorczość*¹¹.

W ramach przedmiotowego kierunku, realizowanych było osiem projektów samorządu województwa (*Spin – Małopolskie Centra Transferu Wiedzy wsparciem dla przedsiębiorców; Wdrażanie Regionalnej Strategii Inteligentnych Specjalizacji; Innowacyjna Małopolska; Międzynarodowa współpraca przemysłu w obszarach Inteligentnych Specjalizacji [Inicjatywa Awangarda – IA]; Małopolska Noc Naukowców 2021, projekty konkursowe Poddziałania 1.2.1, projekty konkursowe Poddziałania 1.2.2, projekty konkursowe Poddziałania 1.2.3*), z czego trzy pierwsze miały charakter wieloletni, a pięć kolejnych jednoroczny (a jednocześnie cykliczny). Żaden z projektów wieloletnich, wartych łącznie blisko 29 mln zł, nie zakończył się w 2021 roku. Suma poniesionych w ich ramach wydatków wyniosła w roku ponad 5,3 mln zł.

Realizowane działania bazują na perspektywie budżetowej 2014-2020 i wpisują się w powiązane z nią programy strategiczne i operacyjne. Temu ustaleniu tylko do pewnego stopnia podlegają *Międzynarodowa współpraca (...)* oraz *Małopolska Noc Naukowców*, które dzięki corocznej diagnozie potrzeb i stawianiu adekwatnych celów, pozwalają zachować wysoką elastyczność interwencji. Dzięki temu są swoistym łącznikiem między wygaszaną i zaplanowaną na kolejne lata interwencją. Biorąc jednak pod uwagę planowany czas zakończenia trwających projektów wieloletnich oraz wyczerpania środków perspektywy budżetowej 2014-2020, a także niski poziom uruchomienia¹² (według stanu na marzec 2022 r.) środków nowej perspektywy budżetowej, należy przypuszczać, że rok 2022 również będzie okresem realizacji SRWM 2030 głównie za pomocą przedsięwzięć, których geneza, w przeważającej mierze, sięga okresu przed przyjęciem dokumentu.

W ramach realizowanych i opisanych poniżej projektów toczyło się szereg działań partnerskich, a także organizowana była działalność kilku gremiów doradczych. W pierwszej kategorii, wyróżniała się aktywność Małopolski w międzynarodowym partnerstwie przemysłowym Vanguard Initiative (region przystąpił do kolejnego już działania pilotażowego – w obszarze sztuczna inteligencja) oraz przystąpienie do partnerstwa Berry+, zorientowanego na przetwarzanie odnawialnych zasobów naturalnych. W drugiej kategorii, region zyskał ciało opiniodawczo-doradcze w postaci Małopolskiej Rady Przemysłu Przyszłości, odbywały się też regularne posiedzenia Małopolskiej Rady Innowacji i Małopolskiej Rady Gospodarczej¹³.

W realizacji pozostawał projekt *Spin – Małopolskie Centra Transferu Wiedzy wsparciem dla przedsiębiorców*, który wdrażany jest, w kolejnych edycjach, od blisko dekady. Zaangażowani w jego realizację przedstawiciele środowiska naukowego współpracując z przedsiębiorcami i odpowiadając na ich konkretne potrzeby przyczyniają się do skuteczniejszego transferu wiedzy nauka – biznes. Wsparcie przedsiębiorców odbywało się w ramach siedmiu, prowadzonych przez partnerów, centrów transferu wiedzy odpowiadających swoim zakresem tematycznym regionalnym specjalizacjom. Z uwagi na swój kluczowy dla podnoszenia poziomu innowacyjności regionu charakter projekt będzie

¹¹ W związku z tym informacja o programie strategicznym nie będzie powielana przy opisie kolejnego kierunku.

¹² Uruchomione zostały np. środki programu Horyzont Europa, z których finansowana jest Małopolska Noc Naukowców.

¹³ Krótka charakterystyka tych i pozostałych gremiów i partnerstw, zamieszczona jest w części raportu dotyczącej horyzontalnych strategicznych kierunków w Obszarze IV – „Zarządzanie strategiczne rozwojem.”

kontynuowany i został uwzględniony w Strategii *Małopolska 2030* w postaci przedsięwzięcia strategicznego.

W 2021 roku prowadzono w Małopolsce pilotaż Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO), czyli oddolnej identyfikacji i rozwoju priorytetów rozwojowych, w który zaangażowany jest sektor prywatny, świat nauki, instytucje otoczenia biznesu, trzeci sektor, administracja i opinia publiczna. W jego ramach wypracowano i wdrożono strukturalny model tzw. platformy inteligentnej specjalizacji (dla specjalizacji Life Science) i przetestowano w jego ramach szereg działań animacyjnych, które skutkowały konsolidacją środowiska, wysokim zaangażowaniem interesariuszy oraz rzetelną, pogłębioną informacją zwrotną. Wypracowany w ramach pilotażu model jest, z uwzględnieniem rekomendacji wykonawczych, wdrażany na szerszą skalę.

W kierunku innowacyjność, prowadzono, za pośrednictwem opisanego poniżej projektu *Wdrażanie Regionalnej Strategii Inteligentnych Specjalizacji*, szereg działań badawczo analitycznych. Zaowocowały one, między innymi, identyfikacją wyzwań rozwojowych i barier transformacji regionalnych firm produkcyjnych, obserwacją ograniczeń działalności i potrzeb instytucji otoczenia biznesu, będących kluczowym ogniwem małopolskiego regionalnego systemu innowacji, czy uwarunkowań korzystania przez regionalne firmy ze środków dostępnych w ramach schematu Horyzont (wcześniej Horyzont 2020, obecnie Horyzont Europa).

1.1. Kształtowanie postaw proinnowacyjnych

Małopolska Noc Naukowców - edycja 2021, współfinansowana z Programu Ramowego Horyzont 2020. Przedsięwzięcie jest realizowane konsekwentnie od roku 2007, rokrocznie przyciągając tysiące uczestników. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: 1) Zorganizowano w dniu 24 września 2021 r. 15. edycję *Małopolskiej Nocy Naukowców* (MNN), której celem jest promowanie pracy i osiągnięć uczonych oraz zachęcenie dzieci i młodzieży do wyboru kariery naukowej. W ramach wydarzenia ok. 30 partnerów z regionu zorganizowało ok. 2 000 aktywności (m.in. warsztatów, pokazów), w których uczestniczyło ok. 48 tys. osób. 2) Zorganizowano kampanię promującą MNN2021. 3) Przeprowadzono ewaluację przedsięwzięcia - opracowano raport ewaluacyjny, zawierający najważniejsze wnioski i rekomendacje na kolejne edycje. Nakłady poniesione przez Województwo w 2021 r.: 549,9 tys. zł.

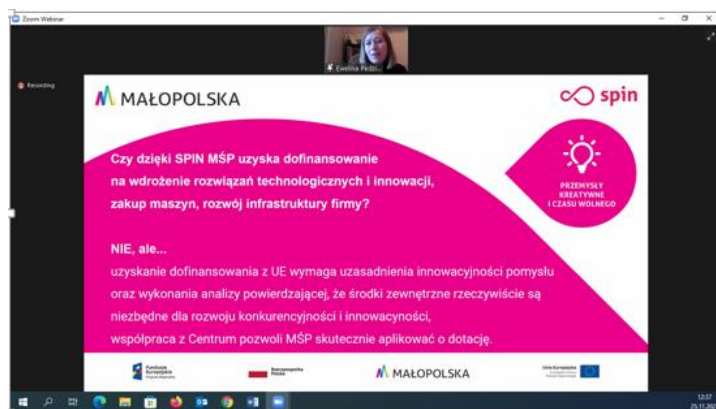

1.2. Wsparcie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw

(MPI) Spin – Małopolskie Centra Transferu Wiedzy wsparciem dla przedsiębiorców – projekt finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, realizowany w latach 2019-2023 przez Województwo Małopolskie w partnerstwie z IOB (Małopolskim Centrum Biotechnologii UJ, Centrum Zrównoważonego Rozwoju i Poszanowania Energii AGH w Miękinii, Instytutem Ceramiki i Materiałów Budowlanych w Krakowie – Sieć Badawcza Łukasiewicz, Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, Małopolskim Centrum Budownictwa Energooszczędnego PK, Towarzystwem Geosynoptyków GEOS, Fundacją Polish Heritage, Fundacją Progress and Business). Projekt ma na celu zachęcenie przedsiębiorców do ściślejszej współpracy ze środowiskiem naukowym, czego efektem ma być wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań do działalności gospodarczej uczestników projektu. Wśród usług, z których korzystali przedsiębiorcy były: audyt wstępny, audyt technologiczny - plan rozwoju przedsiębiorcy na podstawie nowych lub znacząco ulepszonych rozwiązań; przygotowanie ofert i zapytań w zakresie prac B+R; przegląd profili wykonawców i nabywców prac B+R; nawiązywanie kontaktów pomiędzy wykonawcami i nabywcami wyników prac B+R; doradztwo w procesie ubiegania się o wsparcie w formie bonów na innowacje w ramach

poddziałania 1.2.3, doradztwo w procesie negocjacji i zawierania umów pomiędzy wykonawcami i nabywcami wyników prac B+R.

Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021: Lider projektu (Departament Zrównoważonego Rozwoju UMWM – obecnie Departament Rozwoju Regionu) w ramach swoich zadań prowadził punkt kontaktowy dla przedsiębiorców, przygotował i zrealizował kampanię promocyjną usług skierowaną do przedsiębiorców. Prezentował projekt na konferencjach tematycznych. Realizowane było także sieciowanie Partnerów między sobą, a także nawiązywanie kontaktów z innymi jednostkami posiadającymi ofertę dla biznesu (KPT, MARR, Departament SG, WUP) w celu przygotowania kompleksowej oferty i obsługi przedsiębiorców. Partnerzy projektu prowadzili bezpośrednią współpracę z przedsiębiorcami świadcząc usługi

szeroko rozumianego doradztwa specjalistycznego. Docelowo projektem ma zostać objętych ponad 700 przedsiębiorców. Całkowita wartość projektu: 19,5 mln zł, poniesione nakłady ogółem 4,7 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 3,1 mln zł.

(MPI) Innowacyjna Małopolska - projekt realizowany w latach 2019-2022, finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WM 2014-2020, mający na celu wsparcie małopolskich MŚP działających w obszarach regionalnych specjalizacji poprzez umożliwienie im ekspansji na rynki zewnętrzne, promowanie ich kreatywności i nowatorskich rozwiązań technologicznych oraz transferu technologii i wiedzy. Grupę docelową stanowią małopolscy MŚP działający w kluczowych branżach regionalnych. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zorganizowano 11. edycję Małopolskiego Festiwalu Innowacji wraz z konferencją oraz ponad 40 wydarzeń z udziałem 21 regionalnych Partnerów; cykl spotkań *Przy kawie o innowacjach*, dwa seminaria *Patent na dobry początek* z udziałem 91 małopolskich MŚP; prezentację 19 małopolskich wynalazków; zapewniono udział 26 małopolskich MŚP w wydarzeniach targowych, tj. Green Power oraz Horeca/Gastrofood/Enoexpo; przy współpracy AGH, UR, PK, UEK oraz UJ zorganizowano dwa spotkania pn. *Innowacyjne Safari* z udziałem 32 małopolskich MŚP; przeprowadzono kampanię promocyjno-informacyjną działań projektu. Całkowita wartość projektu: 7 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 4, mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 1,5 mln zł.

Poza kierunkiem działania 1.2 SRWM, do którego został przypisany, projekt, wspiera lub realizuje wprost działania przypisane kierunkom 1.4 (w szczególności 1.4.1) i 1.5 (w szczególności 1.5.3).

Międzynarodowa współpraca przemysłu w obszarach Inteligentnych Specjalizacji (Inicjatywa Awangarda - IA) - konkurs w obszarze *Działalność wspomagająca rozwój techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej* finansowany ze środków budżetu WM. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: udzielono dwóch dotacji celowych dla Krakowskiego Parku Technologicznego oraz Fundacji Inteligentna Małopolska. Zakres rzeczowy konkursu to m.in.: organizacja po 2 spotkania dla każdego projektu pilotażowego małopolskich przedsiębiorców i klastrów z koordynatorami projektów pilotażowych IA, organizacja po 5 spotkań partnerskich sieciujących do programu Horyzont Europa, organizacja konferencji prezentującej IA oraz realizowane projekty pilotażowe, przygotowanie materiałów informacyjno-promocyjnych prezentujących potencjał IA (e-book) oraz infografik. Całkowita wartość konkursu: 128,2 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 128,2 tys. zł.

(INNE) Projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM Poddziałania 1.2.3 Bony na innowacje. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: narastająco – 236, w 2021 r. – 24; Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi: narastająco –

215, w 2021 r. – 28; Liczba wprowadzonych innowacji: narastająco – 666, w 2021 r. – 92. Wykonanie finansowe: Na realizację Poddziałania 1.2.3 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 ponad 23 mln euro środków konkursowych. W roku 2021 podpisano 27 umów o wartości dofinansowania ponad 8,5 mln zł. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 4,7 mln zł.

1.3. Zwiększenie aktywności w zakresie badań i rozwoju

(INNE) Projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM Poddziałania 1.2.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: narastająco – 136, w 2021 r. – 22; liczba nowych naukowców we wspieranych jednostkach: narastająco – 90,56 EPC, w 2021 r. – 47,12 EPC; liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi: narastająco – 45, w 2021 r. – 8; liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R: narastająco – 140, w 2021 r. – 28; liczba wprowadzonych innowacji: narastająco – 38, w 2021 r. – 21. Wykonanie finansowe: na realizację Poddziałania 1.2.1 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 niemal 154 mln euro środków konkursowych. W roku 2021 podpisano 20 umów o wartości dofinansowania niemal 49 mln zł. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 91,8 mln zł.

(INNE) Projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM Poddziałania 1.2.2 Infrastruktura badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: narastająco – 46, w 2021 r. – 7; liczba nowych naukowców we wspieranych jednostkach: narastająco – 44,44 EPC, w 2021 r. – 11 EPC; liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury badawczej: narastająco – 85, w 2021 r. – 27; liczba wspartych laboratoriów badawczych: narastająco – 46, w 2021 r. – 12. Wykonanie finansowe: na realizację Poddziałania 1.2.2 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 ponad 46 mln euro środków konkursowych. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 11,7 mln zł.

1.4. Komercjalizacja wyników badań naukowych i transfer nowoczesnych technologii

(INNE) Projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM Poddziałania 3.4.4 Dotacje dla MŚP, Typ projektu A: wdrożenie wyników prac B+R, wynalazków oraz wzorów użytkowych przez MŚP funkcjonujące na rynku dłużej niż 24 m-ce. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: narastająco – 73, w 2021 r. – 6; liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w celu wprowadzenia produktów nowych dla firmy: narastająco – 69, w 2021 r. – 9; liczba wdrożonych wyników prac B+R: narastająco – 40, w 2021 r. – 11; liczba wprowadzonych innowacji: narastająco – 139, w 2021 r. – 41. Wykonanie finansowe: na realizację całego Poddziałania 3.4.4 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 niemal 70 mln euro środków konkursowych. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 2 mln zł.

1.5. Regionalne specjalizacje jako strategiczne kierunki rozwoju gospodarczego regionu

(MPI) Wdrażanie Regionalnej Strategii Inteligentnych Specjalizacji - projekt realizowany w latach 2016-2022, finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Pomocy Technicznej RPO WM 2014-2020. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: 1) przyjęto Regionalną Strategię Innowacji Województwa Małopolskiego 2030 (RSI), służącą realizacji celów nadrzędnej strategii regionalnej (SRWM 2030) w zakresie innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki; 2) zaprojektowano i przeprowadzono pilotaż nowej formuły Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO). Przetestowano m.in. strukturę zarządczą, formy animacji i zarządzania informacją zwrotną w ramach inteligentnej specjalizacji (IS) Nauki o życiu. Wyniki pilotażu dostarczyły praktycznych wskazówek i rekomendacji dla prowadzenia PPO w innych IS¹⁴; 3) prowadzono działania sieciujące w ramach Inicjatywy Awangarda (*Vanguard Initiative*)¹⁵; 4) zawiązano inicjatywę Partnerską *Berry+* obejmującą kilkanaście regionów

¹⁴ Krótka charakterystyka partnerstwa (tzw. Platformy IS) zawiązanego w ramach pilotażu została zamieszczona w części raportu dotyczącej horyzontalnych strategicznych kierunków w Obszarze IV – „Zarządzanie strategiczne rozwojem.”

¹⁵ Krótka charakterystyka partnerstwa została zamieszczona w części raportu dotyczącej horyzontalnych strategicznych kierunków w Obszarze IV – „Zarządzanie strategiczne rozwojem.”

europejskich¹⁶; 5) zapewniano ciągłe wsparcie eksperckie w zakresie merytorycznych wyzwań i zadań związanych z zarządzaniem regionalną innowacyjnością; 6) przygotowano i skoordynowano dwa posiedzenia Małopolskiej Rady Innowacji; 7) prowadzono własną i skoordynowano zleconą aktywność analityczno-badawczą, co owocowało bieżącym monitoringiem RSI oraz trzema raportami przekrojowymi: *Małopolska w Programie Horyzont 2020 - analiza w końcowej fazie realizacji Programu*, *Badanie potrzeb i gotowości małopolskich MMŚP do adaptacji rozwiązań właściwych modelowi tzw. Przemysłu 4.0* oraz *Badanie rezultatów działania i planów rozwojowych małopolskich instytucji otoczenia biznesu*; 8) prowadzono działania strategiczne, konsultacyjne i sprawozdawcze zapewniające wywiązanie się Małopolski z warunku podstawowego dla uruchomienia finansowania zapośredniczonego Celem Polityki 1 Polityki Spójności na lata 2021-2027. Całkowita wartość projektu: 2 476 283 zł, poniesione nakłady ogółem: 1,9 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 717 tys. zł.

Poza kierunkiem działania 1.5 SRWM 2030, do którego został tu przypisany, projekt wspiera lub realizuje wprost działania przypisane kierunkom 1.2 (w szczególności 1.2.3), 1.3 (w szczególności 1.3.3), 1.4 (w szczególności 1.4.3) oraz 2.2 (w szczególności 2.2.4).

¹⁶ Jw.

2. KONKURENCYJNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Opracowanie: Departament Nadzoru Właścicielskiego i Gospodarki; Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W ramach przedmiotowego kierunku nie były realizowane przedsięwzięcia strategiczne, choć szereg działań realizowanych w projektach Startupowa Małopolska – wsparcie przedsiębiorczości w regionie, Power up your Business in Małopolska 2, STOB regions – Sukcesja i transfer firm w regionach oraz Standardy Obsługi Inwestora w Małopolsce, planowanych jest do integracji jako elementy dwóch wskazanych w SRWM 2030 przedsięwzięć strategicznych: Centrum Business in Małopolska oraz Małopolska Przedsiębiorcza. Można zatem przyjąć, że przedsięwzięcia te były w 2021 roku awansem zasilane wykazanymi działaniami, natomiast pełny wymiar projektowy osiągną po uruchomieniu dedykowanych projektów w ramach programu FEM 2021-2027.

Centrum Business in Małopolska jest unikatową w skali kraju inicjatywą działającą jako one-stop-shop dla biznesu w Małopolsce. Zostało utworzone w 2009 roku przez trzy instytucje: Województwo Małopolskie, Małopolską Agencję Rozwoju Regionalnego SA (MARR) oraz Krakowski Park Technologiczny sp. z o.o. (KPT) – podmioty, które tworzą markę gospodarczą *Business in Małopolska*. Celem Centrum Business in Małopolska jest działanie na rzecz wsparcia przedsiębiorców prowadzących działalność w Małopolsce, budowanie pozytywnego wizerunku biznesowego województwa małopolskiego oraz promocja potencjału gospodarczego Małopolski. Małopolska Przedsiębiorcza - to przedsięwzięcie, którego celem jest wsparcie firm na różnym etapie rozwoju, w szczególności firm posiadających innowacyjne projekty biznesowe oraz procesu sukcesji w małopolskich przedsiębiorstwach. Przedsięwzięcie służyć będzie także dalszemu wzmocnieniu postaw przedsiębiorczych i proinnowacyjnych. Działania przyczyniające się do osiągnięcia powyższych celów wdrażane są już częściowo dzięki realizacji programu akceleracyjnego StartUP Małopolska, wydarzeń służących promocji przedsiębiorczości w ramach projektu Startupowa Małopolska... czy przedsięwzięć wspierających transfer biznesu w firmach.

W ramach przedmiotowego kierunku realizowanych było jedenaście projektów (*Startupowa Małopolska – wsparcie przedsiębiorczości w regionie; STOB regions – Sukcesja i transfer firm w regionach; Power up your Business in Małopolska 2; Standardy Obsługi Inwestora; Nagroda Gospodarcza Województwa Małopolskiego; Małopolska – tu technologia staje się biznesem; Małopolska Sieć Sukcesorów; Organizacja i współorganizacja spotkań, konferencji i konkursów dotyczących rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości oraz rozwoju nowych technologii; Projekty konkursowe Działania 3.2, Projekty konkursowe Poddziałania 3.3.1, Projekty konkursowe Poddziałania 3.3.2*), w tym dziesięć finansowych, z czego cztery pierwsze miały charakter wieloletni, a siedem jednoroczny (a jednocześnie cykliczny). Żaden z projektów wieloletnich, wartych łącznie blisko 11 mln zł, nie zakończył się w 2021 roku. Suma poniesionych w ich ramach wydatków wyniosła w 2021 roku 2,6 mln zł. Spośród projektów wykazanych jako jednoroczne, trzy (*Małopolska – tu technologia staje się biznesem; Małopolska Sieć Sukcesorów; Organizacja i współorganizacja spotkań, konferencji i konkursów dotyczących rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości oraz rozwoju nowych technologii*) finansowane były ze środków własnych budżetu województwa (wydano 727 tys. zł), jeden (*Nagroda Gospodarcza Województwa Małopolskiego*) nie pociągał kosztów, a pozostałe trzy syntetyzowały wydatki poniesione w ramach konkursów ogłaszanych w trzech poddziałaniach w ramach RPO WM (łączna wartość wypłaconego dofinansowania wyniosła niemal 17,7 mln zł).

Realizowane działania bazują na perspektywie finansowej 2014-2020 i wpisują się w powiązane z nią programy strategiczne i operacyjne. Temu ustaleniu tylko częściowo podlegają program *Małopolska – tu technologia staje się biznesem* oraz *Małopolska Sieć Sukcesorów*, które dzięki corocznej diagnozie potrzeb pozwalają zachować wysoką elastyczność interwencji. Dzięki temu są, do pewnego stopnia, łącznikiem między wygaszaną i zaplanowaną na kolejne lata interwencją. Biorąc jednak pod uwagę

planowany czas zakończenia trwających projektów wieloletnich oraz wyczerpanie środków perspektywy budżetowej 2014-2020, a także niski poziom uruchomienia¹⁷ (według stanu na marzec 2022 r.) środków nowej perspektywy budżetowej, należy przypuszczać, że rok 2022 również będzie okresem realizacji SRWM 2030 głównie za pomocą przedsięwzięć, których geneza, w przeważającej mierze, sięga okresu sprzed przyjęcia dokumentu.

Istotną rolę w konsultacji polityki rozwoju i swego rodzaju platformą współpracy między samorządem województwa, a podmiotami z regionu są rady konsultacyjno-doradcze Zarządu Województwa Małopolskiego, które działają w różnych obszarach tj. konsultacji i wymiany informacji w sprawach związanych z szeroko pojętym rozwojem gospodarczym regionu (Komisja Wspólna Samorządów Terytorialnych i Gospodarczych Małopolski), inicjowania działań służących kształtowaniu powszechnej orientacji prokonsumenckiej (Rada Konsultacyjna ds. Ochrony Konsumentów) czy opiniowaniu rozwiązań mających na celu minimalizowanie negatywnych skutków gospodarczych pandemii COVID-19 (Zespół Zadaniowy ds. zapobiegania w województwie małopolskim negatywnym skutkom gospodarczym epidemii koronawirusa). Ważnym gremium współpracy jest również Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Województwie Małopolskim, która koncentruje się na sprawach objętych zakresem zadań związków zawodowych lub organizacji pracodawców będących w kompetencji administracji rządowej i samorządowej z terenu województwa¹⁸.

Istotnym elementem podniesienia konkurencyjności gospodarki województwa są działania wspierające rozwój rolnictwa.

Funkcjonowanie Sieci Dziedzictwo Kulinarne (SDzK) Małopolska ma na celu wsparcie produkcji żywności wysokiej jakości w regionie. W 2021 r. odnowiono członkostwa w Sieci i przyjęto nowych członków oraz opracowano teksty do wydania nowego katalogu promującego lokalną żywność wysokiej jakości wytwarzaną przez członków SDzK Małopolska. Ze względu na panującą pandemię i obostrzenia z tym związane, większość zaplanowanych działań na rok 2021 została anulowana.

Kolejne zadanie dotyczące budowy Centrum Skupu Produktów Rolno–Spożywczych i Dystrybucji Żywności (Małopolskiej Giełdy Rolnej) jest w trakcie przygotowania. Opracowano koncepcję możliwości zagospodarowania i wykorzystania komercyjnego terenu pod giełdę, która jest podstawą do podjęcia decyzji na temat lokalizacji planowanej do utworzenia giełdy.

Zakończono zadanie polegające na ochronie zasobów genetycznych zgromadzonych w lokalnych odmianach roślin uprawnych i promocji zrównoważonych metod produkcji żywności. Efektem realizacji zadania są opracowane wyniki badań, które pozwolą na wdrożenie innowacji na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami. Oparcie produkcji żywności na wykorzystaniu czynników biologicznych, tj. organizmów ograniczających rozprzestrzenianie chorób i szkodników oraz podnoszących wartość biologiczną żywności, pozwoli przedstawić rolnikom w praktyce korzyści płynące z tego typu rozwiązań. Przyczyni się to do upowszechnienia stosowania dobrych praktyk wśród lokalnych gospodarstw rolnych.

W ramach powyższych zadań wydatkowano łącznie 607 tys. zł, pochodzących z budżetu Województwa Małopolskiego.

2.1. Zwiększenie przedsiębiorczości w regionie

(MPI) Startupowa Małopolska – wsparcie przedsiębiorczości w regionie - projekt realizowany w latach 2020 - 2023, finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Celem głównym projektu jest wzmocnienie systemu wsparcia dla przedsiębiorstw z sektora MŚP we wczesnej fazie rozwoju, głównie start-upów działających w oparciu o nowe technologie, jak również promowanie postaw przedsiębiorczych w regionie, co pozwoli rozwinąć potencjał sektora MŚP w Małopolsce. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: 1) Organizacja dwóch edycji programu akceleracyjnego (szkoleniowo-mentorskiego) pn. #StartUP Małopolska dedykowanego firmom we wczesnej fazie

¹⁷ Uruchomione zostały np. środki programu Horyzont Europa.

¹⁸ Krótka charakterystyka tych i pozostałych gremiów i partnerstw, zamieszczona jest w części raportu dotyczącej horyzontalnych strategicznych kierunków w Obszarze IV – „Zarządzanie strategiczne rozwojem.”

rozwoju – do 36 miesięcy. 2) Organizacja dwóch wydarzeń promujących przedsiębiorczość i postawy przedsiębiorcze, tj. spotkania wpisującego się w ogólnoeuropejską inicjatywę Startu Europe Week pn. *#GlobalnyBiznes?* oraz Spotkania Młodego Biznesu pn. "EkoBiznes – Szansa i Wyzwanie!" organizowanego w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości. 3) Promocja programu akceleracyjnego i wydarzeń promujących przedsiębiorczość, a także Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości w Małopolsce. 4) Ewaluacja programu akceleracyjnego. Całkowita wartość projektu: 4,2 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 1,4 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 979,8 tys. zł.

Małopolska – tu technologia staje się biznesem – program jednoroczny finansowany ze środków własnych budżetu Województwa Małopolskiego, którego celami są: rozwój oferty wydarzeń i przedsięwzięć technologicznych oraz dotyczących branży kreatywnej odbywających się w Małopolsce, podniesienie kompetencji mieszkańców Małopolski z zakresu przedsiębiorczości i kreatywności, a także kompetencji przedsiębiorców w obszarach kluczowych dla rozwoju biznesu, promocja i rozwój przedsiębiorczości w regionie, w tym opartej o nowoczesne technologie i sektor kreatywny. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 roku: przyznano dotację 15 organizacjom pozarządowym na realizację 17 zadań publicznych. Nakłady poniesione w 2021 r.: 348,7 tys. zł.

2.2. Podnoszenie poziomu konkurencyjności małopolskiej gospodarki

(MPI) STOB regions – Sukcesja i transfer firm w regionach – projekt realizowany w latach 2017-2022, finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Celem projektu jest usprawnienie procesu sukcesji w małych i średnich przedsiębiorstwach, dzięki wymianie doświadczeń i dobrych praktyk w ramach międzyregionalnego partnerstwa oraz we współpracy z interesariuszami transferu biznesu w Małopolsce. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: 1) Wdrażanie założeń opracowanego w projekcie *Planu działań w zakresie sukcesji dla Województwa Małopolskiego*, m.in. realizacja działań ukierunkowanych na adaptację dobrych praktyk stosowanych u partnerów zagranicznych w zakresie wsparcia sukcesji w Małopolsce (m.in. program pn. *Małopolska Sieć Sukcesorów*). 2) Współpraca z Regionalną Grupą Interesariuszy projektu STOB Regions w celu omówienia dostępnych i potencjalnych mechanizmów wsparcia transferu biznesu w Małopolsce. 3) Udział w międzynarodowej konferencji podsumowującej efekty projektu. 4) Przeprowadzenie uzgodnień dotyczących dodatkowych działań w projekcie, ukierunkowanych na analizę wpływu pandemii na sukcesję. 5) Opracowanie contentu strony internetowej poświęconej transferowi biznesu. 6) Opracowanie wkładu merytorycznego do publikacji poświęconej sukcesji. Całkowita wartość projektu: 790,2 tys. zł, poniesione nakłady ogółem: 625,4 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 73,4 tys. zł.

(MPI) Power up your Business in Małopolska 2 – projekt realizowany w latach 2019-2023, finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WM 2014-2020,

dotyczący wsparcia małopolskich przedsiębiorców z sektora MSP w internacjonalizacji działalności, wsparcia procesu inwestycyjnego i szeroko rozumianej promocji gospodarczej regionu. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

opublikowano w prasie regionalnej cztery edycje magazynu promocyjnego Business in Małopolska, zrealizowano dwanaście etapów kompleksowej strategii działań promocyjnych, zorganizowano dwie misje gospodarcze on-line w formie spotkań b2b z udziałem z firm z sektora MŚP z Małopolski

oraz Niemiec i Ukrainy, zorganizowano stoisko promocyjne Województwa Małopolskiego podczas Forum Cybersec w Krynicy-Zdroju, zorganizowano Małopolskie Forum Obsługi Inwestora i Eksportera, zorganizowano udział w targach Gitex w Dubaju (ZEA). Całkowita wartość projektu: 3,8 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 2,6 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 925,9 tys. zł.

Poza kierunkiem działania 2.2 SRWM 2030, do którego został tu przypisany, projekt wspiera i realizuje działania przypisane kierunkowi 2.3

(MPI) Standardy Obsługi Inwestora – projekt realizowany w latach 2020-2023, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. Celem realizacji projektu jest zwiększenie jakości usług administracyjnych JST w zakresie obsługi inwestora, co w efekcie stanowić będzie wymierną korzyść zarówno dla lokalnej jak i regionalnej gospodarki. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zrealizowano szkolenia w ramach cyklu szkoleń oraz świadczenia usług doradczych dla pracowników merytorycznych i kadry kierowniczej z 85 Jednostek Samorządu Terytorialnego (JST) biorących udział w projekcie. Całkowita wartość projektu: 2,1 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 657,6 tys. zł.

Poza kierunkiem działania 2.2 SRWM 2030, do którego został tu przypisany, projekt wspiera i realizuje działania przypisane kierunkowi 2.3

Nagroda Gospodarcza Województwa Małopolskiego – stanowi uhonorowanie najlepszych przedsiębiorców Województwa Małopolskiego, którzy wyróżniają się innowacyjnością, wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań oraz aktywizowaniem regionalnej gospodarki, przyczyniając się jednocześnie do rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Nagroda przyznawana jest w 4 kategoriach: mikro, mały, średni i duży przedsiębiorca. Ponadto Kapituła Nagrody, którą stanowi Małopolska Rada Gospodarcza, może przyznać Nagrodę o charakterze specjalnym za szczególne osiągnięcia gospodarcze związane z województwem małopolskim. W 2021 r. zostały złożone 32 wnioski i Nagroda została przyznana po raz dwunasty. Laureaci Nagrody otrzymali statuetkę *Nagroda Gospodarcza Województwa Małopolskiego* i mają prawo używać we wszystkich materiałach firmowych i reklamowych tytułu *Laureat Nagrody Gospodarczej Województwa Małopolskiego*.

Małopolska Sieć Sukcesorów – program jednoroczny finansowany ze środków własnych budżetu Województwa Małopolskiego. Oparty został na rozwiązaniach duńskich, tj. dobrej praktyce Regionu Danii Południowej, pozyskanej w ramach projektu *STOB Regions – Sukcesja i transfer firm w regionach*. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przyznano dotację organizacji pozarządowej tj. Izbie Przemysłowo-Handlowej w Krakowie na realizację zadania publicznego mającego na celu podniesienie poziomu gotowości do sukcesji w małopolskich firmach poprzez wzmocnienie postaw przedsiębiorczych oraz rozwój wiedzy i umiejętności wśród potencjalnych sukcesorów/ osób, które przejęły firmę w wyniku sukcesji, w kluczowych obszarach funkcjonowania firmy oraz wsparcie networkingu tych osób. Nakłady poniesione w 2021 r.: 42,5 tys. zł.

Organizacja i współorganizacja spotkań, konferencji i konkursów dotyczących rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości oraz rozwoju nowych technologii, w tym m.in. Digital Dragons – jedna z najbardziej reprezentatywnych i największa w Europie Centralnej konferencja biznesowa adresowana do przedstawicieli branży gier wideo (nakłady poniesione w 2021 r.: 180 tys. zł), Krakowski Dukat – konkurs organizowany przez IPH w Krakowie, w którym w kategorii *Samorządowy Kreator Przedsiębiorczości* kandydatów rekomenduje Marszałek WM spośród małopolskich starostów, burmistrzów i wójtów (nakłady poniesione w 2021 r.: 6,9 tys. zł), Open Eyes Economy Summit - doroczne, międzynarodowe seminarium, reprezentujące Polskę, Małopolskę i Kraków w światowej dyskusji nt. zachodzących procesów makroekonomicznych i makrospołecznych, kształtujących życie publiczne (nakłady poniesione w 2021 r.: 49,3 tys. zł), Forum Przedsiębiorców - konferencje z udziałem przedstawicieli biznesu oraz administracji rządowej i samorządowej na najważniejsze tematy gospodarcze (nakłady poniesione w 2021 r.: 20 tys. zł), Polski Kongres Przedsiębiorczości - platforma wymiany eksperckiej wiedzy i doświadczenia polskich przedsiębiorców, naukowców oraz polityków tj. prezesów spółek, dyrektorów instytucji, rektorów uczelni, samorządowców oraz ekspertów ds. prawa i gospodarki (nakłady poniesione w 2021 r.: 80 tys. zł).

(INNE) Projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM Działania 3.2 Promocja postaw przedsiębiorczych oraz potencjał IOB. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: narastająco – 65, w 2021 r. – 30; liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia w zakresie promocji przedsiębiorczości: narastająco – 41, w 2021 r. – 18. Wykonanie finansowe: na realizację Działania 3.2 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 ponad 13 mln euro środków konkursowych. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 0,37 mln zł.

(INNE) Projekty konkursowe oraz projekt nadzwyczajny „Małopolska - cel podróży” realizowane w ramach RPO WM Poddziałania 3.3.1 Promocja gospodarcza małopolski. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: narastająco – 2 434, w 2021 r. – 584; liczba kontaktów biznesowych: narastająco – 6 200, w 2021 r. – 861; liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze krajowym: narastająco – 174, w 2021 r. – 22; liczba wspartych przedsięwzięć informacyjno-promocyjnych o charakterze międzynarodowym: narastająco – 221, w 2021 r. – 23. Wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na działania związane z pandemią COVID-19 w 2021 r. – 873,4 tys. zł. Wykonanie finansowe: na realizację Poddziałania 3.3.1 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 ponad 34 mln euro środków konkursowych oraz ponad 1,7 mln euro środków na realizację projektu nadzwyczajnego. W roku 2021 podpisano 2 umowy o wartości dofinansowania ponad 9 mln zł. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 15,6 mln zł.

(INNE) Projekty konkursowe realizowane w ramach RPO WM Poddziałania 3.3.2 Aktywność międzynarodowa małopolskich MŚP. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie: narastająco – 153, w 2021 r. – 16; liczba kontaktów biznesowych: narastająco – 14 774, w 2021 r. – 2 373; liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji: narastająco – 2 525, w 2021 r. – 778. Wykonanie finansowe: na realizację Poddziałania 3.3.2 przeznaczono w RPO WM na lata 2014-2020 niemal 9 mln euro środków konkursowych. W roku 2021 wypłacono Beneficjentom dofinansowanie w wysokości 1,67 mln zł.

2.4 Wsparcie produkcji żywności wysokiej jakości, w tym ekologicznej, funkcjonalnej, opartej na tradycyjnych odmianach roślin

Realizując w 2021 r. niniejszy kierunek Województwo Małopolskie koordynowało działanie **Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska**. Sieć Dziedzictwo Kulinarne Małopolska zrzesza producentów żywności wysokiej jakości, ekologicznej, produkowanej przy wykorzystaniu rodzimych odmian roślin i rasa zwierząt. Członkowie sieci występując pod wspólnym logotypem, mają sposobność nawiązywania kontaktów handlowych, podejmowania współpracy czy zapoznania się z doświadczeniami producentów wysokiej jakości w innych regionach. Ponadto prowadzone są

działania informacyjno-promocyjne dotyczące idei regionalnej sieci dziedzictwa kulinarnego oraz organizowane są przedsięwzięcia służące promocji żywności wysokiej jakości, ze szczególnym uwzględnieniem produktów rekomendowanych do sieci. W roku 2021 odnowiono członkostwo 41 oraz przyjęto 7 nowych członków sieci. Obecnie sieć liczy łącznie 48 członków. W ramach zadania opracowano teksty do kolejnego wydania katalogu promującego lokalną żywność wysokiej jakości wytwarzaną przez członków SDzK Małopolska (7,1 tys. zł). Ze względu na panującą pandemię i obostrzenia z tym związane, zaniechano realizacji większości zaplanowanych na rok 2021 działań.

Mając na celu promocję i zapewnienie rynku zbytu lokalnych oraz regionalnych produktów żywnościowych oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom małopolskich rolników i ogrodników, których celem jest usprawnienie obrotu hurtowego artykułami rolno – spożywczymi i dostosowanie go do standardów europejskich, Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. podjął ideę utworzenia **Centrum Skupu Produktów Rolno–Spożywczych i Dystrybucji Żywności (Małopolskiej Giełdy Rolnej)**. Środki w wysokości 500 tys. zł przekazano stowarzyszeniu pn. Instytut Rozwoju Obszarów Wiejskich, którego członkiem jest Województwo Małopolskie, w celu opracowania studium możliwości zagospodarowania i wykorzystania komercyjnego terenu pod Centrum Skupu Produktów Rolno–Spożywczych i Dystrybucji Żywności. Przygotowanie niniejszego opracowania zlecono Uniwersytetowi Rolniczemu im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, który przedstawił koncepcję oraz wielokryterialne opracowanie analizujące 5 potencjalnych lokalizacji na terenie Województwa Małopolskiego. Ponadto w ramach opracowania dokonano: analizy otoczenia oraz innych obiektów tego typu istniejących na terenie Małopolski; koncepcje funkcjonalno–przestrzenną Centrum wraz z wykazaniem konkurencyjności Centrum z uwagi na obecność innowacyjnych rozwiązań technicznych oraz nowe funkcje nie realizowane przez konkurencję; wskazanie kryteriów lokalizacyjnych dla oceny wielokryterialnej i waloryzację kryteriów z ekspertami oraz identyfikację interesariuszy Centrum. Przewidywany okres realizacji projektu to lata 2021-2030, szacunkowe koszty realizacji całego przedsięwzięcia to 300 mln zł w tym planowane jest zaangażowanie środków unijnych na poziomie 150 mln zł. Planuje się powołanie do tego celu podmiotu, który będzie wykonawcą inwestycji, a następnie operatorem giełdy.

Ponadto w 2021 r. Województwo Małopolskie realizowało zadanie polegające na **ochronie zasobów genetycznych zgromadzonych w lokalnych odmianach roślin uprawnych i promocji zrównoważonych metod produkcji żywności**. Zadanie zlecono do realizacji Instytutowi Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - Państwowemu Instytutowi Badawczego - Zakładowi Doświadczalnemu w Grodkowicach. Na jego realizację przeznaczono kwotę 100 tys. zł. Działanie miało na celu zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Małopolski na bazie przewag komparatywnych regionu, poprzez wykorzystanie istniejącej struktury rolnictwa do produkcji żywności o dużym potencjale konkurencyjnym. Przeprowadzono badania polegające m.in. na: ocenie polowej kolekcji roślin stanowiących historyczne dziedzictwo kultury rolnej Małopolski, ocenie żywotności nasion i warunków przechowywania nasion regionalnych form uprawnych zbóż w banku genów „ex situ”, ocenie wartości gospodarczej roślin białkowych stanowiących alternatywę dla pasz i żywności produkowanej z roślin zmodyfikowanych genetycznie. Ponadto przygotowano i upowszechniano informacje o prowadzonych pracach i badaniach obejmujących zachowanie wysokiego poziomu różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz dziedzictwa kultury rolnej na obszarach wiejskich i w rolnictwie Małopolski. Otrzymane wyniki prac badawczych pozwolą na wdrażanie innowacji na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami, poprzez przechodzenie na gospodarkę odporną na zmiany klimatyczne. W efekcie ograniczenie strat w rolnictwie wpłynie korzystnie na ekonomikę produkcji i przełoży się na ceny żywności. Ponadto upowszechnienie stosowania technologii produkcji i przetwórstwa nie obciążających żywności syntetycznymi nawozami, pestycydami, antybiotykami oraz wszelkiego rodzaju „ulepszaczami”, dodatkami i konserwantami przyczyni się do podniesienia jakości otrzymywanej żywności, co też przyczyni się do budowania pozytywnego wizerunku małopolskich produktów rolnych i może stanowić o przewadze konkurencyjnej w przyszłości.

3. TURYSTYKA

Opracowanie: Departament Turystki

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*, Obszar II. Gospodarka, Cel szczegółowy: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, w zakresie turystyki określono 3 przedsięwzięcia strategiczne: *Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Województwie Małopolskim, Małopolska Arena Czasu Wolnego oraz Małopolska – Centrum Turystyki Zrównoważonej*.

W 2021 r. w ramach realizacji przedsięwzięcia strategicznego *Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Województwie Małopolskim* kontynuowano wdrażanie projektu związanego z budową sieci tras rowerowych *VeloMałopolska* oraz rozpoczęto realizację, w ramach przedsięwzięcia strategicznego *Małopolska Arena Czasu Wolnego*, projektu pn. *Małopolska – cel podróży*, mającego na celu odbudowę przyjazdów turystycznych do Krakowa i Małopolski, których liczba spadła w związku z pandemią COVID-19, poprzez realizację kampanii promocyjnej o charakterze wizerunkowo-produktowym na rynkach międzynarodowych, strategicznych dla przyjazdów turystycznych do Małopolski i Krakowa.

Ponadto, w celu realizacji przedsięwzięć strategicznych przygotowano propozycję projektów, których współfinansowanie zakładane jest w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. Ww. propozycje projektów dotyczą m.in. wsparcia działań mających na celu promocję gospodarczą Małopolski na rynkach zagranicznych, rozbudowę i promocję zintegrowanej sieci głównych tras rowerowych *VeloMałopolska*, budowę, rozbudowę i promocję szlaków turystycznych wraz z budową schronisk i schowków na szlakach, a także wsparcie rozwoju oferty turystycznej i rekreacyjnej, w tym m.in. szlaków turystycznych i rekreacyjnych, stref aktywności, jak np. tężnie, punkty widokowe, kąpieliska, baseny korzystające ze źródeł geotermalnych, wód leczniczych i mineralnych, jak również infrastruktury turystycznej wokół zbiorników wodnych oraz oferty miejscowości uzdrowiskowych.

W związku z pracami nad przygotowaniem programu w zakresie turystyki kontynuowano działania związane z opracowaniem *Strategii Rozwoju Turystyki dla Województwa Małopolskiego do 2030 roku*, dokumentu prezentującego założenia programowe w zakresie kierunków rozwoju turystyki w województwie małopolskim do 2030 roku. Założenia zawarte w programie umożliwią planowanie spójnych działań samorządów i całej branży turystycznej, tak by maksymalnie wykorzystać szansę regionu w tym zakresie oraz wykreować atrakcyjną i dobrze kojarzoną markę regionu. Zrealizowano konsultacje subregionalne, wywiady eksperckie, w konsultacji ze środowiskiem turystycznym opracowano *Diagnozę rynku turystycznego dla Małopolski*, w tym nakreślono kierunki interwencji i rekomendowanych działań w związku z wybuchem pandemii COVID-19, przeprowadzono nabór zadań do Banku Projektów Turystycznych, do którego złożonych zostało ponad 100 projektów, poddanych następnie analizie i rozpoznaniu potrzeb rozwojowych w regionie w zakresie produktów i ofert turystycznych. Zakończenie prac nad *Strategią ...* planowane jest do końca 2022 r.

Realizując w 2021 r. działania w obszarze turystyki, w ramach kierunku działań 3.1. Rozwój zrównoważonej turystyki regionalnej zrealizowanych zostało 8 kompleksowych zadań, mających na celu rozwój i popularyzację oferty turystyki zrównoważonej, w tym ekoturystyki, turystyki rowerowej oraz kulturowej. Pandemia COVID-19 w znaczący sposób zmieniła model podróżowania oraz oczekiwania i preferencje turystów. Zaczęli oni poszukiwać miejsc ciekawych, ale położonych w niedalekiej odległości od ich miejsc zamieszkania i oddalonych od dużych centrów turystycznych. Do łask wróciły miasteczka, mniejsze atrakcje turystyczne, nieco zapomniane skarby kultury i historii. Te zmiany, które najprawdopodobniej na stałe wpiszą się w podróżnicze wybory, stanowią dużą szansę dla mniejszych ośrodków, by stały się ważnymi miejscami na turystycznej mapie Małopolski. Także trendy w turystyce wskazują na coraz większe zapotrzebowanie na unikatową ofertę specjalistyczną, niepowtarzalną i zaskakującą, dla budowania której istotne jest sięganie po historię, kulturę regionalną

czy lokalną. Dlatego główny nacisk położono na działania z zakresu opracowania i promocji oferty ekoturystycznej Małopolski (zadanie: *Małopolska ekoturystyka – zrównoważony rozwój turystyczny regionu*), popularyzację miejsc, obiektów, atrakcji mało znanych, zlokalizowanych poza głównymi centrami turystycznymi (zadania: *Konkurs na najlepsze produkty i oferty turystyczne pn. Turystyczne Skarby Małopolski, Program wsparcia turystyki szkolnej*) oraz utrzymanie szlaków dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu (zadanie: *Szlak Kultury Wołoskiej*). Podejmowano także działania mające na celu tworzenie, aktywizację i upowszechnianie produktów turystycznych (zadanie: *Wspieranie rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych we współpracy z podmiotami sektora turystycznego*), popularyzację turystyki rowerowej jako przyjaznej dla środowiska formy aktywności turystycznej (zadanie: *Małopolska na rowery*), a także budowanie wielowymiarowej współpracy i aktywizację społeczności lokalnych w obszarze turystyki (zadania: *Promocja, rozwój i zarządzanie produktami turystyki rowerowej, Współpraca międzyregionalna na rzecz rozwoju i aktywizacji Jury Krakowsko-Częstochowskiej*). Działania, podjęte przez samorząd województwa w tym obszarze w pełni realizują cele Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*, jakimi są ochrona zasobów przyrodniczych, kulturowych i społecznych przed negatywnymi skutkami rozwoju turystyki masowej, wzmocnienie roli turystyki w rozwoju gospodarczym i aktywizacja lokalnej społeczności na rzecz turystyki, tworzenie i popularyzowanie współpracy partnerów sektora publicznego, prywatnego i społecznego w celu tworzenia atrakcyjnych oraz przyjaznych środowisku i mieszkańcom atrakcji turystycznych. Przyczyniają się one także do wzmocnienia tożsamości lokalnej poprzez wspieranie rozwoju turystyki miejskiej i kulturowej, kulinarnej i enoturystyki czy turystyki na terenach wiejskich oraz rozproszenia ruchu turystycznego celem przeciwdziałania jego nadmiernej koncentracji. Łączne środki poniesione na działania samorządu województwa w tym zakresie w 2021 r. wyniosły 5,1 mln zł. Natomiast, w ramach kierunku działań 3.2. Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności turystycznej i obsłudze ruchu turystycznego, kontynuowano realizację projektu *VeloMałopolska. Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Województwie Małopolskim*, polegającego na budowie tras rowerowych o wysokim standardzie wraz z Miejscami Obsługi Rowerzystów oraz projektu *Budowa tras rowerowych w Małopolsce – EuroVelo 11 (EV11) etap II wzdłuż Popradu*, wdrażanego przez Miasto i Gminę Uzdrowską Muszyna, Gminę Piwniczna – Zdrój i Gminę Ryto. Ponadto, samorząd województwa dofinansował projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, z zakresu podnoszenia standardu szlaków i tras turystycznych w regionie, kształtowania przestrzeni obszarów turystycznych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, tworzenia punktów odpoczynku dla turystów wraz z wyposażeniem w obszarach turystycznych oraz tworzenia turystycznych baz danych w zakresie szlaków turystycznych. Prowadzono również prace na rzecz utrzymania infrastruktury turystycznej małopolskiego odcinka Szlaku Frontu Wschodniego i Wojny Światowej. Celem podjętych działań była poprawa dostępności i rozwój infrastruktury turystycznej na potrzeby turystyki miejskiej i kulturowej, aktywnej, a także wsparcie i rozwój miejsc aktywnego spędzania czasu poprzez budowę kompleksów turystyczno-rekreacyjnych oraz tras rowerowych, biegowych, narciarskich, a także szlaków pieszych i wodnych wraz z zapleczem do obsługi ruchu turystycznego na szlakach i trasach. Łączne wydatki poniesione na realizację ww. zadań w 2021 r. wyniosły 13,3 mln zł.

W ramach kierunku działania 3.3. Zintegrowany system promocji, informacji i zarządzania w turystyce podejmowane były aktywności w obszarze realizacji kampanii promujących strategiczne marki turystyczne Małopolski (zadanie *Małopolska – cel podróży*), badań jakościowych i ilościowych ruchu turystycznego przyjazdowego do Małopolski (zadanie: *Monitoring ruchu turystycznego w Małopolsce*), wsparcia branży turystycznej w zakresie promocji ofert i produktów turystycznych (zadanie *Promocja produktów i ofert turystycznych oraz integracja branży turystycznej*), a także wsparcia finansowego funkcjonowania regionalnej organizacji turystycznej oraz utrzymania i rozwoju zintegrowanego systemu informacji turystycznej oraz wprowadzania nowych funkcji i narzędzi mających na celu prezentację oferty turystycznej regionu z wykorzystaniem nowoczesnych technologii (zadania: *Utrzymanie i rozwój Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej MSIT, m_MSIT – mobilny Małopolski System Informacji Turystycznej, Cyfrowe udostępniane obiektów architektury drewnianej należących do Szlaku Architektury Drewnianej w Małopolsce*). Łącznie, w ww. obszarze realizowano

7 kompleksowych projektów, w tym jeden projekt strategiczny. Wydatki poniesione na realizację ww. zadań w 2021 r. wyniosły 6,1 mln zł.

Małopolska to region wyjątkowy, bardzo ceniony przez turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Do czasu wybuchu pandemii Covid-19 małopolska turystyka postrzegana była jako stabilna, dochodowa i świetnie rozwijająca się gałąź gospodarki. W 2019 r. Małopolskę odwiedziło blisko 18 mln gości, pozostawiając w regionie ponad 15 mld zł. Turystyka była jednym z najważniejszych sektorów gospodarczych. Ogłoszony na terenie Polski stan zagrożenia epidemicznego w wyniku rozprzestrzeniania się koronawirusa spowodował znaczne obostrzenia w podróżowaniu i funkcjonowaniu rynku usług turystycznych. Nie ma wątpliwości, że branża turystyczna stała się jednym z najbardziej poszkodowanych przez pandemię sektorów gospodarki, a przedsiębiorcy turystyczni znaleźli się w głębokiej zapaści finansowej.

Odbudowanie sektora turystyki i eliminowanie skutków kryzysu wywołanego pandemią Covid-19 będzie stanowiło największe wyzwanie dla wszystkich uczestników rynku turystycznego – przedsiębiorców i samorządowców. Negatywny wpływ pandemii spowodował konieczność zrewidowania prognoz dla sektora turystyki, szacuje się bowiem, że odbudowa strumienia ruchu turystycznego na poziomie wielkości osiągniętych w 2019 roku może potrwać nawet kilka najbliższych lat. Dlatego ważnym działaniem do realizacji będzie przyjęcie *Strategii Rozwoju Turystyki dla Województwa Małopolskiego do 2030 roku*, kluczowego dokumentu w obszarze turystyki, służącego zarówno ocenie aktualnego stanu turystyki w regionie w oparciu o analizy zagadnień odnoszących się do popytowej i podażowej strony funkcjonowania rynku turystycznego, jak i określającego długofalową wizję rozwoju małopolskiej turystyki, która godzić będzie priorytety gospodarcze, ekologiczne, społeczne i przestrzenne.

Priorytetowym działaniem będzie również realizacja w latach 2022-2023 intensywnej, międzynarodowej kampanii promocyjnej w ramach projektu pn. *Małopolska – cel podróży*, stanowiącej odpowiedź na kryzys na rynku turystycznym Małopolski wywołany na skutek pandemii Covid-19, w szczególności na drastyczny spadek zagranicznych podróży turystycznych do Krakowa i Małopolski. Kampania, o charakterze wizerunkowo-produktowym przeznaczona będzie na rynki międzynarodowe, strategiczne dla przyjazdów turystycznych do Krakowa i Małopolski.

Jednocześnie, odpowiedzią na zaistniałą sytuację będzie konieczność tworzenia kompleksowej, zawierającej pakiet atrakcji oferty turystycznej, sprofilowanej pod kątem potrzeb indywidualnego odbiorcy. Na rynku usług turystycznych widoczne jest coraz większe zainteresowanie walorami przyrodniczymi i możliwościami aktywnego wypoczynku, dlatego planowane działania podejmowane przez samorząd województwa koncentrować się będą na rozwijaniu oferty wykorzystującej potencjały miejsc o najcenniejszych walorach przyrodniczych i kulturowych, szczególnie związanej z rozwojem zintegrowanej sieci tras rowerowych, turystyki pieszej górskiej, narciarstwa, oraz turystyki wodnej i geotermii. Ofertę ukierunkowaną na turystykę przyjazną środowisku i zdrowiu uzupełniać będą działania zmierzające do propagowania ekologicznego podejścia do życia typu slow-tourism ze szczególnym uwzględnieniem oferty pobytowej w zakresie agro, eko, eno- turystyki, w tym m.in. rozwoju tematycznych tras turystycznych, centrów pobytowych i promocji produktów, infrastruktury do obsługi gości, systemów wspomagających zarządzanie, sprzedaż i promocję oferty. Tym samym, realizowane w tym zakresie przedsięwzięcia będą umożliwiać zrównoważony rozwój turystyki w regionie.

Ponadto kształtowanie oferty turystycznej wspierane będzie aktywną promocją i marketingiem terytorialnym przy wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i środków komunikacyjnych oraz odnowieniem silnej marki przemysłu spotkań i turystyki biznesowej.

3.1. Rozwój zrównoważonej turystyki regionalnej

Małopolska Ekoturystyka – zrównoważony rozwój turystyczny regionu (działanie realizowane corocznie). Celem działania jest zachowanie trwałego, zrównoważonego rozwoju zasobów i walorów turystycznych Małopolski poprzez integrację działalności turystycznej z celami ochrony przyrody oraz życiem społeczno-gospodarczym, kształtowanie przyjaznych środowisku postaw i zachowań turystów i organizatorów ruchu turystycznego, propagowanie kameralnego odkrywania i poznawania wyjątkowych miejsc, zabytków, ludzi, ich kultury, tradycji. Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano opracowanie graficzne i przygotowanie do druku wydawnictwa turystycznego z ofertą ekoturystyczną regionu oraz przeprowadzono działania informacyjno-promocyjne nt. oferty ekoturystycznej przygotowanej przez Województwo Małopolskie w latach 2019-2020 pn. *Małopolska. Podróżuj z nami w rytmie Eko!*. Ponadto, w oparciu o opracowane materiały prowadzona była kampania propagująca ekoturystykę jako najbardziej przyjazną dla środowiska formę turystyki pozwalającą na szersze zapoznanie się ze specyfiką przyrodniczą, kulturową, etniczną i społeczno-ekonomiczną regionu. Działania prowadzone były w oparciu o własne kanały komunikacji (regionalny portal turystyczny visitmalopolska.pl, portal regionalny malopolska.pl, FB *Odkryj Małopolskę*, *Lubię Małopolskę*, *EkoMałopolska*) oraz w partnerstwie z wykorzystaniem mediów zewnętrznych: Radio RMF FM, Radio Kraków (akcje spotowe, konkursy), TVP Kraków (5 filmów prezentujących ofertę ekoturystyczną Małopolski), pismo branżowe *Wasza Turystyka* (artykuł tematyczny), animacja w Kolejach Małopolskich. Dodatkowo przygotowano oznaczenie promocyjne *Działam w rytmie eko* i przekazano je podmiotom, działającym w obszarze ekoturystyki do stosowania w ich działaniach promocyjno-informacyjnych. Całkowita planowana wartość projektu: 80 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 80 tys. zł.

Rozwój, promocja i zarządzanie produktami turystyki rowerowej (działanie realizowane corocznie). Celem zadania jest tworzenie zasobów infrastrukturalnych i informacyjnych dla rozwoju turystyki rowerowej oraz promocja istniejących tras VeloMałopolska. Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: podejmowane działania koncentrowały się na tworzeniu zasobów infrastrukturalnych i informacyjnych dla rozwoju turystyki rowerowej oraz promocji istniejących tras VeloMałopolska. Rozwijano System Rekomendacji Miejsc Przyjaznych Rowerzystom (MPR) – ogłoszono nabór, w wyniku którego certyfikat uzyskały 84 obiekty (łącznie w latach 2020–2021 certyfikat uzyskało 165 obiektów). Zrealizowano również, w ramach II edycji otwartego konkursu ofert w obszarze turystyki pn. *Małopolska Gościnną*, 2 projekty z zakresu podnoszenia standardu obsługi turystów rowerowych oraz promocji obiektów posiadających certyfikat *Miejsca Przyjaznego Rowerzystom*, tj. projekt pn. *Do Małopolski na rower 2.0*, polegający na przeprowadzeniu kontroli spełniania wymaganych kryteriów przez podmioty, które zgłosiły się do Systemu Rekomendacji MPR w 2020 i 2021 r. i przeprowadzeniu działań informacyjnych dotyczących turystyki rowerowej oraz projekt pn. *Promocja turystyki rowerowej oraz certyfikowanych obiektów MPR w Małopolsce*, w ramach którego pozyskano m.in. treści turystyczne o charakterze promocyjnym dla każdego z obiektów, który uzyskał ww. certyfikat (materiał zdjęciowy, opisy obiektów) i wykonano spacer wirtualne w oparciu o panoramy sferyczne 360° x 180° wzdłuż przebiegu tras rowerowych VeloMałopolska. Ponadto, trasy rowerowe VeloMałopolska promowane były podczas wydarzeń zagranicznych (wystawa zdjęć w Ambasadzie RP w Brukseli) oraz krajowych (m.in. Małopolska Tour, Małopolska Joy Ride, Małopolska MTB Film Festival), a także w mediach

elektronicznych, w tym w social mediach. Ponadto, w 2021 r. opracowano przewodnik *VeloMałopolska. Dziennik podróży*, skierowany do rodzin z dziećmi podróżujących po trasach VeloMałopolska, zaktualizowano mapy rowerowe (wersje elektroniczne oraz w formie do samodzielnego wydruku), wydrukowano 4 nowe mapy tras: Wiślana Trasa Rowerowa, VeloDunajec, VeloMetropolis i VeloNatura oraz opracowano kolejne, poświęcone 5 różnym obszarom Małopolski. Na bieżąco aktualizowano i uzupełniano treści rowerowe w regionalnym portalu turystycznym: visitmalopolska.pl w części narowery.visitmalopolska.pl., współpracowano ze środowiskami rowerowymi i podejmowano szereg inicjatyw na rzecz współpracy z innymi regionami w zakresie rozwoju tras rowerowych i promocji turystyki rowerowej. Całkowita planowana wartość projektu: 435 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 421 tys. zł.

Małopolska na rowery (działanie realizowane corocznie). Celem

zadania jest zwiększenie ruchu turystycznego na budowanych, z inicjatywy władz samorządu, trasach rowerowych VeloMałopolska. Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zorganizowano dwa duże wydarzenia rowerowe pod hasłem *Małopolska Tour* w Starym Sączu i w Wadowicach, w których udział wzięło min. 4000 osób. Każde z nich składało się z rajdów

rowerowych po trasach o różnej długości i różnym stopniu trudności, miasteczka rowerowego z atrakcjami i aktywnościami oraz strefą gastronomiczną, a na zakończenie każdego z wydarzeń odbył się koncert muzyczny lub pokaz akrobacji rowerowych. Wydarzenia skierowane były do pasjonatów aktywnych form spędzania wolnego czasu na rowerze. Ich celem była popularyzacja zdrowego stylu życia, motywowanie do regularnego wybierania roweru jako środka transportu (ekotransport) czy aktywnego spędzania wolnego czasu, promowania jazdy

na rowerze jako jednej z najbardziej atrakcyjnych form rekreacji, ale również zachęcenia do poznawania i odkrywania walorów turystycznych Małopolski na rowerze, a co za tym idzie zwiększenia ruchu turystycznego na budowanych, z inicjatywy władz samorządu, trasach rowerowych VeloMałopolska. Działanie realizowane było w ramach II edycji otwartego konkursu ofert w obszarze turystyki pn. *Małopolska Gościnną*. Całkowita planowana wartość projektu: 805 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 805 tys. zł.

Szlak Kultury Wołoskiej (działanie realizowane corocznie). Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano działania mające na celu utrzymanie trwałości projektu pn. *Szlak Kultury Wołoskiej*, utworzonego przy wsparciu środków unijnych w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 w celu popularyzacji dziedzictwa kultury wołoskiej pogranicza polsko-słowackiego (tj. przeprowadzono prace konserwacyjne infrastruktury turystycznej zlokalizowanej na szlaku, tj. 3 bram karpackich oraz 6 altan turystycznych z wyposażeniem wraz z opracowaniem raportu z realizacji ww. prac, przeprowadzono inwentaryzację stanu technicznego 16 tablic informacyjnych i 19 słupków wołoskich oraz utrzymano ekspozycje tematyczne związane z kulturą pasterską). Całkowita planowana wartość projektu: 38 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 38 tys. zł.

Konkurs na najlepsze produkty i oferty turystyczne regionu pn. *Turystyczne Skarby Małopolski* (działanie realizowane corocznie). Ideą konkursu, realizowanego od 2019 r., jest wyłonienie i nagrodzenie najbardziej atrakcyjnych, nowatorskich i przyjaznych dla turysty goszczącego w Małopolsce przedsięwzięć i inicjatyw, dzięki którym Województwo Małopolskie jest najchętniej odwiedzanym polskim regionem. Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przeprowadzono, we współpracy z Małopolską Organizacją Turystyczną, III edycję konkursu na najlepsze oferty i produkty turystyczne regionu pn. *Turystyczne Skarby Małopolski*. Ogłoszenie wyników konkursu miało miejsce podczas gali zorganizowanej z okazji Małopolskich Obchodów Światowego Dnia Turystyki, które w 2021 r. odbyły się na Zamku w Oświęcimiu. Przekazano także nagrodę Marszałka Województwa Małopolskiego w wysokości 50 tys. zł dla Laureata edycji konkursu 2020 w kategorii *Miejsce z klimatem – miejscowość lub gmina turystyczna*. Nagrodę przekazano w formie pomocy finansowej dla Gminy Krościenko nad Dunajcem, z przeznaczeniem na wykonanie turystycznych tablic informacyjnych oraz realizację kampanii promocyjnej. Całkowita planowana wartość projektu: 77,9 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 76,8 tys. zł.

Współpraca międzyregionalna na rzecz rozwoju i aktywizacji Jury Krakowsko-Częstochowskiej

(działanie realizowane corocznie). Celem działania jest aktywizacja i promocja oferty turystycznej Jury Krakowsko – Częstochowskiej oraz budowanie szerokiego partnerstwa na rzecz zintegrowanego rozwoju turystycznego tej niezwyklej krainy, leżącej na pograniczu Małopolski i Śląska. Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: w dniach 17-19 września 2021 r. zorganizowano na terenie Województw Małopolskiego i Śląskiego, we współpracy z zarządcami obiektów turystycznych, jurajskimi gminami, organizacjami pozarządowymi oraz lokalnymi

przedsiębiorcami, IV edycję Juromanii – Święta Jury Krakowsko-Częstochowskiej, w której udział wzięło ok. 25 tys. uczestników. Święto organizowane było pod hasłem *Jura – aktywna z natury*. Na przestrzeni 3 wrześniowych dni uczestnicy wydarzenia mogli odkrywać w szczególności to, co na co dzień jest niedostępne dla turystów, poznać jurajskie historie i tradycje, zachwycić się pięknem przyrody, wziąć udział w aktywnościach sportowych, a także zasmakować lokalnych produktów. W celu realizacji przedsięwzięcia na terenie Małopolski, udzielono wsparcia, w ramach II edycji otwartego konkursu ofert w obszarze turystyki pn. *Małopolska Gościnna*, dla 6 zadań zakładających organizację wydarzeń tematycznych na terenie Pustyni Błędownskiej, Ziemi Olkuskiej, Doliny Prądnika, Zamku Tenczyn w Rudnie oraz Zamku Korzkiew. Ponadto, przeprowadzono zintegrowaną promocję wydarzenia (w ramach I edycji otwartego konkursu ofert w obszarze turystyki pn. *Małopolska Gościnna*). Całkowita planowana wartość projektu: 430 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 430 tys. zł.

Wspieranie rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych we współpracy z podmiotami sektora turystycznego (działanie realizowane corocznie). Celem działania jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez wsparcie najciekawszych inicjatyw i przedsięwzięć, zakładających rozwój i promocję produktów i oferty turystycznej Małopolski. Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: w ramach otwartego konkursu ofert w obszarze turystyki pn. *Małopolska Gościnna* wsparto łącznie 42 zadania zainicjowane przez organizacje pozarządowe działające w obszarze turystyki, przy czym w przypadku 2 zadań, Beneficjent odstąpił od ich realizacji. Wśród dofinansowanych projektów znalazły się zadania z obszaru tworzenia, rozwoju, aktywizacji i promocji produktów i ofert turystycznych w zakresie, m.in. turystyki aktywnej, turystyki na terenach wiejskich, turystyki miejskiej i kulturowej, w tym turystyki religijnej i pielgrzymkowej, aktywizacji

turystycznej obszarów i społeczności lokalnych oraz upowszechniania produktów turystycznych, m.in. poprzez organizację wydarzeń turystycznych, wycieczek, w tym m.in. projekty *Małopolskie Szlaki Turystyki Kolejowej* – projekt zakładający organizację turystycznych przejazdów kolejowych z wykorzystaniem historycznego składu kolejowego, *Opracowanie Strategii rozwoju funkcji turystycznych Bazyliki na Skatce w Krakowie*, *Małopolski Szlak Winny – rozwój oferty i promocja szlaku w 2021 r.*, *Małopolska Nieoczywista – realne i wirtualne odkrywanie Małopolski*, *Pogórzańskie wyprawy odkrywców*. Dofinansowano również 15 zadań z dziedziny turystyki i krajoznawstwa w trybie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Całkowita planowana wartość projektu: 1,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,4 mln zł.

Program rozwoju turystyki szkolnej (działanie realizowane jednorazowo). Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: kontynuowano działania mające na celu odbudowę rynku turystyki szkolnej, osłabionej w wyniku pandemii COVID-19 w ramach programów *Odkrywam Małopolskę* oraz *Małopolska Olimpiada Frekwencji*, uruchomionych w 2020 r. Program wsparcia turystyki szkolnej pn. *Odkrywam Małopolskę* zakładał organizację wycieczek w ramach zajęć lekcyjnych, pozalekcyjnych lub pozaszkolnych na terenie Małopolski dla uczniów małopolskich szkół podstawowych, a w efekcie wsparcie organizatorów turystyki, przewodników, przewoźników, obiektów noclegowych oraz licznych instytucji kultury i nauki, poprzez stymulację popytu na turystykę zorganizowaną dla dzieci i młodzieży. Obostrzenia nałożone w wyniku pandemii, tj. czasowe ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty obowiązujące do końca 2020 r. oraz obostrzenia w sektorze turystyki spowodowały, że organizacja planowanych wycieczek dla części gmin biorących udział w programie stała się utrudniona lub wręcz niemożliwa. z uwagi na pozytywny odbiór programu, zarówno wśród gmin, jak i branży turystycznej, Zarząd Województwa Małopolskiego zdecydował o jego kontynuacji w 2021 r. – podpisano 90 umów na realizację wycieczek przedmiotowych oraz krajoznawczo-turystycznych, przy czym 6 gmin zrezygnowało z realizacji zadania. Jednocześnie, Województwo Małopolskie doceniając wysoką frekwencję 10 gmin z terenu Małopolski w II turze wyborów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zainicjowało w 2020 r. projekt pn. *Małopolska Olimpiada Frekwencji*. Jego założeniem było wsparcie organizacji jednodniowych regionalnych wycieczek dydaktycznych z elementami krajoznawstwa i rekreacji dla uczniów małopolskich szkół podstawowych. Z uwagi na sytuację pandemiczną samorządy gminne biorące udział w projekcie nie mogły zrealizować planowanych działań w całości i wykazały chęć ich kontynuacji w 2021 r., tak aby mogły zrealizować wycieczki, których nie udało im się zorganizować w 2020 r. W ramach projektu w 2021 r. udzielono pomocy finansowej 10 gminom na realizację regionalnych wycieczek dydaktycznych. Całkowita planowana wartość projektu: 1,8 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,8 mln zł.

3.2. Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności turystycznej i obsłudze ruchu turystycznego

(MPI) VeloMałopolska. Budowa zintegrowanej sieci tras rowerowych w Województwie Małopolskim - projekt realizowany w latach 2015-2030, finansowany z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Celem zadania jest poprawa infrastruktury rowerowej w regionie oraz zwiększenie atrakcyjności i konkurencyjności małopolskiej oferty pobytowej w zakresie turystyki rowerowej poprzez budowę spójnej sieć tras rowerowych o wysokim standardzie, przebiegających przez całe województwo i łączących główne jego ośrodki, miejsca cenne przyrodniczo, zabytki, ważne węzły komunikacyjne czy przesiadkowe. Projekt w trakcie realizacji, zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

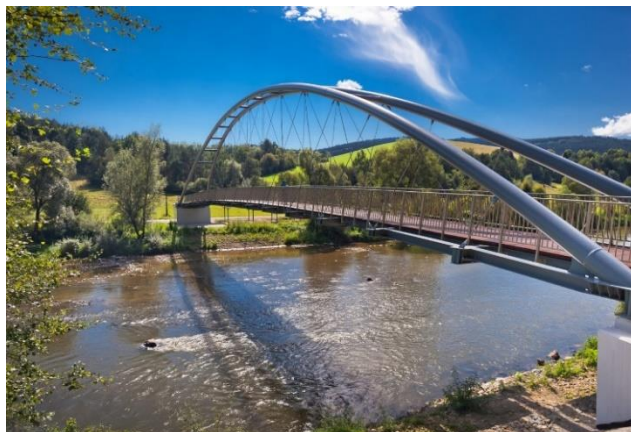
- odcinek VeloDunajec Szczawnica – Zabrzeż: wykonano i zakończono prace związane z budową kładki w miejscowości Tylmanowa oraz kładki w miejscowości Krościenko nad Dunajcem, ponadto prowadzono prace związane z opracowaniem dokumentacji projektowej dla części drogowej pomiędzy budowanymi kładkami, zakończone w grudniu 2021 r. Rozpoczęto prace projektowe fragmentu trasy rowerowej VeloDunajec wzdłuż DW 969 na odcinku w miejscowości Zabrzeż.

- EuroVelo11 (EV11) odc. Czchów (Zapora) do miejscowości Wróblowice – wykonano prace zarówno dokumentacyjne, jak i roboty budowlane związane z remontem brodu przez rzekę Rudzianka i tym samym ukończono realizację całego projektu. Do końca 2021 r. oddano do użytkowania 472 km tras rowerowych oraz wybudowano 27 Miejsc Obsługi Rowerzystów (MOR). Całkowita wartość projektu na lata 2015 - 2023: 148,6 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 142,3 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 11,5 mln zł.

Budowa Zintegrowanej Sieci Tras Rowerowych – EuroVelo 11 (EV11) odcinek południowy wzdłuż Doliny Popradu – projekt zakończony, realizowany w latach 2018–2021 przez Miasto i Gminę

Uzdrowską Muszyna w ramach Programu INTERREG V-A PL-SK 2014-2020. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: brzegowanie przyczółków kładek M1 i M2 oraz modernizacja odcinka przy przejściu granicznym w Legnawie. Całkowita wartość projektu: 13,7 mln zł, poniesione nakłady ogółem (do końca 2020 r.): 13,2 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 471,7 tys. zł. Województwo Małopolskie przekazało w latach 2017-2021 dotację celową Gminie w kwocie 5,8 mln zł, nakłady poniesione przez Województwo Małopolskie w 2021 r.: 471,7 tys. zł.

Budowa Zintegrowanej Sieci Tras Rowerowych – EuroVelo 11 (EV11) odcinek południowy wzdłuż Doliny Popradu - kontynuacja budowy trasy w miejscowościach Stara Lubovna, Chmielnica, Muszyna, Piwniczna-Zdrój, Rytro – projekt w trakcie realizacji (lata 2019 – 2022), na terenie Gmin: Muszyna, Piwniczna-Zdrój, Rytro w ramach Programu INTERREG V-A PL-SK 2014-2020. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: kontynuowano roboty budowlane w ramach projektu na terenie Gminy Piwniczna-Zdrój, realizowano zadania związane z promocją projektu. Województwo Małopolskie przekazało w 2021 r. dotację celową dla Gminy Piwniczna-Zdrój w kwocie 76,2 tys. zł.

Całkowita wartość projektu: 4,5 mln zł, poniesione nakłady ogółem (do końca 2020 r.) 2,4 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 175,5 tys. zł. Nakłady planowane przez Województwo Małopolskie ogółem: 670,9 tys. zł, nakłady poniesione przez Województwo Małopolskie (do 2020 r.): 594,7 tys. zł, nakłady poniesione przez Województwo Małopolskie w 2021 r.: 76, 2 tys. zł.

Rozwój infrastruktury turystycznej, kształtowanie przestrzeni turystycznej oraz zarządzanie oznakowaniem turystycznym regionu (działanie realizowane corocznie). Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: w ramach otwartego konkursu ofert w obszarze turystyki pn. *Małopolska Gościnna* dofinansowano 29 zadań z zakresu podnoszenia standardu szlaków i tras turystycznych w regionie, kształtowania przestrzeni obszarów turystycznych zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, tworzenia punktów odpoczynku dla turystów wraz z wyposażeniem w obszarach turystycznych oraz tworzenia turystycznych baz danych w zakresie szlaków turystycznych. Wśród nich zrealizowano takie projekty jak: *Prace renowacyjne na turystycznych szlakach rowerowych Ziemi Tarnowskiej, Rozwój infrastruktury turystycznej i kształtowanie przestrzeni turystycznej regionu poprzez renowację i doposażenie szlaków turystycznych pieszych, spacerowych, rowerowych i konnych oraz aktualizację aplikacji i portalu Szlaków Turystycznych Małopolski, Poprawa infrastruktury przy atrakcjach w obrębie oddziaływania VeloDunajec, Rozwój infrastruktury turystycznej winnic na obszarze ENOTarnowskie w 2021 r., Sieć ścieżek konnych północnej Małopolski, Rewitalizacja szlaków*

wraz z odnowieniem i doposażeniem infrastruktury Rezerwatu Przyrody Nieożywionej "Skamieniałe Miasto" – etap II, Modernizacja i doposażenie infrastruktury turystycznej w Beskidzie Wyspowym i Gorcach, Koncepcja przebiegu fragmentu Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Kulturowego Paulinów na terenie województwa małopolskiego czy Mobilny system nawigacji rowerowej po Małopolsce – etap II. Dwa podmioty zrezygnowały z realizacji zadania.

Całkowita planowana wartość projektu: 1,1 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 1,1 mln zł.

Szlak Frontu Wschodniego i Wojny Światowej (działanie realizowane corocznie). Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano prace z zakresu utrzymania infrastruktury turystycznej Szlaku, prowadzącego do miejsc, które w latach 1914–1915 były areną kluczowych zmagania na froncie wschodnim Wielkiej Wojny, tj. przeprowadzono inwentaryzację i konserwację oznakowania drogowego 455 km szlaku, a także utrzymano wystawę o szlaku i dedykowaną stronę internetową.

Całkowita planowana wartość projektu: 28,9 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 28,9 tys. zł.

3.3. Zintegrowany system promocji, informacji i zarządzania w turystyce

(S) Małopolska – cel podróży - projekt realizowany w latach 2020-2023 w ramach RPO WM 2014-2020, 3. Oś Priorytetowa Przedsiębiorcza Małopolska. Projekt realizowany jest w partnerstwie Małopolskiej Organizacji Turystycznej (Lider projektu), Województwa Małopolskiego (Partner projektu) oraz Miasta Kraków (Partner projektu). Celem projektu jest odbudowa przyjazdów turystycznych do Krakowa i Małopolski w związku z pandemią COVID-19 poprzez realizację kampanii promocyjnej o charakterze wizerunkowo-produktowym na rynkach międzynarodowych, strategicznych dla przyjazdów turystycznych do Małopolski i Krakowa, jako odpowiedź na kryzys na rynku turystycznym Małopolski z uwagi na COVID-19, w szczególności drastyczny spadek zagranicznych podróży turystycznych do Krakowa i Małopolski i co za tym idzie bardzo trudne położenie branży turystycznej w województwie małopolskim. Kampania zakłada wsparcie wżywianiu i stymulowaniu na nowo ruchu turystycznego zagranicznego w Krakowie i Małopolsce, a tym samym wzmacnianie koniunktury na produkty i usługi

turystyczne. W latach 2022-2023 będą realizowane bezpośrednie działania promocyjne w Internecie oraz w ramach działań eventowych, targowych oraz misji gospodarczych. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przygotowano koncepcję kreatywną kampanii promującej ofertę turystyczną Małopolski i Krakowa; wyprodukowano 5 spotów promocyjnych; wykonano podstawowe grafiki promocyjne dla kampanii. Ponadto zorganizowano misję wyjazdową przedsiębiorstw z małopolskiej branży turystycznej do Wielkiej Brytanii.

Całkowita wartość projektu: 16 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 1,6 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 1,5 mln zł. Całkowita wartość projektu dla Województwa Małopolskiego 4,7 mln zł; poniesione przez Województwo Małopolskie nakłady ogółem: 0 zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 0 zł.

Monitoring ruchu turystycznego w Małopolsce (działanie realizowane corocznie). Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy wykonany w 2021 r.: przeprowadzono badania jakościowe i ilościowe ruchu turystycznego przyjazdowego do Małopolski w 2021 r. Do 2021 r. badanie prowadzone było metodą wywiadów bezpośrednich oraz metodą pozyskiwania danych z GUS-u oraz z atrakcji o dużym potencjale turystycznym i generujących największy ruch turystyczny w regionie. W 2021 r. dodatkowo wprowadzono metodę pozyskiwania danych z hurtowni danych teleinformatycznych, co umożliwiło jeszcze dogłębnější analizę danych, a następnie dokładniejsze formułowanie wniosków. W ramach badania ruchu turystycznego za 2021 r. oszacowano wielkość ruchu turystycznego w Małopolsce, stworzono profile demograficzne turystów z rynków najbardziej emisyjnych dla Małopolski, oszacowano wpływ z ruchu turystycznego dla gospodarki Małopolski, wskazano wnioski i rekomendacje z perspektywy rozwoju regionalnej gospodarki turystycznej. Ponadto, przeprowadzono badanie podaży *Małopolska branża turystyczna w warunkach pandemii COVID-19 w 2021 r.* Całkowita planowana wartość projektu: 250 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 250 tys. zł.

Członkostwo w Małopolskiej Organizacji Turystycznej (działanie realizowane corocznie). Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy wykonany w 2021 r.: przekazano składkę członkowską do Małopolskiej Organizacji Turystycznej (MOT), strategicznego partnera Województwa Małopolskiego w obszarze turystyki. W ramach aktywności MOT w 2021 r. prowadzone były m.in. działania aktywizujące i promujące ofertę turystyczną Małopolski. Województwo Małopolskie jest członkiem MOT od samego początku jej istnienia, tzn. od 2001 r. MOT stanowi największą platformę współpracy pomiędzy samorządami terytorialnymi, przedsiębiorstwami turystycznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi partnerami zainteresowanymi rozwojem gospodarki turystycznej. Efektem tej współpracy jest skuteczna promocja małopolskiej oferty turystycznej w kraju i zagranicą oraz rozwój turystyki w regionie. Całkowita planowana wartość projektu: 1,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,9 mln zł.

Promocja produktów i ofert turystycznej oraz integracja branży turystycznej (działanie realizowane corocznie). Projekt zrealizowany – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przeprowadzono prezentację oferty turystycznej Małopolski w ramach wydarzenia pn. *50N – Małopolski Festiwal*

Podróży, które odbyło się w dniach 19-21 marca 2021 r. z uwagi na ograniczenia w związku z pandemią COVID-19 Festiwal zorganizowany został w formule online. Województwo Małopolskie otrzymało tytuł Głównego Mecenasa Festiwalu. Łączna liczba odbiorców, do których dotarła transmisja online z wydarzenia oszacowana została na ok. 45 000 osób, w tym liczba osób uczestniczących w edycji online „na żywo” wyniosła ok. 1 740 osób. W ramach zadania kontynuowano prace nad opracowaniem Strategii Rozwoju Turystyki dla Województwa Małopolskiego do 2030 r., organizowano również posiedzenia Rady Programowej ds. Rozwoju i Promocji Turystyki w Małopolsce, stanowiącej ciało opiniotwórcze dla działań Zarządu Województwa Małopolskiego w zakresie rozwoju i promocji turystyki w Regionie. Zrealizowano także 2 zadania pod hasłem *Łączy nas Małopolska Turystyka* mające na celu popularyzację oferty turystycznej Małopolski, wsparcie integracji branży turystycznej i rozwój kooperacji między podmiotami sektora usług turystycznych tj.: *Nowe media, narzędzia i technologie. Cykl szkoleń online dla branży turystycznej, Odbudowa i integracja małopolskiej branży turystycznej po pandemii Covid-19* (w ramach i edycji otwartego konkursu ofert w obszarze turystyki pn. *Małopolska Gościinna*).

(MPI) m_MSIT – mobilny Małopolski System Informacji Turystycznej. Projekt realizowany w ramach RPO WM na lata 2014-2020, mający na celu stworzenie platformy cyfrowej prezentującej ofertę turystyczną Małopolski z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i narzędzi multimedialnych, ułatwiającej dostęp do informacji turystycznej szerokiej rzeszy odbiorców i umożliwiającej samodzielne zaplanowanie podróży po Regionie. Projekt w trakcie realizacji – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: prowadzono prace nad utrzymaniem, rozwojem i aktualizacją regionalnego portalu turystycznego visitmalopolska.pl oraz aplikacji mobilnej VisitMałopolska. W 2021 r. zaplanowano wdrożenie ostatniego etapu projektu, polegającego na wykonaniu pisemnych tłumaczeń treści turystycznych z języka polskiego na języki: angielski, niemiecki, francuski, włoski, hiszpański, rosyjski, słowacki. W związku z problemami z wyborem wykonawcy zadania (unieważnienie postępowania przetargowego) rzeczowa realizacja zadania została przeniesiona na rok 2022. Całkowita wartość projektu w latach 2015-2022: 7,5 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 5,1 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 16,8 tys. zł.

Utrzymanie i rozwój Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej. Małopolski System Informacji Turystycznej (MSIT) to jeden z najlepiej funkcjonujących systemów IT w kraju, mający na celu zapewnienie sprawnego i efektywnego funkcjonowania na obszarze Województwa Małopolskiego zintegrowanego systemu informacji turystycznej, zarówno w warstwie analogowej (punkty IT), jak również cyfrowej (regionalny portal turystyczny). Obecnie system zrzecza ponad

30 Punktów Informacji Turystycznej z całej Małopolski. Projekt w trakcie realizacji – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: dokonano aktualizacji i uzupełnień treści turystycznych w regionalnym portalu turystycznym visitmalopolska.pl, zakupiono 1 780 zdjęć promocyjnych, zaktualizowano i wydrukowano 8 tytułów wydawniczych oraz mapę turystyczną w łącznej liczbie 110 tys. egz., które zostały rozdystrybuowane wśród punktów MSIT, wykonano 32 szt. mapy ściennej oraz

materiały promocyjno-informacyjne MSIT zrealizowano kampanię promocyjną pn. *Małopolska na horyzoncie*, przygotowano 7 artykułów promocyjnych do prasy branżowej (m.in. *Wiadomości Turystyczne, Rynek Turystyczny*), przeprowadzono działania promocyjne MSIT na FB *Odkryj Małopolskę* oraz na Instagramie, zorganizowano szkolenie dla nowozatrudnionych informatorów turystycznych oraz szkolenie dla wszystkich informatorów turystycznych, połączone z Forum Uczestników MSIT, wykonano inwentaryzację stanu technicznego i konserwację oznakowania turystycznego regionu, dokonano opłaty z tytułu umieszczenia tablic informacyjnych MSIT w pasie dróg krajowych. Całkowita wartość projektu na lata 2021-2022: 3,2 mln zł; poniesione nakłady ogółem: 1,6 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,6 mln zł.

Cyfrowe udostępnienie obiektów architektury drewnianej należących do Szlaku Architektury Drewnianej w Województwie Małopolskim: projekt realizowany w ramach RPO WM 2014-2020 przez Małopolską Organizację Turystyczną. Projekt zakończony w 2021 r. – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: kontynuowano prace związane z digitalizacją (skanowaniem laserowym 3D) wybranych 20 obiektów na Szlaku Architektury Drewnianej, wykonano dokumentację fotograficzną wewnątrz i zewnątrz każdego z obiektów oraz dokumentację rysunkową, przygotowano ortofotoplany obiektów. Działania polegały na ich kompleksowym przetworzeniu na formę cyfrową poprzez zastosowanie zaawansowanych modeli trójwymiarowych obiektów i ich wnętrz oraz stworzeniu portalu, aplikacji mobilnych, aplikacji webowej oraz aplikacji przeznaczoną na gogle VR. Zakupiono 40 szt. okularów wirtualnej rzeczywistości VR. Przeprowadzony został audyt WCAG w celu dostosowania aplikacji mobilnych oraz portalu dla osób z niepełnosprawnościami, wykonano audiodeskrypcję i system audioguide. Całkowita wartość projektu na lata 2018-2021: 2,2 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 582,9 tys. zł (2018-2020) zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 1,7 mln zł.

4. TRANSPORT

Opracowanie: Zarząd Dróg Wojewódzkich, Departament Infrastruktury Drogowej i Transportu

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Rok 2021 to kolejny okres realizacji szeregu zaplanowanych przedsięwzięć transportowych w województwie małopolskim. Jednak, z uwagi na zewnętrzne uwarunkowania, prowadzenie inwestycji było znacznie bardziej skomplikowane, m.in. za sprawą wzrastającej inflacji. Podwyżki dotknęły także sektor budownictwa, dynamiczny wzrost cen surowców i materiałów budowlanych następował z miesiąca na miesiąc. Rok 2021 to również rok skokowych podwyżek cen energii. Zawirowania pogłębiały także następujące po sobie kolejne fale pandemii koronawirusa. Powyższe czynniki w oczywisty sposób rzutowały na sytuację na rynku budowlanym.

Pomimo narastających trudności, przedsięwzięcia wieloletnie weszły w kolejne fazy realizacji. W przypadku części z nich, prowadzone prace zostały zakończone. Podróżni zyskali oczekiwany komfort podróży na kolejnych wyremontowanych stacjach i przystankach. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. (PKP PLK S.A.) oddały do użytku m.in. obiekty na linii kolejowej nr 94 (stacja Kraków Bonarka, przystanki osobowe: Kraków Opatkowice, Skawina Jagielnia) czy też linii nr 133 (stacja Trzebinia). W Krakowie postępowaly prace przy projekcie dot. modernizacji linii kolejowej E30 na odcinku Kraków Główny Towarowy – Rudzice wraz z dobudową torów linii aglomeracyjnej. Efekty najbardziej widoczne są w centrum Krakowa (estakady i mosty na Wiśle, część stacji Kraków Płaszów). Rozstrzygnięto także przetarg na powstanie łącznicy kolejowej w Kalwarii Zebrzydowskiej pomiędzy liniami kolejowymi nr 97 i 117. PKP PLK S.A. otworzyły dworce kolejowe w Sterkowcu i Biadolinach. Uzupełnieniem prac infrastrukturalnych były kolejne dostawy taboru: odebrano łącznie 13 szt. czteroczłonowych elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT), zakupionych w wyniku realizacji dwóch projektów: 4 szt. EZT w ramach projektu *Zakup taboru kolejowego: nowoczesnych elektrycznych zespołów trakcyjnych na potrzeby rozwoju kolei małopolskich współfinansowanego ze środków POIiŚ 2014-2020* oraz 9 szt. w ramach projektu *Zakup taboru kolejowego do obsługi połączeń aglomeracyjnych współfinansowanego ze środków RPO WM*.

Wydatki na drogi wojewódzkie w roku 2021 wyniosły ponad 291,6 mln zł – większość tej kwoty (205,5 mln zł) została przeznaczona na inwestycje drogowe i mostowe. W 2021 r. realizowano m.in. następujące zadania: zakończono budowę połączenia drogowego węzła autostradowego A-4 Bochnia z DK nr 94 – etap I, budowa drugiego etapu obwodnicy Skawiny wykonano zabezpieczenie osuwisk w ciągu DW 975 wraz z budową mostu w m. Gródek nad Dunajcem. ZDW w 2021 r. realizował także zadanie *Małopolska Karta Aglomeracyjna – budowa systemu zarządzania transportem zbiorowym w Województwie Małopolskim cz. II* za kwotę ponad 7,9 mln zł (dofinansowanie UE 5,5 mln zł) wykonano m.in. montaż systemu parkingowego P+R w Podłężu i Staniątkach, prace związane z rozbudową sieci akceptacji kart MKA, dostawą urządzeń przeznaczonych do zarządzania dostępnością parkingów Park & Ride funkcjonujących w systemie MKA oraz rozbudową systemu informatycznego MKA o nowe elementy.

Również dla GDDKiA rok 2021 to okres wielu realizacji: w Województwie przybyło 22,2 km dróg dwujezdniowych za sprawą ukończenia S7 na odcinku Szczepanowice - Widoma, udostępniono dla ruchu drugą jezdnię na odcinku S7 Lubień - Naprawa oraz dwie jezdnie DK94 od węzła Modlnica do ronda ze zjazdem na Giebułtów. W październiku 2021 r. udostępniono kierowcom nowy most na Dunajcu w Kurowie (w ciągu DK75). Dla poprawy bezpieczeństwa pieszych doświetlono 152 przejścia, wybudowano chodniki i zatoki autobusowe. Na koniec 2021 r. trwała budowa 57,8 km dróg ekspresowych S7 i S52.

Wszystkie wymienione powyżej przedsięwzięcia są rezultatem wieloletnich, nierzadko żmudnych i skomplikowanych prac studialnych, dzięki którym w końcowej fazie realizacyjnej, założone projekty mogą przybrać realny kształt. Wszystkie wymienione powyżej przedsięwzięcia są rezultatem

wieloletnich, nierzadko żmudnych i skomplikowanych prac studialnych, dzięki którym w końcowej fazie realizacyjnej, założone projekty mogą przybrać realny kształt.

W roku 2021 Województwo Małopolskie rozpoczęło również prace nad Regionalnym Planem Transportowym (RPT) – opracowanie tego dokumentu ma umożliwić wypełnienie przez Województwo Małopolskie warunkowości podstawowej Celu Polityki 3: *Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności*. RPT stanowić ma także jedno z narzędzi służących realizacji Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*. Na potrzeby RPT uzyskano w szczególności dostęp do Zintegrowanego Modelu ruchu przygotowanego przez Centrum Unijnych Projektów Transportowych.

W zeszłym roku zakończone zostały także – zlecone przez Województwo Małopolskie – prace nad *Opracowaniem studium transportowego dla obszaru oddziaływania nowej linii kolejowej Podłęże – Szczyrzyc – Tymbark/Mszana Dolna oraz modernizowanej istniejącej linii kolejowej nr 104 Chabówka – Nowy Sącz wraz z aktualizacją modelu ruchu Województwa Małopolskiego w celu przygotowania przyszłych interwencji strukturalnych w ramach programu FEM 2021-2027*. Celem zamówienia było wariantowe wskazanie możliwości stworzenia spójnego układu transportowego drogowego i kolejowego w celu poprawy i rozwoju usług transportowych wewnątrz wyżej wyznaczonego obszaru, poprawy dostępności z centrum Małopolski do subregionu nowosądeckiego, Podhala i Podtatrzę poprzez skrócenie czasu dojazdu, poprawę warunków i komfortu podróży, a także zmniejszenia uciążliwości przyjezdnych i przejeżdżających tranzytem poprzez wymienione tereny.

Ponadto w roku 2021 kontynuowane były prace związane z uczestnictwem Województwa Małopolskiego w naborze do *Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej + do 2028 roku* – na zlecenie Województwa przygotowanych zostało pięć wstępnych studiów planistyczno-prognostycznych dla wszystkich pięciu projektów zgłoszonych przez Małopolskę. Wymagane dokumenty aplikacyjne (w tym przedmiotowe studia) zostały przekazane do PKP PLK S.A. w wymaganym terminie, co uplasowało Województwo Małopolskie w czołówce regionów, pod względem liczby zgłoszonych projektów.

Dokumentem komplementarnym wobec RPT jest Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie małopolskim (Plan transportowy),

Przygotowany Plan transportowy realizuje cel strategiczny województwa: poprawę dostępności zewnętrznej i wewnętrznej w województwie małopolskim poprzez rozwój zrównoważonego systemu transportu zbiorowego. Zakłada priorytet usług kolejowych, wspieranych dowozowymi liniami autobusowymi do wybranych węzłów przesiadkowych. Bazuje na zadaniach wskazanych w dokumentach inwestycyjnych, wykorzystuje ich efekty, jednak sam nie wprowadza zmian w bazie i układzie przedsięwzięć infrastrukturalnych. Jest dokumentem z zakresu organizacji transportu zbiorowego w regionie.

Ponieważ zarówno RPT jak i Plan Transportowy są dokumentami wzajemnie powiązanymi, efektem prowadzonych w roku 2021 starań będzie także aktualizacja *Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie małopolskim*, celem zachowania korelacji z Regionalnym Programem Transportowym. Spójna i przemyślana strategia w zakresie planowania, stanowi gwarancję powodzenia w realizacji założonych projektów.

4.1. Działania na rzecz rozwoju transportu zbiorowego

(MPI) Zakup taboru kolejowego - nowoczesnych eoz na potrzeby rozwoju kolei małopolskich (POLIŚ)

– w 2021 r. zakończono produkcję i dokonano odbioru 4 szt. elektrycznych zespołów trakcyjnych (Elf 2) – ich producentem jest PESA Bydgoszcz S.A. W minionym roku realizowana była również kontrola procesu produkcji i odbioru ww. pojazdów przez doradcę technicznego. Całkowita wartość projektu: 94,4 mln zł. Poniesione nakłady ogółem: 94,4 mln zł, w tym nakłady poniesione w 2021 roku: 94,3 mln zł.

(MPI) Zakup taboru kolejowego do obsługi połączeń aglomeracyjnych (RPO WM 2014-2020)

– w 2021 r. zakończono produkcję i dokonano odbioru 9 szt. elektrycznych zespołów trakcyjnych (Impuls 2) – umowa z firmą Newag S.A. została zawarta w 2020 r.; w minionym roku realizowana była również kontrola procesu produkcji i odbioru ww. pojazdów przez doradcę technicznego. Całkowita wartość projektu: 245,7 mln zł, nakłady poniesione ogółem: 245,7 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 245,7 mln zł.

(MPI) Budowa i wyposażenie zaplecza technicznego do obsługi taboru kolejowego (w ramach realizacji projektu Szybka Kolej Aglomeracyjna – finansowane w ramach RPO WM 2014-2020); celem projektu jest stworzenie nowoczesnego obiektu przeznaczonego do prowadzenia prac przeglądowo-naprawczych pojazdów kolejowych; projekt w trakcie realizacji; zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: otrzymano opinie Krajowego Zespołu Uzgadniania Dokumentacji Projektowej; 3.09.2021 r. – Decyzja Wojewody Małopolskiego nr 49/BZ/2021 – zatwierdzająca projekt budowlany i udzielenie pozwolenia na budowę; 01.10.2021 r. – inauguracja rozpoczęcia budowy zaplecza w stacji *Kraków Towarowy* („symboliczne wbicie łopaty”); od 14.10.2021 r. ruszyły prace rozbiórkowe oraz roboty budowlane, trwają wykopy pod torowiska i stabilizacja gruntu; 27.12.2021 r. podpisano aneks nr 1 do umowy z Generalnym Wykonawcą dotyczący m.in. terminu wykonania przedmiotu który zostaje przesunięty do dnia 11 sierpnia 2022 r. Zakładana całkowita wartość projektu: 92,4 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 13,4 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 13,3 mln zł.

(MPI) Małopolska Karta Aglomeracyjna – budowa systemu zarządzania transportem zbiorowym w Województwie Małopolskim cz. II: projekt w trakcie realizacji – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano prace związane z montażem systemu parkingowego P+R w Podłężu i Staniątkach. Ponadto trwały prace związane z: rozbudową sieci akceptacji kart MKA, dostawą urządzeń przeznaczonych do zarządzania dostępnością parkingów P+R funkcjonujących w systemie MKA, budową systemu CICO (checkINcheckOUT) w pociągach oraz rozbudową systemu informatycznego MKA o nowe elementy. Całkowita wartość projektu: 48,2 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 40,3 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 7,9 mln zł.

(INNE) Budowa linii kolejowej Kraków Podłęże – Szczyrzyc – Tymbark/Mszana Dolna wraz z modernizacją odcinka linii kolejowej Nowy Sącz – Muszyna – granica Państwa i Chabówka – Nowy Sącz – projekt realizowany przez PKP PLK S.A.; zadanie w trakcie realizacji; w latach 2017-2022 realizowany jest Etap I – prace przygotowawcze (przeprowadzenie prac projektowych, przygotowanie dokumentacji i wykup gruntów na potrzeby inwestycji); zakładana całkowita wartość projektu: 13,3 mld zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 124,6 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 61,6 mln zł.

(INNE) Linia kolejowa E30 na odcinku Kraków Główny Towarowy – Rudzice wraz z dobudową torów linii aglomeracyjnej na odcinku Kraków Główny – Kraków Płaszów – Bieżanów – 19.80 km – projekt realizowany przez PKP PLK S.A. w latach 2016 -2023; zakres zrealizowany w 2021 r.: otwarcie peronu

nr 1 nowobudowanego przystanku Kraków Złocień; otwarcie parzystej strony stacji Kraków Płaszów (wraz z dwoma peronami nr 3 i 4); rozpoczęcie robót na stronie nieparzystej stacji Kraków Płaszów; 01.09.2021. Zakładana całkowita wartość projektu: 1,5 mld zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 1,2 mld zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 286,5 mln zł.

(INNE) Linia kolejowa nr 93 Trzebinia – Zebrzydowice na odcinku Trzebinia – Oświęcim z infrastrukturą towarzyszącą oraz na odcinku Brzezinka – Czechowice-Dziedzice - projekt realizowany przez PKP PLK S.A. w latach: 2017 - 2023; zakres zrealizowany w 2021 r.: Kontynuacja prac na odc. Trzebinia – Oświęcim; zakończenie prac na wiadukcie w Chrzanowie (w km 6,932) i oddanie toru nr 1 na odc. Trzebinia – Libiąż. Odc. Oświęcim - Czechowice Dziedzice Tor nr 1 Oświęcim - Brzeszcze Kopalnia - trwa montaż nawierzchni torowej. Trwają prace przy obiektach inżynieryjnych. Zakładana całkowita wartość projektu: 1,1 mld zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 647,1 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 294,7 mln zł. W trakcie realizacji przedmiotowego projektu realizowane są prace na części infrastruktury leżącej w ciągu linii 138 w stacji Oświęcim, ale całość kosztów została przypisana do linii kolejowej 93.

(INNE) Linia kolejowa nr 8 na odcinku Skarżysko Kamienna – Kielce - Kozłów (dł. 3,97 km) – projekt realizowany przez PKP PLK S.A.; zakres zrealizowany w 2021 r.: trwały prace dokumentacyjne. Wartość całego projektu w woj. świętokrzyskim i małopolskim: 30,7 mln zł brutto. Roboty budowlane planowane do realizacji w przyszłości. Brak zapewnienia finansowania. Podane wartości są wartościami szacunkowym: zakładana całkowita wartość projektu: 1 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 558,4 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 330,1 tys. zł. Planowane daty realizacji: 2017 r. – 2022 r. (opracowanie dokumentacji, roboty budowlane planowane po zakończeniu opracowania dokumentacji).

(INNE) Linia kolejowa nr 62 na odcinku Tunel – Bukowno – (Sosnowiec Płd.), 59,2 km (nazwa zadania: Prace na liniach kolejowych nr 62,660 na odcinku Tunel – Bukowno – Sosnowiec Płd) – 59,2km - projekt realizowany przez PKP PLK S.A. w latach 2016 - 2023; zakres zrealizowany w 2021 r.: trwa umowa na zaprojektowanie i wykonanie robót dla przebudowy 11 obiektów inżynieryjnych w ciągu linii kolejowej nr 62 na odcinku Tunel - Charsznica – Wolbrom. Zakończono przebudowę wiaduktu na szlaku Charsznica - Wolbrom. Trwały roboty budowlane na odcinku Tunel – Wolbrom i wiaduktach. Zakładana całkowita wartość projektu: 292,3 mln zł; nakłady poniesione ogółem do 2021 r.: 272,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 19,1 mln zł.

(INNE) Linia kolejowa nr 94 na odcinku Kraków Płaszów – Skawina – Oświęcim - 61,6 km - projekt realizowany przez PKP PLK S.A. w latach 2016-2023; zakres zrealizowany w 2021 r.: w ramach zadania wykonano 27 rozjazdów, 11 peronów, 23 przepustów, 6 przejazdów kolejowych; 29,530 km sieci trakcyjnej; wykonano nawierzchnię torową na stacji Kraków Bonarka. Zakładana całkowita wartość projektu: 559,8 mln zł, nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 391,2 mln zł, nakłady poniesione w 2021 roku: 55,2 mln zł.

(INNE) Linia kolejowa nr 97,98,99 odc. Skawina – Sucha Beskidzka – Chabówka – Zakopane, wraz z budową łącznicy w Suchoj Beskidzkiej i Chabówce – 126,10 km - projekt realizowany przez PKP PLK S.A. w latach 2016-2023; zakres zrealizowany w 2021 r.: w ramach zadania wykonano 10 mostów, 74 przepusty, 1 wiadukt, 7 peronów, 17 przejazdów, roboty torów 27,730 km, 21 rozjazdów, roboty sieciowe na długości 31,220 km. Zadanie Budowa łącznicy kolejowej wraz z przystankiem osobowym w ciągu linii kolejowych nr 97 Skawina - Żywiec i nr 98 Sucha Beskidzka - Chabówka zakończone w 2017 r. Zakładana całkowita wartość projektu: 1 643 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 879,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 286,5 mln zł.

(INNE) Prace na linii kolejowej nr 96 na odcinku Tarnów – Muszyna – projekt realizowany przez PKP PLK S.A. w latach 2017-2022; zakres zrealizowany w 2021 r.: zakończone roboty w torze nr 2 na szlaku Stróże-Grybów; montaż nowych płyt małogabarytowych na przejazdach, regulacja sieci trakcyjnej; wymiana nawierzchni drogowej na przejazdach kolejowo – drogowych z zastosowaniem nawierzchni gumowej. Zakładana całkowita wartość projektu: 198,1 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 180,8 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 13,6 mln zł.

(INNE) Rewitalizacja linii kolejowej nr 117 odc. Kalwaria Zebrzydowska-Lanckorona-Wadowice-granica województwa – etap I – projekt realizowany przez PKP PLK S.A. w latach 2019-2021; zakres zrealizowany w 2021 r.: mijanka w Barwałdzie Średnim – zrealizowano pierwszą część prac na mijance (przebudowa toru głównego zasadniczego, peronu nr 1, sieci trakcyjnej i infrastruktury towarzyszącej, obiekty inżynierskie, przygotowanie pod etap 2); Szlak Wadowice – Andrychów i stacja Andrychów - realizowane są prace związane z odwodnieniem. Zakładana całkowita wartość projektu: 159,8 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 143,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 56,5 mln zł.

Rewitalizacja linii kolejowej nr 97 na odcinku Sucha Beskidzka – gr. wojew. – projekt zgłoszony w 2020 r. przez Samorząd Województwa Małopolskiego do naboru prowadzonego w ramach Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2028 roku (Program Kolej+); w roku 2021 na zlecenie Województwa Małopolskiego zostało opracowane wstępne studium planistyczno-prognostyczne, które – wraz z innymi dokumentami aplikacyjnymi – zostało złożone w wyznaczonym terminie do Spółki PKP PLK S.A. (wykonawcy Programu Kolej+); data ogłoszenia wyników naboru do Programu Kolej+: 2022 r.; wydatki poniesione w 2021 r.: 332 tys. zł (połowę tej kwoty sfinansowało Województwo Małopolskie, a połowę partnerzy z województwa śląskiego: Województwo Śląskie, Powiat Żywiecki, Miasto Żywiec, Gmina Świnna i Gmina Jeleśnia).

(INNE) Budowa węzłów przesiadkowych z parkingami Parkuj i Jedź - projekt multilokalizacyjny, wieloetapowy, realizowany przez Gminy wnioskujące o dofinansowanie w ramach RPO WM, polega na powstaniu / rozbudowie infrastruktury obsługi podróżnych głównie poprzez budowę parkingów P+R oraz obiektów towarzyszących zlokalizowanych przy stacjach i przystankach kolejowych. Poza obszarem miejskim realizowano m.in. takie projekty jak: budowa parkingu w miejscowościach Baranówka, Goszcza, Kocmyrzów, opracowano kompletną dokumentację projektową dla rozbudowy parkingu P&R przy stacji kolejowej w Łuczycach. Nakłady poniesione ogółem na przedsięwzięcia obejmujące parkingi P&R do końca 2021 r.: 94,6 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 47,3 mln zł.

4.2. Budowa i przebudowa systemu głównych powiązań komunikacyjnych drogowych i kolejowych z sąsiednimi województwami

Województwo Małopolskie zgłosiło w 2020 r. pięć projektów do *Programu uzupełnienia lokalnej i regionalnej infrastruktury kolejowej – Kolej+ do 2028 roku* – w tym trzy projekty zakładały realizację inwestycji na terenie sąsiednich województw, w celu usprawnienia połączeń kolejowych do Krakowa. Dotyczy to następujących projektów:

- **Rewitalizacja linii kolejowej nr 97 na odc. Sucha Beskidzka – Żywiec celem usprawnienia połączenia Kraków – Żywiec** – projekt przewiduje rewitalizację linii kolejowej nr 97 na terenie województwa małopolskiego i śląskiego; w roku 2021, na zlecenie Województwa Małopolskiego, opracowane zostało wstępne studium planistyczno-prognostyczne dla projektu za kwotę: 332 tys. zł - dzięki współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego z obszaru województwa śląskiego, część tej kwoty została sfinansowana z dotacji celowych udzielonych Województwu Małopolskiemu przez: Województwo Śląskie (83 tys. zł) oraz Powiat Żywiecki, Miasto Żywiec, Gminę Jeleśnia i Gmina Świnna (po 20,7 tys. zł);
- **Budowa połączenia kolejowego Kraków – Olkusz** – projekt przewiduje budowę łącznicy w miejscowości Jaworzno (woj. śląskie) w celu usprawnienia połączenia kolejowego Kraków – Olkusz; w roku 2021, na zlecenie Województwa Małopolskiego, opracowane zostało wstępne studium planistyczno-prognostyczne dla projektu za kwotę: 547,3 tys. zł;
- **Rewitalizacja linii kolejowej nr 108 na odc. Gorlice – Jasło celem usprawnienia połączenia Kraków – Jasło wraz z rewitalizacją linii kolejowej nr 110 i budową łącznicy pomiędzy ww. liniami** – projekt przewiduje inwestycje na obszarze województwo małopolskiego i podkarpackiego; w roku 2021, na zlecenie Województwa Małopolskiego, opracowane zostało wstępne studium planistyczno-prognostyczne dla projektu za kwotę: 932,3 tys. zł - dzięki współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego z obszaru województwa podkarpackiego, część tej kwoty została sfinansowana z dotacji celowych udzielonych Województwu

Małopolskiemu przez: Województwo Podkarpackie (483 tys. zł) oraz Powiat Gorlicki (50 tys. zł), Miasto Gorlice (50 tys. zł), Gminę Łużna (25 tys. zł) i Gmina Moszczenica (po 25 tys. zł).

Dokumenty aplikacyjne dla wszystkich ww. projektów zostały przedłożone do PKP PLK S.A. (instytucji realizującej Program Kolej+) w listopadzie 2021 r. – tym samym dotrzymany został termin na ich złożenie, co stanowiło warunek poddania ich dalszej ocenie przez PKP PLK. Data ogłoszenia wyników naboru do Programu Kolej+: 2022 r.

4.3. Działania z zakresu rozwoju transportu transgranicznego

(MPI) Modernizacja odcinków DW 993 na odc. Gorlice - Lipinki – zadanie realizowane w latach 2020-2022, dofinansowane w ramach Programu Interreg Polska-Słowacja PL-SK. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: w ramach etapu I wykonano warstwę ścieralną, oznakowanie poziome oraz roboty porządkowe i wykończeniowe. w ramach etapu II wykonano roboty związane ze wzmocnieniem konstrukcji nawierzchni, nową warstwę wiążącą i częściowo warstwę ścieralną, wzmocniono pobocza drogi, wyremontowano przepusty pod drogą, wyremontowano zatoki autobusowe i chodniki. Całkowita wartość projektu: 9,7 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 9,3 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 4,4 mln zł.

Modernizacja odcinków DW 969 na terenie Gminy Krościenko nad Dunajcem w m. Krośnica – zadanie zakończone, realizowane w latach 2020-2021, dofinansowane w ramach Programu Interreg Polska-Słowacja PL-SK – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zmodernizowano odcinek DW nr 969. Całkowita wartość projektu: 3,8 mln zł, poniesione nakłady ogółem: 3,8 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 980,5 tys. zł.

4.4. Poprawa stanu i jakości infrastruktury drogowej w regionie

(INNE) Budowa S-7 odc. gr. Woj. Świętokrzyskiego – Kraków (węzeł Igołomska) - zadanie realizowane przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Krakowie (GDDKiA o. Kraków), zadanie wieloetapowe, w różnym fazach realizacji: odc. gr. woj. Świętokrzyskiego - Miechów: roboty rozpoczęte; odc. Miechów - Szczepanowice: roboty budowlane nie rozpoczęte; odc. Szczepanowice - Widoma: odc. oddany do ruchu; odc. Widoma - Kraków: roboty rozpoczęte. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: odc. gr. woj. Świętokrzyskiego - Miechów: w dniu 16.04.2020 podpisano umowę z wykonawcą na realizację w systemie P&B, trwają prace budowlane; odc. Miechów - Szczepanowice: w dniu 8.02.2021 r. podpisano umowę z wykonawcą na realizację w sys. P&B. Złożono wniosek o ZRID; odc. Szczepanowice - Widoma: Odc. oddany do ruchu 4.10.2021 r.; odc. Widoma - Kraków: podpisana umowa na realizację w systemie P&B, 20.07.2020 r. uzyskano decyzję ZRID. Po odstąpieniu od umowy (w dniu 7.12.2020 r.) w dniu 15.07.2021 r. podpisano umowę z nowym wykonawcą robót. Zakładana całkowita wartość projektu 4,2 mld zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 1,6 mld zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 767,5 mln zł. Planowana data zakończenia realizacji zadania: 2024 r.

(INNE) Budowa S-7 odc. Lubień – Rabka - zadanie realizowane przez GDDKiA o. Kraków, zadanie wieloetapowe, w różnym fazach realizacji: odc. I Lubień - Naprawa - w trakcie realizacji; odc. II Naprawa - Skomielna Biała - w trakcie realizacji; odc. III Skomielna Biała - Rabka Zdrój - oddano do ruchu. Zakres rzeczowy wykonany w 2021 r.: odc. I Lubień - Naprawa - odstąpiono od umowy z wykonawcą robót i ogłoszono postępowanie przetargowe w ramach, którego wybrano nowego wykonawcę na dokończenie robót budowlanych. Planuje się zakończenie robót budowlanych do

czerwca 2022 r.; odc. II Naprawa - Skomielna Biała - prowadzono roboty na obu nitkach tunelu. Planowane zakończenie prac z końcem 2022 r. Zakładana całkowita wartość projektu: 2,6 mld zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 2,2 mld zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 17,7 mln zł. Planowane zakończenie prac 2022 r.

(INNE) Budowa Północnej Obwodnicy Krakowa - zadanie realizowane przez GDDKiA o. Kraków. Zadanie wieloetapowe w różnym fazach realizacji: odc. I węzeł Modlniczka (Radzikowskiego) - węzeł Modlnica - roboty nierozpoczęte; odc. II węzeł Modlnica - węzeł Kraków Mistrzejowice - roboty rozpoczęte. Zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: odc. I węzeł Modlniczka (Radzikowskiego) - węzeł Modlnica: trwały prace związane z wykonaniem dokumentacji projektowej odc. II węzeł Modlnica - węzeł Kraków Mistrzejowice: Kontynuowano rozpoczęte w dniu 10.07.2020 r. prace budowlane. Zakładana całkowita wartość projektu: 1,9 mld zł, nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 601,5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 483,2 mln zł. Planowanie zakończenie prac: 2023 r.

(INNE) Przełożenie DK 73 odc. węzeł Krzyż – węzeł Lwowska w Tarnowie - zadania realizowane przez GDDKiA o. Kraków (zadanie ma być współfinansowane przez Miasto Tarnów z uwagi na przebieg części inwestycji po terenie miasta na prawach powiatu). Zadanie przez przetargiem na realizację robót w systemie *Projekt i buduj* – ogłoszenie postępowania przetargowego uzależnione jest od zapewnienia finansowania inwestycji przez Miasto Tarnów, na jego terenie Zakładana całkowita wartość projektu: 521,2 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 3,3 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 883,1 tys. zł. Planowane zakończenie: 2026 r.

(INNE) Wspieranie budowy obwodnic (w ciągu dróg krajowych) - zadania realizowane przez GDDKiA o. Kraków:

- **obwodnica Zabierzowa:** zadanie przed przetargiem na realizację robót w systemie tradycyjnym; zakres prac zrealizowany w 2021 r.: trwały prace projektowe. Zakładana całkowita wartość projektu: 764,8 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 5 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 895,7 mln zł. Planowana data zakończenia realizacji zadania: 2023 r.;
- **obwodnica Zatora:** zadanie na etapie prac projektowych. Zakres prac zrealizowany w 2021 r.: trwały prace projektowe. Zakładana całkowita wartość projektu: 58 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 1,6 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 398,8 tys. zł. Planowana data zakończenia realizacji zadania: 2024 r.;
- **obwodnica Nowego Sącza (Chęlmca):** zadanie na etapie realizacji robót budowlanych. Zakres prac zrealizowany w 2021 r.: w dniu 28.07.2021 r. uzyskano ZRID. Podpisano umowę na realizację robót budowlanych w dniu 21.12.2021 r. Zakładana całkowita wartość projektu: 74,1 mln zł; nakłady poniesione ogółem do 2021 r.: 12,9 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,3 mln zł. Planowana data zakończenia realizacji zadania: 2023 r. ;
- **(MPI) obwodnica Skawiny:** Odcinki I, II i III obwodnicy zostały już zrealizowane. Na inwestycje składają się następujące zadania: Zadanie 1 polegające na budowie IV i V odcinka obwodnicy Skawiny na odcinku od ulicy Energetyków do włączenia do drogi krajowej nr 44 poprzez rondo czterowlotowe – realizowane na zlecenie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Krakowie i finansowane przez GDDKiA na podstawie porozumienia z Zarządem Województwa Małopolskiego. Prace zakończone. Zadanie 2 w ramach którego realizowana jest: przebudowa skrzyżowania na włączeniu i odcinka wybudowanej obwodnicy do istniejącej DK 44 – realizowane w całości na zlecenie GDDKiA, Oddziału w Krakowie w systemie tradycyjnym - Etap prac projektowych oraz dostosowanie odcinka i obwodnicy Skawiny do parametrów drogi klasy GP - roboty zakończone. Trwają prace przy przebudowie skrzyżowania na rondo. Zakładana całkowita wartość projektu: 71,2 mln zł, nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 61,1 mln zł, nakłady poniesione w 2021 roku: 3,7 mln zł.

(INNE) Budowa drogi klasy GP Brzesko – Nowy Sącz - zadanie realizowane przez GDDKiA o. Kraków, zadanie wieloetapowe w fazie prac projektowych (odc. I - II etap łącznika "brzeskiego" - etap prac

projektowych, odc. II - od Brzeska na włączeniu do DK 75 do Nowego Sącza - etap prac projektowych); w dniu 23.09.2021 r. złożono wniosek o ZRID; We wrześniu 2021 r. złożono wniosek o DŚU. Zakładana całkowita wartość projektu: 5,6 mld zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 12,6 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 4,9 mln zł. Główne ryzyka zadania: konflikty społeczne, konieczność wejścia w tereny chronione: zalewowe, zagrożone powodzią, Natura 2000, osuwiskowy charakter terenu .

(INNE) Budowa drogi ekspresowej S-1 Mysłowice (węzeł Kosztowy II) – Bielsko-Biała (węzeł Suchy Potok) – zadanie realizowane przez Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad z podziałem na odcinki. Przewidywane lata realizacji: 2021 - 2024. Odcinek II Oświęcim – Dankowice, realizuje GDDKiA oddział w Katowicach; zadanie realizowane w systemie „Projektuj i buduj”. W roku 2021 trwał okres projektowania, złożony został wniosek do Wojewody Śląskiego o wydanie zezwolenia na realizację inwestycji drogowej. Zakładana całkowita wartość projektu: 989,7 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 69,3 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 40,7 mln zł. Natomiast odcinek IV obwodnica Oświęcimia realizowany jest przez krakowski oddział GDDKiA – trwają obecnie prace projektowe; zakres rzeczowy zrealizowany do 2021 r.: w dniu 10.07.2020 r. podpisano umowę z wykonawcą na realizację w systemie P&B. W dniu 10.05.2021 r. złożono wniosek o wydanie decyzji ZRID; zakładana całkowita wartość projektu: 604,9 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 31,4 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 18,8 mln zł.

(MPI) Budowa połączenia węzła autostrady A4 w Wierzchosławicach ze SAG w Tarnowie - projekt w trakcie realizacji, zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r. – pozyskano decyzję ZRID umożliwiającą realizację przedmiotowego zadania, rozpoczęto prace przy budowie obiektu mostowego (pale i ławy fundamentowe dla podpór), prace przygotowawcze (odhumusowanie, wycinka drzew) i rozbiórkowe. Ponadto wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Całkowita wartość projektu: 155,6 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 17,2 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 14,4 mln zł.

(MPI) Połączenie drogowe węzła autostradowego A-4 Bochnia z DK nr 94 – etap I – projekt zakończony, dokończono roboty przy obiektach mostowych, ułożenie warstw wiążących i ścieralnych nawierzchni, zakończono roboty brukarskie oraz prace związane z oświetleniem, wykonano nasadzenia, profilowanie skarp i uzupełnienie poboczy, obsianie trawą, zlikwidowano objazd tymczasowy, zrealizowano roboty porządkowe. W ciągu roku 2021 nastąpiły wykupy gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Całkowita wartość projektu: 40,1 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 40,1 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 12,7 mln zł.

(MPI) Obwodnica Waksmund-Ostrowsko-Łopuszna: projekt w trakcie realizacji w podziale na dwa etapy: etap I - 2,6 km został zakończony w 2020 r., dla etapu II - 4,6 km – w 2021 r. poniesiono wydatki związane z wypłatą odszkodowań za nabyte pod inwestycję nieruchomości, na podstawie decyzji ZRID Przeprowadzono postępowanie przetargowe oraz podpisano w dniu 23.12.2021 r. umowę na wykonanie robót budowlanych w ramach II etapu inwestycji. Całkowita wartość projektu: 62,3 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 19,9 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 6,3 mln zł.

(MPI) Obwodnica Skawiny Etap II na odcinku od DK 44 do DW 953: realizacja robót budowlanych

w ramach projektu została zakończona w 2021 r. Wykonano nawierzchnie dróg, wybudowano/przebudowano chodniki i zjazdy publiczne i indywidualne, dokończono budowę rond, systemu odwadniającego, zamontowano urządzenia BRD, dokończono budowę oświetlenia. W latach 2021-2022 planowane wykupy gruntów niezbędne do realizacji inwestycji. Całkowita wartość projektu: 38,2 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 38 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.:

6,2 mln zł.

(MPI) Obwodnica Zatora, Podolsza: projekt w trakcie realizacji - zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano 13 przepustów, wszystkie roboty ziemne, przebudowę uzbrojenia terenu, zbiornik retencyjny, wiadukt nad linią kolejową, małe mosty, 2,8 km nawierzchni asfaltowej, skrzyżowania z drogami gminnymi oraz drogi serwisowe. Ponadto wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Całkowita wartość projektu: 32 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 29,5 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 19,9 mln zł.

(MPI) Obwodnica Tuchowa: projekt w trakcie realizacji - zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano prace w obrębie 3 rond, wykonano część odcinków nowej drogi do warstwy ścieralnej oraz część odcinków nasypu. Wykonano część chodników oraz konstrukcje 3 obiektów mostowych. Ponadto wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Całkowita wartość projektu: 57,5 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 50,9 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 21,1 mln zł.

(MPI) Zachodnia obwodnica Zielonek: projekt w trakcie realizacji - zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano dokumentację projektową, wszczęto procedurę wydania decyzji ZRiD, wszczęto procedurę ponownej oceny oddziaływania na środowisko. Planowany termin zakończenia prac w 2023 roku. Całkowita wartość projektu: 64,3 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 335,4 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 223,6 tys. zł.

(MPI) Obwodnica Koszyc: projekt zakończony - roboty budowlane zostały zakończone w 2020 roku, wybudowano obwodnicę o długości 1,45 km. W 2021 roku dokonano wypłat odszkodowań za część gruntów niezbędnych pod inwestycję. Całkowita wartość projektu: 21,3 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 21,3 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 16,2 tys. zł.

(MPI) Budowa obwodnic Podłęża i Niepołomic w nowym przebiegu drogi wojewódzkiej nr 964 stanowiących połączenie Niepołomickiej Strefy Inwestycyjnej z siecią dróg międzynarodowych – w tym zakresie:

- **(INNE) Etap 1 - Budowa zachodniej obwodnicy Podłęża** - projekt w trakcie realizacji (realizowany przez Gminę Niepołomicę) – w ramach inwestycji wybudowana została obwodnica Podłęża i Niepołomic - etap 1 o dł. 2,1 km. Wykonawca ma wydłużony termin realizacji do 28 marca 2022 r. (pozostało malowanie oznaczeń poziomych). Planowany termin odbioru inwestycji II/III kw. 2022 r. Całkowita wartość projektu: 62 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 52,9 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 40,2 mln zł.;
- **Etap 2 Budowa obwodnicy Niepołomic** - zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano odwierty geotechniczne, pomiary ugięć nawierzchni, badania laboratoryjne, pozyskano opinię geotechniczną oraz opracowano dokumentację badań podłoża gruntowego. Planowany termin zakończenia inwestycji – 2024 rok. Całkowita wartość projektu: 40 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 100 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 100 tys. zł.

(MPI) Rozbudowa DW 957 Krowiarki - Nowy Targ - projekt w trakcie realizacji – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: podpisano umowę z Wykonawcą na dokończenie robót. Ułożono nawierzchnię bitumiczną na odcinkach o łącznej długości 1,2 km, przebudowano obiekt mostowy w Czarnym Dunajcu, w tym: uruchomiono objazd po moście tymczasowym, rozebrano stary most stały, wykonano fundamenty i podpory nowego obiektu (zaawansowanie robót na poziomie 30%), sporządzono projekt budowy mostu objazdowego na czas przebudowy mostu stałego w Ludźmierzu. Ponadto wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Planowane zakończenie inwestycji w 2022 roku. Całkowita wartość projektu: 33,9 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r. : 16,9 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 2,3 mln zł.

(MPI) Rozbudowa DW 958 Chabówka-Zakopane - projekt w trakcie realizacji – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: uzyskano 3 decyzje ZRID na przebudowę. W ramach robót budowlanych wykonano w 100% 2 mosty, rozbudowę DW w m. Chabówka, Raba Wyżna, Czarny Dunajec i Kiry w 100%, natomiast w m. Rokiciny Podhalańskie w 95%, m. Bielanka – 65%, m. Koniówka – 65%, m. Pieniążkowice –80%. Ponadto w okresie sprawozdawczym wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Planowane zakończenie inwestycji w 2022 roku. Całkowita wartość projektu: 60,3 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 49,1 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 10,5 mln zł.

(MPI) Rozbudowa DW 968 Lubień-Zabrzeż – Etap II - w 2021 r. zakończono roboty budowlane, na całym odcinku tj. 7,3 km wykonano pobocza, oznakowanie pionowe i poziome. Ponadto w latach 2021-2022 planowana jest wypłata odszkodowań za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Całkowita wartość projektu: 21,4 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 21,3 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 5,3 mln zł.

(MPI) Rozbudowa DW 969 Nowy Targ – Stary Sącz - projekt w trakcie realizacji – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: podpisano umowę z wykonawcą na dokończenie prac budowlanych, wykonano zabezpieczenie gazociągu kolidującego z inwestycją oraz wymianę warstwy wiążącej, dokończono wykonanie odcinków w zakresie warstwy ścieralnej (m. Harkłowa, Kluszkowce), przebudowano DW (m. Harkłowa – Dębno) w zakresie wymiany konstrukcji nawierzchni, wykonano ścieżkę rowerową o dł. 1,5 km w m. Zabrzeż. Ponadto w okresie sprawozdawczym wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Planowane zakończenie inwestycji w 2022 roku. Całkowita wartość projektu: 26,6 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 25,7 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 6,5 mln zł.

(MPI) Rozbudowa DW 973 na odcinku Żabno-Kozłów - projekt w trakcie realizacji – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano przebudowę rowów, przebudowę przepustów, budowę odcinków kanalizacji deszczowej, rozpoczęto realizację robót budowlanych. Trwało postępowanie w Sądzie Administracyjnym związane ze scalaniem gruntów w m. Otfinów prowadzonym przez Starostwo Powiatowe w Tarnowie. Brak ostateczności decyzji scaleniowej uniemożliwił realizację zadania na przedmiotowym odcinku. Planowane zakończenie inwestycji w 2022 roku. Całkowita wartość projektu: 39 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 20,2 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 3,3 mln zł.

(MPI) Rozbudowa DW 975 Paleśnica – Bartkowa Posadowa - Dąbrowa - projekt zakończony – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: planowano wypłatę odszkodowań za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji, której nie udało się zrealizować ze względu na brak decyzji odszkodowawczych. Całkowita wartość projektu: 41,5 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 41,5 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 0 zł.

Rozbudowa DW 776 w miejscowości Prusy - projekt wycofany z realizacji w pierwotnie zaplanowanej formie (usunięty z MPI). Obecnie opracowywana jest dokumentacja projektowa w porozumieniu z Gminą Miejską Kraków. Całkowita wartość projektu: 590,7 tys. zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 41,2 tys. zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 0 zł.

(MPI) Budowa połączenia DK 87 z DW 969 w Nowym Sączu wraz z budową mostu na Dunajcu - pierwotnie zabezpieczone w ramach zadania środka BW zostały przesunięte na lata 2022-2025 na zadanie w ramach inwestycji drogowo-mostowej pn. *Budowa połączenia DK 87 z DW 969 w Nowym Sączu wraz z budową mostu na Dunajcu*. Zostaną one przeznaczone na finansowanie zadania związanego z opracowaniem dokumentacji projektowej, pozyskaniem decyzji ZRID i nabyciem nieruchomości, celem dalszej realizacji zadania w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Z uwagi na planowany termin pozyskania decyzji ZRID na koniec 2024 r. realizacja zadania w obecnej perspektywie finansowej RPO WM 2014-2020 nie jest możliwa. Całkowita wartość projektu: 9 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 0 zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 0 zł.

(MPI) Budowa mostu w m. Dębno i Szlembark wraz z dojazdami w ciągu DW 969 - zadanie w trakcie realizacji. W 2021 r. zostało przeprowadzone postępowanie przetargowe, a w dniu 18.06.2021 r. podpisano umowę z Wykonawcą robót. Wykonano roboty rozbiórkowe, przygotowawcze i palowe. Ponadto wypłacono odszkodowania za część gruntów niezbędnych do realizacji inwestycji. Całkowita wartość projektu: 35,2 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 4,6 mln zł, poniesione nakłady w 2021 r.: 4,6 mln zł.

(MPI) Przygotowanie dokumentacji dla inwestycji drogowo – mostowych w ramach Pomocy Technicznej – w trakcie realizacji – w ramach zadania przygotowana zostanie dokumentacja techniczna dla 16 inwestycji, przeznaczonych do realizacji w przyszłej perspektywie finansowej RPO na lata 2021-2027, zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: w trakcie realizacji są 2 umowy na wykonanie dokumentacji, podpisano 7 nowych umów na opracowywanie dokumentacji, dla pozostałych zadań przygotowawcza była dokumentacja przetargowa. Zgłoszono do IZ propozycję realizacji 4 kolejnych projektów w ramach oszczędności poprzetargowych. Całkowita wartość projektu: 23,9 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 842,1 tys. zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 842,1 tys. zł.

Modernizacje odcinków dróg wojewódzkich i obiektów mostowych - projekt zakończony, zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: zmodernizowano następujące odcinki dróg: DW 973 na odcinku od mostu na rzece Wiśle w m. Borusowa do początku nowoprojektowanej obwodnicy w m. Hubenice (1,2 km), DW 949 w m. Polanka Wielka (0,6 km wraz ze zjazdami), DW 966 Trzciana - Muchówka etap I (2,4 km), DW 980 w m. Biecz (0,5 km), DW 975 Wierzchosławice – Bogumiłowice (0,6 km) – zadanie w trakcie realizacji, DW 780 m. Kaszów (0,8 km), DW 969 Nowy Targ - Nowy Sącz (2,4 km), DW 953 w m. Skawina (1,8 km), DW 781 w m. Podolsze (1,2 km), DW 981 w m. Biała Niżna (1,5 km), DW 968 w m. Lubomierz (1 km); Modernizacja kanalizacji deszczowej DW 953 w Kalwarii Zebrzydowskiej (ok. 90 mb), Modernizacja przepustów: w ciągu DW 953 w m. Rzozów, w ciągu DW 973 w m. Borusowa, w ciągu DW 955 w m. Rudnik; Modernizacja ronda w ciągu DW 791 w m. Klucze, oraz Modernizacja korpusu drogowego DW 773 w m. Sułoszowa. Całkowita wartość projektu: 17,6 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 17,6 mln zł.

Zadania realizowane przy współudziale samorządów lokalnych - projekt zakończony, zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: 1583 mb chodników wraz z poszerzeniem jezdni oraz budową zatoki autobusowej. Ponadto opracowano dokumentację techniczną dla zadań: *Przebudowa/Rozbudowa skrzyżowania DW 791 z DP 1079K w m. Żurada, Wprowadzenie elementów uspokojenia ruchu - przebudowa skrzyżowania ul. Marszałka Piłsudskiego (DW 791) i ul. Kościelnej w Trzebini*, wykonanie sygnalizacji świetlnej w ciągu DW 781 w Chrzanowie ul. Szpitalna. Całkowita wartość projektu: 1,1 mln zł, poniesione w 2021 r.: 1,1 mln zł.

Przebudowa obiektów inżynierskich w ciągach dróg wojewódzkich - projekt zakończony, zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: przebudowano obiekty mostowe: w ciągu DW 968 w m. Mszana Górna DW 968 i w m. Kamienica, wybudowano obiekty mostowe: na rzece Sękówka w m. Siary wraz z rozbudową odcinka drogi wojewódzkiej nr 977, w m. Mszana Górna i w m. Maszkowice wraz z dojazdami. Całkowita wartość projektu: 16,5 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 16,5 mln zł.

Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego - projekt zakończony, zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano poprawę bezpieczeństwa na 90 przejściach dla pieszych na terenie Województwa Małopolskiego. Całkowita wartość projektu: 3 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 3 mln zł.

(MPI) (INNE) Budowa węzła drogi krajowej nr 7 z drogą wojewódzką nr 955 w miejscowości Jawornik – projekt realizowany przez GDDKiA w latach 2019-2026. Województwo Małopolskie zabezpieczyło w Wykazie Przedsięwzięć Wieloletnich w latach 2024-2025 kwotę w wysokości 20 mln zł, która przeznaczona zostanie na koszty wypłaty odszkodowań osobom uprawnionym za nieruchomości potrzebne do realizacji inwestycji, koszty robót budowlanych oraz nadzoru inwestorskiego. W 2021 r. została zawarta umowa na wykonanie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem decyzji administracyjnych umożliwiających realizację inwestycji, prowadzono prace dla I etapu Studium techniczno-ekonomiczno-środowiskowego, wyznaczono 3 warianty węzła. Całkowita wartość projektu: 73,2 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 1,3 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 92,2 tys. zł.

(MPI) Zabezpieczenie osuwisk w ciągu DW 975 wraz z budową mostu w m. Gródek nad Dunajcem – zadanie zakończone – zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano roboty palowe, roboty związane z wykonaniem rusztu żelbetowego oraz roboty związane z poszerzeniem korpusu drogowego, wybudowano most, wykonano roboty wykończeniowe. Całkowita wartość projektu: 19 mln zł, poniesione nakłady ogółem do końca 2021 r.: 19 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 13,1 mln zł.

Stabilizacja osuwiska celem zabezpieczenia DW 773, odc.060 km 0+191-0+319,50 w m. Sułoszowa - zadanie zakończone. W 2021 r. wykonano stabilizację osuwiska na długości 130 mb., za pomocą gwoździ gruntowych i siatki stalowej. Zadanie otrzymało dotację celową z budżetu państwa w ramach środków na usuwanie skutków ruchów osuwiskowych ziemi. Całkowita wartość projektu: 3 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 3 mln zł.

(INNE) Budowa Trasy Łagiewnickiej wraz z linią tramwajową wraz z P&R - zadanie realizowane przez Gminę Miejską Kraków; zakres zrealizowany w 2021 r.: realizacja inwestycji w całym zakresie. Najważniejsze elementy wykonane w 2021 r.: zakończono prace konstrukcyjne związane z budową tuneli; udostępniono docelowy przebieg torowiska na linii kolejowej nr LK 94; wykonano i udostępniono do ruchu fragmenty Trasy Łagiewnickiej od ul. Grota Roweckiego do ul. Kobierzyńskiej, układ drogowy w ciągu ulicy Zakopiańskiej, układ drogowy w rejonie ul. Totus Tuus Bis; rzeczowe zaawansowanie prac na koniec 2021 r. wyniosło 92%. W dniu 13.12.2021 r. zawarto aneks terminowy zmieniający termin zakończenia prac budowlanych do dnia 30.06.2022 r. Planowane zakończenie prac: 2022 r. Zakładana całkowita wartość projektu: 834,4 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 769,1 mln zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 85,1 mln zł.

(INNE) Rozbudowa ul. Igołomskiej wraz z budową parkingu Park & Ride – dł. ok. 7 km - zadanie realizuje Miasto Kraków w latach 2017-2022; zakres zrealizowany w 2021 r.: zaawansowanie robót wyniosło 95%. Zakończono prace przy wiadukcie kolejowym, przepuście, tunelu. Kontynuowano prace przy placach Inspektoratu Transportu Drogowego, robotach bitumicznych, budowie chodników, ścieżek rowerowych, dróg serwisowych, budowie konstrukcji oporowych, przebudowie kolidującej infrastruktury, budowie sygnalizacji świetlnej, budowie oświetlenia, budowie ekranów akustycznych i nasadzeniach zieleni zastępczej. Zakładana całkowita wartość projektu: 323,1 mln zł; nakłady poniesione ogółem do 2021 r.: 306,1 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 35,7 mln zł.

Dla poniższych projektów - polegających na budowie i przebudowie dróg i/lub drogowych obiektów inżynierskich - Stowarzyszenie Metropolia Krakowska jest podmiotem wiodącym, pełniącym rolę Instytucji Pośredniczącej, natomiast poszczególne projekty realizowane są przez Powiat Krakowski oraz gminy członkowskie Stowarzyszenia:

- **(INNE) Rozbudowa ul. Myślenickiej w Krakowie** – projekt zakończony; daty realizacji 2015 - 2021; zakres zrealizowany w 2021 r.: dokończono prace na ostatnim etapie realizacji inwestycji. Długość przebudowanych dróg powiatowych: 2,37 km; zakładana całkowita wartość: 24,8 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 24,8 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 12,4 mln zł.
- **(INNE) Budowa, przebudowa dróg lokalnych zapewniających bezpośrednie połączenie z terenami inwestycyjnymi na terenie Gminy Wieliczka** – projekt zakończony; lata realizacji 2017 - 2021; zakres zrealizowany w 2021 r.: prace budowlane zostały zakończone w 2021 r., uzyskano potwierdzenie przyjęcia obiektu budowlanego do użytkowania. Długość wybudowanych dróg gminnych: 1,5 km; zakładana całkowita wartość: 9,8 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 9,8 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 1,3 mln zł.
- **(INNE) Rozbudowa drogi powiatowej na odcinku od granicy miasta Krakowa do skrzyżowania z drogą wojewódzką w Balicach przy autostradzie A4 wraz z budową mostu na rz. Rudawa w Szczylicach i oświetlenia - etap I** – projekt zakończony – daty realizacji 2018 - 2021; prace budowlane zostały zakończone w 2021 r. Długość przebudowanych dróg powiatowych 2,35 km, Długość wspartej infrastruktury rowerowej 0,78 km, Zakładana całkowita wartość: 12,2 mln zł; nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r.: 12,2 mln zł; nakłady poniesione w 2021 r.: 2,4 mln zł.

4.5. Działania na rzecz rozwoju transportu lotniczego w regionie

(INNE) Kraków Airport – największy regionalny port lotniczy w kraju - zadanie realizowane przez: Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków - Balice sp. z o.o. (MPL) w latach 2017-2022; zadanie w trakcie realizacji, ujęte w Kontrakcie Terytorialnym w zakresie dotyczącym poprawy

bezpieczeństwa i ochrony środowiska; zakres rzeczowy realizowany w 2021 r.: budowa nowej drogi startowej: procedowany był wniosek dotyczący wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie użytku publicznego dla budowy nowej drogi startowej. W kwietniu 2021 r. Małopolski Urząd Wojewódzki, po weryfikacji formalno-prawnej, zawiadomił pisemnie MPL o wszczęciu postępowania i równoległe, tego samego dnia, wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania do czasu dostarczenia przez MPL decyzji środowiskowej, którą Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska w kwietniu 2021 r. uchylił. W wyniku tego MPL złożył w maju 2021 r. sprzeciw od decyzji GDOŚ do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, który został oddalony we wrześniu 2021 r. MPL złożył skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego; Budowa drugiego zbiornika przeciwpożarowego: budowa przewidziana jest razem z budową nowego terminala cargo. W ubiegłym roku przeprowadzono przetarg na wybór wykonawcy robót budowlanych, jednakże z uwagi na złożone oferty od wykonawców robót budowlanych przekraczające zakładany budżet, nie wybrano wykonawcy. Zakładana całkowita wartość nowej drogi startowej to 486 mln zł netto (kwota ta nie obejmuje zakupów nieruchomości niezbędnych do realizacji nowej drogi startowej), a nowego terminala cargo (w skład którego wchodzi drugi zbiornik przeciwpożarowy) to 59,8 mln zł netto. Nakłady poniesione ogółem do końca 2021 r. na budowę nowej drogi startowej wyniosły 4,5 mln zł netto – nakłady w tym zakresie poniesione w 2021 r. wyniosły: 693 tys. zł netto. Dokładna kwota na rozbudowę zbiornika przeciwpożarowego i terminala cargo znana będzie dopiero po rozstrzygnięciu przetargu na wybór wykonawcy robót budowlanych.

5. CYFROWA MAŁOPOLSKA

Opracowanie: Departament Generalny, Biuro Inwestycji Strategicznych

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Cyfrowy rozwój w województwie małopolskim trwa i przybiera na intensywności. Dzięki wykorzystaniu środków europejskich oraz własnych funduszy, z każdym rokiem odnotowuje się coraz wyższy stopień informatyzacji przedsiębiorstw, administracji publicznej, szkół, organizacji oraz gospodarstw domowych. Dostęp do Internetu i rozwój technologii informatycznych otwierają nowe możliwości działania, stymulują rozwój społeczno-gospodarczy, wpływają na kierunki kształcenia oraz doskonalenie umiejętności. Wraz z coraz powszechniejszym wykorzystaniem technologii ICT niemal w każdym aspekcie życia gospodarczego i prywatnego rośnie jednakże zagrożenie ze strony cyberprzestępców. To z kolei musi znaleźć odzwierciedlenie w nawiązywaniu partnerstw i zacieśnieniu współpracy na rzecz zabezpieczenia infrastruktury informatycznej, kształcenia i stałego rozwoju specjalistów od bezpieczeństwa cyfrowego oraz pozyskiwania środków umożliwiających podniesienie poziomu bezpieczeństwa. o aktywności cyberprzestępców w 2021 roku przekonał się Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, który musiał się zmierzyć ze skutkami ataku cybernetycznego na infrastrukturę informatyczną. Niezwłocznie po stwierdzeniu naruszenia podjęto wszelkie działania mające na celu powstrzymanie naruszenia oraz zminimalizowanie ewentualnych negatywnych skutków. Zostały zabezpieczone systemy i zasoby Urzędu, uszczelniono system informatyczny UMWM i podjęto środki mające na celu minimalizację możliwości wystąpienia podobnego naruszenia w przyszłości.

Na obraz sytuacji w 2021 roku w obszarze cyfryzacji jednostek publicznych, wpływają nie tylko rozwiązania zrealizowane w tym roku, ale przede wszystkim wdrożenia z lat wcześniejszych, zabezpieczające funkcjonowanie instytucji oraz działanie usług.

Rozwój cyfrowy postępuje dzięki zaangażowaniu i aktywności rzeszy przedsiębiorstw, organizacji czy samorządów. Województwo Małopolskie uczestniczyło w tym procesie realizując między innymi regionalny geoportal - Małopolska Infrastruktura Informacji Przestrzennej (MIIP), który prezentuje kompozycje mapowe z obszaru województwa, oparte w szczególności o dane zarządzane przez administrację publiczną. System zapewnia obywatelom, przedsiębiorcom, jednostkom publicznym i prywatnym dostęp do aktualnych i wiarygodnych danych przestrzennych z obszaru województwa małopolskiego. Utworzono nowe kompozycje mapowe i dokonano aktualizacji istniejących, uruchomiono automatyczną aktualizację usługi punktów adresowych oraz aktualizację usługi Przeglądowa mapa Małopolski. Poprzez wsparcie przez system MIIP innych systemów m.in. aplikacje Ekointerwencja, służącą zgłaszaniu naruszeń przepisów w zakresie ochrony środowiska zwiększa się świadomość mieszkańców w zakresie środowiska i jego zanieczyszczenia. Dzięki interoperacyjności wystawianych usług danych przestrzennych, tj. usług wyszukiwania, przeglądania i pobierania, system spełnia wymogi Dyrektywy INSPIRE, a tym samym pozwala na integrację z infrastrukturą informacji przestrzennej na poziomie krajowym i europejskim, a także z innymi systemami opartymi na e - usługach.

W ramach kierunku Cyfrowa Małopolska poza zadaniami w zakresie wdrożenia technologii informatycznych w administracji publicznej prowadzono także szereg działań dedykowanych upowszechnianiu wykorzystania narzędzi cyfrowych, podnoszeniu kompetencji cyfrowych, umacnianiu partnerstwa w regionie.

Bez względu na bieżącą aktywność w obszarze cyfryzacji, niezbędne jest planowanie działań w przyszłości, obejmujące pozyskanie nowych środków, w ramach budżetu województwa lub ze środków europejskich, wdrożenia kolejnych projektów z zakresu cyberbezpieczeństwa, modernizacji i rozwoju infrastruktury, systemów informatycznych, podniesienia standardów pracy, rozwoju narzędzi do pracy zdalnej, podwyższania kompetencji cyfrowych.

5.2. Cyfrowe rozwiązania w administracji publicznej

Zintegrowany System Informatyczny - bezpieczeństwo i chmura prywatna

Projekt wdrożony w 2020 roku, zapewnia funkcjonowanie chmury prywatnej, będącej podstawą do udostępniania usług teleinformatycznych, realizowanych przez Urząd w ramach obsługi wewnętrznych potrzeb informatycznych oraz projektów strategicznych. Jedną z podstawowych wdrożonych usług jest system elektronicznego zarządzania dokumentacją. Pilotażowo wdrożono EZD PUW w wybranych jednostkach, tj.: Małopolskim Centrum Przedsiębiorczości, Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Udostępniono usługi w zakresie bezpieczeństwa i pilotażowo systemem bezpieczeństwa objęto: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie. Projekt współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Regionalny System Biuletynów Informacji Publicznej

Województwo Małopolsce od wielu lat prowadzi Regionalny System Biuletynu Informacji Publicznej (RSBIP). System został wdrożony w 2014 roku w ramach projektu *Rozwój dostępu do usług elektronicznych w Małopolsce* w ramach Działania 1.2 Rozwój Społeczeństwa Informacyjnego Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007–2013. Jest to największe tego typu rozwiązanie w Polsce, z którego obecnie korzysta ponad 2800 podmiotów i jednostek publicznych, zobowiązanych do prowadzenia strony BIP. System cieszy się dużą popularnością z uwagi na prostotę użytkowania, niezawodność oraz możliwość skorzystania ze wsparcia technicznego oraz szkoleń zapewnianych przez Województwo Małopolskie. Co roku przyłącza się ok. 140 jednostek administracji publicznej z Małopolski. Wysoka liczba odsłon serwisu (ponad 23,58 mln w 2021 roku) świadczy o dużym i stale rosnącym zainteresowaniu dostępem do informacji publicznej oraz do informacji na temat funkcjonowania urzędów, szkół, ośrodków pomocy społecznej i innych. W ramach usługi udostępnienia i utrzymania stron podmiotowych BIP dla jednostek w Małopolsce, przeprowadzono w 2021 roku cykl szkoleń dla redaktorów, w których uczestniczyło 1420 pracowników jednostek publicznych.

W przygotowaniu jest projekt dotyczący rozwoju Regionalnego Systemu Biuletynów Informacji Publicznej w Małopolsce, dzięki któremu system zapewni nie tylko poprawność działania, ale także umożliwi wykorzystanie nowych narzędzi i funkcjonalności.

System Komunikacji Wideo

System komunikacji wideo funkcjonuje od wielu lat, umożliwiając pracę Zarządowi Województwa Małopolskiego podczas obrad oraz komunikację członków ZWM z pracownikami Urzędu i jednostek organizacyjnych. System komunikacji wideo znajduje szerokie zastosowanie w codziennych kontaktach pracowników Urzędu. Wraz z epidemią SARS-CoV-2 wzrosło jego wykorzystanie. Podjęto także przygotowania do projektu dotyczącego wdrożenia nowego systemu komunikacji teletechnicznej, który zapewni bezpieczne i wysokiej jakości połączenia wideokonferencyjne. Wdrożenie obecnego systemu było możliwe dzięki dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach MRPO 2007-2013.

Zdalna sesja

W 2021 roku wdrożono system umożliwiający prowadzenie sesji Sejmiku WM w trybie stacjonarnym i zdalnym obejmujący prowadzenie głosowań i transmisję obrad na stronie internetowej. Z jednej strony umożliwiło to kontynuację bieżącej pracy sejmiku w okresie pandemii, z drugiej ułatwiło śledzenie obrad zainteresowanym.

Strony internetowe

Województwo Małopolskie udostępnia 40 stron internetowych oraz 3 aplikacje mobilne. Tworzenie stron, stały ich monitoring oraz współpraca wewnętrzna sprawiają, że zasoby stron są dostosowane do wymagań wynikających z ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych

podmiotów publicznych. Dodatkowo wdrażane są ułatwienia dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym m.in. usługa tłumacza języka migowego on-line.

W ramach działań na rzecz zapewnienia dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego realizuje działania służące poprawie dostępności cyfrowej stron internetowych, które polegają m.in. na:

- szkoleniu pracowników Urzędu, wsjo oraz jednostek współpracujących w ramach RSBIP, w szczególności osób administrujących i edytujących strony internetowe – w 2021 roku przeszkolono niemal 3400 osób,
- prowadzeniu warsztatów z zespołami merytorycznymi,
- tworzeniu dostępnych dokumentów i procedur urzędowych,
- przeglądzie deklaracji dostępności,
- prowadzeniu audytów wewnętrznych i zewnętrznych nadzorowanych stron,
- monitorowaniu stosowania wytycznych z zakresu dostępności cyfrowej,

Ponadto utworzono stronę internetową wspierającą działania na rzecz zapewnienia dostępności: <https://dostepna.malopolska.pl/>

Małopolska Infrastruktura Informacji Przestrzennej (MIIP)

MIIP jako regionalny geoportal (<https://miip.geomalopolska.pl>) prezentuje kompozycje mapowe z obszaru województwa, oparte w szczególności o dane zarządzane przez administrację publiczną. W 2021 roku utworzono nowe kompozycje, m.in. Małopolską Wieś - która prezentuje sołectwa nagrodzone lub wyróżnione w ramach konkursu Małopolska Wieś, Małą retencję - prezentuje zbiorniki wodne służące małej retencji przy gruntach rolnych wybudowane bądź zmodernizowane z udziałem środków budżetu województwa; Małopolski Szlak Winny (winnice wybrane w ramach współpracy profesjonalnych enologów i Gorceńskiej Organizacji Turystycznej). W 2021 r., w ramach prac rozwojowych, uruchomiono automatyczną aktualizację usługi punktów adresowych oraz aktualizację usługi Przeglądowa mapa Małopolski; zaktualizowane zostały kompozycje mapowe.

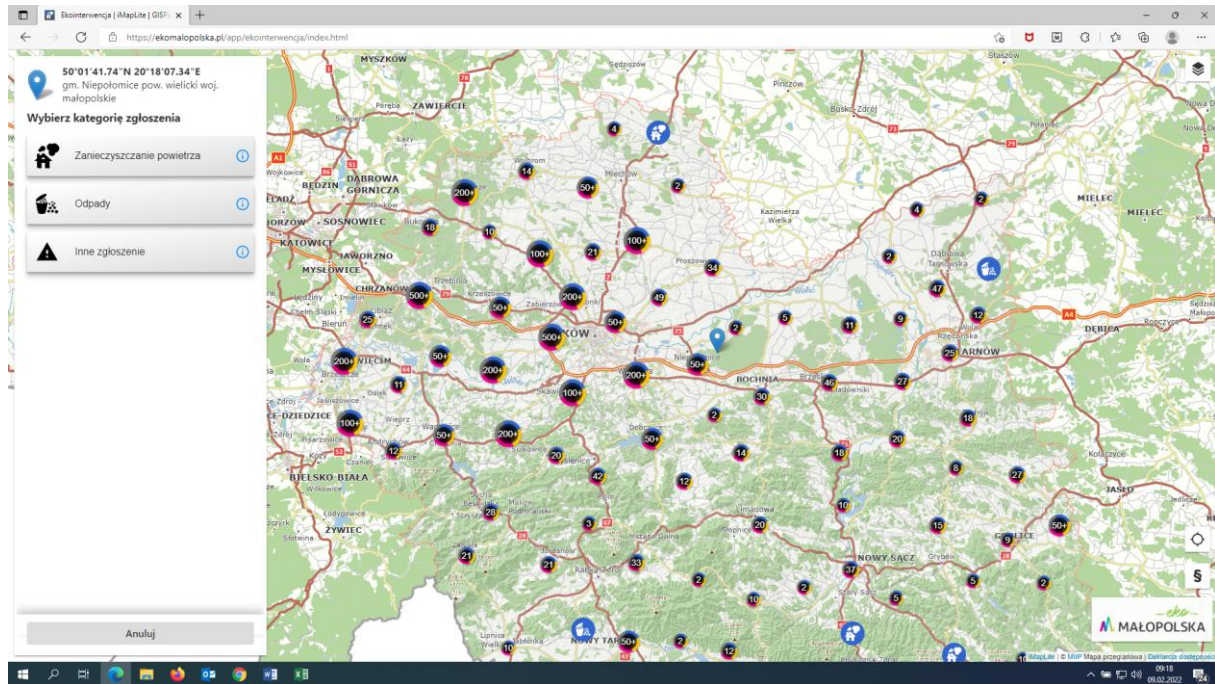
System MIIP wspiera inne systemy Urzędu Marszałkowskiego oparte o informację przestrzenną, m.in. aplikację Ekointerwencja, służącą zgłaszaniu naruszeń przepisów w zakresie ochrony środowiska. Prowadzony monitoring i analiza statystyk internetowych umożliwiają poznanie potrzeb użytkowników i wprowadzanie zmian zwiększających funkcjonalność i wydajność systemu MIIP. Rośnie liczba nowych użytkowników - w 2021 roku to ponad 83 tysiące. Liczba odsłon geoportalu MIIP na poziomie 0,5 mln rocznie w dalszym ciągu stawia nas w czołówce geoportali regionalnych w Polsce. Statystyki potwierdzają, że szczególnym zainteresowaniem wśród użytkowników cieszy się kompozycja mapowa *Małopolska na Rowery*.

Wspomniane działania w połączeniu z publikacją danych tematycznych, które dotyczą aktualnych problemów i potrzeb mieszkańców Małopolski przekładają się na wzrost zainteresowania i zastosowania informacji przestrzennej - od realizacji zadań samorządu tj. wydawanie decyzji administracyjnych, konsultacje społeczne, informowanie o działaniach Marszałka związanych z przestrzenią, promocję regionu, przedstawienie możliwości inwestycyjnych, aż po zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie środowiska i jego zanieczyszczenia.

Ekointerwencja

Aplikacja Ekointerwencja <https://ekomalopolska.pl/app/ekointerwencja/index.html> powstała w 2020 roku jako narzędzie pozwalające na szybkie zgłaszanie zaobserwowanych nieprawidłowości z dziedziny ochrony środowiska. Jest dostępna dla użytkowników przez całą dobę, a organy odpowiedzialne za kontrolę mają 12 godzin, od otrzymania powiadomienia, na jej dokonanie. Stanowi odpowiedź na rosnące wymagania, coraz bardziej świadomych ekologicznie mieszkańców Małopolski, którym nie obojętne jest to, co dzieje się w ich otoczeniu. Aplikacja charakteryzuje się łatwą obsługą i intuicyjnym interfejsem. Daje możliwość dokonania zgłoszenia w każdym rejonie województwa małopolskiego. Mieszkańcy mają do wyboru cztery kategorie zgłoszeń: zanieczyszczenie powietrza, odpady, ścieki oraz inne. Za jej pomocą najczęściej zgłaszane są przypadki spalania odpadów, nielegalnego ich składowania i porzucania oraz zanieczyszczania wód i gruntu ściekami. Aplikacja cieszy się dużym zainteresowaniem

wśród mieszkańców województwa małopolskiego. Od początku istnienia pobrana była niemal 19 tys. razy, a na chwilę obecną posiada ponad 6,5 tys. aktywnych użytkowników. Za jej pomocą do odpowiednich organów od początku jej działania przekazane zostało ok. 17 tys. zgłoszeń. Ponad 13 tys. dotyczyło przypadków zanieczyszczenia powietrza, 3 tys. razy zgłaszane były miejsca nieprawidłowego składowania lub porzucenia odpadów, niemal 1 tys. zgłoszeń dotyczyło innych przypadków, głównie pozbywania się nieczystości ciekłych w sposób niedozwolony. Efektem tego było wykrycie przeszło 1600 nieprawidłowości. Aplikacja Ekointerwencja jest ciągle rozwijana i poddawana modernizacjom. W 2020 r. wydatki na aplikację wynosiły 442 tys. zł. Natomiast w 2021 r. nie przeznaczono żadnych środków na aplikację. Aplikacja powstała w ramach projektu zintegrowanego LIFE *Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze*.

m_MSIT - mobilny Małopolski System Informacji Turystycznej

Z myślą o osobach goszczących w regionie, Województwo Małopolskie przygotowało regionalny portal turystyczny visitmalopolska.pl oraz aplikację mobilną *VisitMałopolska*. Dzięki tym narzędziom, wszyscy którzy chcą spędzić czas w Małopolsce mogą w prosty i intuicyjny sposób zaplanować swój pobyt w regionie, zgodnie z osobistymi oczekiwaniami i zainteresowaniami. Znajdą tam bowiem wszystkie potrzebne informacje, począwszy od miejsc zakwaterowania, atrakcji turystycznych, po ścieżki rowerowe oraz informacje na temat aktualnych wydarzeń odbywających się w regionie. W ramach projektu powstał nowy regionalny portal turystyczny visitmalopolska.pl, aplikacja mobilna *VisitMałopolska*, system publikacji, aktualizacji i zarządzania treścią oraz zamontowane zostały beacony w atrakcjach turystycznych. Dzięki temu pozyskanie najświeższych informacji turystycznych z Małopolski jest łatwe, szybkie i kompletne. Aplikacja *VisitMałopolska* i portal visitmalopolska.pl posiadają kilka bloków tematycznych – od wydarzeń i aktualności, które mają miejsce w Małopolsce, poprzez trasy turystyczne, rozmówki do numerów alarmowych.

Okres realizacji: 2017-2022. Portal powstał w ramach projektu m_MSIT-mobilny Małopolski System Informacji Turystycznej współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 w ramach osi 2 Cyfrowa Małopolska, Działanie 2.1 E-administracja i otwarte zasoby, Poddziałanie 2.1.1 Elektroniczna administracja.

Wartość całkowita: 7,8 mln , dofinansowanie (85%): 5,9 mln zł, wkład własny (budżet WM): 1,8 mln zł.

Małopolska Rada ds. Społeczeństwa Informacyjnego

Małopolska Rada ds. Społeczeństwa Informacyjnego została powołana w 2004 r. na mocy Uchwały Zarządu Województwa Małopolskiego. Zadaniem Rady jest pełnienie funkcji ciała opiniodawczo-doradczego Zarządu Województwa Małopolskiego w zakresie:

- a) pobudzania i monitorowania rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie małopolskim,
- b) integrowania projektów na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego,
- c) kształtowania współpracy między jednostkami administracji publicznej w regionie w zakresie nowoczesnych, cyfrowych rozwiązań administracyjnych,
- d) monitorowania działań z zakresu informacji publicznej w województwie.

Spotkania członków Małopolskiej Rady ds. Społeczeństwa Informacyjnego to forum wymiany informacji na temat trendów i inicjatyw w zakresie włączenia cyfrowego, rozwoju infrastruktury w regionie, otwartego Państwa i praktycznego wykorzystania otwartych danych, cyberbezpieczeństwa. W 2021 roku, podczas posiedzenia prezydium Małopolskiej Rady ds. Społeczeństwa Informacyjnego, omówiono bieżącą sytuację w obszarze cyfryzacji i zaplanowano kolejne działania.

Działalność edukacyjno-informacyjna

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego prowadzi działalność edukacyjno-informacyjną w obszarze kompetencji cyfrowych. Organizowane są szkolenia tematyczne (w tym także szkolenia z obsługi Biuletynu Informacji Publicznej oraz z dostępności cyfrowej stron internetowych), kampanie na rzecz upowszechnienia korzystania z technologii ICT, np. Tydzień z Internetem, wspierane inicjatywy zewnętrzne, np. Małopolski Festiwal Programowania. Działania w tym zakresie, w zależności od tematu, kierowane są do mieszkańców Małopolski, wykorzystujących technologie informatyczne w życiu prywatnym jak i zawodowym

(MPI) Zintegrowany System Informatyczny - narzędzia IT wspomagające zarządzanie Województwem Małopolskim – projekt realizowany w latach 2015-2022, Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

I. System Finansowo Księgowy (FK)

1. W dniu stycznia 2021 r. podpisano umowę na realizację systemu.
2. Do końca roku 2021 zrealizowano 2 etapy umowy na system finansowo-księgowy - Etap 0 Organizacja Projektu oraz Etap I Analiza Przedwdrożeniowa i Projekt Techniczny.
3. W grudniu 2021 r. podpisano Aneks nr 1 do umowy ze względu na konieczność zmiany terminu realizacji oraz podziału na etapy.

II. System Business Intelligence/ Otwarte Dane/ Hurtownia Danych (BI/OD/HD)

4. W dniu 8 lutego 2021 r. Dep. DG stwierdził incydent bezpieczeństwa informacji polegający na ataku złośliwego oprogramowania szyfrującego pliki. Zdarzenie to doprowadziło do odcięcia dostępu do infrastruktury IT dla Wykonawcy umowy na System HD/BI/OD i spowodowało 5 miesięczne opóźnienie. Powyższe spowodowało przesunięcie zakończenia realizacji umowy na lipiec 2022 r.
5. Kontynuowano prace wdrożeniowe systemu HD/BI/OD.
6. Wykonawca systemu HD/BI/OD do końca 2021 zrealizował 7 z 10 zadań w ramach Etapu III Wdrożenie.

Całkowita wartość projektu: 19,4 mln zł. Poniesione nakłady ogółem: 5,4 mln zł, w tym nakłady poniesione w 2021 roku: 2,3 mln zł.

(MPI) Regionalny system cyfrowych rejestrów geodezyjnych – projekt realizowany w latach 2016 - 2022. Celem projektu jest budowa i wdrożenie nowego systemu Małopolskiej Infrastruktury Informacji Przestrzennej (MIIP-2). Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

1. Na potrzeby realizacji projektu, w środowisku informatycznym UMWM zbudowano nową infrastrukturę informatyczną w postaci serwerów, macierzy (przestrzeni) dyskowej i całej

niezbędnej infrastruktury sieciowej wymaganej do uruchomienia elementów platformy MIIP-2. Uwzględniono przy tym nowe i restrykcyjne wymagania dotyczące bezpieczeństwa informatycznego.

2. W ramach procesu budowy systemu ważnym aspektem są różnego rodzaju testy. Przeprowadzono więc testy wewnętrzne systemu, rozpoczęto testy akceptacyjne, a następnie testy dopuszczeniowe w środowisku UMWM.
3. W odbiorach produktów specjalistycznych dostarczanych przez Wykonawcę Zamawiający uzyskał wsparcie firmy doradczej Avility na bazie umowy na rozszerzone doradztwo projektowe.
4. Sercem systemu informacji przestrzennej są dane, które można zwizualizować. Realizowano więc proces pozyskania, cyfryzacji i standaryzacji różnego typu danych od dysponentów, JST (gminy, powiaty) oraz innych podmiotów, takich jak NFZ, ARiMR, Lasy Państwowe oraz z szeregu innych publicznie dostępnych rejestrów. Po pozyskaniu danych musiały one zostać poddane weryfikacji, ustandaryzowaniu, przetworzeniu, ewentualnej korekcie oraz następnie załadowaniu do systemu.
5. Podpisano oraz rozpoczęto realizację umowy z firmą ErgoGis Sp. z o. o. na aktualizację bazy BDOT10k i opracowanie arkuszy mapy topograficznej w skali 1:10 000. W 2021 r. opracowywane były łącznie 91 arkusze mapy topograficznej - odebrano 60 szt., a 31 szt. jest obecnie w końcowej fazie odbiorów. Aktualizowano także powiatowe bazy danych BDOT10k m.in. dla powiatów: krakowskiego, myślenickiego, proszowickiego, oświęcimskiego.

Całkowita wartość projektu: 16,2 mln zł. Poniesione nakłady ogółem: 11,1 mln zł, w tym nakłady poniesione w 2021 roku: 3,8 mln zł.

5.3. Rozwój systemu e-zdrowie

(MPI) Małopolski System Informacji Medycznej (MSIM) – projekt realizowany w latach 2016–2023, którego głównym celem jest utworzenie i rozwój regionalnej platformy e-zdrowia, umożliwiającej przetwarzanie i przesyłanie danych medycznych pomiędzy 38 placówkami medycznymi w Małopolsce oraz zapewnienie małopolskim podmiotom leczniczym środków technicznych niezbędnych dla wymiany danych medycznych. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

- Warstwa regionalna:

Podpisano oraz rozpoczęto realizację umowy pn. *Przygotowanie, wdrożenie i utrzymanie Platformy MSIM w ramach projektu pn. Małopolski System Informacji Medycznej (MSIM)* z firmą BonaSoft Sp. z o.o. Sp. k. Opracowano rekomendacje techniczne dla Parterów projektu MSIM.

- Warstwa lokalna:

Realizacja zakresów rzeczowo finansowych Partnerów Projektu, tj.: szpitali powiatowych, resortowych i wojewódzkich, w tym m.in. zakup środków trwałych (infrastruktura sieciowa w tym serwery i macierze wraz z stacjami roboczymi i urządzeniami peryferyjnymi) oraz wartości niematerialnych i prawnych (modernizacja, rozbudowa i aktualizacja systemu medycznego, wdrożenie oprogramowań aplikacyjnych), dodatkowo prace towarzyszące, w tym: prace remontowo-budowlane, modernizacja, rozbudowa i doposażenie serwerowni, systemy alarmowe, klimatyzacja, monitoring.

Całkowita wartość projektu: 209,1 mln zł. Poniesione nakłady ogółem: 81,4 mln zł, w tym nakłady poniesione w 2021 roku: 44,1 mln zł.

6. GOSPODARKA o OBIEGU ZAMKNIĘTYM

Opracowanie: Departament Środowiska

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Idea gospodarki o obiegu zamkniętym to zarówno przyjęcie innego modelu biznesowego w produkcji przemysłowej, polegającego m.in. na redefinicji łańcuchów dostaw, odzyskiwania odpadów, recyklingu, wydłużenie życia produktu, platform współdzielenia czy koncepcji produktu jako usługi, jak i również, a może przede wszystkim to idea polegająca na oparciu gospodarczej działalności człowieka na nowym paradygmacie gospodarowania zasobami i surowcami oraz odpadami z produkcji, użytkowania i wydobycia. Jednym z ideowych założeń GOZ jest odejście od ideologii konsumpcjonizmu, na rzecz oszczędności, współdzielenia i współużytkowania, do czego niezbędne są działania edukacyjne.

Województwo Małopolskie dotąd mocno angażujące się w działania na rzecz ochrony środowiska podjęło decyzję o przygotowaniu się do prowadzenia działań o szerszym zakresie. Elementem przygotowującym region do wdrażania zasad gospodarki o obiegu zamkniętym jest opracowanie dostosowanego do specyfiki regionalnej programu strategicznego dotyczącego GOZ, nad którym rozpoczęto wstępne prace w 2021 roku.

Na przełomie czerwca i lipca 2021 r. zrealizowano badania społeczne wśród przedsiębiorców przemysłowych z rejonu Małopolski. Efektem badań jest opublikowany raport *Przedsiębiorstwa przemysłowe wobec gospodarki o obiegu zamkniętym*, opracowany przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego. W grudniu 2021 r. odbyły się warsztaty wśród przedsiębiorców, przedstawiciele ośrodków kultury, edukacji, organizacji pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego. W Departamencie Rozwoju Regionu rozpoczęto prace nad programem GOZ, m.in. analizę literatury, uwarunkowań formalno-prawnych GOZ, a także rozpoczęto opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej i przestrzennej.

Gospodarka o obiegu zamkniętym (GOZ) zakłada model gospodarczy opierający się na efektywnym wykorzystaniu zasobów, materiałów i produktów oraz minimalizowaniu ilości wytwarzanych odpadów poprzez zapobieganie ich powstawaniu, a w przypadku wytworzenia odpadów ich przygotowywanie do ponownego użycia, recykling, inne sposoby odzysku oraz unieszkodliwienie. Selektywna zbiórka odpadów stoi u podstaw GOZ, ponieważ prawidłowo zebrany surowiec z rynku, daje szansę na jego powtórne zagospodarowanie.

Województwo Małopolskie realizuje powyższe priorytety w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez m.in. *Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego na lata 2016-2022*, który został przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/509/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 marca 2017 roku. Plan określa cele i kierunki działań zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami. Celem nadrzędnym jest rozwijanie na terenie województwa małopolskiego systemu gospodarki odpadami opartego na zapobieganiu powstawania odpadów, przygotowywaniu ich do ponownego użycia, recyklingu oraz innych metodach odzysku i unieszkodliwiania.

Ponadto w 2021 r. przystąpiono do *aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego na lata 2023–2028 z perspektywą do 2034 roku*. Dokument będzie określał cele i kierunki działań dążące do eliminacji problemów związanych z gospodarką odpadami na terenie województwa małopolskiego. Celem nadrzędnym oprócz zapobiegania powstawania odpadów będzie również wzrost poziomów odzysku i recyklingu surowców wtórnych oraz zmniejszenie odpadów kierowanych do składowania. Ponadto zostaną wyznaczone cele służące m.in.: transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), w tym szczególności zapobiegania marnowaniu żywności oraz wdrożeniu na terenie województwa symbiozy gospodarczej. Planowany termin przyjęcia Planu przez Sejmik Województwa Małopolskiego to I kwartał 2023 r.

Przygotowane zostało *sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego (PGOWM) na lata 2016-2022 z perspektywą do 2030 roku za okres*

od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2019 r., przyjęte Uchwałą ZWM Nr 1552/21 z dnia 2 listopada 2021 roku. Celem sprawozdania było dokonanie analizy stanu gospodarki odpadami na terenie województwa małopolskiego będącej podstawą do oceny stanu realizacji celów wynikających z PGOWM. Sprawozdanie zostało przedłożone Sejmikowi WM podczas sesji w dniu 22 listopada 2021 r. oraz przekazane Ministrowi Klimatu i Środowiska.

Osiągnięcie wyżej zakładanych celów w zakresie gospodarki odpadami jak i rozwijania gospodarki o obiegu zamkniętym jest możliwe poprzez realizację wyznaczonych kierunków działań m.in. na szczeblu wojewódzkim. Zapobieganie powstawaniu odpadów jest działaniem stojącym najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami i stanowi istotny element w realizacji celów strategicznych. Zapobieganie powstawaniu odpadów powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności działalności gospodarczej przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych. Wśród kierunków działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów istotnym było wdrożenie *Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO)*. Wprowadzenie teleinformatycznego systemu ma na celu rzetelne kontrolowanie podmiotów, uszczelnienie oraz doprecyzowanie systemu ewidencji generowanych odpadów, kontrole nad łańcuchem postępowania z odpadami, ograniczenie tzw. szarej strefy, ograniczeniu powstawania i działania nielegalnych składowisk odpadów.

Prowadzenie działań w sposób odpowiedzialny, z troską o otoczenie, a także wymiana dobrych praktyk oraz szukanie optymalnych rozwiązań w odniesieniu np. do projektowania produktów czy do procesów produkcyjnych przynosi realne korzyści biznesowe, społeczne i środowiskowe. Koncepcja GOZ, staje się kluczowym modelem pomagającym osiągnąć cele efektywności przy wprowadzaniu zrównoważonych modeli biznesowych. Nowe modele biznesowe mogą stworzyć możliwości rozwoju dla przedsiębiorstw. Szansą na zminimalizowanie zużycia surowców, energii, emisji CO₂ i wytwarzania odpadów jest wprowadzenie w życie idei gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Województwo Małopolskie realizuje dwa projekty ukierunkowane na gospodarkę o obiegu zamkniętym, tj.:

- *Science Meets Regions (SMR)*. Projekt organizowany przez Komisję Europejską, celem którego jest wzmocnienie i rozwój polityki tworzonej w oparciu o informacje na szczeblu lokalnym i regionalnym. Projekt zakłada działania zmierzające do transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, wymianę dobrych praktyk czy identyfikację potrzeb w obszarze GOZ. Wydarzenie będzie również kanałem, poprzez który szerzona będzie wiedza na temat regionalnych inteligentnych specjalizacji regionu skupiających w sobie dziedziny i branże powiązane z jego tematem przewodnim.
- *Projekt SYMBI*, którego celem jest wspieranie polityk publicznych w zakresie dążenia do modelu gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez rozpowszechnienie symbiozy przemysłowej. Ponadto projekt ma wspierać wdrażanie instrumentów i działań w zakresie zmniejszenia kosztów produkcji i łagodzenia presji na środowisko przez zwiększoną efektywność wykorzystania zasobów i zmniejszoną emisję gazów cieplarnianych.

6.1. Upowszechnianie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym

Warsztaty fokusowe poświęcone tematyce kierunków rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym – warsztaty zorganizowane przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego przy współpracy z Instytutem Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, odbyły się 17 i 20 grudnia 2021 r. Uczestnikami byli małopolscy przedsiębiorcy z sektora związanego z odpadami, recyklingiem, automatyzacją/motoryzacją, turystyką, budownictwem, przedstawiciele gmin, przedstawiciele NGO i świata nauki.

Uczestnicy warsztatów mieli okazję spotkać się z ekspertami z Instytutu PAN, którzy poprowadzili dyskusję i wspólnie z nimi wypracowali wnioski w kontekście przygotowywanego przez samorząd województwa małopolskiego programu w zakresie GOZ. Zadania postawione w Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* wymagają współpracy, wymiany doświadczeń oraz wsłuchiwanie się w głos tych, którzy na co dzień podejmują wyzwania w zakresie oszczędzania zasobów naszej planety. Podczas warsztatów poruszone zostały między innymi tematy świadomości funkcjonowania GOZ,

dotychczasowych działań, dobrych praktyk oraz problemów i oczekiwań małopolskich firm w kontekście wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym.

Efektom warsztatów, oprócz rekomendacji na rzecz przygotowywanego programu strategicznego na poziomie samorządu województwa, było również pogłębienie wyników badania ankietowego zrealizowanego przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego na temat wdrażania GOZ w przedsiębiorstwach z Małopolski.

(MPI) SYMBI Symbioza przemysłowa na rzecz zrównoważonego rozwoju regionalnego i efektywnego gospodarowania zasobami w gospodarce o obiegu zamkniętym – celem głównym projektu jest działanie na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym oraz symbiozy przemysłowej. Partnerami projektu są regiony z Grecji, Finlandii, Hiszpanii, Polski, Słowenii, Węgier i Włoch, liderem jest fundacja FUNDECYT w Hiszpanii. Projekt realizowany w latach 2016-2022, współfinansowany z Programu Interreg Europa. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: współpraca z Liderem projektu przy przygotowaniu zakresu merytorycznego dodatkowych działań związanych z przeciwdziałaniem skutkom kryzysu wywołanego pandemią, na który pozyskano dodatkowe środki; zorganizowano informacyjne spotkanie online z potencjalnymi interesariuszami działań w projekcie dotyczących badania wpływu pandemii na terytorialne łańcuchy dostaw - na sytuację w przemyśle i przedsiębiorstwach zajmujących się gospodarką odpadami (np. zakłócenia łańcuchu dostaw, niedobór surowców) oraz identyfikacji przykładów symbiozy przemysłowej oraz narzędzi do ich mapowania w regionach partnerów projektu. Całkowita wartość projektu: 685,9 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 585,9 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 17,5 tys. zł.

Zespół Ekodoradców dla biznesu – utworzono we wrześniu 2019 r. w ramach Małopolskiego Centrum Przedsiębiorczości – stanowi część **projektu EkoMałopolska**.

Od września 2021 r. w ramach Zespołu, zatrudniono 2 ekodoradców w ramach zintegrowanego projektu LIFE EKOMAŁOPOLSKA – *Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii*.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. Zespół liczył 4 osoby. Finansowany jest z budżetu Województwa Małopolskiego jako część projektu EkoMałopolska oraz projektu LIFE EKOMAŁOPOLSKA – *Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii*.

Do głównych zadań Zespołu Ekodoradców dla biznesu należy w szczególności:

1. informowanie i edukowanie przedsiębiorców w zakresie prawnych wymogów w obszarze ochrony środowiska,
2. informowanie i edukowanie na temat możliwości wdrażania w podmiotach gospodarczych nowoczesnych technologii i rozwiązań w zakresie ochrony środowiska (w tym OZE),
3. udzielanie informacji na temat źródeł finansowania ekoinnowacji w przedsiębiorstwach,
4. współpraca z ekspertami branżowymi, naukowcami oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz ochrony środowiska,
5. promowanie idei zrównoważonego rozwoju oraz dobrych praktyk przedsiębiorców w realizacji działań prośrodowiskowych.

Najważniejsze działania Zespołu w 2021 r.:

- udzielono 120 konsultacji m.in. w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania na instalacje PV, na wymianę źródła ciepła, termomodernizację, pojazdy elektryczne, czy też w kwestiach prawnych m.in. w zakresie BDO, KOBiZE, etykiet energetycznych,
- zorganizowano szkolenie dla przedsiębiorców z obszaru instalacji fotowoltaicznych i zmian prawnych w tym obszarze z zaangażowaniem eksperta branżowego,
- przedstawiciel Zespołu brał udział w takich wydarzeniach jak Małopolskie Forum Finansowe czy też w panelu Zielonej Gospodarki w ramach Małopolskiego Festiwalu Innowacji,
- przedstawiciel Zespołu uczestniczył w pracach podzespołu redakcyjnego ds. Priorytetu 2. Energetyka i środowisko w ramach prac nad programem regionalnym Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027,

- przygotowano 12 Biuletynów informacyjnych w zakresie możliwości ekofinansowania wybranych przedsięwzięć małopolskich przedsiębiorców oraz rozszerzonego o rolników, co stanowi bezpośrednią odpowiedź na wymagania małopolskiego Programu Ochrony Powietrza,
- prowadzono miniserwis ekodoradców na stronie internetowej, gdzie na bieżąco publikowane były informacje w zakresie tematyki środowiskowej odnoszącej się bezpośrednio do przedsiębiorców w szczególności z sektora MŚP,
- Zespół współpracował z ekodoradcami w małopolskich gminach/doradcami powiatowymi. Współpraca polegała m.in. na organizacji wspólnych wydarzeń jak np. pokazy nowoczesnych źródeł ciepła. Ekodoradcy w gminach informują zainteresowanych przedsiębiorców o działalności Zespołu Ekodoradców dla biznesu oraz propagują biuletyn informacyjny w zakresie ekofinansowania,
- podejmowano współpracę również z innymi podmiotami, polegającą w szczególności na przekazywaniu informacji/zestawień/statystyk w zakresie przedsiębiorczości i ekologii,
- w ramach podejmowanych inicjatyw o charakterze proekologicznym, zainstalowano recyklomat w siedzibie MCP.

(INNE) Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki w Krakowie:

Program finansowania unieszkodliwiania skażonych odpadów medycznych – celem Programu był wzrost ilości unieszkodliwionych skażonych odpadów medycznych na terenie województwa małopolskiego. Program skierowany był do szpitali tymczasowych z terenu województwa małopolskiego, które uzyskały pozytywną opinię Wojewody Małopolskiego.

W ramach projektu finansowano koszty związane ze zbieraniem, transportem i unieszkodliwieniem skażonych odpadów medycznych wykorzystywanych podczas opieki nad chorymi na (COVID-19). Budżet Programu w ubiegłym roku wynosił 300 tys. zł. Wojewoda Małopolski zarekomendował do dofinansowania cztery zadania. W związku z tym przyznano dofinansowanie w wysokości 275 tys. zł.

Ze wszystkimi Beneficjentami podpisano umowy dotacji, których łączna wartość wyniosła 228,2 tys. zł. Wyplacono środki w wysokości 225,1 tys. zł. Dotację otrzymali:

- Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. – 75 tys. zł,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Szpital im. dr J. Dietla w Krynicy-Zdroju – 38,6 tys. zł,
- Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II – 14,6 tys. zł,
- Szpital Uniwersytecki w Krakowie – 96,9 tys. zł.

(INNE) Program Priorytetowy Ochrona powierzchni ziemi – rekultywacja terenów zdegradowanych

- Wojewódzki Fundusz w Krakowie w ubiegłym roku kontynuował dofinansowanie w formie pożyczki zadania Miasta Gorlice w ramach przedsięwzięcia pn. *Likwidacja zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska, powodowanego odpadami magazynowanymi/składowanymi w miejscu na ten cel nie przeznaczonym, tj. na terenie byłej Rafinerii Nafty „Glimar” w Gorlicach, przy ul. Kard. St. Wyszyńskiego 2*. Umowa została zawarta w 2020 roku, na podstawie której Fundusz wypłacił następujące kwoty:

- 3,7 mln zł w roku 2020,
- 5,3 mln zł w roku 2021.

W roku 2021 realizacja zadania została zakończona, a efektem ekologicznym zadania było usunięcie i zagospodarowanie (termiczne przekształcenie lub unieszkodliwienie inną metodą) 5000 ton odpadów niebezpiecznych z terenu zdegradowanego o powierzchni 2,1 ha.

(INNE) Program Priorytetowy Ogólnopolski program finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest – w roku 2021 Wojewódzki Funduszu w Krakowie przeprowadził nabór wniosków w ramach ww. Programu. o dofinansowanie w postaci dotacji mogły ubiegać się gminy, związki międzygminne i powiaty działające na rzecz właścicieli lub posiadaczy obiektów budowlanych na jej terenie. Dotacja mogła być przeznaczona na przedsięwzięcia w zakresie demontażu, zbierania, transportu oraz unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest.

Ostatecznie wypłacono 192,5 tys. zł ze środków WFOŚiGW w Krakowie i 223,5 tys. ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (łącznie 416 tys. zł). Pozwoliło to na unieszkodliwienie ok. 1088,90 ton odpadów zawierających azbest.

6.3 Efektywne wykorzystanie produktów, surowców i odpadów

Efektywnie funkcjonujące Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) stanowią integralny element systemu gospodarki odpadami i są jednym z kluczy do osiągnięcia wymaganych prawem poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia. Budowa, modernizacja czy doposażenie PSZOK-ów wpisuje się również w wytyczne Komisji Europejskiej w zakresie tworzenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Koncepcja ta zakłada, że produkty, materiały i surowce mają być wykorzystywane tak długo, jak to możliwe, przy jednoczesnym dążeniu do minimalizacji wytwarzania odpadów. Ważną rolę w tym odgrywają także punkty ponownego użycia i/lub punkty napraw, które mogą powstawać przy PSZOK-ach.

W ramach RPO WM refundację dla działania 5.2 *Rozwijanie systemu gospodarki odpadami* otrzymało:

- 21 projektów w zakresie *budowy Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)* w kwocie 4,7 mln zł,
- 3 projekty w zakresie *rozbudowy/przebudowy/remontu Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)* w kwocie 140,7 tys. zł,
- 2 projekty w zakresie *doposażenia Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK)* w kwocie 956,6 tys. zł.

Wśród beneficjentów znalazły się 22 Gminy z terenu województwa małopolskiego, Miasto Jordanów, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. w Muszynie oraz Zakład Gospodarki Komunalnej Sułkowice Sp. z o.o. łącznie w 2021 r. wypłacono dofinansowanie na kwotę 5,8 mln zł.

6.4 Rozwiązania regulacyjne na rzecz GOZ

Uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami (rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami).

Rejestr BDO jest to rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami. Stanowi on integralną część bazy danych o opakowaniach i produktach oraz o gospodarce odpadami. BDO służy m.in. do gromadzenia informacji o odpadach, realizacji obowiązków rejestrowych, ewidencyjnych i sprawozdawczych.

Do końca roku 2021 w rejestrze BDO zostało zarejestrowanych blisko 550 tys. podmiotów. W samym województwie małopolskim wpis posiada ponad 48 tys. przedsiębiorstw, z czego 40% wpisów dotyczy wytwórców odpadów obowiązanych do prowadzenia ewidencji odpadów niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów albo pozwolenia zintegrowanego. W 2021 roku rozpatrzono blisko 9,5 tys. wniosków rejestrowych, aktualizacyjnych oraz wniosków o wykreślenie z rejestru BDO.

Do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego za pośrednictwem indywidualnego konta podmiotu w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO) wpłynęły sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok sprawozdawczy 2019 oraz 2020 w ilości ponad 47 tys. zestawień wraz z korektami. Dodatkowo w roku 2021 wprowadzono do Wojewódzkiego Systemu Odpadowego (WSO) zestawienia danych o odpadach i komunalnych osadach ściekowych w ilości blisko 950 sprawozdań (dotyczy lat zaległych tj. od 2015 do 2018 roku).

SRW MAŁOPOLSKA 2030

OBSZAR III

KLIMAT I ŚRODOWISKO

Przedsięwzięcia strategiczne

Nazwa przedsięwzięcia	Stan realizacji
Szkoły neutralne klimatycznie w Województwie Małopolskim	Trwają prace nad przygotowaniem koncepcji.
Przyjazne klimatycznie budynki użyteczności publicznej	Przygotowywany jest ogólny zakres projektu. Szczegółowy zakres będzie przygotowany po zatwierdzeniu ostatecznych, doprecyzowanych założeń i wymagań programu FEM 2021-2027. Aktualnie trwa zbieranie danych dot. wojewódzkich budynków użyteczności publicznej, które mogłyby być objęte projektem.
Ekocentra – sieć centrów edukacji ekologicznej	W ramach realizacji projektu, pozyskane zostały środki w ramach RPO WM z zakresu pomocy technicznej na opracowanie dokumentacji budowlanej planowanych trzech inwestycji: w Krakowie, Rytrze i m. Jastrzębki. Popradzkie Centrum w Rytrze zgłoszone zostało do Rządowego Programu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych. W 2021 r. przeprowadzono postępowania przetargowe na wybór firmy świadczącej usługi doradztwa technicznego.
LIFE EkoMałopolska – działania na rzecz klimatu	Projekt realizowany jest przez Województwo Małopolskie od 1 stycznia 2021 r. we współpracy z 27 partnerami, w ramach którego m.in. utworzono w 21 małopolskich powiatach sieć doradców ds. klimatu i środowiska, pełniących funkcje lokalnych centrów kompetencji oraz 2 doradców dla biznesu w Małopolskim Centrum Przedsiębiorczości, zapewniających bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców.
Ekodoradca w każdej gminie	Trwają prace nad przygotowaniem koncepcji.
Małopolska Deszczówka	Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. realizował projekt, w ramach którego 4 gminy z terenu Województwa Małopolskiego (Budzów, Rzepiennik Strzyżewski, Żabno, Kraków) otrzymały wsparcie na racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi, przechwytywanymi z budynków użyteczności publicznej będących ich własnością. Uchwałą Zarządu Województwa Małopolskiego nr 77/22 z dnia 3 lutego 2022 r. przyjęte zostały <i>Zasady naboru i realizacji wniosków w sprawie udzielania pomocy finansowej dla gmin na zadania polegające na racjonalnym gospodarowaniu wodami opadowymi Małopolska deszczówka</i> . W ramach naboru, który zakończył się 31 marca 2022 r. wpłynęło 9 wniosków, które w chwili obecnej są w trakcie weryfikacji uzupełnień.

1. OGRANICZANIE ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Opracowanie: Departament Środowiska

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Priorytetowym zadaniem Samorządu Województwa Małopolskiego jest prowadzenie polityki rozwoju regionu w sposób zrównoważony, to znaczy w taki sposób, aby Małopolska była atrakcyjnym miejscem do życia, nauki, pracy i spędzania wolnego czasu z jednoczesną dbałością aby nie stało się to ze szkodą dla środowiska naturalnego. Zachowanie równowagi wymaga działań prowadzących do zapobiegania i likwidacji negatywnych dla środowiska skutków działalności człowieka, w tym działalności gospodarczej. Jednocześnie działania skierowane do mieszkańców województwa, zachęcają do aktywnego włączenia się w dbanie o region oraz promowanie postaw proekologicznych w zakresie najważniejszych obszarów ochrony środowiska tj. jakości powietrza, zapobiegania negatywnym skutkom postępujących zmian klimatu, gospodarki odpadami oraz ochrony przyrody i krajobrazu. Od wielu lat na terenie województwa małopolskiego prowadzone są działania zmierzające do poprawy stanu środowiska.

W dniu 27 grudnia 2021 r. Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął *Program Strategiczny Ochrona Środowiska na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 roku*. Dokument wyznacza zadania zmierzające do realizacji celu określonego w Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* tj.: wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej. Dążenie do realizacji przyjętego celu nadrzędnego będzie odbywać się poprzez 4 kierunki działań, tj. przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i ochrona powietrza, adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych, zrównoważone korzystanie ze środowiska oraz edukacja, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, monitoring i zarządzanie. Ponadto w dniu 9 lutego 2021 r. Zarząd Województwa Małopolskiego podjął Uchwałę w sprawie przyjęcia *Raportu z wykonania wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska Województwa Małopolskiego za lata 2018-2019 tj. Programu Strategicznego Ochrona Środowiska*. W Raporcie dokonano oceny realizacji celów i działań zapisanych w programie, w podziale na poszczególne priorytety, określone w Programie Strategicznym Ochrona Środowiska.

Rok 2021 to kontynuacja intensywnych prac i wielu istotnych działań zmierzających do poprawy jakości powietrza. Przygotowano szereg opracowań i wytycznych oraz szkoleń wspierających działania na rzecz poprawy jakości powietrza. Wszystkie gminy Małopolski mogą wykorzystać do realizacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Powietrza (POP) *Wytyczne do procedur kontroli palenisk pod kątem przestrzegania uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów czy Metodykę analizy ubóstwa energetycznego dla gmin*. Opracowane zostały wytyczne dla lokalnych uchwał antysmogowych, które wskazały ścieżkę wdrażania w małopolskich gminach założeń *Polityki energetycznej Polski do 2040 r. (PEP 2040)*. We wrześniu Sejmik Województwa Małopolskiego podjął 7 pierwszych tzw. lokalnych uchwał antysmogowych (dla gminy Skawina, Krzeszowice, Niepołomice, Czarny Dunajec, Rabka-Zdrój oraz miast Nowy Targ i Oświęcim). Celem uchwał jest odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych do 2030 r. Na terenie Małopolski dokonano łącznie likwidacji nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe w 13 561 budynkach. W 2021 roku 170 gmin zatrudniło ekodoradców, a 180 utworzyło punkt obsługi Programu Czyste Powietrze. W związku z pandemią COVID-19 praca ekodoradców była utrudniona. Jednak mimo tych przeciwności 66 ekodoradców zatrudnionych w projekcie *LIFE Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze* przeprowadziło w 2021 roku niemal 1 500 spotkań i warsztatów edukacyjnych dla mieszkańców. Ekodoradcy udzielali porad w zakresie programów dotacyjnych i przepisów antysmogowych.

Ponadto w 2021 roku rozpoczęła się realizacja przedsięwzięcia strategicznego *LIFE EKOMAŁOPOLSKA – działania na rzecz klimatu*. Najważniejszym założeniem Projektu jest redukcja emisji gazów cieplarnianych poprzez wzrost wykorzystania lokalnego potencjału produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz poprawę efektywności energetycznej. Do głównych działań Projektu należą: przygotowanie scenariuszy działań klimatycznych do roku 2030 i 2050 oraz map potencjału OZE,

utworzenie sieci doradców ds. klimatu i środowiska w małopolskich powiatach i szeroko zakrojone działania informacyjno-edukacyjne w zakresie zarówno przeciwdziałania, jak i adaptacji do negatywnych skutków zmian klimatu. Projekt realizowany jest przez Województwo Małopolskie we współpracy z 27 partnerami. W ramach zaplanowanych działań w 2021 r. utworzono sieć doradców ds. klimatu i środowiska, zorganizowano szereg warsztatów, spotkań oraz webinarium dla przedstawicieli gmin i powiatów.

Podejmowane działania dążące do poprawy jakości powietrza przynoszą pozytywne rezultaty na przestrzeni ostatnich lat. Zauważalny jest spadek stężeń średnich dla substancji zanieczyszczających. Poprawa jakości powietrza w Krakowie i Małopolsce szczególnie widoczna jest w okresie grzewczym od października do marca. Średnie stężenie pyłu PM10 między sezonem zimowym 2014-2015 a sezonem 2019-2020 spadło w Małopolsce o 30%, natomiast w Krakowie aż o 45%. Mimo polepszającego się stanu jakości powietrza, w dalszym ciągu notowane są przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5 dwutlenku azotu, benzo(a)pirenu.

1.1. Intensyfikacja działań ograniczających niską emisję zanieczyszczeń poprzez m.in. przechodzenie na tzw. ekologiczne paliwa i ciepło systemowe, w tym kontynuacja wymiany niskosprawnych kotłów na paliwa stałe

(MPI) Projekt zintegrowany LIFE Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze - realizowany od 2016 roku wraz z 69 partnerami (62 małopolskie gminy, Województwo Małopolskie i Śląskie, organizacja pozarządowa – Krakowski Alarm Smogowy, jednostka wspierająca działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A., a także instytucje zagraniczne – Instytut VITO NV z Belgii, Słowacki Instytut Hydrometeorologii w Bratysławie, Ministerstwo Środowiska Republiki Czeskiej). Celem projektu jest wdrożenie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, a także efektywne wykorzystanie dostępnych środków unijnych i krajowych przeznaczonych na poprawę jakości powietrza.

W ramach projektu w 2021 roku:

- ekodoradcy zorganizowali ponad 1,5 tys. spotkań i warsztatów, w których wzięło udział ok. 100 tys. mieszkańców;
- udzielono ponad 152 tys. porad w zakresie wymiany źródeł ciepła;
- rozdysponowano ponad 468 tys. materiałów edukacyjnych;
- oceniono termoizolacyjność ponad 2 tys. nieruchomości przy pomocy kamer termowizyjnych;
- we współpracy ze Strażami Gminnymi i Policją przeprowadzono ok. 7,8 tys. kontroli z zakresu spalania odpadów i przestrzegania uchwał antysmogowych.

Wybrane działania zrealizowane przez Województwo Małopolskie w 2021 r.:

- Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął - na wniosek gmin - lokalne uchwały antysmogowe dla: Skawiny, Krzeszowic, Niepołomic, Rabki Zdrój, Czarnego Dunajca, miasta Nowy Targ i miasta Oświęcim. Przyjęcie tych uchwał poprzedzone było konsultacjami społecznymi.
- Przygotowano wytyczne do procedur kontroli palenisk pod kątem przestrzegania uchwał antysmogowych i zakazu spalania odpadów.
- Zorganizowano szkolenia dla pracowników gmin, Policji oraz Straży Miejskich i Gminnych z terenu województwa małopolskiego z zakresu kontroli palenisk domowych (511 uczestników).
- Przeprowadzono szereg szkoleń adresowanych głównie do pracowników jednostek samorządu terytorialnego, do najciekawszych zaliczyć można m.in.: szkolenie nt. Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (zorganizowane we współpracy z Głównym Urzędem Nadzoru Budowlanego), szkolenie nt. programu osłonowego Stop Smog (zorganizowane we współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz gminą Skawina).
- Przygotowano wytyczne do stworzenia bazy osób dotkniętych ubóstwem energetycznym w gminach.

- Przeprowadzono kampanie edukacyjne o tematyce ochrony powietrza w prasie, a także w rozgłośniach radiowych o zasięgu regionalnym i lokalnym.

Całkowita wartość projektu LIFE to około 17 mln euro (ok. 70 mln zł), z czego dofinansowanie unijne wynosi 42 mln zł. Poniesione nakłady ogółem przez wszystkich partnerów w 2021 roku wyniosły: 8,6 mln zł, zaś koszty poniesione przez Województwo Małopolskie to 2,2 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

W 2021 roku Wojewódzki Fundusz zawarł 6 umów z zakresu ochrony powietrza, na łączną kwotę 1,8 mln zł z czego pożyczki wyniosły 1,7 mln zł (5 umów) a dotacja 67,6 tys. zł (jedna umowa). Beneficjenci wykorzystali środki w kwocie 1,3 mln zł. Na realizację zadań mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza zawarto dwie umowy pożyczki w łącznej kwocie 798,8 tys. zł. Wynikiem realizacji inwestycji z zakresu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, przy wykorzystaniu środków finansowych Wojewódzkiego Funduszu, powinien być efekt ekologiczny, który stanowi sumaryczną wartość redukcji emisji następujących zanieczyszczeń: pyłów, SO₂, NO_x oraz CO₂. Dla ww. umów oszacowano redukcję emisji równoważnej zanieczyszczeń, w przeliczeniu na środki wydatkowane przez Wojewódzki Fundusz, w wysokości 10 368,7 kg/rok.

Pomoc finansowa związana z realizacją programów realizowanych wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Program priorytetowy „Czyste Powietrze” - w 2021 roku Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie kontynuował realizację Programu Priorytetowego Czyste Powietrze. Celem Programu jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów.

Dodatkowo w dniu 6 lipca 2021 r. wprowadzony został nabór wniosków o dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego zwany „ścieżką bankową”.

W ramach rozpowszechnienia zasięgu Programu, kontynuując działania rozpoczęte w 2019 r., Wojewódzki Fundusz zawarł Porozumienia o wspólnej realizacji Programu Priorytetowego Czyste Powietrze z gminami z terenu województwa małopolskiego. Wprowadzone rozwiązania, pozwalają mieszkańcom gminy uzyskać pomoc przy aplikowaniu o środki oraz ułatwiają uzyskanie niezbędnych informacji nt. Programu we właściwym urzędzie gminy. W 2021 r. istniała możliwość zawarcia przez gminę z Wojewódzkim Funduszem Porozumienia o współpracy lub Aneksu do wcześniej zawartego porozumienia, pozwalającego na uzyskania dodatkowych środków finansowych na prowadzenie punktów informacyjno-konsultacyjnych w gminach. Maksymalna kwota dla 1 gminy wynosiła 30 tys. zł. W ramach zawartych porozumień do gmin zostały przekazane środki finansowe w kwotach:

- 334,9 tys. zł w formie refundacji za wydane zaświadczenia, niezbędne do uzyskania podwyższonego poziomu dofinansowania oraz za wnioski o dofinansowanie złożone za pośrednictwem gmin,
- 1,6 mln zł na prowadzenie punktów konsultacyjnych.

W ramach naboru trwającego od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. do Funduszu złożono 19 973 wnioski na łączną kwotę dofinansowania 344,9 mln zł, w tym:

- 91 wniosków o dopłatę do kredytu kapitału bankowego na kwotę 1,8 mln zł,
- 7 897 wniosków do poziomu podwyższonego na kwotę 190,6 mln zł,
- 11 985 wniosków do poziomu podstawowego na kwotę 152,5 mln zł.

Z powyższych wniosków aż 8 466 zostało złożonych za pośrednictwem gmin, które zawarły z Funduszem stosowne porozumienie (42% złożonych wniosków). Największym zainteresowaniem Program cieszył się ponownie wśród mieszkańców powiatu krakowskiego (3 191 wniosków), powiatu nowosądeckiego (1 545 wniosków) oraz powiatu oświęcimskiego (1 357 wniosków).

Wojewódzki Fundusz w 2021 r. rozpatrzył pozytywnie 17 770 wniosków i przyznał dofinansowanie w kwocie 306,3 mln zł.

Największa liczba umów, podobnie jak w przypadku wniosków o dofinansowanie została sporządzona dla właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie powiatu krakowskiego (2 697 umów dotacji na łączną kwotę 45,8 mln zł) oraz mieszkańców powiatu nowosądeckiego (1 322 umów dotacji na łączną kwotę 23,7 mln zł).

Efektom realizacji umów przygotowanych w 2021 r. będzie:

- likwidacja 14 891 szt. źródeł ciepła na paliwa stałe,
- montaż 10 614 szt. źródeł ciepła opalanych olejem lub gazem,
- montaż 1 884 szt. pomp ciepła,
- montaż 1 911 szt. kotłów na biomasę,
- podłączenie 16 budynków do sieci ciepłowniczej,
- zmniejszenie zużycia energii końcowej o 1 118 098,08 GJ/rok,
- ograniczenie emisji pyłów PM10 o 376 Mg/rok,
- ograniczenie emisji pyłów PM2,5 o 335 Mg/rok,
- ograniczenie emisji tlenków azotu NO_x o 211 Mg/rok,
- ograniczenie emisji tlenków SO₂ o 1 469 Mg/rok,
- ograniczenie emisji tlenków CO₂ o 131 906 Mg/rok.

W ramach wydatkowania środków i rozliczenia umów zawartych w roku 2019, 2020 oraz 2021 zostało wypłacone dofinansowanie w formie dotacji oraz dopłaty do kapitału bankowego w łącznej kwocie 113,6 mln zł oraz w formie pożyczki w łącznej kwocie 3,2 mln zł. W ramach umów, zawartych dla wniosków złożonych w bankach, w całości zostało zrealizowane 7 przedsięwzięć i zostały wypłacone dofinansowania w łącznej kwocie 84 tys. zł. Najwięcej środków finansowych zostało skierowanych do mieszkańców powiatu krakowskiego (łącznie 16,1 mln zł) oraz powiatu nowosądeckiego (łącznie 13,8 mln zł).

Program Priorytetowy „Poprawa jakości powietrza Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” / „Budownictwo energooszczędne. Część 1) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie” – kontynuacja realizacji Programów. Do tej pory zostało podpisanych łącznie 14 umów dotacji na łączną kwotę 10,1 mln zł ze środków WFOŚiGW w Krakowie oraz NFOŚiGW.

W ubiegłym roku zostało wypłacone dofinansowanie w wysokości 1,3 mln zł, w tym 137,6 tys. zł ze środków Funduszu w Krakowie oraz 1,2 mln zł ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Łączna kwota dofinansowanych zadań w latach 2020 i 2021 wynosi 9,5 mln zł, w tym środki WFOŚiGW: 964,3 tys. zł i środki NFOŚiGW: 8,5 mln zł.

1.2. Wzrost wykorzystania technologii opartych na odnawialnych źródłach energii do produkcji ciepła i chłodu, kogeneracji oraz energii elektrycznej

(S) Projekt zintegrowany LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego – w trakcie realizacji. Projekt realizowany jest przez Województwo Małopolskie od 1 stycznia 2021 r. we współpracy z 27 partnerami (tj. Ministerstwem Rozwoju, Pracy i Technologii, Województwem Śląskim, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Fundacją Europejskie Centrum Czystego Powietrza oraz 18 powiatami i 3 miastami na prawach

powiatów). Najważniejsze założenia LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA to: promocja odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności energetycznej i szeroko zakrojone działania na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r:

- utworzono w 21 małopolskich powiatach sieci doradców ds. klimatu i środowiska, pełniących funkcje lokalnych centrów kompetencji oraz 2 doradców dla biznesu w Małopolskim Centrum Przedsiębiorczości, zapewniających bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców. Tylko w 2021 r. doradcy ds. klimatu i środowiska: przygotowali 4 projekty o dofinansowanie na łączną kwotę ponad 8 mln zł oraz ponad 200 wniosków o dofinansowanie dla mieszkańców i podmiotów gospodarczych, na łączną kwotę ponad 1 mln zł, udzielili blisko 5 tys. porad mieszkaniom oraz blisko 50 konsultacji małopolskim przedsiębiorcom, zorganizowali ponad 40 spotkań w gminach i powiatach, w których uczestniczyło blisko 600 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego i innych instytucji, 8 wydarzeń związanych z ochroną klimatu i 2 kampanie informacyjno-edukacyjne skierowanych do mieszkańców, w których uczestniczyło ponad 8 tys. Małopolan);
- sfinalizowano realizację projektu pomocy technicznej *START* – wsparcie dla 4 projektów mogących ubiegać się o wsparcie ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji;
- zorganizowano studia podyplomowe dla ponad 30 pracowników powiatów (w tym doradców ds. klimatu i środowiska);
- zorganizowano 8 spotkań i warsztatów dla pracowników gmin i powiatów (głównie w zakresie rozwoju klastrów energii i wirtualnych elektrowni oraz form dofinansowania do nich), w których każdorazowo uczestniczyło ponad 100 osób oraz 10 spotkań i 2 warsztatów dla doradców ds. klimatu i środowiska (w zakresie technicznych i finansowych aspektów realizacji Projektu LIFE);
- zorganizowano cykl zajęć on-line dla blisko 200 uczniów z 14 szkół ponadpodstawowych, realizowanego przy wykorzystaniu Małopolskiej Chmury Edukacyjnej;
- zawarto 3 porozumienia o współpracy z Tauron Polska Energia, Orlen Południe i Grupą Azoty, w zakresie współpracy przy realizacji projektu i wdrażaniu projektów pilotażowych;
- w ramach lokalnych działań edukacyjnych prowadzonych przez doradców ds. klimatu i środowiska posadzono ponad 8 tys. drzew w ramach akcji *#drzewodlaklimatu*.

Całkowita wartość projektu: 16,4 mln euro (ok. 70 mln zł), z czego dofinansowanie unijne wynosi 42,3 mln zł, NFOŚiGW 24,6 mln zł, a wkład własny partnerów 3,5 mln zł. Poniesione nakłady ogółem w 2021 roku: ok. 2 mln zł.

Projekt pomocy technicznej START Platformy Coal Regions in Transition – realizacja projektu zakończona. W ramach Projektu *START* eksperci unijnej Platformy Regionów Węglowych w Transformacji pomagali województwu małopolskiemu w wypracowaniu projektów pilotażowych łagodzących negatywne skutki społeczno-gospodarczej transformacji energetycznej w zachodniej części regionu. Projekty te będą ubiegać się o finansowanie ze środków Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (po pozytywnej decyzji KE w zakresie uwzględnienia Małopolski w gronie regionów z dostępem do FST). Projekt *START* trwał 2 lata i realizowany był od października 2019 do października 2021 roku.

Do końca roku 2020 do Departamentu Środowiska wpłynęło ponad 70 koncepcji projektów pilotażowych o łącznej wartości blisko 4 mld zł. W styczniu 2021 r. Zarząd Województwa Małopolskiego do dalszej współpracy ze *START* wybrał cztery projekty o łącznej wartości 767 mln zł. W trakcie roku trwały prace nad uszczegóławianiem koncepcji, które będą kontynuowane w zależności od konkretyzowania się zapisów programów finansowanych ze środków europejskich będących potencjalnymi źródłami realizacji projektów.

Zakres rzeczowy zrealizowany przez Województwo Małopolskie w 2021 r. obejmował:

- opracowanie raportu na temat możliwości rozwoju klastrów energii w celu promowania dekarbonizacji systemu energetycznego w zachodniej Małopolsce;
- opracowanie raportu prezentującego doświadczenia międzynarodowe w realizacji projektów rewitalizacyjnych na byłych terenach górniczo-przemysłowych;

- opracowanie raportu w zakresie koordynacji i partnerstwa w celu promowania rewitalizacji wielu dawnych kopalń węgla;
- opracowanie raportu dotyczącego roli kobiet w procesie transformacji.

W ramach realizacji projektów w 2021 r. zorganizowane zostały warsztaty poświęcone dobrym przykładom projektów z regionów, które przeszły lub przechodzą transformację. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele START, DG ENER i DG REGIO, Instytutu Wuppertal oraz gmin i powiatów Małopolski Zachodniej.

(INNE) Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

W 2021 roku Wojewódzki Fundusz zawarł 10 umów z zakresu odnawialnych źródeł energii, na łączną kwotę 838,4 tys. zł z czego pożyczki wyniosły 693,8 tys. zł (5 umów) a dotacje 144,6 tys. zł (5 umów). Beneficjenci wykorzystali środki w kwocie 472,4 tys. zł.

Efektom realizacji ww. przedsięwzięć w przeliczeniu proporcjonalnie do środków pomocowych Wojewódzkiego Funduszu jest montaż instalacji fotowoltaicznych o mocy 160,2 kWp, co umożliwi produkcję 149,4 MWh/rok energii elektrycznej.

W 2021 roku finansowane było także zadanie pn. *Instalacja trzech powietrznych pomp ciepła o łącznej mocy 60,00 kW*, realizowane przez Fundację *Terapia Homa*. Zadanie zostało dofinansowane w formie pożyczki kwotą 186 461,00 zł.

Ponadto, w październiku 2021 roku został uruchomiony **Program Priorytetowy Agroenergia**.

W 2021 roku Wojewódzki Fundusz zawarł 4 umowy pożyczki na realizację zadań z zakresu oszczędności energii na łączną kwotę 2 mln zł, z czego Beneficjenci wykorzystali środki w kwocie 476,9 tys. zł.

Dla zadań z zakresu oszczędności energii efekt ekologiczny w przeliczeniu na środki wydatkowane przez Wojewódzki Fundusz, rozumiany jako oszczędność zużycia gazu, wyniesie 120 669,08 m³/rok.

1.3. Rozwój niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu publicznego

(INNE) Konkurs RPO WM - 4 Oś Priorytetowa Regionalna polityka energetyczna, Działanie 4.5 Niskoemisyjny transport miejski, Poddziałania 4.5.1 oraz 4.5.2 - w ramach RPO WM od uruchomienia konkursu do końca 2021 roku zakupiono 362 miejskie jednostki taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (w tym 2 jednostki w 2021 roku).

1.4. Budowa dróg i ciągów obwodowych, jako forma ograniczania zanieczyszczeń powietrza oraz hałasu poprzez wyprowadzenie ruchu z centrum miejscowości

W 2021 roku trwała budowa obwodnic następujących miejscowości w ciągach dróg wojewódzkich: Waksmundu-Ostrowska-Łopusznej, Zatora i Podolsza, Tuchowa, Zielonek (zachodnia), Skawiny (Etap II na odc. Od DK 44 do DW 953 – inwestycja została zakończona i oddana do użytkowania). Ponadto rozpoczęto projektowanie następujących obwodnic: Niepołomic Etap II, Zielonek Etap II, Lisiej Góry, Jankowic i Olszyn, Łącka, Liszek. Podejmowane działania przyczyniają się do ograniczenia zanieczyszczeń powietrza oraz hałasu poprzez wyprowadzenie ruchu z centrum miejscowości i zostały obszerniej opisane w ramach przedsięwzięcia *Drogi wojewódzkie dostosowane do wymogów UE*, którego realizatorem jest Zarząd Dróg Wojewódzkich.

1.5. Rozwój programów zazieleniania miast i terenów pozamiejskich, w tym również obszarów uzdrowiskowych w celu ograniczania zanieczyszczeń powietrza

(INNE) Programy realizowane przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie

W 2021 r. ZZM zalesił 10 ha gruntów i wniosł o przeklasyfikowanie na grunty leśne 30 ha gruntów nieruchomości, objętych naturalną sukcesją leśną. Powierzchnia leśna zwiększyła się o 44,94 ha. Koszt prac wyniósł w ZZM około 1,1 mln zł. Działania prowadzono w związku z realizacją Powiatowego Programu Zwiększania Lesistości Miasta Krakowa na lata 2018-2040. Zalesianie gruntów prowadzono z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej.

W 2021 r. opracowano uproszczony plan urządzenia lasu (UPUL) oraz inwentaryzacji stanu lasów:

- UPUL dla lasów Gminy Miejskiej Kraków pozostających w użytkowaniu Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie. Gmina Kraków-Krowodrza, Kraków-Podgórze. Na okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2031 roku.
- Inwentaryzacja Stanu Lasu dla lasów Gminy Miejskiej Kraków pozostających w użytkowaniu Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie. Gmina Kraków-Krowodrza, Kraków-Nowa Huta, Kraków-Podgórze. Na okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2031 roku.

W związku ze zmianami klasyfikacji gruntów zmniejszona została powierzchnia parków i zieleńców, które przeklasyfikowano na tereny leśne.

Realizowano działania ochrony czynnej w obszarach NATURA 2000, w szczególności terenu łąk Nowohuckich i Dębnicko-Tynieckiego obszaru łąkowego.

W ramach przeciwdziałaniu skutkom suszy oraz ulewnych deszczy w ramach projektu Life URBANGREEN oddano do użytkowania staw w Parku Lotników Polskich o powierzchni około 1 ha. Staw jest wykorzystywany jako źródło wody do interwencyjnego podlewania drzew. Utrzymywana jest również sieć czujników dokonujących pomiaru stężenia pyłów zawieszonych, temperatury i wilgotności powietrza, intensywności przyrostu drzew oraz kamera licząca ludzi odwiedzających największy park w Krakowie.

W 2021 r. uruchomiono portal dla mieszkańców Krakowskie drzewa i ich zalety <https://krakow.lifeurbangreen.eu/pl/>. Poprzez portal zwiększana jest świadomość ludności na temat zagrożeń wynikających z nasilenia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych oraz roli drzew i terenów zielonych w ekosystemie.

1.6. Poprawa efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkalnictwa

Według danych przekazywanych przez gminy w ramach sprawozdań z realizacji Programu ochrony powietrza, na terenie województwa w 2021 roku przeprowadzono 1 432 termomodernizacji budynków mieszkalnych. W roku 2021 zmodernizowano 167 budynków użyteczności publicznej (135 budynków gminnych oraz 32 budynki powiatowe). Ponadto zrealizowano 20 180 inwestycji w odnawialne źródła energii.

(MPI) Modernizacja energetyczna wojewódzkich budynków użyteczności publicznej – projekt realizowany w latach 2015-2022 z RPO WM na lata 2014-2020. Zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.:

1. Rozstrzygnięto ostatnie przetargi na wyłonienie wykonawców głównych prac modernizacyjnych w ramach zadań Małopolskiego Ośrodka Medycyny Pracy, Małopolskiej Policealnej Szkole Masażu nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Krakowie oraz Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie.
2. Na posiedzeniu ZWM w dn. 14.09.2021 r. została podjęta decyzja o wyłączeniu z Projektu dwóch budynków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Mszanie Dolnej - ze względu na zagrożenie nie wykonania prac w terminie (prace nie były rozpoczęte, a zakres rzeczowy zbyt obszerny).
3. Wg stanu na 31.12.2021 r. zakończono inwestycje w 19 budynkach (prowadzonych przez 13 Jednostek: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Myślenicach, Centrum Medyczne Kol-Med. w Tarnowie, Muzeum Okręgowe w Nowym Sączu, Muzeum Okręgowe w Tarnowie,

Szpital Dziecięcy św. Ludwika w Krakowie, Szpital Rydygiera w Makowie Podhalańskim, Szpital Rehabilitacyjny w Zakopanem, Krakowskie Pogotowie Ratunkowe, Zespół Placówek Edukacyjno-Opiekuńczo-Wychowawczych w Wielkich Drogach, Szpital Psychiatryczny w Andrychowie, Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krakowie i Wojewódzka Biblioteka Publiczna).

4. W dn. 31.12. 2021 r. trwały prace budowlane w 35 budynkach (prowadzonych przez 9 jednostek: Szkoła Masażu nr 2 w Krakowie, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Myślenicach, Teatr Słowackiego w Krakowie, Szpital Jana Pawła II, Szpital Dietla w Krakowie, Szpital Łukasza w Tarnowie, Szpital Rydygiera w Krakowie oraz Zespół Jednostek Edukacyjnych Województwa).
5. Rozstrzygnięto większość postępowań przetargowych, w ramach planowanego zakresu pozostał jeszcze przetarg na wymianę okien w budynku ZJEW w 2022 r.
6. Wykonano aktualizacje 12 audytów energetycznych

Całkowita wartość projektu: 169,2 mln zł. Poniesione nakłady ogółem: 137,1 mln zł, w tym nakłady poniesione w 2021 roku: 85,1 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Program priorytetowy Jawor – Poprawa efektywności energetycznej – termomodernizacja budynków jednorodzinnych – kontynuacja Programu którego celem było zmniejszenie narażenia Małopolan na oddziaływanie pyłów PM_{2,5}, PM₁₀ oraz innych zanieczyszczeń powstających w wyniku niskiej emisji, zagrażających zdrowiu i życiu ludzi oraz negatywnie wpływających na stan środowiska. Program skierowany był do osób fizycznych chcących wykonać termomodernizację budynków jednorodzinnych zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego.

Na finansowanie zadań z zakresu termomodernizacji zostały zawarte 4 umowy w łącznej kwocie 959,8 tys. zł, z czego pożyczki wyniosły 892,1 tys. zł (3 umowy) a dotacja 67,7 tys. zł (jedna umowa). Jedna umowa pożyczki na kwotę 302,6 tys. zł została rozwiązana. Wypłacono łącznie środki w kwocie 467,9 tys. zł. Efektem ich realizacji, w przeliczeniu proporcjonalnie do środków pomocowych Wojewódzkiego Funduszu, jest docieplenie 1 718,6 m² powierzchni wpływającej na zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą w ilości 1 251,3 GJ/rok. Dodatkowo w ramach Programu Priorytetowego *Czyste Powietrze* Wojewódzki Fundusz zawarł 7 umów pożyczek na kwotę 373,9 tys. zł. Wykorzystanie środków dla tych umów wyniosło 94,8 tys. zł.

2. GOSPODAROWANIE WODĄ

Opracowanie: Departament Środowiska; Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W dobie zmian klimatycznych coraz częściej występują ekstremalne zjawiska atmosferyczne powodujące susze, podtopienia i powodzie. Jednocześnie zagęszczenie zabudowy i nadmierne uszczelnianie powierzchni przepuszczalnych czy ograniczenie terenów biologicznie czynnych przyczyniają się do katastrofalnych skutków przyspieszając spływ wody (powodzie) i ograniczając nasiąkanie terenu (susza).

Gospodarowanie wodami należy rozpatrywać zarówno w aspekcie potrzeb człowieka jak i środowiska przyrodniczego, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Na początku 2021 r. – na poziomie krajowym - zakończony został proces opracowywania projektów II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wraz z metodykami i pozostałymi załącznikami. Zadanie realizowane jest przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Większość zadań planistycznych w III cyklu planistycznym współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Ponadto kontynuowane były działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Krakowie w ramach *Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną*. W ramach dokumentów o charakterze strategicznym realizowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w 2021 r. zakończono prace nad Projektem Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS), który został przyjęty Rozporządzeniem z dnia 3 września 2021 roku w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (D.U. z 2021 r. poz. 1615).

Adaptacja do zmian klimatu poprzez wdrażanie działań z zakresu dużej i małej retencji oraz powszechnej mikroretencji jest elementem ograniczającym destabilizację klimatu. Zakłada się, że powszechne wdrożenie takich działań będzie miało wpływ na zwiększenie retencji glebowej, złagodzenie skutków suszy, ograniczenie ryzyka powodziowego oraz poprawę jakości przestrzeni zamieszkania. Województwo Małopolskie w 2021 roku realizowało program *Małopolska deszczówka*, dzięki któremu można było uzyskać pomoc finansową dla gmin na zadania związane z racjonalnym gospodarowaniem wodami opadowymi. Jednocześnie Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska, poprzez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska, w ramach programu *Moja woda*, udzielał dofinansowania na inwestycje związane z tworzeniem przydomowych oczek wodnych i instalacji przechwytyjących deszczówkę.

W ramach działań związanych z rozbudową systemu zaopatrzenia w wodę realizowane są m.in. projekty związane z rozbudową potencjału badawczego, opracowaniem innowacyjnej technologii uzdatniania silnie zasolonych i zanieczyszczonych wód powierzchniowych czy też opracowaniem technologii dezynfekcji wody w oparciu o odpadową solankę. W ramach programu inwestycyjnego pn. Budowa Infrastruktury Sanitarnej (BIS) systematycznie wzrasta długość sieci wodociągowej. Jednocześnie w ramach zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej realizowane były działania związane z budową i poprawą warunków funkcjonowania sieci kanalizacyjnych, modernizacją stacji uzdatniania wody, budową zbiorników wody pitnej oraz remontami i modernizacją sieci wodociągowych. Do istotnych działań należą również projekty związane z opracowaniem innowacyjnych technologii odzysku fosforu dla polskich oczyszczalni ścieków czy innowacyjnych i niskoenergetycznych metod usuwania związków azotu ze ścieków komunalnych.

Racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych jest jednym z istotnych komponentów zrównoważonego rozwoju regionu. Wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie paliwowo-energetycznym, przyczynia się do poprawy efektywności wykorzystania i oszczędzania zasobów surowców energetycznych, poprawy stanu środowiska poprzez redukcję zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery i wód oraz redukcję ilości wytwarzanych odpadów. Odnawialne źródła energii stanowią

istotny udział w bilansie energetycznym, przyczyniając się do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. W Małopolsce przeprowadza się szereg inwestycji, które mają za zadanie w jak największym stopniu wykorzystywać potencjał wody geotermalnej. Efektem jest wzrost długości wybudowanej sieci ciepłowniczej, spadek emisji gazów cieplarnianych, a także zmniejszenie zużycia energii pierwotnej.

Innym ważnym wyzwaniem z jakim zmagają się samorządy oraz lokalna i rządowa administracja, zwłaszcza na południu kraju są ruchy osuwiskowe. Stąd tak wielkie zainteresowanie tą problematyką i nowymi rozwiązaniami prawnymi oraz technicznymi, które mają minimalizować skutki ruchów masowych. W Województwie Małopolskim w ramach Systemu Ostry Przeciwoświskowej (SOPO) rejestrowane i dokumentowane są osuwiska i tereny o potencjalnym zagrożeniu ruchami masowymi. Od dnia 18 lutego 2021 r. obowiązuje nowe rozporządzenie Ministerstwa Klimatu i Środowiska w sprawie informacji dotyczących ruchów masowych ziemi, modyfikujące zasady gromadzenia informacji o ruchach masowych. Przewiduje ono wprowadzenie nowych metod obserwacji osuwisk, większe uprawnienia starostów i bardziej precyzyjne określenie procedur wprowadzania informacji do bazy danych o ruchach masowych.

Zadanie polegające na prowadzeniu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego zostało zakończone. Wykorzystanie badań naukowych pozwoli na odpowiedni dobór odmian roślin do lokalnych warunków glebowych przyczyniając się także do zmniejszenia ilości stosowanych środków ochrony roślin. Stosowanie w praktyce wyników PDO jest formą promowania rolnictwa przyjaznego środowisku.

2.1. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury jako elementów poprawiających retencję oraz warunki aerosanitarne powietrza i podnoszących jakość życia

Tworzenie zielono-błękitnej infrastruktury powinno być skorelowane z prowadzeniem działań edukacyjno-informacyjnych, przybliżających tematykę oraz ukazujących korzyści związane z zastosowaniem tego typu infrastruktury.

LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego - w ww. projekcie zaplanowano szereg działań polegających na przygotowaniu wytycznych dla błękitno-zielonej infrastruktury w przestrzeni miejskiej, celem których jest „rozszczelnienie” terenów zurbanizowanych i tworzenie możliwości infiltracji wody do gruntu. Wytyczne mogą stanowić wsparcie przy przygotowaniu miejskich planów zagospodarowania przestrzennego oraz projektowaniu i tworzeniu terenów zielonych. Ważny aspekt stanowić będzie również przygotowanie, we współpracy z gminami, projektów pilotażowych m.in: rozwiązań zielonej infrastruktury, jak np. zielone dachy oraz zielone ściany czy wykorzystania biomasy odpadowej pochodzącej z pielęgnacji zieleni miejskiej na cele energetyczne.

(INNE) Program realizowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej

Program Priorytetowy Moja Woda – w 2021 roku kontynuowano finansowanie zadań w ramach zawartej 29.06.2020 r. z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Umowy udostępnienia środków w ramach I edycji Programu w 2021 roku zawarto i rozliczono 1233 umowy na łączną kwotę dofinansowania 5,5 mln zł. Drugi nabór wniosków uruchomiono 22.03.2021 r., a zamknięto 10.06.2021 r. W tym terminie wpłynęło 3 179 wniosków, ale w trakcie rozpatrywania 109 wniosków zostało wycofanych przez wnioskodawców. Zarząd Wojewódzkiego Funduszu rozpatrzył 3 070 wniosków, z czego 283 zostały odrzucone, a dla 2 787 przyznano dofinansowanie w łącznej wysokości 13,4 mln zł. W ramach II edycji Programu w 2021 roku rozliczono 38 umów na łączną kwotę dofinansowania 168,1 tys. zł.

2.2. Rozwój systemu ochrony przeciwpowodziowej i przeciwsuwiskowej

(INNE) Projekty realizowane przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Działania inwestycyjne

1. Przywrócenie ciągłości ekologicznej i realizacja działań poprawiających funkcjonowanie korytarza swobodnej migracji rzeki Białej Tarnowskiej - projekt realizowany w latach 2017-2022, wartość poniesionych nakładów wynosi 40,3 mln zł;
2. Odtworzenie ciągłości ekologicznej Wisły i dolnych odcinków rzek Soły i Skawy - projekt realizowany w latach 2017-2023, wartość poniesionych nakładów wynosi 60,3 mln zł;
3. Likwidacja barier migracyjnych dla organizmów wodnych na rzece Wiśloce i jej dopływach – Ropie oraz Jasiołce - projekt realizowany w latach 2018-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 28,7 mln zł;
4. *Zachowanie i ochrona środowiska, promowanie efektywnego gospodarowania zasobami wodnymi oraz zapobieganie i zarządzanie ryzykiem powodziowym, poprzez poprawę bezpieczeństwa powodziowego Węzła Oświęcimskiego* - projekt realizowany w latach 2012-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 69,4 mln zł;
5. Rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły w Krakowie - Odcinek 1, Odcinek 2 - projekt realizowany w latach 2017-2022, wartość poniesionych nakładów wynosi 62,5 mln zł;
6. Rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Wisły w Krakowie - Odcinek 3 - projekt realizowany w latach 2017-2022, wartość poniesionych nakładów wynosi 68,9 mln zł;
7. Zwiększenie zabezpieczenia powodziowego w dolinie rzeki Serafy - zbiorniki Malinówka 1, Malinówka 2 – projekt realizowany w latach 2017-2022, wartość poniesionych nakładów wynosi 25 mln zł;
8. Zwiększenie zabezpieczenia powodziowego w dolinie rzeki Serafy - zbiornik Serafa 2 – projekt realizowany w latach 2017-2023, wartość poniesionych nakładów wynosi 8,3 mln zł;
9. Odcinek 4 – prawy wał rzeki Wisły od ujścia Skawinki do stopnia Kościuszko – projekt realizowany w latach 2017-2022, wartość poniesionych nakładów 21,7 mln zł;
10. Rozbudowa odcinka prawego wału poniżej stopnia Dąbie wraz z budową wrót przeciwpowodziowych w rejonie stoczni remontowej – projekt realizowany w latach 2017-2023, wartość poniesionych nakładów wynosi 30,5 mln zł;
11. Budowa wrót przeciwpowodziowych w ciągu lewego wału przeciwpowodziowego w rejonie ujść wody dla Huty im. Sendzimira w Krakowie – projekt realizowany w latach 2017-2023, wartość poniesionych nakładów wynosi 28,2 mln zł;
12. Budowa stanowiska pompowego dla pomp mobilnych dla odwodnienia Kompleksu Lesisko – projekt realizowany w latach 2017-2023, wartość poniesionych nakładów wynosi 6,8 mln zł,
13. Budowa prawego wału rzeki Biała w m. Tarnów – projekt realizowany w latach 2018-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 12,7 mln zł;
14. Rozbudowa lewego i prawego wału rzeki Biała gm. Tarnów m. Tarnów – projekt realizowany w latach 2018-2022, wartość poniesionych nakładów wynosi 47,9 mln zł;
15. Nadzór projektowo-konstrukcyjny. Zarządzanie Projektem, pomoc techniczna oraz wsparcie jednostek wdrażania projektu w zakresie wdrażania Projektu ochrony przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry i Wisły – projekt rozpoczęty w roku 2017, wartość poniesionych nakładów wynosiła 28,3 mln zł;
16. Rozbudowa lewego i prawego wału rzeki Biała w miejscowości Tuchów (km lokalny wału lewego 0+000 – 1+310 km lokalny wał prawego 0+000 – 1+013) – projekt rozpoczęty w roku 2013, wartość poniesionych nakładów wynosiła 20 mln zł;
17. Budowa lewobrzeżnego wału cofkowego rzeki Dłubni w km wału od 1+136 do 1+612, tj. w km rzeki Dłubni od 1+577 do 2+140 w m. Kraków – projekt rozpoczęty w roku 2020, wartość poniesionych nakładów wynosiła 50 tys.;
18. Analiza występowania zjawiska i skutków suszy na odcinku doliny rzeki Wisły pomiędzy Stopniem Wodnym Przewóz a ujściem Raby wraz ze wskazaniem technicznych działań mitygujących, ze

- szczególnym uwzględnieniem budowy Stopnia Wodnego Niepołomice – projekt rozpoczęty w roku 2020, wartość poniesionych nakładów wynosi 982,1 tys. zł;
19. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe doliny rzeki Raby - przygotowanie inwestycji – projekt rozpoczęty w roku 2016, wartość poniesionych nakładów wynosiła 2,6 mln zł;
 20. Zabudowa potoku Młyniska w km 0+000 - 1+000 w m. Zakopane, – projekt realizowany w latach 2012-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 15,3 mln zł;
 21. Usuwanie szkód powodziowych - Zabezpieczenie potoku Dąbrówka w km 1+800-5+ 000 w m. Nowy Sącz, – projekt realizowany w latach 2020-2022, wartość poniesionych nakładów wynosi 3,7 mln zł;
 22. Budowa lewego wału rzeki Biała w km rzeki 6+600-8+345 os. Koszyce, m. Tarnów – projekt rozpoczęty w roku 2020, wartość poniesionych nakładów wynosiła 10,2 mln zł;
 23. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe dla potoku Tusznica w gminie Kłaj, Zadanie 1- Budowa suchego zbiornika w km 5+168 potoku Tusznica w gm. Kłaj, – projekt rozpoczęty w roku 2019, wartość poniesionych nakładów wynosiła 3,9 mln zł;
 24. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe dla potoku Tusznica w gminie Kłaj, Zadanie 2 – Regulacja potoku Tusznica od km 0+000 do km 4+654 w gminie Kłaj, – projekt rozpoczęty w roku 2019, wartość poniesionych nakładów wynosiła 41,3 mln zł;
 25. Budowa lewego wału na rzece Stradomce w km 17+400 – 17+800 oraz 17+800 – 18+400 i Przebudowa lewego wału na Stradomce w km 16+000 – 17+400 – projekt rozpoczęty w roku 2020, wartość poniesionych nakładów wynosiła 15 mln zł;
 26. Przebudowa prawego wału potoku Ulga w m. Rzezawa gm. Rzezawa - Etap II – projekt realizowany w latach 2013-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 1,8 mln zł;
 27. Przebudowa koryta potoku Babica od km 0+000 do km 2+130 w miejscowości Bochnia, gm. Bochnia - zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie rzeki Raby - potok Babica – projekt realizowany w latach 2016-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 2,1 mln zł;
 28. Przebudowa koryta potoku Proszowskiego od km 0+000 - 1+864, 2+139-2+830, 7+191-7+535 w miejscowości Proszówki, Damienice, Stanisławice, gm. Bochnia oraz gm. Drwinia - zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie rzeki Raby, potok Proszowski – projekt realizowany w latach 2016-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 1,2 mln zł;
 29. Przebudowa koryta potoku CSK od km 0+000 do km 4+860, powiat bocheński, gm. Bochnia m. Damienice, Cikowice, Stanisławice oraz powiat wielicki, m. Kłaj- zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie rzeki Raby, potok CSK – projekt realizowany w latach 2016-2021, wartość poniesionych nakładów wyniosła 955,6 tys. zł;
 30. Przebudowa koryta potoku Czyżyczka od km 0+800 do km 1+100 oraz od km 1+900 do km 2+400 w m. Siedlec, Nieszkowice Małe w gm. Bochnia-zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie rzeki Raby, potok Czyżyczka – projekt realizowany w latach 2016-2021, wartość poniesionych nakładów wyniosła 432 tys. zł;
 31. Przebudowa koryta potoku Młynówka od km 0+000- 2+650 w m. Baczków i Proszówki, gm. Bochnia i gm. Drwinia - zabezpieczenie przeciwpowodziowe w dolinie rzeki Raby, potok Młynówka – projekt realizowany w latach 2016-2021, wartość poniesionych nakładów wynosiła 383,7 tys. zł;
 32. Budowa posterunków wodowskazowych na ciekach w bezpośredniej zlewni zbiornika wodnego Świnna Poręba – projekt realizowany w latach 2020-2023, wartość poniesionych nakładów wynosi 250 tys. zł;
 33. Poprawa parametrów obwałowań rzeki Drwinii Długiej – projekt rozpoczęty w roku 2021, wartość poniesionych nakładów wynosi 2,2 mln zł;
 34. Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miejscowości Szczyrzyc gmina Jodłownik; – projekt rozpoczęty w roku 2021, wartość poniesionych nakładów wynosi 30 mln zł;
 35. Budowa zbiornika retencyjnego na potoku Drwinka w rejonie Puszczy Niepołomickiej, na terenie miejscowości Dziewin, gmina Drwinia, powiat bocheński, miejscowości Chobot, gmina Niepołomice, oraz na terenie gminy Kłaj, – projekt rozpoczęty w roku 2021, wartość poniesionych nakładów wynosi 6 mln zł;

36. Ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Tarnawki, gm. Łapanów – projekt rozpoczęty w roku 2021, wartość poniesionych nakładów wynosi 6 mln zł;
37. Budowa suchego zbiornika na cieku Sudół Dominikański w km 6+400 w m. Węgrzce gm. Zielonki – projekt rozpoczęty w roku 2021, wartość poniesionych nakładów wynosi 19 mln zł;
38. Zabezpieczenie prawego brzegu rzeki Wisły na stanowisku górnym jazu Łączany, gm. Brzeźnica – projekt rozpoczęty w roku 2021, wartość poniesionych nakładów wynosi 7,3 mln zł;
39. Poprawa parametrów eksploatacyjnych zbiornika wyrównawczego pompowni Hubenice, m. Hubenice, gm. Gręboszów, powiat dąbrowski – projekt rozpoczęty w roku 2021, wartość poniesionych nakładów wynosi 240 tys. zł;
40. Zwiększenie zabezpieczenia powodziowego w dolinie rzeki Serafy - zbiornik Malinówka 3 – projekt realizowany w latach 2017-2023, wartość poniesionych nakładów wynosi 13,5 mln zł.

Działania związane z utrzymaniem wód

W ramach **Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną** w 2021 r. na terenie województwa małopolskiego realizowano następujące działania:

Utrzymanie wód - w 2021 r. łączna wartość nakładów poniesionych na prace utrzymaniowe na rzekach i potokach, zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego, wyniosła 25 mln zł (884,949 km), w ramach których zrealizowano 303 zadania. Wśród 303 zadań, o których mowa wyżej, 78 to zadania związane z likwidacją szkód powodziowych powstałych w wyniku wezbrań, które miały miejsce w miesiącu lipcu i wrześniu 2021 roku na wodach i urządzeniach wodnych, zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego, administrowanych przez RZGW w Krakowie. Wartość nakładów poniesionych na realizację ww. robót wyniosła 6,4 mln zł (148,696 km).

Utrzymanie wałów przeciwpowodziowych

łączna wartość nakładów poniesionych w 2021 r. na realizację około 50 zadań utrzymaniowych na wałach przeciwpowodziowych i urządzeniach funkcjonalnie z nimi związanych, zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego, wyniosła 7,1 mln zł.

Utrzymanie obiektów hydrotechnicznych, w tym m.in.: stopni wodnych Kaskady Górnej Wisły, zbiorników wodnych: Świnna Poręba, Dobczyce, Zesławice i Skrzyszów oraz suchych zbiorników przeciwpowodziowych: Biezanów i Piekary.

łączna wartość poniesionych w 2021 r. nakładów wyniosła 12,1 mln zł, w ramach których zrealizowano ponad 130 zadań, związanych m.in. z obsługą i utrzymaniem obiektów, remontami i naprawami, pracami mechanicznymi, elektrycznymi i hydraulicznymi na obiektach oraz przeglądami.

łącznie w 2021 r. na terenie województwa małopolskiego, w ramach **Programu realizacji zadań związanych z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną**, zrealizowano łącznie ponad 480 zadań, na kwotę 44,2 mln zł.

W ramach dokumentów o charakterze strategicznym realizowanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w 2021r. zakończono prace nad **Projektem Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)**, który został przyjęty Rozporządzeniem z dnia 3 września 2021 roku w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (D.U. z 2021 r. poz. 1615).

Od 2021 r. trwają prace nad projektem pn. *Przegląd i aktualizacja planów zarządzania ryzykiem powodziowym*, nr: POIS.02.01.00-00-0001/19, który finansowany jest ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. W 2021 r. w ramach ww. zadania przeprowadzone zostały konsultacje społeczne projektu aktualizacji Planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz konsultacje społeczne projektu prognozy oddziaływania na środowisko projektów aktualizacji planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzeczy Wisły.

Na początku 2021 r. – na poziomie krajowym - zakończony został proces opracowywania **projektów II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy** wraz z metodykami

i pozostałymi załącznikami. Zadanie realizowane jest na zlecenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Większość zadań planistycznych w III cyklu planistycznym współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach POiŚ 2014-2020.

(INNE) Projekty realizowane przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Krakowie

Projekty małej retencji w 2021 r. to głównie działania związane z rozpoczęciem prac i przygotowaniem dokumentacji umożliwiających realizację projektów w poszczególnych nadleśnictwach.

Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich

Celem projektu jest wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu w górskich ekosystemach leśnych. Podjęte działania są ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków zjawisk naturalnych takich jak: niszczące działanie wód wezbraniowych, powódzie i podtopienia oraz susza. W 2021 r. na terenie części nadleśnictw była wykonywana dokumentacja projektowa oraz trwało uzyskiwanie niezbędnych decyzji administracyjnych. Natomiast na terenie Nadleśnictw: Dębica, Gromnik, Limanowa, Łosie, Myślenice wykonano lub przebudowano zbiorniki wodne, w celu zabezpieczenia infrastruktury leśnej wykonano liniowe zabezpieczenie skarpy potoków, przebudowę przepustów, brodo-przejazdów.

Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych

Planowany okres realizacji: 2016-2022 r. Celem projektu jest wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu w nizinnych ekosystemach leśnych. Podejmowane działania są ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków zjawisk naturalnych takich jak: niszczące działanie wód wezbraniowych, powódzie i podtopienia oraz susze. W 2021 roku wykonano część robót budowlanych, polegających na przebudowie przepustów i wykonaniu suchych zbiorników.

2.3. Rozbudowa systemu zaopatrzenia w wodę i optymalizacji zużycia wody

Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. realizował zadanie **Małopolska Deszczówka** mające na celu zagospodarowanie wody opadowej i roztopowej w miejscu jej powstania jako element adaptacji do zmian klimatu, ograniczenie zużycia zasobów wody pitnej oraz upowszechnienie działań

związanych z gromadzeniem wody deszczowej. W ramach zadania 4 gminy z terenu Województwa Małopolskiego (Budzów, Rzepiennik Strzyżewski, Żabno, Kraków) otrzymały wsparcie na racjonalne gospodarowanie wodami opadowymi i roztopowymi, przechwytywanymi z budynków użyteczności publicznej będących ich własnością. W ramach otrzymanych środków dotowane gminy m.in. dostosowały budynki do standardów neutralnych środowiskowo poprzez uwzględnienie gromadzenia i wykorzystania wód deszczowych generowanych spływem z tych budynków. Gromadzona woda

wykorzystywana będzie m.in. nawadniania roślin, nawadniania terenów zielonych, w tym boisk szkolnych, mycia ulic. Nakłady poniesione w 2021 roku to 66,5 tys. zł.

Województwo Małopolskie w 2021 r. podjęło działania w zakresie **retencji wodnej na obszarach wiejskich**. Dofinansowano 17 Beneficjentów (w 9 gminach) z przeznaczeniem na budowę i renowację zbiorników wodnych służących małej retencji, których zadaniem jest ochrona, rekultywacja i poprawa

jakości użytkowej gruntów rolnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Łącznie przekazano na ten cel 786,9 tys. zł ze środków pochodzących z budżetu województwa z wyłączenia z produkcji gruntów rolnych.

(INNE) Działania realizowane przez Wodociągi Miasta Krakowa w 2021 r.

Centrum Badań i Rozwoju Wodociągów Miasta Krakowa – Rozbudowa potencjału analitycznego Centralnego Laboratorium – projekt realizowany w latach 2020-2022, mający na celu rozbudowę potencjału badawczego Centralnego Laboratorium MPWiK S.A. poprzez zakup wyspospecjalistycznej aparatury badawczej, która umożliwi opracowanie i wdrożenie metod analitycznych oraz uruchomienie monitoringu nowych mikrobiologicznych i chemicznych wskaźników jakości wody przeznaczonej do spożycia, a także umożliwi zwiększenie zakresu monitoringu jakości ścieków. Projekt jest współfinansowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Budżet projektu: 2,9 mln zł, dofinansowanie: 1,1 mln zł. W roku 2021 nakłady na realizację projektu wyniosły 870 tys. zł.

Innowacyjna technologia uzdatniania zasolonych wód powierzchniowych w gospodarce o obiegu zamkniętym - InTUDe (PO IR) – projekt realizowany w latach 2021-2023, mający na celu opracowanie innowacyjnej technologii uzdatniania silnie zasolonych i zanieczyszczonych wód powierzchniowych oraz opracowanie technologii dezynfekcji wody w oparciu o odpadową solankę. Projekt obejmuje prowadzenie badań przemysłowych na stacjach pilotowych oraz prac rozwojowych w oparciu o pełnoskalowe testy przyjętych rozwiązań technologicznych. Opracowane rozwiązania mają umożliwić pobór i uzdatnianie wód rzeki Wisły i ich wykorzystanie jako potencjalne źródło zaopatrzenia Krakowa w wodę pitną, co pozwoli na poprawę niezawodności systemu zaopatrzenia w wodę aglomeracji krakowskiej i jego dostosowanie do zmian klimatu. Budżet projektu: 5,6 mln zł, dofinansowanie: 3,6 mln zł.

Zapewnienie bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę. Poprawa funkcjonowania sieci

W ramach działań związanych z poprawą warunków funkcjonowania infrastruktury wodociągowej wykonano ponad 7 000 mb sieci wodociągowej na łączną kwotę 16 mln zł. Blisko 10 mln zł przeznaczono na budowę magistral. Za ponad 6 mln zł zrealizowano przebudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej.

Rozbudowa urządzeń wodociągowych

Łącznie wykonano 23 450 mb sieci wodociągowej, na co wydano 15,6 mln zł. W ramach programu inwestycyjnego pn. Budowa Infrastruktury Sanitarnej (BIS), przy nakładach 4,8 mln zł wybudowano 3 300 mb infrastruktury wodociągowej. 19 800 mb sieci wodociągowej odkupiono od podmiotów zewnętrznych za kwotę 8,8 mln zł. Ponadto 1,7 mln zł przeznaczono na budowę 350 mb wodociągu dla nowo zagospodarowywanych obszarów.

2.4. Promowanie i wsparcie w produkcji, usługach i rolnictwie technologii zamkniętych obiegów wody

W 2021 r. Województwo Małopolskie przekazało w ramach zadania **pomoc spółkom wodnym w utrzymaniu urządzeń melioracji wodnych** środki finansowe w wysokości 585,5 tys. zł z przeznaczeniem na wsparcie 22 Spółek Wodnych lub Związków Spółek Wodnych działających na obszarze województwa małopolskiego, prowadzących lokalnie starania aby poprawić wydajność uprawną pól, poprzez zapewnienie tam właściwych stosunków wodnych. Realizowane przez Spółki zadania wpływają na efektywność produkcji rolniczej oraz przyczyniają się do ochrony przed niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi jak powódź i susza. Spółki w ramach otrzymanych środków wykonują m.in. konserwację rowów melioracyjnych.

2.5. Rozwój systemu kanalizacyjnego i oczyszczania ścieków, w szczególności na obszarach województwa objętych formami ochrony przyrody oraz na obszarach o skomplikowanych warunkach gruntowo-wodnych

(INNE) Zestawienie działań podjętych w 2021 roku dofinansowanych ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

W 2021 roku zawarto 21 umów pożyczek na finansowanie zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na łączną kwotę 44,8 mln zł. Beneficjenci wykorzystali środki w kwocie 23,4 mln zł.

Budowa sieci kanalizacji sanitarnej finansowana jest w ramach 16 umów w łącznej kwocie 31,6 mln zł. Przewidywane efekty ekologiczne i rzeczowe z tytułu realizacji tych przedsięwzięć, obliczone proporcjonalnie do środków Wojewódzkiego Funduszu zaangażowanych w realizację zadań, powinny wynieść:

- a) łączna długość kolektorów sanitarnych: 58 242,06 mb,
- b) ilość ścieków odprowadzona do oczyszczalni: 141 477,46 m/rok.

Wojewódzki Fundusz dofinansował łączną kwotę 2,9 mln zł także inne zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej polegające na:

- a) modernizacji stacji uzdatniania wody,
- b) budowie zbiorników wody pitnej,
- c) remoncie i modernizacji sieci wodociągowych.

Pomoc finansowa udzielona przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w 2021 roku pozwoliła na realizację 4 zadań z zakresu budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków na łączną kwotę dofinansowania 10 309 197,58 zł. Przewidywane efekty ekologiczne i rzeczowe z tytułu realizacji tych przedsięwzięć obliczone proporcjonalnie do środków pomocowych Wojewódzkiego Funduszu powinny wynieść:

- a) przepustowość: 230,23 m³/d,
- b) redukcja BZT₅: 21 734,78 kg/rok.

Program priorytetowy Ogólnopolski program gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Celem programu jest poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej poza granicami aglomeracji umieszczonych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Środki na finansowanie programu zostały udostępnione przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. w programie przewidziano finansowanie zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w formie pożyczek dla jednostek samorządu terytorialnego i ich związków lub podmiotów świadczących usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. W roku 2021 kontynuowano Program i podpisano kolejnych pięć umów pożyczek na łączną kwotę 8,2 mln zł.

W dniu 30.08.2021 r. Fundusz ogłosił drugi nabór wniosków na kwotę 16,5 mln zł. W jego ramach do Funduszu wpłynęło 8 wniosków na łączną kwotę 27,9 mln zł. W efekcie pozytywnej oceny przyznano pożyczki ze środków udzielonych przez NFOŚiGW na realizację 5 zadań na łączną kwotę 6,5 mln zł. Do końca 2021 roku, na podstawie zawartych umów pożyczek Fundusz wypłacił ze środków udostępnionych przez NFOŚiGW łącznie 14,1 mln zł, w tym: 1 mln zł w roku 2020 oraz 13,1 mln zł w roku 2021.

(INNE) Działania realizowane przez Wodociągi Miasta Krakowa w 2021 r.

Innowacyjne technologie odzysku fosforu dla polskich oczyszczalni ścieków – InTOPhos – projekt realizowany w latach 2020-2021, którego celem jest opracowanie technologii odzysku fosforu z osadów ściekowych optymalnej dla specyfiki polskich oczyszczalni ścieków. Prowadzone będą badania laboratoryjne oraz testy pilotowe i w skali technicznej w oczyszczalni ścieków Płaszów. W ramach projektu opracowany zostanie również model doboru i wdrażania technologii odzysku fosforu dla polskich oczyszczalni ścieków. Projekt jest współfinansowany w ramach RPO WM 2014-

-2020. Budżet projektu: 1,4 mln zł, dofinansowanie: 817,2 tys. zł. W roku 2021 nakłady na realizację projektu wyniosły 385 tys. zł.

Innowacyjna i niskoenergetyczna metoda usuwania związków azotu ze ścieków komunalnych w ramach programu PO IR.

W ramach projektu przewidziano opracowanie i wdrożenie rozwiązań w zakresie odzysku surowców z odcieków z odwadniania osadów ściekowych oraz doskonalenia metod usuwania azotu w oczyszczalni ścieków, a w szczególności: usuwanie azotu w procesie skróconej nitrifikacji – denitrifikacji, odzysk substancji humusowych oraz wykorzystanie archeanów. Całkowity koszt projektu: 3 953 tys. zł. Koszty projektu po stronie MPWiK S.A.: 1 300 tys. zł, w tym dofinansowanie 701 tys. zł. W roku 2021 nakłady na realizację projektu wyniosły 142 tys. zł.

Bezpieczeństwo systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków

Wykonano między innymi przedsięwzięcia ujęte w *Wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2021-2025*. Wybudowano ponad 52 km sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz 344 przyłącza kanalizacyjne. Łączne nakłady na inwestycje poniesione przez WMK S.A. w roku 2021 wyniosły 98,7 mln zł.

Warto również wspomnieć, że w roku 2021 Wodociągi Miasta Krakowa S.A. przeznaczyły ponad 10 mln zł na zakup pompowni przeciwpowodziowej *Wilga*, włączając wspomniany obiekt do krakowskiego systemu kanalizacyjnego.

Rozbudowa urządzeń kanalizacyjnych

W roku 2021 wykonano 21 100 mb sieci kanalizacyjnej, na łączną kwotę 38,4 mln zł. W ramach programu inwestycyjnego pn. Budowa Infrastruktury Sanitarnej (BIS) kwotę 17,5 mln zł. przeznaczono na realizację 7 400 mb sieci i 344 przyłączy do nieruchomości. Dodatkowo od podmiotów zewnętrznych odkupiono 13 700 mb o łącznej wartości 20,8 mln zł.

2.6. Wsparcie działań związanych z racjonalnym wykorzystaniem wód termalnych i mineralnych

(INNE) Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Program Rozwój sieci geotermalnej na terenie Podhala – kontynuacja. Celem Programu było dofinansowanie opracowania projektów sieci geotermalnej wraz z przyłączami, w szczególności na terenie powiatów nowotarskiego i tatrzańskiego.

W ubiegłym roku Wojewódzki Fundusz wypłacił dotację w wysokości 1,5 mln zł, co daje łączną wypłatę z rokiem 2020 w wysokości 2,6 mln zł. Pozostała część 2,1 mln zł zostanie zrealizowana w 2022 roku.

2.7. Dostosowanie struktury upraw do zmian klimatu oraz wsparcie działań ograniczających straty w rolnictwie powstałe z późnych przymrozków i suszy

Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. przeprowadził **Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe** (PDO), które jest wielopodmiotowym systemem doświadczalnym, gdzie jednostki badawcze związane z rozwojem rolnictwa współpracują z samorządami terytorialnymi oraz instytucjami i podmiotami rolniczymi i z otoczenia rolnictwa. Współpraca w ramach PDO to prowadzenie koordynowanych przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych doświadczeń odmianowych, z wykorzystaniem stacji doświadczalnych oceny odmian, jednostek hodowli roślin, punktów doświadczalnych, ośrodków doradztwa rolniczego, zakładów doświadczalnych instytutów badawczo-rozwojowych, wyższych uczelni rolniczych, itp. Badania prowadzone przez Małopolską Stację Doświadczalnej Oceny Odmian w Węgrzcach są źródłem informacji dla małopolskich rolników oraz pomagają im w odpowiednim doborze odmian roślin tak aby zminimalizować ryzyko strat spowodowanych warunkami atmosferycznymi, hydrologicznymi oraz

innymi zagrożeniami, np. jednostkami chorobowymi roślin. Ponadto w ramach dostosowania struktury upraw do zmian klimatu oraz wsparcia działań ograniczających straty w rolnictwie powstałe z późnych przymrozków i suszy w wyniku współpracy pomiędzy Województwem Małopolskim a Instytutem Hodowli i Aklimatyzacji Roślin - Państwowym Instytutem Badawczym - Zakładem Doświadczalnym w Grodkowicach, przeprowadzono badania oceny doboru gatunków i odmian roślin uprawnych o niższym zapotrzebowaniu na wodę i bardziej odpornych na wysokie temperatury i suszę. Łącznie przekazano na ten cel 90 tys. zł.

3. BIORÓŻNORODNOŚĆ I KRAJOBRAZ

Opracowanie: Departament Środowiska

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Na terenie Województwa Małopolskiego w 2021 r. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego prowadził liczne działania mające na celu ochronę środowiska przyrodniczego oraz przywrócenie właściwego stanu gatunków oraz siedlisk przyrodniczych, głównie poprzez czynną ochronę. Realizowane były również działania polegające na powstrzymaniu procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej.

W 2021 r. sporządzono liczne opinie w sprawach przyrodniczych (wycinka drzew, korytarze ekologiczne, ochrona gatunkowa), architektonicznych, inwestycji liniowych, a także w zakresie planowania przestrzennego (opinie do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego).

Ponadto zakończono dwa duże projekty finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego: *Parki Krajobrazowe na TAK – edukacja ekologiczna i ochrona bioróżnorodności w parkach krajobrazowych Małopolski* oraz *Utrzymanie różnorodności biologicznej łąk i pastwisk górskich poprzez prowadzenie gospodarki pasterskiej*, jednocześnie rozpoczęto przygotowania do realizacji Centrów Edukacji Przyrodniczej EkoMałopolska, które będą zlokalizowane w Krakowie, Jastrzębi oraz Rytrze.

W 2021 roku Sejmik Województwa Małopolskiego podjął uchwały w sprawie Popradzkiego Parku Krajobrazowego oraz Tenczyńskiego Parku Krajobrazowego.

Kontynuowane były prace nad Audytem Krajobrazowym Województwa Małopolskiego, które zgodnie z harmonogramem mają zakończyć się we wrześniu 2023 roku. W ramach tych prac przygotowano m.in. publikację *Kształtowanie krajobrazu Małopolski* uczulającą odbiorców (głównie samorządy) na kwestie jakości krajobrazu.

3.1. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej poprzez kształtowanie systemu przyrodniczego

Projekty realizowane przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego

(MPI) *Parki krajobrazowe na TAK – edukacja ekologiczna i ochrona bioróżnorodności na terenie Parków Krajobrazowych Małopolski* – projekt zakończony - zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: wykonano zagospodarowanie turystycznego przy zbiornikach wodnych oraz formach skałkowych, a także wykonano w terenie tablice informacyjno-edukacyjne. Całkowita wartość projektu: 3,9 mln zł, nakłady poniesione ogółem: 3,5 mln zł, w tym w 2021 r.: 575,4 tys. zł.

(MPI) *Utrzymanie różnorodności biologicznej łąk i pastwisk górskich poprzez prowadzenie gospodarki pasterskiej* – projekt zakończony - zakres rzeczowy zrealizowany w 2021 r.: druk publikacji projektowych (Katalog architektury pasterskiej, 3 rodzaje broszur edukacyjnych, poradnik Dobre praktyki w gospodarce pasterskiej, informator - Karpackie szlaki pasterskie w Małopolsce, czyli wypas owiec sposobem na ochronę bioróżnorodności, oraz mapę turystyczną *Pasterstwo w Popradzkim*

Parku Krajobrazowym); przygotowanie materiałów edukacyjnych dla osób niewidomych; organizacja w trybie zdalnym konferencji dla 120 osób, w tym przygotowanie 60-minutowego filmu oraz 6 filmów/prelekcji. Zrealizowane w 2021 r. działania podsumowały 3-letni projekt, którego głównym celem było powstrzymanie zjawiska wtórnej sukcesji na cennych przyrodniczo obszarach małopolskich Karpat poprzez prowadzenie wypasu owiec na ok. 3 tys. ha. Całkowita wartość projektu: 7,2 mln zł, nakłady poniesione ogółem: 7 mln zł, w tym w 2021 r.: 215,5 tys. zł.

Krajobraz Małopolski. Czynna ochrona przyrody w parkach krajobrazowych. W ramach bieżącej działalności ZPKWM przeprowadzono czynną ochronę siedlisk ciepłolubnych na terenie PK, na pow. ok. 4,7 ha poprzez wypas kóz; realizowano akcję ochrony płazów;; przeprowadzono kontrolę, połączoną z czyszczeniem w 1000 budek dla popielicowatych; prowadzono monitoring sów; odsłonięto skały na terenie dawnego kamieniołomu w Ostruszy oraz Diablim Boisku w Pławnej; we współpracy z Technikum Leśnym ze Starego Sącza i Nadleśnictwa Nawojowa odsłonięto pomnik przyrody Wierch nad Kamieniem oraz użytek ekologiczny Stary Kamieniołom; przeprowadzono odkrzaczanie Pustyni Błędownskiej. Koszty realizacji tych działań wyniosły ok. 210 tys. zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

W 2021 roku Wojewódzki Fundusz zawarł:

- 1) 5 umów o dofinansowanie zadań z zakresu ochrony i przywracania chronionych gatunków roślin lub zwierząt. Łącznie wypłacono środki w wysokości 604,2 tys. zł.
- 2) 8 umów o dofinansowanie zadań z zakresu:
 - przedsięwzięć związanych z ochroną przyrody, w tym z utrzymaniem terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
 - działań związanych z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Łączna kwota dofinansowania dla tych zadań wynikająca z zawartych umów wyniosła 545,8 tys. zł:

Zawarto 5 umów na inne zadania związane z ochroną przyrody. Ostatecznie wypłacono 264,3 tys. zł.

W 2021 roku Wojewódzki Fundusz ogłosił dodatkowy nabór wniosków na przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem przeciwpożarowym terenów leśnych. W terminie naboru wpłynął 1 wniosek, złożony przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Katowicach na zadanie pn. *Przeciwpożarowe zabezpieczenie w celu ochrony środowiska i zapobieganiu występowaniu szkód w lasach – zapobieganie pożarom lasów województwa małopolskiego w 2021 roku*. Przyznano dotację w kwocie 25 tys. zł. Zadanie zostało zrealizowane i rozliczone w pełnej kwocie.

Sporządzenie projektu audytu krajobrazowego dla obszaru województwa małopolskiego - ETAP I - kontynuacja finansowanie zadania realizowanego przez Województwo Małopolskie w ramach umowy dotacji zawartej w 2020 roku – dofinansowanie wypłacone w 2021 roku wyniosło 84,2 tys. zł.

Program priorytetowy „Likwidacja barszczu Sosnowskiego na terenie województwa małopolskiego” - celem Programu jest dofinansowanie zadań polegających na likwidacji barszczu Sosnowskiego, co pozwoliło na powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Program skierowany był do jednostek samorządu terytorialnego, ich związków oraz jednostek samorządu terytorialnego działających wspólnie na podstawie zawartych porozumień. Pula środków przeznaczona na Program w 2021 roku wyniosła 500 tys. zł.

W naborze wniosków wpłynęło 30 wniosków na łączną kwotę dotacji równą 602 tys. zł.

Program Małopolska infrastruktura rekreacyjno – sportowa – MIRS - w 2021 roku WFOŚiGW w Krakowie, we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego, po raz drugi uruchomił Program *Małopolska infrastruktura rekreacyjno – sportowa – MIRS*. Alokacja środków przeznaczona na Program w formie dotacji wynosiła 300 tys. zł, w tym 200 tys. zł na działania związane z założeniem nowych bądź rewitalizacją istniejących terenów zielonych oraz 100 tys. zł na działania związane z modernizacją oświetlenia.

Ostatecznie zawarto 9 umów dotacji na łączną kwotę dofinansowania 164,6 tys. zł. Zrealizowanych zostało 8 z nich i sumarycznie wypłacono środki w wysokości 151,1 tys. zł dla gmin Stryków, Pleśna, Brzesko, Mucharz, Polanka Wielka, Klucze, Sułkowice i Chetmiec.

Program usuwania skutków dla środowiska wywołanych przez ekstremalne zjawiska pogodowe na terenie województwa małopolskiego. W roku 2021 Wojewódzki Fundusz w Krakowie przeprowadził nabór wniosków w ramach tego programu. o dofinansowanie w postaci dotacji mogły ubiegać się gminy. Dotacja mogła być przeznaczona na dofinansowanie zadań polegających na likwidacji zniszczeń wyrządzonych przez ekstremalne zjawiska pogodowe w infrastrukturze środowiska (m.in. naniesione odpady, namuły, zniszczenia w: kanalizacjach sanitarnych, oczyszczalniach ścieków, stacjach uzdatniania wody pitnej, składowiskach odpadów, kotłowniach).

Ostatecznie przyznano dofinansowanie w wysokości 50 tys. zł.

Wspieranie realizacji zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w 2021 r. w roku 2021 Wojewódzki Fundusz Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie zawarł 1 umowę o dofinansowanie na zadanie z zakresu monitoringu środowiska i systemów kontroli. Beneficjentem środków był Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, a kwota dofinansowania na jaką podpisano umowę wyniosła 433,5 tys. zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie

W 2021 r. przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie kontynuowane były działania dotyczące ochrony przyrody w ramach projektów z udziałem środków unijnych: finansowane w ramach Instrumentu LIFE oraz Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, a także ze środków krajowych: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

LIFE 16 NAT/PL/000766 pn. Ochrona siedlisk ptaków wodno-błotnych w Dolinie Górnej Wisły – projekt w trakcie realizacji. Celem projektu jest ochrona i poprawa stanu siedlisk ptaków, w szczególności ślepowrona i rybitwy rzecznej w 4 obszarach Natura 2000 położonych w Dolinie Górnej Wisły, w tym 3 w województwie małopolskim. Całkowity koszt projektu to 4,3 mln euro, z czego w 2021 r. RDOŚ wydatkowała kwotę 110 tys. zł.

POIS.02.04.00-00-0108/16 pn. Ochrona siedlisk i gatunków terenów nieleśnych zależnych od wód – projekt w trakcie realizacji. Celem części projektu jest poprawa stanu siedlisk i gatunków na obszarach Natura 2000: Jadowniki Mokre oraz Torfowisko Wielkie Błoto. Obszary te utworzone zostały w celu ochrony trzech gatunków motyli i ich siedlisk. Całkowity koszt projektu w części realizowanej przez RDOŚ to kwota 3,8 mln zł, z której w 2021 r. wydatkowano 721,5 tys. zł.

POIS.02.04.00-00-0180/16 pn. Ochrona zagrożonych gatunków i siedlisk chronionych w ramach sieci Natura 2000 – projekt w trakcie realizacji. Celem projektu jest ochrona nietoperzy z gatunków: podkowiec mały, nocek duży i nocek orzęsiony w obszarach Natura 2000: Ostoje Nietoperzy Beskidu Wyspowego, Ostoje Nietoperzy okolic Bukowca, Powiatu Gorlickiego, Popradzka i Podkowce w Szczawnicy wraz z ich siedliskami jak również ochrona siedlisk kserotermicznych i gatunków związanych z tymi siedliskami w 18 obszarach Natura 2000. Całkowity koszt projektu to 15,6 mln zł, z czego w 2021 r. wydatkowano kwotę 2,2 mln zł.

POIS.02.04.00-00-0191/16 pn. Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych – projekt w trakcie realizacji. Celem projektu jest wyeliminowanie luki w procesie zarządzania zasobami przyrodniczymi poprzez uzyskanie pełnej informacji przyrodniczej i stworzenie systemu do gromadzenia, analizowania, udostępniania i bieżącej aktualizacji przestrzennych danych przyrodniczych. Koszt projektu w części realizowanej przez RDOŚ wynosi 1,6 mln zł, z czego w 2021 r. wydatkowano kwotę 227,5 tys. zł.

POIS.02.04.00-00-0193/16 pn. Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – projekt w trakcie realizacji. Celem projektu w części realizowanej przez RDOŚ jest opracowanie do 31 grudnia 2022 r. planów zadań ochronnych dla 21 obszarów Natura 2000 w Małopolsce, w których określone zostaną zasady zarządzania ochroną obszarów cennych w skali Europy. Koszt projektu w części realizowanej przez RDOŚ Kraków wynosi 2,6 mln zł, z czego w 2021 r. wydatkowano kwotę 436,9 mln zł.

NFOŚiGW Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej – projekt w trakcie realizacji. Celem projektu jest zachowanie i poprawa stanu siedlisk o charakterze półnaturalnym, którymi są murawy kserotermiczne i zarośla jałowca pospolitego na murawach nawapiennych lub na wrzosowiskach poprzez regularne powtarzanie zabiegów polegających na wypasaniu, koszeniu i usuwaniu nadmiaru drzew i krzewów. Całkowity koszt projektu to kwota 1,9 mln zł, z której w 2021 roku wydatkowano 139 tys. zł.

NFOŚiGW Sporządzenie projektów planów ochrony dla rezerwatów przyrody: Hajnik, Okopy Konfederackie, Mogielica i Diable Skąty - projekt w trakcie realizacji. Zadanie było realizowane w celu wypełnienia obowiązku określonego w ustawie o ochronie przyrody, polegającego na sporządzeniu planów ochrony dla rezerwatów przyrody i służącemu zapewnieniu skutecznej ochrony rezerwatów przyrody. W ramach projektu w 2021 roku zlecono sporządzenie 4 dokumentacji na potrzeby opracowania projektów planów ochrony dla rezerwatów. Całkowity koszt zadania w 2021 r. wyniósł 85,3 tys. zł i był w całości pokryty ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

NFOŚiGW Zarządzanie populacjami gatunków chronionych powodujących szkody - stosowanie materiałów zabezpieczających przed szkodami: zakup siatki i pastuchów elektrycznych - projekt w trakcie realizacji. W ramach i etapu realizacji projektu w 2021 r. zakupiono siatkę i pastuchy elektryczne. W kolejnym etapie w 2022 r. zakupione urządzenia zostaną przekazane osobom poszkodowanym w celu zabezpieczenia gruntów ornych, sadów, szkótek, lasów, grobli stawów hodowlanych, infrastruktury technicznej, drzew i innych rodzajów mienia przed szkodami ze strony gatunków chronionych - wilków, rysi, niedźwiedzi i bobrów. W 2021 r. do RDOŚ w Krakowie wpłynęło ponad 50 wniosków o przekazanie materiałów zabezpieczających przeszkodami. Całkowity koszt zadania wyniósł 211,6 tys. zł – cały koszt zadania został sfinansowany przez NFOŚiGW.

WFOŚiGW Czynna ochrona pierwiosnki omączonej *Primula farinosa* w Beskidzie Sądeckim – projekt w trakcie realizacji. Celem zadania było zapewnienie poprawy warunków siedliska pierwiosnki omączonej, zaliczanej do gatunków krytycznie zagrożonych i wymierających oraz zachowania siedliska tego gatunku na jedynym naturalnym stanowisku w Karpatach polskich w obszarze Natura 2000 Ostoja Popradzka. Całkowity koszt zadania wyniósł 15 tys. zł, z czego 11,2 tys. zł pokrył WFOŚiGW, a 3,7 tys. zł pokryto z budżetu RDOŚ.

WFOŚiGW Aktualizacja granic obszarów Natura 2000 chroniących rzeki karpackie w Małopolsce – etap I – projekt zakończony. W ramach zadania opracowano projekty zmian granic wraz ze zmienionymi Standardowymi Formularzami Danych dla 5 obszarów Natura 2000 chroniących rzeki karpackie: Górny Dunajec, Łososina, Raba z Mszanką, Środkowy Dunajec z dopływami, Tarnawka.

Całkowity koszt zadania wyniósł 36,8 tys. zł, z czego 18,4 tys. zł pokrył WFOŚiGW, a 18,4 tys. zł pokryto z budżetu RDOŚ.

(INNE) Projekty realizowane przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych w Krakowie

Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW

W 2021 r. na terenie RDLP realizowano działania polegające na utrzymaniu właściwego stanu oraz zapobieganiu pogarszaniu się stanu cennych siedlisk przyrodniczych określonych według typów siedlisk klasyfikacji Dyrektywy siedliskowej, chronionych w ramach sieci Natura 2000 oraz innych cennych przyrodniczo siedlisk występujących na łąkach i pastwiskach, poprzez stosowanie tradycyjnych i ekstensywnych sposobów użytkowania poszczególnych siedlisk.

Reintrodukcja głuszca w Paśmie Jaworzyny

Projekt realizowany od ponad 11 lat przez Nadleśnictwo Nawojowa. Projekt dofinansowany ze środków związanych z Funduszem Leśnym. Do środowiska wpuszczane są ptaki wyhodowane w Ośrodku Hodowli Głuszca w Wiśle. Równocześnie Nadleśnictwo zabiegami hodowlanymi i ochronnymi przystosowuje siedlisko do bytowania ptaków (kształtowanie struktury drzewostanów, koszenie borówczysk). W całym okresie realizacji programu wprowadzane do środowiska ptaki są monitorowane z wykorzystaniem nadajników telemetrycznych.

Kompleksowa ochrona żubra w Polsce

W RDLP w Krakowie projekt jest realizowany na terenie Nadleśnictwa Niepołomice. Celem projektu jest ochrona gatunku zagrożonego wyginięciem, prowadzenie hodowli zachowawczej i utrzymanie stada żubrów w dobrej kondycji jak również możliwość wykorzystania żubrów z Ośrodka Hodowli Żubra (OHŻ) Niepołomice w procesie restytucji tego gatunku. Utrzymanie hodowli kosztuje rocznie średnio około 300 tys. zł (karma, obsługa bieżąca i weterynaryjna).

(INNE) Projekty realizowane przez Tatrzański Park Narodowy

W 2021 r. Tatrzański Park Narodowy kontynuował szereg projektów i inwestycji, w tym projekty POIiŚ 2014-2020 m.in.:

- 1) *Inwentaryzacja i ocena stanu zasobów przyrodniczych w Tatrzańskim Parku Narodowym przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii teledetekcyjnych,*
- 2) *Budowa Centrum Edukacji Przyrodniczej Kiry-Kościelisko,*
- 3) *Zmniejszenie presji turystycznej na gatunki i siedliska na obszarze PLC120001 Tatry,*
- 4) *Zmniejszenie presji turystycznej na gatunki i siedliska na obszarze Tatr Wysokich.*

Celem ww. przedsięwzięć jest m.in. wytworzenie baz danych przestrzennych, remont i modernizacja szlaków turystycznych, polepszenie stanu ochrony wysokogórskich siedlisk przyrodniczych Natura 2000 oraz zagrożonych gatunków roślin i zwierząt poprzez zmniejszenie presji turystycznej na ekosystemy.

Wartość projektów wynosi: ok. 48,7 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: ok. 29,1 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Gorczański Park Narodowy

W ramach działalności Gorczańskiego Parku Narodowego w 2021 r. objęto zabiegami ochronnymi powierzchnię ekosystemów, będących w użytkowaniu wieczystym parku narodowego i stanowiących jego własność, ponadto wykonano m.in.: inwestycje związane z remontami oraz bieżącym utrzymaniem szlaków turystycznych. W ramach projektu pn. **Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarze zabytkowego założenia parkowego w Porębie Wielkiej na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego w latach 2017-2021** wykonano zabiegi pielęgnacyjne starodrzewu, odnowiono dworski sad jabłoniowy oraz wykonano **Gorczański ogród edukacyjny** wraz z systemem nawadniania. Ogółem, koszt zadania współfinansowanego ze środków NFOŚiGW wyniósł 1,2 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Pieniński Park Narodowy

W ramach działalności Pienińskiego Parku Narodowego zrealizowano działania ochrony przyrody prowadzone metodami gospodarki leśnej i działania w zakresie udostępniania Pienińskiego Parku Narodowego do zwiedzania. W ramach projektu wykonano działania ochronne w ekosystemach leśnych, polegające na ochronie ekosystemów leśnych przez prowadzenie zabiegów hodowlano-ochronnych na obszarach ochrony czynnej i krajobrazowej oraz przeprowadzono cięcia pielęgnacyjne i sanitarne. Ponadto wykonano prace polegające na utrzymaniu infrastruktury związanej z ukierunkowaniem ruchu turystycznego (remonty odcinków szlaków pieszych o łącznej długości 2275 mb). Całkowity koszt projektu: 1,76 mln zł. Nakłady poniesione w 2021 r. wyniosły 1,35 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Babiogórski Park Narodowy

Na terenie Babiogórskiego Parku Narodowego w 2021 r. realizowane były liczne projekty, m.in. projekt pn. **Ocena stanu ekosystemów babiogórskiego Parku Narodowego za pomocą nowoczesnych metod teledetekcyjnych**. Projekt realizowany od 2019 roku, prace zakończono w 2021 r. w ramach projektu metodami teledetekcji pozyskano trójwymiarowy rozkład w przestrzeni roślinności (drzew, krzewów, runa) oraz powierzchni gruntu, co pozwala na analizę stanu ekosystemów Parku. W roku 2021 w ramach projektu **Opracowanie szczegółowych instrumentów planistycznych do realizacji działań ochronnych na terenie Babiogórskiego Parku Narodowego** dokonano m.in. inwentaryzacji terenowej, wykonano szczegółowe pomiary drzew, przeprowadzono taksację ekosystemów leśnych i nieleśnych, zakupiono sprzęt komputerowy do obsługi danych, podjęto działania związane z opracowaniem monografii *Lasy Babiogórskiego Parku Narodowego* oraz podjęto działania związane z modernizacją szlaków turystycznych jak i ochroną ekosystemów leśnych. Całkowity koszt nakładów poniesionych w 2021 r. wyniósł ok. 2,1 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Magurski Park Narodowy

W ramach działalności Magurskiego parku Narodowego w 2021 r. kontynuowano przedsięwzięcia związane z **ochroną zasobów przyrodniczych**, poprzez czynną ochronę ich siedlisk oraz samych siedlisk nieleśnych Natura 2000, prowadzono akcje edukacyjne, a także modernizowano infrastrukturę turystyczną. Całkowita wartość projektów wynosi ok. 2,6 mln zł. Nakłady poniesione w 2021 r.: 596,2 tys. zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Ojcowski Park Narodowy

W ramach działalności Ojcowskiego Parku Narodowego w 2021 r. objęto ochroną czynną murawy poprzez kulturowy wypas owiec i kóz, wykonano zabiegi z zakresu czynnej ochrony w murawach naskalnych i kserotermicznych OPN, objęto ochroną gatunki zagrożone wyginięciem poprzez utworzenie dla nich siedlisk zastępczych w formie ogrodu. Ponadto w ramach działań inwestycyjnych dokonano wykupu gruntów, wykonano konserwację i remont elementów infrastruktury turystycznej, a także wybudowano punkt informacji turystycznej przy Jaskini Łokietka. Całkowita wartość projektów wynosi ok. 1,8 mln zł. Nakłady poniesione w 2021 r. wyniosły: ok. 1,1 mln zł.

3.2. Kształtowanie ochrona krajobrazu Małopolski

Głównym projektem w tym zakresie jest opracowywany dokument audytu krajobrazowego województwa małopolskiego. To wieloletnie zadanie, mające umocowanie w ustawie i rozporządzeniu, opiera się na wpływie samorządu regionalnego na ochronę krajobrazu w ramach lokalnych uwarunkowań rozwoju przestrzeni przy zachowaniu najcenniejszych obszarów przyrodniczych i elementów dziedzictwa kulturowego. Ochrona krajobrazu w zakresie tego projektu dotyczy głównie:

- opracowania rekomendacji i wniosków w granicach obszarów priorytetowych (o najcenniejszych walorach) skierowane do trzech głównych grup interesariuszy, tj. samorządów gminnych (główni odbiorcy), samorządu województwa (jako akt kierownictwa

wewnętrznego) oraz inne organy i jednostki administracji publicznej (RDOŚ, PGL LP, Wody Polskie, ministerstwa, konserwatorzy zabytków, GDDKiA, itp.),

- stworzenia wytycznych decydujących o zachowaniu punktów i osi widokowych, lokalnych form architektonicznych, stref ochrony krajobrazu w parkach krajobrazowych,
- wydawania opinii i uzgodnień do projektów i dokumentacji mogących istotnie ingerować w krajobraz (w szczególności: lokalne plany zagospodarowania przestrzennego, dokumentacje projektowe infrastruktury technicznej oraz tzw. uchwał reklamowych).

Obecny etap realizacji to wypracowany projekt roboczej wersji audytu, wymagający, po analizie terenowej, konsultacji społecznych (planowanych w roku 2022).

Pozostałe do wykonania działania to w szczególności:

- szczegółowa analiza terenowa otrzymanych krajobrazów priorytetowych,
- konsultacje społeczne projektu audytu oraz naniesienie zmian z tego wynikających,
- opracowanie finalnej wersji audytu krajobrazowego i projektu uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego przyjmującego opracowanie.

Na koszty sporządzenia audytu krajobrazowego w roku 2021 składały się głównie koszty osobowe, inwestycje w środki trwałe, przygotowanie i druk publikacji i wyniosły one łącznie 532,6 tys. zł.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Opracowanie: Departament Środowiska

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Na terenie województwa małopolskiego realizowanych jest szereg programów i działań w zakresie edukacji ekologicznej oraz kształtowania i promocji postaw w zakresie ochrony środowiska.

Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. włączył się w proekologiczne wydarzenia promocyjne o charakterze regionalnym oraz ogólnopolskim.

Promującym szeroko rozumiane zachowania proekologiczne wśród mieszkańców regionu jest *projekt EkoMałopolska*, w ramach, którego w 2021 r. wyprodukowano i wyemitowano filmy dotyczące przyczyn i skutków zmiany klimatu oraz ekoturystyki, prowadzono działania komunikacyjne w Internecie za pośrednictwem profilu EkoMałopolska na Facebook'u, zorganizowano kampanie i akcje informacyjno-edukacyjne dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zanieczyszczenia powietrza m.in. *Nie zaśmiecaj naszego domu, Sprzątnij zieloną Małopolskę*. Włączono się również w akcje promocyjne np. *Małopolska bez smogu, Małopolska Liga Antysmogowa, TOGETAIR, Czyste Tatry, EkoHero* czy *EkoMałopolska ZERO WASTE 2021*. W ramach działalności Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego prowadzone były działania związane z edukacją ekologiczną, zachowaniem i popularyzacją wartości przyrodniczych, kulturowych i historycznych parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu. W ostatnim roku prowadzono również szereg działań związanych z edukacją przyrodniczą, między innymi w postaci organizacji pikników przyrodniczych, spotkań z Mieszkańcami parków krajobrazowych, wycieczek terenowych, konkursów przyrodniczych oraz warsztatów i wykładów w szkołach i przedszkolach. Na dużą skalę prowadzono projekt *Ogrody przyjazne naturze*, w ramach którego do mieszkańców Małopolski trafiły budki lęgowe dla ptaków, budki dla nietoperzy i jeży, nasiona oraz bezpłatne poradniki. Wraz z rozwojem pandemii działalność ZPKWM została przeniesiona do sfery wirtualnej. Przygotowane zostały nowe wydawnictwa ułatwiające poznawanie obszaru parków: Przewodnik turystyczny po Ciężkowicko-Rożnowskim PK, przewodnik kulturowy po PK Pasma Brzanki oraz Wiśnicko-Lipnickim PK. W wyniku prowadzonych działań nastąpił wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, czego efekty widoczne są w poprawie stanu poszczególnych komponentów środowiska. Wszystkie działania podejmowane na rzecz poprawy środowiska muszą się wzajemnie uzupełniać. Należy pamiętać, iż niezbędnym elementem wszystkich działań naprawczych w zakresie poprawy stanu środowiska jest szeroko rozumiana edukacja ekologiczna. Dzięki kształtowaniu postaw proekologicznych oraz realizacji zaplanowanych projektów podnosi się świadomość ekologiczna co bezpośrednio wpływa na poprawę stanu środowiska.

4.1. Edukacja i informacja...

EkoMałopolska – celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego w Małopolsce poprzez działania skierowane do mieszkańców województwa, zachęcające do aktywnego włączenia się w dbanie o region oraz promowanie postaw proekologicznych, w ramach, którego w 2021 r.:

- W Telewizji Kraków wyprodukowano i wyemitowano filmy dotyczące przyczyn i skutków zmiany klimatu oraz ekoturystyki.
- Zorganizowano kampanie i akcje

informacyjno-edukacyjne dotyczące zapobiegania powstawaniu odpadów oraz zanieczyszczenia

powietrza z wykorzystaniem wszystkich najważniejszych kanałów medialnych – Internetu, telewizji, radia i prasy.

- Zrealizowano kampanię antyśmieciową Województwa Małopolskiego pod hasłem *Nie zaśmiecaj naszego domu*, mającą na celu zwrócenie uwagi mieszkańców i turystów na ochronę obszarów zielonych przed niszczeniem i zaśmiecaniem. W ramach kampanii na terenie całej Małopolski pojawiło się 340 plakatów rozmieszczonych na obszarze 15 nadleśnictw, 6 parków narodowych i 11 parków krajobrazowych. Przekaz został wzmocniony przez emisję spotów w radiu i telewizji oraz kampanię na portalu Facebook.
- Przy współpracy z Zespołem Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego zorganizowano akcję *Sprzątamy Zieloną Małopolskę*, w którą włączyło się blisko 50 gmin z terenu Województwa oraz Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krakowie.

Na działania edukacyjno-informacyjne przeznaczono w 2021 roku kwotę 715 tys. zł.

W 2021 roku po raz drugi został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Napłynęły 24 oferty, z czego Komisja Konkursowa zatwierdziła do realizacji 17 projektów. Dzięki wyłonionym ofertom przeprowadzono szereg warsztatów ekologicznych dla mieszkańców Małopolski na temat zapobiegania powstawaniu odpadów, a także ochrony powietrza. Na realizację zadań w ramach Otwartego Konkursu Ofert przeznaczono 300 tys. zł, a łączna wartość wydatkowanej dotacji wyniosła 280 tys. zł. Podobne działania realizowano w trybie małych grantów Zrealizowano 8 projektów na łączną kwotę 52 tys. zł.

(MPI) Pomoc finansowa dla Gminy Ciężkowice na budowę ścieżki w koronach drzew

Głównym celem projektu jest uzupełnienie wkładu własnego na budowę ścieżki w koronach drzew w ramach projektu pn. *ZIEMIA-WODA-POWIETRZE Małopolskie Centrum Edukacji Ekologicznej w Ciężkowicach*. Projekt realizowany w latach 2021-2022. Całkowita wartość projektu wynosi ok. 30 mln zł, w tym wartość dofinansowania Województwa Małopolskiego 2,5 mln zł.

Na podstawie Uchwały Nr XLVI/647/21 z dnia 25 października 2021 r. Sejmik Województwa Małopolskiego udzielił Gminie Ciężkowice pomoc finansową w wysokości 550 tys. zł z czego Gmina wydatkowała kwotę 28 tys. zł.

Projekty realizowane przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego

(MPI) (S) Sieć Centrów Edukacji Przyrodniczej EkoMałopolska – Projekt strategiczny: Ekocentra - sieć centrów edukacji ekologicznej – w ramach realizacji projektu, pozyskane zostały środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego z zakresu pomocy technicznej na opracowanie dokumentacji budowlanej planowanych inwestycji. W 2021 r. przeprowadzono postępowania przetargowe na wybór firmy świadczącej usługi doradztwa technicznego. Całkowita wartość projektu RPO: 1,3 mln zł, w tym w 2021 r.: 0,00 zł. Wartość całego projektu ok. 30 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Program Priorytetowy – Edukacja Ekologiczna. Celem Programu było wyłonienie najciekawszych zadań o największym potencjale edukacyjnym, których realizacja przyniesie największe efekty

ekologiczne, przede wszystkim wzrost wiedzy z zakresu ochrony środowiska i świadomości ekologicznej dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci i młodzieży objętych obowiązkiem szkolnym w województwie małopolskim.

Pula środków przeznaczona na 2021 rok wyniosła 1 mln zł, co pozwoliło na udzielenie 35 dotacji (54 złożone wnioski) na łączną kwotę 962,7 tys. zł. Wyłacone środki wyniosły 932,7 tys. zł.

W roku 2021 Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie podpisał 6 umów dotacji na realizację zadań nieinwestycyjnych związanych z edukacją ekologiczną oraz propagowaniem działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju. Łączna kwota dotacji zawartych umów wyniosła 125,6 tys. zł:

Dodatkowo, Wojewódzki Fundusz podpisał 4 umowy dotacji na realizację zadań związanych z przygotowaniem konferencji krajowych i międzynarodowych na łączną kwotę dotacji 49,2 tys. zł. Ostatecznie wyłacono 37,4 tys. zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Krakowie

Edukacja leśna - edukacja prowadzona przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych na szeroką skalę, przybliżająca zagadnienia związane z gospodarką leśną. Ważnym aspektem edukacji leśnej jest pokazanie lasu jako miejsca do spędzania wolnego czasu, codziennej aktywności czy odpoczynku. Oprócz zajęć w szkole, prelekcji czy warsztatów w leśnych izbach edukacyjnych, konkursów, wydarzeń plenerowych o charakterze edukacyjno-promocyjnym, jako najbardziej atrakcyjną formę edukacji są spotkania w lesie. Rocznie na terenie RDLP w Krakowie zarejestrowanych zostało kilkadziesiąt tysięcy osób, które skorzystały z różnego rodzaju i formy edukacji leśnej. Do najważniejszych obiektów edukacji leśnej w RDLP Kraków należy Ośrodek Edukacji Ekologicznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego *Lasy Beskidu Sądeckiego* w Rytrze w Nadleśnictwie Piwniczna i Izba Leśna w Leśnym Kompleksie Promocyjnym *Puszcza Niepołomicka* w Nadleśnictwie Niepołomice.

Zostań Pomocnikiem Leśnika – projekt edukacyjny realizowany od kilku lat na terenie 4 nadleśnictw położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Krakowa (Krzeszowice, Miechów, Myślenice, Niepołomice). Atutem projektu jest możliwość samodzielnego zdobywania wiedzy leśnej, poprzez aktywność w lesie na dedykowanej ścieżce edukacyjnej. Ścieżki nie wymagają obecności pracowników nadleśnictw, można je przejść każdego dnia samodzielnie, a wszystkie materiały dydaktyczne (zeszyty ćwiczeń, dostosowane dla dzieci i ich opiekunów) niezbędne do rozwiązywania zadań można otrzymać bezpłatnie w każdym z nadleśnictw.

(INNE) Projekty realizowane przez Tatrzański Park Narodowy

Kampania edukacyjna *Śmieci?! Kto to widział?!* - projekt obejmujący szereg różnorodnych działań, łączące jeden cel i wspólne przesłanie - wzrost świadomości ekologicznej Polaków oraz aktywizacja społeczeństwa i kształtowanie w nim ekologicznych postaw. W 2021 r. wykonano stronę internetową kampanii, ogólnopolską lekcję ekologii (6 tematów), łącznie 60 filmów oraz podcastów, kampanię outdoor oraz w mediach społecznościowych, przeprowadzono konkursy, a także wydrukowano mapę Tatrzańskiego Parku Narodowego. Projekt realizowany z dotacji NFOŚiGW. Wartość projektu: 1,2 mln zł, nakłady poniesione ogółem: 1,2 mln zł, nakłady poniesione w 2021 r.: 1,2 mln zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Ojcowski Park Narodowy

Prowadzenie edukacji przyrodniczej - zajęcia na terenie OPN, w placówkach oraz on-line. Działalność edukacyjna, jako strategiczne działanie długofalowe obejmuje zajęcia na terenie OPN, stacjonarnie oraz w formule on-line, zarówno dla lokalnych placówek oświatowych, jak i instytucji z różnych regionów kraju i zagranicy. Jest ona realizowana poprzez:

- artykuły popularno-naukowe promujące edukację i działalność ochronną OPN w mediach lokalnych,
- prelekcje i szkolenia dla przewodników turystycznych,
- organizację i/lub udział w akcjach/wydarzeniach edukacyjnych
- promocję działań edukacyjnych poprzez media społecznościowe Parku oraz platformy szkoleniowe.
- promocję Parku na portalach lokalnych i ogólnokrajowych.

(INNE) Projekty realizowane przez Gorczański Park Narodowy

Zajęcia edukacyjne prowadzone przez Park na terenie Parku oraz udział Parku w wydarzeniach edukacyjno-promocyjnych poza obszarem Parku.

W ramach realizacji zadania: udostępniono obszary Parku (m.in. Ośrodek Edukacyjny w Porębie Wielkiej, gajówka Mikołaja), ścieżki edukacyjne, a także ekspozycję przyrodniczą i historyczno-przyrodniczą. Przeprowadzono imprezy edukacyjne, jak również zajęcia edukacyjne w formie stacjonarnej, terenowe warsztaty dla nauczycieli, szkolenia przewodników Beskidzkich oraz wyemitowano film pt. *Gorczański Park Narodowy* w Ośrodku Edukacyjnym GPN. Nakłady poniesione w 2021 r.: 10,1 tys. zł.

Działania edukacyjne Parku w Internecie - strona internetowa Parku oraz media społecznościowe.

W ramach realizacji zadania wyemitowano filmy tematyczne (m.in. filmy z fotopułapek), film pt. *Gorczański Park Narodowy*, przeprowadzono konkursy wiedzy dla uczniów szkół podstawowych klas V-VIII, prowadzono zajęcia dla studentów, spotkania z przyrodą, informowano na temat wydarzeń i bieżącej działalności Gorczańskiego PN. Nakłady poniesione w 2021 r.: 1,2 mln zł.

Wzbogacenie działań edukacyjnych Gorczańskiego Parku Narodowego w latach 2020-2021

Projekt został zrealizowany z darowizny przekazanej przez firmę Cummins LTD za pośrednictwem Global Giving. Darowizna wykorzystana na rozwój oferty edukacyjnej GPN, m.in. do wymiany tzw. małej infrastruktury turystycznej na ścieżce edukacyjnej z *Łopusznej na Jankówki*, wprowadzenie tzw. questów GPN do ogólnodostępnej aplikacji mobilnej, realizację zwiastuna filmu: *Gorczański Park Narodowy*, projekt, skład i wydruk książki: *Kwiaty parku dworskiego hr. Wodzickich. Poznaj 50 gatunków roślin*. Ogółem, koszt zadania zrealizowanego z darowizny Cummins LTD wyniósł: 41,8 tys. zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Magurski Park Narodowy

Realizacja programu edukacyjnego dla społeczności lokalnej Magurskiego Parku Narodowego

Przybliżyć naturę - projekt wieloletni (2017-2021), dofinansowany z Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz współfinansowany ze środków NFOŚiGW. Główny cel projektu to kształtowanie postaw odpowiedzialności za przyrodę wśród mieszkańców gmin sąsiadujących z Magurskim Parkiem Narodowym; współpraca i poprawa komunikacji pomiędzy społecznością lokalną a Magurskim Parkiem Narodowym. W ramach projektu zaplanowano m. in. cykl zajęć warsztatowych dla przedszkolaków *Okno do natury*, uczniów szkół podstawowych, konkursy, kompendium wiedzy dla nauczycieli, warsztaty terenowe dla samorządowców, otwarte warsztaty przyrodnicze oraz wydanie kilku publikacji. Całkowita wartość projektu wynosi 1,8 mln zł. Nakłady poniesione w 2021 r.: 137,5 tys. zł.

(INNE) Projekty realizowane przez Pieniński Park Narodowy

Zajęcia edukacyjne prowadzone przez Park na terenie Parku. Udział Parku w wydarzeniach edukacyjno-promocyjnych poza obszarem Parku.

W roku 2021 prowadzono zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży. z związku z pandemią COVID-19 szkolenia dla przewodników, warsztaty dla nauczycieli oraz większość zajęć dla studentów przeprowadzono w trybie on-line. Zorganizowano również prelekcje terenowe w miejscach odpoczynku i na galeriach widowiskowych.

(INNE) Projekty realizowane przez Babiogórski Park Narodowy

Z kamerą wśród zwierząt - mikroprojekt zrealizowany w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja, przy współpracy z Správou Chránenej Krajinej Oblasti Horná Orava. W ramach projektu monitorowano występowanie dużych drapieżników – wilka, rysia i niedźwiedzia. Wydano publikację o charakterze albumowym (wraz z deskrypcją), a także publikację o charakterze edukacyjnym w formie pomocy dydaktycznej - teczki skierowanej do młodych odbiorców - uczniów podbabiogórskich szkół. Obie wydano w wersji dwujęzycznej polsko-słowackiej.

Projekt w zrealizowano w całości w roku 2021. Całkowita wartość projektu to 58,3 tys. euro, wartość zrealizowanych zadań wyniosła 233 tys. zł.

Czytanie natury - mikroprojekt polsko-słowackiego zrealizowanych przy współpracy z Chránená Krajinná Oblast Horná Orava. Realizowany w latach 2020–2021. W ramach projektu wydano zestaw publikacji edukacyjno-popularyzatorskich. Opracowano i wyemitowano przez portal społecznościowy cykl 25 modułów edukacyjnych oraz przeprowadzono partole edukacyjne. W ramach projektu opracowano wiele modułów dostępnych dla każdego na stronach internetowych Babiogórskiego Parku Narodowego. Całkowita wartość projektu wyniosła 55,7 tys. euro. Nakłady poniesione w roku 2021 r. wyniosły – 182,2 tys. zł.

4.3 Kampanie promujące...

Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. włączył się w proekologiczne wydarzenia promocyjne o charakterze regionalnym oraz ogólnopolskim, takie jak:

- **TOGETAIR** - Trzydniowy Szczyt Klimatyczny TOGETAIR realizowany był w formule hybrydowej, a transmisje można było bezpłatnie oglądać na stronach głównych partnerów medialnych: Polsat, Polsat News oraz Interii. Organizatorem wydarzenia była Fundacja Czyste Powietrze.
- **Czyste Tatry Ekomałopolska** - 2000 wolontariuszy posprzątało nasze najwyższe góry w ramach jubileuszowej, dziesiątej edycji akcji Czyste Tatry ekoMałopolska. Ochotnicy znieśli ze szlaków, a następnie posegregowali 589 kilogramów odpadów. Wydarzenie było transmitowane podczas całodniowej relacji na żywo ze Studia Czysta Polska, w którym o ochronie środowiska opowiadali eksperci, organizatorzy, ambasadorowie i partnerzy.
- **Plebiscyt Eko Hero 2020** - konkurs dla działających na rzecz środowiska gmin, firm i organizacji. Jego organizatorem była „Gazeta Krakowska”, a partnerem głównym – ekoMałopolska. Wyłoniono laureatów w kategorii gmina, przedsiębiorca oraz ekoinicjatywa.
- **Akcja Małopolska bez smogu** realizowana przez Radio Kraków i Polski Alarm Smogowy we współpracy z Województwem Małopolskim. W ramach akcji przenośne pyłomierze monitorowały jakość powietrza w 6 małopolskich gminach. W wybranych miejscach stanął kilkumetrowy model płuc obrazujący jakość powietrza, którym oddychają mieszkańcy.
- **EkoMałopolska ZERO WASTE** - wydarzenie online, podczas którego przybliżono koncepcję zero waste oraz zainspirowano do spojrzenia na codzienne sprawy w duchu jak najlepszego wykorzystywania żywności, energii i surowców. W ramach wydarzenia zorganizowano konkursy kulinarny *Gotowanie zero waste* oraz dla dzieci *Skarpetkowa zabawa* i *Drugie życie przedmiotów*. Ponadto odbył się panel dyskusyjny *Zero Waste 2021* i warsztaty *ZERO ODPADÓW*.

Wszelkie działania takie jak festiwale, spotkania i imprezy masowe, dopasowane zostały do zasad bezpieczeństwa w czasie pandemii, zachowując najwyższe standardy epidemiologiczne. Na włączenie się w obce akcje promocyjne przeznaczono 896,5 tys. zł.

4.4 Zapewnienie efektywnej kontroli egzekwowania przepisów ochrony środowiska, w tym dotyczących ochrony ludności przed oddziaływaniem pola elektromagnetycznego, poprzez wprowadzanie m.in. monitoringu w tym zakresie

W ramach usprawnienia mechanizmów administracyjno-prawnych i ekonomicznych realizowane są **zadania ustawowe**. W 2021 roku wydano:

- 3 decyzje udzielające pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, reglamentujących wielkości dopuszczalnej emisji, uwzględniając potrzebę przestrzegania standardów emisyjnych i standardów jakości środowiska na podstawie art. 181 ust. 1 pkt 2) w związku z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;

- 11 nowych decyzji udzielających pozwolenia zintegrowanego dla instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, regulujących wpływ na wszystkie komponenty środowiska (emisje do powietrza, emisje hałasu, wytwarzanie odpadów oraz ścieków) na podstawie art. 181 ust. 1 pkt 1) w związku z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 33 decyzje zmieniających pozwolenia zintegrowane, dla instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, regulujących wpływ na wszystkie komponenty środowiska (emisje do powietrza, emisje hałasu, wytwarzanie odpadów oraz ścieków) na podstawie art. 181 ust. 1 pkt 1) w związku z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 15 zezwoleń na emisję gazów cieplarnianych, dla prowadzących instalacje, które w trakcie eksploatacji emitują dwutlenek węgla i objęte są systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz decyzji w zakresie przyjęcia raportu udoskonaleń monitorowania emisji na podstawie art. 52 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w związku z art. 181 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 6 decyzji zatwierdzających raport udoskonaleń w metodyce monitorowania emisji na podstawie art. 79 ust. 2 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w związku z art. 181 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 11 decyzji zatwierdzających plan metodyki monitorowania emisji na podstawie art. 26f ust. 11 pkt 1 w związku z art. 52 ust. 2 ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 3 zgłoszenia emisji do powietrza, na podstawie art. 152, w związku z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 1 zgłoszenie dotyczące pól elektromagnetycznych, na podstawie art. 152, w związku z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 10 zaświadczeń o prowadzeniu instalacji spalania paliw o mocy większej niż 1 MW na podstawie art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw w związku z art. 378 ust. 2a ustawy Prawo ochrony środowiska;
- 14 postanowień opiniujących realizację nowych przedsięwzięć na etapie uzyskiwania przez nie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 3) oraz art. 77 ust. 1 pkt 3) ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- przeprowadzono 4 analizy warunków pozwoleń zintegrowanych w kontekście spełnienia wymogów określonych w konkluzjach BAT, których konsekwencją będzie zmiana tych pozwoleń;
- przeprowadzono 6 analiz warunków pozwoleń zintegrowanych na podstawie art. 216 ustawy prawo ochrony środowiska;
- 3 postanowienia w przedmiocie określenia formy i wysokości zabezpieczenia roszczeń, na podstawie art. 48a ust. 1 i 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- 151 decyzji wymierzających opłaty (FOS i opłaty produktowe);
- 33 decyzji ulgowych;
- 1599 zaświadczeń o pomocy de minimis;
- 365 zaświadczeń o niezaleganiu z opłatami za korzystanie ze środowiska;
- łącznie 210 upomnień i 47 tytułów wykonawczych;
Ponadto:
- wpływy z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska wyniosły 62,5 mln zł;
- wpływy z tytułu opłat produktowych wyniosły: produkty: 598 tys. zł opakowania 3,6 mln zł;
- wpływy z tytułu opłaty recyklingowej za torby foliowe wyniosły 14,2 mln zł ;
- wpływy z tytułu opłaty rejestrowej BDO wyniosły 1,5 mln zł;

- w Departamencie Środowiska zrealizowano ogółem 271 wniosków o udostępnienie informacji, przy czym 194 dotyczyło udostępnienia informacji o środowisku, natomiast 121 udostępniania informacji geologicznej;
- zgromadzono, zewidencjonowano i zarchiwizowano 609 opracowań zawierających informację geologiczną;
- wydano 70 decyzji związanych z udzielaniem koncesji geologicznych;
- wydano 60 decyzji w sprawie opłat eksploatacyjnych;
- wydano 104 decyzje związane z zatwierdzaniem projektów robót geologicznych i 128 decyzji zatwierdzających dokumentację geologiczną;
- w zakresie udokumentowanych złóż kopalin zaopiniowano 771 studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin;
- zrealizowano 1376 wniosków o uzgodnienie projektów decyzji dotyczących warunków zabudowy oraz ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego w zakresie udokumentowanych złóż kopalin;
- przeprowadzono dwa egzaminy stwierdzające kwalifikacje w zakresie wykonywania, dozoru i kierowania pracami geologicznymi (kategoria XIII) dla 81 osób (łącznie);
- osoby fizyczne będące przedsiębiorcami, osoby prawne, a także jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej przedłożyły łącznie 74 informacji o wyrobach zawierających azbest. Dane wprowadzono do bazy azbestowej dostępnej pod adresem www.bazaazbestowa.gov.pl. Ponadto 137 gmin z terenu województwa małopolskiego przesłały za pośrednictwem bazy azbestowej raporty roczne za 2020 rok. Do roku 2021 wyroby zawierające azbest zostały zinwentaryzowane (łączna masa unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest) w ilości blisko 445 tys. Mg, z tego ponad 6,5% w samym roku 2021.

SRW MAŁOPOLSKA 2030

OBSZAR IV
ZARZĄDZANIE
STRATEGICZNE
ROZWOJEM

Przedsięwzięcia strategiczne

Nazwa przedsięwzięcia	Stan realizacji
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego	W 2021 roku w ramach zadania m.in. przygotowano 14 ekspertyz, zorganizowano spotkanie z przedstawicielami ukraińskich centralnych i regionalnych państwowych służb zatrudnienia, zorganizowano warsztaty dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym.
Centrum Współpracy Regionalnej	Prowadzone były analizy i prace przygotowawcze do uruchomienia projektu Centrum Współpracy Regionalnej, którego celem jest podniesienie potencjału rozwojowego samorządów w Małopolsce w zakresie zarządzania strategicznego.
Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego	Ze względu na pandemię COVID – 19 organizacja 5. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego została rozłożona na lata 2020/2021. W 5. edycji wyłoniono 85 zadań na łączną kwotę prawie 12 mln zł, których realizacja zgodnie z harmonogramem projektu rozpoczyna się w roku 2022.
Program Współpracy z Polonią i Polakami za granicą	Przygotowywana jest koncepcja programu.

1. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO ROZWOJEM

Opracowanie: Departament Zrównoważonego Rozwoju (obecnie Departament Rozwoju Regionu)

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W celu zapewnienia spójnego i kompletnego systemu zarządzania strategicznego w regionie prowadzone były prace nad przygotowaniem dokumentu określającego układ powiązań dokumentów programowych i wykonawczych w województwie oraz sposobu monitorowania ich realizacji. W efekcie powstał, przyjęty przez Zarząd Województwa, Plan Zarządzania Strategią Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*. Do najważniejszych instrumentów wdrażania celów Strategii zaliczono w nim programy i plany strategiczne, będące zarówno dokumentami obligatoryjnymi (wynikającymi z przepisów prawnych), jak i przygotowywanymi z inicjatywy własnej Samorządu Województwa. Prace nad tworzeniem programów i planów były na różnym etapie zaawansowania i będą kontynuowane w roku 2022.

Jednym z elementów koordynacji zarządzania prowadzoną polityką rozwoju uwzględnionym w Planie Zarządzania Strategią jest MPI 2030. Rozpoczęte zostały prace nad przygotowaniem tego dokumentu obejmujące między innymi analizę stopnia realizacji wszystkich przedsięwzięć strategicznych uwzględnionych w Strategii. Równolegle kontynuowany był monitoring MPI 2015-2023 i zawartych w nim przedsięwzięć.

Prace mające na celu monitorowanie, raportowanie i ocenę strategii oraz przygotowanie programów i planów strategicznych, a także innych dokumentów programowych wspierane były działaniami podejmowanymi przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, przede wszystkim w zakresie badań i analiz przeprowadzanych w odpowiedzi na zdiagnozowane wcześniej w tym zakresie potrzeby.

1.1. Spójny i całościowy system planowania i monitorowania realizacji SRWM 2030 i powiązanych działań

Zapisy Strategii odnoszące się do zasad planowania i monitorowania realizacji strategii rozwinięte zostały w Planie Zarządzania Strategią Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* – przyjętego Uchwałą nr 1423/21 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 7 października 2021 r. Dokument ten określa całościowy i spójny system zarządzania Strategią realizowany przede wszystkim poprzez takie instrumenty jak programy i plany strategiczne, dokumenty kierunkowe oraz program *Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-27*. Koordynacja i monitorowanie wieloletnich przedsięwzięć i projektów odbywać się będzie również za pośrednictwem Małopolskiego Planu Inwestycyjnego (MPI), natomiast podstawowym narzędziem oceny realizacji Strategii pozostaje niniejszy raport przedstawiany corocznie Sejmikowi przez Zarząd Województwa zgodnie z art. 34a ustawy o samorządzie województwa.

W 2021 podjęte zostały prace związane z przygotowaniem programów i planów strategicznych.

Tabela 2. Programy i plany strategiczne stanowiące system realizacji SRWM2030

Obszar SRWM 2030	Nazwa dokumentu	Koordynator	Okres obowiązywania	Aktualny stan
Małopolskie	Programy rozwoju			
	Program wsparcia rodziny	ROPS	2023-2030	Opracowano Małopolski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do 2023 r. oraz Małopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie do 2023 r. zapewniając ciągłość polityki społecznej samorządu województwa wobec małopolskich rodzin do momentu opracowania i przyjęcia (planowanego na 2023 r.) interdyscyplinarnego programu wsparcia rodziny. Do sformułowania rekomendacji do programu wykorzystane zostaną wyniki projektu badawczego pn. <i>Badanie zjawiska przemocy w rodzinie w zakresie procedur związanych z realizacją Niebieskich Kart</i> zrealizowanego w 2021 r. przez MORR.
	Program w zakresie polityki senioralnej	RR	2022-2030	Ukończono Diagnozę do Programu Strategicznego <i>Srebrna Małopolska 2030</i> . Pierwsza wersja Diagnozy oraz założenia do Programu prezentowane były na posiedzeniach Komisji Polityki Prorodzinnej i Społecznej SWM.
	Program w zakresie edukacji i rynku pracy	WUP/EK	2022-2030	Rozpoczęto prace nad przygotowaniem Programu. W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie przeprowadzono przegląd w zakresie nowoczesnych metod i form przygotowywania dokumentów strategicznych (na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym). Opracowywane są również informacje, które mają usprawnić proces przygotowania Programu.
	Programy sektorowe wynikające z ustaw			
	Regionalny Plan Rozwoju Ekonomii Społecznej	ROPS	2021-2030	21 grudnia 2021 r. ZWM przyjął uchwałę w sprawie projektu programu i skierował go do konsultacji społecznych, które trwały do 28 lutego 2022 r.
	Wojewódzki program dotyczący wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych w Województwie	PS	2021-2027	Przygotowano projekt Programu, którego założenia były konsultowane i uzgadniane z Małopolską Radą ds. Osób Niepełnosprawnych. Dokument został przez Radę pozytywnie zaopiniowany i był poddawany szerokim konsultacjom społecznym trwającym do 6 kwietnia 2022 roku.

Obszar SRWM 2030	Nazwa dokumentu	Koordynator	Okres obowiązywania	Aktualny stan
	Małopolskim na lata 2021-2027			
	Małopolski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym	PS	2022-2025	Program został przyjęty uchwałą Sejmiku WM z dnia 27 grudnia 2021 r. Wskazano w nim kierunki działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w Małopolsce wynikające z Narodowego Programu Zdrowia.
	Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022	PS	2017-2022 (planowana kontynuacja)	Kontynuowano realizację Małopolskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022. Planowane jest opracowanie kolejnej, czwartej już edycji Programu zgodnie z wytycznymi krajowymi w tym zakresie.
	Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025	KD	2022-2025	W 2021 roku rozpoczęto prace nad opracowaniem nowego <i>Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025</i> , którego przyjęcie planowane jest w I połowie 2022 roku
Pozostałe programy i plany działań				
	Strategiczny plan rozwoju wojewódzkich podmiotów leczniczych	PS	2022-2030	-
	Plan rozwoju Instytucji Kultury Województwa Małopolskiego do 2030 r.	KD	2023-2030	-
	Kierunki rozwoju i wsparcia kształcenia zawodowego w Małopolsce	EK	2022-2027	W 2021 roku prowadzono prace projektowe związane z przygotowaniem dokumentu <i>Kierunki rozwoju i wsparcia kształcenia zawodowego w Małopolsce</i>
Gospodarka	Programy rozwoju			
	Regionalna Strategia Innowacji	SG	2021-2030	Program strategiczny Regionalna Strategia Innowacji Województwa Małopolskiego 2030 został przyjęty decyzją ZWM 25 lutego 2021 r.
	Strategia Rozwoju Turystyki dla Województwa Małopolskiego do 2030 r.	TS	2021-2030	W związku z pracami nad przygotowaniem programu w zakresie turystyki kontynuowano działania związane z opracowaniem <i>Strategii Rozwoju Turystyki dla Województwa Małopolskiego do 2030 roku</i> . Przeprowadzono nabór zadań do Banku Projektów Turystycznych, do którego złożonych zostało ponad 100 projektów, poddanych następnie analizie

Obszar SRWM 2030	Nazwa dokumentu	Koordynator	Okres obowiązywania	Aktualny stan
				i rozpoznaniu potrzeb rozwojowych w regionie w zakresie produktów i ofert turystycznych. Zakończenie prac nad <i>Strategią ...</i> planowane jest do końca 2022 r.
	Regionalny Plan Transportowy Województwa Małopolskiego	TK	2021-2030	W roku 2021 rozpoczęte zostały prace nad Regionalnym Planem Transportowym (RPT). Pozyskano od Centrum Unijnych Projektów Transportowych licencję do Zintegrowanego Modelu Ruchu, jak również nawiązano współpracę ze Spółką <i>Koleje Małopolskie</i> sp. z o.o. w celu określenia uwarunkowań dotyczących budowy oferty kolejowej i autobusowej w województwie małopolskim. Rozpoczęte zostały również prace nad przygotowaniem dokumentacji przetargowej, na potrzeby postępowania, w ramach którego zlecone zostanie podmiotowi zewnętrznemu przygotowanie projektu RPT, z wykorzystaniem ww. modelu i uwarunkowań
	Program w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym	RR/SR/M CP	2023-2030	W Departamencie Rozwoju Regionu rozpoczęto prace nad programem GOZ, m.in. analizę literatury, uwarunkowań formalno-prawnych GOZ, a także opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej i przestrzennej.
Programy sektorowe wynikające z ustaw				
	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie małopolskim	TK	2014-2021 (z horyzontem prognozy-czynym do 2025 r.)	W roku 2021 Województwo Małopolskie kontynuowało organizację przewozów o charakterze użyteczności publicznej, zgodnie z założeniami określonymi w obowiązującym Planie zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w województwie małopolskim – dotyczy to transportu kolejowego, jak i transportu drogowego (Autobusowych Linii Dowozowych). W związku z potrzebą podania ww. Planu aktualizacji, rozpoczęte zostały też prace nad przygotowaniem dokumentacji przetargowej, na potrzeby postępowania, w ramach którego zlecone zostanie podmiotowi zewnętrznemu przygotowanie projektu aktualizacji Planu - docelowo projekt ten będzie przygotowany równoległe z projektem Regionalnego Planu Transportowego.

Obszar SRWM 2030	Nazwa dokumentu	Koordynator	Okres obowiązywania	Aktualny stan
	Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich w Małopolsce do 2030 roku	ZDW	2021-2030	W 2021 roku trwały prace nad przygotowaniem dokumentu, który przyjęty został uchwałą ZWM w dniu 8 marca 2022 roku.
Klimat i środowisko	Programy sektorowe wynikające z ustaw			
	Program Strategiczny Ochrona Środowiska	SR	2021-2027 (z perspektywą do 2030 r.)	W dniu 27 grudnia 2021 r. Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął <i>Program Strategiczny Ochrona Środowiska na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030 roku.</i>
	Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego na lata 2016-2022	SR	2016-2022 (planowana kontynuacja)	Województwo Małopolskie realizuje priorytety w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym poprzez m.in. <i>Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego na lata 2016-2022</i> , który został przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/509/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 marca 2017 roku. Ponadto w 2021 r. przystąpiono do <i>aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego na lata 2023–2028 z perspektywą do 2034 roku.</i> Planowany termin przyjęcia przedmiotowego Planu przez Sejmik Województwa Małopolskiego to I kwartał 2023 r.
	Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego	SR	2020-2026	Program przyjęty został uchwałą Sejmiku Województwa Małopolskiego w dniu 28 września 2020 r.
	Program ochrony środowiska przed hałasem	SR	2019-2024 (program aktualizowany minimum co 5 lat, zakres planowanych zadań sięga do 2033 r.)	W listopadzie 2019 r. weszła w życie nowelizacja ustawy Prawo ochrony środowiska, która uszczegółowiła m.in. zasady tworzenia programów ochrony środowiska przed hałasem czy proces sporządzania strategicznych map hałasu. Zgodnie z nowelizacją, zarządzający głównymi drogami, liniami kolejowymi lub lotniskami oraz prezydenci miast (powyżej 100 tysięcy mieszkańców) zobowiązani są do sporządzenia i przekazania marszałkowi województwa w terminie do 30 czerwca 2022 r. strategicznych map hałasu. Na podstawie tych map, w terminie do 18 lipca 2024 r. sejmik winien uchwalić nowy program ochrony środowiska przed hałasem.

Obszar SRWM 2030	Nazwa dokumentu	Koordynator	Okres obowiązywania	Aktualny stan
	Pozostałe programy i plany działań			
	Regionalny Plan Działań dla Klimatu i Energii	SR	2021-2030	Regionalny Plan Działań dla Klimatu i Energii został przyjęty przez Zarząd Województwa Małopolskiego w dniu 18 lutego 2020 roku. Plan wyznacza kierunki działań w zakresie realizacji polityki klimatycznej do roku 2030 i 2050, w tym redukcji emisji gazów cieplarnianych, wzrostu wykorzystania OZE i poprawy efektywności energetycznej. Aktualizacja dokumentu została przewidziana na rok 2023.
	EkoMałopolska	SR	2019-2023	Zadaniem projektu jest podjęcie zdecydowanych działań w celu poprawy jakości środowiska w województwie m.in. poprzez wzmocnienie działań programowych, edukacyjnych oraz popularyzowanie proekologicznych praktyk. Wdrażane są kompleksowe przedsięwzięcia dla wszystkich komponentów środowiska. Projekt ten integruje najważniejsze obszary takie jak: jakość powietrza, zapobieganie zmianom klimatycznym, gospodarkę odpadami oraz ochronę przyrody i krajobrazu
Zarządzanie strategiczne rozwojem	Programy sektorowe wynikające z ustaw			
	Roczne programy współpracy Województwa Małopolskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego	KZ	roczne	Program na rok 2021 przyjęty został uchwałą Sejmiku WM w dniu 23 listopada 2020 roku. Program na rok 2022 przyjęty został uchwałą Sejmiku WM w dniu 22 listopada 2021 roku.
	Pozostałe programy i plany działań			
	Plan Pozyskiwania Środków Zewnętrznych na Realizację Strategii	RR	2022-2030	W 2021 roku trwały prace koncepcyjne związane z przygotowaniem Planu Pozyskiwania Środków Zewnętrznych na Realizację Strategii.
	Priorytety współpracy zagranicznej województwa	KZ	2021-2023	Dokument przyjęty uchwałą Sejmiku WM w dniu 22 lutego 2021 rok.
	Program współpracy z Polonią i Polakami za granicą	KZ	2022-2030	Analiza możliwości opracowania Programu w kontekście kompetencji Województwa.

Obszar SRWM 2030	Nazwa dokumentu	Koordynator	Okres obowiązywania	Aktualny stan
Rozwój zrównoważony terytorialnie	Programy sektorowe wynikające z ustaw			
	Audyty Krajobrazowe dla Województwa Małopolskiego	RR	od 2022/2023 r. (aktualizacja nie później niż po 20 latach)	W roku 2021 trwały prace nad tym dokumentem. Z uwagi na konieczność dokładnej analizy stanu całego województwa (inventaryzacja terenowa) prace nad audytem będą kontynuowane w roku 2022, a planowane zakończenie prac to wrzesień 2023.

Źródło: opracowanie własne UMWM

1.2. Koordynacja działań rozwojowych realizowanych na terenie województwa

W ramach koordynacji działań rozwojowych prowadzone były z udziałem Województwa m.in. przygotowania do uruchomienia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych na potrzeby nowej edycji regionalnego programu operacyjnego. W 2021 roku w Małopolsce funkcjonowało jedno stowarzyszenie typu ZIT – Stowarzyszenie Metropolia Krakowska (gminy Miasto Kraków, Biskupice, Czernichów, Igołomia-Wawrzeńczyce, Kocmyrzów-Luborzyca, Liszki, Michałowice, Mogilany, Niepołomice, Skawina, Świątniki Górne, Wieliczka, Wielka Wieś, Zabierzów, Zielonki) zarejestrowane w czerwcu 2014 r., w ramach realizacji RPO WM 2014-2020. W związku z rozszerzeniem stosowania mechanizmu ZIT w ramach środków europejskich na lata 2021-2027 w roku 2021 rozpoczęto prace z gminami tworzącymi miejskie obszary funkcjonalne wskazane w Strategii „Małopolska 2030”. Prace te przyniosły efekt w postaci zarejestrowanych 4 nowych stowarzyszeń ZIT, w składzie:

- ZIT Tarnowa – gminy: Miasto Tarnów, Ciężkowice, Dąbrowa Tarnowska, Lisia Góra, Pleśna, Radłów, Ryglice, Rzepiennik Strzyżewski, Skrzyszów, Szerzyny, Tarnów, Tuchów, Wierzchosławice, Wietrzychowice, Wojnicz, Zakliczyn, Żabno - Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska (zarejestrowane w sierpniu 2021 r.)
- ZIT Chrzanowa – gminy: Chrzanów, Trzebinia, Libiąż, Alwernia, Babice - Stowarzyszenie Aglomeracja Chrzanowska (zarejestrowane we wrześniu 2021 r.),
- ZIT Nowego Sącza – gminy: Miasto Nowy Sącz, Miasto Grybów, Chełmiec, Grybów, Łososina Dolna, Gródek nad Dunajcem, Korzenna, Kamionka Wielka, Łącko, Łabowa, Muszyna, Nawojowa, Podegrodzie, Piwniczna Zdrój, Rytro, Stary Sącz, Krynica Zdrój - Stowarzyszenie Sądecki Obszar Funkcjonalny (zarejestrowane w sierpniu 2021 r.),
- ZIT Gorlic – gminy: Miasto Gorlice, Gorlice, Sękowa - Stowarzyszenie Gorlicki Obszar Funkcjonalny (zarejestrowane w listopadzie 2021 r.).

Finalizowane były również działania dotyczące formalizowania współpracy w ramach ZIT Podhale (tereny wokół Nowego Targu i Zakopanego).

Monitorowanie i aktywne uczestnictwo w realizacji polityk sektorowych jest jednym z elementów koordynacyjnej roli samorządu województwa w zakresie działań rozwojowych na jego obszarze. Koordynacyjna rola regionu w realizacji polityk sektorowych przejawia się poprzez udział przedstawicieli województwa w krajowych i międzynarodowych gremiach opiniotwórczych, zarówno w charakterze członków z prawem głosu, jak również w roli obserwatorów. Szczególna aktywność przedstawicieli korporacji samorządowych, których członkiem jest Województwo Małopolskie jest dostrzegana na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która przejawia się w aktywnym udziale w procesie legislacyjnym i opiniotwórczym aktów prawnych oraz dokumentów strategiczno-programowych wszystkich dziedzin społeczno-gospodarczego rozwoju.

Podkreślenia wymaga aktywny udział samorządu województwa w pracach nad dokumentami programowymi nowej perspektywy UE, w szczególności w konsultacjach społecznych Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (tzw. ustawa wdrożeniowa) oraz projektów krajowych programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności. Istotne było też zaangażowanie województwa w prace nad Krajowym Planem Odbudowy i Wzmacniania Odporności (KPO).

Równie istotny z punktu widzenia monitorowania polityk sektorowych jest udział samorządu województwa w procesie legislacyjnym, w tym w konsultacjach społecznych dotyczących strategii sektorowych, krajowych polityk oraz wieloletnich programów rozwoju, m.in.: Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2021-2027, Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku, Strategii Rozwoju Usług Społecznych 2021-2030, Krajowej Polityki Miejskiej 2030.

Z punktu widzenia koordynacji polityk sektorowych równie istotną rolę odgrywa aktywność podejmowana na forum Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej, Konwentu Marszałków

Województw RP, Zespołu Ekspertckiego ds. Europejskiej i Krajowej Polityki Strukturalnej, Zespołu ds. Planowania Przestrzennego oraz w pracach Krajowej Rady Forów Skarbników. Monitorowanie i koordynacja działań sektorowych odbywa się również poprzez udział w uzgadnianiu treści projektów instrukcji dla przedstawiciela Polski na posiedzenie Grupy roboczej Rady UE ds. Działań Strukturalnych i Regionów Najbardziej Oddalonych (B.5), Komitetu COESIF zaangażowanego w opiniowanie aktów wykonawczych perspektywy finansowej 2014-2020, jak również Komitetu ds. Funduszy objętych zakresem CPR (Committee for the Common Provisions Regulation Funds - CPR Committee), przypisanego do procesu opiniowania projektów aktów wykonawczych Komisji Europejskiej dla perspektywy 2021-2027. Elementem działań pozwalających na wymianę wiedzy i jednocześnie prezentowanie inicjatyw i dokumentów regionalnych jest aktywność samorządu na forum licznych gremiów powołanych na szczeblu regionalnym, stanowiących forum wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, w szczególności w ramach Komisji Wspólnej Samorządów Terytorialnych i Gospodarczych Małopolski. Szczególne znaczenie dla procesu monitorowania polityk sektorowych odgrywa aktywność przedstawicieli województwa w ramach posiedzeń Komitetu do spraw Umowy Partnerstwa oraz komitetów monitorujących poszczególne krajowe programy operacyjne, współfinansowane ze środków polityki spójności Unii Europejskiej, w tym KM Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, KM Program Interreg V-A Polska-Słowacja oraz Komitetu ds. mikroprojektów. Możliwość wyrażania stanowisk i opinii, w szczególności względem kryteriów oceny projektów oraz oceny postępu we wdrażaniu krajowych programów operacyjnych, zapewnia istotny wpływ na kształt poszczególnych polityk sektorowych. Województwo było też aktywnym uczestnikiem posiedzeń międzynarodowych gremiów opiniodawczych m.in.: Komitetu Regionów, w tym Międzyregionalnej Grupy *Karpaty*, jak również w pracach sektorowych zespołów roboczych, w tym m.in. Zespołu roboczego ds. koordynacji wdrażania SUERMB w Polsce.

1.3. Rozwój Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego jako centrum kompetencji w zakresie monitorowania i ewaluacji oraz transferu wiedzy nt. procesów rozwojowych w regionie

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego wykonuje badania i analizy dotyczące sytuacji regionalnej na potrzeby prowadzenia polityki rozwoju. Coroczne plany badawcze uwzględniają zapotrzebowanie zgłaszane przez Zarząd Województwa, UMWM i jednostki organizacyjne samorządu. Rokrocznie wykonywanych jest kilkanaście badań i analiz na podstawie, których przygotowywane są i szeroko upowszechniane raporty podsumowujące. MORR pozyskuje aktualne i rzetelne dane oraz informacje na temat sytuacji społeczno-gospodarczej województwa niezbędne do bieżącej pracy samorządu województwa, jak i do planowania działań rozwojowych. Ponadto prowadzi działania informacyjne i upowszechniające. Opierają się one w głównej mierze na animowaniu debat publicznych w postaci organizowanych konferencji/ seminariów/ warsztatów, jak również publikowaniu wyników badań w formie papierowej i elektronicznej (w tym prowadzenie serwisu internetowego www.obserwatorium.malopolska.pl).

W 2021 roku w ramach zadania *Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego* zrealizowano wydatki na kwotę 632 tys. zł. W zakresie powyższej kwoty:

1) Przygotowano 14 ekspertyz:

- Badanie przedsiębiorców Małopolski Zachodniej w zakresie transformacji energetycznej;
- Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych w Małopolsce za rok 2020 cz. I;
- Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych w Małopolsce za rok 2020 cz. II;
- Fundusze europejskie w Małopolsce w 2020 r.;
- Przedsiębiorstwa przemysłowe wobec gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Handel zagraniczny w Polsce i Małopolsce w 2020 r.;
- Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego (12 edycja);

- Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego (13 edycja);
- Analiza w obszarze edukacji na potrzeby programu FEM 2021-2027;
- Stan i struktura działalności wynalazczej w Małopolsce 2014-2020;
- Imigranci w województwie małopolskim 2020 r.;
- Przedsiębiorczość młodych;
- Badanie opinii mieszkańców Małopolski na temat istotnych dla rozwoju województwa obszarów działań samorządu wojewódzkiego (14 edycja);
- Rozwój zawodowy pracowników w opinii podmiotów gospodarczych w MLP.

2) Zorganizowano spotkanie z przedstawicielami ukraińskich centralnych i regionalnych państwowych służb zatrudnienia.

3) Zorganizowano warsztaty dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym.

4) Dokonano modernizacji strony internetowej www.obserwatorium.malopolska.pl.

5) Zrealizowano badania jakościowe dla projektu badawczego pn. *Badanie zjawiska przemocy w rodzinie w zakresie procedur związanych z realizacją Niebieskich Kart*.

Wszystkie opracowania przygotowywane przez MORR są dostępne na stronie internetowej www.obserwatorium.malopolska.pl

1.4. Ustawiczne kształcenie kadry samorządowych, w tym zaangażowanych w planowanie i realizację polityk rozwojowych w województwie oraz w zakresie kompetencji informacyjno-komunikacyjnych

W 2021 roku Województwo Małopolskie zawarło umowę nr DPT/BDG-II/POPT/51/21 ze Skarbem Państwa – Ministerstwem Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej na realizację zadania polegającego na wzmacnianiu zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych. W ramach realizacji tej umowy w 2021 r. przeprowadzono 4 szkolenia dla gmin pn. *Monitorowanie i ewaluacja rozwoju lokalnego na przykładzie rewitalizacji*. Założeniem szkoleń jest omawianie dobrych i złych praktyk na konkretnych przykładach, których charakter jest adekwatny do specyfiki gmin uczestniczących w szkoleniu. Aby uwzględnić tę specyfikę, szkolenia organizowane są osobno dla miast (gmin miejskich i miejsko-wiejskich) oraz osobno dla gmin wiejskich. Łącznie przeszkolono przedstawicieli 35 gmin.

W 2022 roku w ramach kontynuacji projektu planowane są szkolenia z dostępności, partycypacji i zarządzania rewitalizacją oraz podstaw opracowywania Gminnych Programów Rewitalizacji i narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji. Oprócz oferty szkoleniowej prowadzone będzie również indywidualne i bezpłatne eksperckie wsparcie doradcze dla gmin z obszaru województwa małopolskiego planujących prowadzenie rewitalizacji po 2023 r. w oparciu o gminny program rewitalizacji, dotyczące przygotowania, aktualizacji, wdrażania, monitorowania i oceny programów rewitalizacji, realizowane przez ekspertów Instytutu Rozwoju Miast i Regionów, wybranych przez Województwo Małopolskie. Lata realizacji projektu: 2021 – 2022; całkowita kwota projektu: 678 tys. zł; kwota wydatkowana w 2021 roku: 53 tys.

Projekt *Wzmacnianie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych* współfinansowany jest przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, Oś priorytetowa 3. Potencjał beneficjentów funduszy europejskich, Działanie 3.1 Skuteczni beneficjenci.

1.5. Strategiczne ukierunkowanie i rozwijanie współpracy międzyregionalnej województwa na polu polityki rozwoju

Wspierane przez Małopolskę działania na rzecz przyjęcia 5. Makroregionalnej Strategii dla obszaru Karpat – trwały prace nad przygotowaniem Strategii Karpackiej, która ma szansę stać się piątą strategią makroregionalną Unii Europejskiej. Małopolska podejmuje działania wspierające tą inicjatywę, m.in. podpisano Wspólną Deklarację Województw Małopolskiego, Podkarpackiego i Śląskiego 27 listopada 2020 r. podczas posiedzenia międzyregionalnej Grupy Karpaty w Europejskim Komitecie Regionów. Deklaracja przedstawia wspólne stanowisko trzech polskich regionów na rzecz szybkiego przyjęcia Strategii Karpackiej i wezwanie odpowiednich podmiotów do wsparcia podejmowanych działań. Adresatami Deklaracji są rządy wszystkich państw karpackich, posłowie do Parlamentu Europejskiego z Czech, Polski, Rumunii, Słowacji i Węgier oraz Rada Unii Europejskiej i Komisja Europejska. Podpisanie tego dokumentu podkreśla zaangażowanie regionów i oddolną dojrzałość inicjatywy. w roku 2021 kontynuowana była dyskusja (spotkania) i działania mające w efekcie przekonać KE do formalnego uruchomienia prac nad Strategią Karpacką.

Ponadto, Małopolska również bierze aktywnie udział w pracach Międzyregionalnej Grupy *Karpaty* Europejskiego Komitetu Regionów oraz w wydarzeniach poświęconych tematyce Karpat (np. Europa Karpat).

Stowarzyszenie Euromontana – w roku 2021 Województwo Małopolskie przystąpiło do Stowarzyszenia Euromontana - European Assotiation of Mountain Areas (Europejskie Stowarzyszenie Obszarów Górskich). Euromontana jest międzysektorowym europejskim stowarzyszeniem powstałym jako organizacja naukowa o charakterze non-profit, której celem jest promowanie obszarów górskich i ich zintegrowany i zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia na terenach górskich. Euromontana zrzesza regionalne i krajowe organizacje z obszarów górskich: organizacje społeczno-zawodowe w szczególności rolnicze, centra rozwoju obszarów wiejskich, agencje ochrony środowiska i rozwoju, władze terytorialne, instytuty badawcze itp. w jej skład wchodzi także organizacje z Europy, które łączą wysiłki w celu nawiązania współpracy międzynarodowej. Polska reprezentowana jest przez Województwo Małopolskie i Podkarpackie. Udział w stowarzyszeniu umożliwił uczestnictwo w konferencjach i spotkaniach dla członków stowarzyszenia, które ze względu na sytuację epidemiologiczną odbywały się w trybie online. Przedsięwzięcia te koncentrowały się na tematyce min. związanej z przystosowaniem się do zmiany klimatu na obszarach górskich, poprawą jakości życia mieszkańców gór, starzejącym się społeczeństwem oraz pasterstwem. Ponadto udział w stowarzyszeniu dał możliwość aktywnego udziału w podejmowanych inicjatywach jak np. badaniu ankietowym dotyczącym młodych ludzi na obszarach górskich. Wyniki europejskiego badania Euromontany na temat młodzieży górskiej zostały opublikowane w raporcie który ukazał się w styczniu 2022 r. Członkostwo w organizacji umożliwiło także promocję tradycji i kultury obszarów górskich, dostęp do badań, analiz i prognoz oraz nowej sieci kontaktów, a także wymianę doświadczeń i dobrych praktyk. Udział w stowarzyszeniu stwarza też okazję do wypracowania wspólnych inicjatyw projektowych, wymieniać się wiedzą, pomysłami i rozwiązaniami godnymi wykorzystania na szerszą skalę.

2. WSPÓŁPRACA I PARTNERSTWO

Opracowanie: Kancelaria Zarządu

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Ważnym aspektem podejmowanych działań przez Województwo Małopolskie było pogłębienie współpracy ze środowiskiem naukowym. Dzięki podpisanym porozumieniom zintensyfikowano tę współpracę. Powołano Radę Naukową ds. Strategicznych Kierunków Rozwoju Małopolski, która stanowi platformę współpracy pomiędzy Województwem Małopolskim, a uczelniami działającymi w Małopolsce na rzecz rozwoju gospodarczego i konkurencyjności regionu. Rada Naukowa jest organem opiniodawczo-doradczym Zarządu Województwa Małopolskiego w zakresie projektowania i organizacji najważniejszych wydarzeń gospodarczych w regionie, konsultacji dotyczących polityki rozwoju regionu w kontekście kształcenia i oczekiwanych kompetencji, konsultacji działań służących wzmocnieniu wspólnotowości Regionu.

Pomimo trudnień i ograniczeń związanych z pandemią COVID-19 województwo małopolskie pozostawało w 2021 r. aktywnym podmiotem w zakresie rozwijania współpracy międzynarodowej, czego przykładem była m.in. organizacja wizyty przedstawicieli agencji rozwoju regionalnego z Rumunii oraz spotkania zarządu województwa z gośćmi z zagranicznych regionów partnerskich i dyplomatami. Projekty merytoryczne były realizowane przede wszystkim w formule online, ale dzięki dobrej współpracy, także z zagranicznymi partnerami, udało się zrealizować szereg znaczących przedsięwzięć tj. uroczystość z okazji 30. rocznicy utworzenia Trójkąta Weimarskiego, projekt *Invest in Małopolska* oraz projekt edukacyjny dla szkół realizowany we współpracy z konsulem generalnym USA.

Ze względu na pandemię COVID-19 w 2021 r. nie udało się zorganizować konkursu na wypoczynek dla dzieci polskich ze Wschodu. Z uwagi na ograniczenia w przemieszczaniu się nie doszły do skutku także wizyty liderów polonijnych w Małopolsce. Projekt *Warsztaty metodyczne języka polskiego dla nauczycieli polonijnych*, wzorem roku 2020, odbył się w formule online i cieszył się dużym zainteresowaniem. W 2021 r. powstał także plan działań skierowanych do środowisk polonijnych za granicą, który będzie realizowany w miarę dostępnych możliwości z uwzględnieniem dynamicznej sytuacji międzynarodowej.

Jeśli chodzi o współpracę z organizacjami pozarządowymi to w 2021 roku Samorząd Województwa Małopolskiego przekazał małopolskim organizacjom kwotę ponad 47 mln zł oraz ponad 130 mln zł w ramach innych programów i projektów, w tym środków z funduszy europejskich, których dysponentem było Województwo Małopolskie.

Województwo Małopolskie w skali kraju jest w gronie 3 regionów, które w planach współpracy z trzecim sektorem deklarują najwyższe kwoty do przekazania na działania realizowane przez NGO - powyżej 30 mln zł¹⁹.

W zeznaniach podatkowych mieszkańcy Małopolski przekazali organizacjom pożytku publicznego w 2021 roku w ramach 1% kwotę ponad 87 mln zł, to ponad 5 mln zł więcej niż rok wcześniej, i 9 mln zł więcej niż w roku 2019. Pieniądze trafiły do OPP w całym kraju. Z każdym rokiem rośnie również liczba podatników z Małopolski, którzy decydują się na wsparcie III sektora w tej formie. W roku ubiegłym było to ponad 1,38 mln Małopolan (w 2019 roku było to 1,26 mln Małopolan).

Rok 2021 to kolejny rok funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego, który pozwala mieszkańcom Województwa kształtować ich najbliższe otoczenie poprzez określenie potrzeb, samodzielne

¹⁹ Dla porównania – średnia wysokość środków na współpracę z sektorem obywatelskim dla innych województw w 2021 roku wyniosła 13 443 395,56. Dane z raportu Finansowanie organizacji pozarządowych przez jednostki samorządu terytorialnego w 2020 i 2021 r. Raport z badania [<https://niw.gov.pl/czytelnia/finansowanie-organizacji-pozarządowych-przez-jednostki-samorządu-terytorialnego-w-2020-i-2021-r-raport-z-badania/>]

proponowanie rozwiązań. Mieszkańcy mogą nie tylko wybierać zadania, które mają być zrealizowane, ale sami zostać ich autorami.

2.1. Wsparcie partnerów Województwa w strategicznym zarządzaniu rozwojem

W celu bezpośredniego wsparcia partnerów w strategicznym zarządzaniu rozwojem w 2021 roku:

- odbyły się cykle spotkań poprzedzające procesy zakładania związków ZIT, z udziałem gmin Sądeckiego Obszaru Funkcjonalnego, Aglomeracji Tarnowskiej, Aglomeracji Chrzanowskiej, Gorlickiego Obszaru Funkcjonalnego i Podhalańskiego Obszaru Funkcjonalnego;
- przedstawiciele UMWM uczestniczyli w powołaniu partnerstw ponadlokalnych i wypracowaniu strategii ponadlokalnych dla Partnerstwa Gmin Krynicko-Popradzkich, Partnerstwa Miast i Gmin Powiatu Limanowskiego oraz Partnerstwa Stowarzyszenie Samorządów Powiatu Dąbrowskiego (w ramach projektu pilotażowego Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej i Związku Miast Polskich pn. Centrum Wsparcia Doradczego);
- przedstawiciele UMWM uczestniczyli w pracach Stowarzyszenia Metropolia Krakowska w procesie planowania nowej strategii dla tego obszaru oraz w Porozumieniu w sprawie zasad zintegrowanego publicznego transportu zbiorowego, a także w pracach powołanego w 2020 r. Forum Współpracy dla Podtatrz;
- kontynuowane było wsparcie dla lokalnych samorządów w kształtowaniu lokalnych polityk ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu, w ramach partnerskich projektów zintegrowanych LIFE oraz LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA (uruchomiony w 2021 r.), m.in. poprzez inicjowanie lokalnych przepisów antysmogowych oraz wsparcie tworzenia sieci ekodoradców w gminach oraz doradców ds. klimatu i środowiska w powiatach;
- kontynuowano prace nad Strategią Rozwoju Turystyki dla Województwa Małopolskiego do 2030 roku, realizowane we współpracy z Radą Programową ds. Rozwoju i Promocji Turystyki w Małopolsce (działająca od 2019 r.).

W ramach wsparcia dla podnoszenia jakości zarządzania wyspecjalizowanymi zadaniami w sferze kultury zorganizowany został III Małopolski Kongres Dyrektorów Domów Kultury, XIV Międzynarodowe Forum Muzeów Domowych oraz 13. Forum Młodych Bibliotekarzy.

Współpraca Województwa Małopolskiego ze środowiskiem naukowym

W 2021 r. zostały podpisane porozumienia dotyczące długofalowej współpracy pomiędzy Województwem Małopolskim a 16 uczelniami z Małopolski. Powołano Radę Naukową ds. Strategicznych Kierunków Rozwoju Małopolski. Ścisła współpraca Województwa ze środowiskiem naukowym przyczynia się do podejmowanie wspólnych działań na rzecz rozwoju gospodarczego Małopolski, ułatwia realizację innowacyjnych projektów i kluczowych przedsięwzięć dla całego regionu.

Małopolski Dzień Samorządowca w Starym Sączu

27 maja 2021 r. po raz kolejny w Starym Sączu odbyły się uroczystości Małopolskiego Dnia Samorządu Terytorialnego. Tradycyjne już spotkanie Samorządowców z całego regionu w mieście Świętej Kingi – patronki Samorządowców – było okazją do wspólnego świętowania, jak również okazją do rozmów, podsumowania osiągnięć w minionym roku, wymiany doświadczeń oraz zachętą do wytyczania coraz ambitniejszych planów na przyszłość.

2.2. Rozwijanie wielopoziomowych i wielosektorowych partnerstw

Rozwijaniu relacji współpracy i partnerstwa służyły w 2021 roku liczne inicjatywy i projekty realizowane zarówno przez departamenty urzędu marszałkowskiego, jak i jednostki Województwa:

- kontynuowane były prace Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 m.in.: w sprawach związanych z walką z epidemią i skutkami Covid-19 oraz przyjęciem kryteriów wyboru projektów;

- kontynuowała pracę Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego (odbyło się łącznie 19 spotkań Rady, Prezydium oraz zespołów problemowych);

- kontynuowały prace partnerstwa wielosektorowe działające na rzecz rynku pracy, rozwoju gospodarki regionalnej:

- Małopolskie Partnerstwo na rzecz Kształcenia Ustawicznego (działa od 2008 r., skupia 101 członków, odbyły się 22 spotkania, seminaria i webinaria, 5 konferencji, Festiwal Zawodów, Małopolski Dzień Uczenia, Ogólnopolski Tydzień Kariery),
- Małopolskie Partnerstwo na rzecz Osób Młodych (działa od 2014 r., skupia ok. 80 instytucji, odbyły się 3 spotkania i szkolenie, uruchomiono newsletter);

- Małopolska kontynuowała udział w partnerskiej Inicjatywie Awangarda, porozumieniu 37 regionów europejskich na rzecz stymulowania innowacyjności, a także dołączyła do Partnerstwa BERRY+, inicjatywy z udziałem 11 regionów z 7 państw UE współpracujących na rzecz rozwoju innowacyjności;

- kontynuowały prace ciała opiniodawczo-doradcze Zarządu Województwa Małopolskiego i Marszałka, funkcjonujące z udziałem partnerów gospodarczych, społecznych i akademickich:

- Małopolska Rada ds. Społeczeństwa Informacyjnego (działa od 2004 r., odbyło się posiedzenie opiniujące dokumenty strategiczne),
- Małopolska Rada innowacji,
- Małopolska Rada Gospodarcza,
- Komisja Wspólna Samorządów Terytorialnych i Gospodarczych Małopolski,
- Rada konsultacyjna ds. Ochrony Konsumentów,
- Małopolska Rada ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom (odbyły się konsultacje projektu Małopolskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom),
- Małopolska Rada Zdrowia Psychicznego (odbyło się 1 spotkanie),
- Małopolska Wojewódzka Rada Społeczna ds. Osób Niepełnosprawnych (odbyły się spotkania opiniujące projekty uchwał Sejmiku oraz wojewódzkiego programu dotyczącego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych w Województwie),
- Rada ds. Produktów Tradycyjnych i Dziedzictwa Kulinarne (działa od 2005 r., odbyły się 2 posiedzenia oraz szkolenie);

- powołana została Małopolska Rada Przemysłu Przyszłości (odbyło się posiedzenie inauguracyjne) oraz Małopolska Platforma Specjalizacyjna inteligentnej specjalizacji Nauki o życiu (10 spotkań informacyjno-wdrożeniowych, 2 warsztaty, opracowania).

W ramach różnorodnych przedsięwzięć z udziałem osób i instytucji aktywnych poza ekosystemem samorządu województwa realizowane były wspólne projekty, szkolenia, spotkania, plenery, targi, konferencje, festiwale itp., szczególnie liczne na polu kultury, rozwoju gospodarczego, rynku pracy i spraw społecznych oraz kwestii środowiskowych. Przykładem mogą być: projekt Małopolska Kultura Wrażliwa, Światowy Tydzień Przedsiębiorczości i Małopolska Noc Naukowców, projekt edukacyjny *Zagrożenia w sieci-profilaktyka, reagowanie*, projekt Małopolski Tele-Anioł, projekty LIFE oraz LIFE-IP EKOMAŁOPOLSKA, projekt edukacyjny Naukowej i wiele, wiele innych. Nową inicjatywą był projekt

#MłodziMałopolskie.EU, w którym uczniowie szkół średnich prowadzili dialog z Zarządem Województwa w kwestiach związanych z planowaniem rozwoju regionu i wydatkowaniem funduszy europejskich.

Centrum Współpracy Regionalnej – prowadzone były analizy i prace przygotowawcze do uruchomienia Centrum Współpracy Regionalnej – projektu strategicznego Województwa Małopolskiego, którego celem jest podniesienie potencjału rozwojowego samorządów w Małopolsce w zakresie zarządzania strategicznego.

Udział Marszałka w uroczystości z okazji 30. rocznicy utworzenia Trójkąta Weimarskiego

W 1991 r. ówczesni ministrowie spraw zagranicznych Niemiec, Francji i Polski w Weimarze uroczystie przypieczętowali niemiecko-francusko-polską współpracę ogłaszając *Wspólną deklarację w sprawie przyszłości Europy* – powołując tym samym Trójkąt Weimarski. W niedzielę 29 sierpnia 2021 r. w Centrum Kongresowym w Weimarze odbyło się uroczyste wydarzenie z tej okazji. Honorowymi gośćmi byli ambasador RP w Niemczech Andrzej Przyłębski oraz minister stanu ds. Europy w niemieckim MSZ Michael Roth. W wydarzeniu uczestniczył w formie zdalnej Witold Kozłowski, Marszałek Województwa Małopolskiego.

Wizyta przedstawicieli Agencji Rozwoju Regionalnego z Rumunii

Przedstawiciele rumuńskiej Agencji Rozwoju Regionalnego Regionu Północno-Zachodniego (Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest) przebywali w Krakowie w dniach 13-17 września 2021 r. W ramach wizyty odbyły się spotkania merytoryczne delegacji z pracownikami Departamentu Zarządzania Programami Operacyjnymi i Departamentu Funduszy Europejskich, a także wizyta studyjna w Cricotece, jako projekcie współfinansowanym z RPO WM 2014-2020.

Celem spotkań było przekazanie dobrych praktyk związanych z pełnieniem funkcji Instytucji Zarządzającej RPO WM, dzięki którym rumuński partner przygotowuje się do prawidłowego pełnienia funkcji IZ w swoim regionie.

Invest in Małopolska. Promocja potencjału inwestycyjnego Województwa Małopolskiego za granicą

W celu utrzymania oraz umocnienia wypracowanej przez wiele lat pozycji Małopolski na arenie międzynarodowej, jak również przedstawienia nowym inwestorom Małopolski jako dobrego miejsca do inwestowania i prowadzenia biznesu, Województwo Małopolskie we współpracy z polskimi ambasadami za granicą, ambasadami państw obcych w Polsce, Zagranicznymi biurami Handlowymi Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu oraz Krakowskim Parkiem Technologicznym, organizuje serię spotkań online pn. *Invest in Małopolska. Promocja potencjału inwestycyjnego Województwa Małopolskiego za granicą*. W roku 2021 odbyły się spotkania z potencjalnymi inwestorami z Izraela, Chin oraz Szwecji. Spotkania cieszyły się dużym zainteresowaniem. Wzięto w nich w sumie udział ok. 70 przedsiębiorców. Na rok 2022 zaplanowano spotkania z przedsiębiorcami z Japonii, Danii, Korei oraz USA.

Medal Honorowy za Zasługi dla Województwa Małopolskiego

19 listopada 2021 r. w Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie odbyła się uroczysta Gala Święta Małopolski, podczas której Marszałek Województwa Małopolskiego wraz z Przewodniczącym Sejmiku Województwa Małopolskiego wręczyli Laureatom Medale Honorowe za Zasługi dla Województwa Małopolskiego. Medal Honorowy za Zasługi dla Województwa Małopolskiego jest najwyższym wyróżnieniem wojewódzkim, przyznawanym od 2011 r., mającym na celu uhonorowanie osób, organizacji i instytucji, które w sposób szczególny przyczyniają się do rozwoju województwa małopolskiego na różnych płaszczyznach, m.in. politycznej, gospodarczej, społecznej, kulturalnej i sportowej.

Odnaka Honorowa Województwa Małopolskiego – Krzyż Małopolski

Odnaka Honorowa Województwa Małopolskiego – Krzyż Małopolski jest honorowym wyróżnieniem, które przyznaje się za aktywne działania na rzecz społeczności lokalnych, przyczyniające się do rozwijania społeczeństwa obywatelskiego i wzbogacające tym samym dorobek regionu. Ustanawiając Odnakę Honorową Województwa Małopolskiego – Krzyż Małopolski Samorząd Województwa daje wyraz szczególnego uznania dla wszystkich tych, którzy podejmują inicjatywy dla budowania wspólnego dobra na rzecz osób i instytucji w swoim najbliższym otoczeniu. W roku 2021 przyznano 90 Odznak w stopniu złotym oraz 63 w stopniu srebrnym.

Spotkania środowiskowe

W 2021 r. odbyły się spotkania Członków Zarządu Województwa Małopolskiego z parlamentarzystami z Małopolski, przedstawicielami administracji rządowej oraz przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, podczas których poruszane były kluczowe tematy dotyczące Województwa Małopolskiego. Członkowie Zarządu Województwa Małopolskiego, uczestniczyli w posiedzeniach Forum Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów Małopolski.

XXIII Dożynki Województwa Małopolskiego

Dożynki Województwa Małopolskiego w 2021 r. odbyły się w Łęgu Tarnowskim w Gminie Żabno. Dożynkowe spotkania to staropolski obyczaj, który stał się częścią kultury i narodowej tożsamości. Święto plonów jest jednym z najważniejszych wydarzeń w Małopolsce, coroczną okazją do podsumowania rozwoju rolnictwa w Województwie Małopolskim oraz do podziękowania rolnikom za codzienny trud ich pracy.

Małopolskie Spotkanie Opłatkowe

20 grudnia 2021 r. w Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie tradycyjnie od wielu lat w okresie poprzedzającym Święta Bożego Narodzenia w szerokim gronie członków małopolskiej wspólnoty: przedstawicieli samorządów, administracji rządowej, organizacji pozarządowych, ludzi kultury, nauki, parlamentarzystów oraz przedsiębiorców odbyło się Małopolskie Spotkanie Opłatkowe.

2.3. Rozwijanie kapitału społecznego województwa dzięki wzmocnieniu organizacji pozarządowych i świadomości obywatelskiej mieszkańców

Współpraca Samorządu Województwa Małopolskiego z organizacjami pozarządowymi – realizowana na podstawie corocznego Programu współpracy – to trwałe wkomponowanie organizacji pozarządowych w strukturę działań Województwa Małopolskiego i przykład dobrych praktyk polegających nie tylko na przekazywaniu środków finansowych przez Samorząd, lecz przede wszystkim na partnerskiej wymianie doświadczeń i dążeniu do rozwoju regionu.

W 2021 roku, pomimo nadal trwającej sytuacji COVID-19, Województwo Małopolskie przekazało środki organizacjom pozarządowym na poziomie wyższym niż planowano w Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2021. Szacunkowa wysokość środków finansowych planowanych na realizację rocznego Programu 2021 przez Województwo Małopolskie wynosiła ponad 31 mln zł. W 2021 roku Województwo Małopolskie przekazało organizacjom pozarządowym kwotę ponad 47 mln zł, w tym 25,2 mln zł w ramach ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie oraz ponad 22 mln zł w ramach innych ustaw tj.: prawo zamówień publicznych; o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami; o zdrowiu publicznym; o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych; o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, o samorządzie województwa. Samorząd Województwa Małopolskiego przekazał również organizacjom pozarządowym kwotę ponad 130 mln zł w ramach innych programów i projektów, w tym środków z funduszy europejskich, których dysponentem było Województwo Małopolskie.

Zlecenie realizacji zadań własnych województwa małopolskiego w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (otwarte konkursy ofert i małe granty)

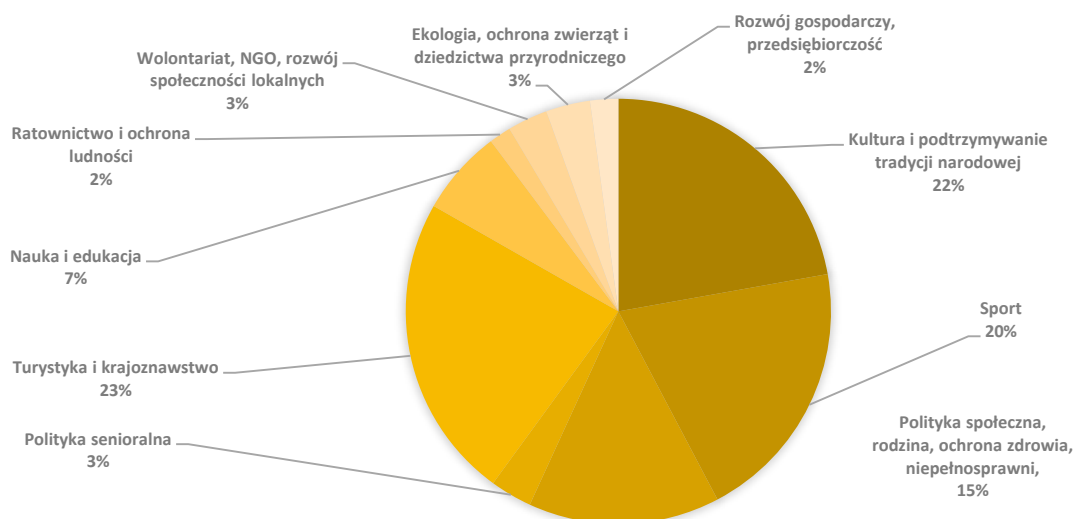
Samorząd Województwa Małopolskiego zlecał realizację zadań publicznych w 2021 roku w ramach otwartych konkursów ofert w formie powierzenia (sfinansowanie realizacji zadania) oraz wspierania (dofinansowanie realizacji zadania).

W 2021 r. Samorząd Województwa Małopolskiego przekazał organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kwotę 25,2 mln zł na realizację zadań publicznych, w tym:

- roczne otwarte konkursy ofert: 17,8 mln zł,
- wieloletnie otwarte konkursy ofert: 5,3 mln zł,
- art. 19a (małe granty): 2 mln zł.

Od 2013 r. w ramach otwartych konkursów ofert realizowane są zadania wieloletnie. Zlecenie zadań wieloletnich zapewnia trwałość i ciągłość realizacji wielu ważnych zadań publicznych. W 2021 roku w ramach 7 wieloletnich konkursów ofert – ogłoszonych w latach 2018-2021 – organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego realizowały 77 zadań na kwotę ponad 5 mln zł. W ramach ogłoszonych w 2021 roku 24 rocznych otwartych konkursów ofert zostało złożonych 1716 ofert, a zostało zrealizowanych 812 zadań publicznych na łączną kwotę 17,8 mln zł (19 - powierzenie, 793 - wsparcie). W ramach trybu pozakonkursowego tzw. małych grantów, zleczanych na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w 2021 roku zostało złożonych 866 ofert, z czego dofinansowano 275 zadań na łączną kwotę 2 mln zł. Najwięcej środków finansowych w ramach konkursów zostało przekazanych w obszarze turystyki, kultury i sportu.

Wykres 5. Środki finansowe przyznane w ramach rocznych i wieloletnich otwartych konkursów ofert oraz tzw. małych grantów w podziale na obszary

Źródło: opracowanie własne.

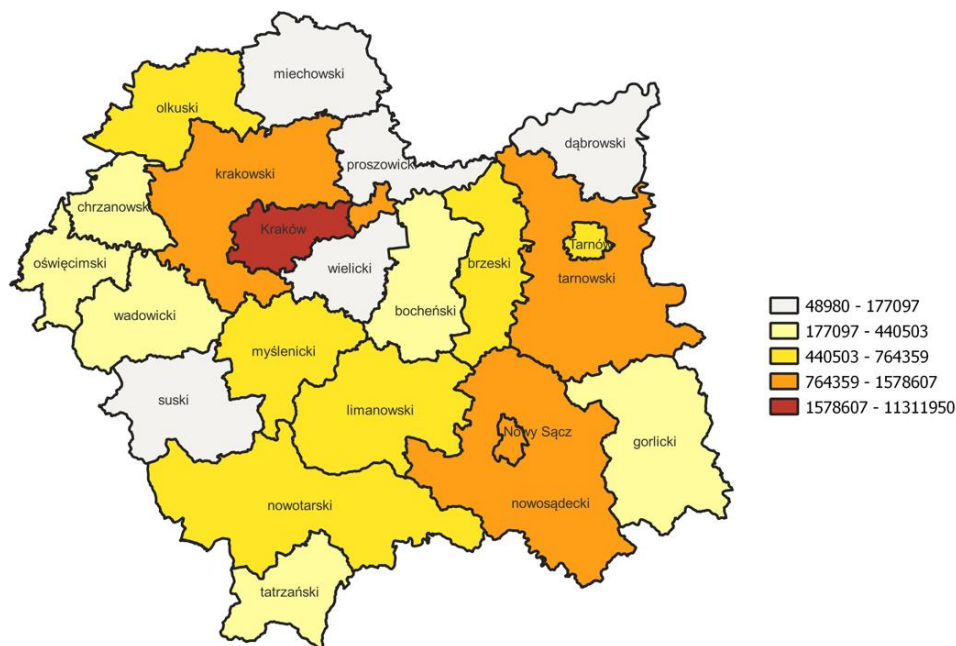
Tabela 3. Środki finansowe przyznane w ramach rocznych i wieloletnich otwartych konkursów ofert oraz tzw. małych grantów w podziale na obszary

Nazwa obszaru	Kwota łączna	I. Konkursy roczne	II. Konkursy wieloletnie	III. Małe granty 19a
	(I+II+III)			
Turystyka i krajoznawstwo	5 851 100,00 zł	3 911 600,00 zł	1 842 500,00 zł	97 000,00 zł
Kultura i podtrzymywanie tradycji narodowej	5 590 450,00 zł	4 400 750,00 zł	500 000,00 zł	689 700,00 zł
Sport	5 061 650,00 zł	4 531 000,00 zł	0,00 zł	530 650,00 zł
Polityka społeczna, rodzina, ochrona zdrowia, niepełnosprawni,	3 667 423,66 zł	1 009 686,66 zł	2 261 437,00 zł	396 300,00 zł
Nauka i edukacja	1 641 500,00 zł	1 607 050,00 zł	0,00 zł	34 450,00 zł
Ekologia, ochrona zwierząt i dziedzictwa przyrodniczego	848 000,00 zł	776 000,00 zł	0,00 zł	72 000,00 zł
Polityka senioralna	803 000,00 zł	0,00 zł	748 500,00 zł	54 500,00 zł
Wolontariat, NGO, rozwój społeczności lokalnych	769 300,00 zł	675 000,00 zł	0,00 zł	94 300,00 zł
Rozwój gospodarczy, przedsiębiorczość	538 551,00 zł	519 451,00 zł	0,00 zł	19 100,00 zł
Ratownictwo i ochrona ludności	421 999,96 zł	399 999,96 zł	0,00 zł	22 000,00 zł
SUMA	25 192 974,62 zł	17 830 537,62 zł	5 352 437,00 zł	2 010 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

Samorząd Województwa Małopolskiego przeznaczył największą kwotę wsparcia finansowego na zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, których siedziba znajdowała się w Krakowie. Kolejną grupą są organizacje z siedzibą w powiecie nowosądeckim, tarnowskim i krakowskim. Najmniej środków finansowych trafiło do powiatu suskiego. Przyznano także wsparcie dla NGO z siedzibą w innych województwach.

Mapa 9. Środki finansowe przyznane w ramach rocznych i wieloletnich otwartych konkursów ofert oraz tzw. małych grantów w podziale na powiaty (wg miejsca zarejestrowania NGO) w zł.

Źródło: opracowanie własne UMWM.

Środki przekazane organizacjom pozarządowym w 2021 roku w ramach innych programów i projektów, w tym środków z funduszy europejskich.

Tabela 4. Środki przekazane organizacjom pozarządowym w 2021 roku w ramach innych programów i projektów, w tym środki z funduszy europejskich.

A. WSPÓŁPRACA FINANSOWA z NGO NA PODSTAWIE INNYCH PRZEPISÓW PRAWA - programy i konkursy				
Podstawa prawna	Program	Liczba podpisanych umów	Wysokość przekazanych środków finansowych	Realizator
ustawa prawo zamówień publicznych	PROJEKTY PARTNERSKIE - zakup usług promocyjnych Województwa Małopolskiego	51	2 511 200,00 zł	Dep. KZ
	Promocja osiągnięć sportowych <i>Sportowa Małopolska</i>	16	2 380 000,00 zł	Dep. SI
	Promocja gospodarcza Województwa Małopolskiego <i>Business in Małopolska</i>	1	49 350,00 zł	Dep. SG
ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	Ochrona zabytków Małopolski	74	3 236 903,41 zł	Dep. KD
ustawa o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich	Utrzymanie gotowości ratowniczej poprzez wyposażenie ratowników górskich w sprzęt i ekwipunek	6	630 000,00 zł	Dep. RO
ustawa o zdrowiu publicznym	Konkurs Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom	15	692 923,00 zł	Dep. PS
ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej	Dofinansowanie robót budowlanych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów (art. 35 ust. 1 pkt 5 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	4	1 089 798,05 zł	Dep. PS
oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych	Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zakładów aktywności zawodowej oraz ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych	18	10 272 853,31 zł	Dep. PS
ustawa o samorządzie województwa (Składki członkowskie WM, w ramach przynależności do organizacji)	Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej	1	170 545,00 zł	Dep. KZ
	Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski	1	341 284,58 zł	Dep. KZ
	Polskie Stowarzyszenie HL7	1	1 800,00 zł	Dep. IS
	Stowarzyszenie Instytut Rozwoju Obszarów Wiejskich	1	690 000,00 zł	Dep. RO
SUMA A		189	22 066 657,35 zł	
B. WSPÓŁPRACA FINANSOWA z NGO NA PODSTAWIE INNYCH PRZEPISÓW PRAWA - inne programy i projekty, w tym środki z funduszy europejskich				
Podstawa prawna	Program	Liczba podpisanych umów	Wysokość przekazanych środków finansowych	Realizator
ustawa o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020	Małopolski Tele-Anioł : Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (<i>Departament Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych</i>)	1	17 056 158,56 zł	Dep. PS
	Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości)	3	64 929 978,85 zł	MCP
	Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (Wojewódzki Urząd Pracy)	2	2 424 011,50 zł	WUP

	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (<i>Wojewódzki Urząd Pracy</i>)	2	11 769 820,27 zł	WUP
	<i>Sami Dzielni. Nowe Standardy mieszkalnictwa wspomagającego dla osób z niepełnosprawnościami (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie)</i>	1	281 050,00 zł	ROPS
	Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet społeczny Bezpieczny – Wsparcie Kadry Domów Pomocy Społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19 (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie)	67	1 664 025,11 zł	ROPS
	Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Społeczny.	5	120 025,00 zł	ROPS
	Inkubator Włączenia Społecznego	5	405 890,80 zł	ROPS
	Inkubator Dostępności	9	360 463,70 zł	ROPS
	Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (Departament Funduszy Europejskich)	19	18 675 481,83 zł ²⁰	Dep. FE
ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego	PROW 2014-2020 (Departament Funduszy Europejskich)	206	19 023 500,84 ²¹	Dep. FE
	Program Operacyjny Rybactwo i Morze 2014-2020	5	1295883 ²²	Dep. FE
SUMA B		325	138 006 289,46 zł	
SUMA a i B		514	160 072 946,81 zł	

Źródło: opracowanie własne.

Współpraca pozafinansowa z organizacjami pozarządowymi

Województwo Małopolskie prowadzi aktywną współpracę z organizacjami pozarządowymi, której celem jest angażowanie ich w debatę publiczną oraz wsparcie w podnoszeniu kwalifikacji ich członków. Poniżej przedstawiono podstawowe formy wsparcia:

- Udostępnianie informacji na portalach. Na stronach internetowych Województwa (www.malopolska.pl/ngo, Biuletyn Informacji Publicznej) oraz na profilu Pozarządowa Małopolska na portalu społecznościowym Facebook, na bieżąco publikowano informacje poświęcone współpracy Samorządu Województwa Małopolskiego z sektorem pozarządowym, promowano ciekawe przedsięwzięcia organizacji pozarządowych, jak również zamieszczano aktualności dotyczące: szkoleń, konkursów i konferencji, zmian prawnych dotyczących III sektora, ponadto informowano o wydawnictwach, poradnikach oraz informatorach adresowanych do przedstawicieli NGO.
- Newsletter MINGO Zarejestrowane organizacje pozarządowe otrzymują informacje o bieżących działaniach Samorządu Województwa Małopolskiego.
- Wizytacje i kontrole realizacji zadań publicznych WM zleconych organizacjom pozarządowym. Ważnym elementem w zakresie wymiany informacji na temat bieżącej współpracy są wizytacje i kontrole projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe przez pracowników urzędu. W 2021 roku Biuro Audytu i Kontroli przeprowadziło kontrolę dotacji w 19 organizacjach pozarządowych.
- Projekty partnerskie.
- Konsultacje społeczne. W 2021 roku przeprowadzono konsultacje projektów uchwał Sejmiku Województwa Małopolskiego. Konsultowano m.in.: Program współpracy Województwa

²⁰ Wysokość wypłaconych środków finansowych w 2021 r., w ramach umów zawartych w latach ubiegłych.

²¹ Wartość przekazanych środków finansowych w 2021 roku, w tym przekazano 7 488 420,24 zł w ramach 83 umów podpisanych w 2021 roku oraz 11 535 080, 60 zł w ramach 123 umów podpisanych w latach ubiegłych.

²² Wartość przekazanych środków finansowych w 2021 roku, w tym przekazano 846 284,00 zł w ramach 3 umów podpisanych w 2021 r. oraz 449 599,00 zł w ramach 2 umów podpisanych w latach wcześniejszych.

Małopolskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2022.

- **Generator Ofert.** W 2021 roku w UMWM funkcjonował elektroniczny system składania wniosków Generator ofert eNGO <https://www.pozarządowa.malopolska.pl/konkursy-trwajace>. Zarówno wnioski składane w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, jak i oferty w ramach otwartych konkursów ofert były składane za pośrednictwem generatora. System służy przede wszystkim organizacjom pozarządowym w przygotowaniu prawidłowej oferty w ramach otwartych konkursów ofert oraz składaniu wniosków w trybie pozakonkursowym na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wdrożenie tego narzędzia spotkało się z pozytywnym odbiorem małopolskich organizacji, jest także ważnym przedsięwzięciem w dobie pandemii związanej z covid-19, a co za tym idzie ograniczeniami kontaktów bezpośrednich i załatwiania spraw on-line.

Małopolska Rada Działalności Pożytku Publicznego (MRDPP) oraz inne ciała doradcze

Małopolska Rada Działalności Pożytku Publicznego (MRDPP) jest ciałem opiniodawczo-doradczym samorządu województwa, powołana jest w celu kształtowania właściwej współpracy samorządu z sektorem pozarządowym. W roku 2021 MRDPP odbyła dwa spotkania on-line (11.03.2021 r. oraz 28.10.2021 r.). Znaczna część działań i decyzji Rady była podejmowana także w trybie on-line ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z covid-19. w 2021 r. Rada:

- Podjęła 5 uchwał dotyczących:
 - poparcia projektu *Dobre rady dla RADY* i deklaracji uczestnictwa w jego realizacji przez członków Małopolskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego;
 - przystąpienia do projektu *Dobre rady dla Rady* realizowanego przez Stowarzyszenie EKOSKOP w partnerstwie z Opolskim Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych oraz Stowarzyszeniem Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Krzesku w ramach dofinansowania z Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030;
 - wyrażenia opinii nt. Programu współpracy z Województwa Małopolskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2022;
 - wyrażenia opinii nt. rekomendacji ewaluacji zasady partnerstwa w ramach perspektywy 2014-2020;
 - wyrażenia opinii nt. projektu programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027.
- Wybrała osoby reprezentujące organizacje pozarządowe do prac w komisjach konkursowych oceniających oferty składane w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego (spośród kandydatów zgłoszonych w ramach naboru do Bazy Członków Komisji Konkursowych na rok 2021).
- Uczestniczyła w spotkaniach Konwentu Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego oraz w dn. 27.11.2021 r. Święcie Rad Działalności Pożytku Publicznego.
- Członkowie Rady uczestniczyli także w pracach różnego typu zespołów, komisji, kapituł itp. na prośbę departamentów UMWM oraz wojewódzkich jednostek organizacyjnych.

Projekty partnerskie

W roku 2021 Województwo Małopolskie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, realizowało projekty partnerskie. Jednym z przykładów tego rodzaju działań był projekt wieloletni pn. FIO Małopolska Lokalnie 2021-2022, realizowany we współpracy z Fundacją Biuro Inicjatyw Społecznych i Stowarzyszeniem Forum Oświatowe Klucze (operatorzy projektu), a finansowany przez Narodowy Instytut Wolności w ramach Rządowego Programu NOWE FIO na lata 2021-2030. Projekt ten był skierowany do organizacji pozarządowych, które działają nie dłużej niż 60 miesięcy oraz grup nieformalnych z terenu województwa małopolskiego. Celem projektu było zwiększenie zaangażowania obywateli i obywaterek oraz organizacji pozarządowych działających na terenie województwa

małopolskiego w podejmowanie inicjatyw oddolnych na rzecz rozwoju i wzmocnienia wspólnot lokalnych. W ramach projektu udzielane są mikrodotacje, a operatorzy świadczą wsparcie szkoleniowe i doradcze dla beneficjentów projektu. Działania przeprowadzone w roku 2021 polegały na zrealizowaniu 91 inicjatyw na łączną kwotę 524 tys. zł, w tym: 49 projektów społecznych i 42 projektów rozwojowych.

Nagroda Dla Najlepszych Małopolskich Organizacji Pozarządowych – *Kryształ Soli*

Głównym celem Nagrody Kryształ Soli jest wzmocnienie wizerunku organizacji pozarządowych, promocja działań najlepszych organizacji i popularyzacja dobrych praktyk. Statuetka *Kryształ Soli* jest wyrazem uznania samorządowych władz województwa dla tych wszystkich, którzy poświęcają swój czas dla budowania wspólnego dobra. W 2021 roku odbyły się dwie uroczyste gale wręczenia nagród – rozdanie nagród za rok 2020 (edycja XVI), które nie mogło się odbyć w związku z trwającą w pandemią COVID-19, a także rozdanie nagród za rok 2021 (edycja XVII). Gala wręczenia nagród dla laureatów XVI edycji konkursu odbyła się 16 czerwca 2021 roku w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie. Uroczyste wręczenie nagród w ramach XVII edycji konkursu odbyło się 8 grudnia 2021 roku w Filharmonii Krakowskiej. Fundatorem nagrody finansowej Grand Prix w wysokości 15 tys. zł była Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego.

Pełna lista nagrodzonych organizacji znajduje się na stronie Województwa Małopolskiego <https://www.malopolska.pl/samorzad/nagrody/wspolpraca/krysztal-soli>

Tabela 5. Nagrodzeni w konkursie *Kryształ Soli*, edycja XVI, 2020 rok

KRYSZTAŁY SOLI – EDYCJA XVI, 2020	
Laureat Grand Prix	Stowarzyszenie Dobroczyńne RES SACRA MISER, Bukowno
Kategoria Polityka Społeczna, Zdrowie, Działalność Na Rzecz Niepełnosprawnych	Laureat: Stowarzyszenie Dobroczyńne RES SACRA MISER Wyróżniony: Stowarzyszenie Szansa
Kategoria Kultura, Dziedzictwo Narodowe, Tożsamość regionalna	Laureat: Związek Polskich Artystów Plastyków okręg Krakowski Wyróżniony: Towarzystwo Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego im. Stanisława Konarskiego w Oświęcimiu
Kategoria Edukacja, Nauka, Społeczeństwo Obywatelskie	Laureat: Ochotnicza Straż Pożarna w Goszczy – Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza Wyróżniony: Stowarzyszenie <i>Instytut Świętej Jadwigi Królowej Polski</i>
Kategoria Sport, Turystyka, Środowisko, Ekologia	Laureat: Stowarzyszenie Socios Wisła Kraków Wyróżniony: Fundacja MALI MISTRZOWIE
Kategoria: Gospodarka i Zrównoważony Rozwój	Laureat: Polskie Stowarzyszenie Zero Waste Wyróżniony: Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa
Kategoria Najlepszy Projekt Społeczny	Laureat: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania <i>Wadoviana</i> Wyróżniony: Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym <i>Przystanek Betlejem</i>

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Nagrodzeni w konkursie *Kryształ Soli*, edycja XVII, 2021 rok

KRYSZTAŁY SOLI – EDYCJA XVII, 2021	
Laureat Grand Prix	Fundacja <i>Pomnik – Hospicjum Miastu Oświęcim</i>
Kategoria Polityka Społeczna, Zdrowie, Działalność Na Rzecz Niepełnosprawnych	Laureat: Fundacja <i>Pomnik – Hospicjum Miastu Oświęcim</i> Wyróżniony: Stowarzyszenie Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL
Kategoria Kultura, Dziedzictwo Narodowe, Tożsamość regionalna	Laureat: Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Nowym Sączu Wyróżniony: Stowarzyszenie Scena Kultury Wokalnej <i>Śpiewanie Bez Granic</i>

Kategoria Edukacja, Nauka, Społeczeństwo Obywatelskie	Laureat: Fundacja Obraz w Pigułce Wyróżniony: Małopolskie Stowarzyszenie Probacja
Kategoria Sport, Turystyka, Środowisko, Ekologia	Laureat: Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe im. Adolfa Hyły Wyróżniony: Fundacja Wyobraź Sobie
Kategoria: Gospodarka i Zrównoważony Rozwój	Laureat: Przedsiębiorstwo Społeczne – Społeczna 21 Sp. z o.o. Wyróżniony: Brak
Kategoria Najlepszy Projekt Społeczny	Laureat: Samarytańska Federacja Organizacji Pozarządowych Wyróżniony: Fundacja Zupa (Zupa na Plantach)

Źródło: opracowanie własne.

Nagroda dla Osób Działających na Rzecz Dobra Innych *Amicus Hominum*

Nagroda *Amicus Hominum* ustanowiona została w 2006 roku przez Samorząd Województwa Małopolskiego w celu wyróżnienia osób prywatnych, które działają na rzecz dobra innych i swoją bezinteresowną aktywnością wspierają drugiego człowieka. Nagroda jest również rozwinięciem i kontynuacją polityki Samorządu Województwa związaną z promocją wolontariatu.

W 2021 roku odbyły się dwie uroczyste gale wręczenia nagród – rozdanie nagród za rok 2020 (edycja XV), które nie mogło się odbyć w związku z trwającą w pandemią COVID-19, a także rozdanie nagród za rok 2021 (edycja XVI). Gala wręczenia nagród dla laureatów XVI edycji konkursu odbyła się 16 czerwca 2021 roku w Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie. Uroczyste wręczenie nagród w ramach XVII edycji konkursu odbyło się 8 grudnia 2021 roku w Filharmonii Krakowskiej.

Pełna lista nagrodzonych osób znajduje się na stronie Województwa Małopolskiego <https://www.malopolska.pl/samorzad/nagrody/wspolpraca/amicus-hominum>

Tabela 7. Nagrodzeni w konkursie *Amicus Hominum*, edycja XV, 2020 rok

AMICUS HOMINUM – EDYCJA XV, 2020	
Laureat Grand Prix	Adam Stromidło, Kraków
Kategoria Polityka Społeczna i Prorodzinna, Pomoc Niepełnosprawnym	Laureat: Adam Stromidło, Kraków Wyróżniony: Lucyna Maria Lubańska, Kraków
Kategoria Promocja i Ochrona Zdrowia	Laureat: Alina Kamińska, Kraków Wyróżniony: Damian Konieczny, Wieliczka
Kategoria Sport i Edukacja	Laureat: Magdalena Gorzelany – Dziadkowiec, Myślenice Wyróżniony: Marek Pajka, Lubień
Kategoria Działalność Filantropijna	Laureat: Zbigniew Konieczek, Nowy Sącz Wyróżniony: Krzysztof Kołodziejczyk, Nowy Wiśnicz
Kategoria Inicjatywa Młodych	Laureat: Łukasz Rzepka, Kraków Wyróżniony: Hufce Związku Harcerstwa Polskiego Chorągiew Krakowska, Kraków

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8. Nagrodzeni w konkursie *Amicus Hominum*, edycja XVI, 2021

AMICUS HOMINUM – EDYCJA XVI, 2021	
Laureat Grand Prix	Harcerki i Harcerze Okręgu Małopolskiego Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej
Kategoria Polityka Społeczna i Prorodzinna, Pomoc Niepełnosprawnym	Laureat: Iwona Zabagło Wyróżniony: ks. Artur Barańczuk
Kategoria Promocja i Ochrona Zdrowia	Laureat: Bożena Szewczyk-Taranek Wyróżniony: Daniel Gacek
Kategoria Sport i Edukacja	Laureat: Mariusz Pawlus Wyróżniony: Elżbieta Kusina

Kategoria Działalność Filantropijna	Laureat: Anna Katarzyna Jawor Wyróżniony: Grzegorz Krawczyk
Kategoria Inicjatywa Młodych	Laureat: Harcerki i Harcerze Okręgu Małopolskiego Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej Wyróżniony: Agnieszka Serwotka

Źródło: opracowanie własne

KAMPANIA 1 % – POŚWIĘCONA POPULARYZACJI MECHANIZMU ODPISU 1% PODATKU NA RZECZ ORGANIZACJI POŻYTKU PUBLICZNEGO ZOSTAW 1 % w MAŁOPOLSCE

Od 2007 r. Województwo prowadzi kampanię zachęcającą Małopolan do odpisu 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego działających na terenie Małopolski. W 2021 r. kontynuowano działania promocyjne/informacyjne w tym zakresie. Wzorem lat ubiegłych prowadzona była zakładka na stronie www.malopolska.pl, na której umieszczane były informacje dotyczące zasad wypełniania rocznych zeznań podatkowych oraz bieżące aktualności dotyczące mechanizmu odpisu 1% podatku w regionie (informacje o darmowych poradach prawnych, spotkaniach informacyjnych itp.). Przeprowadzono również kampanię informacyjną we współpracy z Kolejami Małopolskimi i w ramach systemu Małopolska Karta Aglomeracyjna. Informacje były publikowane na koncie *Pozarządowa Małopolska* na portalu Facebook, jak i rozsyłane do małopolskich dziennikarzy.

Prowadzone od wielu lat działania promocyjne przynoszą wymierne efekty. Mieszkańcy Małopolski przekazali ponad 87 mln zł organizacjom pożytku publicznego (OPP) w 2021 roku w ramach rozliczenia swojego PIT za 2020 rok, czyli o ponad 5 mln zł więcej niż rok wcześniej i 9 mln zł więcej niż w roku 2019. Do małopolskich OPP trafiło ponad 55 mln zł. Z każdym rokiem rośnie również liczba podatników z Małopolski, którzy świadomie wspierają w tej formule organizacje pozarządowe działające w ich najbliższym otoczeniu. W roku 2021 w swoim zeznaniu zawnioskowało o to ponad 1,38 mln Małopolan (w 2019 roku było to 1,26 mln Małopolan).

2.4. Rozwijanie, animowanie i wspieranie współpracy oraz partnerstwa z Polakami i Polonią za granicą

Warsztaty metodyczne języka polskiego dla nauczycieli polonijnych

W dniach 28 czerwca – 12 lipca 2021 r. odbyły się warsztaty metodyczne języka polskiego dla nauczycieli polonijnych. Ze względu na sytuację pandemiczną warsztaty zostały zorganizowane w formie zdalnej. Uczestnikami warsztatów było 70 osób czynnie uczących języka polskiego zarówno ze Wschodu jak i Zachodu. Warsztaty zostały zorganizowane we współpracy z Małopolską Szkołą Gościnności i Uniwersytetem Pedagogicznym. Celem warsztatów było doskonalenie umiejętności dydaktycznych oraz pogłębienie wiedzy z zakresu języka polskiego. Wspólne zajęcia dla nauczycieli z różnych krajów pozwalają na wymianę doświadczeń, dyskusję dotyczącą problemów w nauczaniu języka i budowanie sieci wsparcia w dalszych działaniach w tym zakresie.

3. PROMOCJA MAŁOPOLSKI

Opracowanie: Kancelaria Zarządu

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W 2021 roku kontynuowana była realizacja własnych działań promocyjnych oraz wspieranie najbardziej rozpoznawalnych projektów, które mają na celu wielowymiarową promocję regionu wzmacniającą wizerunek Małopolski. W związku z trwającą pandemią realizacja działań promocyjnych w 2021 r. była w pewnym stopniu ograniczona, każdorazowo dostosowując się do aktualnych przepisów pandemicznych.

Kontynuowano działania mające na celu rozwój i umacnianie marki Małopolska, koncentrujące się głównie wokół kreowania pozytywnego wizerunku Małopolski, opartego na mocnych atutach regionu i stanowiących źródło jego rozpoznawalności. Ważnym aspektem podejmowanych działań było pogłębianie współpracy z małopolskimi instytucjami, co stanowiło podstawę kreowania spójnego i jednolitego przekazu promocyjnego, a co za tym idzie - kontynuację skutecznego budowania silnej i rozpoznawalnej marki Małopolska.

3.1. Budowanie marki Małopolska opartej na jej tożsamości, łączącej tradycje i innowacje, z uwzględnieniem aktualnych trendów w komunikacji marketingowej

W roku 2021 kontynuowano cykl kampanii o charakterze promocyjno-społecznym:

Akcja świąteczna „Bądźmy razem! Małopolska”

Bądźmy Razem! Taka właśnie idea przyświecała tegorocznej, świątecznej akcji Województwa Małopolskiego prowadzonej wspólnie z Polskim Czerwonym Krzyżem oddział w Małopolsce.

Motywy przewodnim akcji był - kolorowy świąteczny łańcuch, składający się z wielu oczek symbolizujący osoby łączące się jako rodzina czy społeczność, która razem udowadnia podczas pandemii jak i w tym świątecznym czasie, że będąc razem możemy uczynić więcej dobrego.

Przez cały grudzień w szkołach, przedszkolach i wybranych marketach na terenie Małopolski wolontariusze Polskiego Czerwonego Krzyża prowadzili zbiórki dla potrzebujących pod hasłem *Bądźmy Razem*, dzięki czemu udało się przygotować ponad 1100 świątecznych paczek dla najuboższych.

5 grudnia na rynku w Starym Sączu można było podzielić się krwią idąc za przykładem Małopolanina Andrzeja Lisa, który w tym dniu pobił rekord świata oddając setny litr krwi. W sumie podczas akcji udało się zebrać ponad 40 litrów krwi.

W ramach akcji Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego Małopolska przygotowali także świąteczne prezenty dla podopiecznych z wybranych małopolskich domów dziecka. W sumie obdarowanych zostało ponad 130 dzieci.

18 grudnia odbyło się uroczyste rozświetlenie choinki pod oknem papieskim, któremu towarzyszył koncert Arki Noego. Na choince zawisła także małopolska bombka. Uczestnicy wydarzenia mogli poczęstować się gorącymi pierogami i barszczem, rozwiązać quiz wiedzy o Małopolsce i zgarnąć atrakcyjne nagrody. Rozdano 3000 paczek dla dzieci z domów dziecka, świetlic środowiskowo-wychowawczych, a także krakowskich rodzin. Wydarzenie było zwieńczeniem świątecznej akcji województwa małopolskiego „Bądźmy razem!”

Nakłady poniesione w 2021 r.: 110 tys.

Ponadto w 2021 r. kontynuowano realizowany od wielu lat cykl imprez promocyjnych mających charakter kampanii wewnętrznych skierowanych do mieszkańców Małopolski:

Święto Małopolski

To wydarzenie cykliczne mające na celu budowanie silnej wspólnoty Małopolan i umacniania tworzących jej więzów oraz promocja walorów i bogactwa naszego regionu. Na Święto Małopolski w 2009 roku Samorząd Województwa Małopolskiego wybrał dzień 10 czerwca dla upamiętnienia

trzech ważnych rocznic: 30-lecia mszy papieskiej na krakowskich Błoniach, 20-lecia wolnej Polski i 10-lecia Samorządu Regionalnego.

Z tej okazji przez cały czerwiec 2021 r. Wojewódzkie Samorządowe Jednostki Organizacyjne - Opera Krakowska i Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie – umożliwiły bezpłatny udział mieszkańcom regionu w organizowanych koncertach i spektaklach. Darmową wejściówkę można było zdobyć w konkursach organizowanym na FB Małopolski i prawidłowo odpowiedzieć na pytanie o Małopolsce.

Uroczyste wręczenie Medali Honorowych za Zasługi dla Województwa Małopolskiego, Nagrody Województwa Małopolskiego – Polonia Minor oraz Nagrody im. Jana Pawła II Veritatis Splendor odbyło się podczas Gali Święta Małopolski w Filharmonii Krakowskiej. Galę Święta Małopolski uświetniły występy muzyczne. Zgromadzeni mieli okazję wysłuchać artystów Filharmonii Krakowskiej, Jakuba Kuszlika – laureata Nagrody Województwa Małopolskiego Polonia Minor oraz zespołu folklorystycznego Mała Armia Janosika.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 145,4 tys. zł

Małopolski Festiwal Smaku

Pod hasłem *Wracamy!* po rocznej przerwie spowodowanej epidemią koronawirusa została zorganizowana XVI edycja Małopolskiego Festiwalu Smaku. Odbyła się w pięciu miastach Małopolski: w Starym Sączu, Tuchowie, Wygietzowie, Miechowie i Krynicy-Zdroju. Inauguracja cyklu miała miejsce w Starym Sączu i połączona była z małopolskim półfinałem Ogólnopolskiego Festiwalu Kół Gospodyń Wiejskich realizowanym pod nazwą „Polska od kuchni”, cykl zakończony został w Krynicy-Zdroju wydarzeniem towarzyszącym konferencji *CyberSec* oraz festiwalowi biegowemu. Podczas tego wydarzenia na krynickim deptaku wybrane jednostki kultury Województwa Małopolskiego przygotowały pokazy, wystawy i niespodzianki dla najmłodszych.

Podczas wszystkich wydarzeń z cyklu liczni goście festiwalu mieli możliwość skosztowania tego, co od zawsze było i jest w naszym regionie najsmaczniejsze. Na festiwalu królowały miody, sery, tradycyjne wędliny, soki, przetwory, itp., które można było zakupić na stoiskach prosto od małopolskich producentów oraz zaproszonych po raz pierwszy podmiotów ekonomii społecznej, degustację małopolskich przysmaków zapewniły koła gospodyń wiejskich, które przygotowały swoje dania na podstawie przepisów zaczerpniętych z dziedzictwa przeszłości. Oprócz kulinarnych atrakcji, takich jak pokazy gotowania na żywo zakończone degustacjami, konkursy z nagrodami dla wystawców, quiz wiedzy nawiązujący do małopolskich kulinariów, każde wydarzenie uatrakcyjniły animacje dla dzieci, a także występy znanych lokalnych artystów.

Wydarzenia zostały powierzone do realizacji gminom Stary Sącz, Tuchów, Miechów, Krynica-Zdrój oraz jednostce kultury WM, tj. Muzeum Nadwiślańskiemu Park Etnograficzny w Wygietzowie i Zamek Lipowiec w formie dotacji.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 900 tys. zł.

Quiz wiedzy o Małopolsce

To Internetowy konkurs wiedzy o Małopolsce, który ma na celu edukowanie, promowanie walorów i podkreślanie atrakcyjności Regionu. W tegorocznej ósmej edycji odbył się jeden konkurs wiedzy w ramach świątecznej kampanii Województwa *Bądźmy razem*. Towarzyszyła mu promocja w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej Małopolski.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 38,4 tys. zł.

Ponadto podjęto szereg działań scalających rozmaite elementy promocyjne, obejmujące różnych odbiorców, sektory i jednostki:

Festiwal Piękna - Miss Polski, Miss Supranational i Mister Supranational

W 2021 roku Małopolska po raz kolejny została Partnerem Głównym konkursów piękności Miss Polski, Miss Supranational i Mister Supranational organizowanych pod wspólną nazwą Festiwal Piękna. Konkurs Miss Polski to najbardziej rozpoznawalny konkurs piękności w kraju, w którym o koronę i tytuł najpiękniejszej Polki walczą 24 kandydatki. W międzynarodowym konkursie piękności dla kobiet Miss Supranational wzięło udział 58 kandydatek z całego świata, natomiast o miano najprzystojniejszego mężczyzny w konkursie Mister Supranational walczyło 34 kandydatów. Festiwal Piękna ze względu na swą skalę i zasięg medialny to niepowtarzalna możliwość promocji Województwa na arenie międzynarodowej; transmitowany jest do ok. 120 krajów, a szacowana oglądalność to ponad 120 mln widzów. Gale Finałowe konkursów piękności odbyły się w amfiteatrze zrewitalizowanego Parku Strzeleckiego w Nowym Sączu i były emitowane na antenie Grupy Polsat.

Wartość ekwiwalentu reklamowego oszacowano na kwotę 13,5 mln zł. Nakłady poniesione w 2021 r.: 1,2 mln zł

Projekty Partnerskie

Województwo Małopolskie kontynuowało współpracę z partnerami realizującymi różnego rodzaju wydarzenia w regionie, która zakładała wizerunkową obecność Małopolski, jako Partnera, podczas różnorodnych małopolskich wydarzeń, w większości o charakterze kulturalnym.

W 2021 roku, Województwo Małopolskie zakupiło usługi promocyjne między innymi podczas wydarzeń takich jak: 49. Góralski Karnawał w Bukowinie Tatrzańskiej; koncert charytatywny *Kolędy do Nieba* na rzecz Kliniki Kardiologii Dziecięcej i Kliniki Onkologii Dziecięcej Uniwersyteckiego Szpitala w Prokocimiu; E-Forum Liderów Samorządowych; koncert papieski #barkachallenge *Wstańcie, Chodźmy* w Krościenku nad Dunajcem; *Wiśnickie Jarmarki* w Nowym Wiśniczu; Manewry Ratownicze pn. *Bezpieczna Małopolska 2021 - Współdziałanie Służb Ratowniczych*; 39. Piesza Pielgrzymka Tarnowska na Jasną Górę; 30. Diecezjalna Piesza Pielgrzymka z Olkusza na Jasną Górę; 41. Piesza Pielgrzymka Archidiecezji Krakowskiej z Wawelu na Jasną Górę; 66. Festiwal Krakowskie Zaduszki Jazzowe 2021; Kromer Festival Biecz; Międzynarodowe Mistrzostwa Polski Strong Man; Koncert jubileuszowy z okazji 35-lecia działalności artystyczno-wychowawczej Miedzyszkolnego Ludowego Zespołu Pieśni i Tańca *Krakowiak*; 10 Forum Seniora; VII Mistrzostwa Polski w Łucznictwie FIELD WA; *Redyk- Święto Kultury Pasterskiej*; medyczny Hackathon *Hack4Med*; 29. Międzynarodowa Konferencja Studentów Uczelni Medycznych; koncert *Radość Miłosierdzia*; cykl koncertów patriotycznych *VIVA POLONIA*; XIII edycja Międzynarodowego Forum Górskiego; Międzynarodowy Dzień Osób z Niepełnosprawnościami w Małopolsce; Mikołajkowe Zawody w slalomie kajakowym.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 2,6 mln zł

3.2. Rozwijanie zintegrowanego systemu promocji regionu w oparciu o System Koordynacji Marki Małopolska

W kreowaniu wizerunku regionu kluczowe znaczenie mają działania związane z budową i umacnianiem silnej marki we współpracy z doświadczonymi praktykami oraz osobami na co dzień zaangażowanymi w prace nad rozwojem marki regionu. Działania realizowane w 2021 r., to w głównej mierze działania skupione na rozwoju i wzmocnieniu wiedzy osób zajmujących się promocją regionu.

W 2021 r. Województwo Małopolskie zorganizowało kolejne **wydarzenia branżowe z cyklu „InNOWacja. ProMOCja. Małopolska”**, skierowane do pracowników Podmiotów zaangażowanych w System Koordynacji Marki Małopolska (tzw. łączników), którzy zajmują się promocją, marketingiem i zagadnieniami public relations. Pierwsze spotkanie było skierowane do pracowników instytucji

zdrowia pn. Promocja w służbie zdrowia. Eksperti poruszyli temat planowania promocji zdrowia z wykorzystaniem m.in. form niestandardowych i niskobudżetowych oraz Media Relations. Drugie spotkanie, skierowane już do wszystkich łączników, odbyło się w formule online pod hasłem: Markowe wydarzenia w markowym regionie. Zaproszeni eksperci podpowiedzieli jak planować, zarządzać i mierzyć skuteczność wydarzeń oraz jak inspirująco można organizować wydarzenia w Małopolsce. Dodatkowo w czasie wydarzenia odbył się wykład motywacyjny: Szansa - jak dostrzegać możliwości w każdych okolicznościach.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 19,3 tys. zł brutto.

Elektroniczna Platforma Komunikacji Marki Małopolska (www.epk.malopolska.pl).

EPK to innowacyjne narzędzie do zarządzania marką Małopolska, służące koordynowaniu działań marketingowych, akceptacji projektów z użyciem logo Małopolski, planowaniu zakupów i rozchodu materiałów promocyjnych oraz rezerwacji systemu wystawienniczego UMWM. Platforma jest na bieżąco aktualizowana i udoskonalana. Na co dzień z narzędzia korzysta ponad 440 użytkowników z prawie 100 instytucji zaangażowanych w Systemu Koordynacji Marki Małopolska.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 36,9 tys. zł brutto.

W 2021 r. ze względu na trwającą pandemię Covid-19, duży nacisk położono na wykorzystanie narzędzi elektronicznych do opracowywania i emisji przekazów promocyjnych.

Oficjalny portal Województwa Małopolskiego (www.malopolska.pl) – doskonalenie istniejących funkcjonalności serwisu, wprowadzenie nowych, które służą poprawie użyteczności portalu oraz zwiększającą dostępność portalu pod kątem osób z niepełnosprawnościami. Serwis wzbogacono o nowe newslettery skierowane do nowych grup odbiorców.

Wydatki w 2021 r.: 0 zł

Małopolska Baza Multimediów pn. Fotoportal (www.fotoportal.malopolska.pl) - rozwój narzędzia internetowego służącego do przechowywania, katalogowania i dystrybucji materiałów multimedialnych promujących Województwo Małopolskie i markę Małopolska. W 2021 roku *Fotoportal* rozwijano w zakresie wdrożenia nowych funkcjonalności i usprawnienia działania systemu, tak aby był jeszcze bardziej intuicyjny i funkcjonalny zarówno dla użytkowników, jak i administratorów.

Wydatki w 2021 r.: 10 tys. zł brutto

3.3. Podejmowanie działań promocyjnych właściwych dla wspierania zrównoważonego rozwoju regionu

W 2021 r. przeprowadzono szereg działań promocyjnych właściwych dla wspierania zrównoważonego rozwoju regionu poprzez m.in.: realizację regionalnych i krajowych kampanii promocyjnych, pozyskiwanie dla regionu projektów partnerskich mających znaczący potencjał promocyjny, czy otwarcie na współpracę Samorządu Województwa z partnerami w regionie, promując lokalne aktywności:

Made in Małopolska

Projekt Made in Małopolska zakłada marketingową współpracę województwa z markami regionalnymi w kilku obszarach: inicjatywy, miejsca, biznes, smak, woda, dizajn. Podkreśla, że pochodzenie ma znaczenie, tworząc w świadomości odbiorców pozytywne skojarzenia marek z miejscem ich powstawania. Projekt stawia na system wsparcia i promocji regionalnych produktów, a jednocześnie dzięki ich wartości wzmacnia wizerunek Małopolski. Znak Made in Małopolska potwierdza szczególną wartość produktów i usług nim sygnowanych wskazując konsumentom, że są one warte polecenia.

W 2021 roku wznowiono realizację projektu Made in Małopolska. We współpracy z Muzeum Etnograficznym w Krakowie wypracowano nowy system identyfikacji projektu, który czerpie wprost z bogactwa kulturowego regionu. W grudniu uruchomiono stronę internetową www.madein.malopolska.pl, a Marszałek Witold Kozłowski zainaugurował „nowe otwarcie” projektu na antenie Radia Kraków. W kolejnych tygodniach na antenie pojawił się cykl audycji na temat poszczególnych filarów projektu, angażując zarówno przedstawicieli różnych regionalnych marek, członków zarządu, a także radnych. Zaplanowano dalszy rozwój projektu w latach następnych. Nakłady poniesione w 2021 r.: 95 tys. zł.

Udział WM w Konferencji CYBERSEC CEE Regions&Cities w Krynicy Zdroju

CYBERSEC jest coroczną konferencją poświęconą strategicznym aspektom cyberprzestrzeni oraz globalnej rewolucji technologicznej, wykorzystującą sprawdzoną formułę opartą na połączeniu wiedzy ekspertów i profesjonalistów z różnych dziedzin, w celu opracowania praktycznych rekomendacji. CYBERSEC to nie tylko konferencja, to także proces tworzenia prężnie rozwijającej się międzynarodowej społeczności, skupionej na cyberbezpieczeństwie i partnerstwie pomiędzy sektorem publicznym a prywatnym.

Podczas wydarzenia WM uzyskało tytułu Partnera Głównego Instytucjonalnego konferencji CYBERSEC CEE Regions&Cities oraz szereg usług promocyjnych, w tym uzyskanie powierzchni na stoiska promocyjne dla realizacji własnych przedsięwzięć promocyjnych Województwa podczas trwania wydarzenia oraz ekspozycja elementów systemu wystawienniczego na całym terenie wydarzenia.

W ramach konferencji, w ciągu trzech dni, na 4 scenach, odbyło się ponad 60 paneli dyskusyjnych, seminariów oraz wydarzeń specjalnych, w których wzięło udział ponad 200 prelegentów. Zarejestrowano około 600 uczestników na miejscu i ponad 1500 on-line. CYBERSEC na swoich profilach w social mediach dotarł

do ponad miliona osób, informacje o konferencji oraz o zaangażowaniu WM w przedsięwzięcie pojawiły się w największych, najbardziej opiniotwórczych mediach będąc doskonałym nośnikiem wartości promocyjnych, na których szczególnie zależało WM.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 1,3 mln zł

Kampania outdoorowa

Zewnętrzne formy promocji stanowią niezwykle istotne wzmocnienie działań informacyjnych i promocyjnych, przyczyniają się do budowania świadomości i wizerunku marki Małopolska wśród mieszkańców i potencjalnych turystów. Kampania outdoorowa Województwa Małopolskiego na nośnikach zewnętrznych, typu billboard zlokalizowanych na terenie miasta Krakowa i Małopolski trwała od czerwca do grudnia 2021 r. Kolejne edycje dedykowane były m.in.: kampanii społeczno – informacyjnej: Dobro – masz to we krwi (akcja promująca ideę honorowego krwiodawstwa), Mój Punkt to Punkt Szczepień (akcja mająca na celu zachęcenie mieszkańców regionu do zaszczepienia się przeciw covid-19) czy promocji wartości, które WM uznaje za szczególnie istotne, jak bezpieczeństwo, zdrowie, rodzina; projektu Made in Małopolska czy kampanii świątecznej.

Nakłady poniesione w 2021 r.: 339,7 tys. zł

Wizytówki Małopolski

Projekt ma na celu promocję regionu, wzmocnienie poczucia tożsamości regionalnej wśród mieszkańców województwa oraz budowanie silnej marki *Małopolska*. Projekt zakłada wizerunkową obecność Małopolski, jako partnera, podczas największych, najważniejszych i najbardziej rozpoznawalnych wydarzeń w regionie. Spójna promocja Małopolski w renomowanych, posiadających indywidualny charakter z dużym potencjałem promocyjnym wydarzeniach, spowoduje, że wszystkie te cenne i unikatowe dla naszego regionu inicjatywy kojarzone będą z Małopolską i projektem *Wizytówki Małopolski*. Organizatorzy wybranych wydarzeń posługiwali się specjalnie zaprojektowanym na potrzeby projektu oznaczeniem *Wizytówka Małopolski*. W roku 2021 projekt objął 12 wydarzeń. Nakłady poniesione w 2021 r.: 760 tys. zł.

3.4. Monitoring i okresowe badania marki regionu w kontekście efektywności prowadzonych działań

Monitoring rozwoju marki regionu prowadzony jest w sposób stały i opiera się na cyklicznych badaniach marki regionu. Ostatnie obszerne badanie pn. *Badanie marki Małopolska* wykonane zostało w 2018 roku i zawierało kompleksową ocenę stanu bieżącego oraz szczegółowe wytyczne dotyczące dalszej strategii marki. Zgodnie z rekomendacją autorów badań, kolejne badanie powinno odbyć się w dalszej perspektywie czasowej – ok. 5 lat. Kolejne badanie zaplanowane zostało zatem na lata 2022-2023.

SRW MAŁOPOLSKA 2030

OBSZAR V
ROZWÓJ
ZRÓWNOWAŻONY
TERYTORIALNIE

1. ŁAD PRZESTRZENNY

Opracowanie: Departament Zrównoważonego Rozwoju (obecnie Departament Rozwoju Regionu)

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W roku 2021 kontynuowane były prace nad Audytem Krajobrazowym dla Województwa Małopolskiego. To opracowanie przygotowywane po raz pierwszy w historii samorządów regionalnych, wymagające wyjątkowo wnikliwej analizy stanu obecnego (inwentaryzacja terenowa) i wyczerpania na kwestie krajobrazowe – wzajemnej zależności ukształtowania terenu, przyrody i efektów działalności człowieka. W przypadku Małopolski szczytując się bogactwem krajobrazów, stawiającym na turystykę jako jedną z kluczowych dźwigni rozwojowych opracowanie audytu jest szczególnie istotne. Pozwoli bowiem na ograniczenia antropopresji w obszarach szczególnie cennych i uciążliwych dla mieszkańców na kwestie jakości krajobrazu.

Ciągłym procesem, w ramach prowadzenia polityki przestrzennej, mającym pośredni wpływ na zachowanie ładu przestrzennego jest opiniowanie i uzgadnianie dokumentów planistycznych gmin z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (PZPWM) uchwalonym w roku 2018.

1.1. Zachowanie ładu przestrzennego, dostępności i estetyki przestrzeni województwa

Głównym dokumentem pozwalającym oddziaływać na walory krajobrazowe regionu, w tym w kontekście ładu przestrzennego, jest audyt krajobrazowy. W roku 2021 trwały prace nad tym dokumentem obejmujące:

- wskazanie krajobrazów priorytetowych z zastosowaniem przyjętego prawnie algorytmu;
- wskazanie zagrożeń dla krajobrazów priorytetowych;
- sformułowanie wstępnych rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania krajobrazów priorytetowych;
- kontynuację prac terenowych weryfikujących część wyłonionych krajobrazów priorytetowych

Z uwagi na konieczność dokładnej analizy stanu całego województwa (inwentaryzacja terenowa) prace nad audytem będą kontynuowane w roku 2022, a planowane zakończenie prac to wrzesień 2023 r.

Tak udokumentowana regionalna polityka przestrzenna od roku 2023 będzie w założeniu elementem uzgodnień dokumentów planistycznych poziomu gminnego.

Wśród głównych kierunków działań, przewidzianych w Strategii, jest prowadzenie szerokiej edukacji i promocji zwracającej uwagę na estetykę przestrzeni. Dlatego w roku 2021 została przygotowana, wydana i rozpowszechniona publikacja pt. *Zasoby krajobrazowe Małopolski* (koszt opublikowania to 13,5 tys. zł). Przygotowano też kolejną publikację podejmującą tę problematykę pt. *Kształtowanie krajobrazu Małopolski – Założenia, priorytety, opcje* (druk - i kw. 2022 r.).

Działanie to jest wspierane poprzez współpracę z gminami podczas tworzenia przez nie aktów planistycznych, mających bezpośredni wpływ na zachowanie ładu przestrzennego i utrzymanie wysokich wartości krajobrazowych województwa.

Już na etapie przystąpienia przez gminy do sporządzenia projektów studium uwarunkowań i planów miejscowych, Zarząd Województwa przekazuje wnioski, informacje i rekomendacje, wynikające z zapisów Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa, ustaleń Strategii oraz zadań samorządowych, wskazując na obszary działań, które powinny być w nich uwzględnione.

Jest to weryfikowane na etapie uzgadniania przez Zarząd ww. aktów planistycznych na podstawie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Materiały planistyczne przekazywane przez gminy są odpowiednio analizowane pod kątem zgodności z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, w którym m.in. ujęte są formy ochrony przyrody wraz z koniecznością

zachowania obszarów cennych przyrodniczo, bioróżnorodności biologicznej, jak również z zadaniami samorządowymi województwa w tym Uchwałami sejmikowymi powołującymi formy ochrony przyrody takie jak Parki krajobrazowe oraz Obszary chronionego krajobrazu. W 2021 r. Zarządowi do uzgodnienia przedłożono 450 projektów dokumentów planistycznych.

Równolegle realizowane były zadania wynikające z zapisów ustaw o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, lokalizacji linii kolejowych, lotnisk użytku publicznego, miejscowych planów odbudowy, inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, wspierania rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych – wszystkie te dokumenty mają bezpośredni wpływ na otaczającą przestrzeń. W 2021 r. procedowanych było ok 500 takich spraw.

1.2. Przeciwdziałanie niekontrolowanej suburbanizacji i rozpraszaniu zabudowy

Ciągłym procesem, w ramach prowadzenia polityki przestrzennej, jest opiniowanie i uzgadnianie dokumentów planistycznych gmin z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (PZPWM) uchwalonym w roku 2018. Weryfikacja zmieniającej się od tego czasu przestrzeni odbywa się przynajmniej raz na kadencję władz samorządowych, w formie Raportu o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa. W roku 2021 rozpoczęto prace nad przygotowaniem wyżej wymienionego raportu.

Przeciwdziałanie chaotycznej suburbanizacji i rozpraszaniu zabudowy polega na współpracy pomiędzy samorządem gminnym, a samorządem regionalnym. Przygotowywane przez gminy dokumenty planistyczne, będące często odpowiedzią na potrzeby mieszkaniowe poszczególnych jej mieszkańców, są zderzane z polityką regionu zmierzającą do ochrony przestrzeni i zachowania ładu. Zarówno PZPWM jak i opracowywany audyt krajobrazowy ułatwią wypracowanie zbioru rekomendacji stanowiących odniesienie dla nakazów i ograniczeń formułowanych w gminnych dokumentach planistycznych w szczególności na obszarach o największych walorach przyrodniczych oraz kulturowych.

2. WSPARCIE MIAST

Opracowanie: Departament Zrównoważonego Rozwoju (obecnie Departament Rozwoju Regionu)

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Samorząd województwa uczestniczył w pracach nad kolejnymi projektami Krajowej Polityki Miejskiej 2030 zgłaszając swoje uwagi i postulaty w ramach konsultacji społecznych oraz podczas prac na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Pracownicy samorządu województwa brali aktywnie udział w konsultacjach założeń, a następnie projektu Strategii Metropolii Krakowskiej 2030. Na zaproszenie Stowarzyszenia Metropolia Krakowska, które jest jednym z sześciu obszarów miejskich biorących udział w międzynarodowym projekcie *INTERLACE – międzynarodowa współpraca w celu odbudowy i przywrócenia ciągłości miejskich ekosystemów*, Województwo zaangażowało się w działania na rzecz realizacji tego przedsięwzięcia. W ramach projektu *INTERLACE* powstała Metropolitalna Grupa Działania, której zadaniem jest współpraca na rzecz odnowy i wzmacniania terenów cennych przyrodniczo w 15 gminach Metropolii Krakowskiej. Do udziału w pracach Grupy oprócz gmin metropolii, powiatu krakowskiego, Zarządu Zieleni Miejskiej w Krakowie, Ojcowskiego Parku Narodowego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Wody Polskie, Nadleśnictwa Myślenice oraz Politechniki Krakowskiej zaproszeni zostali także przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Inauguracyjne spotkanie tego gremium odbyło się 18 marca 2021 r.

Samorząd Województwa wspiera debatę na temat przyszłości małopolskich miast. W ramach projektu: *Małopolska Region - Wspólnota Możliwości*, realizowanego jest przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego, w 2021 r. w Tarnowie została zorganizowana debata pod hasłem *Czy w średnim mieście można odnieść sukces*, a w Krakowie pod tytułem *Czy Kraków ma szansę dołączyć do grona miast 15-minutowych?*

2.2. Wzmacnianie powiązań funkcjonalnych miast z otaczającymi je obszarami funkcjonalnymi, w tym wsparcie jednostek realizujących projekty ponadlokalne, partnerskie, zintegrowane i wielofunkcyjne

W Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* wyodrębniono optymalne zasięgi miejskich obszarów funkcjonalnych dla stolicy regionu oraz 6 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Chrzanów, Gorlice, Nowy Sącz, Nowy Targ, Tarnów, Zakopane). Ostatecznie wskazano 6 MOF (wobec pokrywających się obszarów oddziaływań Nowego Targu i Zakopanego, postanowiono ustanowić jeden wspólny MOF Podhala).

Współpraca w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych, która wykracza poza ścisłe granice administracyjne, daje możliwość skutecznej koordynacji procesów rozwojowych, a także poprawia efektywność systemu świadczenia usług publicznych. W celu rozwijania oraz wspierania współpracy samorządów z miast oraz otaczających je obszarów, w ramach przygotowań do perspektywy finansowej na lata 2021-2027, organizowane były debaty regionalne dotyczące możliwości rozszerzania lub tworzenia nowych form współdziałania w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT).

W wyniku konsultacji i uzgodnień prowadzonych z przedstawicielami samorządów, w 2021 roku na terenie województwa małopolskiego powstały cztery nowe stowarzyszenia ZIT: Stowarzyszenie Sądecki Obszar Funkcjonalny, Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska, Stowarzyszenie *Agglomeracja Chrzanowska* oraz Stowarzyszenie Gorlicki Obszar Funkcjonalny. Swoim zasięgiem objęły one w całości obszary MOF wskazane w Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*, jak również w ramach lokalnej inicjatywy samorządów, zasięg geograficzny niektórych nowych Stowarzyszeń został poszerzony o dodatkowe gminy z regionu, zainteresowane współpracą w formule ZIT.

W ramach RPO WM 2014-2020 wyodrębniono pulę środków przeznaczoną na wsparcie przygotowania strategii terytorialnej ZIT. Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi, we współpracy

z ekspertem Związku Miast Polskich, w 2021 roku prowadził szkolenia dla przedstawicieli członków jednostek samorządów wchodzących w skład poszczególnych Stowarzyszeń, dotyczące między innymi metodyki tworzenia strategii ZIT, zakresu tematycznego projektów realizowanych w ramach ZIT, a także procedury aplikowania o środki przewidziane na wsparcie przygotowania strategii ZIT, niezbędnej do realizacji przyszłych inwestycji. Pod koniec 2021 roku w ramach RPO WM 2014-2020 Stowarzyszenia złożyły wnioski o dofinansowanie projektu wsparcia na przygotowanie i opracowanie strategii ZIT.

Ponadto w 2021 roku trwały także prace nad zawiązaniem związku ZIT, który swoim zasięgiem obejmie miejski obszar funkcjonalny wskazany w Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*, skupiony wokół Nowego Targu i Zakopanego – MOF Podhala.

Prowadzono również uzgodnienia nad poszerzeniem zasięgu ZIT wokół Krakowa. W ramach RPO WM 2014-2020 instrument ZIT realizowany był przez Stowarzyszenie Metropolia Krakowska, obejmujące swoim zasięgiem Miasto Kraków oraz 14 otaczających je gmin. W dokumencie Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* wskazano, iż optymalny MOF Krakowa tworzy dodatkowo 11 przyległych gmin.

2.5. Wspieranie kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych części miast...

W perspektywie finansowej 2014-2020, wśród działań realizowanych w ramach RPO WM 2014-2020 przez Województwo Małopolskie w 2021 r. prowadzono również działania mające na celu wspieranie kompleksowej rewitalizacji zdegradowanych części miast, ukierunkowanej przede wszystkim na przezwyciężenie kryzysu społecznego na tych obszarach i uruchomienie trwałych mechanizmów ich rozwoju.

Tabela 9 Wsparcie udzielone w ramach działania 11.1 RPO WM

I. UMOWY ZAWARTE w 2021 r.					
Nazwa działania	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.1.1. Rewitalizacja głównych ośrodków miejskich w regionie	-	-	-	-	-
11.1.2. Rewitalizacja miast średnich i małych	2	38 743 532,16 zł	31 000 214,29 zł	22 391 860,52 zł	19 406 716,97 zł
II. PROJEKTY ZAKOŃCZONE/ROZLICZONE w 2021 r.					
Nazwa działania	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.1.1. Rewitalizacja głównych ośrodków miejskich w regionie	9	56 286 420,45 zł	47 629 114,03 zł	35 721 835,38 zł	30 958 987,74 zł
11.1.2. Rewitalizacja miast średnich i małych	9	106 644 171,45 z	66 203 847,65 zł	49 652 885,69 zł	43 033 219,22 zł
III. PROJEKTY BĘDĄCE w REALIZACJI NA DZIEŃ 31.12.2021 r.					
Nazwa działania	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.1.1. Rewitalizacja głównych ośrodków miejskich w regionie	5	97 148 050,19 zł	50 555 776,74 zł	34 952 105,04 zł	32 861 254,73 zł
11.1.2. Rewitalizacja miast średnich i małych	8	130 118 095,43 zł	94 030 366,33 zł	68 739 897,37 zł	60 634 611,64 zł

Źródło: opracowanie własne

Do dnia 31.12.2021 r. w ramach działania 11.1. Rewitalizacja miast wspartych zostało 90 obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach. Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów w ramach obu poddziałań wyniosła 45,21 ha.

Przeprowadzono również działania na rzecz społeczno-gospodarczego ożywienia terenów przemysłowych poprzez kreowanie warunków sprzyjających procesowi przywracania utraconych oraz wprowadzania nowych funkcji (gospodarczych, społecznych i środowiskowych). Dofinansowane zostały projekty sprzyjające ożywieniu rozwoju gospodarczego terenów przemysłowych (w tym pokolejowych, powojkowych, powydobywczych i poportowych), co tworzy warunki do przyciągnięcia nowych firm oraz wzrostu zatrudnienia. Przedsięwzięcia te w pewnym stopniu zapobiegają również degradacji środowiska i prowadzą do przywracania jego dobrego stanu, co pozwala na jego wykorzystanie na cele społeczne, środowiskowe i rekreacyjne.

Tabela 10. Wsparcie udzielone w ramach działania 11.4. RPO WM

UMOWY ZAWARTE w 2021 r.					
Nazwa działania	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.4. Rewitalizacja terenów przemysłowych	2	13 060 314,44 zł	10 059 976,22 zł	7 266 045,90 zł	6 538 984,49 zł
PROJEKTY BĘDĄCE w REALIZACJI NA DZIEŃ 31.12.2021 r.					
Nazwa działania		Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.4. Rewitalizacja terenów przemysłowych	10	126 111 360,51 zł	68 803 314,37 zł	47 773 819,45 zł	44 580 362,89 zł

Źródło: opracowanie własne

Do dnia 31.12.2021 w ramach poddziałania 11.4 wsparte zostały 3 obiekty infrastruktury zlokalizowane na rewitalizowanych obszarach. Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów w ramach tego poddziałania wyniosła 8,53 ha.

3. ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Opracowanie: Departament Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

W ramach realizacji kierunku Województwo Małopolskie realizowało z budżetu województwa 6 zadań finansowych, z których 5 zostało zrealizowanych a jeden jest w trakcie realizacji. Wydatkowano łącznie 10,43 mln zł. Ponadto samorząd województwa realizuje w tym obszarze zadania związane z szeroko rozumianym rozwojem obszarów wiejskich wdrażając poszczególne działania RPO WM 2014-2020 i PROW 2014-2020.

Zakończono realizację konkursu Małopolska Wieś 2021, dzięki któremu zaangażowano społeczności lokalne do wspólnego działania na rzecz swojej wsi. Mieszkańcy i władze sołectw podjęli wspólną kampanię w celu jak najlepszego zaprezentowania swojego sołectwa i przeprowadzonych w nim inicjatyw. Efektem zadania i realizacji środków finansowych przyznanych w ramach konkursu były działania, które miały wpływ, na wzmocnienie spójności infrastrukturalnej, ochronę dziedzictwa kulturowego i integrację lokalnych społeczności.

Zadanie polegające na udzieleniu dotacji w trybie tzw. małych grantów zostało zakończone. Realizacja zadań publicznych przez społeczności lokalne na obszarach wiejskich przyczyniła się m.in. do integracji mieszkańców wsi, szerzenie kultury lokalnej, podtrzymania i promocji dziedzictwa kulturowego jak i utrwalania tożsamości kulturowej mieszkańców regionu.

W ramach działań na rzecz promocji produktów żywnościowych wysokiej jakości z terenu woj. małopolskiego zrealizowano i zakończono trzy zadania. Zorganizowano w szkołach o profilach gastronomicznych dwie edycje pokazów gotowania oraz warsztatów kulinarnych z przygotowania dań z wykorzystaniem małopolskich produktów regionalnych, tradycyjnych oraz rekomendowanych do Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska. Zaopiniowano wnioski o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych i wnioski o przyjęcie podmiotów ubiegających się o członkostwo lub o jego odnowienie w Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska na kolejny rok oraz zorganizowano szkolenie dotyczące regionalnego dziedzictwa kulinarnego. Promocja żywności wysokiej jakości z Małopolski przyczyniła się do podtrzymania tradycji kulinarnych regionu, upowszechnienia wśród mieszkańców i turystów żywności i dań opartych na rodzimych surowcach, które przygotowywane są w tradycyjny sposób oraz promocji regionalnego rynku producentów żywności z terenu Małopolski.

W zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 wdrażano podejście LEADER, jak i działania skierowane na rozwój podstawowej infrastruktury obszarów wiejskich - rozbudowa sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, rozbudowa dróg lokalnych, budowa i modernizacja targowisk, rozbudowa obiektów kulturalnych, rewitalizacja centrów miejscowości, czy wreszcie niezmiernie potrzebne w regionie działania scaleniowe. W ramach podejścia LEADER realizowane są zarówno projekty skierowane na rozwój lokalnej przedsiębiorczości (wsparcie dla zainteresowanych podejmowaniem własnej działalności gospodarczej oraz wsparcie dla rozwoju istniejących mikro i małych przedsiębiorstw), jak też wspierające działalność różnorodnych stowarzyszeń (kół gospodyń wiejskich, OSP, ludowych klubów sportowych i innych) których działalność przyczynia się zarówno do zachowania i propagowania lokalnej kultury, jak i aktywizacji społeczeństwa. Z kolei projekty z zakresu rozwoju podstawowej infrastruktury dają możliwość właściwego wyposażenia obszarów wiejskich tak, aby stały się atrakcyjnym miejscem do życia. W zakresie wspierania rozwoju rolnictwa realizowane były prace scaleniowe, które były kontynuacją rozpoczętych projektów we wcześniejszych latach. Przygotowano także wstępne koncepcje opracowanych założeń do projektów scalenia gruntów oraz zakończono kilkuletnie prace scaleniowe na terenie powiatu gorlickiego o łącznej powierzchni 1791 ha oraz na terenie powiatu suskiego o powierzchni 1442 ha. Efektem zadania jest rozwoju wsi oraz gospodarstw rolnych poprzez poprawę warunków życia i pracy ludności zamieszkującej tereny wiejskie oraz lepszą ochronę i kształtowanie środowiska przyrodniczego. Prace scaleniowe pozwalają

na niwelowanie niekorzystnych skutków rozdrobnienia i wielkości działek m.in. poprzez korektę przebiegu granic nieruchomości, korzystniejsze ukształtowanie działek, budowę sieci nowych dróg i urządzeń melioracji wodnych oraz koncentrację rozproszonych działek Skarbu Państwa i gmin pod inwestycje celu publicznego.

Podobnie projekty wdrażane w ramach RPO WM 2014-2020 przyczyniają się do wzmocnienia żywotnych funkcji obszarów wiejskich - w 2021 r. podjęto bowiem również szereg innych inicjatyw mających istotny wpływ na wspieranie procesów odnowy wsi i rewitalizacji, w tym działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na obszarach wiejskich i ich fizycznej regeneracji.

Ponadto zostały zrealizowane działania bezkosztowe mające na celu rozwój obszarów górskich, w tym zachowanie i promocji kultury pasterskiej oraz promocji dziedzictwa kulturowego regionów górskich.

3.1. Rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały

W 2021 r. Województwo Małopolskie przeprowadziło konkurs **Małopolska Wieś 2021**, który miał na celu wsparcie inicjatyw lokalnych oraz zachęcenie społeczności lokalnych do aktywnego działania na rzecz podniesienia atrakcyjności małopolskiej wsi i poprawy jakości życia jej mieszkańców. W konkursie promowana była dbałość o estetykę, kształtowanie krajobrazu wiejskiego, ładu przestrzennego i architektonicznego wsi oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i działania na rzecz zmiany wizerunku wsi. Równie ważne były działania wzmacniające tożsamość lokalną, aktywizujące i integrujące wspólnoty wiejskie. Województwo Małopolskie w ramach zrealizowanego konkursu, przekazało pomoc finansową dla 21 gmin, na terenie których leżą sołectwa w wysokości 485 tys. zł. W ramach otrzymanej pomocy finansowej gminy zrealizowały szereg działań, które również miały wpływ na wzmocnienie spójności infrastrukturalnej, ochronę dziedzictwa kulturowego i integrację lokalnych społeczności.

Ponadto, w ramach realizacji kierunku działania Województwo Małopolskie w 2021 r. udzieliło 35 dotacji, organizacjom pozarządowym działającym na obszarach wiejskich, w trybie tzw. **małych grantów** (art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) na łączną kwotę 249 tys. zł. Zrealizowane były liczne zadania publiczne z zakresu kultury, podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej oraz integracji wspólnot lokalnych, a także działania z zakresu ekologii i ochrony dziedzictwa przyrodniczego związane m.in. z organizacją wydarzeń kulturalnych, w szczególności integrujących mieszkańców wsi i wspomagających ich rozwój kulturowy, przeprowadzono warsztaty kulinarne i pszczelarские, nagrano filmiki upowszechniające kulturę i tradycje regionu, czy edukujące z zakresu pszczelarstwa.

Działania realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

W perspektywie finansowej 2014-2020, wśród działań realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Województwo Małopolskie w 2021 r., prowadzono działania mające realny wpływ na rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały.

Tabela 11. Wsparcie udzielone w ramach poddziałania 19.2 i 19.3. PROW

I. UMOWY ZAWARTE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty grantowe	13	1 508 541,07 zł	1 467 479,98 zł	1 375 923,00 zł	875 499,76 zł
19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy	2	1 560 338,57 zł	1 560 338,57 zł	1 536 885,00 zł	977 919,92 zł

II. PROJEKTY ZAKOŃCZONE/ROZLICZONE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju projekty grantowe	22	2 961 795,53 zł	2 607 105,16 zł	2 517 654,00 zł	1 610 858,87 zł
III. PROJEKTY BĘDĄCE w REALIZACJI NA DZIEŃ 31.12.2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju projekty grantowe	21	2 422 761,91 zł	2 295 780,98 zł	2 188 494,00 zł	1 392 537,88 zł
19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	Wdrażanie projektów współpracy	2	1 560 338,57 zł	1 560 338,57 zł	1 536 885,00 zł	977 919,92 zł

Źródło: opracowanie własne.

Dzięki realizacji różnorodnych projektów grantowych oraz projektów współpracy następuje stopniowa aktywizacja lokalnych społeczności, KGW, OSP, czy innych lokalnych stowarzyszeń, które aktywnie włączają się w proces integracji pokoleniowej, zawodowej i kulturowej społeczności wiejskich. Ponadto dzięki części z tych projektów zachowywane są i przekazywane następnym pokoleniom lokalne tradycje. Podtrzymywana jest tożsamość kulturowa na obszarach wiejskich jak też ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na obszarach wiejskich.

3.2. Aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów wiejskich i małych miast

Samorząd Województwa Małopolskiego w 2021 r. przeprowadził **promocje produktów żywnościowych wysokiej jakości z Województwa Małopolskiego, w tym regionalnych, tradycyjnych oraz rekomendowanych do Sieci Dziedzictwa Kulinarne Małopolska**. Projekt jako zadanie Województwa został powierzony do realizacji Powiatom: Tatrzańskiemu i Dąbrowskiemu oraz Gminie Zator. Łączna kwota realizacji zadania wyniosła 30 tys. zł. W ramach realizacji zadania zorganizowano w szkołach o profilach gastronomicznych dwie edycje pokazów gotowania oraz warsztatów kulinarnych z przygotowania dań z wykorzystaniem małopolskich produktów regionalnych, tradycyjnych oraz rekomendowanych do Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska (jagnięciny podhalańskiej, karpia zatorskiego). Ponadto nagrano i opublikowano w internetowych środkach przekazu dwie audycje audiowizualne z udziałem członków Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska oraz przedstawicieli władz Województwa. Audycje poświęcone były tematyce dziedzictwa kulinarnego, w tym żywności wysokiej jakości – produktów rekomendowanych do Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska.

W 2021 r. zadania w ramach kierunku realizowała także **Rada ds. Produktów Tradycyjnych i Dziedzictwa Kulinarne**. Jest to organ opiniotwórczo-doradczy Marszałka Województwa Małopolskiego powołany w 2005 r., w którego poczet członków powołani są eksperci specjalizujący się w systemach jakości, technologiach produkcji i kontroli jakości żywności. Zadaniem Rady jest opiniowanie – ocena merytoryczna złożonych do Marszałka Województwa Małopolskiego wniosków o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych oraz wniosków o przyjęcie podmiotów ubiegających się o członkostwo lub o jego odnowienie w Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska na kolejny rok. Procedowanie wniosków o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych oraz funkcjonowanie Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska ma na celu podtrzymanie tradycji kulinarnych regionu oraz promocję wysokiej jakości żywności opartej na rodzimych surowcach. Pozytywna opinia Rady jest

weryfikacją i jednocześnie potwierdzeniem wysokiej jakości produktów rekomendowanych do Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska, a także potwierdzeniem dla tradycji oraz jakości produktu wnioskowanego o wpis na Listę Produktów Tradycyjnych. W 2021 r. Rada ds. Produktów Tradycyjnych i Dziedzictwa Kulinarne obradowała dwukrotnie. W ramach posiedzeń przyjęto 7 nowych członków w poczet Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska, 41 podmiotom odnowiono członkostwo w Sieci, zaopiniowała 8 nowych produktów do wpisu na ministerialną Listę Produktów Tradycyjnych oraz zarekomendowała także dwa podmioty do utraty członkostwa na podstawie regulaminu funkcjonowania Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska. Nie poniesiono kosztów na posiedzenia Rady w 2021 r.

Ponadto w 2021 r. w celu aktywizacji gospodarczej obszarów wiejskich i małych miast zorganizowano **szkolenie dotyczące regionalnego dziedzictwa kulinarnego** oraz promocji produktów tradycyjnych i lokalnych wysokiej jakości. W ramach dwudniowego szkolenia odbyły się m.in. zajęcia warsztatowe z dziedziny marketingu i promocji żywności. W wydarzeniu wzięło udział 82 uczestników reprezentujących małopolskich producentów i przetwórców żywności. Nakłady poniesione w roku 2021 – 107 tys. zł.

Działania realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

W perspektywie finansowej 2014-2020, wśród działań realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Województwo Małopolskie w 2021 r., prowadzono działania mające realny wpływ na aktywizację społeczną i gospodarczą obszarów wiejskich i małych miast.

Tabela 12. Wsparcie udzielone w ramach poddziałania 7.2. i 19.2. PROW

I. UMOWY ZAWARTE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFROW
7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Gospodarka wodno-ściekowa	33	87 614 180,02 zł	72 724 069,43 zł	44 809 133,00 zł	44 809 133,00 zł
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (premia)	138	10 290 348,58 zł	9 386 431,49 zł	9 008 000,00 zł	5 731 787,55 zł
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (rozwój)	47	12 421 455,76 zł	10 236 609,88 zł	5 940 175,00 zł	3 779 733,14 zł

II. PROJEKTY ZAKOŃCZONE/ROZLICZONE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFROW
7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Gospodarka wodno-ściekowa	10	14 598 579,71 zł	9 926 599,46 zł	6 383 097,33 zł	6 383 097,33 zł
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (premia)	179	11 146 200,00 zł	11 146 200,00 zł	11 180 997,00 zł	7 103 563,30 zł
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (rozwój)	98	25 666 714,65 zł	21 442 152,36 zł	12 662 526,38 zł	8 076 836,10 zł
III. PROJEKTY BĘDĄCE w REALIZACJI NA DZIEŃ 31.12.2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFROW
7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Budowa lub modernizacja dróg lokalnych	1	571 948,27 zł	571 948,27 zł	363 930,00 zł	363 930,00 zł
7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i	Gospodarka wodno-ściekowa	90	238 608 101,18 zł	195 797 349,06 zł	122 732 579,00 zł	122 732 579,00 zł

w oszczędzanie energii						
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (premia)	122	9 691 632,91 zł	8 662 142,69 zł	7 869 000,00 zł	5 007 045,40 zł
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (rozwój)	75	27 844 712,28 zł	21 367 388,05 zł	11 593 414,00 zł	7 376 888,84 zł

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja projektów z zakresu wsparcia dla podejmowania działalności gospodarczej na obszarach wiejskich, jak też rozwijania już istniejących podmiotów gospodarczych przyczynia się zarówno do rozwoju gamy usług oferowanych na obszarach wiejskich, jak i do rozwoju lokalnego rynku pracy, co przyczynia się do aktywizacji zawodowej mieszkańców wsi. Dzięki takim instrumentom zmniejsza się ciągle jeszcze występujące ukryte bezrobocie w rolnictwie Małopolski, jak też wykorzystywane są potencjały endogeniczne tych obszarów. Rozwój inwestycji liniowych, tj. sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, jak też modernizacja dróg lokalnych przyczyniają się również do rozwoju potencjału obszarów wiejskich i umożliwiają rozwój przedsiębiorczości.

3.3. Wzmacnianie współpracy ponadlokalnej, w tym wspieranie działalności organizacji pozarządowych, w tym Lokalnych Grup Działania na obszarach wiejskich

W perspektywie finansowej 2014-2020, wśród działań realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Województwo Małopolskie w 2021 r., prowadzono działania mające realny wpływ na wzmocnienie współpracy ponadlokalnej, w tym wspieranie działalności organizacji pozarządowych, w tym Lokalnych Grup Działania na obszarach wiejskich.

Tabela 13. Wsparcie udzielone w ramach poddziałania 19.2. PROW (dla LGD)

I. UMOWY ZAWARTE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju Projekty własne LGD	4	205 712,05 zł	205 712,05 zł	190 035,00 zł	120 919,27 zł
II. PROJEKTY ZAKOŃCZONE/ROZLICZONE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju Projekty własne LGD	7	385 535,48 zł	375 926,52 zł	349 846,01 zł	222 607,01 zł

III. PROJEKTY BĘDĄCE W REALIZACJI NA DZIEŃ 31.12.2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju Projekty własne LGD	11	569 389,20 zł	569 389,20 zł	523 838,00 zł	333 318,08 zł

Źródło: opracowanie własne

Lokalne grupy działania realizując projekty własne, w które angażują lokalne społeczności, inne lokalne stowarzyszenia czy organizacje, przyczyniają się do wzmocnienia współpracy ponadlokalnej, promocji potencjału drzemiącego w danym subregionie.

3.4. Poprawa struktury obszarowej gospodarstw poprzez scalanie gruntów

Samorząd Województwa Małopolskiego w ramach wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 realizuje **scalenia gruntów** na terenie Małopolski. Scalenia gruntów to jedno z elementarnych narzędzi do tworzenia podstaw dla rozwoju wsi oraz gospodarstw rolnych. Mają one ogromny wpływ na poprawę warunków życia i pracy ludności zamieszkującej tereny wiejskie oraz przyczyniają się do lepszej ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego. Prace scaleniowe pozwalają na niwelowanie niekorzystnych skutków rozdrobnienia i wielkości działek m.in. poprzez korektę przebiegu granic nieruchomości, korzystniejsze ukształtowanie działek, budowę sieci nowych dróg i urządzeń melioracji wodnych oraz koncentrację rozproszonych działek Skarbu Państwa i gmin pod inwestycje celu publicznego.

W 2021 roku kontynuowano prace scaleniowe finansowane ze środków unijnych w zakresie operacji typu scalenie gruntów w ramach poddziałania „Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Prace scaleniowe wykonywane były w ramach porozumień z powiatami: brzeskim, miechowskim, myślenickim, gorlickim i krakowskim, zawartych w trybie art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów. W 2021 roku w ramach ww. porozumień kontynuowane także były prace scaleniowe, rozpoczęte we wcześniejszych latach, na następujących obiektach: Krzczów gmina Lubień o powierzchni 1151 ha, Strzelce Wielkie gmina Szczurowa o powierzchni 1708 ha, Marcinkowice gmina Charsznica o powierzchni 428 ha, Pogwizdów gmina Charsznica o powierzchni 485 ha, Przeginia gmina Jerzmanowice - Przeginia o powierzchni 1182 ha, Czubrowice gmina Jerzmanowice - Przeginia o powierzchni 826 ha, Rożnowice gmina Biecz o powierzchni 1161 ha. W ramach poszczególnych etapów scaleń i w zależności od stopnia zaawansowania robót na danym obiekcie wykonano zgodnie z założonymi harmonogramami rzeczowo - finansowymi stanowiącymi załączniki do porozumień następujące czynności: analiza materiałów, badanie stanu prawnego nieruchomości, ustalenie i pomiar granicy zewnętrznej, pomiar elementów niezmiennikowych projektu, kontrola gleboznawczej klasyfikacji gruntów, szacunek gruntów, rejestr przed scaleniem, zebranie życzeń i projekt wstępny scalenia, projekt szczegółowy, rejestr po scaleniu, wyznaczenie i okazanie projektu, sporządzenie części ewidencyjnej operatu scaleniowego, opracowanie dokumentacji do ujawnienia w księgach wieczystych decyzji o zatwierdzeniu projektu scalenia. Ponadto wykonano dokumentację geodezyjno-prawną niezbędną do wydania decyzji zatwierdzającej scalenie – wymianę gruntów w powiecie krakowskim, gmina Zielonki obręb Bibice o łącznej powierzchni 1,19 ha.

W 2021 r. zakończone zostały scalenia na następujących obiektach: Raclawice gmina Biecz o powierzchni 634 ha, decyzja Starosty Gorlickiego z dnia 11.05.2021 r.; Sękowa gmina Sękowa o powierzchni 1157 ha, decyzja Starosty Gorlickiego z dnia 06.09.2021 r.; Wysoka gmina Jordanów o powierzchni 1442 ha, decyzja Starosty Suskiego z 29.04.2021 r. Na obiektach tych wykonano prace scaleniowe, których wartość w 2021 roku wyniosła: 9,5 56 mln zł.

Województwo Małopolskie w 2021 r. przeprowadziło również akcję promocyjną scaleń gruntów na terenie województwa w celu pozyskania nowych obiektów scaleniowych. W ramach realizacji zadania zostały przeprowadzone spotkania promujące scalenia gruntów. Spotkania te odbyły się w związku z wydłużeniem okresu finansowania w ramach PROW 2014-2020 i dotyczyły zasad wnioskowania o finansowanie, opracowania założeń do projektu scalenia gruntów, prowadzenia postępowań, terminów realizacji prac projektowych. Ponadto odbyły się spotkania w Jelczy, Uniejowie Parcela, Tczyca i Wierzbii, podczas których miało miejsce wyłożenie koncepcji założeń do projektów scaleń oraz konsultacje z mieszkańcami wsi. Omówione zostały wstępne koncepcje opracowanych założeń do projektów scalenia gruntów oraz podjęto decyzje o weryfikacji i uszczegółowieniu rozwiązań projektowych podczas wizji w terenie. W konsekwencji spotkań mieszkańcy wyrazili chęć przystąpienia do scalenia gruntów.

W 2021 r. w wyniku przeprowadzonego kolejnego naboru wniosków na zadania z zakresu scaleń gruntów zawarto kolejną umowę opiewającą na kwotę blisko 8,2 mln zł. Dzięki temu projektowi kolejny obszar z terenu powiatu gorlickiego, charakteryzujący się dużym rozdrobieniem gospodarstw, zyska nową właściwą i ekonomicznie opłacalną strukturę gospodarstw.

Realizacja zadań scaleniowych przyczynia się do poprawy struktury gospodarstw rolnych w Małopolsce. Historyczne uwarunkowania doprowadziły do ogromnego rozdrobienia gospodarstw rolnych w naszym regionie. To z kolei w znaczący sposób utrudnia właściwe i ekonomiczne gospodarowanie na ziemi. Tylko procesy scaleniowe mogą przyczynić się do polepszenia struktury agrarnej, a co za tym idzie do stworzenia ekonomicznie wydajnych gospodarstw.

3.5. Wspieranie procesów odnowy wsi i rewitalizacji, w tym działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na obszarach wiejskich i ich fizycznej regeneracji

W perspektywie finansowej 2014-2020, wśród działań realizowanych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich przez Województwo Małopolskie w 2021 r., prowadzono następujące działania mające realny wpływ na wspieranie procesów odnowy wsi i rewitalizacji, w tym działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na obszarach wiejskich i ich fizycznej regeneracji:

Tabela 14. Wsparcie udzielone w ramach poddziałań 19.2. i 7.4 PROW (na odnowę wsi i rewitalizację)

I. UMOWY ZAWARTE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (inne)	152	15 498 966,51 zł	15 326 071,48 zł	9 901 626,24 zł	7 831 485,35 zł
II. PROJEKTY ZAKOŃCZONE/ROZLICZONE w 2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (inne)	148	19 507 344,24 zł	18 313 665,37 zł	11 202 967,40 zł	9 249 116,64 zł

7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej - budowa, modernizacja, wyposażanie budynków pełniących funkcje kulturalne	6	5 673 784,58 zł	5 104 284,06 zł	2 790 669,28 zł	2 790 669,28 zł
7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej - Ukształtowanie przestrzeni publicznej	8	7 638 862,59 zł	6 137 440,96 zł	4 354 936,56 zł	4 354 936,56 zł
7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów	1	2 391 120,00 zł	1 468 996,70 zł	934 722,24 zł	934 722,24 zł
7.6 Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej (...)	Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego	1	597 025,82 zł	420 092,26 zł	267 304,69 zł	267 304,69 zł

III. PROJEKTY BĘDĄCE W REALIZACJI NA DZIEŃ 31.12.2021 r.						
Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRROW
19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - projekty realizowane przez podmioty inne niż LGD (inne)	164	18 016 449,37 zł	17 660 455,88 zł	11 260 245,00 zł	9 132 604,88 zł
7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej - budowa, modernizacja, wyposażanie budynków pełniących funkcje kulturalne	3	3 596 770,75 zł	3 250 918,14 zł	1 958 898,00 zł	1 958 898,00 zł
7.4 Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury	Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej - Ukształtowanie przestrzeni publicznej	4	4 916 175,44 zł	4 595 417,13 zł	2 661 078,00 zł	2 661 078,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Projekty z zakresu kształtowania przestrzeni publicznej, rozwoju małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na obszarach wiejskich, odnowa zabytkowych obiektów, czy wsparcie rozwoju lub modernizacji instytucji kultury w znaczący sposób przyczyniły się nie tylko do poprawy stanu tejże infrastruktury, lecz także do aktywizacji społeczności lokalnych, w tym rozwiązywania problemów społecznych.

Projekty realizowane w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich to jednak nie jedyne działania prowadzone w tym zakresie na terenie Województwa Małopolskiego. W 2021 r. podjęto bowiem również szereg innych inicjatyw mających istotny wpływ na wspieranie procesów odnowy wsi i rewitalizacji, w tym działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na obszarach wiejskich i ich fizycznej regeneracji, w ramach RPO WM 2014-2020.

Tabela 15. Wsparcie udzielone w ramach działania 11.2. RPO WM

I. UMOWY ZAWARTE w 2021 r.					
Nazwa działania	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.2 Odnowa obszarów wiejskich.	43	177 376 509,29 zł	137 737 119,24 zł	104 867 020,11 zł	104 867 020,11 zł

II. PROJEKTY ZAKOŃCZONE/ROZLICZONE w 2021 r.					
Nazwa działania	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.2 Odnowa obszarów wiejskich.	22	113 645 790,43 zł	85 978 331,14 zł	64 609 819,72 zł	56 429 590,70 zł
III. PROJEKTY BĘDĄCE w REALIZACJI NA DZIEŃ 31.12.2021 r.					
Nazwa działania	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
11.2 Odnowa obszarów wiejskich.	24	170 903 602,30 zł	121 253 153,91 zł	94 780 394,71 zł	85 777 236,32 zł

Źródło: opracowanie własne

Wśród realizowanych projektów dominowały przedsięwzięcia związane z przebudową, rozbudową, modernizacją i adaptacją obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na cele społeczne czy też zagospodarowaniem przestrzeni publicznej na cele społeczne. Liczne były również projekty dotyczące budowy, przebudowy, rozbudowy, modernizacji i adaptacji obiektów infrastruktury kultury. Do 31.12.2021 r. w ramach poddziałania 11.2 wspartych zostało 105 obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach, a powierzchnia zrewitalizowanych obszarów wniosta 50,60 ha.

Dzięki prowadzonym działaniom nie tylko w znaczącym stopniu poprawiła się estetyka przestrzeni publicznych czy też odnowiona została infrastruktura sportowa, rekreacyjna i kulturalna na obszarach wiejskich, ale przede wszystkim wzmocnił się lokalny rynek, ożywiła gospodarka oraz nastąpiła zdecydowana aktywizacja i integracja lokalnych społeczności. Dzięki temu działania te przyczyniły się do niwelowania problemów społecznych, z jakimi borykają się małopolskie wsie i miasteczka.

Dla osiągnięcia ww. efektów kluczowe znaczenie miał fakt, iż projekty dofinansowane m.in. w ramach poddziałania 11.2 stanowiły w sposób rzeczywisty i nieprzypadkowy kompleksową odpowiedź na procesy degradacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzennej oraz wynikające z tych procesów zjawiska kryzysowe istniejące na tych obszarach.

Podstawą ubiegania się o wsparcie projektów w ramach 11 osi priorytetowej był wymóg umieszczenia ich na liście przedsięwzięć rewitalizacyjnych w pozytywnie zweryfikowanym przez Zarząd Województwa jako IZ RPO programie rewitalizacji.

3.6. Rozwój obszarów górskich w oparciu o endogeniczne potencjały

W ramach realizacji kierunku Samorząd Województwa Małopolskiego prowadził zadania niefinansowe, mające na celu rozwój obszarów górskich, w tym zachowanie i promocję kultury pasterskiej oraz promocję dziedzictwa kulturowego regionów górskich.

Województwo Małopolskie w 2021 r. przystąpiło do prac nad wsparciem finansowym wypasu zwierząt trawożernych mających na celu ochronę krajobrazu i różnorodności biologicznej oraz zorganizowanie szkoleń skierowanych do hodowców zwierząt trawożernych i osób zainteresowanych pracą w zawodzie bacy bądź juhasa. W ramach prac nad ww. zadaniami Samorząd Województwa Małopolskiego podjął współpracę z przedstawicielami instytucji branżowych, samorządu lokalnego, parlamentarzystów z obszarów górskich, środowiska mieszkańców obszarów górskich oraz baców. Organizowane były spotkania robocze w celu omówienia szeroko zaplanowanych działań na rzecz małopolskich obszarów górskich, w tym w szczególności działań mających na celu wsparcie małopolskiego pasterstwa. Badania naukowe oraz monitoring przyrodniczy, prowadzone na terenach gdzie zaniechano wypasu potwierdziły, że nastąpił tam znaczny spadek różnorodności biologicznej. Zjawisko sukcesji wtórnej powoduje także utratę walorów krajobrazowych i kulturowych Małopolski jako regionu karpackiego. Powstałe w wyniku działalności człowieka hale i polany zarastając, wywołują niekorzystne zmiany powodujące ubożenie środowiska przyrodniczego. Zaniedbanie polan i łąk

przyczynia się do wypadania wielu cennych siedlisk roślin. Poza korzystnym wpływem wypasu kulturowego zwierząt trawożernych na walory przyrodnicze oraz krajobrazowe województwa małopolskiego, ważny jest jego aspekt ekonomiczny. Przywrócenie oraz podtrzymanie ekstensywnej gospodarki pasterskiej, daje możliwość utrzymania chowu i hodowli rodzimych ras owiec, koniecznych do wytwarzania produktów regionalnych. Ma to znaczenie nie tylko jako pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego Małopolski jako regionu karpackiego ale również, ze względu na jego atrakcyjność turystyczną.

W 2021 r. prowadzone były również działania mające na celu promocje dziedzictwa kulinarnego Małopolski w tym pochodzących z obszarów górskich. Do Rejestru Chronionych Nazw Pochodzenia i Chronionych Oznaczeń Geograficznych prowadzonego przez Unię Europejską z terenów górskich z Małopolski wpisana jest jagnięcina podhalańska jako Chronione Oznaczenie Geograficzne oraz bryndza podhalańska, oscypek oraz redykołka jako Chroniona Nazwa Pochodzenia. W ramach promocji produktów z terenów górskich Województwo Małopolskie powierzyło do realizacji Powiatom: Tatrzańskiemu i Dąbrowskiemu oraz Gminie Zator zorganizowanie w szkołach o profilach gastronomicznych dwie edycje pokazów gotowania oraz warsztatów kulinarnych z przygotowania dań z wykorzystaniem małopolskich produktów regionalnych, tradycyjnych oraz rekomendowanych do Sieci Dziedzictwo Kulinarne Małopolska - głównie z wykorzystaniem jagnięciny podhalańskiej.

W ramach realizacji kierunku Samorząd Województwa Małopolskiego, mając na celu rozwój obszarów górskich, angażował się w działania i prace nad utworzeniem piątej Makroregionalnej Strategii Unii Europejskiej jaką będzie Strategia Karpacka. Małopolski przystąpiła do Międzyregionalnej Grupy „Karpaty” przy Europejskim Komitecie Regionów. Przyjęcie Strategii Karpackiej podniesie poziom i jakość życia mieszkańców, poszerzy dostęp do usług społecznych, wzmocni współpracę gospodarczą oraz spójność makroregionu, w tym sieci transgranicznych.

Ponadto Województwo Małopolskie jest członkiem stowarzyszenia Euromontana, które jest europejskim stowarzyszeniem na rzecz współpracy i rozwoju terenów górskich. Obejmuje regionalne i krajowe organizacje górskie w całej Europie, w tym agencje rozwoju regionalnego, organizacje rolnicze, agencje ochrony środowiska, organizacje leśne i instytuty badawcze, czy władze regionalne. Głównym celem tej organizacji to promowanie gór, obszarów górskich, zrównoważonych źródeł utrzymania w regionach górskich, wzmocnienie aktywności mieszkańców, współpracy pomiędzy sektorami obecnymi na terenach górskich, czy też reprezentowanie społeczności górskich na arenie międzynarodowej.

3.7. Wmacnianie procesów integracji obszarów przygranicznych

Projekt Pomocy Technicznej Programu Współpracy Transgranicznej Interreg Polska – Słowacja 2014–2020 (PL-SK) wdrażany jest w latach 2019–2023.

W 2021 roku realizowano zadania Regionalnego Punktu Kontaktowego (RPK) Programu Interreg Polska-Słowacja. Udzielano konsultacji, przesyłano bieżące informacje o Programie, aktualizowano stronę portal <https://www.malopolska.pl/europejska-wspolpraca-terytorialnaw-malopolsce> w zakresie Interreg PL-SK. Zorganizowano Dzień Otwarty projektu *Muzea Otwarte* (10 września 2021 r.) w Szymbarku (w kasztelu - Ośrodku Konferencyjno-Wystawienniczym należącym do Muzeum Dwory Karwacjanów i Gładyszów w Gorlicach). W czasie spotkania przedstawiono informację o wsparciu projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg Polska – Słowacja. W wydarzeniu uczestniczyła grupa osób z dysfunkcjami wzroku z Polskiego Związku Niewidomych Okręg Małopolska. Uczestnicy spotkania zapoznali się z wystawą *„Pogórzanie i Sąsiedzi - stroje ludowe z regionów Polski i Słowacji* oraz zwiedzili Park etnograficzny – edukacyjny w Skansenie Wsi Pogórzańskiej w Szymbarku, utworzony w ramach projektu. W ramach projektu prowadzono także monitoring mediów pod kątem informacji nawiązujących do Programu. Współpracowano z Wspólnym Sekretariatem Technicznym Programu w zakresie realizowanych działań promocyjno-informacyjnych w tym przygotowań do Wydarzenia Roczno. Uczestniczono w pracach nad przygotowaniem kolejnej edycji Programu Interreg PL-SK na lata 2021–2027 (udział w pracach Grupy Roboczej i Podgrupy ds. mikroprojektów, opracowywanie dokumentacji). Kontynuowano prace nad Planem Wdrażania projektu CRinMA, w ramach którego

dokonywano przeglądu projektów PL-SK 2014-2020 z zakresu dziedzictwa kulturowego naturalnego. Promowano film edukacyjny promujący projekt CRinMA, w którym pokazany jest projekt *Przy wiejskiej drodze...* realizowany w Małopolsce w ramach Programu Interreg V-A PL-SK 2014–2020 - <https://www.youtube.com/watch?v=s3DpDtGGqGg&t=3s> oraz w wersji angielskiej- <https://www.youtube.com/watch?v=s1dYYe3p4Eg>.

Całkowita wartość projektu: 490 tys. zł; poniesione nakłady ogółem: 252 tys. zł; nakłady poniesione w 2021 roku: 98,6 tys. zł.

4. SPÓJNOŚĆ WEWNĄTRZREGIONALNA I DOSTĘPNOŚĆ

Opracowanie: Departament Zrównoważonego Rozwoju (obecnie Departament Rozwoju Regionu)

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Dla osiągnięcia spójności wewnątrzregionalnej kluczowe znaczenie ma zapewnienie swobodnego dostępu do dóbr, produktów, usług oraz możliwości udziału w życiu społecznym i publicznym, m.in. poprzez poprawę stanu i jakości infrastruktury drogowej w regionie. W 2021 roku, w ramach 7. Osi priorytetowej RPO WM 2014-2020 *Infrastruktura transportowa* wybrano do dofinansowania kolejny projekt, co oznacza kolejne 19,2 mln zł (w tym 14,2 mln zł dofinansowania z EFRR) przeznaczonych na budowę i przebudowę dróg regionalnych, w tym budowę obwodnic. W ramach projektu *Sami-Dzielni! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi* uzupełniono wyposażenie 4 mieszkań wspomaganych w aspekcie potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami oraz zrealizowano 5 wizyt studyjnych w celu poznania różnych modeli świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnościami.

Pozytywnym zjawiskiem jest spadek zróżnicowania poziomu rozwoju gmin w regionie, mierzonego wskaźnikiem syntetycznym obejmującym 15 cech określających różne aspekty jakości życia w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym. W 121 gminach (66%) odnotowano wzrost wartości wskaźnika syntetycznego w stosunku do roku bazowego (co oznacza poprawę sytuacji w zakresie szans rozwojowych w tych jednostkach), a liczba gmin zagrożonych trwałą marginalizacją zmniejszyła się (z 62 do 45).

4.1. Wsparcie obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze w celu zagwarantowania spójnego rozwoju całego województwa

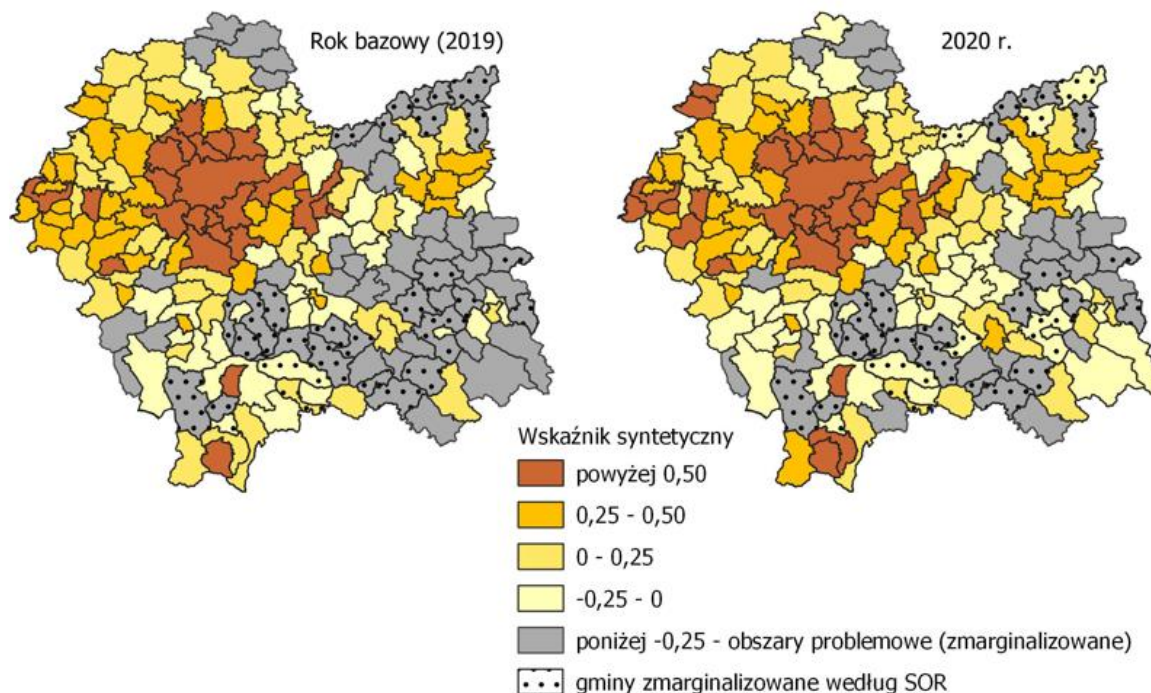
Obszary zagrożone trwałą marginalizacją to jeden z obszarów strategicznej interwencji (OSI), będących przedmiotem koncentracji działań polityki rozwoju, w tym przypadku ukierunkowanej na wyrównywanie szans w celu równoważenia poziomu życia i zapewnienia spójnego rozwoju całego województwa.

Jako obszary zmarginalizowane w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wyznaczono 62 gminy, w których odnotowano najniższe wartości (poniżej -0,25) wskaźnika syntetycznego obejmującego 15 wskaźników częściowych obrazujących zjawiska społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

W 2020 roku liczba gmin uznanych jako obszary zmarginalizowane zmniejszyła się do 45. Spośród 19 gmin, w których sytuacja poprawiła się na tyle, iż wartość wskaźnika przekroczyła ustalony próg, największy progres odniosła gmina Iwkowa (wzrost wartości wskaźnika z -0,48 do -0,11). W 45 gminach, choć nadal kwalifikują się one jako obszary zmarginalizowane, także odnotowano wzrost wartości wskaźnika syntetycznego co oznacza, że rozbieżności w jakości życia w poszczególnych gminach zmniejszyły się

Odwrotny proces odnotowano jedynie w dwóch gminach, które wcześniej nie kwalifikowały się do uznania ich za obszary zmarginalizowane, a w 2020 roku sytuacja we wszystkich analizowanych aspektach pogorszyła się na tyle, iż wartość wskaźnika syntetycznego spadła poniżej -0,25; są to: Łapsze Niżne (spadek wartości wskaźnika syntetycznego z -0,21 do -0,27) oraz Raba Wyżna (spadek wartości wskaźnika syntetycznego z -0,23 do -0,37).

Mapa 10. Wskaźnik syntetyczny obszarów problemowych i społecznych, ekonomicznych i środowiskowych) w 2019 i 2020 roku

Źródło: opracowanie własne.

Analiza sytuacji w gminach sama w sobie oczywiście nie stanowi działania wspierającego, niemniej będzie w przyszłości pozwalała na celowane wsparcie adekwatne do potrzeb gmin, których sytuacja świadczy o występujących problemach.

O działaniach na rzecz gmin zmarginalizowanych w ramach pilotażu regionalnego Centrum Wsparcia Doradczego szerzej w części *TERYTORIALNE UKIERUNKOWANIE STRATEGII – OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI*.

4.2. Inwestycje w istniejące budynki użyteczności publicznej, zasoby mieszkaniowe, przestrzeń, środki transportu, strony internetowe czy usługi o charakterze powszechnym.

W ramach projektu *Sami-Dzieln! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi*, przedsięwzięcia partnerskiego realizowanego przez Województwo Małopolskie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie (Lider) wspólnie z Gminą Miasta Tarnowa, Gminą Miejską Kraków, Gminą Wieprz, Stowarzyszeniem na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego *KLUCZ* i Gminą Zakliczyn, w 2021 r.:

1. uzupełniono wyposażenia mieszkań wspomaganych w aspekcie potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami (4 mieszkań wspomaganych utworzonych w ramach projektu):
 - Gmina Zakliczyn: wykonanie zewnętrznej platformy pionowej wraz z wykonaniem wejścia do mieszkania; zakupy: materac ewakuacyjny, sygnalizator akustyczno-wizualny, bezprzewodowy system przywoławczy, pętla indukcyjna, tyflorzut mieszkania, wideofon z dźwiękowymi guzikami, moduł do podłączenia dodatkowych urządzeń sygnalizujących, pad wibracyjny, mówiący czytnik z etykietami, nakładki w alfabecie Braille'a na sprzęt AGD;
 - Stowarzyszenie KLUCZ: wizualny sygnalizator, system przyzywowy połączony z modułem powiadamiania na odległość, pętla indukcyjna, klimatyzacja;
 - Gmina Miejska Kraków: oznakowanie drzwi i urządzeń AGD do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku, krzesło ewakuacyjne, pętla indukcyjna;

- Gmina Wieprz: system przyzywowy z powiadomieniem GPS, oznakowanie urządzeń do potrzeb osób z dysfunkcją wzroku, nosze płachtowe, pętla indukcyjna, sygnalizator akustyczno-wizualny, klimatyzacja.
2. zrealizowano 5 wizyt studyjnych dla personelu świadczącego usługi społeczne i przedstawicieli Partnerów w celu poznania różnych modeli świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnościami.

4.3. Zmniejszenie dysproporcji pomiędzy poszczególnymi obszarami województwa poprzez zwiększanie jakości i dostępności do świadczonych usług publicznych

Na potrzeby Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” zbadano poziom rozwoju małopolskich gmin przy pomocy wskaźnika syntetycznego opracowanego na podstawie 15 wskaźników cząstkowych obrazujących zjawiska społeczne, gospodarcze i środowiskowe. Im wyższa wartość wskaźnika, tym bardziej korzystna sytuacja w zakresie szans rozwojowych danej gminy.

Różnica pomiędzy najwyższą i najniższą wartością wskaźnika syntetycznego dla poszczególnych jednostek obrazuje zróżnicowanie poziomu rozwoju gmin w regionie. W roku bazowym wartość wskaźnika wyniosła 2,18 (najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w gminie Wielka Wieś: 1,39, najniższą w gminie Mędrzechów: -0,79).

W 2020 roku (najnowsze dostępne dane) wartość wskaźnika zróżnicowania poziomu rozwoju małopolskich gmin wyniosła 2,06. Spadek w odniesieniu do roku bazowego (o 0,12 pkt) jest zgodny z oczekiwanym trendem i pokazuje zmniejszenie dysproporcji pomiędzy poszczególnymi obszarami województwa, które – co istotne – jest wynikiem poprawy sytuacji w większości gmin. W 121 gminach (66%) odnotowano bowiem wzrost wartości wskaźnika syntetycznego w stosunku do roku bazowego – w 112 gminach sytuacja poprawiła się w sferze społecznej, w 107 w gospodarczej, a w 94 w środowiskowej, przy czym w 34 gminach sytuacja poprawiła się we wszystkich trzech badanych sferach, w 84 gminach – w dwóch, a w 43 gminach – w jednej ze sfer. Pogorszenie wskaźników we wszystkich sferach odnotowano w 21 gminach jednak tylko w 2 z nich do poziomu kwalifikującego je do uznania za gminy zmarginalizowane. Pozytywnym zjawiskiem jest spadek liczby gmin uznanych jako obszary zmarginalizowane (szerzej w pkt 4.1). Najwyższą wartość wskaźnika syntetycznego osiągnęła ponownie gmina Wielka Wieś (1,41), a gminą o najniższej wartości wskaźnika pozostał Mędrzechów (-0,65).

W 2020 roku największe zróżnicowanie poziomu rozwoju gmin odnotowano nadal w sferze gospodarczej (3,45). Wskaźnik zróżnicowania poziomu rozwoju gmin w sferze społecznej w 2020 roku wyniósł 2,40, w sferze środowiskowej 2,76. W odniesieniu do roku bazowego zróżnicowanie rozwoju gmin zwiększyło się w sferze gospodarczej (o 1,16 pkt), a zmniejszyło w sferze społecznej (-0,41 pkt) oraz środowiskowej (-0,04 pkt).

Analiza sytuacji w gminach sama w sobie oczywiście nie stanowi działania wspierającego, niemniej będzie w przyszłości pozwalała na celowane wsparcie adekwatne do potrzeb gmin, których sytuacja świadczy o występujących problemach.

4.4. Stała poprawa dostępności komunikacyjnej Małopolski

W perspektywie finansowej 2014-2020, wśród działań realizowanych w ramach RPO WM 2014-2020 przez Województwo Małopolskie w 2021 r. prowadzono również działania mające na celu poprawę stanu i jakości infrastruktury drogowej w regionie.

W tym celu od 27 kwietnia 2021 roku, przeprowadzany jest nabór otwarty wniosków o przyznanie pomocy na operacje typu a „Budowa, przebudowa dróg, w tym budowa obwodnic” w ramach 7 Osi priorytetowej Infrastruktura transportowa, Działanie 7.1 Infrastruktura drogowa, poddziałanie 7.1.1 Drogi regionalne, w wyniku którego w 2021 r. do dofinansowania wybrano kolejny projekt (nabór trwa do 31 grudnia 2022 r.):

Tabela 16 Wsparcie w ramach poddziałania 7.1.1. RPO WM

Nazwa poddziałania	Typ operacji	Liczba	Koszty całkowite	Koszty kwalifikowane	Dofinansowanie	Dofinansowanie z EFRR
7.1.1. Drogi regionalne Typ projektów a Budowa, przebudowa dróg, w tym budowa obwodnic	Budowa, przebudowa dróg, w tym budowa obwodnic	1	19 195 300 zł	16 695 300 zł	14 191 005 zł	14 191 005 zł

Źródło: opracowanie własne.

W ramach poddziałania realizowane są przedsięwzięcia z zakresu rozwoju infrastruktury dróg regionalnych, tj. dróg wojewódzkich, z wyłączeniem dróg wojewódzkich w miastach na prawach powiatu, chyba że inwestycje na tych drogach realizowane będą w porozumieniu z samorządem województwa. Wszystkie projekty muszą być ujęte w Programie Strategicznym Transport i Komunikacja przyjętym Uchwałą ZWM Nr 1462/16 z dnia 4 października 2016 r., z późn. zm., a w przypadku projektów nie ujętych w tym dokumencie, muszą spełniać warunki doboru projektów do realizacji w ramach ww. dokumentu.

Dzięki realizacji działań z zakresu rozwoju infrastruktury dróg regionalnych w znaczący sposób poprawia się komunikacja międzyregionalna, wzmacnia się rozwój transportu a tym samym i lokalnej gospodarki.

TERYTORIALNE UKIERUNKOWANIE STRATEGII – OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Opracowanie: Departament Zrównoważonego Rozwoju, Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi (obecnie Departament Rozwoju Regionu, Departament Monitorowania Wdrażania FE)

Najważniejsze efekty realizacji kierunku w 2021 r.

Nowe podejście do polityki regionalnej zakłada różnicowanie interwencji w zależności od problemów i potencjałów poszczególnych obszarów. Takie podejście przekłada się na bardziej precyzyjne z punktu widzenia priorytetów polityki rozwoju wyznaczanie obszarów strategicznej interwencji (OSI), jak również na tworzenie dedykowanych im instrumentów wsparcia.

Aby zapewnić trwałą i zrównoważony rozwój regionu w Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* jako OSI wskazano zarówno obszary problemowe, jak i obszary wzrostu. Wyznaczone OSI uwzględniano w pracach nad projektem programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. Poszczególne OSI oraz podejmowane w 2021 r. działania na rzecz zapewnienia wsparcia dopasowanego do ich specyficznych potrzeb rozwojowych opisano poniżej.

Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze

Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze to OSI zdefiniowane na poziomie krajowym. W województwie małopolskim zidentyfikowano 6 miast takich miast, tj.: Chrzanów, Gorlice, Nowy Sącz, Nowy Targ, Tarnów, Zakopane.

Większość tych miast odnotowało w 2020 roku spadek wartości syntetycznego wskaźnika obrazującego poziom rozwoju gminy w aspekcie społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Niewielką poprawę odnotowano jedynie w Nowym Sączu (wzrost wartości wskaźnika z 0,24 do 0,34), a wartość wskaźnika dla Zakopanego pozostała bez zmian (0,82).

Wsparcie uwzględniające specyficzne potrzeby rozwojowe miast tracących funkcje i znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-gospodarczej zaplanowano w ramach tzw. IIT (innych instrumentów terytorialnych), w zakresie wsparcia na rewitalizację. W projekcie programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 zostało ono skoncentrowane na małych i średnich miastach, z których przeszło jedna trzecia to właśnie miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze.

Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, wraz z ich obszarami funkcjonalnymi, będą mogły również korzystać z narzędzia terytorialnego w postaci tzw. instrumentu ZIT (zintegrowanych inwestycji terytorialnych), z wydzieloną alokacją i możliwością realizacji projektów w trybie niekonkurencyjnym (szerzej w części dotyczącej Miejskich Obszarów Funkcjonalnych).

Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF)

Miasta i obszary funkcjonalne wokół nich stanowią obszary o wyjątkowych możliwościach rozwojowych. W Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* wyznaczono optymalne zasięgi 6 miejskich obszarów funkcjonalnych (MOF) – dla stolicy regionu oraz 6 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (wobec pokrywających się obszarów oddziaływań Nowego Targu i Zakopanego, ustanowiono jeden wspólny MOF Podhala).

Wyznaczenie MOF w Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030* oraz zawiązanie przez samorządy tworzące poszczególne MOF-y prawnej formy współpracy (stowarzyszenia ZIT) otwiera możliwość ubiegania się o wsparcie z tzw. instrumentu ZIT, zaplanowanego w projekcie programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027. Ostateczne decyzje w tym zakresie zostaną podjęte na podstawie rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących zakresów wsparcia, jakim będą zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego, które zdecydują się na skorzystanie z mechanizmu zintegrowanych inwestycji terytorialnych lub innego podejścia w zakresie ukierunkowania terytorialnego.

W 2021 roku na terenie województwa małopolskiego powstały cztery nowe stowarzyszenia ZIT: Stowarzyszenie Sądecki Obszar Funkcjonalny, Stowarzyszenie Aglomeracja Tarnowska, Stowarzyszenie Aglomeracja Chrzanowska oraz Stowarzyszenie Gorlicki Obszar Funkcjonalny. Swoim zasięgiem objęły one w całości obszary MOF wskazane w Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*, ale również zasięg geograficzny niektórych nowych Stowarzyszeń został poszerzony o dodatkowe gminy z regionu, na podstawie lokalnych inicjatyw.

14 grudnia 2021 r., po ponad dwóch latach prac, Walne Zebranie Członków Metropolii Krakowskiej przyjęło ponadlokalną Strategię Metropolia Krakowska 2030. Dokument określa dziedziny współpracy dla 15 gmin stowarzyszonych wokół miasta Krakowa. Zasięg działań Strategii, a tym samym Metropolii Krakowskiej, nie pokrywa się z wyznaczonym na poziomie regionalnym zasięgiem Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Krakowa, a jedynie dopuszcza możliwość współpracy z gminami, które wykazują chęć realizacji wspólnych celów razem ze Stowarzyszeniem Metropolia Krakowska.

Obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia

Małopolska Zachodnia jest regionem węglowym, stanowiącym część Górnośląskiego Zagłębia Węglowego, podlegającego procesom transformacji górniczej i energetycznej. Dekarbonizacja wynikająca z dążenia do neutralności klimatycznej UE wiąże się z ryzykiem marginalizacji Małopolski Zachodniej, która jest już dostrzegalna w negatywnych trendach gospodarczych i demograficznych, co w razie braku odpowiedniego wsparcia może przekładać się na nieufność interesariuszy i społeczności wobec całego procesu transformacji.

W ramach przygotowania wsparcia procesów transformacji w obszarze Małopolski Zachodniej w roku 2021, we współpracy z około 30 partnerami lokalnymi i regionalnymi, kontynuowane były prace Zespołu ds. Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej, powołanego w poprzednim roku (uchwała Nr 1380/2020 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 6 października 2020 r.). Zrealizowane zostały badania dotyczące potencjalnego wpływu transformacji na przedsiębiorstwa (MORR, ZR). W efekcie opracowane zostały założenia oraz projekt *Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji dla Małopolski Zachodniej*, dokumentu programowego będącego podstawą starań o objęcie tego obszaru wsparciem z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji UE. W ramach projektu pomocy technicznej START Platformy Coal Regions in Transition uruchomiono wsparcie doradcze dla 4 projektów wspierających transformację obszaru. Na przestrzeni całego roku podejmowane były intensywne starania o zakwalifikowanie Małopolski Zachodniej do wsparcia z FST.

Gminy zmarginalizowane

Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego

Spośród 182 gmin położonych w granicach województwa małopolskiego 62 gminy wskazane zostały w Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” jako tzw. gminy zmarginalizowane, a więc potencjalnie problemowe/kryzysowe obszary, które ze względu na różne cechy znajdują się w niekorzystnej sytuacji rozwojowej i potrzebują dodatkowego wsparcia lub preferencji (szerzej w pkt 4.1). W 2021 roku 17 gmin zmarginalizowanych objętych zostało projektem wsparcia doradczego pn. Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego - grupy gmin połączone w lokalne partnerstwa wypracowały wspólne strategie terytorialne i koncepcje projektów, które posłużyć mają wzmocnieniu trajektorii rozwojowej ich obszarów. W projekcie udział wzięły jednostki tworzące 3 partnerstwa:

- Partnerstwo Gmin Powiatu Dąbrowskiego – obejmuje gminy Bolesław, Gręboszów, Mędrzechów, Olesno, Radgoszcz, Szczucin, a także spoza grupy zmarginalizowanych Dąbrowa Tarnowska i Powiat Dąbrowski,
- Partnerstwo Związek Gmin Krynicko-Popradzkich – gminy Łabowa, Muszyna, Piwniczna Zdrój, Rytko, oraz spoza grupy gmin zmarginalizowanych Krynica Zdrój,
- Partnerstwo miast i gmin powiatu limanowskiego – gminy Dobra, Jodłownik, Kamienica, Laskowa, Łukowica, Mszana Dolna, Niedźwiedź, Słopnice, Tymbark oraz spoza grupy zmarginalizowanych gmina Limanowa, Miasto Limanowa, Miasto Mszana Dolna, Powiat Limanowski.

Miejscowości uzdrowiskowe

Na terenie Małopolski występuje 9 uzdrowisk (Kraków-Swoszowice, Rabka-Zdrój, Szczawnica, Piwniczna-Zdrój, Muszyna Złockie, Żegiestów-Zdrój, Krynica-Zdrój, Wysowa-Zdrój, Wapienne), 1 obszar ochrony uzdrowiskowej (Czarny Dunajec) oraz 1 sanatorium uzdrowiskowe w urzędzonym podziemnym wyrobisku górniczym (Wieliczka).

W ramach RPO WM 2014-2020 realizowano wsparcie miejscowości uzdrowiskowych, w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz ogólnodostępnej infrastruktury uzdrowiskowej. W tym celu w ramach Poddziałania 6.3.2 „Wsparcie miejscowości uzdrowiskowych” wyodrębniono alokację w wysokości 23,8 mln EUR. Wsparcie warunkowane było przygotowaniem przez gminy uzdrowiskowe oraz gminy, którym nadano status obszaru ochrony uzdrowiskowej, planów działań (Planów rozwoju uzdrowisk), które zostały uzgodnione i pozytywnie zaopiniowane przez IZ RPO.

W ramach RPO WM 2014-2020, do końca 2021 roku w obszarze tym dofinansowano 35 projektów o wartości ogółem 225,3 mln zł, wkład UE wyniósł 105,7 mln zł.

Bezpośrednim efektem działań do 2021 roku było dofinansowanie 32 obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz wsparcie 12 przedsiębiorców. W wyniku realizacji projektów tworzone były również dodatkowe miejsca pracy.

Wsparcie dopasowane do specyficznych potrzeb rozwojowych miejscowości uzdrowiskowych zaplanowano również w projekcie programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027, w ramach tzw. IIT (innych instrumentów terytorialnych). Ostateczne decyzje w tym zakresie uzależnione są od rozstrzygnięć i uzgodnień dotyczących projektu programu spodziewanych w 2022 roku.

Obszary prawnie chronione

W ramach RPO WM 2014-2020 realizowano wsparcie obszarów prawnie chronionych poprzez realizację przedsięwzięć zmierzających do zachowania oraz ochrony różnorodności biologicznej, w szczególności na terenach objętych formą ochrony przyrody, tj. w parkach krajobrazowych, rezerwach przyrody i w obszarach chronionego krajobrazu. Wsparcie udzielane było poprzez dedykowane konkursy w ramach Działania 6.2, m.in. w zakresie ochrony ekosystemów, siedlisk i gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz rozwoju centrów ochrony różnorodności biologicznej. Na ten cel wyodrębniono alokację w wysokości 5,3 mln euro.

W ramach RPO WM 2014-2020 do końca 2021 roku w obszarze tym dofinansowano 9 projektów o wartości ogółem 30,9 mln zł, wkład UE wyniósł 23,5 mln zł.

Bezpośrednim efektem działań do końca 2021 roku było wsparcie ponad 4 tys. ha siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony oraz wsparcie 190 różnych form ochrony przyrody.

Wsparto 4 z 6 ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej.

Ponadto Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego pracuje nad uruchomieniem Centrów Edukacji Ekologicznej, których jednym z głównych zadań będzie popularyzacja wiedzy o obszarach chronionych i ich walorach.

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU GŁÓWNEGO I CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH STRATEGII

Opracowanie: Departament Zrównoważonego Rozwoju (obecnie Departament Rozwoju Regionu)

Założone w Strategii trendy zmiany wartości wskaźników uległy w 2020 roku zaburzeniu w zderzeniu z pandemią COVID-19 i wprowadzonymi w związku z tym działaniami epidemiologicznymi. Szczególnie silnie ograniczenia dotknęły tzw. przemysł czasu wolnego, a więc turystykę, kulturę, sport czy rekreację, razem z wszelkimi branżami pokrewnymi (np. transport, gastronomia, siłownie itp.). COVID -19 znacząco wpłynął na stan zdrowia mieszkańców. Znalazło to odzwierciedlenie w nietypowych zmianach trendów zmian wskaźników, np. długość życia, absencja chorobowa, udzielone noclegi itp. Należy przypuszczać, iż odchylenia te mają charakter krótkookresowy i szybko powrócą do zakładanej dynamiki po wygaśnięciu epidemii. Warto też zwrócić uwagę, że analiza trendów w większości zaproponowanych w Strategii wskaźników powinna być analizowana w szerszym horyzoncie czasowym.

Tabela 17. Wskaźniki realizacji celu głównego i celów szczegółowych SRWM2030

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość bieżąca ²³	Trend bieżący	Trend oczekiwany w perspektywie 2030 roku	Źródło danych
Cel główny							
1.	Produkt krajowy brutto ogółem	mln zł	148 103 (2016)	186 170 (2019)	↗	↗	GUS
2.	Zróżnicowanie poziomu rozwoju gmin w Małopolsce na podstawie wskaźnika syntetycznego ²⁴	jedn.	2,18 (2019)	2,06 (2020)	↘	↘	Opracowanie własne UMWM m.in. na podstawie danych GUS, OKE, PKW
Małopolskie							
3.	Zagrożenie ubóstwem relatywnym	%	22,2 (2018)	20,9 (2019)	↘	↘	GUS
4.	Przeciętne trwanie życia	lata	79,0 (2019)	77,7 (2020)	↘	↗	GUS
5.	Średnia liczba dni absencji chorobowej (z tytułu choroby własnej) na 1 pracującego	dni	13,1 (2019)	14,57 (2020)	↗	↘	ZUS, GUS
6.	Zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców	osoby	30 931 (2018)	9 548 (2020)	↘	↗	GUS

²³ Najbardziej aktualne dane, dostępne w okresie sporządzania raportu

²⁴ Wskaźnik syntetyczny został opracowany na podstawie 15 cech określających problemy w wymiarze społecznym, gospodarczym i środowiskowym (szczegółowy katalog wskaźników został wskazany w części II: Strategia, Obszar V: Rozwój zrównoważony terytorialnie – Terytorialne uwarunkowanie Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” (mapa 5). Zróżnicowanie poziomu rozwoju gmin zostało przedstawione jako różnica pomiędzy najwyższą i najniższą wartością wskaźnika syntetycznego dla danej jednostki.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość bieżąca ²³	Trend bieżący	Trend oczekiwany w perspektywie 2030 roku	Źródło danych
7.	Odsetek osób w wieku 25-64 lata uczących się i doksztalających się w ludności ogółem w tej samej grupie wiekowej (w okresie 4 tygodni przed badaniem)	%	5,4 (2019)	4,8 (2020)	↘	↗	GUS
8.	Odsetek biernych zawodowo z powodu obowiązków rodzinnych i związanych z prowadzeniem domu	%	14,8 (2019)	15,0 (2020)	↗	↘	GUS
9.	Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata	%	72,9 (2019)	73,6 (2020)	↗	↗	GUS
Gospodarka							
10.	Miejsce w Regionalnej Tablicy Wyników Innowacji	pozycja	155. (2019)	170. (2021)	↘	↗	<i>Regional Innovation Scoreboard – RIS</i> www.ec.europa.eu
11.	Nakłady na działalność innowacyjną	mld zł	3,77 (2018)	4,65 (2020)	↗	↗	GUS
12.	Nakłady wewnętrzne na B+R (GERD)	mld zł	3,69 (2018)	4,56 (2020)	↗	↗	GUS
13.	Wartość inwestycji w regionie w ramach Polskiej Strefy Inwestycji	mld zł	2,47 (2019)	2,55 (2021)	↗	↗	KPT
14.	Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON: a) na 1 tys. mieszkańców b) w tym na obszarach wiejskich	szt.	a) 115 (2018)	a) 125 (2020)	↗	↗	GUS
		szt.	b) 82 (2018)	b) 91 (2020)			
15.	Ekologiczne gospodarstwa rolne z certyfikatem – udział powierzchni użytków rolnych w użytkach rolnych ogółem	%	1,34 (2018)	1,27 (2020)	↘	↗	GUS

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość bieżąca ²³	Trend bieżący	Trend oczekiwany w perspektywie 2030 roku	Źródło danych
16.	Udzielone noclegi ogółem na 10 tys. ludności	nocleg	43 630 (2019)	20 041 (2020)	↘	↗	GUS
17.	Liczba pasażerów przewiezionych kolejami regionalnymi	mln osób	11,3 (2018)	7,82 (2020)	↘	↗	UMWM, POLREGIO
18.	Długość nowo wybudowanych odcinków autostrad i dróg ekspresowych	km	4,5 (2017)	26,1 (2017-2021)	↗	↗	GDDKiA
19.	Odsetek dróg w stanie dobrym: a) krajowych b) wojewódzkich	%	a) 51,6 b) 55 (2017)	a) 44,7 b) 56 (2021)	↘	↗	GDDKiA, ZDW
20.	Odsetek mieszkańców wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną	%	37,8 (2018)	47,8 (2021)	↗	↗	GUS
21.	Odsetek firm w Małopolsce a) składających zamówienia przez Internet b) otrzymujących zamówienia przez Internet	%	a) 35,1 b) 15,6 (2017)	a) 35,1 (2017) b) 17,9 (2020)	↗	↗	GUS
22.	Nakłady na recykling i wykorzystanie odpadów	mln zł	24,7 (średnia z lat 2015–2017)	4,5 (średnia z lat 2018-2020)	↘	↗	GUS
Klimat i środowisko							
23.	a) średnioroczne stężenie pyłów zawieszonych PM 2,5: – Kraków – Nowy Sącz – Tarnów – Trzebinia b) emisja CO ₂ z zakładów szczególnie uciążliwych	a) µg/m ³ b) tys. Mg/rok	a) PM 2,5: – Kraków: 29 – Nowy Sącz: 31 – Tarnów: 25 – Trzebinia: 24 (2018) b) 10 484 (2018)	a) PM 2,5: – Kraków: 21 – Nowy Sącz: 27 – Tarnów: 20 – Trzebinia: 18 (2020) b) 6 937 (2020)	↘	↘	1. WIOŚ 2. GUS
24.	Powierzchnia lasów	ha	435 tys. (2018)	434 tys. (2020)	↘	↗	GUS
25.	Powierzchnia terenów zieleni publicznej	ha	3 958 (2018)	4 114 (2020)	↗	↗	GUS
26.	Odsetek selektywnie zebranych odpadów	%	32,5 (2018)	39,8 (2020)	↗	↗	GUS

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość bieżąca ²³	Trend bieżący	Trend oczekiwany w perspektywie 2030 roku	Źródło danych
	komunalnych w stosunku do ogółu zebranych						
27.	Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, w tym na terenach wiejskich	%	wodociągi: 81,7 wieś: 68,9 kanalizacja: 63,3 wieś: 39,8 (2018)	wodociągi: 81,9 wieś: 69,1 kanalizacja: 64,6 wieś: 42,0 (2020)	↗	↗	GUS
28.	Odsetek jednolitych części wód powierzchniowych w dobrym stanie	%	1,7 (2018)	bd	-	↗	WIOŚ
29.	Udział energii odnawialnej w całkowitej produkcji energii elektrycznej	%	7,0 (2018)	14,6 (2020)	↗	↗	GUS
Zarządzanie strategiczne rozwojem							
30.	Wielkość dochodów własnych samorządów z Małopolski, średniorocznie w ostatnich 3 latach	mln zł	10 051,78 (2017-2019)	11 053,96 (2018-2020)	↗	↗	GUS-BDL
31.	Wydatki majątkowe inwestycyjne samorządów z Małopolski, średniorocznie w ostatnich 3 latach	mln zł	3 582,98 (2017-2019)	4 043,19 (2018-2020)	↗	↗	GUS-BDL
32.	Udział wydatków inwestycyjnych samorządów z Małopolski w wydatkach ogółem	%	16,6 (2019)	15,9 (2020)	↘	↗	GUS-BDL
33.	Wielkość wpływów do małopolskich Organizacji Pożytku Publicznego z tytułu 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, średniorocznie w ostatnich 3 latach	mln zł	43,9 (2016-2018)	51,4% (2018-2020)	↗	↗	Urząd Statystyczny w Krakowie

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka	Wartość bazowa (rok bazowy)	Wartość bieżąca ²³	Trend bieżący	Trend oczekiwany w perspektywie 2030 roku	Źródło danych
34.	Końcowa frekwencja wyborcza w ostatnich wyborach samorządowych (I tura)	%	52,2% (2018)	-	-	↗	PKW
Rozwój zrównoważony terytorialnie							
35.	Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	%	67,7 (2018)	68,4 (2020)	↗	↗	GUS
36.	Wskaźnik urbanizacji (liczony jako udział ludności w miastach w ogóle ludności)	%	48,2 (2018)	48,1 (2020)	↘	→	GUS
37.	Nakłady inwestycyjne w miastach tracących funkcje społeczno-gospodarcze w ramach Polskiej Strefy Inwestycji	mln zł	187,9 (2018)	346 (2021)	↗	↗	KPT
38.	Zróżnicowanie w dochodach własnych gmin na 1 mieszkańca (iloraz najwyższych i najniższych dochodów)	jedn.	7,15 (2018)	5,96 (2020)	↘	↘	GUS

REALIZACJA STRATEGII W RAMACH FUNDUSZY EUROPEJSKICH – WYMIAR TERYTORIALNY

Opracowanie: Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego, Departament Zrównoważonego Rozwoju (obecnie Departament Rozwoju Regionu)

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” została przyjęta Uchwałą Nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 roku. Jest to więc okres stopniowego zamykania perspektywy finansowej 2014-2020, z której finansowane były i są projekty stymulujące rozwój społeczno-gospodarczy województwa i kraju. Programy operacyjne przygotowywane do tej perspektywy miały wspierać nieco odmienne plany działań adekwatne do założeń i celów obowiązujących w okresie uruchomienia Programów. Nie można w związku z tym oczekiwać bezpośredniego odzwierciedlenia Strategii Małopolska 2030 np. w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

Analizą objęto wyłącznie projekty pozostające w realizacji w 2021 roku.

Prezentowane dane obejmują projekty realizowane na terenie województwa małopolskiego w ramach programów operacyjnych współfinansowanych ze środków europejskich, tj. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPO WM), Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (PO IŚ), Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (PO IR), Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (PO PC), Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER), Programu Współpracy Interreg V-A Polska–Słowacja (PL-SK). Programy te finansowane są z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności. Dodatkowo rozdział został uzupełniony o informacje o projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW), w zakresie działań wdrażanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

Tabela 18. Schemat powiązań pomiędzy obszarami określonymi w Strategii Województwa *Małopolska 2030* a programami operacyjnymi

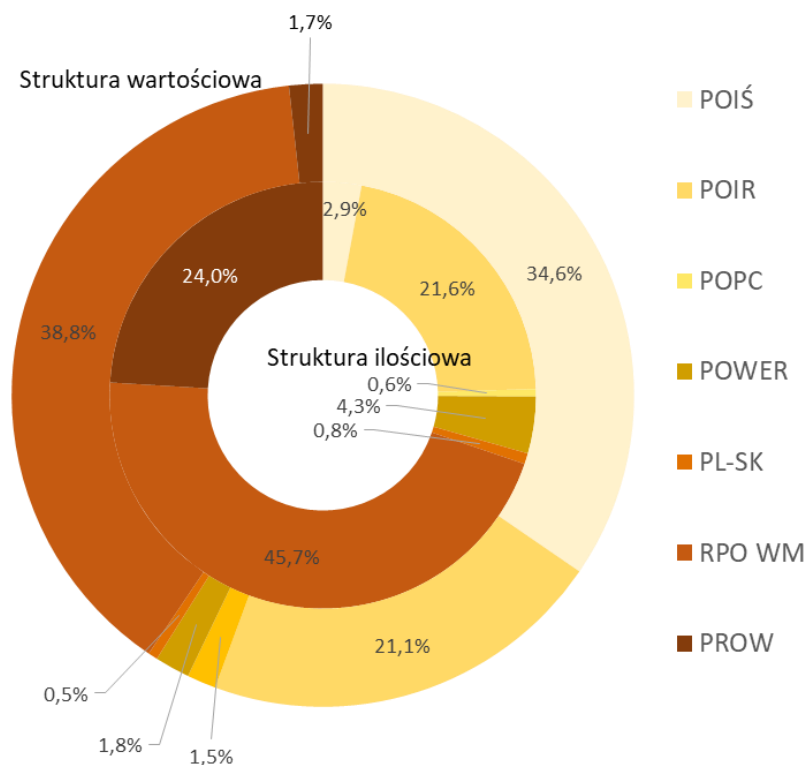
Program Operacyjny	Obszary				
	Małopolskie	Gospodarka	Klimat i środowisko	Zarządzanie strategiczne rozwojem	Rozwój zrównoważony terytorialnie
PO IŚ	X	X	X		
PO IR		X			
PO PC		X			
PO WER	X			X	
PL-SK	X				
RPO WM	X	X	X	X	X
PROW	X	X	X		X

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Poszczególne programy w różnym stopniu przyczyniają się do realizacji Strategii „Małopolska 2030”. Pod względem liczby projektów bezwzględnie dominuje Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego (45,7% liczby projektów) przed Programem Rozwoju Obszarów

Wiejskich (24,0% liczby projektów) i Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój (21,6%). Natomiast pod względem wartości projektów najwięcej środków nadal jest zaangażowanych przez RPO WM (38,8%), lecz nie jest to już przewaga dominująca – na drugim miejscu znajdują się projekty zapisane w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, których wartość stanowi 34,6% całkowitej wartości wszystkich projektów wdrażanych w Małopolsce.

Wykres 6. Struktura ilościowa i wartościowa projektów realizowanych w ramach Strategii *Małopolska 2030* wg programów operacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Do porównania pozostają jeszcze środki unijne, którymi dofinansowane są wszystkie wymienione projekty. Przede wszystkim trzeba wziąć pod uwagę, iż poziom dofinansowania jest zróżnicowany w zależności od rodzaju projektu – proporcjonalnie większy wkład własny trzeba zabezpieczyć w przypadku projektów o charakterze inwestycyjnym (drogi, oczyszczalnie ścieków, wsparcie przedsiębiorców itd.), a mniej do projektów „miękkich” (kursy, integracja społeczna, kultura itd.). Dokładniejsze kryteria zawierają dokumenty programowe, dla potrzeb niniejszego rozdziału wystarczy zauważyć, że najwyższy poziom dofinansowania unijnego (85%) odnotowano w przypadku PO Wiedza Edukacja Rozwój, następnie w Programie Współpracy Polska-Słowacja (84%), Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Małopolskiego – 68%, PO Polska Cyfrowa - 62%, PO inteligentny Rozwój – 56% i PO Infrastruktura i środowisko – 54%.

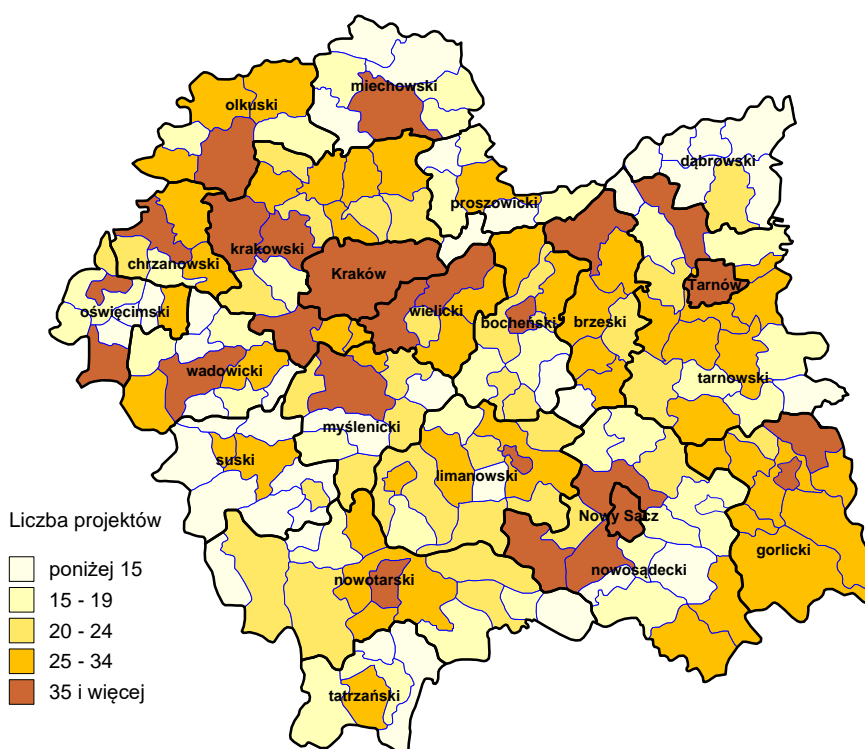
Tabela 19. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE wpisujących się w realizację Strategii *Małopolska 2030* wg programów operacyjnych

Program operacyjny	Liczba projektów	Wartość projektów	Dofinansowanie UE
		w mln zł	
POIS	121	11 032,53	5 927,77
PO IR	896	6 719,86	3 751,43
PO PC	24	481,20	297,78
PO WER	178	580,99	495,17
PL-SK	34	158,00	132,25
RPO WM	1896	12 385,13	8 419,44
PROW	997	555,58	349,35
Razem	4146	31 913,29	19 373,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projekty wpisujące się w Strategię najliczniej występują w centralnej i zachodniej części województwa małopolskiego. Przewagę tę dają głównie projekty powiązane z innowacyjnością, poszerzaniem i unowocześnianiem działalności gospodarczej oraz podobne, wpisujące się w Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego i PO Inteligentny Rozwój.

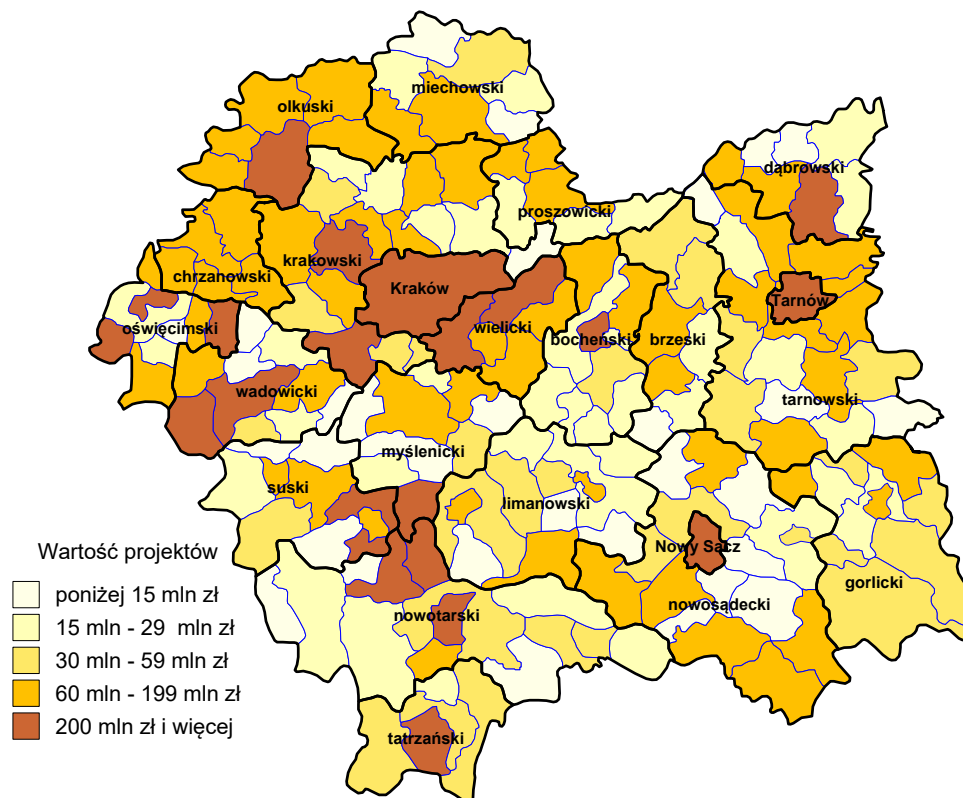
Mapa 11. Liczba projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację Strategii *Małopolska 2030* wg gmin

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM

Największe wartości realizowanych projektów przypadają na Kraków i ościennie tereny, ale wysokie pozycje zajmują również gminy, na terenie których realizowane są projekty o szczególnie dużej wartości. Na ogół są to duże projekty infrastrukturalne, typu drogi (np. droga S7), gazociągi, linie kolejowe, ale także obiekty kubaturowe (np. Małopolskie Centrum Nauki).

Mapa 12. Wartość projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację Strategii *Małopolska 2030* wg gmin

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM

Wszystkie informacje związane z projektami realizowanymi w ramach różnych programów operacyjnych można przypisać do konkretnych obszarów w Strategii „Małopolska 2030”, obrazując skalę działań skierowanych na ich wdrożenie.

Tabela 20. Liczba i wartość projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych UE wpisujących się w realizację obszarów Strategii *Małopolska 2030*

Obszar Strategii	Liczba projektów	Wartość projektów	Dofinansowanie UE
		w mln zł	
Małopolsanie	1 005	4 025,3	3 207,0
Gospodarka	1 696	20 085,7	11 699,8
Klimat i środowisko	403	5 997,8	3 421,0
Zarządzanie strategiczne rozwojem	12	172,4	147,1
Rozwój zrównoważony terytorialnie	1 030	1 632,0	898,3
Razem	4 146	31 913,3	19 373,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projekty współfinansowane ze środków europejskich wymagają zaangażowania również środków własnych beneficjenta, a w przypadku niektórych działań możliwe jest również dofinansowanie z krajowych środków publicznych (np. budżetu państwa). Najłatwiejszym do interpretacji jest wskaźnik poziomu dofinansowania projektu ze środków unijnych, będący stosunkiem wartości dofinansowania europejskiego do wartości ogółem. Średni poziom dofinansowania dla wszystkich omawianych projektów wynosi 60,7%.

REALIZACJA PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH W RAMACH FUNDUSZY EUROPEJSKICH -
WYMIAR TERYTORIALNY

Drugim wskaźnikiem, nieco mniej intuicyjnym, jest koszt pozyskania 1 zł z funduszy europejskich na dofinansowanie projektów. Definiowany jest jako iloraz wartość wkładu krajowego, a więc środków własnych beneficjenta i ewentualnie środków z krajowych funduszy publicznych, do wartości środków pozyskanych z funduszy europejskich. Średnia wartość tego wskaźnika dla analizowanych projektów wyniosła 0,65, tzn. do każdej złotówki otrzymanej z Unii dokładamy 65 groszy z krajowych środków.

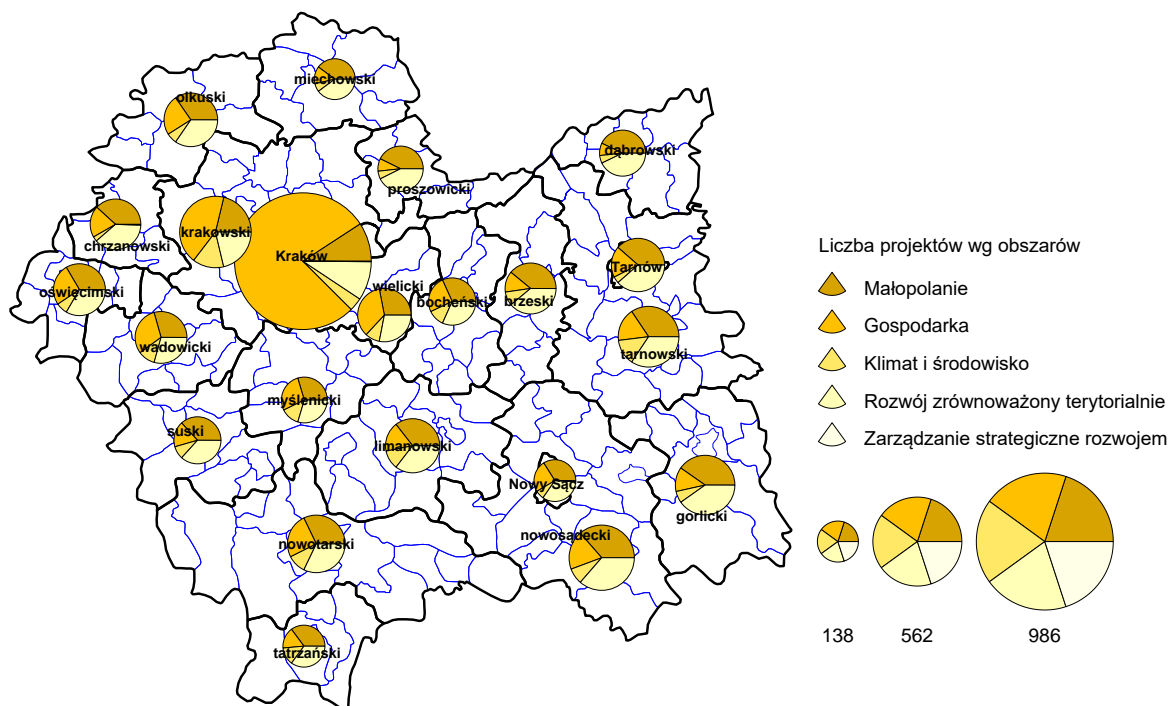
Tabela 21. Wskaźniki opisujące projekty współfinansowane z funduszy europejskich wpisujące się w realizację Strategii *Małopolska 2030* wg programów operacyjnych

Wyszczególnienie	POIŚ	PO IR	PO PC	PO WER	PL-SK	RPO WM	PROW
wskaźnik dofinansowania UE	53,7%	55,8%	61,9%	85,2%	83,7%	68,0%	62,9%
koszt 1 zł z dofinansowania UE	0,86	0,79	0,62	0,17	0,19	0,47	0,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Najwięcej projektów (ok. 22% wszystkich wdrażanych w województwie) przypisanych jest do Krakowa. Wynika to oczywiście z potencjału gospodarczego, ludzkiego i naukowego znajdującego się w tym mieście, pozwalającego efektywnie korzystać z oferty poszczególnych programów operacyjnych. Przyporządkowanie poszczególnych projektów do obszarów Strategii „Małopolska 2030” pozwala na zobrazowanie struktury projektów. W Krakowie dominują projekty zaliczone do obszaru *Gospodarka*, w pozostałych najliczniejsze są projekty wpisujące się w obszar *Małopolskie* lub *Rozwój zrównoważony terytorialnie*.

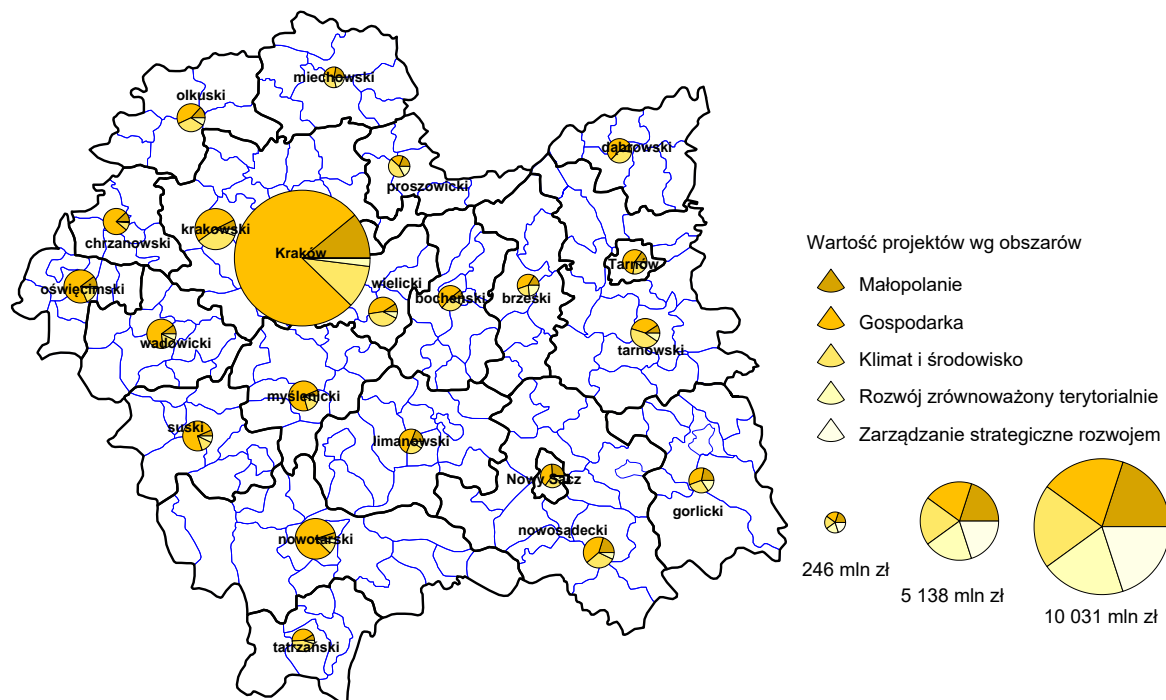
Mapa 13. Liczba projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację Strategii *Małopolska 2030* wg powiatów i obszarów

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM

Jeszcze większe zróżnicowanie pomiędzy powiatami występuje w przypadku porównania wartości realizowanych projektów – w tym przypadku na Kraków przypada niemal 1/3 wartości wszystkich projektów realizowanych w Małopolsce.

Mapa 14. Wartość projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację Strategii *Małopolska 2030* wg powiatów i obszarów

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM

Obszar *Małopolskie*

Do obszaru *Małopolskie* przypisane jest 7 kierunków polityki rozwoju, przy czym jeden, tj. *Sport i rekreacja* nie jest obecnie reprezentowany przez żaden projekt pozostający w trakcie realizacji w roku 2021. W dalszej analizie operować będziemy pozostałymi 6 kierunkami.

Tabela 22. Liczba i wartość projektów pozostających w realizacji w 2021 roku wpisujących się w kierunki polityki rozwoju obszaru *Małopolskie* Strategii

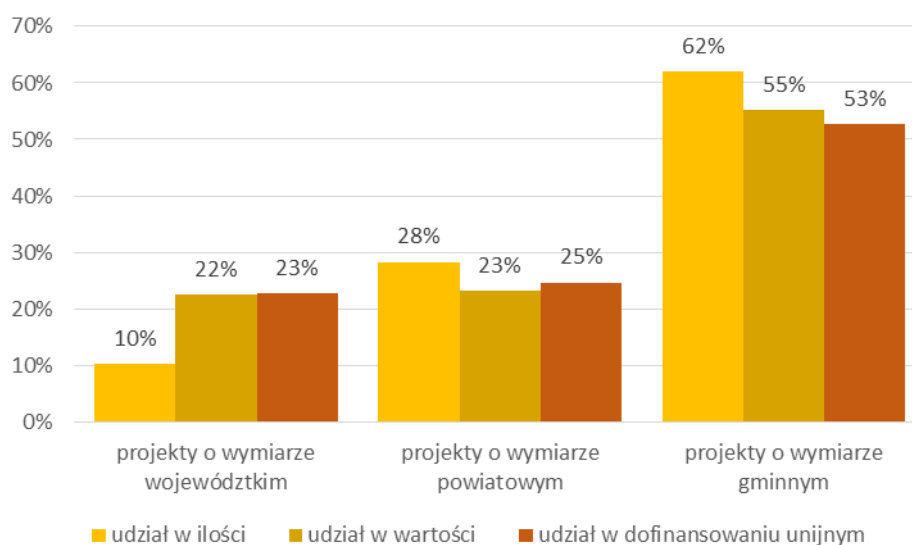
Obszar/kierunki polityki rozwoju	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
		w mln zł	
Małopolskie	1 005	4 025,3	3 207,0
Małopolskie rodziny	353	1 031,9	874,7
Opieka zdrowotna	60	680,9	490,1
Bezpieczeństwo	10	10,2	8,1
Sport i rekreacja	0	0	0
Kultura i dziedzictwo	37	458,6	302,9
Edukacja	313	1 088,2	892,0
Rynek pracy	232	755,5	639,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Średnia wartość projektu z obszaru *Małopolskie* wynosi 4,0 mln zł (dofinansowanie unijne 3,2 mln zł), przy czym przeciętną dla całego obszaru przekraczają projekty realizowane w zakresie kierunków polityki rozwoju: *Kultura i dziedzictwo* – 12,4 mln zł przy dofinansowaniu unijnym w wysokości 8,2 mln zł, oraz *Opieka zdrowotna* – 11,3 mln zł z dofinansowaniem unijnym 8,2 mln zł. Automatycznie udział tych kierunków w wartości dla obszaru jest wyższy niż ich udział w liczbie projektów.

Projekty wpisujące się w realizację obszaru *Małopolskie* realizowane są w różnym nasileniu, ale na terenie wszystkich gmin województwa małopolskiego. Z uwagi na charakter tych projektów, wiele spośród nich ma wymiar powiatowy, tj. możliwy do przypisania wyłącznie do całego powiatu bez wskazywania konkretnych gmin: od 23 projektów w powiecie krakowskim po 95 projektów w powiecie nowosądeckim, lub wojewódzki (możliwy do przypisania tylko do całego województwa, bez podziału na powiaty). Łącznie do gmin udaje się przypisać 600 projektów, przy czym niektóre z nich są realizowane na terenie dwóch lub więcej gmin. Projektów przypisanych do całych powiatów jest 302, a do całego województwa 103. Różnice ilościowe pociągają za sobą również różnice wartościowe, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Udział ilości i wartości projektów realizowanych w ramach obszaru *Małopolskie* wg wymiaru przestrzennego realizacji

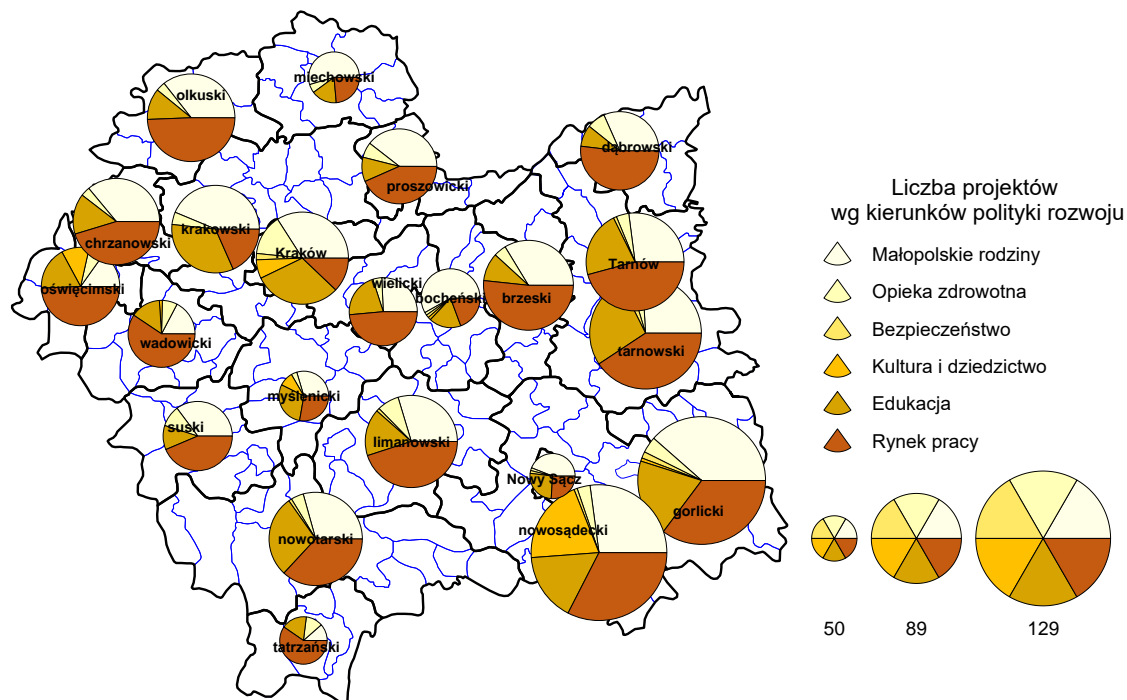

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Zatem prezentując dane w przekrojach terytorialnych mniejszych niż województwo tak naprawdę przedstawiamy informacje dotyczące tylko części projektów.

Pomimo przedstawionych powyżej zastrzeżeń warto zwrócić uwagę na rozkład przestrzenny – bardzo dużo projektów z obszaru *Małopolskie* realizowanych jest w powiatach południowo-wschodniej części województwa, a więc na obszarze szczególnie dotkniętym nagromadzeniem różnych problemów społecznych. Nie bez znaczenia jest również źródło finansowania. Projekty o takim charakterze finansowane są ze środków EFS w ramach Programu PO WER lub RPO WM i cechują się najwyższym poziomem dofinansowania, a co za tym idzie wymagają najmniejszego wkładu własnego.

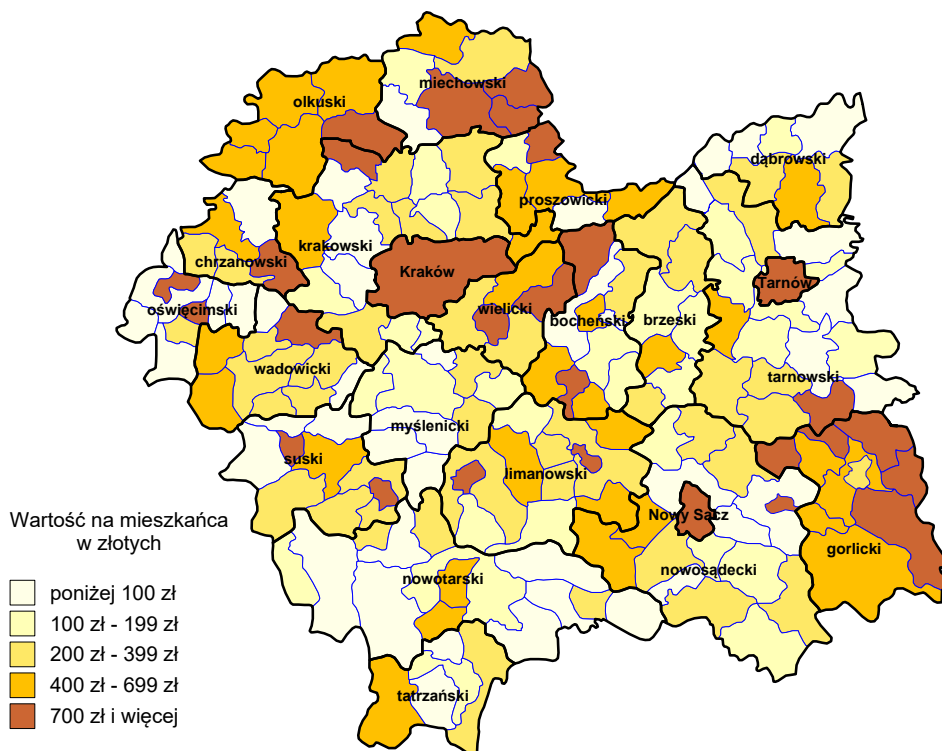
Mapa 15. Liczba projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację kierunków polityki rozwoju obszaru *Małopolanie*

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Natomiast na poziomie gmin zaprezentowane zostaną wartości projektów w przeliczeniu na mieszkańca. Taki wskaźnik pozwoli nieco lepiej ocenić znaczenie działań podejmowanych w ramach obszaru *Małopolanie* dla samych mieszkańców naszego województwa.

Mapa 16. Wartość na mieszkańca projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację obszaru *Małopolanie*

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projekty objęte obszarem *Małopolskie* wdraża 408 podmiotów:

- jednostki samorządowe (wspólnoty samorządowe i samorządowe jednostki organizacyjne wszystkich szczebli) – 152 beneficjentów,
- podmioty systemu oświaty (bez szkół wyższych) – 14 beneficjentów,
- szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze – 10 podmiotów,
- organizacje pozarządowe – 72 podmioty,
- instytucje państwowe – 3 podmioty,
- kościoły i związki wyznaniowe – 9 podmiotów,
- podmioty gospodarcze (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, spółdzielnie, spółki, przedsiębiorstwa państwowe) – 122,
- pozostałe – 26.

Obszar *Małopolskie* finansowany jest głównie za pośrednictwem samorządu, którego projekty pochłaniają 57% wartości wszystkich projektów zaliczonych do tego obszaru. Drugą kategorią podmiotów realizujących przedsięwzięcia są jednostki zaliczone do grupy *pozostałe*, obejmujące m.in. podmioty ochrony zdrowia – przez ich systemy księgowo przepływa 18% środków przeznaczonych na ten obszar. Podmioty gospodarcze, będące trzecią grupą beneficjentów to łącznie 12% wartości projektów, a przez jednostki III sektora przepływa 8% środków finansowych.

Większość podmiotów zaangażowanych w realizację projektów ma swoją siedzibę na terenie Małopolski - 342, a następnie na terenie województw śląskiego – 15, mazowieckiego – 11, wielkopolskiego – 10, podkarpackiego – 8. Z pozostałych województw występują już pojedyncze podmioty.

Obszar *Gospodarka*

Obszar *Gospodarka* jest obszarem o największej liczbie i wartości realizowanych projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Składa się z 6 kierunków polityki rozwoju. Poszczególne kierunki są jednak silnie zróżnicowane między sobą – jednocześnie występują kierunki bardzo licznie reprezentowane przez drobne projekty i kierunki w których jest tylko kilkadziesiąt projektów o bardzo wysokiej wartości.

Tabela 23. Liczba i wartość projektów wpisujących się w kierunki polityki rozwoju obszaru *Gospodarka*

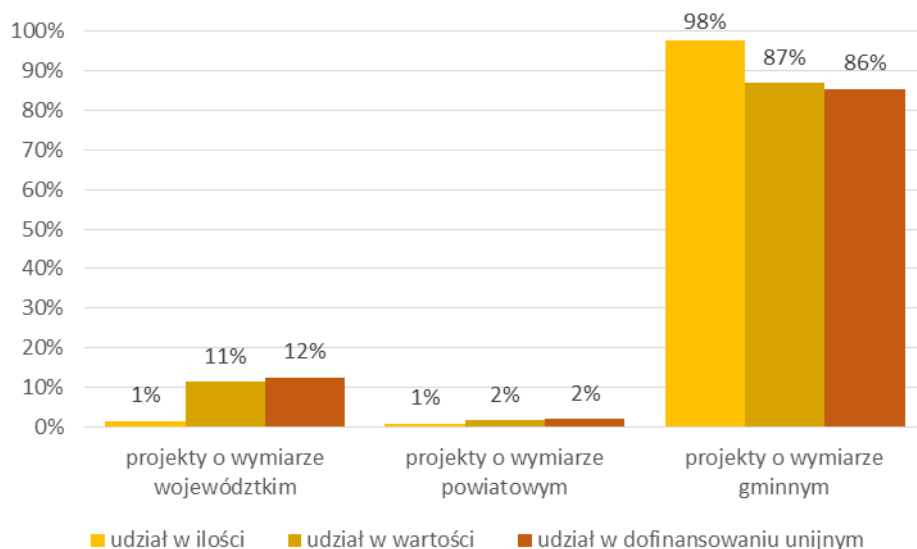
Obszar/kierunki polityki rozwoju	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
		w mln zł	
Gospodarka	1 692	20 085,1	11 699,4
Innowacyjność	959	7 137,1	4 116,6
Konkurencyjność i przedsiębiorczość	447	2 311,7	1 356,4
Turystyka	66	576,5	288,6
Transport	71	8 860,3	5 093,2
Cyfrowa Małopolska	86	1 090,3	774,3
Gospodarka o obiegu zamkniętym	67	109,7	70,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Średnia wartość projektu z obszaru *Gospodarka* wynosi 11,9 mln zł przy dofinansowaniu unijnym w kwocie 6,9 mln zł. Niewątpliwie jest to efektem drogich projektów infrastrukturalnych zaliczonych do kierunku *Transport*, w którym zapisane jest jedynie 70 projektów, lecz przeciętna wartość jednego wynosi 126,6 mln zł, przy dofinansowaniu unijnym w kwocie 72,8 mln zł. Warto też zwrócić uwagę na kierunek *Innowacyjność*, w którym średnia wartość projektu nie jest może rekordowa – 7,4 mln zł przy dofinansowaniu unijnym w kwocie 4,3, ale imponująca jest liczba projektów.

Projekty z obszaru *Gospodarka* można niemal w komplecie przyporządkować do określonych gmin. Jedynie 2% spośród nich ma wymiar powiatowy lub wojewódzki, chociaż w przypadku zaangażowania finansowego udział projektów realizowanych na terenie całego województwa lub jego znacznej części jest dużo wyższy.

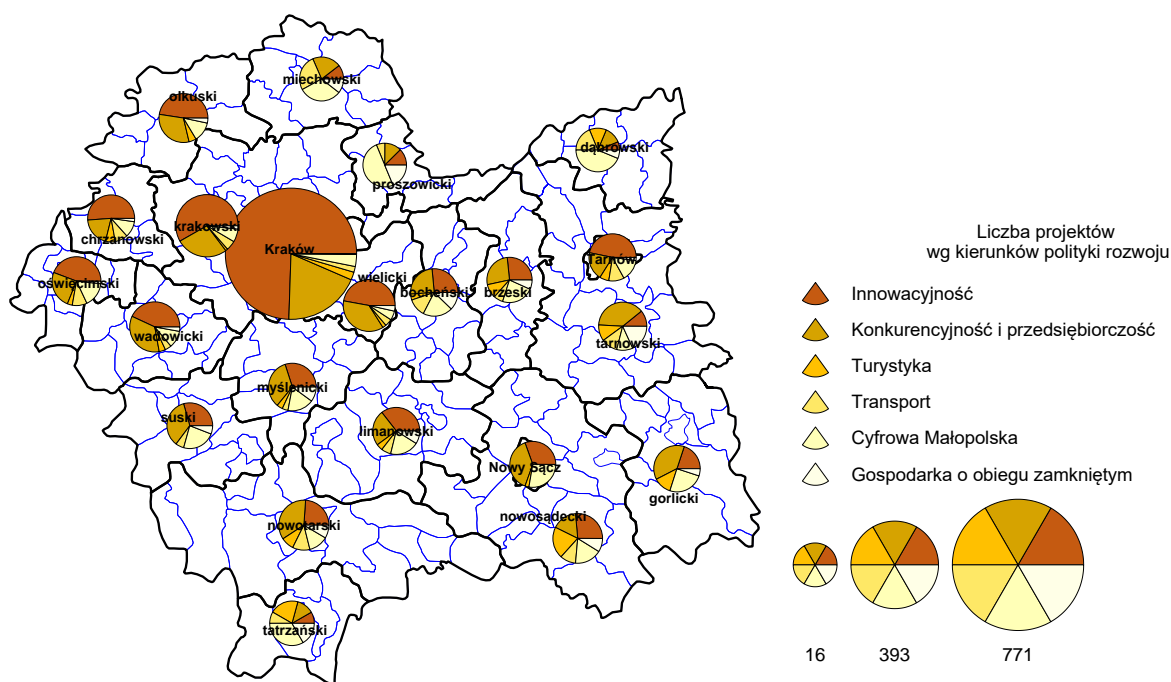
Wykres 8. Udział ilości i wartości projektów realizowanych w ramach obszaru *Gospodarka* wg wymiaru przestrzennego realizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

W ujęciu przestrzennym największa koncentracja projektów z obszaru *Gospodarka* znajduje się w Krakowie – ponad 45% ogółu. Niewątpliwie taka popularność jest efektem ulokowania na tym terenie licznych uczelni, jednostek badawczych i innowacyjnych przedsiębiorstw.

Mapa 17. Liczba projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację kierunków polityki rozwoju obszaru *Gospodarka*

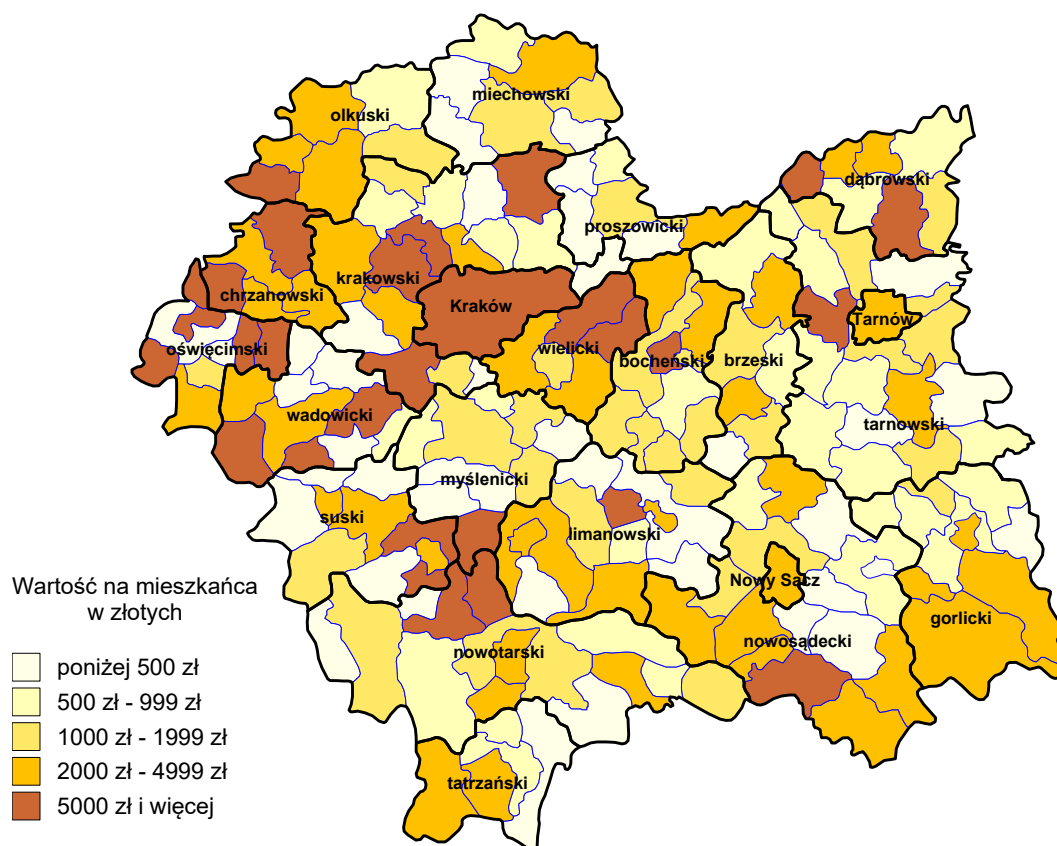

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Żaden projekt z obszaru *Gospodarka* nie był w 2021 roku realizowany na terenie 3 gmin: Radziemice, Gołczy i Lipinek.

Natomiast wartość w przeliczeniu na mieszkańca osiąga w niektórych gminach bardzo duże wartości. Dotyczy to zwłaszcza przypadków realizacji dużych inwestycji w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Dobrym przykładem jest droga S7, dzięki której wartość projektów na mieszkańca np. w gminie Lubień przekroczyła 62 tys. zł.

Mapa 18. Wartość na mieszkańca projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację obszaru *Gospodarka*

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projekty wpisujące się w obszar *Gospodarka* realizuje na terenie Małopolski 1175 podmiotów, w tym 982 podmioty gospodarcze, 117 jednostek samorządowych, 31 podmiotów z sektora instytucji pozarządowych, 29 szkół wyższych i jednostek naukowo-badawczych, 12 instytucji państwowych i 4 jednostki kościołów i związków wyznaniowych. Największe środki w ujęciu całego obszaru angażują oczywiście podmioty gospodarcze, których wkład wraz z dofinansowaniem unijnym wyniósł 61% całości kosztów przeznaczonych na realizację zadań z obszaru *Gospodarka*. Na drugim miejscu, ale ze znacznie mniejszym udziałem, bo 15%, znajdują się instytucje państwowe (np. Wojewoda Małopolski, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej i in.).

Spośród wszystkich podmiotów działających w obszarze *Gospodarka* 1048 ma siedzibę na terenie Małopolski, 56 na terenie Mazowsza, 25 na Śląsku, 9 na Pomorzu. Pozostałe województwa reprezentowane są przez mniejszą liczbę beneficjentów.

Obszar *Klimat i środowisko*

Na obszar *Klimat i środowisko* składają się 4 kierunki polityki rozwoju, wszystkie realizowane przez projekty współfinansowane ze środków unijnych. Liczba projektów i suma zaangażowanych w ich wdrożenie środków jest jednak mocno zróżnicowana pomiędzy kierunkami.

Tabela 24. Liczba i wartość projektów wpisujących się w kierunki polityki rozwoju obszaru *Klimat i środowisko*

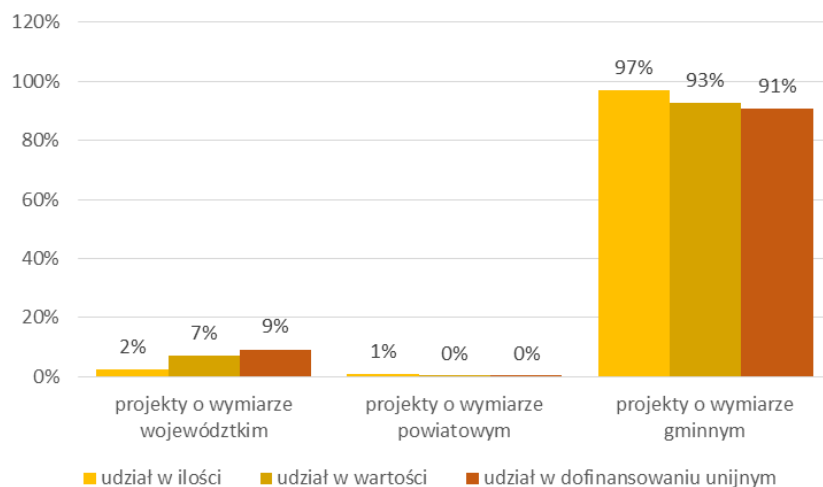
Obszar/kierunki polityki rozwoju	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
		w mln zł	
Klimat i środowisko	403	5 997,8	3 421,0
Ograniczanie zmian klimatycznych	220	3 894,1	2 199,3
Gospodarowanie wodą	160	1 976,5	1 125,4
Bioróżnorodność i krajobraz	7	58,3	43,0
Edukacja ekologiczna	16	69,0	53,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Przeciętna wartość jednego projektu z obszaru *Klimat i środowisko* wynosi 14,9 mln zł przy dofinansowaniu unijnym w kwocie 8,5 mln zł. Jest to najwyższa wartość wśród wszystkich obszarów zdefiniowanych w Strategii *Małopolska 2030*. Górne wartości przyjmują projekty wpisujące się w kierunek polityki rozwoju *Ograniczanie zmian klimatycznych*, w których przeciętna wartość jednego projektu kształtuje się na poziomie 17,7 mln zł, z czego 10,0 mln zł pochodzi z funduszy europejskich. W ramach tego kierunku wykonywane są działania związane z przebudową sieci ciepłowniczych, termomodernizacją, gazyfikacją itp. Nieco poniżej średniej dla całego obszaru notowane są wartości przypisane do kierunku *Gospodarowanie wodą*, gdzie średnia wynosi 12,4 mln zł przy wsparciu z funduszy UE w kwocie 7,0 mln zł. Do tego kierunku przypisane są projekty związane z budową kanalizacji, oczyszczalni, ale również działania mające na celu zabezpieczenie terenów przed ewentualnymi skutkami klęsk żywiołowych związanych z gospodarką wodną (powodzie, podtopienia, podmycia, osuwiska itd.). Kierunek *Bioróżnorodność i krajobraz* reprezentowany jest przez jedynie 7 projektów, dla których średnia wartość wynosi 8,3 mln zł, w tym 6,1 mln zł środków unijnych, a na *Edukację ekologiczną* wydane zostało średnio 4,3 mln zł z dofinansowaniem UE w wysokości 3,3 mln zł na jeden projekt.

Projekty z obszaru *Klimat i środowisko* można niemal w komplecie przyporządkować do określonej gminy, stąd jedynie 9 spośród nich ma wymiar wojewódzki a 3 wymiar powiatowy.

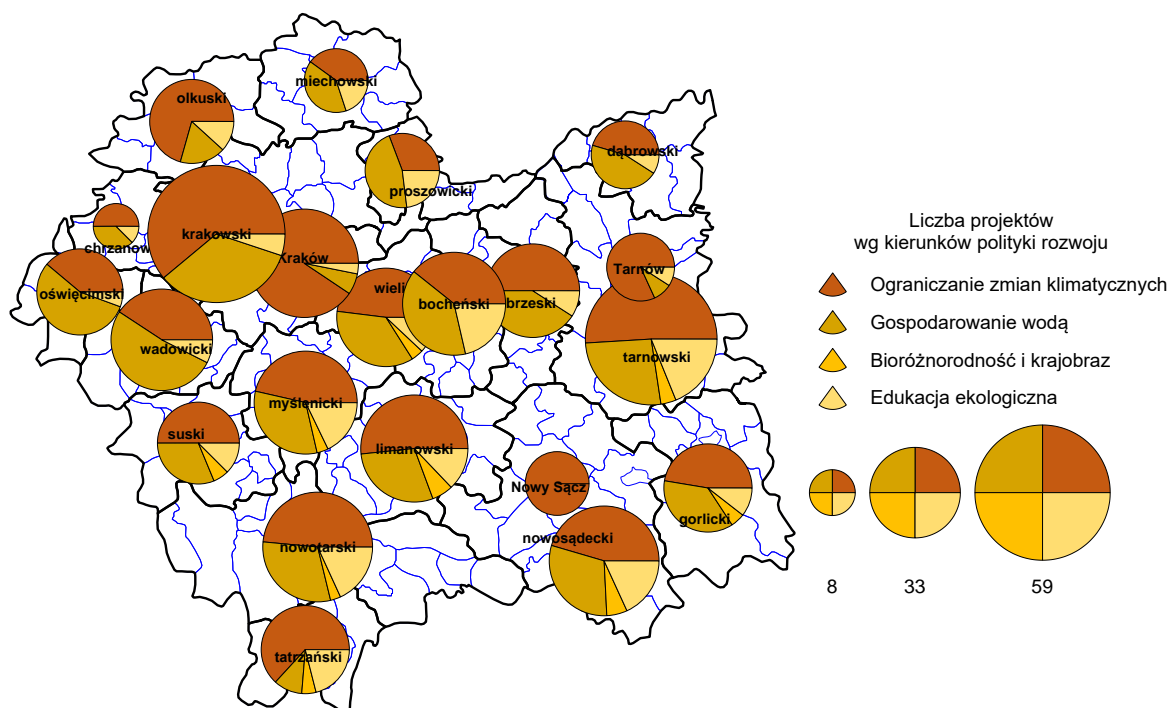
Wykres 9. Udział ilości i wartości projektów realizowanych w ramach obszaru *Klimat i środowisko* wg wymiaru przestrzennego realizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projekty z zakresu uwzględnionego w obszarze *Klimat i środowisko* nie były w 2021 roku realizowane na terenie 4 gmin: Łososiny Dolnej, Nawojowej, Spytkowic (pow. nowotarski) i Wieprza. Natomiast najwięcej projektów wdrażanych było w Krakowie - 31, w Zakopanem - 12, Nowym Sączu - 10 i Skawinie - 9.

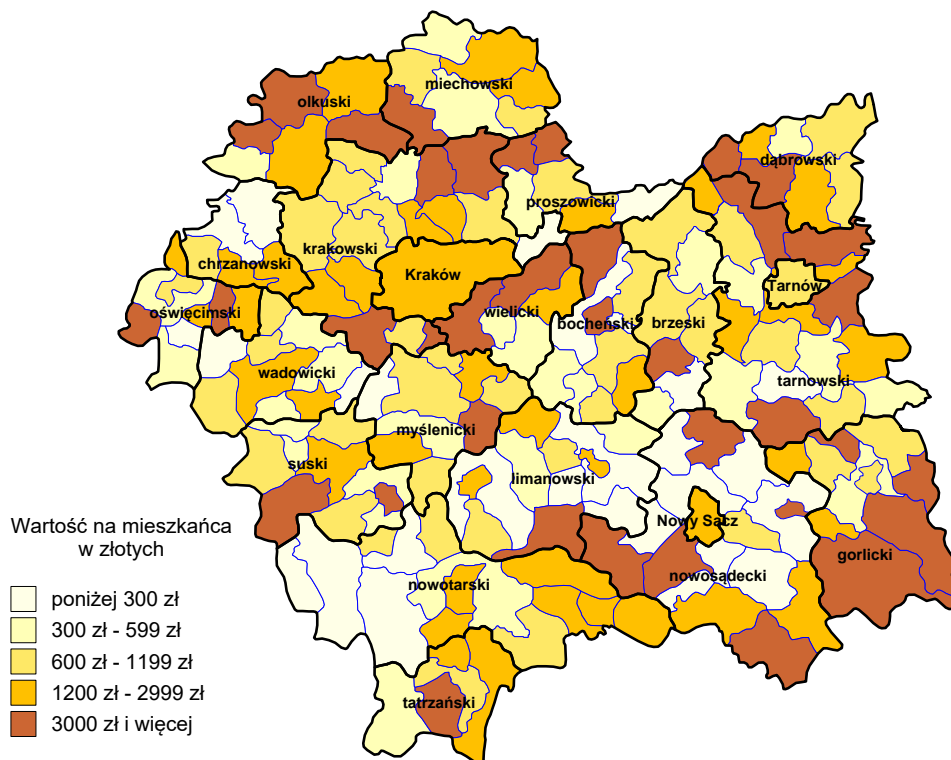
Mapa 19. Liczba projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację kierunków polityki rozwoju obszaru *Klimat i środowisko*

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM

Maksymalne wartości w przeliczeniu na mieszkańca osiągnięto w niewielkich gminach: Gręboszów, Radziemice, Pałecznicza, Gołcza, w których kwota przekroczyła 10 tys. zł per capita, wypracowana głównie za pomocą projektu POiŚ *Gazociąg Pogórska Wola-Tworzeń* realizowanego m.in. na terenie tych gmin.

Mapa 20. Wartość na mieszkańca projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację obszaru *Klimat i środowisko*

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projekty wpisujące się w obszar *Klimat i środowisko* wdrażają na terenie województwa małopolskiego jednostki samorządowe, podmioty gospodarcze, instytucje państwowe, szkoły wyższych i jednostki naukowo-badawcze, organizacje pozarządowe. Beneficjenci funduszy europejskich realizujący projekty wpisujące się w obszar *Klimat i środowisko* mają głównie siedzibę w Małopolsce oraz w województwie mazowieckim. Pojedyncze podmioty mają siedzibę na Śląsku i w Podkarpaciu.

Obszar Zarządzanie strategiczne rozwojem

Do obszaru *Zarządzanie strategiczne rozwojem* wpisuje się 12 projektów współfinansowanych ze środków europejskich, reprezentując 2 spośród 3 kierunków polityki rozwoju składających się na ten obszar. Kierunek *Promocja Małopolski* nie jest reprezentowany przez żaden projekt dedykowany w całości działaniom tego typu, aczkolwiek formą promowania Małopolski są również działania finansowane w ramach środków Pomocy Technicznej RPO WM.

Tabela 25. Liczba i wartość projektów wpisujących się w kierunki polityki rozwoju obszaru *Zarządzanie strategiczne rozwojem*

Obszar/kierunki polityki rozwoju	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
		w mln zł	
Zarządzanie strategiczne rozwojem	12	172,4	147,1
System zarządzania strategicznego rozwojem	9	166,0	141,1
Współpraca i partnerstwo	3	6,4	6,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Ponad 90% wartości środków wykazanych w tym obszarze pochodzi z Pomocy Technicznej RPO WM. Działania związane z wdrażaniem projektów Pomocy Technicznej są znacznie szersze, niż tylko obsługa

programu, np. z projektu PT RPO WM finansowana jest działalność Małopolskiego Obserwatorium Rozwoju Regionalnego.

Tylko dwa projekty z 12 dają się przyporządkować do konkretnych gmin, pozostałe mają zasięg wojewódzki. Projekty wdraża 9 projektodawców, w tym Województwo Małopolskie i wojewódzkie jednostki organizacyjne: Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości i Wojewódzki Urząd Pracy.

Obszar *Rozwój zrównoważony terytorialnie*

Obszar *Rozwój zrównoważony terytorialnie* łączy w sobie 4 kierunki polityki rozwoju odpowiadające za rozwój miast, rozwój obszarów wiejskich, wzajemną spójność i ład przestrzenny. Oprócz projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych, do obszaru tego zaliczają się również środki pochodzące z Europejskiego Funduszu na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w tym na prowadzone cały czas prace przy scalaniu gruntów. Obecnie realizowane projekty mają wartość ponad 1 632,0 mln zł, przy wsparciu ponad 898,3 mln zł, z czego ponad 45% przypada na rozwój obszarów wiejskich.

Tabela 26. Liczba i wartość projektów wpisujących się w kierunki polityki rozwoju obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie*

Obszar/kierunki polityki rozwoju	Liczba projektów	Wartość	Dofinansowanie UE
		w mln zł	
Rozwój zrównoważony terytorialnie	1 030	1 632,0	898,3
Ład przestrzenny	13	132,2	49,5
Wsparcie miast	40	599,1	259,4
Rozwój obszarów wiejskich	976	744,5	456,5
Spójność wewnątrzregionalna i dostępność	1	156,3	132,9

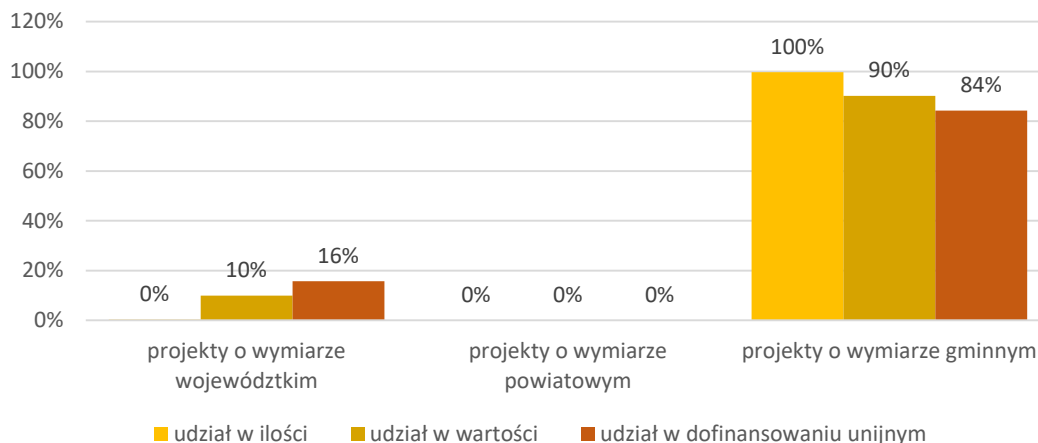
Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM

Uwagę przykuwa pojedynczy projekt wpisany do kierunku *Spójność wewnątrzregionalna i dostępność*. Jest to Zintegrowany projekt wsparcia instrumentów finansowych w Małopolsce w zakresie funduszu rewitalizacji i odnowy Małopolski, prowadzony przez Bank Gospodarstwa Krajowego, czyli jest to raczej instrument do finansowania projektów związanych z rewitalizacją niż projekt indywidualny.

Pomijając ten pojedynczy przypadek średnia wartość projektów mieściła się w przedziale od 0,8 mln zł przy dofinansowaniu unijnym w kwocie 0,5 mln zł w przypadku przedsięwzięć wpisujących się w kierunek polityki rozwoju *Rozwój obszarów wiejskich*, po 15,0 mln zł dofinansowanych kwotą 6,5 mln zł ze źródeł europejskich w przypadku kierunku *Wsparcie miast*.

Projekty z obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie* niemal wszystkie dają się przypisać do konkretnych gmin, nie ma ani jednego projektu obejmującego cały powiat, natomiast poziom wojewódzki reprezentują jedynie dwa projekty (w tym sygnalizowany wcześniej projekt z kierunku *Spójność wewnątrzregionalna i dostępność*).

Wykres 10. Udział ilości i wartości projektów realizowanych w ramach obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie* wg wymiaru przestrzennej realizacji

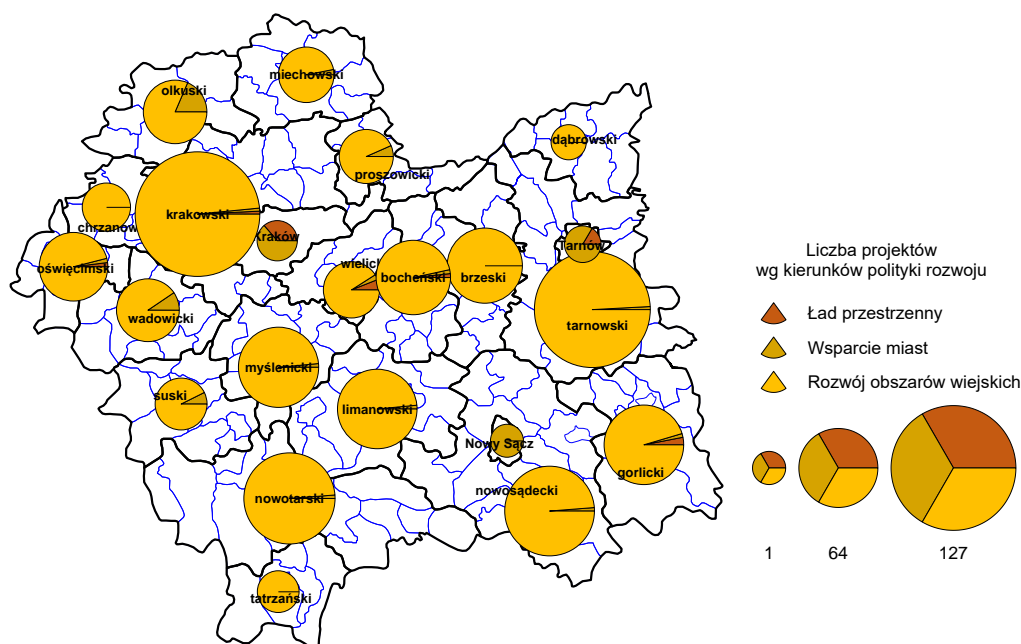

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projektów związanych z omawianym obszarem nie odnotowano jedynie na obszarze 5 gmin: Zakopane, Rytró, Gręboszów, Bolesław (pow. dąbrowski) i Mędrzechów. Z drugiej strony ilościowo liderami są: Myślenice – 26 projektów, Kęty - 21 projektów, Szczurowa - 18 projektów, Skawina – 17 projektów, Pleśna i Żabno – po 16 projektów. Pod względem wartości kolejność gmin jest nieco inna. Wprawdzie na czele jest Kraków (192,2 mln zł z dofinansowaniem unijnym 68,6 mln zł), ale drugie miejsce zajmują Myślenice (57,5 mln zł z dofinansowaniem europejskim w kwocie 38,1 mln zł), następnie Tarnów (53,0 mln zł, w tym 23,3 mln zł z UE), Nowy Sącz (49,2 mln zł wsparte kwotą 21,9 mln zł z funduszy europejskich), Andrychów (42,2 mln zł w tym 21,9 mln zł z UE), Biecz (40,8 mln zł ze wsparciem 21,9 mln zł z funduszy UE).

Znaczenie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dla obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie* widoczne jest zwłaszcza w strukturze ilościowej projektów wg jednostek administracyjnych, gdzie – poza miastami na prawach powiatu – kierunek *Rozwój obszarów wiejskich* jest dominujący.

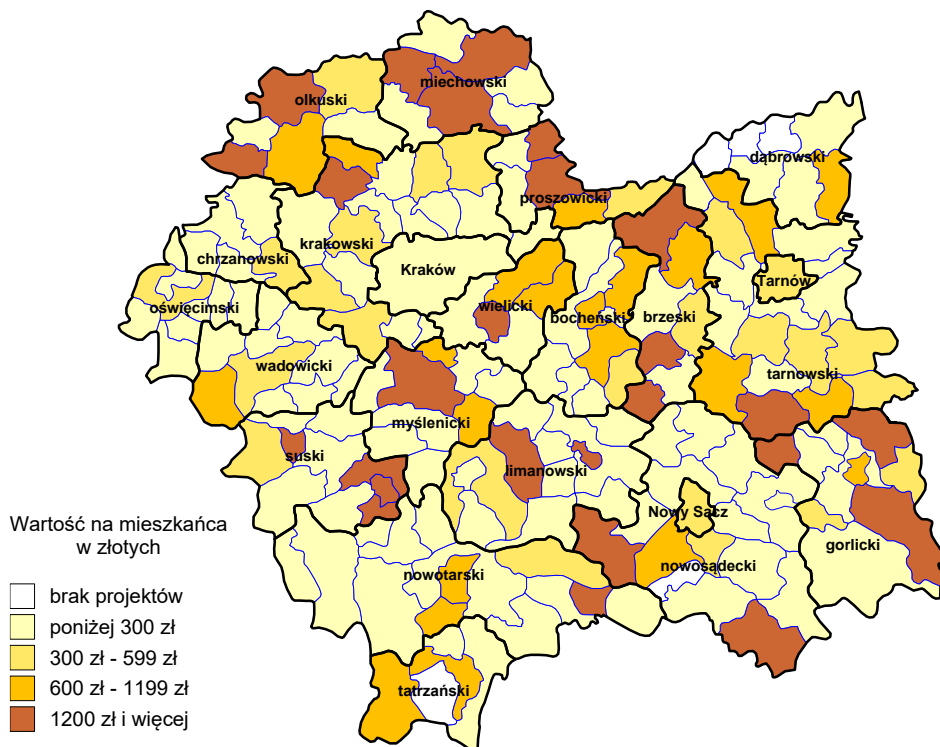
Mapa 21. Liczba projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację kierunków polityki rozwoju obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie*

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Najwyższe wartości na mieszkańca projektów z obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie* odnotowano w gminach: Pałecznicza 5524 zł (dofinansowanie UE w wysokości 2655 zł), gmina miejska Jordanów 5031 zł (dofinansowanie UE 3744 zł), Szczurowa 3081 zł (dofinansowanie UE 2471 zł).

Mapa 22. Wartość na mieszkańca projektów współfinansowanych ze środków unijnych wpisujących się w realizację obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie*

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy SL2014 i danych Dep. FE UMWM.

Projekty z obszaru *Rozwój zrównoważony terytorialnie* wdrażają beneficjenci reprezentujący niemal wszystkie formy prawne. Największą grupę stanowią projekty realizowane przez podmioty gospodarcze, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zwłaszcza na terenach wiejskich, jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne, Kościół Katolicki, stowarzyszenia (np. ochotnicze straże pożarne, ludowe zespoły sportowe).

WDRAŻANIE REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO NA LATA 2014-2020 w 2021 R.

Opracowanie: *Departament Zarządzania Programami Operacyjnymi (obecnie Departament Monitorowania Wdrażania FE)*

Realizacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020) oparta jest o analizę strategiczną wyzwań, potrzeb oraz potencjałów rozwojowych regionu w poszczególnych obszarach, zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego oraz zapisami programów strategicznych. Wspierane obszary są wynikiem planów inwestycyjnych w regionie (określanych m.in. za pośrednictwem naboru do Banku Projektów Regionalnych) oraz związane są z procesem identyfikacji przedsięwzięć planowanych do wsparcia w ramach programu. Od 2015 roku konsekwentnie w ramach RPO WM 2014-2020 realizowane są wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia. Rok 2021 był rokiem, w którym Małopolska w dalszym ciągu borykała się ze skutkami pandemii COVID-19, pomimo to realizacja projektów unijnych nie jest zagrożona.

W roku 2021 do Małopolski trafiły dodatkowe środki w ramach unijnego instrumentu REACT-UE, jest to jeden z elementów tzw. Europejskiego Planu Odbudowy, czyli dodatkowego wsparcia ukierunkowanego na walkę z kryzysem w Europie oraz naprawę gospodarki dotkniętej skutkami COVID-19.

Dodatkowe środki zasilą działania realizowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (RPO WM) i skierowane zostaną na ochronę zdrowia i do małopolskich przedsiębiorców. Dzięki dodatkowym środkom zwiększyła się alokacja UE w programie, do wartości 2,9 mld EUR (13,4 mld zł).

Jednocześnie kontynuowane były działania związane z realizacją Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej (MTA). Szczegółowe informacje o realizacji działań zawarte są w rozdziale Realizacja Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej.

W 2021 r. w ramach RPO WM przeprowadzono 7 naborów pozakonkursowych o wartości alokacji 155,6 mln zł (prawie 1% alokacji RPO WM).

Ponadto w 2021 r. ogłoszono 10 naborów na kwotę 100,2 mln zł, co stanowiło prawie 1% alokacji RPO WM. W ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) ogłoszono 5 konkursów na kwotę 55,1 mln zł, zaś w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) ogłoszono 5 konkursów o budżecie 45,1 mln zł.

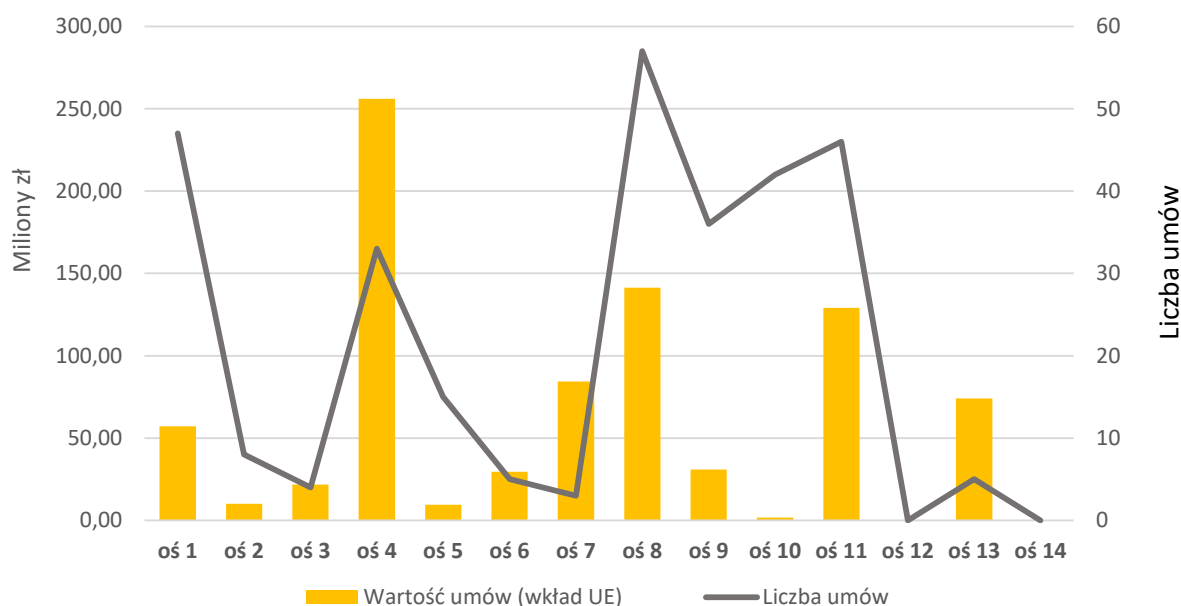
Dodatkowo w 2021 r. ogłoszone zostały 2 tzw. konkursy nadzwyczajne skierowane dla projektów pozakonkursowych związanych z łagodzeniem skutków pandemii COVID-19 o wartości 41,5 mln zł. Były to nabory w ramach EFS i stanowiły ok. 1% alokacji na EFS.

W 2021 r. zatwierdzono 204 wnioski o dofinansowanie na łączną kwotę 496,6 mln zł, co stanowiło 2,6% alokacji RPO WM.

Podpisanych zostało 301 umów o wartości dofinansowania UE – 845,5 mln zł, co stanowiło 6,3% alokacji RPO WM, w tym:

- EFRR – 161 umów o wartości dofinansowania UE – 597,6 mln zł (6,2% alokacji EFRR),
- EFS – 140 umów o wartości dofinansowania UE – 247,9 mln zł (6,7% alokacji EFS).

Liczbę oraz wartość umów zawartych w 2021 r. w ramach poszczególnych osi priorytetowych RPO WM przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 11. Liczba oraz wartość umów zawartych w 2021 r w ramach RPO WM.

Źródło: opracowanie własne UMWM.

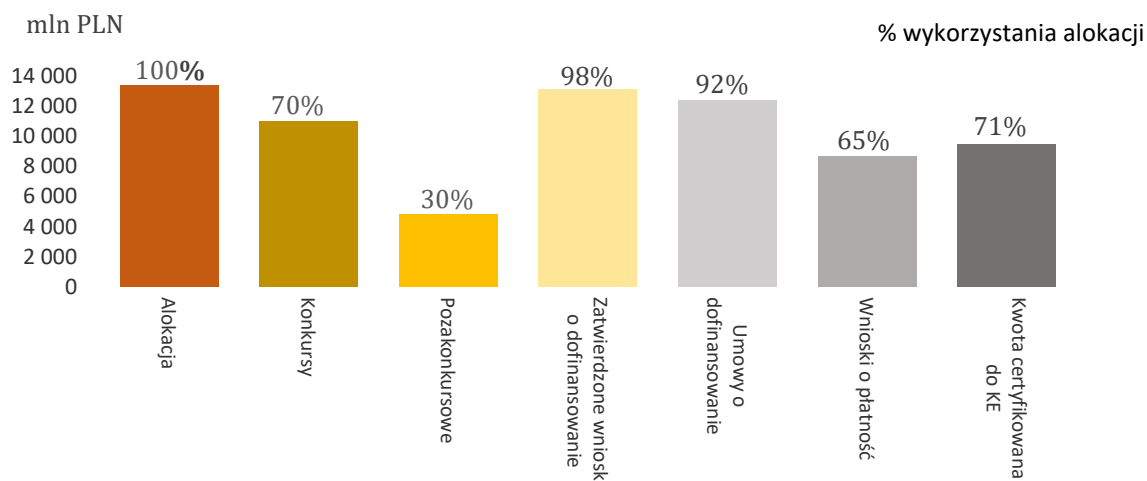
W 2021 r. zatwierdzono 5 408 wniosków o płatność o wartości dofinansowania UE 2,1 mld zł, co stanowiło 15,6% alokacji RPO WM.

Tylko w 2021 r. certyfikowano do KE wnioski o wartości wkładu UE 2,5 mld zł (549,7 mln EUR), co stanowiło prawie 18,9% alokacji RPO WM, w tym:

- EFRR – 1,9 mld zł (413,9 mln EUR), co stanowiło 19,7% alokacji EFR
- EFS – 623,1 mln zł (135,8 mln EUR), co stanowiło 16,8% alokacji EFS.

Analizując postęp programu w porównaniu do 2020 r. zauważalna jest tendencja stopniowego zmniejszania się liczby składanych wniosków o dofinansowanie i liczby podpisywanych umów na rzecz wzrostu wypłacanych środków w ramach wniosków o płatność i zwiększenia certyfikowanych środków do KE. Tendencja ta będzie się utrzymywać i powinna wyzerować się w momencie zamknięcia programu.

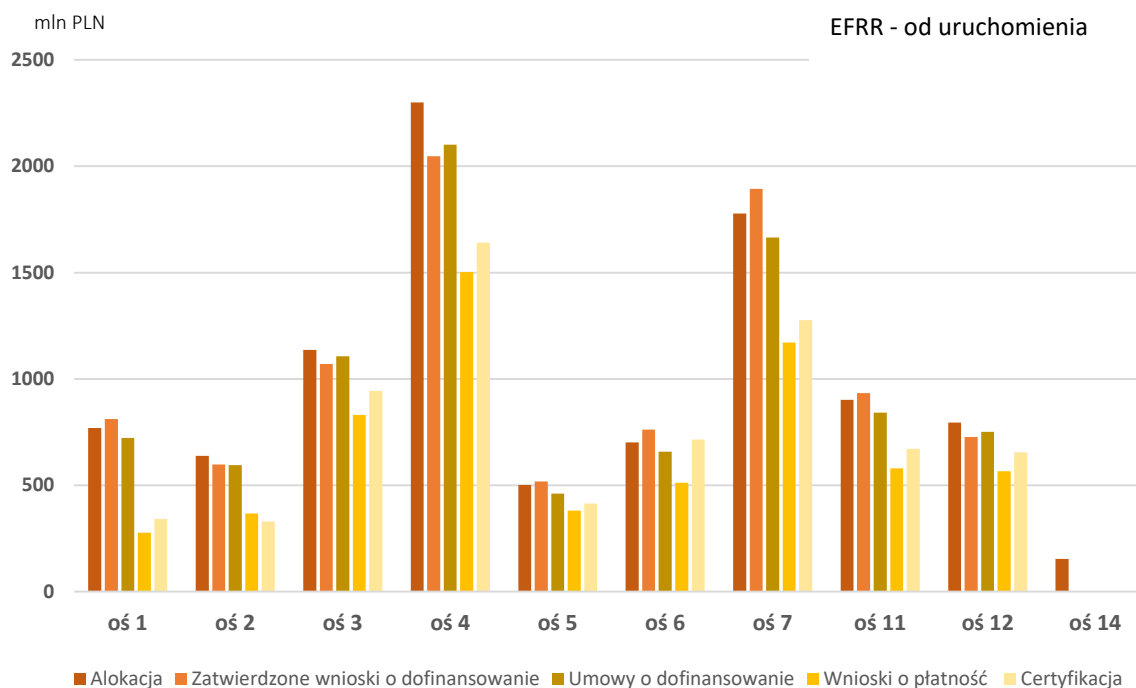
Od uruchomienia wdrażania RPO WM do końca 2021 roku zakontraktowano 4 136 umów o dofinansowanie na wartość wkładu UE 12,3 mld zł (wkład UE), co stanowi 92,3% alokacji programu. Na podstawie wniosków o płatność zatwierdzono wydatki kwalifikowalne na kwotę 11,2 mld zł, tj. 83,7% alokacji. Certyfikowano do KE wnioski o w ramach wydatków kwalifikowalnych na wartość 11,1 mld zł (2,5 mld EUR) i wartości wkładu UE 9,5 mld zł (2,1 mld EUR), co stanowiło prawie 73,7% alokacji RPO WM.

Wykres 12. Wykorzystanie alokacji RPO WM do końca 2021 r. od uruchomienia RPO WM

różnica na wykresie pomiędzy % wniosków o płatność a % certyfikacji wynika m.in. z różnic w przeliczeniu wartości kursu EUR oraz w sposobie wykazywania wkładu UE, dla środków certyfikowanych do KE (85% wydatków kwalifikowalnych)

Źródło: opracowanie własne.

W ramach EFRR, od uruchomienia wdrażania RPO WM do końca 2021 r. zakontraktowano (na podstawie umów w dofinansowanie) w sumie 8,9 mld zł (wkład UE), co stanowiło 92% alokacji EFRR oraz zatwierdzono na podstawie wniosków o płatność 6,2 mld zł (wkład UE), co stanowiło prawie 64% alokacji EFRR.

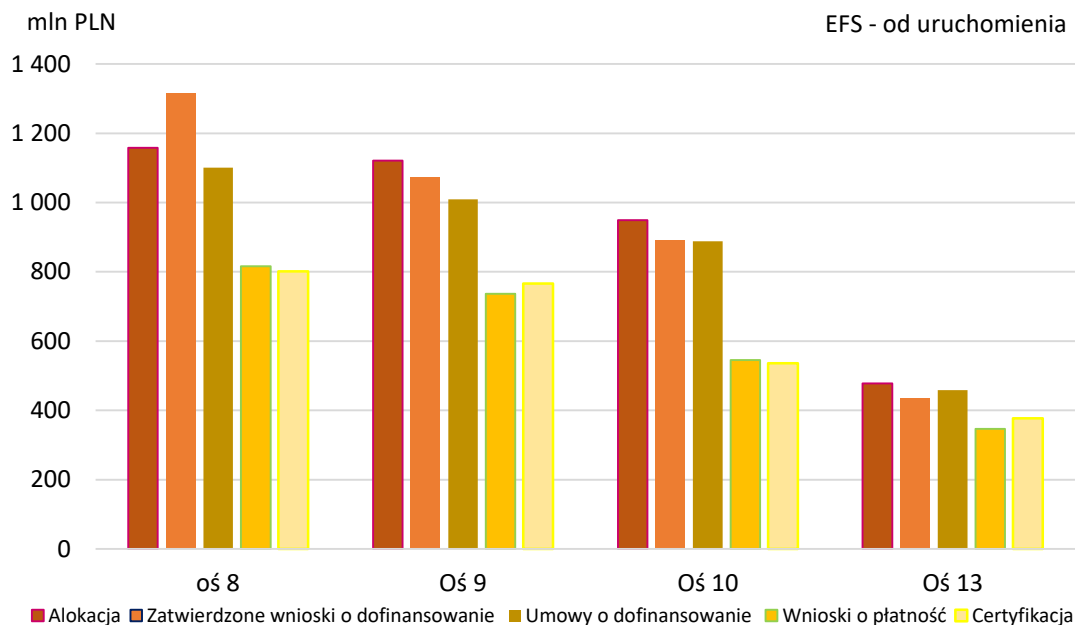
Wykres 13. Wykonanie w ramach EFRR w podziale na osie priorytetowe

różnica na wykresie pomiędzy % wniosków o płatność a % certyfikacji wynika m.in. z różnic w przeliczeniu wartości kursu EUR oraz w sposobie wykazywania wkładu UE, dla środków certyfikowanych do KE (85% wydatków kwalifikowalnych), wyższa wartość i % pomiędzy zatwierdzonymi wnioskami o dofinansowanie a umowami o dofinansowanie wynika z aneksowania umów w porównaniu do wartości pierwotnych w zatwierdzonych wnioskach o dofinansowanie

Źródło: opracowanie własne.

W ramach EFS, od uruchomienia wdrażania RPO WM do końca 2021 r. zakontraktowano (na podstawie umów w dofinansowanie) w sumie 3,4 mld zł (wkład UE), co stanowiło prawie 93,3% alokacji EFS oraz zatwierdzono na podstawie wniosków o płatność 2,4 mld zł (wkład UE), co stanowiło 66% alokacji EFS.

Wykres 14. Wykonanie w ramach EFS w podziale na osie priorytetowe

różnica na wykresie pomiędzy % wniosków o płatność a % certyfikacji wynika m.in. z różnic w przeliczeniu wartości kursu EUR oraz w sposobie wykazywania wkładu UE, dla środków certyfikowanych do KE (85% wydatków kwalifikowalnych)

Źródło: opracowanie własne.

**alokacja przeliczona po kursie sprawozdawczym 4,5960 z 30.12.2021 r.*

REALIZACJA MAŁOPOLSKIEGO PLANU INWESTYCYJNEGO NA LATA 2015-2023 w 2021 R.

Opracowanie: Departament Zrównoważonego Rozwoju (obecnie Departament Rozwoju Regionu)

Małopolski Plan Inwestycyjny jako instrument koordynacji polityki inwestycyjnej Samorządu Województwa

Potrzeba harmonizacji oraz operacjonalizacji zadań wynikających z dokumentów strategicznych, opracowanych przez Samorząd Województwa, spowodowała że konieczne stało się przygotowanie **instrumentu koordynującego kierunki działań oraz typy przedsięwzięć** wynikające z zapisów SRWM 2011-2020 oraz programów strategicznych z konkretnymi zadaniami inwestycyjnymi planowanymi do realizacji. Dlatego też zapisy tych dokumentów stanowiły podstawę do przygotowania zadań inwestycyjnych, a następnie ujęcia ich w Małopolskim Planie Inwestycyjnym. W ten sposób uzyskano całościowy obraz najważniejszych zadań w regionie do roku 2023, planowanych do realizacji z udziałem środków unijnych (w szczególności regionalnego i krajowych programów operacyjnych na lata 2014-2020), budżetu państwa i innych źródeł publicznych, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, budżetu województwa oraz budżetów podmiotów zaangażowanych w realizację poszczególnych przedsięwzięć.

Przedstawiane informacje dotyczące MPI 2015-2023 odnoszą się do poprzedniej perspektywy finansowej i strategii, ale ujęte w nim przedsięwzięcia o wieloletnim charakterze realizowane były jeszcze także w 2021 r. Dokument będzie obowiązywał do zakończenia projektów w nim uwzględnionych, czyli do 2023 roku. Równoległe z MPI 2015-2023 obowiązywać będzie nowy Małopolski Plan Inwestycyjny 2030 (MPI 2030), którego przyjęcie planowane jest w 2022 roku, obejmujący przede wszystkim przedsięwzięcia strategiczne wpisane do obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa *Małopolska 2030*. Planuje się, że MPI 2030 nie będzie dokumentem zamkniętym i zawierać będzie także inne projekty o kluczowym znaczeniu dla regionu.

Małopolski Plan Inwestycyjny na lata 2015-2023 obejmuje przedsięwzięcia planowane do realizacji przez Samorząd Województwa oraz jednostki mu podległe. Należy podkreślić, że nie zawiera on wszystkich zadań inwestycyjnych przewidzianych do realizacji z udziałem środków budżetu województwa. Koncentruje się przede wszystkim na przedsięwzięciach o znaczeniu strategicznym dla regionu, natomiast nie obejmuje bieżących zadań realizowanych przez Województwo.

Zadania ujęte w Małopolskim Planie Inwestycyjnym pogrupowane zostały w następujące obszary, korespondujące z obszarami określonymi w SRWM 2011-2020 oraz strukturą programów strategicznych:

- Cyfrowa Małopolska;
- Edukacja;
- Dziedzictwo Kulturowe i Przemysł Czasu Wolnego;
- Ochrona Środowiska;
- Rozwój Gospodarczy;
- Zdrowie;
- Polityka Społeczna;
- Rynek Pracy;
- Polityka Rozwoju;
- Transport.

Realizacja Małopolskiego Planu Inwestycyjnego w 2021 r.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku Zarząd Województwa Małopolskiego przyjął 3 uchwały aktualizujące MPI. Poza zmianami w harmonogramach finansowych i rzeczowych, aktualizacja obejmowała wprowadzenie **7²⁵ nowych projektów**, w obszarach:

- Zdrowie (*Przygotowanie dokumentacji projektowej na potrzeby utworzenia Centrum Chorób Rzadkich, Małopolska Tarcza Antykryzysowa 2*),
- Edukacja (*Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny. Cyfryzacja szkół i placówek oświatowych*),
- Transport (*Budowa mostu w m. Dębno i Szlembark wraz z dojazdami w ciągu DW 969; Obwodnica Wolbromia Etap III ; Przebudowa mostu na rzece Wiśle w ciągu DW 781 w m. Jankowice*),
- Rynek Pracy (*COMORELP – Wspólny Monitoring regionalnych polityk uczenia się przez całe życie*).

Na koniec roku 2021 r. do MPI wpisane były 202 projekty. Całkowita wartość analizowanych projektów wynosiła ponad 5,4 mld zł, z czego najwięcej projektów (72) wpisanych było w obszarze *Transport*. Generowały one najwyższą kwotę 2,5 mld zł.

Tabela 27. Liczba oraz wartość projektów wg obszarów MPI

Obszar	Nazwa obszaru	Liczba projektów	Wartość projektów (zł)
CM	CYFROWA MAŁOPOLSKA	3	68 473 501
ED	EDUKACJA	14	522 725 184
KD	DZIEDZICTWO KULTUROWE I PRZEMYSŁY CZASU WOLNEGO	36	279 778 206
OS	OCHRONA ŚRODOWISKA	10	426 774 306
RG	ROZWÓJ GOSPODARCZY	11	313 202 697
ZR	ZDROWIE	25	863 199 741
PS	POLITYKA SPOŁECZNA	13	109 397 876
RP	RYNEK PRACY	12	227 087 206
PR	POLITYKA ROZWOJU	6	38 633 664
TR	TRANSPORT	72	2 521 771 996
RAZEM MPI		202	5 371 044 377

Źródło: opracowanie własne.

Z analizy statusów wszystkich projektów wynika, że spośród nich:

- 120 zostało zakończonych;
- 81 jest w trakcie realizacji;
- 1 nie został dotychczas rozpoczęty.

²⁵ Projekt **Przebudowa mostu na rzece Wiśle w ciągu DW 781 w m. Jankowice** (TR 72) na początku stycznia 2022r. został usunięty z MPI na wniosek Zarządu Dróg Wojewódzkich. W związku z czym zadanie to nie było uwzględniane w obliczeniach finansowych. Projekt będzie ujęty w nowym MPI 2030.

Tabela 28. Liczba oraz wartość projektów zakończonych wg obszarów MPI

Obszar	Nazwa obszaru	Liczba projektów zakończonych	Liczba projektów zakończonych w 2021 r.	Wartość projektów zakończonych (zł)	Wartość projektów zakończonych w 2021 r (w zł)
CM	Cyfrowa Małopolska	1	-	28 467 807	-
ED	Edukacja	7	1	77 990 695	60 125 482
KD	Dziedzictwo Kulturowe i Przemysły Czasu Wolnego	24	7	156 288 503	47 187 787
OS	Ochrona Środowiska ²⁶	4	2	26 265 505	11 089 879
RG	Rozwój Gospodarczy	5	1	293 263 543	280 377 000
ZR	Zdrowie	15	7	518 895 946	396 090 282
PS	Polityka Społeczna	4	2	26 617 566	19 316 752
RP	Rynek Pracy	5	-	17 053 252	-
PR	Polityka Rozwoju	1	-	647 440	-
TR	Transport	54	7	1 364 642 115	230 001 320
RAZEM MPI		120	27	2 510 134 372	1 044 188 502

Źródło: opracowanie własne

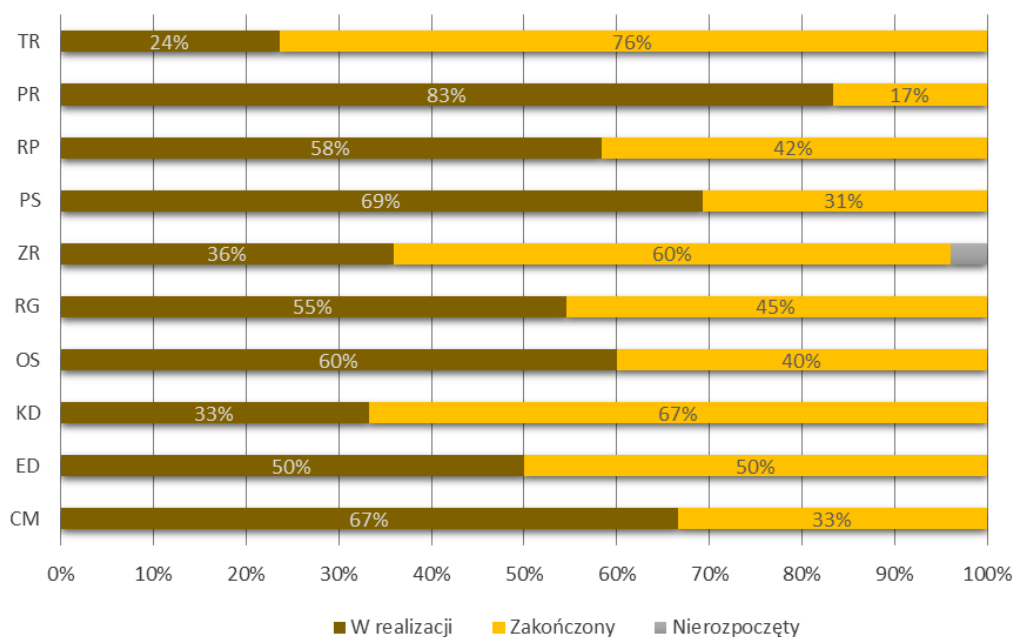
Do końca 2021 roku zakończonych zostało 120 projektów, co stanowi 59% liczby wszystkich przedsięwzięć ujętych w MPI, natomiast ich wartość – ponad 2,5 mld zł stanowi 47% kwoty przewidzianej na wszystkie projekty ujęte w Planie.

Spośród wszystkich 120 zakończonych projektów, realizowanych w ramach MPI, w 2021 roku zakończonych zostało 27 przedsięwzięć – po 1 w obszarach *Rozwój Gospodarczy* i *Edukacja*, po 7 w obszarze *Dziedzictwo Kulturowe i Przemysły Czasu Wolnego*, *Zdrowie* i *Transport* oraz 2 w obszarze *Polityka Społeczna* i *Ochrona Środowiska*.

Dotychczas nie rozpoczęto realizacji 1 projektu wpisanego do MPI, *Przygotowanie dokumentacji projektowej na potrzeby utworzenia Centrum Chorób Rzadkich (ZR28)*.

²⁶ W raporcie za rok 2020 projekt *Budowa tras rowerowych w Małopolsce – EuroVelo 11 (EV11) etap II wzdłuż Popradu (trasa rowerowa na terenie Gmin Piwniczna-Zdrój, Rytro, Muszyna)* uznany został za zrealizowany ze względu na zakończone roboty budowlane na terenie Gminy Muszyna, zaplanowane w pierwotnej wersji dokumentacji. Jednak w związku z kontynuacją projektu w roku 2021 z uwagi na konieczność wykonania prac dodatkowych niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa użytkowników ścieżki rowerowej, w tegorocznym raporcie jego status został zmieniony na „w realizacji”.

Wykres 15. Liczba projektów zgodnie ze statusem realizacji według obszarów MPI

Źródło: opracowanie własne

Wraz ze stopniem zaawansowania realizacji projektów ujętych w MPI rośnie również wysokość ponoszonych nakładów. W 2015 r. wydatkowanie było jeszcze na bardzo niskim poziomie (10,6 mln zł), co miało związek z początkową fazą wdrażania projektów. Z każdym kolejnym rokiem wartość ponoszonych nakładów jednak wzrastała i w 2020 r. skumulowane wydatki stanowiły wielkość prawie 4 mld zł.

Wydatkowanie w roku 2021 było trudne do porównania z wcześniejszymi latami ze względu na pandemię COVID-19, której następstwem była konieczność wprowadzenia przedsięwzięć mających na celu złagodzenie jej skutków. W ramach Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej wprowadzonych zostało pięć nowych projektów²⁷ oraz zwiększona została wartość dwóch wcześniej wpisanych do MPI²⁸. Ponadto poza MTA uruchomione zostały jeszcze dwa przedsięwzięcia, także stanowiące odpowiedź na wyzwania związane z walką z COVID-19 w obszarze Rynku Pracy²⁹. W 2021 r. wprowadzono kolejne zadanie w ramach MTA³⁰.

Analizując poniesione nakłady finansowe na realizację przedsięwzięć w 2021 r. daje się wyraźnie zauważyć dużą dynamikę wydatkowania środków w II półroczu. W I półroczu wydatkowano zaledwie środki w wysokości nieco ponad 193,4 mln zł, natomiast na koniec roku 2021 kwota poniesiona na realizację przedsięwzięć ujętych w MPI wynosiła ponad 909 mln zł. Stanowi ona 90,7% całej kwoty przewidzianej na wykonanie projektów MPI w 2021 r. Największe nakłady poniesione zostały w obszarze *Transport*, w którym łącznie wydatki na realizację przedsięwzięć wynosiły blisko 1,9 mld zł stanowiąc jednocześnie 49% wszystkich nakładów w MPI (w okresie 2015-2021). Tak wysoki udział wydatków w tym obszarze związany jest z tym, że kwota całkowita przewidziana na realizację tych projektów stanowi niemal połowę łącznej kwoty zaplanowanej na realizację całego MPI.

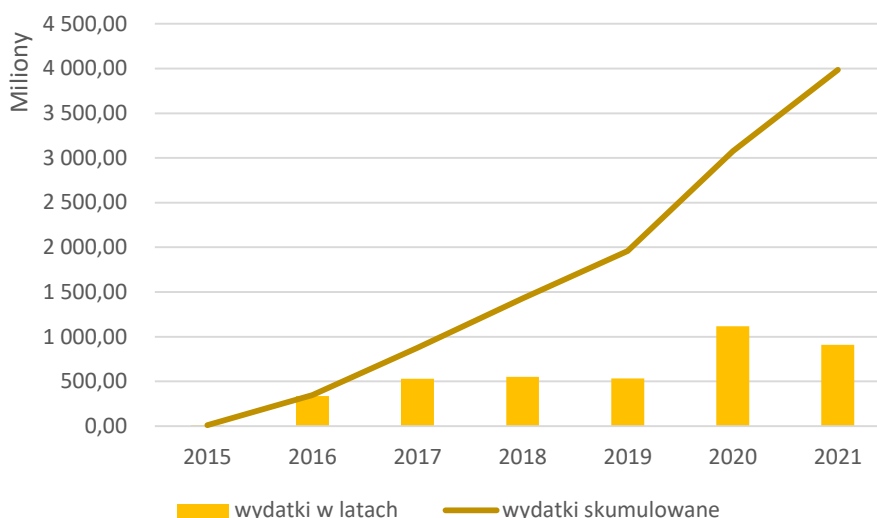
²⁷ RG11 Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet przedsiębiorczości (Bony rekompensacyjne, Bony dla samozatrudnionych), ZR26 Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Medyczny, ZR27 Małopolska Tarcza Antykryzysowa 2, PS14 Małopolska Tarcza Antykryzysowa - Pakiet Społeczny. Bezpieczny Dom, PS15 Bezpieczny dom - wsparcie dla kadry małopolskich domów pomocy społecznej w związku z zagrożeniem COVID-19.

²⁸ PS3 Sami-Dzieln! Nowe standardy mieszkalnictwa wspomaganego dla osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, PS4 Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin.

²⁹ RP11 Łap skilla! Oraz RP12 Ucz się u mistrza.

³⁰ ED14 Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny. Cyfryzacja szkół i placówek oświatowych

Wykres 16. Realizacja MPI w latach (w mln zł)

Źródło: opracowanie własne

łącznie, z kwoty wydatkowanej na realizację MPI do 31 grudnia 2021 r. najwięcej środków - 64% pochodziło z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020. Kwota wydatkowana z budżetu województwa stanowiła 19% poniesionych wydatków, natomiast środki z budżetu państwa 12%. Środki ze wszystkich pozostałych źródeł stanowiły łącznie 5% (m.in. z PO WER, POIŚ, WFOŚ, EWT).

Na koniec roku 2021 r. najwyższy poziom realizacji, 95% w odniesieniu do całości wydatków zaplanowanych na dany obszar osiągnięto w obszarze *Rozwój Gospodarczy*. Jest to jednak obraz nieco zniekształcony, ponieważ projekt RG11, który został zrealizowany w ramach MTA stanowi 90% kwoty przewidzianej na ten obszar. Podobna sytuacja ma miejsce w obszarze *Polityka Społeczna*.

Najniższym wykonaniem charakteryzują się obszary *Rynek Pracy*, *Edukacja* oraz *Polityka Rozwoju*.

Tabela 29. Wykonanie wg obszarów w stosunku do wartości całkowitej

Obszar	Wartość całkowita (zł)	Kwota wydatkowana do 31.12.2021 (zł)	Procent wykonania	Kwota pozostała do wydania na realizację projektów w danym obszarze (zł)
CM	68 473 501	45 046 043	65,8%	23 427 458
ED	522 725 184	252 573 179	48,3%	270 152 005
KD	279 778 206	194 513 800	69,5%	85 264 406
OS	426 774 306	351 124 930	82,3%	75 649 376
RG	313 202 697	297 776 446	95,1%	15 426 251
ZR	863 199 741	686 275 280	79,5%	176 924 461
PS	109 397 876	92 566 202	84,6%	16 831 674
RP	227 087 206	102 552 488	45,2%	124 534 718
PR	38 633 664	20 233 766	52,4%	18 399 898
TR	2 521 771 996	1 944 105 795	77,1%	577 666 201
Ogółem	5 371 044 377	3 986 767 929	74,2%	1 384 276 448

Źródło: opracowanie własne

W odniesieniu do założonych do końca 2021 planów finansowych, na projekty MPI powinny zostać poniesione nakłady w wysokości 4,4 mld zł. Do końca roku 2021 łączne poniesione wydatki wynosiły 4 mld zł, co stanowi 90,7% planowanej do poniesienia w okresie 2015-2021 kwoty.

Na rok 2021 na realizację projektów w ramach MPI zaplanowano kwotę 1,3 mld zł. W 2021 r. na realizację przedsięwzięć ujętych w MPI wydatkowano środki w wysokości 909,8 mln zł. Kwota ta stanowi 71% planowanej na ten rok kwoty. Najwyższy poziom wykonania w badanym okresie (ponad 80%) osiągnięty został w obszarach Transport oraz Polityka Społeczna. Najmniej środków zostało poniesionych w obszarach Dziedzictwo Kulturowe i Przemysły Czasu Wolnego (20%) oraz Polityka Rozwoju (41%). Wydatkowanie w pozostałych obszarach zamyka się w przedziale pomiędzy 45% a 75%.

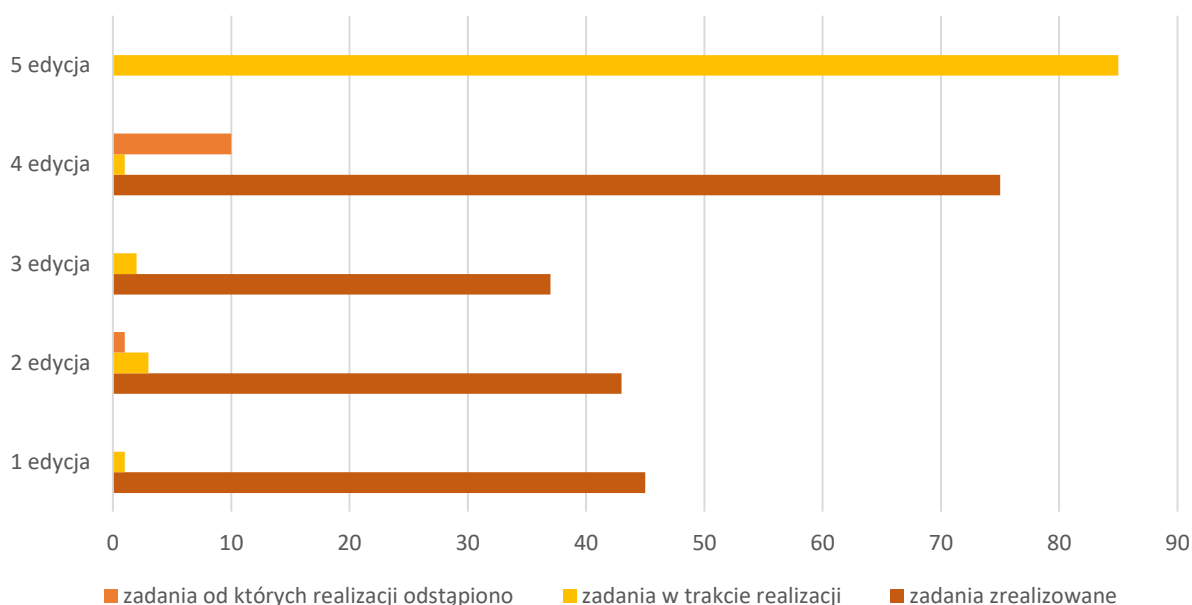
BUDŻET OBYWATELSKI WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO w 2021 R.

Opracowanie: Kancelaria Zarządu

Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego w 2021 r.

Budżet Obywatelski Województwa Małopolskiego jest mechanizmem partycypacji społecznej, który pozwala mieszkańcom nie tylko kształtować i zmieniać ich najbliższe otoczenie, określać potrzeby oraz wskazywać co jest dla nich szczególnie ważne, ale także decydować na co powinny być wydatkowane środki pieniężne Województwa Małopolskiego. Z roku na rok zaangażowanie Mieszkańców Małopolski w partycypację społeczną jest coraz większe - w 2021 roku po całościowej weryfikacji, aż 234 zadania zostały dopuszczone do głosowania, w którym oddano w sumie 245 711 głosów, czyli o 208 % więcej niż w 1. edycji.

Wykres 17. Stan realizacji zadań z poszczególnych edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego

Źródło: opracowanie własne UMWM.

We wszystkich dotychczasowych edycjach Budżetu Obywatelskiego w wyniku głosowania mieszkańców do realizacji wyłoniono łącznie 303 zadania.

1. edycja (2016)

W 1. edycji mieszkańcy Małopolski wybrali 46 zadań na łączną kwotę prawie 6 mln zł, z czego 45 z nich zostało już zrealizowanych w całości, a 1 zadanie jest w trakcie realizacji.

2. edycja (2017)

W 2. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego wyłonionych zostało 47 zadań o łącznej wartości prawie 8 mln zł, spośród których:

- 43 zadania zostały zrealizowane w całości,
- 3 zadania są w trakcie realizacji,
- od realizacji 1 zadania odstąpiono.

3. edycja (2018)

W 3. edycji ostatecznie przyjęto 39 zadań na łączną kwotę prawie 8 mln zł, spośród których:

- 37 zadań zostało zrealizowanych,
- 2 zadania pozostają w trakcie realizacji.

4. edycja (2019)

W 4. edycji wyłoniono 86 zadań na łączną kwotę prawie 12 mln zł, spośród których:

- 75 zadań zostało zrealizowanych,
- 1 zadanie pozostaje w trakcie realizacji,
- od realizacji 10 zadań odstąpiono ze względu na pandemię spowodowaną COVID-19.

5. edycja (2020/2021)

W 5. edycji wyłoniono 85 zadań na łączną kwotę prawie 12 mln zł, których realizacja zgodnie z harmonogramem projektu rozpoczyna się w roku 2022.

Realizacja Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego w 2021 r.

Tabela 30. Realizacja Budżetu Obywatelskiego w roku 2021 – edycje 1-4

Lp.	Nazwa zadania	Rok realizacji	Uwagi	Wartość całkowita (zł)	Edycja
1	Raj w Dolinie Racławki	2016/2022	w trakcie realizacji	100 000	1
2	Projekt przebudowy drogi wojewódzkiej DW 953	2018/2023	w trakcie realizacji	112 000	2
3	Budowa chodnika w ciągu DW 949 w m. Osiek	2018/2023	w trakcie realizacji	100 000	2
4	Odwodnienie DW 780 w m. Poręba Żegoty odc. 120 km 0+700 – 0+880 str. prawa	2018/2023	w trakcie realizacji	100 000	2
5	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców wsi Czasław poprzez budowę chodnika wraz ze ścieżką rowerową przy DW 964	2019/2022	w trakcie realizacji	100 000	3
6	Poprawa bezpieczeństwa użytkowników drogi wojewódzkiej 949 w m. Osiek poprzez budowę chodnika oraz montaż luster drogowych	2019/2023	w trakcie realizacji	397 400	3
7	Budowa chodnika przy drodze wojewódzkiej nr 964 Sułków – Mała Wieś – Ochmanów	2020/2021	w trakcie realizacji	150 000	4
8	Wirtualny biznes – realne kompetencje! Symulatory biznesu dla	2020/2021	zrealizowane	146 070	4

BUDŻET OBYWATELSKI WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W2021 R.

Lp.	Nazwa zadania	Rok realizacji	Uwagi	Wartość całkowita (zł)	Edycja
	wybranych szkół ponadpodstawowych Subregionu Tarnowskiego.				
9	PROGRAMUJEMY-warsztaty z programowania przy PSP w Jodłówce dla dzieci z powiatów bocheńskiego i brzeskiego	2020/2021	zrealizowane	98 100	4
10	Zaprogramuj się na przyszłość	2020/2021	zrealizowane	146 880	4
11	Wirtualny biznes – realne kompetencje! Symulatory biznesu dla wybranych szkół ponadpodstawowych Subregionu m. Kraków	2020/2021	zrealizowane	128 820	4
12	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego poprzez budowę chodnika przy DW 964 w Czaławiu	2020/2021	zrealizowane	150 000	4
13	Żegocina Od Nowa - rewitalizacja centrum Żegociny. Doświetlenie przejść dla pieszych oraz ukwiecenie drogi wojewódzkiej.	2020/2021	zrealizowane	149 950	4
14	Budowa chodnika w ciągu DW 949 w m. Polanka Wielka	2021	zrealizowane	150 000	4
15	PEŁNOSPRAWNI PRZEZ SPORT 2020 - treningi dla dzieci i dorosłych z niepełnosprawnością w Powiecie Tatrzańskim oko	2020/2021	zrealizowane	150 000	4
16	Wirtualny biznes – realne kompetencje! Symulatory biznesu dla wybranych szkół ponadpodstawowych Subregionu Sądeckiego	2020/2021	zrealizowane	138 080	4

Źródło: opracowanie własne UMWM.

5. edycja (realizacja w roku 2021)

Ze względu na pandemię COVID – 19 organizacja 5. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego została rozłożona na lata 2020/2021, a poszczególne etapy realizacji projektu przedstawiają się następująco:

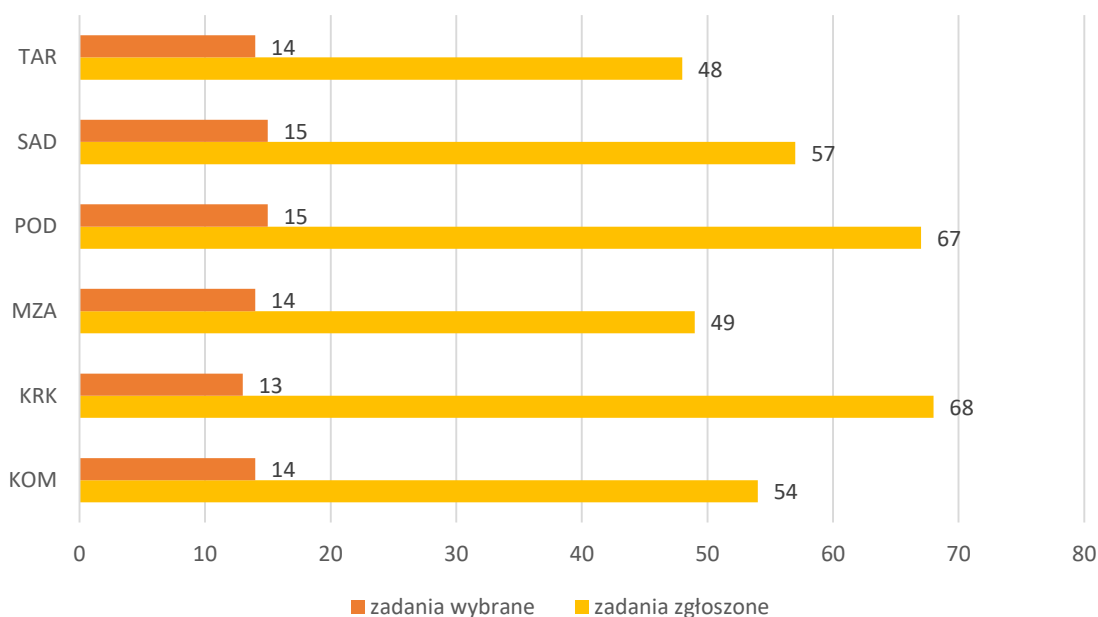
- zgłaszanie zadań przez mieszkańców Województwa Małopolskiego: od 1 września do 15 października 2020 r.
- udostępnienie wykazu zgłoszonych zadań – do 30 października 2020 r.
- publikacja wstępnej listy zadań przyjętych oraz listy zadań odrzuconych – do 26 lutego 2021 r.
- składanie odwołań przez autorów zadań i ich rozpatrzenie przez Radę Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego – do 9 kwietnia 2021 r.
- udostępnienie listy zadań dopuszczonych do głosowania i listy zadań odrzuconych (wraz z uzasadnieniem) – do 30 kwietnia 2021 r.
- rozpoczęcie akcji informacyjnej (promującej dane zadanie) przez autorów zadań – od 30 kwietnia 2021 r.
- przeprowadzenie głosowania mieszkańców Województwa Małopolskiego – od 14 maja do 14 czerwca 2021 r.

- ogłoszenie wyników głosowania mieszkańców Województwa Małopolskiego – do 22 października 2021 r.

W 5. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego mieszkańcy zgłosili 343 zadania, czyli o 104 więcej niż w 4. edycji. To najlepszy wynik w całej historii tego projektu Województwa Małopolskiego. Do dalszego etapu oceny przeszły aż 334 zadania – z powodów formalnych odpadło zaledwie 9 pomysłów. Zadania zostały przekazane do departamentów UMWM zgodnie z ich kompetencjami, w celu przeprowadzenia weryfikacji pod względem formalno-prawnym oraz analizy możliwości ich realizacji.

Podział zgłoszonych zadań ze względu na regiony Małopolski pokazuje, że największą aktywnością wykazali się mieszkańcy z regionu miasto Kraków „KRK” (68 zadań). Tuż za nimi – z liczbą 67 zadań – plasują się mieszkańcy regionu Podhalańskiego „POD”, do którego należą powiaty: myślenicki, nowotarski, suski i tatrzański. Kolejne miejsce należy do mieszkańców regionu Sądeckiego „SAD” (miasto Nowy Sącz oraz powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki), z którego zgłoszono 57 zadań. Na czwartym miejscu (54 zadania) znalazł się Krakowski Obszar Metropolitalny „KOM” (obejmujący powiaty: krakowski, miechowski, proszowicki, wielicki). Z regionu Małopolska Zachodnia „MZA” (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki) wpłynęło 49 zadań, z kolei mieszkańcy regionu Tarnowskiego „TAR” (miasto Tarnów oraz powiaty: bocheński, brzeski, dąbrowski, tarnowski) zaproponowali 48 pomysłów.

Wykres 18. Podział zgłoszonych i wybranych do realizacji zadań ze względu na regiony

Źródło: opracowanie własne UMWM.

W 5. edycji Budżetu Obywatelskiego Województwa Małopolskiego mieszkańcy złożyli zadania na łączną kwotę 44,5 mln zł.

Po całościowej weryfikacji, aż 234 zadania zostały dopuszczone do głosowania, z czego ostatecznie 85 zadań zostało wybranych przez Małopolan do realizacji w roku 2022.

W 5. edycji z 334 zadań zgłoszonych przez mieszkańców Małopolski, jakie przeszły do dalszej oceny, aż 117 dotyczyło pomysłów sportowych, wśród nich: zajęcia dla miłośników piłki nożnej, siatkówki, a nawet wschodnich sztuk walki. Na drugim miejscu – z liczbą 64 zadań – były pomysły o charakterze kulturalnym. Trzecie miejsce należy do zadań prospołecznych i prozdrowotnych (53). Wśród

zgłoszonych zadań były też zadania edukacyjne (28), ekologiczne (16), turystyczne (16), z rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa (18) oraz z szeroko rozumianego transportu i komunikacji (21).

Ostatecznie do realizacji zostało przyjętych 85 zadań, w tym 48 zadań o charakterze sportowym, 23 zadania o charakterze kulturalnym, 9 zadań o charakterze społeczno-zdrowotnym, 3 zadania o charakterze edukacyjnym oraz 2 zadania o charakterze inwestycyjnym.

Warta podkreślenia jest również aktywność Małopolan na etapie wyboru projektów. Łącznie w głosowaniu wzięło udział 245 711 mieszkańców regionów.

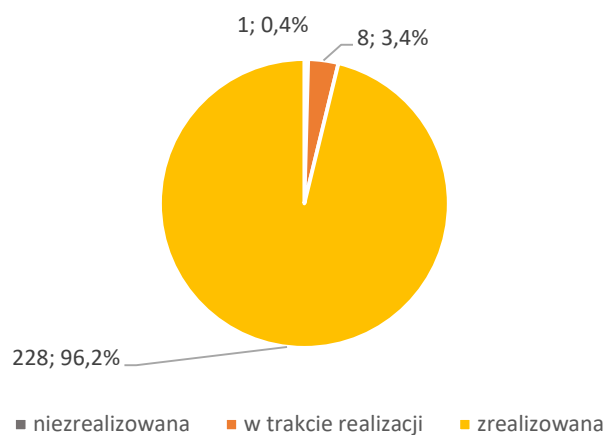
STAN WYKONANIA UCHWAŁ SEJMIKU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO PODJĘTYCH W 2021 R.

Opracowanie: Kancelaria Zarządu

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. zostało podjętych łącznie 237 uchwał Sejmiku Województwa Małopolskiego, w tym:

- zrealizowano 228 uchwał,
- w trakcie realizacji pozostaje 8 uchwał,
- nie zrealizowano 1 uchwały.

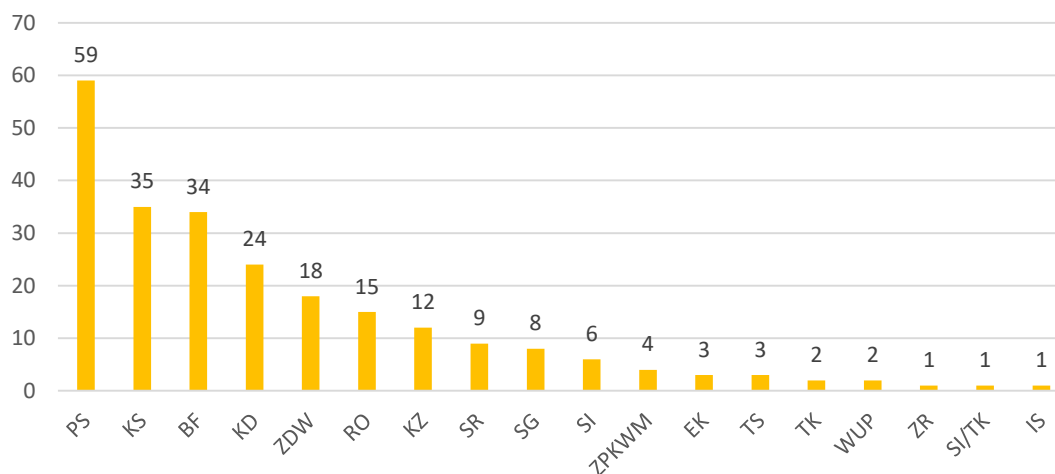
Wykres 19. Stan realizacji uchwał

Źródło: opracowanie własne UMWM

68 uchwał SWM podjętych w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. i wymagających publikacji zostało ogłoszonych w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Wykres 20. Realizacja uchwał SWM za 2021 rok w podziale na departamenty UMWM oraz WSJO

Źródło: opracowanie własne UMWM

W trakcie realizacji pozostają uchwały:

- Nr XXXV/459/21 z dnia 22 lutego 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na darowiznę nieruchomości na rzecz Gminy Kęty i uchYLENIA uchwały Nr XVIII/238/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 lutego 2020 r. w sprawie wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości z Gminą Kęt,
- Nr XXXIX/532/21 z dnia 24 maja 2021 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XII/138/19 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 sierpnia 2019 roku w sprawie zaciągnięcia przez Województwo Małopolskie zobowiązania finansowego w formie długoterminowego kredytu z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI),
- Nr XL/555/21 z dnia 21 czerwca 2021 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości położonej w Nowym Sączu przy ul. Berka Joselewicza,
- Nr XLIII/593/21 z dnia 30 sierpnia 2021 r. w sprawie sprzedaży nieruchomości położonej w Nowym Sączu przy ul. Węgierskiej 146,
- Nr XLVIII/674/21 z dnia 27 grudnia 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie na rzecz Gminy Zembrzyce darowizny nieruchomości stanowiącej drogę serwisową nr 1 wybudowaną w związku z budową obwodnicy Zembrzyc wraz z rowem melioracyjnym,
- Nr XLVIII/675/21 z dnia 27 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego nr XXXIX/540/21 z dnia 24 maja 2021 r. dotyczącej udzielenia pomocy finansowej na rzecz Gminy Ochotnica Dolna,
- Nr XLVIII/676/21 z dnia 27 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Małopolskiego nr XIII/160/19 z dnia 30 września 2019 r. zmienionej uchwałami Sejmiku Województwa Małopolskiego: Nr XXIII/327/20 z dnia 1 lipca 2020 r., Nr XXIX/413/20 z dnia 23 listopada 2020 r., Nr XXXI/425/20 z dnia 17 grudnia 2020 r., XXXV/474/21 z dnia 22 lutego 2021 r. oraz XXXVII/503/21 z dnia 29 marca 2021 r. w sprawie powierzenia Miastu i Gminie Piwniczna Zdrój, Miastu i Gminie Uzdrowskiej Muszyna oraz Gminie Rytko zadania własnego Województwa p.n. *Budowa Zintegrowanej Sieci Tras Rowerowych EuroVelo11 – odcinek południowy wzdłuż Doliny Popradu*, na terenie gmin: Piwniczna–Rytko–Muszyna,
- Nr XLVIII/685/21 z dnia 27 grudnia 2021 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XX/280/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 kwietnia 2020 r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej na rzecz Gminy Miejskiej Kraków na realizację inwestycji drogowej w zakresie połączenia ul. Stella-Sawickiego z terenem inwestycji pn. *Budowa Małopolskiego Centrum Nauki Cogiteon*.

Ponadto odstąpiono od realizacji uchwały:

- Nr XLI/563/21 z dnia 5 lipca 2021 r. w sprawie powierzenia Gminie Tarnów realizacji zadania własnego Województwa Małopolskiego pn. *Dożynki Województwa Małopolskiego 2021*, ze względu na rezygnację Gminy Tarnów z organizacji Dożynek Wojewódzkich w roku 2021.

Realizując zapis § 88 Statutu Województwa Małopolskiego, Zarząd Województwa Małopolskiego przedstawił sprawozdanie z wykonania uchwał Sejmiku Województwa Małopolskiego w roku 2021 r. na LI Sesji SWM w dniu 28 marca 2021 r.

Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego
ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków

Redakcja:
Departament Rozwoju Regionu
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

www.malopolska.pl

 MAŁOPOLSKA